מעריב

יום ו׳ כ״ה תשרי תשל״ה 11.10.74 גליון 9197 שנה כ״ז

1.20 ל״י

MAARIV • העתון הנפוץ ביותר במדינה

המייסד והעורך הראשון ד״ר ע. קרליבך ז״ל

ברגע האחרון

292 צירים לליבור

בשעה 4 לפנות בוקר סוכמו הקולות שנמנו לגבי 489 מ־תוך 635 המושבים בבית ה־נבחרים.

הליבור קיבל 292 צירים — עליה ב־18 מושבים; ה־שמרנים 184 צירים — הפ־סידו 19 מושבים; הליבראלים 5 צירים — הפסידו 2.

סיעות קטנות ועצמאיות יקב־לו 8 מושבים, תוספת של 3 לעומת הפארלמנט היוצא.

קיסינג׳ר מגיע במוצ״ש — יברר נוסחות שונות של אי־לוחמה

הממשלה מתכנסת היום לקביעת הנחיות לשיחות ★ קיסינג׳ר: „יצאתי מעודד מהשיחות עם סאדאת" ★ יוצא היום לדמשק ★ אחרי ירדן וסעודיה יחזור לקאהיר

מאת יוסף חריף

עיקר הדיון המדיני שייערך היום בישי־בה מיוחדת של הממשלה — לקראת בואו של שר־החוץ האמריקני, ד״ר הנרי קיסינג׳ר לישראל במוצ״ש — יוקדש לשאלה מהי התמורה, שיש לקבל ממצרים במסגרת הסכם־ביניים, בעד נסיגה נוספת של ישראל בסיני.

ההחלטה שתתקבל היום בממשלה תשמש הנחיה לקבוצת השרים, בראשותו של ראש־הממשלה, מר יצחק רבין, שתנהל אתו את השיחות. השרים האחרים הם: שר־החוץ מר יגאל אלון ושר־הבטחון, מר שמעון פרס.

עד כה לא קיבלה הממשלה החלטה פורמאלית בשאלת התגיית נסיגה נוספת של ישראל בסיני תמורת אי־לוחמה, שהמצרים יצטרכו להתחייב עליה — כפי שהצהיר מר רבין, בבמה הדמוקרטית, בעת האחרונה.

בישיבת הממשלה היום תי־דון, איפוא, השאלה אם להס־כם גם להסדר ביניים עם מצ־רים בקבלת התחייבות ל־הפסקת הלוחמה או להסכים לתמורה מצרית, שמבוזבת מ־רכיביה יענו על הדרישה ל־הפסקת הלוחמה, בלא שהמו־כם יקרא בשם זה.

עדיין לא ברור כיצד רואה מצרים את מהות התמורה, ש־היא מוכנה לה, במסגרת הס־כם נוסף עם ישראל לנסיגה מחלקי סיני. בכל הידוע רו־צה מצרים את השלב השני בהסדר להפרדת כוחות בלבד בלא שהוא ישא אופי מדיני.

הבהרה לקיסינג׳ר

ראש הממשלה הבהיר לא מ־כבר, כי ישראל אינה מוכנה להפרדת כוחות נוספת ולפני שיצא לקאהיר הובהר לד״ר קיסינג׳ר, כי ישראל אינה מו־כנה להסתפק בהסדרים, שכל עיקרם נסיגה נוספת, בלי ש־הדבר יהיה חלק מתהליך של שלום. אף כי שר החוץ האמ־ריקני נסה לגלות הבנה ל־השקפה זו, לא האמין, כי מצרים תסכים להצהיר על אי־לוחמה.

הסדר־ביניים לשנים אחדות

מעריכים, כי בישיבת הממ־שלה היום יהיו שרים רבים, אשר יציעו לראש הממשלה לא להתנות במפורש את ה־הסדר הבא עם מצרים בקבלת התחייבות הצהרתית מצד קא־היר להפסקת מצב הלוחמה.

יוצע להסתפק בהסדר, אשר על פי תוכנו יענה על ה־דרישות הבסיסיות של ישראל, כגון המגבלות מצרים מלהמ־שיך במלחמה כלכלית ודיפ־

(סוף בעמ׳ 2, טורים 1, 2, 3, 4)

עובדי מסגד מוחמד עלי בקאהיר מסייעים לשר־החוץ האמריקני, ד״ר הנרי קיסינג׳ר, להחליף את נעליו בסנדלים לפני כניסתו למסגד.
(צילום ראדיו של א.פ.)

ק. זכה בחיבוק — במסגד

מאת סופר אי.פי. בקאהיר

ד״ר הנרי קיסינג׳ר התכבד אתמול בחיבוק גלהב של איש הדת המוסלמי, העומד בראש מסגד מוחמד עלי בקאהיר, בעת ביקורו במסגד. נעול סנדלי־בד ירוקים נכנס ד״ר קיסינג׳ר — שההפגנה למסגד הגדול, ההאזין בארשת פנים רצינית לתפילה. אחרי התפילה, ניגש אליו איש הדת וחיבקו חיבוק ממושך.

בצאתו מן המסגד הראה המדריך ל־קיסינג׳ר שעון גדול, הקבוע בקיר, שקיבל מוחמד עלי כתנה ממלך צרפת לואי פיליפ. המדריך ציין כי השעון מצלצל רק מפעמים ביממה אך המחוגים „חדלו מלכת" לפני 20 שנה. על כך הגיב ד״ר קיסינג׳ר: „נראה שעשיתם פיסקה גרועה בעניין השעון ההוא".

ראשי העבודה והמפד״ל דוחים את תנאי מפ״ם

מפ״ם דורשת „הסתייגות של המפד״ל מהתנחלויות שלא אושרו" ★ המזכ״ל ברנשטיין: דרישה לא מכובדת

מאת מ. שמריהו

ראשי מפלגת העבודה ו־המפד״ל דחו את התנאי של מפ״ם, לפיו צירוף המפד״ל לממשלה מותנה בהודעה ב־טעם מוסמך של המפד״ל, כי הוא מסתייג מ־התנחלויות, שלא אושרו.

מזכיל מפלגת העבודה מר מאיר זרמי אמר, כי התשובה המפד״ל על ההסכם הקואליצ־יוני תהיה קבלת הדין, שכל התנחלות תבוצע אך ורק על פי החלטת הממשלה. הוא ציין, כי אינו רואה טעם בהתחיי־בות נפרדת.

מזכיל המפד״ל צבי ברנ־שטיין אמר, כי „אם מבקשת מפ״ם, שהמפד״ל תשגה את עמדתה העקרונית בעניין ה־התנחלויות היא לא תיענה. המפד״ל מצדדת בהתנחלויות בכל ארץ ישראל על פי הח־לטות הממשלה. „אם מפ״ם מבקשת שנמצא לה תעודת יושר מחודש על כשרותנו לבוא בקהל הקואליציה, שהיה כתובה על לוח של גיגנויים ו־הסתייגויות, הרי זו תביעה בלתי מכובדת ונוסדות המפ־ד״ל לא יקבלו אותה", צוין.

ראשי חוגי הצעירים במפ־ד״ל ח״כ זבולון המר וח״כ יהודה בן־מאיר אמרו, כי אין זה עולה על הדעת שכישהו במפד״ל יסכים לקבל תכתי־בים של מפ״ם וברור, שה־מפד״ל לא מסתייגת ולא תס־תייג מהתנחלות בכל צורה שהיא. „שום מוסד במפלגה לא יתייחס לתכתיב שהוצגו זה" — הם אמרו.

יהודי ז׳נווה חרדים לגורל „גליל" — מסעדה כשרה בבעלות רוזנבאום

צירות „מעריב"

— אחת מדאגותיהם הגדולות של ה־יהודים והישראלים שומרי המסורת בז׳נווה היא מה יהיה אם כתוצאה מהתמוטטותה הכספית, ייאלץ ד״ר טיבור רוזנבאום למכור את המסעדה „גליל" שבבעלותו — המסעדה הכשרה היחידה בעיר.

היא נפתחה לפני כשמונה שנים על־ידי ד״ר רוזנבאום ומאז קיבלו שם סטו־דנטים ישראליים ארוחות במחיר סימלי. מוגנים על טהרת הכשרות לחתונות ו־שאר שמחות הוכנו במטבחיה.

בבית הקהילה היהודית ברחוב טאר־לדיה מצב הרוח הוא ירוד. ד״ר רוזנבאום הוא שעילם אישית את משכורותיהם של כמה מורים לעברית ולמודי היהדות.

„ציס" תנהל חקירה עצמאית בהפקדת כספיה אצל רוזנבאום

מפקידים הסכימו להקפיא כספיהם בבנק בז׳נווה במגמה לסייע להצלתו

ערפאת מפעיל „כנופיית מחסלים" לסילוק מתנגדים קיצוניים

רוצה להעניק לאש״פ „מעמד פוליטי מכובד", לקראת ההכרעות באיזור

מאת ג׳והן פינצ׳ו, סופר „אובזרוור" בביירות

בשורה המתפלגים הפל־שתינאים נערך טיהור במט־רה להשיג „מעמד פוליטי מכובד". מתכבים נוקשים מתוסלים או מושתקים; שמאלנים קיצונים מנוט־רלים.

שני האלמנטים הללו נהפ־כו מיסוד, הצביך את יאס־ר ערפאת ואת הפלג המר־כזי ה„מתון" של המחבלים, המעוניינים ליטול חלק במאמ־צי השלום במזרח התיכון.

כישלות ערביות תומכות בשיטיים, שהכליתם להפוך את תנועת השחרור הפלשתי־נית לדוברם המקובל והמאו־חד של בני־העם הפלשתיני.

הזיל „ליל סכינים" ממושך ויסודי. בין הקרבנות — אנ־שי מטה, שהיו מופקדים על התקפות פלשתיניות בארצות חוץ, על מטוסי נוסעים, שג־רירויות ומטרות זרות אחרות.

על „אנשים אלה — שמעם היו ברוצלים — אפשר עתה לוותר, כיוון שגלגלתם בהם סכנה למנהיגות הפלשתינית.

רצה „בגיפה שיקאגו"

בעניין זה בוכידים את ה־רצח „בסגנון שיקאגו" שבוצע לא מכבר ברחוב בירותי. ה־קרבן היה אחמד עבדול גפ־פור, בן 42, שעמד בראש כנופיה חשאית, שהיתה אח־ראית לסבת בנמל התעופה ברומא.

מקורות ערביים מוגיגים, כי רצה באפור היה מפעה ה„כיסודר הנשאי" — צמרת־תוסל פוליטי מתוך ה„ראסד" — שירות הביון של אירגונו של ערפאת.

נמסר, כי דין מות הוצא גם נגד „אבו ניזאל" מורד „פתוח" צעיר, הפועל מבסיס בעיראק, ועל ואודיע חדאד, המוח שעמד מאחורי ההקד־פות.

טרור — בישראל

למרות הביקורת על התקפות הסדור שמבצעים הפור־שים הקיצוניים, כתכונים אנשי אש״ם להמשיך במיב־צעי החבלה ואפילו להרחיבם בתוך ישראל והשטחים ה־מוחזקים.

התקפות אלו, המוצגות פעולות במצבם בדעת הקהל העולמית, נחשבות על־ידי ערפאה והמנהיגים אחרים כ־חיוניות לצורך הסבירה על אמינותם כמחבלים.

מתנחלים נוספים הגיעו לואדי קלט

★ מבקשים פגישה עם רבין ★ צה״ל מבקש מהם לחזור לעד תום במוצ״ש להתחבר עם חבריהם ★ עיר מעבר רכב־אספקה ★ קשיים בפינוי בגלל השטח הררי

אחד מראשי המתנחלים מסר לפנות בוקר, שאל האנשים בבית־פארה ובעין קלט יצט־רפו במשך השבת אחדים ר־בים. אלה עושים דרכם ב־רגל, כבר בשעות אלה.

קצין בכיר בצה״ל מסר א־מש, כי אין שום אפשרות ל־גרור את המתנחלים בתחתית הואדי לעבר האוטובוסים ה־מיועדים לפינוי ובשום כך לא יכלו החיילים לפנות עד עתה את המתנחלים. הקצין אמר עוד, שהידיעות השונות של שידורי ישראל ובקורות אח־רים, כאילו רוב המתנחלים פונו, אינן תואמות את המצי־אות — לצערו.

אספקה למתנחלים

רכב אספקה יחיד הצליח להגיע אמש לחניון ואדי קלט ואוכל הועבר למתנחלים. אנ־שי צה״ל לא כנעו את העברת האספקה. מים יש למתנחלים

(סוף בעמ׳ 2, טורים 7, 8, 9)

עם סגירת הגליון:

פרס ייפגש כנראה עם נציגי המתנחלים

מאת דן ארקין

שר הבטחון, שמעון פרס, יפגש כפי הנראה עוד היום עם נציגי המתנחלים במגמה לשכנעם לפנות את מקומות ההתנחלות ולשוב לבתיהם, עוד לפני כניסת השבת.

נודע, כי בממשלה היו לחצים לפנות את המתנחלים ב־כוח, אולם עד כה הוחלט לא לעשות כן, כדי לבנות עימות בין המתנחלים לבין חיילי צה״ל. לפיכך יערך כנראה עוד היום נסיון לשכנע את המתנחלים — כנראה באמצ־עות שר־הבטחון.

השעון „יוזז" אחורה בשעה במוצאי שבת

מאת סופר „מעריב"

על סמך ספירת 75% מקולות הבוחרים:

נצחון דחוק למפלגת הלייבור בבחירות הכלליות בבריטניה

מאת צבי לביא, סופר „מעריב" בלונדון

נצחון דחוק מיהר למפל־גת הליבור בבריטניה הס־תמן לפנות בוקר, לאחר שנמנו כשלושה־רבעים מ־הקולות בבחירות הכלליות שנערכו זו הפעם השניה תוך שבעה חודשים.

גם אם הזכה מפלגת השל־טון ברוב יציב — ולשם כך נערכו הבחירות — יהא קטן כאות, לפי תחזיות המחשבים ונותני המחשבים. הרוב ה־מינימאלי הדרוש הוא 318 צי־רים ולפי התחזיות יזכה הלי־בור ב־321 (20 יותר מאשר בפרלמנט היוצא).

לדעת המומחים, לא יעניק רוב בקולם של שעת מ־15 מושבים את כוחה הכוח עי־ביקס הליבור כדי לבצע את התפרצות הסוציאליות הכל־כלייה שהובכן לפתרון המשבר הכלכלי העמוק ביותר למן מלחמת העולם השניה. בהס־דר רוב גדול ההיה הכלכלה תלויה מאוד באנשי הכתות כה אכובה, וכמותה, צירי כורם, כנהיג הליבראלים, ש־ספג בכל הנראה מפלה קשה.

גם המפלגות הלאומניות, בעיקר הסקוטית, שנחשבה ל־גורם העשוי להכריע את ה־כף, לא יפשכו כנראה קולות מהליבור אלא מהשמרנים.

בלי הפרעות

אחד המצביעים היה נצוך בבקעה כן הצפור בגלל בוזג אוויר סגרירי באיזורים רבים. אזירת בחירות לא הורגשה, ונלה באמצעי התקשורת. לא שרד מתח אפילו בעת ספירת הקולות ופרסום התוצאות.

פרו־ערבים ופרו־יהודים

כל ראשי המפלגות יזכרו ה־ממשלה בבחירו כהודע.

הממשלה הפרו־ערבי פפר־לבגט הפסיד את תרותו ה־זירה שלו, כריסטופר מיהיו, שהנהיג את שנאי ישראל בליבור יעבר לפני ספ־פר חודשים לשורות הלי־בראלים, ועתה הובס על ידי המועמד השמרני ב־איזור הבחירה שלו.

לעומת זאת, לא נבחר חבר הפרלמנט היהודי מייקל פוד־לר, שייסד באחרונה במפלגת השמרנית את אגודת ידידי ישראל. רוב המועמדים היהו־דיים של הליבור, שבאיזורי־הם סוכמו התוצאות, נבחרו ב־תרים.

יחוס המשנה

תנודת הקולות לטובת הליי־בור היתה גם היא קטנה מ־המצופה — עד שלושה אחו־זים לכל היותר, משום כך חוסיפו מנהיגי שלושה ה־מפלגות על מסכי הטלוויזיה במשך הלילה בפנים המוצה והיוכים כאולצים: וילסון — מוצה חסר בטחון בהשגת מטרתו; אדוארד הית — מה־שלה, המתנגד לרפורמה קי־צוניות.

קאפוצ׳י: אני מאושר בכלאי

מאת סופר „מעריב" לעניינים ערביים

העתון „אל־אנבאי", היוצא לאור בערבית בירושלים, כ־פירסם היום במכתב הראשון אשר שיגר הארכיבישוף הילאריון קאפוצ׳י לקוראי ה־עתון ממקום מעצרו.

באיגרתו כותב קאפוצ׳י, כי הוא מאושר בכלא וכי „אין החופש מה מכוי" משום שהוא באמין, כי בקרוב יפתחו כל דלתות הכלא בפורה התהומים והערבים ייצאו „מחשכה ל־אור ומצלום של סיכסוכים ושנאה אל עולם השמש".

קאפוצ׳י כותב עוד, כי ה־שלום הוא „תבניות ותקוות בתומכי הדת, הכלכלה והמ־סאיות" ומוסף, כי הוא כאו־שר כן הערבים שהוא בכלא משרתת את מטרת השלום. דבר זה, הוא קובע, מעודד אפילו את פליאת מרבים.

בסיום מכתבו עובר הארכיבישוף לציפה אחרת וכותב, כי היא רואה את עצמו „שפיר לעיותו".

בגליון זה מתפרסמת הודעת פוקד
ראה עמוד 34

3353 מודעות מתפרסמות היום ב־ לוח מעריב
בעמודים: 7, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47
מודעות דרושים
בעמודים: 39, 40, 48, 49, 50, 51, 52
מודעות אבל
בעמודים: 6, 8, 9, 10, 11, 47

הופיע! • הופיע!
הופיע!
את
החדש
ראה עמוד 21
הופיע! • הופיע!

גפתחה מסעדת אל־סיד
יפו העתיקה רח׳ מזל האומים 2
הזמנת שולחנות טל׳ 826524

שיבה טובה... כיצד?
ראה במוסף „ימים ולילות" בעמוד 2

גלריה ישראליס
מודיעה על מכירת ליטוגרפיות צבעוניות של הצייר גיל דור
חתומה וממוספרת ב־130 עותקים
במחיר של 150.— ל״י בלבד
נא לפנות לגלריה ישראליס, רח׳ ישראליס 21, ת״א, טל. 231070 בין השעות 10—13; 17—20 או טלפון 857186

חבר קבוץ!
מערכות סטריאו
מצלמות
— בהנחה מיוחדת —
פוטו־סטריאו ספורט
בן־יהודה 8 תל־אביב

חקירות
אינפור 104
232020, 234446

עם מנעול בטחון „עכביש"
הדלת בלתי ניתנת לפריצה
תל־אביב 828960, 823196
947508 — בערב
היזהרו מחיקויים

10% הנחה
עור באופנה
אצל שנידמן
תמצא ז׳קטים, מעילים וחליפות לגברים ולגברות
זמנהוף 25 ת״א
המלך ג׳ורג׳ 99

הצלחה

صكنا من الاصل

דיפלומאטים קומוניסטיים בוושינגטון:

"הגוש המזרחי יחדש קשריו עם ישראל ב־1975 — לאחר הנסיגה"

חוגים ישראליים: ההודעות הן תעמולה ואינן מפחיתות את העויינות

מאת פיליפ בן

דיפלומאטים קומוניסטיים בוושינגטון הצהירו, כי ממשלותיהם יחדשו את היחסים הדיפלומאטיים עם ישראל ב־1975, לאחר שישראל תיסוג מהשטחים שכבשה ב־1967.

אדוארד גירק, מזכיר המפלגה הקומוניסטית של פולין, המבקר בארה"ב, אמר בתשובה לשאלה כתב כי פולין צידדה תמיד בקיומה של ישראל וכי היחסים יכולים להתחדש בשנה הבאה, לאחר נסיגת ישראל. בנאומו באו"ם ביום ד' הביע גירק תמיכה ב"זכויות הלגיטימיות של עמי פלשתין". ותבע "כי ימחקו כל עקבות התוקפנות".

הדיפלומאטים הקומוניסטים בוושינגטון טוענים, כי ברית־המועצות, פולין, הונגריה, צ'כוסלובאקיה ובולגריה יחדשו את היחסים עם ישראל בשנה הבאה. מחוגים ישראליים נמסר, כי הודעות אלה נעשות במטרה להרשים את דעת הקהל האמריקנית, אך בשום פנים ואופן אין לראות בכך הפחתת עויינותן של מדינות אלה כלפי ישראל.

קיסינג'ר מגיע במוצאי־שבת

(סוף מעמוד ראשון)

לוחמתיות נגד ישראל, פירוז השטחים שישראל תפנה אותם, יצירת דרכי פיקוח על הפירוזים, יצירת אזורי ביניים וצמצום הכוחות בשני הצדדים, במגמה לדלל ככל האפשר את המערכים הצבאיים משני הצדדים, ולהפחית בכך את סכנת חידוש המלחמה.

מרכיב נוסף, שישראל מחשיבה אותו במיוחד, הוא שהסדר הביניים יימשך שנים אחדות ושדבר זה ייאמר במפורש בהסכם הכתוב בין מצרים וישראל.

לא מן הנמנע, כי הממשלה תגבש היום רק הנחיות כלליות ותחליט החלטה סופית רק לאחר שתשמע מפי שר־החוץ האמריקני על שיחותיו במצרים ובמדינות ערב.

ד"ר קיסינג'ר עומד להגיע לירושלים במוצאי שבת, וזמן קצר לאחר בואו יחלו השיחות הענייניות אתו.

רק בבוא קיסינג'ר לכאן יתברר מהי הפרוצדורה שתהיה להמשך השיחות — אם יבואו שרי החוץ של ישראל ומדינות ערב לוואשינגטון, או שסגן שר החוץ האמריקני, ג'וזף סיסקו, יבוא לאזור.

דן עם נשיא מצרים אנואר סאדאת על התנאים לסיום מצב הלוחמה בין ישראל ומצרים, תמורת שלב שני של נסיגה מסיני. ישראל כללה בהגדרת אי־הלוחמה בין השאר שימת קץ להתקפות מחבלים משטחי מדינות ערב, זכות המעבר בתעלת סואץ והסדרים מסחריים וכלכליים מסויימים.

אין ישראל עומדת אומנם על כך שכל התנאים האלה יתמלאו. אך היא רואה בנסיגה נוספת צעד לקראת "קירוב" יותר מאשר לקראת "הפרדה".

קיסינג'ר אמר למנהיגים הישראליים, שמצרים לא תהיה בוודאי מסוגלת לשים קץ למצב הלוחמה במובן המשפטי, אך יתכן שתוכל להיענות לדרישות בכוונות למעשה.

הנסיגה מאבו־רודס

נראה כי שאלת הנסיגה מאבו רודס נדונה בשיחות עם סאדאת. בחוגים אמריקניים סבורים, כי ישראל תהיה אולי מוכנה לוותר על אבו־רודס תמורת הבטחה שתוכל לרכוש אחר־כך את הנפט ממצרים, כאחד מביטויי אי־לוחמה.

"אני מעודד" אמר קיסינג'ר אחרי פגישתו עם סאדאת

(יו.פי. ורויטר) ד"ר קיסינג'ר אמר אמש בקאהיר, כי התעודד ביותר לסיכויי השלום במזרח־התיכון, כתוצאה משתי פגישותיו עם הנשיא אנואר סאדאת. "אני מאמין שבשבוע זה יתרום להתקדמות לקראת שלום במזרח התיכון ואני מעודד".

ד"ר קיסינג'ר עומד להיפגש היום עם מנהיגי סוריה וירדן. אחרי ביקורו בישראל ובסעודיה יחזור ביום א' בערב לקאהיר, לשיחות נוספות עם סאדאת. יתכן שישוב גם לסוריה לשיחות נוספות עם הנשיא אסד ביום ב' וכן יבקר באלג'יריה ובמארוקו.

ד"ר קיסינג'ר אמר כי יש לו עתה מושג ברור יותר על הדרך האפשרית למשא ומתן. "אנחנו רק בראשית המסע ועלינו עוד לבקר בארצות רבות לפני שנוכל להשיב לשאלה ביחס לדרך המשא ומתן".

חוגים אמריקניים רמזו בקאהיר שיתכן כי ימצאו דרך לעקוף את [illegible] כי המסמך [illegible] לא יהיה ברית של שני הצדדים, אלא [illegible].

לפי הידיעה המתפרסמת ב"אל־אהראם", הדגיש נשיא מצרים באוזני ד"ר קיסינג'ר, במיוחד את תפקיד אש"פ במשא ומתן בעתיד, וכי אירגון זה הוא הנציג החוקי היחיד של העם הפלשתיני.

קיסינג'ר החל את יומו בקאהיר אתמול בשיחה של שעתיים עם שר־החוץ המצרי איסמאעיל פהמי. אחר כך ביקר במכה אחרי תיירות בקאהיר.

דיון בסיום "עקיף" של מצב הלוחמה

מרלין ברגר, סופרת "וושינגטון פוסט", מוסרת: קיסינג'ר רמז אמש, כי הוא

ידון בדמשק בהארכת מנדט או"ם

סופר "מעריב" לענייני ערביים מסר:

עמדתה של סוריה בעניין הארכת המנדט של כוח האו"ם ברמת־הגולן, שיפוג ב־30 בנובמבר, תהיה אחד הנושאים המרכזיים שיידונו על־ידי ד"ר קיסינג'ר בהגיעו היום בצהריים לדמשק.

לדברי מקורות ערביים ידיעו מנהיגי סוריה כי יסכימו להאריך את המנדט של כוח האו"ם רק אם תבצע ישראל נסיגה נוספת ברמת הגולן.

הבטאון הלבנוני "ערב [illegible]" מסר אתמול, כי נשיא סוריה, חאפז אל אסד ימסור לד"ר קיסינג'ר מפה של האזורים שמהם דורשת סוריה נסיגה ישראלית, "בעיקר באזור העיירה קונייטרה".

מפי פקידים סוריים נמסר אתמול כי סוריה מעוניינת לכנס את ועידת ז'נבה מהר ככל האפשר אולם תסרב להשתתף בוועידה אם לא תקבל הכרזה מישראל על נכונות לנסיגה נוספת ברמת הגולן.

"סאדאת הציע: מו"מ הפרדה בשם ירדן"

צבי לביא, סופר "מעריב" בלונדון, מוסר:

הנשיא אנואר סאדאת הציע לד"ר קיסינג'ר להטיל על קציני צבא מצרים לנהל מו"מ עם ישראל על הפרדת כוחות עם ירדן בגזרה המערבית. במגעים מוצעים אלה ידברו מצרים בשם ממשלת ירדן והפלשתינים.

לדברי שליח ה"פייננשל טיימס" בקאהיר, אישר פקיד מצרי כי רעיון זה נדון במהלך השיחות עם ד"ר קיסינג'ר. לדברי המקור סבורה מצרים, שהיא חייבת למלא תפקיד זה כדי לסלק את המכשולים המעכבים התקדמות לקראת הסדר בגזרה זו.

הכחשה בקאהיר

פקידים מצרים ואמריקנים הכחישו אתמול בקאהיר את הידיעה שהתפרסמה ב"אל נהאר" הלבנוני, לפיה הציע סאדאת לקיסינג'ר שמצרים תטפל בהפרדת כוחות בין ישראל וירדן. פקידים מצרים בכירים טענו כי נושא זה כלל לא נדון.

ראש ממשלת בריטניה, הארולד וילסון, שמפלגתו זכתה אתמול בבחירות ברוב דחוק — יחד עם רעייתו בדרך לקלפי. (צילום ראדיו של א.פ.)

רקדנית הגו־גו קפצה למים; "חבר קונגרס מעורב בשערוריה"

חבר הקונגרס האמריקני מר וילבור מילס, יו"ר ועדת ההקצבות של בית־הנבחרים, מעורב בפרשה מסתורית המסעירה את וושינגטון.

המשטרה טוענת, כי חבר־הקונגרס הבכיר נסע במכונית עם רקדנית גו־גו, שהשליכה עצמה לנהר הפוטומאק כאשר המשטרה עצרה את המכונית ביום ב' בלילה.

אי אפשר היה לקבל תגובה ממילס על הפרשה, אך אחד מעוזריו מסר בשמו כי הוא אינו מעורב בכך.

משטרת וואשינגטון טוענת, כי מכוניתו של חבר הקונגרס נעצרה על־ידי ניידת כיוון שנסעה במהירות מופרזת בלא אורות. במכונית היו שלוש נשים ושני גברים, אחד מהם מילס, שלא נהג במכונית. לטענת המשטרה היה מילס שתוי והיו פצעים בפניו. התקרית היתה ליד מצבת וואשינגטון בשעה מאוחרת בלילה. כל חמשת יושבי המכונית היו שתויים.

*

כאשר עצרו השוטרים את המכונית יצאה מתוכה רקדנית הגו־גו אנבלה בטיסטלה, כבת 30, וזינקה לנהר. אחד השוטרים קפץ למים אחריה ושוטר אחר השליך לה צמיג של מכונית כגלגל הצלה. אחרי שנמשתה מן המים נלקחה לבדיקה במרפאה פסיכיאטרית ושוחררה. שתי הנשים הנוספות במכונית ושני הגברים לא נעצרו. (רויטר)

ארה"ב סרבה להודיע כיצד תצביע בענין הזמנת אש"פ

שגרירי מצרים וישראל נפגשו עם שגרירי "השוק"

מאת סופר "מעריב" בארה"ב

משלחת ארה"ב באו"ם סרבה להודיע כיצד תצביע בעניין הזמנת אש"פ כמשקיפים בדיון על המזרח־התיכון. הדובר הרשמי חזר על דבריו, כי עוד לא התקבלה החלטה סופית.

הוויכוח יחל ביום שני ואפשר שיסתיים באותו יום, למרות שהמשלחות הערביות סבורות כי יארך יומיים. נראה שהדבר תלוי בהחלטה של ירדן לדבר נגד הזמנה לאש"פ או להמשיך בשתיקה ולהניח להחלטה לעבור בלי להביע התנגדות. יתכן שישראל תהיה המדינה היחידה שתביע התנגדות, אף שבחוגי האו"ם מניחים שגם שגריר ארה"ב באו"ם, ג'ון סקאלי, ישא נאום להצדקת עמדתו.

שגריר מצרים באו"ם הופיע בפגישה תשעה שגרירי מדינות השוק האירופי המשותף וקרא להכיר באש"פ המתיימר להופיע באו"ם כנציג העם הפלשתיני.

השגריר המצרי אמר, כי ההצבעה של השבוע הבא תהיה מבחן בשביל אירופה המערבית לגבי רצונה לשתף פעולה עם אנשי הנפט הערביים ולזכות באספקת נפט ערבי בתנאים מיוחדים.

הנציג המצרי טען, כי אם יותר לאש"פ להופיע באו"ם יגבר עניינו במאבק פוליטי ויפחת הדגש על הטירור.

מאוחר יותר הופיע נציג ישראל, יוסף תקוע, בפני שגרירי השוק והסביר את מהות התנגדותה של ישראל להשתתפות אש"פ בויכוח באו"ם.

תקוע חזר ואמר, כי הזמנה כזו תהא פארודיה, וכי יהא זה עצוב לראות כיצד האו"ם, שרק באחרונה ניסה לטפל במגיפת השוד בעולם, מחליט עתה לתת למחבלים פרס בצורת השתתפות בדיוניו.

תקוע אמר, כי ישראל לא תתדיין עם אש"פ בשום נסיבות ולא תסכים להשתתפותו בשיחות ז'נבה. הוא גם אמר, כי מה שהאו"ם יעשה בענין זה יפגע בבעדי השלום.

בעקבות ההודעה של ישראל ומצרים החליטו תשעה שגרירי השוק המשותף, כי אינם יכולים להחליט בעצמם כיצד יצביעו מדינותיהם. בעיה זו יכריעו ראשי מחלקות המזרח התיכון במשרדי החוץ של תשע המדינות, והם נועדים בפאריס מאתמול.

שרון מזהיר את ארה"ב מהבטחות יתרות לערבים

ח"כ אריאל שרון הזהיר אתמול את ארה"ב, שלא תבטיח הבטחות יתרות לערבים ביחס לשטחים, שישראל תהיה מוכנה להחזיר תמורת שלום במזרח התיכון. כן הזהיר שלא להפעיל לחץ על ישראל להגיע לידי הסכם.

שרון אמר במסיבת עתונאים בוושינגטון: "אנו סבורים, שלערבים הובטח יותר מדי על ידי ד"ר קיסינג'ר והציפיות שלהם רבות מדי. אנו מתקרבים לנקודה בה תיאלץ ישראל לומר 'לא'".

מר שרון הוסיף: "אני חושש מאוד, שתהיה לנו מלחמה עם הערבים". הוא סירב לפרט או לציין מועד למלחמה, אך אמר, שעל ישראל להיות נכונה למלחמה חדשה, ממש כפי שהיא חייבת לשאוף לשלום תוך משא־ומתן. כן אמר, כי במקרה של מלחמה נוספת תשוב ברית המועצות לאזור התיכון.

כן אמר, כי "אם יש כישלון במדיניות הממשלה הרי הוא טמון בבעיית ההתנחלות בגדה".

בהשיבו על שאלה נוספת אמר שרון, כי היה מצדיק אמברגו אמריקני על נשק לישראל במקרה של נסיגה לגבולות 1967. לדעתו, תנצח ישראל במלחמה, אם תפרוץ, גם ללא צורך בעזרת אמריקה.

פרס נובל לרפואה לשלושה ביאולוגים

שלושה ביאולוגים ידועי שם זכו אתמול במשותף בפרס נובל לרפואה על חלקם בפיתוח המיקרוביולוגיה המודרנית ובחקר מבנה התא, על פי החלטת האקדמיה השוודית למדעים.

בהודעה שפורסמה אתמול בשטוקהולם נאמר כי בסך 124 אלף דולאר יתחלקו כריסטיאן דה דיב, בן 57 מבריטניה, חוקר באוניברסיטת רוקפלר בניו יורק; ג'ורג' פאלדה, בן 63, אמריקני ממוצא רומני העומד בראש המחלקה לחקר התא באוניברסיטת ייל ואלבר קלוד בן 75, מלוכסמבורג, העומד בראש המכון הביולוגי באוניברסיטת בריסל. כל השלושה עשו תקופות מחקר במכון רוקפלר בניו יורק.

השלושה יקבלו את הפרס הנכבד ממלך שוודיה, גוסטב, בטכס שיערך בשטוקהולם ב־10 בדצמבר. (רויטר)

גאנדי ערכה חילופין מרחיקי־לכת בממשלתה

ראש ממשלת הודו הגברת אינדירה גנדי ערכה אתמול חילופי גברי בממשלתה והחליפה את כל השרים החשובים, ביניהם את הממונה על תיק החוץ.

שר החוץ ההודי החדש הוא י. ב. צ'אוואן, שהיה שר הכספים, והוא התמנה במקום סווארן סינג, שהפך לשר ההגנה. שר הנפט [illegible] ק. ברוק [illegible] החדש של מפלגת הקונגרס השלטת. (איי. פי.)

בטי פורד יוצאת מביה"ח

הגברת בטי פורד, רעייתו של נשיא ארה"ב, מחלימה בצורה משביעה רצון ועומדת להשתחרר היום מבית החולים בוושינגטון.

הגברת פורד אושפזה לפני שבועיים ועברה ניתוח בחזה. (איי.פי.)

חוסיין משיא את בתו לנסיך הכתר בבחריין

חוסיין מלך ירדן נענה לבקשתו של נסיך הכתר בבחריין, שיח' חמד בן עיסא אל חליפא, בן 25, לשאת את בתו של המלך הירדני, הנסיכה עליא — הודיע העיתון המצרי אל גומהוריה. (איי. פי.)

התפרץ הר־הגעש אתנה

הר הגעש אתנה אשר בסיציליה התפרץ אתמול וכמויות עצומות של לבה התפרצו מלועו. הלבה נזלה במדרון ההר במהירות רבה, אך לא פגעה במשקים ולא היו נפגעים.

בסביבת ההר נמצאו חוקרי הרי געש רבים. מדידות סיסמולוגיות הראו כבר לפני כמה שבועות שהר אתנה עומד להתפרץ, ועל כן באו המדענים לערוך מחקרים וצילומים. (יו.פי.)

במרסיי נעצר השריד האחרון של חבורת ה"קשר הצרפתי"

משטרת צרפת הודיעה אתמול על מעצרו של [illegible] המתואר כ"חוליה אחרונה בחבורת הקשר הצרפתי", שעסקה בהברחת מנות גדולות של סמים משכרים לארה"ב.

ראש מחלק הסמים במשטרת מרסיי מסר, כי מעצרו מתבקש מינואר 1973, כאשר נעצרו כמה מחבריו, ונידון בהעדרו ל־20 שנות מאסר, במשפט "הבנקאים" — המממנים של פעולות הברחת הסמים.

הודעת־שווא על פצצה במשרדי "אל־על" שיתקה את נמל התעופה ברומא

אנשי בטחון פינו אמש נוסעים ועובדים משדה התעופה הבינלאומי ליאונרדו דה וינצ'י ברומא, לאחר שנודע כי פצצה עומדת להתפוצץ במשרדי חברת התעופה הישראלית "אל על".

תוך שלוש דקות פונו כ־3,000 אנשים. כל [illegible] משדה התעופה בוטלו וכוחות הבטחון ערכו בדיקות.

ההודעה הטלפונית התקבלה מאלמוני בשעה 9.20 לפי שעון ישראל, ופעולת שדה התעופה חודשה כעבור [illegible] דקות, לאחר שחבלני המשטרה לא גילו כל פצצה במשרדי "אל על". (ע"פ רויטר)

מתנחלים נוספים הגיעו

(סוף מעמוד 1)

[illegible] באזור [illegible] קבוצות מתנחלים: האחת מונה כ־150 איש ונמצאת ליד המעיין הגדול באזור. קבוצה שניה, כ־100 נמצאת קילומטר אחד מהקבוצה הראשונה. נוצר קשר בין הקבוצות.

קבוצת "אלון מורה" החלה ביום ד' מגבעת־צאלה והתאספה אתמול ונראה דעת האנשים לחזור על ההתנחלות.

מבקשים פגישה עם רבין

אנשי מזכירות גרעין, "ירחו", הנמצאת בתחומי דו־קלם, פנו הבוקר, באמצעות פיקוד מרכז, אל ראש הממשלה, יצחק רבין וביקשו פגישה דחופה עמו.

אתמול בבוקר נערכה תצפית באמצעות מטוסים וחזרו על מקום הימצאם המתנחלים.

כל יום אתמול היתה יריחו סגורה. השלטונות הודיעו למתנחלים, שנות אזור, כי האחריות לשלומם עליהם.

דובר צה"ל המודיע קר את הודעת כמה חיילי צה"ל, שעסקו בפינוי המתנחלים, נפגעו במהלך פעולה זו.

השגריר פטיש: היחסים עם אוסטריה — טובים

עוזב את וינה בתום כהונתו

מאת מנחם [illegible], כתב "מעריב" בווינה

מר יצחק פטיש, שסיים לפני ימים מספר את תפקידו, יצא אמש מווינה בדרכו לישראל.

השגריר — שייצג את ישראל בימים הקשים של התקפת המחבלים הערביים על רכבת העולים ובתקופת סגירתו של מחנה שנאו, בעקבות אותה התקפה, אמר לסופר "מעריב", כי היחסים בין ישראל לאוסטריה הם כיום טובים ביותר.

"הודעת קרייסקי באוזני המשלחת הסורית שביקרה באוסטריה מבהירה, כי עם כל רצונה ביחסים טובים עם מדינות ערב, לא תסכים אוסטריה לוותר על ידידותה עם ישראל" — אמר.

בקאהיר תובעים: מוות לראשי "משפחת המרגלים לישראל"

במשפט המתנהל בקאהיר נגד משפחה בת חמש נפשות, המואשמת בריגול לטובת ישראל, דרשה התביעה להטיל עונש מוות על ראש המשפחה ורעייתו — על כך מסר אתמול העתון "אל אהראם".

העתון ציין, שהמשפט מתנהל בדלתיים סגורות, לפני בית־דין צבאי. "בית־המשפט", כותב העתון, "החליט לדחות את המשך הדיונים עד השבוע הבא, לצורך מינוי פרקליט הנאשם". הנאשם הראשי, אברהים סעיד שאהין, פלסתינאי, אמר לבית־המשפט, כי לא הצליח למצוא עורך־דין שייצג אותו.

אותו בית־משפט דן גם באשתו של הנאשם [illegible], ושלושה בניהם.

שאהין, כך נטען, ביקר בישראל 13 פעמים, כדי להתאמן בטכניקת ריגול [illegible]. בשובו קיבל [illegible] מישראל [illegible].

בני הזוג נעצרו באוגוסט.

המוסיקאי הסובייטי־היהודי ברשאי יצא לקונצרטים במערב־אירופה

למרות שהגיש בקשה לעלות מבריה"מ לישראל

המוסיקאי היהודי הסובייטי רודולף ברשאי, שבראשית השנה הגיש בקשה לעלות לישראל, עומד לצאת בסוף החודש לסיבוב קונצרטים במערב אירופה עם התזמורת הקאמרית של מוסקבה, שהוא מנצחה הקבוע — הודיעה אתמול סוכנות טא"ס.

ברשאי הקים תזמורת זו ב־1955 והיא נחשבת לתזמורת הקאמרית המעולה בבריה"מ. הוא יסייר עם התזמורת בבלגיה, בצרפת ובאיטליה.

באותה הודעה הכחישה טא"ס את הידיעות כי המנצח [illegible] רוצים לעזוב את בריה"מ. (רויטר)

השרה שולמית אלוני תובעת ½ מיליון ל"י פיצויים מ"הצפה"

מאת יוסף וקסמן

השרה שולמית אלוני הודיעה אמש, כי הורתה לעו"ד אריה מרינסקי להגיש תביעה נגד "הצפה" חצי מיליון לירות פיצויים, בגין הוצאת דיבה, בעקבות פירסום ידיעה כאילו השתתפה ב"פלישה" שביצעו אנשי תנועת "מוקד" לישיבת "מרכז הרב" בירושלים ועקבה אחרי "מעשי הגבורה" של חבריה, כשהיא מעודדת אותם — כלשון הידיעה ב"הצפה".

"להד"ם" — אמרה השרה — "לא השתתפתי בשום דבר שהיה בישיבת מרכז הרב ואף לא הייתי שלשום בערב בירושלים".

כמה מבוגרי ישיבת מרכז הרב מסרו אמש, כי הם שלחו אתמול מברק לראש הממשלה שבו הם מחו על השתתפותה של גב' אלוני ב"פלישת אנשי מוקד לישיבה".

מר אריה יקונס, אוריינטליסט מירושלים, שהיה אותו זמן ב"מרכז הרב", ונמנה עם אלה אשר לדבריה, "זיהו" את השרה, אמר אמש לסופר "מעריב", כי הוא בטוח "כמעט" שאומנם ראה שם את השרה, "אבל אולי בכל זאת היתה זו מישהי שהתחפשה לכמותה" — אמר. לדבריו, הוא מכיר את שולמית אלוני רק מצילומים בעתונים ובטלוויזיה. "אפילו הדלקתי סיגריה כדי שאראה אותה יותר טוב בחשיכה" — אמר.

גב' אלוני השתתפה בישיבה של פעילי תנועתה (ר"צ) בתל־אביב — בעת שלפי ההודעות התרחשה ה"פלישה" ל"ישיבת מרכז הרב" בירושלים. "הצפה" פירסם דיווח על ישיבת ר"צ... באותו עמוד!

התפוצצות במשרד אמריקני בדמשק; 1 נהרג 2 נפצעו

אדם נהרג ושניים נפצעו בהתפוצצות שאירעה אמש במשרדי החברה האמריקנית "נשיונאל קאש רג'יסטר" בדמשק. על כך נמסר ממקור מוסמך בבירה הסורית.

נוסעים שהגיעו לביירות מסרו, כי כתוצאה מההתפוצצות העזה נהרסו המשרדים כליל והתלקחה אש. ואילו המקור בדמשק טוען, שלא נגרם נזק רב. לדברי המקור הסורי שוחרר אחד הפצועים מבית החולים, אחר שנחבש.

אין יודעים מיהם הנפגעים. (ע"צ)

מבצע מיוחד

ציפוי להגה - חינם!

הענק למכוניתך איכות וחן באמצעות "ציפויי חן"

ציפויים למושבי רכב מבד מגבת סטרץ'

ותיהנה גם מציפוי להגה חינם

המונע התחממות ההגה וסופג את זיעת כף ידך

מכירה ישירה מהיצרן לצרכן במחיר מוזל

* ציפויי חן מיפה ומהדר את מכוניתך
* ציפויי חן סופג את זיעתך ומונע התחממות מכוניתך — אידיאלי לאקלים החם של הארץ
* ציפויי חן נצבע בצבעים יציבים ומרהיבים
* ציפויי חן מלווה בתעודת אחריות

"לאיכות וחן — אין כציפויי חן"

המכירה הקמעונאית תערך במחסן המפעל תל־אביב, נשיונל אטלנטיק,

רח' מטלון (קודם רח' מרכז מסחרי) 61

(5 בניינים מזרחה מרח' העליה 21), בימים א'—ה'

בין השעות 9.00—19.00 — בימי שישי עד 13.00.

מעריב

העורך: שלום רוזנפלד

המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ

בית דפוס "מעריב" בע"מ

תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית "מעריב", רח' קרליבך 2 ומיקוד: 132 [illegible] ת.ד. 20010 טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד 65123), טלפון 621994.

ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד: 94581), טל. 221151. הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.

חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 33104), טלפון 666468, 669020. הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254, 660051.

שירה בפיהם התמקמו מתנחלים בין צוקי ההרים בוואדי קלט

הם פונו בידי חיילים במיבצע מפרך ומסוכן ✶ המפנים נאלצו לשאת כל מתנחל באלונקה — הדבר הופסק מחשש לשלום שני הצדדים ✶ צה"ל חילק מזון לכל המתנחלים ✶ הרב יוחנן ... ההתנגשויות בין מתנחלים וחיילים — „מקרים חריגים בניגוד להוראות שלנו"

מאת יוסף וקסמן

...ירחו, שבבקעה ... הפלגים ובדקי הרים ...ואדי קלט, שבכבור ...ירחו. הגיעו אתמול ...2 מתנחלים את עוב... מצאותם שם — כא... ם מוקפים במאות חיי... קדים לכן פרט החוי... חלק מן המתנחלים, ... התברר, כי הפינוי ... במיבצע מפרך וכם ... בגלל התנאים הטו... יים הקשים וההתנגדות ... ירות אומצה של הי... לים. צה"ל נאלץ להע... אלונקה להעלאת כל ...ל מטונה למקום הרי... דבר שגזל כשעה ול... אף שעה וחצי. ...תנחלות ואדי קלט רו... ומארגני „מיבצע הקפות" ...אפולות העיקרית, כי זהו ...ם הגלוי היחיד, כן נאו... מתנחלים בשעה כדי לש... ב יותר מ־24 שעות ר... מהם אף 48 שעות. ...יותר ואדי קלט מצויות קבוצות מתנחלים: זו ... יוהר, ובראשה הרב יוסף לוינגר, מראשי קרית־ארבע בהתנחלות. קניון בקרבת מעיין קלט ומנזר סנט־ג'ורג', שם נראו 50—75 מתנחלים צעירים, אשר למעשה מופרדים לשתי קבוצות קטנות יותר, בלי אפשרות להתחבר, כשום שחיילי צה"ל הוצבים ביניהם.

הקבוצה השניה, בת כ־150 מתנחלים — ובראשם חנן פורת, איש גוש עציון — נמצאת אצבעית קטנה להאדי קלט ומסותרת בין הנקיקים וצל הצוקים, שהגישה אליהם קשה ביותר.

הפינוי — כאמור, על גבי אלונקות — נעשה רק מקבוצתו של הרב לוינגר. אנשי הקבוצה השניה משוחחים אומנם עם החיילים שסביבם — אולם קשה לחיילים להגיע אל המתנחלים ממש ועוד יותר קשה להם לנסות לגרור אותם מהצוקים בלא לסכן אותם ואת עצמם.

■ „סיירת מורי"

יחידות חלוץ של המתנחלים הגיעו למקום זה כבר בליל ההתנחלות, במוצאי שמחת־תורה, אך חזרו לפסור דיוות. קבוצה אחרת יצאה איתם ביום רביעי בבוקר ושהתה שם לבדה עד רדת הלילה, כאשר הצליחו להגיע אליהם עוד קבוצות אור ליום אתמול. במטה המתנחלים ו„גוש אמונים" סרבו למסור פרטים כיצד הם על מיבצע זה הדרך שהצליחו המתנחלים להגיע למקום כה קשה.

בשעות אחה"צ טענו חלק מהמתנחלים, כי הם רעבים, אולם ב„גוש אמונים" נמסר אמש, כי „סיירת המורי" הצליחה להגיע למתנחלים בוואדי קלט. דובר צבאי אמר, כי „הסיירת" כללה אופניים בלבד.

עם זאת נודע ממקור צבאי, כי לעת ערב דאג צה"ל עצמו לחלק מזון לכל המתנחלים. כן נרמז כי בשל התנאים הקשים לא נעשה במשך הלילה מאמץ נוסף לפנות את המתנחלים. 11 מבין המתנחלים — ברובם בני נוער — ביקשו, לעומת זאת מהצבא לפנותם, משום היותם עייפים מדי.

■ מקרים מצערים

דובר המתנחלים, הרב יוחנן פריד, מסר עוד אמש, כי אחד המתנחלים, יהושע זוהר, סטודנט באוניברסיטה העברית, שהוא נכה צה"ל בשעור של 90 אחוז, הוכה בידי חיילים תגרל בכח מוואדי קלט. חייל צה"ל, שהיה על אחד הצוקים בוואדי קלט, נפל מהצוק ר נפגע.

למרות מקרים מצערים אלה בילו המתנחלים את רוב זמנם בשירה ובשיחות עם החיילים. דובר המתנחלים אמר, כי הממשלה נוטלת על עצמה אחריות כבדה בכך שהיא מפעילה חיילים לפינוי מתנחלים בניגוד לרצון החיילים.

■ „התנחלויות נוספות"

במשך כל יום אתמול נבאו מעל איזור ירחו השומרון מסוקים ומטוס צבאי קל, שתרו אחר מתנחלים, אך נמסר ממקור צבאי, שכאלה לא נתגלו, פרט לאלה שמרוכזים באיזור ואדי קלט.

ממטה המתנחלים נמסר, לעומת זאת, כי קבוצות נוספות של מתנחלים מתרכזים במקומות שונים ביהודה ושומרון, אך הדוברים סרבו למסור את מיקומם המדויק או המשוער, ואשר למספרים — נאמר רק, כי הם מונים „מאות". כן נמסר, שמתוספים מתנחלים אל אלה, היושבים כבר במקומותיהם.

■ „בהתאם למתוכנן"

אתמול בצהריים קיימו המתנחלים במטה שבירושלים מסיבת עיתונאים, בה נמסרו פרטים על מצב ההתנחלות באותה שעה. „המיבצע, בו אנו ממשיכים זה היום השלישי, נמצא כעת בשלב של התמקמות מתנחלים בירידה. לשם הגיעו בלילה 150 איש נוספים לחזק את הראשונים, שגם מספרם 150. כוחות חלוץ נמצאים גם במקומות שונים אחרים ביהודה ושומרון", אולם הדובר סירב לפרט בענין זה, כשם שלא אמר דבר ביחס להתכוניות לעתיד. „בינתיים הכל מתנהל בהתאם למתוכנן מראש — אמר — וכובן, שאיננו יכולים לגלות מה בדיוק עושים אנו לעשות".

הדובר, הרב יוחנן פריד, שהוא גם דובר מזכירות „גוש אמונים", הגיב במסיבת העתונאים על מקרי ההתנגשויות בין המתנחלים המפונים לבין חיילי צה"ל. את המקרה בו היכה מתנחל את אחד החיילים ואחר בידוי קצין, הגדיר כ„מקרה חריג, המנוגד את ההוראות שלנו". לדבריו, היו גם חיילים וקצינים שהתנהגו לא כיאות והרוחות התלקחו. „אבל אני יכול לומר — המשיך — כי בדרך כלל גם החיילים והקצינים וגם אנשינו שושים את מיטב יכולתם למנוע התנגשויות, מה עוד, שחלק גדול מהחיילים תומכים במתנחלים".

בדברו על „אי־חוקיותה" מעשלת המתנחלים אמר הדובר, כי התיישבות היהודית בכל שטחי ארץ־ישראל היא מעל לכל חוק. „ההתנחלות, שנעשתה מתוך אמונה, היא אקט פוליטי, אשר בא להעמיד את שאלת ההתיישבות בכל רחבי הארץ על סדר־היום, כאמצעי לחץ מדיני וכחיזוקה של הממשלה במקומה הפוליטי הקשה, מתוך הכרה, כי זכותנו על כל ארץ־ישראל", נאמר בהודעה רשמית, שפירסם הדובר.

לדבריו, ההתנחלות היא גם אתגר חינוכי ולמעשה, המתנחלים הם עתה חברי תנועת ההתיישבות הפולגית היהודית, שגם מגשימים. „אנו רואים בהצלחת „מיבצע הקפות" הישג ראשוני במעלה, כאשר גם האקט הפוליטי וגם האתגר החינוכי תושגו. אנו קוראים לממשלת ישראל, שבידה הופקד תוכניתנו המקיפה לביסוס חברתי וכלכלי של היישובים המוצעים, לבצע את התוכנית ובכך להציל את יהודה ושומרון", נאמר עוד בהודעתו.

■ 20 ק"מ ברגל

אורי אליצור, בנו של פרופ' אליצור מהאוניברסיטה העברית, גילה אתמול לסופר „מעריב", כי לקח עימו להתנחלות גבי צאלה קבוצה של כ־150 איש — ביניהם כ־20 פרופסורים ומרצים, בני גילים גבוהים יחסית, המועסקים באוניברסיטה העברית.

„הם צעדו כמו כולנו איזה 20 ק"מ ברגל ואם להזכיר אחדים מהם, הרי הם הפיסיקאי פרופ' הלפרין, הפיסיקאי פרופ' בניכין פרנקל ואשתו, פרופ' הן (מביוהיה איבילוב) ועוד", סיפר.

במגיבו גם על הודעתו של ראש הממשלה — בשיחה עם המתנחלים לפני חודש — כי הוויכוח עם הממשלה צריך להתנהל בכנסת ולא ע"י מעשים בלתי חוקיים, כמו התנחלויות בשטחים, אמר אורי אליצור: „אני מבקש להזכיר לכר' רבין, שהוא עצמו ישב על כסאו הרם בזכות מאבקים ציבוריים, שניהלו תנועות המחאה — ולאו דווקא בהתאם לחוק אלא בניגוד לו — ואלה היו מאבקים, שבלעדם לא היה להם כל סיכוי להצליח בכנסת".

■ כבישים נסגרו

בני קצובר, מראשי המתנחלים, תושב קרית־ארבע, התלונן בשם כל תושבי המקום על שהממשלה הורתה לסגור את הכביש היוצא מקרית־ארבע ויישובי גוש עציון — במסגרת המאבק במתנחלים.

„אשתי לא הצליחה להגיע בזמן אל שלושת ילדינו בשום שלא נתנו לכלי הרכב שבו נסעה לעבור את המחסום. אחרים, שביקשו לצאת, לא יכלו להגיע לירושלים לעבודה אפילו לקניות. גם אוטובוסים ציבוריים עוכבו והנוסעים היהודיים, שביקשו להגיע לקרית־ארבע וליישובי גוש עציון, הורדו. היה עלינו לעשות „תרגילים" ולהתחמק מהמשטרה כדי להגיע הביתה", סיפר.

שר־החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר ונשיא מצרים, אנואר סאדאת, שופעים חיוכים בפגישתם אתמול בקאהיר. (צילום רדיו של א.פ.)

סיפורי „רשומון" על בנק „קרדיט": „רוזנבאום קדוש"; „רוזנבאום רשע"

נשיא פדרציית יהודי־ספרד: „העתונות הגזימה וגרמה קשיים לבנק" ● מפקידים זועמים על הבארון רוטשילד ועל מנהיגי ישראל ● בנקאי שוויצי: „רוב הבנקים הפרטיים נתונים עתה בקשיים"

מאת עדה לוצ'אני
שליחת „מעריב" בז'נווה

האורגנים מועדת הבנקים הפדראלית השוויצית, כמשקיפים רלבושים בקפידה, יושבים עתה מאחורי דלתיים סגורות וסוקרים בספרי החשבונות של בנק „אינטרנציונל קרדיט".

בפסקנים יהיה הלוי אם ילך הסיפורים של איש הכספים ד"ר טיבור רוזנבאום יזכה בתקופת־חיים נוספת או שייגזר עליו דין מוות. בבתי־המלון, ובבתי־הקפה מצפים עשרות מפקידים, שהגיעו לז'נווה מארבע כנפות תבל, לדעת מה יהיה גורל כספם. זהו תור של בו אלף משקיעים — למן הנוטנים הקטנים ועד למיליונרים, שמסרו את חסכונותיהם או את הונם לאותו בנק.

תוך מגע עם אנשי הקהילה היהודית בז'נווה, המונה כ־4000 חברים, ועם נציגים של אירגונים יהודיים שונים, ביקשתי את התשובה לשאלה: מה בעצם גרם כל הצרה הזו ומה יקרה עכשיו?

בתשובות מתעוררת לחיים האגדה היפאנית העתיקה של „רשומון" עם המוטי גיוונים ודברי פרשנות. בקולות ובחששות המשתמעים, מתבטאת העובדה שהתפוצות וישראל קשורים קשר הדוק גם בענין זה. טיבור רוזנבאום מצטייר מן התשובות בדמויות רבות: אחדים רואים בו קדוש; אחרים את התגלמות הרע.

פרט לכמה יוצאים מן הכלל שיש לשבחם ביקשו רוב האנשים שרואיינו ששמם לא יתפרסם.

✶

„כל הידיעות על המתרחש סביב הבנק מעציבות את כולנו ואת עצמי במיוחד — אך הדבר מגביר עוד יותר את האהדה שרחשנו תמיד לטיבור רוזנבאום, אחד האישים המכובדים ביותר ואחד המנהיגים בקהילה זו הזוכים למירב הערכה" — אמר לי נשיא פדרציית יהודי ספרד מר נסים גאון, שהוא ראש המגבית היהודית המאוחדת בשוויץ.

„אפשר רק להצטער על כך שאישיות בעלת ערך כזה נחשפה לערבולת. אני מצטער לומר, שביחוד מצד העתונות הגזימה חוברת הפרשה בכידה רבה. כל בנק, אפילו הוא מנוהל בצורה הטובה ביותר עלול לשקוע רגעית בקשיים זמניים. עמדת זו מצד העתונות מונעת ממנהלי הבנק לחדש את התנאים הנורמאליים והדבר מקשה על עבודתם השקטה של החוקרים".

✶

„בתפקידי הכפול כנשיא המגבית וכנשיא הפדרציה הספרדית העולמית אני חייב לציין ולהדגיש גבורת הניכרת לאהדתה בין אלה שבעבר תרמו תרומה נדיבה למען ישראל ובמיוחד ניכר הדבר בין התורמים הגדולים ביותר.

„לאחר כל הסערה שקמה סביב הפרשה, שואלים אנשים אלה את עצמם אם אין מעבירים את הכספים שהם תורמים מיעדם האמיתי ר מנצלים אותם לצרכי ספסרות..."

✶

נשיא הקהילה היהודית בז'נווה מר ולדמיר הלפרין, בהמ־קומה ר אלגנטי בחליפתו הכחולה. הוא מייצג מובהק של הממסד היהודי המקומי, באה בעברו השוויצי ומנסה לשמור על „מרחק".

מר הלפרין, המשמש גם כנשיא „אורט" עבר את הימים שבהם נפגש עם רוזנבאום לראשונה בז'נווה. כאשר הוא עדיין רב צעיר בשיירה שהגיעה מברגן־בלזן. מר הלפרין מדגיש שמגעיהם בינו לבין רוזנבאום לא היו חברתיים אלא רשמיים יותר, בענייני הקהילה. „מנקודת ראות זו היה פילנטרופ באה ואמיתי" — אמר.

מבחינה מקצועית, — טוען הוא — אי אפשר לו לאדם „לאלתר עצמו לתפקיד של בנקאי".

הלפרין אומר, כי היתה זו כנראה הודעתו של אדמונד דה רוטשילד שהציתה את הפרשה כולה באשר שאפשר להניח שהמאבקים בין הפלגים הפוליטיים השונים בישראל הם הרקע להתפוצצות הפרשה.

✶

מנהיגו של אחד הארגונים היהודיים, שהסכים לדבר אתי רק לאחר שהבטחתי שלא להזכיר את שמו אמר: „רוזנבאום אינו האשם היחידי". האיש הודה כי „אי אפשר לערב כשר וטרפה וכספים שחורים אינם עולים בקנה־אחד עם מיצווה. אך הוא הוסיף כי „יש אנשים שמעמדם בישראל גבוה בהרבה ממנו האשמים יותר ממנו. הם שנתנו לו את האפשרות להמריא מעלה ואחר־כך הניחו לו לפרפר".

✶

„הרביצו לרוזנבאום אם הוא אשם, אך הצילו את הבנקים — צעק אחד המפגינים בפראבאוה לקריאה ההתנהדת כימי הצאר („הכו ביהודים והצילו את רוסיה").

מפקידים אחרים תיארו את הבנק לא ככיקלס לספסרים גדולים אלא כעוזר למשקיע הקטן המבקש להציל חסכונותיו ממישטרים בלתי יציבים ר אשר אותיו „השוויצרי־יהודי־ישראלי" הוא שעודד את אמונם.

מטרת זעמם של משקיעים אלה היא: אדמונד דה־רוטשילד והמנהיגות הישראלית. „לוא היה רוזנבאום משקיע את כספי רוטשילד באחד־מאבי הוה מקבל רווחים נאים, הוא לא היה מתלונן שלא התייעצו אתו" — אמר אחד מהם.

אשר למנהיגות הישראלית מאשימים אותה בכך שלא ראתה נכון את התוצאות הטראגיות של הפרשה לגבי ישראל היהודים, את התוצאות לגבי בנקים יהודים ולא יהודים בעולם כולו. לדעתם שוגה המנהיגות הישראלית שלא הצילה את הבנק בעוד מועד.

✶

„לוא היו אומרים לי כיצד מאיימת התנועה הישראלית כלפי בעלי, לאחר שהקדיש 30 שנה לעניין הציוני, לא הייתי מאמינה. אין גבול לצער" — אמרה לי גב' רוזנבאום בטלפון.

הקול היהודי הנעדר מהמקהלה זו הוא קולו של טיבור רוזנבאום. בדממה שמסביבו פורחות האגדות והשמועות. אומרים שטילפן לאחד הרבנים ההונגרים בניו־יורק וביקש להתפלל למענו, שלא יקבל התקפת־לב. „אל תדאג" אומרים שהרב השיב לו, „אתה לא תקבל שום התקפת־לב — אחרים יקבלו אותה".

★

היכן רוזנבאום עתה? לדברי השמועה הוא נמצא בפאריס. אחרים אומרים, כי מכונית „יגואר" אפורה בעלת לוחיות זיהוי אוסטריות (רוזנבאום הוא שגריר ליבריה בוינה ומאוכן על־ידי מדינה זו ליד אירגון אונסק"ו) נראתה ביום ד' בקרב לפני משרדי הבנק.

במוצאי שבת, כ"ו תשרי תשל"ה (12.10.74),
יתחילו אזרחי ישראל
לחתום על העצומה לכנסת
בעד שלטון ישראל ביהודה ושומרון.

בשם זכותו של עמנו,
למען בטחונו ועתידו -
הננו קוראים לאזרחים
ללא הבדל
השתיכות מפלגתית,
לחתום על העצומה.

הליכוד

גח"ל, הרשימה הממלכתית, המרכז החפשי, תנועת העבודה למען ארץ ישראל השלמה

ההגרלה שעדיף היה שלא לזכות בה

...זכו אזכרות לארבעה קצינים שנפלו ... סיני — לאחר שזכו בהגרלה על איוש צוות של טנק

מאת אריה מאיר, כתב צבאי

אזכרות לארבעה קצינים, אנשי צוות טנק, בוגרי ...פנימיה הצבאית בחיפה, שזכו „בהגרלה" ובתוקף ...ביותם עלו על טנק השתתפו בקרבות הפריצה לאיזור ...לגולה בתעלת סואץ — נערכו ביום ד' וביום ה' בבתי ...עלמין בחיפה ותל־אביב.

הארבעה — ישעיהו ברדיב (גלבורט), נמרוד גוית, ברוך ...יצקי ויזום גור — שבחייהם ובמותם לא נפרדו, היו סגני ...נה ובוגרי מחזור י"ח של הפנימיה. ברוך ליסיצקי היה ...פקד המצטיין באותו מחזור.

...ארבעה הקצינים, ועם חבר חמישי, התנדבו בגמר ...לימודיהם לחיל השריון. בפרוץ המלחמה היו בגמר קורס ...ונים. החמישה הועברו דרומה, ואז התברר, כי חסרים ...בצה אנשי צוות. מאחר שאף אחד מהחמישה לא רצה ...וחר, החליטו להגריל ביניהם את הזכות לעלות על הטנק. ...ר ההגרלה הגורלית נתגלה רק לאחר המלחמה, מפי האחד ...לא זכה בה, אך זכה בחיים.

כיצד הגיעו ליחידה בה לחמו ומה בדיוק אירע לאחר... — אין יודעים לאשורה. את המעט שידוע הצליחו ...המשפחות לגלות לאחר חקירה מאומצת, בעזרת אביו של ...ד הנופלים, קצין בצה"ל. לפי אותה חקירה, נפגע הטנק ...יזור החווה הסינית, שם שהשתתפו בנסיון לפרוץ מחדש ...ת הדרך לאיזור הצליחה. גופות הארבעה נמצאו לאחר ...מלחמה, באיזור בו נפגעו. (ע)

...שר הלל: מורים הסיתו תלמידיהם הפר החוק במסגרת ההתנחלות

...ד גופים ואישים מבקרים את המתנחלים וההתנחלות ✶ אחרים תומכים בענין ✶ גולדה מאיר: „יש לבלום את המתנחלים בכוח"

...את מאיר הראובני

...ר המשטרה, שלמה הלל ...בר אמש בכנס הסברה ...וריה, בינה בתרועות את ...מבצעי ההתנחלויות ...זחוב על כי נטלו את ...לידיהם. בתשובה המו... ביותר רואה השר הלל ...השימוש בתלמידים ובני... שהוסתו על ידי מוריהם ומדריכיהם להפר את ...המדינה ומפקידים אחד ...אף הניעו להתנגשות ...אנשי הבטחון והרי... על חיילי צה"ל.

...משלה — אמר — כאשר ...רת התנחלויות בשטחים על פי שיקולים מדיניים, בטחוניים התיישבותיים. היא יכולה לשנות בשיקוליה אלה. מי שסבור כך צריך לפנות לכנסת או אפילו לבית הדין הגבוה לצדק, אך לא ליטול את החוק לידיו.

„יש לבלום את המתנחלים בכוח. אסור לתת להם לעסוק בכל העולה על רוחם, תוך התעלמות מקיום חוק. הדמוקרטיה היא הדבר היסודי בחיי העם והמדינה והדרך היעילה ביותר להורסה למי שרוצה, בכך, היא על־ידי התנחלות מסוג זה, שלו הינו עדים בימים האחרונים".

דברים אלה אמרה ראש הממשלה לשעבר, גב' גולדה מאיר, לסופרת „מעריב" דליה מזורי, בביקור שערכה אמש בנווה איתן בעמק בית־שאן. בתשובה לשאלה אמרה גב' מאיר, כי יתכן אומנם שהמתנחלים מאמינים באמת ובתמים בצדקת דרכם ויתכן שמניעיהם טהורים ואולם אין זו הצדקה שלא לציית לחוק, לכנסת ולממשלה.

„זה מתחיל בהתלהבות ומגיע לאנרכיה. והלא אנו יודעים מה צפוי אחרי אנרכיה".

● כמאה צעירים חברי תנועת מוקד קיימו אתמול עצרה שקטה ליד משרד ראש הממשלה בירושלים נגד נסיונות ההתנחלות ביהודה ובשומרון. ההפגנה נערכה תחת הסיסמא „תנו כח לשלום". השתתפו צעירים ממקומות שונים בארץ. הם באו לכאן כדי למחות בדבריהם נגד „לקיחת הכח בידיהם" של חוגים מסוימים באוכלוסיה.

העצרת ננעלה בהתרמה הנוכחים ובהבטחה כי לא הם המאבק הציבורי נגד נסיונות ההתנחלות בשטחים המוחזקים.

● משטרת ירושלים פיזרה ביום ה' בערב קבוצה של כ־20 חברי תנועת מוקד שהתכונה להשתלט שוב על משרד גוש „אמונים" ברחוב כורש 14 בירושלים.

בינתיים העלתה החקירה של משטרת ירושלים כי 15 הרובים הצ'כיים שנמצאו שלשום במשרד גוש אמונים ניתנו ב־30 בספטמבר על ידי משטרת ירושלים לצורך ליווי טיולים ותוקף הרשיון להחזקתם עד ב־7 באוקטובר. עם זאת נמשכת החקירה לגילוי מקורם של שני רובים מסוג קלצ'ניקוב שנמצאו גם הם במשרדים.

● העובדה שחברי כנסת מעודדים את הפרת החוק על ידי הזדהותם עם ההתנחלות מהווה דבר חמור מבחינה הדמוקרטיה הישראלית. דבר זה מחייב דיון דחוף בממשלה ובנשיאות הכנסת — אמר שר התיירות מר משה קול בהרצאתו בבית מפלגת הליברלים העצמאיים אמש בתל־אביב.

● הוועד להגנת קודשי ישראל יצא ביום ה' בקריאה למתנחלים להמנע מחילול שבת. במברק ששלח הוועד לחברי גוש „אמונים" נאמר: „מבלי להכנס לגופה של מגמת ההתנחלות, אנו פונים אליכם בבקשה למען קדושת השבת כי תפסיקו ביום ו' לפני כניסת השבת את מבצע ההתנחלות למען לא יגרם חילול שבת המוני על ידי חיילי ישראל שיצטרכו להתקפ למבצע זה".

● הנהלת המפלגה הליברלית החליטה אמש כי היא רואה בהתנחלות פירנית וכמרית בשומרון ויהודה ענין לגיטימי וצורך דחוף חיוני ומביעה מורת רוח מבדיניה הממשלה המוצעת ההנחלויה באזורים אלה.

בואו של מזכיר המדינה של ארה"ב מר הנרי קיסינג'ר, נאמר בהחלטה, מעורר חששות כבדים ועל כן יש להעלות על גם את רוח ההתנדבותם ומאווייהם של מתנחלים להתיישב בשומרון וביהודה ולהבגיע עידוד ותמיכה ממשלתיה לביצוע מטרה זו. אך יחוד עם זו, קבעה הנהלת המפלגה, ההתנחלות בכל מקום בארץ ישראל, תתבצע במסגרת החוק ובהתאם להחלטות הכנסת.

● מנהלת קרית ארבע שליד חברון פרסמה אור ליום ו' גילוי דעת שבו היא מוחה על סגירת הישוב ומניעת כניסה ויציאה מיהודים העובדים בקריה וכן על החזרת התלמידים שנסעו לבית ספרם ר על שיבוש החיים התקינים בקריה.

בהודעת מנהלת קרית ארבע נאמר עוד, כי לאחר מקרים דומים שהיו בעבר, רואה מנהלת קרית ארבע בפעולה זו סכנה חמורה. הן בבחינה בטחונית והן מבחינה מוראלית עקב השפלת תושבי הקריה בעיני הערבים, בכך שנטלו מהם זכויות אזרח יסודיות.

● מר אברהם מינץ ממשב מחולה שבבקעת הירדן ביקש להעיר כי הוא איננו חבר מזכירות המתנחלים של ההקפות ביהודה ושומרון. כפי שנתפרסם אתמול בטעות ב„מעריב".

המרכז לטלוויזיה לימודית
רחוב קלאוזנר 14, רמת־אביב

למורה להסטוריה — למחנכי כיתות ז'־ח' — למורה לאמנות

לידיעת מורי כיתות ז'—ח'
בבתי הספר היסודיים ובחטיבות הביניים

הבחירה בידך, המורה!
מישדר הדרכה
ביום א', כ"ז בתשרי תשל"ה (13.10.74) בשעה 16.00
ביום ג', כ"ט בתשרי תשל"ה (15.10.74) בשעה 16.15
(שידור חוזר)

דני וגיל במסע בלתי רגיל

סידרת תכניות המביאה את הצופה להיכרות עם תקופות בהיסטוריה של התרבות, תוך הדגשת האספקטים האמנותיים.

לקראת פתיחת השידורים של הסידרה בשנת הלימודים תשל"ה, ישדר המרכז לטלוויזיה לימודית משדר הדרכה למורים, המציג את עיקרי הסידרה ומציע אופנויות שונות לניצולה בכיתה.

נודה לכם אם תשלחו תגובותיכם והערותיכם למישדר ההדרכה למרכז לטלוויזיה לימודית, רחוב קלאוזנר 14, רמת־אביב, אל רכז האמנות.

כ"ה בתשרי תשל"ה — 11.10.74

פרס נובל ... לשלושה ...

גאנדי ערכה ...

... פורד יוצא ...

חוסיין משיא ... לנסיך הכהן ...

... נעצר השריון ... חברת ה„קשר"

...שוא על ... „אל־על" ... נמל התעופה

... נוספים ה...

היחסים ... טובים ... כהונתו

העורך: שלום רוזנפלד ... המו"ל: הוצאת מודיעין ... בית דפוס „מעריב" ...

صكنا من الاهل

מרכז מפ"ם מחייב צירוף המפד"ל בתנאי שזו תסתייג מן ההתנחלויות

מזכיר הקיבוץ הארצי, אמרי רון: „על ידי חיוב המפד"ל להסתייג מהתנחלות בלתי־חוקית, אנחנו רוצים להשיג פיצול בתוך מפלגה זו ✶ התוצאה יכולה להיות זירוז הפילוג בין המתונים, התומכים בוויתורים, לבין גורמים אחרים בראשות הח"כים זבולון המר וי. בן־מאיר"

מאת דניאל דגן

מרכז מפ"ם החליט אתמול לחייב את המשך המשא־ומתן לצירוף המפד"ל לקואליציה הממשלתית, אך התנה זאת בכך, שמוסדי רשמי של המפד"ל יסתייגו במפורש מההתנחלויות ביוזמה־יחידה(?), הנעשות בניגוד לעמדת הממשלה.

התנאי של מפ"ם מעמיד את המפד"ל במצב קשה, שכן מפלגה זו מחייבת, בדרך כלל, התנחלות ביהודה ובשומרון, וכמה מחבריה נמנים עם פעילי גוש „אמונים", העומד מאחורי „מיבצעי ההתנחלות" האחרונים.

בהחלטה נפרדת הוקיע מרכז מפ"ם את „התנחלות־הנפל, המלווה אלימות והפרת החוק", וקובע: „במעשה זה מנסים פורצי־הגדר לקעקע את אושיות המישטר הדימוקראטי במדינה, לערער את סמכותה של הממשלה, ולהוביל אנארכיה". מרכז מפ"ם גם קורא לממשלה לבלום את „מעשי ההפקרות", ולהעמיד לדין את האחראים.

● „לזרז הפילוג"

ההחלטה לחייב כיום את המפד"ל הוצגה מתחילה ללא התנאי המצורף אליה, אך כשהציע מזכיר הקיבוץ הארצי, אמרי רון, להוסיף תנאי זה, נתקבל הדבר בהסכמה כללית. כדברי ההנמקה להצעתו הסביר רון: „על ידי הדרישה הזאת, המחייבת את המפד"ל להסתייג בתנאי חלה מלתי־חוקית, אנחנו רוצים להשיג פיצול בתוך מפלגה זאת. התוצאה כך יכולה להיות זירוז הפילוג בין האגף המתון במפד"ל, התומך בוויתורים, לבין גורמים אחרים, בראשות חברי הכנסת זבולון המר ויהודה בן־מאיר".

140 מחברי המרכז הצביעו בעד ההחלטה כפי שהתקבלה, ו־32 הצביעו בעד הצעה נגדית של לסיף דורי — השוללת כליל ניהול מו"מ לצירוף המפד"ל לממשלה. אולם אחד המשתתפים העיר בתום ההצבעה: „גם החלטת הרוב פירושה, למעשה, אי־הרחבת הקואליציה. אנחנו מאלצים את המפד"ל לכרוע על הברכיים, וקשה לראות כיצד תוכל לעשות זאת".

● הסתייגויות רבות

הדיון במרכז הושפע במידה מכרעת מן האווירה, שנוצרה כתוצאה ממה שכינו הדוברים „מיבצע התנחלות הנפל האלימה". העובדה, שגורמים בתוך המפד"ל תומכים במתנחלים, ליבתה את ההתנגדות הקיימת ממילא במפ"ם לצירוף המפד"ל לממשלה, והעמידה בספק את תוצאות ההצבעה. ביטוי לחששות הנהגת מפ"ם נתן יעקב חזן, שאמר: „יהיה זה אחד המשגים המסוכנים(?) שלנו אם לא נחליט הפעם בעד צירוף המפד"ל לממשלה".

כשהגיע המרכז לשלב ההצבעות הועלו הסתייגויות רבות להצעת הנהגת מפ"ם לחייב את יוזמתו של ראש הממשלה, יצחק רבין, לצירוף המפד"ל לקואליציה. נראה, שרק הסכמת מזכיר מפ"ם, ח"כ מאיר תלמי, להתנאת צירוף המפד"ל לממשלה בהסתייגות מן ההתנחלות הבלתי־חוקית — היא שליכדה לבסוף רוב גדול בתוך המרכז.

המזכיר המדיני, נפתלי פדר, התייחס גם הוא לפרשת ההתנחלות, ואמר: „יש בארץ גל של מיסטיקה דתית משולבת בשוביניזם לאומני. צירוף המפד"ל לממשלה יסייע לבלום את הגל הזה, ועלינו לתת לכך יד". יצחק רבין סבור, שעל ידי הרחבת הקואליציה הוא יוכל לנקוט ביתר קלות את המדיניות של ויתורים טריטוריאליים והסדרים הגונים עם שכנינו.

השר משה קול צעק לעבר צעירי ל"ע: „מי אתם בכלל? לא תשליטו כאן טרור"

הצעירים ביקשו לקיים דיון על ההתנחלות בשטחים ותבעו להשעות את הדיון על צירוף המפד"ל לממשלה ✶ אולם הנהלת ל"ע נענתה ברוב גדול לפניית ראש הממשלה לצרף המפד"ל

מאת מ. מייזלס

הנהלת ל"ע החליטה אמש, ברוב של 57 נגד 6 קולות ו־3 נמנעים, להיענות לפניית ראש הממשלה, מר יצחק רבין, לצרף את המפד"ל לממשלה בהתחשב עם נימוקים ממלכתיים להרחבת הבסיס הפרלמנטרי של הממשלה.

השר משה קול, שהעלה את ההצעה, הסביר, כי הדבר מדובר בצירוף המפד"ל לממשלה על־פי ההסכם הקואליציוני, קווי־היסוד המדיניים של הממשלה. הוא הצביע בסיפוק על כך, שמפ"ם ול"ע ור"צ הביאו לידי כך, שהצעות לבסס את הגיור על המקובל מדור־דור ולהקפיא רישומם של עולים־גרים ירדו מן הפרק.

ח"כ יהודה שערי טען, כי לל"ע ור"צ היה הישג, שלא נכנעו הפעם לדרישות המפד"ל. בהצביעו על התנגדותם של צעירי ל"ע לצירוף המפד"ל אמר, כי יש חברים הרוצים להפוך הישג זה לכשלון. „אנו חושבים, שזוהי הממשלה הכי טובה ויש לחזק אותה", אמר. „אין אנו רוצים בהקמת ממשלת ליכוד לאומי".

כשצעירי המפלגה הקימו סערה בתבעם לקיים דיון על ההתנחלות בשטחים ולהשעות את הדיון על צירוף המפד"ל לממשלה והפריעו למהלך הישיבה, קם השר קול וצעק: „מי אתם בכלל? כל אחד רואה מה כוחכם בהצבעות. לא תשליטו כאן טרור".

פרס טען, כי בפעם הראשונה יש לל"ע, יחד עם ר"צ, יכולת הכרעה בממשלה, וצירוף המפד"ל ישמוט את הדבר מידי ל"ע.

● טעמים ממלכתיים

השר גדעון האוזנר הדגיש, כי לא ניתנו למפד"ל כל הבטחות מתחת לשולחן. קווי־היסוד האלה, מקבל על עצמו התנחלות מבוקרת על־פי החלטות הממשלה. מי שמצטרף לממשלה על־פי קווי־היסוד האלה, מקבל על עצמו את הדין בעניין ההתנחלות בשטחים. יש לצרף את המפד"ל מטעמים ממלכתיים.

לפני ההכרעה בהנהלת ל"ע, שדחתה את בקשת הצעירים להעביר את הדיון למרכז המפלגה, נתקיימה פגישה בין ראשי ל"ע, ר"צ ו„שינוי". ראשי „השינוי", צבי מוהר ומרדכי וירשובסקי, פנו לראשי ל"ע שלא לאשר את צירוף המפד"ל לממשלה. ח"כ בועז מואב מר"צ אמר, כי על ל"ע לעמוד על כך, כי שותפי הקואליציה יהיו רשאים להעלות הצעות לשינוי הסטטוס־קוו בענייני הדת וכי המפד"ל תקבל את הקו במדיניות ההסכמה בעניין פשרות טריטוריאליות.

● „לאן תלך אתה?"

השר גדעון האוזנר וח"כ יהודה שערי טענו, כי השאלה העיקרית היא, אם רוצים להחליש או לחזק את הממשלה. זוהי, לדעת הכל, הממשלה הטובה ביותר. ברור, כי צירוף המפד"ל לממשלה יהווה גורם ממתן. הוא יחזק את הממשלה בכל התחומים וגם לא יזיק לתוכנית להקים מרכז ליברלי במדינה, שנועד למטרות ארוכות טווח ולא ליעדים פרגמטיים אקטואליים.

הם פנו לראשי ר"צ להישאר בממשלה בטענה, כי הם יכולים לתרום הרבה יותר בפנים הממשלה מאשר בחוץ. ח"כ שערי שאל: לאן תלך שולמית אלוני? לרק"ח, או למאיר פעיל, בוודאי לא לליכוד? סוכם להמשיך בהידברות בהקדם.

● „מפד"ל תעכב יוזמות"

ד"ר חיים סייכמן אמר, כי צו השעה הוא להחזיר חלק זה מן היהדות הדתית לממשלה, כדי לקדם ענייני העליה וההשקעות בישראל. מאיר הרטמן אמר, כי יש לאפשר למפד"ל להיכנס לממשלה, כדי שהכוחות שבה, שהם בעד פשרה טריטוריאלית, יתגברו.

דעתם של צעירי ל"ע היתה אחרת. אריה רייך טען, כי המפד"ל תעכב יוזמות מדיניות. „איך נעלה את הצעת חוק האזרחי?" שאל. „מי ייאבק למען השוואת הזרמים הדתיים ביהדות? נצרף את המפד"ל מכיוון שראש הממשלה מפחד ממשה דיין?" הוא הציע להעביר את הדיון להכרעת סניפי המפלגה ומרכזה. צבי ניר טען, כי בצירוף המפד"ל תמסור ל"ע את המפתח בממשלה לידי המפד"ל. על־ידי צירוף המפד"ל רוצה רבין לחזק את הכוחות הניציים בממשלה. גם הוא תבע העברת ההכרעה למרכז המפלגה. עו"ד אורי הר...

תיאסר נסיעת רכב פרטי ברח' המלך ג'ורג' ועליה בתל־אביב

„כדי להקל על התחבורה בתל־אביב ייעשו שינויים מקיפים בסדרים הקיימים, תוך מתן עדיפות לאוטובוסים ברחובות מרכזיים ומניעת חניה באזורים, שבהם יש כיום צפיפות רבה". זאת אמר שר התחבורה, גד יעקובי, בסיור עתונאים שערך אתמול במפעל „נתיבי איילון".

השינויים אושרו בפגישת השר עם ראש עירית תל־אביב, שלמה להט, סגנו, דוד שיפמן ומפקד ענף תנועה במשטרת מחוז תל־אביב, סגן ניצב ב. ברלאי.

לפי התכנית ייקבעו הרחובות המלך ג'ורג' ועליה כרחובות לרכב ציבורי בלבד, ולא תותר בהם נסיעת כלי רכב פרטיים. ברחובות פינסקר, יהודה הלוי, דרך יפו ודרך שלמה תהיה עדיפות לרכב ציבורי, כך שיוכל לנוע בשני הכיוונים, ואילו לרכב פרטי יהיו רחובות אלה חד־סיטריים.

כמו כן תיאסר הכניסה למרכז תל־אביב לרכב אישי ורכב לימוד נהיגה. ייקבעו שעות מסויימות בלבד לפריקה וטעינה.

ייעשה נסיון להתיר חניה על המדרכות לכ־600 מכוניות, לאחר „הרצה" ייחלט, אם להרחיב את השיטה על פני העיר כולה.

שר התחבורה אמר, כי סיירת הבטיחות בתל־אביב תוגדל מ־100 סיירים כיום לכ־300 סיירים בעוד חצי שנה.

השר יעקובי הטעים, כי למרות הצמצומים הגדולים בתקציב הוקדשו לנושאי התחבורה באיזור גוש דן 65 מיליון לירות.

עד כה הושקעו בדרכי גישה לתחנה המרכזית 30 מיליון לירות, 90 מיליון לירות הושקעו בכבישים עורקיים ו־116 מיליון לירות הושקעו בפרויקט „נתיבי איילון" עצמו. „דרושה השקעה נוספת של 400 מיליון לירות בפרויקט זה" — אמר השר. (ע)

כלב גוסס מרר חיי תושבים באשקלון במשך ארבעה ימים

מאת עזרא ינוב

כלב גוסס מגזע זאב הסעיר את העיר אשקלון מערב חג שמחת תורה עד אמש ממש לשעה 10 בלילה, כאשר תושב העיר ירה בחיה שגססה 4 ימים בלי שאיש יפעל לגאול אותה מיסוריה.

הכלב נדרס על־ידי מכונית שעלתה על מדרכה מול בנין מגורים של 64 דירות במרכז שכונת אפרידר באשקלון. פגוע בגפיו האחוריות נשאר הכלב המייבב מוטל על המדרכה לפני בית המגורים. עם צאת החג, החלה תושבת אחת הדירות להשקות את הכלב מים ולספק לו מזון. במקביל פנו האשה ובנה החייל אל מנהל מחלקת התברואה בעיריית אשקלון וביקשו להרחיק את הכלב או להמיתו כדי למנוע צער בעלי חיים.

ביום ד' בבוקר דרש החייל כמפקח בעיריית אשקלון לבוא להשמיד את הכלב הגוסס כבר שלושה ימים על המדרכה. הפקח הבטיח לבוא ולא בא. שוב חזרה הפניה ואז כעס הפקח וטען כי אין זה תפקידו. האם פנתה לראש עיריית אשקלון, מר אהרון חייבי, ופקידתו הבטיחה שראש העיריה יתקשר מאוחר יותר.

אתמול שוב דרשו שלוש שכנות ממחלקת התברואה להרחיק את הכלב הגוסס ולהפסיק יסוריו. בשעה 2 אחר הצהרים פנתה אשה נוספת אל רופא וטרינאר והציעה לו 100 לירות אם ישמיד את הכלב. הרופא השיב שהוא אוהב כלבים ולא יהרוג כלב בשום הון. שתי תושבות השכונה פנו ליומנאי בתחנת משטרת אשקלון. גם הרופא הוטרינאר פנה למשטרה. תשובת השוטרים היתה כי ללא קבלת הוראה בעירון לא יהרגו את הכלב.

בשעה 8 בערב נודע לשלש תושבות הרחוב כי הנהלת העיריה התכנסה לישיבה. הן נסעו לבנין העיריה והפריעו למהלך הישיבה המיוחדת. ראש העיריה הבטיח לפעול מיד, וביקש מאנשי הבטחון והמשמר האזרחי לחסל את הכלב. אלא שהללו טענו כי יריית כדור עלולה להחטיא ולפגוע בעוברים ושבים.

סגן ראש עיריית אשקלון, מר יוסף שושנה, אמר לנשים כי נתן לפקח הוראה, עוד אתמול בבוקר, להרוג את הכלב והפקח הלך לבצע את המשימה, אך הכלב לא בלע את פתיון הרעל וגם לא גלולת רעל שניתנה לו לאחר מכן. סגן ראש עיריה נוסף, מר ברוך אבו חצירא, הבטיח שהבוקר ייעשה עוד נסיון לחסל את הכלב.

שלש הנשים פנו שוב אל המשטרה, אך השוטרים אמרו כי אין זה מתפקידם.

מי יודע כיצד היתה הפרשה מתפתחת אלמלא אחד התושבים שירה בכלב הרגו.

גופת הכלב נשארה מוטלת עד הבוקר ברחוב.

עובדי עירית אשקלון עלולים לשבות ביום א[']

מאת עזרא ינוב

מזכירות מועצת פועלי אשקלון החליטה אמש לקבל את בקשת ועד עובדי עיריית אשקלון ולהכריז ביום א' הקרוב שביתת־אזהרה בת יום אחד בעיריה.

הנהלת העיריה הודיעה, כי היא מוכנה לדון עם ועד העובדים על קידום העובדים, פונה בקריאה למועצת פועלים ולוועד העובדים להיכנס מחדש למו"מ על הסכם עבודה חדש ולמנוע מנקיטת צעדים כדי לתרום לפתרון הבעיה.

צפויים פיטורי עולים ממפעל „לבידי אשקלון"

המשבר בענף יצר מחסור בהון חו[זר]

מאת עזרא ינוב

120 מתוך 630 עובדי „לבידי אשקלון" צפויים לפיטורים בקרוב אם לא יושג ההון החוזר להמשך הייצור השוטף במפעל — נושא זה נידון אמש בישיבה ממושכת של מזכירות מועצת פועלי אשדוד והנהלת המפעל.

המדובר במשבר בענף הלבידים בארץ ובעולם והעדר הון חוזר של כ־6 מיליוני לירות להמשך תקין של הייצור במפעל האשקלוני.

הבעיה המרכזית היא שהמיועדים לפיטורים הם ככולם עולים חדשים שנקלטו במפעל בשנה האחרונה. כדי למנוע זאת, מזכיר מועצת פועלי אשדוד מר יעקב אלון, לפנות הבוקר לשרים בממשלה, ובהם שר הקליטה, לגיוס כספים למימון ייצור שוטף ולמניעת פיטורים.

הדיון בנושא לא הם[סתיים] והנהלת המפעל נתבקשה לדחות בינתיים את הפיט[ורים] עד לבירור האפשרויות ליצירת ההון החוזר הדרוש למפעל.

3 נהרגו בתאונות דרכ[ים]

3 נהרגו בתאונות דרכים ברחבי הארץ.

נהג מכונית פרטית נהרג ושלושה נפצעו ואושפזו בבית־חולים בתאונת דרכים שאירעה בכביש גהה.

המכונית הפרטית התנגשה במשאית „סמי־טריילר". בעקבות זאת נהרג נהג המכונית והנוסעים בה נפצעו. המש[טרה] חוקרת את נסיבות התאונה. שמו של ההרוג טרם הותר לפרסום.

זקן בן 71, שנפצע ביום ד' מפגיעת מכונית פרטית, מת אתמול מפצעיו בבית־החולים באשקלון.

אליהו בתבצה, מקרית מלאכי, נפגע בשדרות העצמאות, אשר ניסה לחצות את הכ[ביש].

בתאונה אחרת, שאירעה בכביש מסמיה, נפצעה אסתר כהן, בת 60, מ[...] מפצעים. היא נפגעה ליד כניסה לקרית מלאכי מ[...] נהוגה בידי תושב באר [...]. הפצועה אושפזה בבית־ה[חולים] באשקלון.

בתאונה נוספת נהרג [...] 10, סעיד עשור, מרפיח. נפגע בצהרי יום ד' מאוטובוס, כאשר ניסה [לחצות] את הכביש. (ע)

הוסר הלוט ממצבה לזכר חללי מג"ב

טקס הסרת הלוט [מעל המצבה] הנזכרת לחללי משמר הגבול ליד כפר סבא, נערך במעמד שר המשטרה, [...] הלל, המפקח הכללי של המשטרה, רב ניצב שאול רוזוליו, והמפקד משמר הגבול ניצב חיים לוי.

בטקס השתתפו בני המשפחות השכולות, קציני [משטרה] ואישי ציבור.

שר המשטרה עמד בדבריו על תרומתם של בני העדות, יהודים, דרוזים, [צ'רק]סים ומוסלמים, לבטחון המדינה וציין את שירות מעולה במשמר הגבול. הזכיר את השתלבות משמר הגבול במשימות חוץ החדשות העומדות לפני ישראל. (ע)

צה"ל מקווה להחזיר לשרות רבבות אזרחים בעלי פטור

ישובצו בסדיר, במילואים או בהג"א ✶ תבדק אפשרות לשינוי קריטריונים בקביעת סוג הבריאות

מאת דן ארקין

צה"ל מקווה להחזיר לשרות בסדיר, במילואים או בהג"א כמה עשרות אלפי אזרחים, שהיו עד כה פטורים משרות בטחון.

בסיור עתונאים שנערך אתמול בלשכת הגיוס המיוחדת שהוחלה לפעול לפני כשבוע בתל־השומר, הוסבר כי המבצע מקיף גברים מגיל 18 עד 54, כולל עולים חדשים ותושבים חוזרים מחו"ל, שמסיבות שונות קיבלו בעבר פטור משרות בטחון. מבצע זה, שמטרתו העיקרית מוגדרת על ידי אגף כח אדם במטכ"ל כתגבור המערך הלוחם של צה"ל, יימשך כשנה, וייבדקו בו יותר ממאה אלף בעלי פטור.

לקראת השלב הראשון של מבצע הבדיקה והגיוס, איתרו האחראים על המבצע כ־148 אלף שמות של בעלי תעודות פטור משרות בטחון, והאיתור נעשה על ידי „הרצת" הרשומות של צה"ל ושל משרד הפנים במחשב.

בשלב הראשון של המבצע, השוואת הרשומות, רשימה זו של בעלי פטור מורכבת משני סוגי אזרחים: אלה שקיבלו תעודות פטור ולא שרתו בצה"ל מעולם, ואלה ששרתו בצה"ל תקופות שונות אך קיבלו פטור.

הטיפול בבעלי הפטור שייבדקו עתה יהיה כדלהלן: רווקים או נשואים עד גיל 23, הכשרים לשרות בטחון (פרופיל 31 ויותר) יגוייסו לשרות סדיר מלא (ויזכו בתקופת השרות בתמיכות המשפחתיות המקובלות בצה"ל); גילאי 24—29 בכל מצב משפחתי או צעירים יותר בעלי משפחות יגוייסו לשרות סדיר של 6 חודשים להכשרה בסיסית ואחרי כן ישובצו במערך המילואים לפי כושרם ויכולתם; גילאי 30 ויותר ישובצו בשרות במילואים או בהג"א ללא שרות סדיר. מי שיקבל פטור בעת שרות סדיר, והוא עד גיל 23, יחוייב בהשלמת תקופת השרות.

בשלב השני של המבצע, שיחול בסוף דצמבר או בתחילת ינואר, ייבדק פעם נוספת כל מי שקיבל תעודות פטור בגלל סוג בריאות נמוך — פרופיל 21 — ולצורך שלב זה יבדקו מומחים בתחומי הרפואה אפשרויות לשינוי הקריטריונים של קביעת סוג הבריאות. ייתכן, איפוא, שיימצא כי מי שלא היה כשר לשרות בטחוני בעבר יהיה עתה כשר לשרות כלשהו, נוכח המחסור הגדול של צה"ל בכוח אדם.

ראש מרכז הגיוס, אל"מ יצחק רוזן, מסר אתמול, כי ההיענות וההתייצבות לגיוס היא טובה עד כה. רבים חיכו להזדמנות זו להיקרא ולהיבדק שנית, ורבים מביעים תרעומת כאשר מציבים אותם להג"א ומעדיפים שרות בצה"ל. במרכז הגיוס בתל־השומר מתייצבים, מתמיינים ונבדקים על ידי ועדות רפואיות יותר מ־200 בעלי פטור ביום, ובשבועות הקרובים יגדל המספר ל־500 ביום.

אליאב: הנהגת העבודה נסחפה בגינוני ראוותנות

ח"כ אריה אליאב, המצוי בפרישה ממפלגת העבודה, טוען היום במאמר בבטאון ההסתדרות „דבר", כי לפתח ההנהגה של תנועת העבודה רובץ החטא הכבד של הגבהה אישית, של היסחפות בגינוני ראוותנות וממלכתיות מזוייפת ושל התרחקות מאורחות חיים פשוטים וצנועים.

ח"כ אליאב אומר, כי לאיש אין כיום תשובה, כיצד פותרים את בעיית מליון האנשים הפלשתינאים החיים אתנו. יוצאי עדות המזרח בתוכנו מופלים לרעה כמעט בכל תחום בחיינו — כותב אליאב ומוסיף: תיקון העיוותים החברתיים־מעמדיים־עדתיים הללו מחייב מהפכה באורחות חיינו, מהפכה שאם לא תבוא „מלמעלה", סופה שתתחולל „מלמטה".

ח"כ אליאב תובע מהממשלה להצהיר על מה היא מוכנה לוותר לשכנינו בצפון ובדרום תמורת שלום מלא. יש לאפשר לערביי הגדה והרצועה התארגנות פוליטית מתונה, כדי שיהיה לנו שותף להידברות. יש להחזיר לעצמנו את ערך העבודה. חייבים אנו לחזק ולהקים כמעט מחדש את צה"ל. יש להקים רשות או משרד ממלכתי־חלוצי לפיתוח הגליל, לפיתוח הנגב ומשרד לשרותי רווחה. יש להקים עוד בטרם הסדרי שלום רשות ממלכתית לטיפול בכל הנוגע בנושא שיקום הפליטים הערבים ברצועה ובגדה — כותב אליאב.

במוצאי שבת, כ"ז תשרי תשל"ה (12.10.74)

יתחילו אזרחי ישראל לחתום על עצומה לכנסת

בעד שלטון ישראל ביהודה ושומרון

ההחתמה תפתח במקומות הבאים:*

אור־עקיבא	טבריה	פרדס־חנה
אופקים	טירת הכרמל	פתח־תקוה
אזור	יבנאל	קרית־אונו
אשקלון	יבנה	קרית־ארבע
באר־שבע	יהוד	קרית־אתא
בית־שאן	יקנעם	קרית־ביאליק
בית־שמש	ירוחם	קרית־גת
בנימינה	ירושלים	קרית־טבעון
בת־ים	כרמיאל	קרית־ים
גבעתיים	לוד	קרית־מוצקין
גבעת־עדה	מגדל־העמק	קרית־מלאכי
גבעת־שמואל	מעלות	ראש העין
גני תקוה	נהריה	רחובות
דימונה	נצרת עילית	רמלה
דלית־אל־כרמל	נשר	רמת־גן
הוד־השרון	נתיבות	רעננה
זכרון־יעקב	נתניה	שדרות
חדרה	עכו	שלומי
חולון	ערד	תל־אביב
חיפה	עתלית	תל־מונד

אזרחי ישראל. חיתמו והחתימו על העצומה לכנסת.

אל יופקר בטחוננו ע"י הסגרת יהודה ושומרון לידי שלטון זר.

הליכוד

גח"ל, הרשימה הממלכתית, המרכז החפשי, תנועת העבודה למען ארץ ישראל השלמה

* מקומות יישוב נוספים ברשימה נפרדת.

אדנה ושלמה סער (וסרמן)
מודיעים בשמחה על הולדת
נעמי
אחות ליונתן לגדעון ולדניאל
נכדה
למתילדה ומישאל שחם
3.10.74 נוה ג

נעמי ועודד אהל
חובקים בן
אח לורד ולילך
נכד
לרבקה זידוביצקי — רות ויעקב אהל
חיפה בי"ח רוטשילד

ציפי ואריה גובר
שמחים להודיע על
הולדת בנם יאיר
נכד
למרדכי ולאה סמט — לנסים ומטי גיבו[ר]
נין
לפייגה איגנשטיין
ירושלים 10.1974

בננו
ניר
הגיע למצוות
העליה לתורה תתקיים אי"ה בשבת, ג' בחשון תשל"ה (19.10.74), בבית הכנסת „האל עדתיי", שכ' ה' לדוגמא, רח' הצרי, באר־שבע, בשעה 8.00 בבוקר
נא לראות הזמנה זו כאישית
רחל ועקיבא הלפרין

בן נולד לנו
אח לשלי
אנבל ועמי פדר
לונדון, 29.9.74

שלומית ודב אבדור
שמחים להודיע על הולדת בתם
נ'עה
נכדה ל: — חנה וחיים אבינדב — דורה ואברהם פופובסקי
נינה ל: — הדסה זקס — צילה וירוחם אבינדב
רמתגן — י"ח תשרי תשל"ה

בבוטיק 31 — חיפה
כבר מאירהוף קרית אליעזר
מכירת חסול עודפי יצוא
מחירים ללא תקדים
רק עד סוף החודש
בואו והוכחו

...בתי־הספר ...בגני־תקוה
...קלור" בת"א
...ל"י פיצויים ...נמל חיפה ...זקוקים למטענים
מגנה:

קצינים ישראליים ומצריים נפגשו לדיון בעניין הנעדרים

המצרים הערימו קשיים שמנעו את חידוש החיפושים ✶ הרב פירון: אנו עושים הכל להביאם לקבר ישראל

„פרשת נעדרי מלחמת יום הכיפורים, שגופותיהם נותרו עדיין בשטח מצרים, לא ירדה מסדר יומו של צה"ל, ואנו עושים את כל אשר לאל־ידנו כדי להביאם לקבר ישראל" — אמר במוצאי השבוע הרב הראשי לצה"ל, אלוף מרדכי פירון.

אלוף פירון אמר כי הוא מקווה שעתה, עם ביקורו של ד"ר הנרי קיסינג'ר, תחול תזוזה בעמדת המצרים בנושא זה.

הוא הוסיף, כי בידי הרבנות הצבאית פרטים על הנעדרים והמקום המשוער של הי־כנאם.

נודע, כי באחרונה נערכה באיזור ההפרדה פגישה בין קציני צה"ל בכירים לבין קציני צבא המצריים בנושא הנעדרים, אולם הבכירים המצריים הערימו קשיים שמנעו את חידוש החיפושים.

מאות מצרים נהרגו בעת טיהור התעלה

„ניו־סיינטיסט": גם לאחר השלמת ניקויה אין המומחים הימיים ערבים לבטחון המעבר בה

מאת אברהם פלג

מאות צוללנים ומומחים מצריים נהרגו ונפצעו בפעולה בטיהור ופינוי תעלת סואץ, אשר נקטע אחרי מלחמת יום־הכיפורים. פרטים על כך נמסרים בכתב־העת הבריטי „ניו־סיינטיסט", מהחודש ספטמבר.

העתון מוסיף, שהכמויות העצומות של תחמושת־נפץ, ראקטות ונשק אחר, מעמידות בספק המור את התפעול הבטוח של התעלה, גם לאחר השלמת פעולות פינויה.

מחבר המאמר בכתב־העת — המוקדש לענייני מדע וטכנולוגיה — לורנס מקגינסי, חזר לא־מכבר מאיסמעיליה. הוא מציין, ששני המכשולים הגדולים העומדים לפני העוסקים בפינוי, הם הגשר המצרי על התעלה, בין איסמעיליה וקנטרה, והגשר הישראלי בדוורסואר. „הגשר הישראלי", מציין המומחה הבריטי, „מהווה מכשול קשה יותר, מאחר שנבנה מחומרים הרבה יותר יציבים מאלה של הגשר המצרי..."

להלן מציין מר מקגינסי, שבפעולת פינוי גדות התעלה (ברוחב של 500 מטר מכל צד) השתתפו אנשי־צבא מצריים, שאומנו והודרכו בידי 100 מומחים אמריקניים. בפעולה הזאת סולקו כ־670 אלף מוקשים, וכן ראקטות ופצצות. בפעולה זאת נהרגו — רשמית — 14 מצרים ו־40 נפצעו.

כ־80 מצרים נהרגו במהלך פעולות הסריקה בקרקעית התעלה. המומחה הבריטי מציין, שזו היתה הפעולה המסוכנת ביותר, מאחר שהראות בתוך המים היתה גרועה ביותר.

בתעלה מצויים עתה 10 שברי ספינות טבועות. בסילוק מכשול זה עוסקות חברות שונות, ואילו מסוקים, המופעלים מהאניה „איבו ג'ימה", הפעילו באורח כבנוני רחפות, המפוצצות מוקשים לאורך כל התעלה, מבצע זה נמשך בימי השנה.

התהליך של הטיהור הוא איטי. אוניות הסריקה, המשתתפות במבצעי הניקוי, מכסות רק קילומטר ביום. בסך הכל נמצאו עד כה בתעלה כמויות עצומות של חומר־נפץ, טילים, רימונים, מוקשים־נגד־טנקים ועוד. המומחה הבריטי מציין, שמרבית נשק זה הוא סובייטי...

פעולות טיהור התעלה צריכות להסתיים, לפי התוכנית, בנובמבר, אך אף לא מומחה אחד מוכן לערוב לבטיחות התעלה כשתיפתח לשיט. עם השלמה של המבצעים, יערוך הצי האמריקני סקר אחרון, באמצעות מכשירים, לגילוי מוקשים או חומרי־נפץ, שנשארו בתוך התעלה — אך האמון שיוחש לסקר זה הוא נמוך.

באורח פרטי מביעים קצינים ימיים את דעתם, שזוהי רק שאלה של זמן עד שאניה שתעבור בתעלה תתפוצץ, מאימת נשק המוטל על תחתיתה.

שנתיים וחצי מאסר למחבל

פגע במיבנים בירושלים

מאת יחיאל לימור

בית המשפט הצבאי בלוד גזר אתמול שנתיים וחצי שנות מאסר על צעיר ממזרח ירושלים, שהורשע בביצוע שני מעשי חבלה.

הצעיר, מאג'יד סידאר, הורשע גם בהשתייכות לארגון בלתי חוקי — „החזית העממית לשחרור פלשתין" — ובהפצת כרוזים מטעם ארגון זה.

סידאר, בן 22, הועמד לדין עם עוד שלושה מחבריו, והואשם בביצוע מעשי חבלה במשרדי ההסתדרות ובלשכת העבודה במזרח ירושלים. בשני מיבנים אלה בוצעו הצתות שגרם נזק לרכוש ולציוד משרדי.

שתי הנאשמות ההולנדיות — בבית־המשפט ברמאללה

(צילום: י.פ.פ.א./חיים פינקסון)

הוראות לביצוע חבלות בישראל נכתבו בדיו־סתר בשיר הולנדי

מחברת ובה מילות השיר, שבין שורותיו הוסתרו ההוראות, נתגלתה בידי שתי הצעירות ההולנדיות, שנתפסו בגשר־אלנבי ○ במשפטן שנפתח אתמול אמר התובע, כי השתיים עמדו להעביר את ההוראות לנציגת ה„פתח" בגדה

מאת חפץ צדריאל

בין שורות שיר הולנדי, העוסק בנוף ובהרהורים על טיב החיים, נכתבו בדיו־סתר מירשמים להכנת חומרי־חבלה, לביצוע מעשי־חבלה בתחום ישראל. הבאות לדין שתי צעירות הולנדיות, שבמחברת שהיתה ברשותן נכתבו ההוראות, והן גם שהביאו אותה לגדה המערבית, כדי למוסרה — כך נאמר בכתב־האישום — לחברת ארגון „פתח" שבגדה המערבית.

לבית־המשפט הצבאי ברמאללה הובאו אתמול שתי הצעירות ההולנדיות — פאולה ווסקם ומרגרטה הייגנברנק. כלפי חוץ הן נראו כשתי נערות תמימות, שנקלעו לפרשה כתוצאה מהשתלהבות מהתעמולה של ארגוני המחבלים מנהלים באירופה המערבית. אך לאחר שנלכדו בידי שירותי הבטחון, בגשר אלנבי — חשף עליהם עולמן. הן איבדו את בטחונן העצמי והיו מוכנות לספר. בין אילו נסיבות הצטרפו לאנשי־דת היו־ידות הולנד־פלשתין, מה הביאן לסייר במחנות המחבלים בסוריה ובלבנון, ולבה הסכימו לבלא שליחות מטעם ה„פתח".

התובע הצבאי, רס"ן משה פרקש, סיפר, כי בקיץ השנה יצאו השתיים בטיול למזרח התיכון, ובמסגרה קשריהן עם ארגונים פלסטינאיים ביקרו גם במחנות ארגונים אלה. נפגשו עם דוברי חברי ארגון ה„פתח". בטרם באו לגדה המערבית נפגשו השתיים עם צעיר פלשתינאי בשם ג'ורג' אסטיפן, פעיל בארגון ה„פתח", והוא אירחן בביתו. תוך כדי שהייתן בחברתו, ביקש להעביר באמצעותן מכתב לחבריו ב„פתח" בגדה המערבית.

לטענת התובע, היתה ברשות אחת הנאשמות מחברת, ובה כתוב שיר הולנדי. בין שורות השיר כתב ג'ורג' אסטיפן מכתב בדיו־סתר, בנוכחות שתי הצעירות ההולנדיות. הן אף התפלאו, מדוע הוא כותב בין שורות השיר, כאשר מצויים במחברת דפים ריקים... הוא הרגיע אותן, ולאחר־מכן הינחה אותן למי למסור מכתב זה בגדה המערבית. הן קיבלו על עצמן את השליחות, אך בהגיען לגשר אלנבי, בדקו אנשי הבטחון את חפציהן האישיים, ובין החפצים מצאו את המחברת.

בתום דברי התובע פונה הקהל מהאולם, ואיש שירותי הבטחון מסר עדות בדלתיים סגורות על מעצר השתיים בגשר אלנבי, וכן פרטים על ג'ורג' סטיפן, הממלא תפקיד מרכזי ב„פתח".

עו"ד פליציה לנגר, המייצגת את שתי הנאשמות, ביקשה לשחרר את השתיים בערבות, בטענה כי הן אזרחיות זרות, וכי ניתן להביא ערבות לכל שיידרש — עד לסוף ההליכים המשפטיים נגדן.

לבקשה זו התנגד התובע הצבאי. הוא אמר, כי שחרורן עלול להפריע למהלך החקירה. כן ציין את חומרת מעשיהן, שלדבריו אינם מאפשרים שחרור בערבות. בית־המשפט קיבל טענה זו והורה על מעצר השתיים עד לתום ההליכים המשפטיים נגדן.

מי הוא „איברהים צור"?

סניגורו של קאפוצ'י טען אתמול, בהתחדש משפטו של הארכיבישוף, כי איש־בטחון בכינוי זה גבה ממנו את ההודעה תוך איום ברצח — ובית־המשפט החליט על משפט־זוטא, לבירור קבילות ההודעה ○ „איברהים צור" יעיד היום מטעם התביעה

מאת יחיאל לימור

במשפטו של הארכיבישוף קאפוצ'י, הנאשם בקשרים עם ארגוני המחבלים ובהברחת נשק ותחמושת, הוחל אתמול להתנהל „משפט זוטא", בשאלת קבילות ההודעות שנגבו מן הנאשם במשטרה.

„משפט הזוטא" החל, לאחר שפרקליטו של קאפוצ'י, עו"ד עזיז שחאדה, טען, כי כל ההודעות שמסר הנאשם — לבד מן ההודעה הראשונה, בה כפר בכל וכל בהאשמות שיוחסו לו, ואשר לקבילותה לא התנגדה ההגנה — ניגבו מן הנאשם תוך כדי הבטחות לשחרורו והשמעת איומים נגדו, „ולא סתם איומים, אלא אפילו איומים ברצח", כדבריו.

את ההתנגדות לקבילות ההודעות השמיע הסניגור בעת שפרקליט המדינה, עו"ד גבריאל בך, ביקש להגיש לבית־המשפט את ההודעה שנגבתה מפי קאפוצ'י ב־18 באוגוסט השנה, על־ידי רס"ר עזרא צור. היתה זו ההודעה השנייה שגבה צור מפי קאפוצ'י. את ההודעה הראשונה גבה צור, כפי שסיפר אתמול בעדותו, עשרה ימים קודם־לכן, ואז הכחיש הארכיבישוף היווני־קאתולי את כל החשדות שהועלו כלפיו.

פרקליט המדינה, המתנגד לקיומו של משפט־הזוטא, טען, כי קאפוצ'י שוחרר ב־8 באוגוסט (לאחר גביית ההודעה הראשונה) משיקולים אופרטיביים של שירותי הבטחון, ובשום שלב לא הובטח לנאשם כי לא יועמד לדין. כאשר נעצר שנית, לאחר עשרה ימים, הוא הוזהר כחוק, לגבי האישומים שהועלו כלפיו, ועל כן אין כל מקום לקבל את טענות ההגנה, כי ההודעות הבאות נמסרו על־ידי הנאשם מתוך לחץ של הבטחות ואיומים.

עו"ד בך שאל: מי איים עליו ברצח?

עו"ד שחאדה: האיש ששמו צור.

עו"ד בך: מתי הושמע האיום?

עו"ד שחאדה: תוך כדי מתן ההבטחות לשחרורו של הנאשם.

„אברהם צור", או „איברהים", אשר כלפיו נטען כי הוא שהשמיע את האיומים ברצח, הוא איש שירותי־הבטחון. מן הדברים שנאמרו אתמול באולם בית־המשפט המחוזי בירושלים ניתן היה להבין, כי „איברהים צור" אינו שמו האמיתי, כי אם כינוי בלבד. בכל מקום, פרקליט המדינה הבהיר, כי זהותו של האיש ידועה, וכי הוא יובא הבוקר להעיד מטעם התביעה, כדי להפריך את טענות ההגנה.

העד הראשון שהעלתה אתמול התביעה היה איש משטרת ירושלים, רס"ר עזרא צור.

עו"ד בך: האם הוסבר לנאשם במה הוא נחשד?

רס"ר צור: כן.

עו"ד בך: האם הפעלת לחץ כלשהו על הנאשם, כדי שימסור את הודעתו?

רס"ר צור: לא, וגם לא הבטחתי לו דבר אם ימסור את ההודעה. גם לא השמעתי שום איום. „אני שומע כאן בבית־המשפט, בפעם הראשונה את המלה רצח", אמר.

עד התביעה אחר היה ראש ענף החקירה במטה הכללי הדרומי של המשטרה סגן ניצב ראובן מיכאלי, שקיבל לידיו את ניהול החקירה בפרשת קאפוצ'י. גם הוא אישר, כי איש לא איים ברצח או בפגיעה גופנית בקאפוצ'י.

השופטת מרים בן־פורת, יושבת בראש הרכב בית־המשפט.

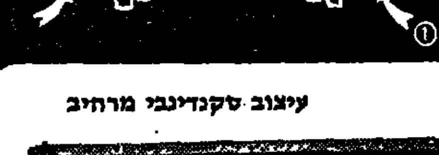

עיצוב מרהיב שיטת חימום כפולה!

אינפרא רדיאנט

סופר זק"ש

עיצוב סקנדינבי מרהיב

2400 W
3 דרגות חום
4 גופי חמום אינפרא־אדום.
לחצני־פסנתר.

✶ דגם 1975 עם רגליים גבוהות ויציבות מירבית.

מתחמם כהרף עין

סופר זק"ש – תנור חדיש

המיועד לחימום חדרים גדולים

(להשיג גם בגודל בינוני W 2000)

חום מירבי מקסימלי בשיטה כפולה: (ראה שרטוט)

1. קרינת חום. 2. תנועת אויר דרך פתחים מיוחדים (קונוקציה)

מבצע מיוחד לחודש אוקטובר

שי חינם

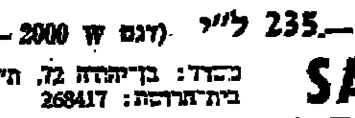

לכל קונה תנור סופר זק"ש אינפרא־רדיאנט!

מצית גז חשמלי SACHS בשווי —.21 ל"י

מחיר מומלץ לצרכן —.235 ל"י (דגם W 2000 —.185 ל"י)

זק"ש - SACHS

משרד: בן־יהודה 72, ת"א, טלפון 231063

בית־חרושת: 268417

השבתו בתי־הספר היסודיים בגני־תקוה

מאת מרדכי אזקן

450 תלמידים, בשלושת בתי־הספר היסודיים של ... הושבתו אתמול בידי ועדי ההורים, במחאה ... שמשרד החינוך אינו פועל לגידור חצרות בתי־...

...ר ועד ההורים של בית־הספר הממלכתי בגני־תקוה, ... בתום, מסרה בשם שלושת הוועדים, כי ההורים ימנעו ... לוח התלמידים לבתי־הספר, עד שתוסדר בעיית הגידור ... חצרות.

...ש המועצה המקומית, מרדכי וייס, אמר, כי בריונים ... את העובדה שאין גידור לבתי־הספר, פרצו פנימה וגרמו ... שווי מאות לירות.

...נך „פארק קלור" בת"א

מאת אברהם רותם

...ל שטח של 120 דונם לאורך שפת הים בתל־אביב, ... נחנך אתמול הפארק על־שם צ'רלס קלור. ...פארק תוכנן בידי צוות אדריכלים של חברת „אתרים", ... העירונית־ממשלתית לפיתוח חופי תל־אביב. הגינון ... לפי תוכניתו של אדריכל הגנים הלל עומר.

...סיבת עתונאים מסר אתמול מנכ"ל „אתרים", משה ... כי בעתיד תוקם בפארק, על שטח של כ־10 דונם, ... שתהיה ציבורית. עוד מסר, כי ההשקעה בגן הגיעה ... מיליון לירות, וכי מחצית הסכום נתרמה בידי קרן ... קלור.

...ל עומר מסר, כי הארכיטקטורה הנופית בפארק הוא ... שופים, שבסביבתו ניתקן דמוי להזיתן, ובתוכו יכולים ... להלך ולספס.

...קס חנוכת הפארק השתתפו סיר צ'רלס קלור, יו"ר ... הסוכנות פנחס ספיר, מנכ"ל משרד התיירות ... ראש עיריית תל־אביב שלמה להט.

...בע מיליון ל"י פיצויים ...לם אשתקד נמל חיפה

גניבות ונזקים למטענים

מאת דוד זוהר

...ום של 64,500 ל"י שילם נמל חיפה בשנת 1973 כדמי ... בעבור גניבות במיטענים שאוחסנו בנמל חיפה.

...ירות שהגיש היועץ המשפטי של מינהלת נמל חיפה ... הנמלים נאמר, כי נוסף לסכום זה, שילמה הנהלה ... בשנה זו גם סכום של יותר מ־200 אלף לירות, בעבור ... שאירעו למטענים. עשרות אלפים לירות שולמו בעד ...קריעות.

...מנהל בפועל של נמל חיפה, יואב יסעור, מסר, כי ... ב־1972 שולמו בעד גניבות הנטר 17,000 לירות בלבד, ... הסכום ששולם בשנה 1973 כולל תביעות שהוגשו ... קודמות.

...כל הגרעינים מעזה קיבל מהמשטרה את הכסף שמצא

מאת עזרא ינוב

סאלח אנייה, בן 14, מעזה, זכה אתמול בחגיגה ...ן מטעם מיפקדת משטרת נפת עזה, ובלחיצת ... עם מפקד הנפה, סגן־ניצב אנוש גבעוני, וסגנו ... פקד א. בר־שמואל.

... ב־8 בספטמבר השנה מצא הנער ליד בנק דיס־... בעזה, חבילה ובה 950 לירות, בשטרות של 50 ... הנער, המפרנס את משפחתו במכירת גרעינים, ...ת אביו מרותק למיטתו כבר שנתיים — לא לקח ... הכסף לעצמו. תחילה פנה לבנק הסמוך וחקר, ... איבד שם מישהו את צרור הכסף. כאשר לא ... מענה פנה ביוזמתו למשטרה והביא את המציאה.

... מאחר שחלף חודש תמים, מבלי שאיש יבוא ... לונן על אובדן חבילת הכסף, זכאי הנער המוצא ...ף המציאה, לפי החוק. תודות למעשה־הארחות ...פת שעשה הנער, הוחלט לקיים לכבודו את הטקס.

... לבד מהכסף זכה הנער במכתב־הוקרה של מפקד ... משטרה ברצועה.

לשאלה מה יעשה בכסף שנפל בחלקו, השיב ... היסוס: אקנה בכל הכסף שקים עם גרעינים, ...כור אותם ברחוב הראשי של עזה.

„תודעה דרוזית" - לתלמידים הדרוזיים

מאת מנחם רהט

...שרד החינוך והתרבות יכין תכנית לימודים מיו־... בעבור 10 אלפים התלמידים הדרוזיים, הלומדים ... בבתי־ספר דרוזיים בישראל.

...ם הולכת תבנית הלימודים — שעיקרה הקניית „תודעה ...י" לתלמידים הדרוזים — יוחדו התלמידים הדרוזיים ... על־פי תבנית הלימודים הערבית, הבכמשת את התלמידים ...ם בישראל.

...ת תכנית הלימודים המיוחדת תקבע ועדה פדגוגית ...ת, שעל הקמתה הוחלט בעקבות לחץ בלתי־פוסק שהפ־... ראשי הדרוזים בארץ.

ההסתדרות הכללית

של הנוער העובד והלומד העברי

מגנה:

כתנועה המחנכת להגשמה אישית בהתישבות, אנו מגנים כל התנחלות פרא הסותרת מדיניות הממשלה, מערערת יציבות הדמוקרטיה, מרחיקה השלום, ואשר כל מטרתה עשיית הון פוליטי.

התחירה לשלום עם שכנינו אינה אפשרית כאשר קבוצות מיעוט קובעות עובדות הסותרות את האופציה לשלום.

אנו תובעים מממשלת ישראל לגלות חוזק יד ותקיפות נגד התנחלויות הפרא.

למדנו מן ההיסטוריה, כי עם ישראל עומד בסכנת חיים, כאשר פירוד פנימי ואיום חיצוני מופיעים באותו זמן.

מרכז הנוער העובד והלומד

11.10.74 — כ"ה בתשרי

עובדי עירית א... ...לולים לשבות ב...

מאת עזרא ינוב

...צפרים פיטורי ...מפעל „לבידי א...

...משבר בענף יצר מחסור

מאת עזרא ינוב

...נהרג בתאונות

...ד לשרות ...עלי פטור

...תבדק אפשרות ...הוראות

ארנה ושלמה סער ...
מודיעים בשמחה על הולדת
נעמי
אחות ליונתן לגדעון ולהוש...
נכדה
למתילדה ומישאל ש...

ציפי ואריה גונ...
שמחים להודיע על
הולדת בנם יאיר
נכד ... ולאה סמט לנסים ו...
נין לפייגה איינשטיין

בן נולד לנו
אח לשלי
אנבל ועני פז
29.9.74

בבוטיק 31 — חיפה
מבחר ...
מבידת חסול עודפי יצוא
מחירים ללא תקדים
רק עד סוף החודש
בואו והוכחו

صكتا من الاهل

صكذا من الامل

הפרדסנים יתבעו שער חליפין ריאלי ליצוא

התאחדות האיכרים תקיים ועידתה בשבוע הבא

הביעות להבטיח שער־חליפין ריאלי ליצוא החקלאי, בעיקר בענף הפרדסנות, למנוע הפליה במיסוי, להגביר את האשראי הפרטי ולמנוע תלות בעבודת פועלי השטחים, יועלו בוועידה הי"ב של התאחדות האכרים, שתיפתח ביום ד' בשבוע הבא, בבית־הספר התיכון החקלאי בפרדס־חנה.

מנכ"ל ההתאחדות, יצחק זיו אב, מסר אתמול במסיבת־עתונאים בבית־סוקולוב בתל־אביב כי בהצעות ההחלטות, שיובאו לוועידה, נאמר, שבענף ההדרים, הנתון בקשיי התאמה להמורות הכלכליות בעולם, חייבת הממשלה לעבור ממדיניות של סיוע במצוקה למדיניות של עידוד קבוע.

בתחום המיסוי תובע הוועידה חלוקה צודקת של העול וצדק לעצמאים.

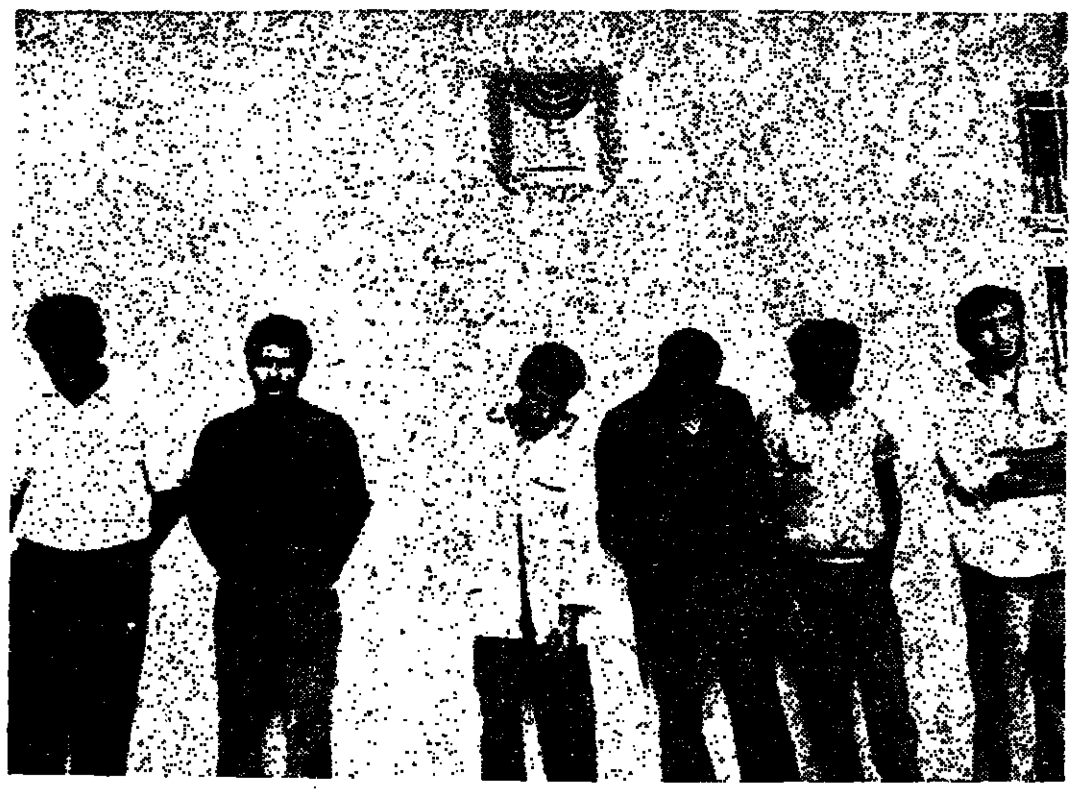

הדייגים הערביים ורב־החובל הקפריסאי — בבית־המשפט באשדוד (צילום: לואיזה)

גורשו חמישה דייגים ממצרים וסוריה שנתפסו בספינה קפריסאית בברדוויל

רב־החובל הקפריסאי נמצא אשם בכניסה למים הטריטוריאליים של ישראל — ונקנס

מאת עזרא ינוב

שופט השלום באשדוד אברהם ששון הטיל אתמול על קברניט ספינת־דייג קפריסאית קנס של 1500 ל"י בשל כניסה למים הטריטוריאליים של ישראל שלא כחוק. את 5 הדייגים הערביים שהיו בספינה זיכה, אך ציווה לגרשם על ספינתם אל מחוץ למים הטריטוריאליים של ישראל.

בשעות הערב אתמול הפליגה ספינת־הדייג, לאחר שספינת חיל־הים ליוותה אותה אל הים הפתוח.

הספינה הקפריסאית הודרה למי ימה ברדוויל ב־3 באוקטובר, ועסקה בדייג לא־חוקי. כאשר עצרה ספינת חיל־הים את אנשיה, נתגלתה בה כמות של 150 ק"ג דגים, אשר נמכרה כאחר יותר באשדוד במחיר של 2000 לירות. מכסף זה, שהוחזר לרב־החובל אנטוני קוקיאס, בן 35, מפמגוסטה, היה מסוגל אתמול קוקיאס לשלם את הקנס ולרכוש מצרכי־מזון לאנשי צוותו. בצוות היו 4 דייגים ממצרים ודייג מסורי.

הדייג הסורי התחנן, כי יותן לו לחזור לסוריה דרך היבשה, במעבר ראש־הניקרה, מחשש שאם ישוב לספינה, יתנכלו לו חבריו ויפגעו בו קשות. ברם, מבוקשו לא ניתן.

הכחשת הדייגים הערביים זוכו, לאחר שהשופט קיבל את טענתם, כי הם דייגים ואינם מבינים בניווט ובכצפן, ולכן כלל לא ידעו באיזה חוף הם דגים. הם פעלו לפי הוראות רב־החובל, אשר הודה בהאשמות המיוחסות לו ועל כך נידון.

הסטודנטים מאיימים להשבית הלימודים במחאה על ההעלאה בשכר־הלימוד

מאת אברהם רותם

הסטודנטים מאיימים להשבית את הלימודים עם פתיחת שנת הלימודים האקדמית החדשה, במחאה על העלאת שכר־הלימוד.

במסיבת־עתונאים בבית־סוקולוב בתל־אביב מסרו אתמול ראשי התאחדות הסטודנטים, כי הם החליטו להיאבק נגד ההחלטה השרירותית, לדבריהם, לקבוע את שכר־הלימוד בשנה ל־2,500 ל"י, לעומת 1,380 ל"י אשתקד.

יושב־ראש התאחדות הסטודנטים, חנן בר־יהודה, וסגן היושב־ראש דב ברגמן, הסבירו, כי בשעתו החליטה ועדה משותפת לנציגי הממשלה, המוסדות להשכלה גבוהה והסטודנטים, לקבוע שכר־לימוד מדורג, שייכנס לתוקפו לא לפני שנת־הלימודים תשל"ו.

השנה החליטה הוועדה המשותפת, לברות התנגדות הסטודנטים, על שכר־לימוד בגובה של 3,000 ל"י לשנה. רק לאחר־מכן ניאותו להעמידו על סכום של 2,500 ל"י.

הסטודנטים טוענים, כי שכר הלימוד אינו צריך לעלות השנה על 1,950 ל"י בהתאם לחישובי המדד. גם סכום זה, הם טוענים, יש להפחית בהתאם לקריטריונים, בדבר החזר שכר־לימוד לסטודנטים מעוטי־יכולת, כפי שקבעה לפני כשנתיים ועדת־בוררות, בראשותו של עו"ד יצחק טוניק.

הסטודנטים הודיעו, כי הפעם לא יסתפקו רק בהשבתת הלימודים, אלא ידאגו להשבית גם את עבודתם של אנשי הסגל האקדמי כולו באוניברסיטה.

שנת הלימודים האקדמית החדשה עומדת להיפתח באוניברסיטת בר־אילן ב־20 לחודש זה, באוניברסיטאות תל־אביב וירושלים שבוע לאחר־מכן, ובאוניברסיטאות חיפה ובאר־שבע בנובמבר.

מרפאות קופ"ח בטבריה יהיו שלוחה של „פוריה"

יורחבו השירותים הרפואיים בגליל

הוועד המפקח המחוזי בגליל דן אתמול בהצעת תבנית להרחבת השירותים הרפואיים באיזור פוריה, טבריה, הגליל העליון והתחתון ועמק הירדן.

מנהל קופ"ח במחוז הגליל, שלום אלוני, מסר, כי תכנית זו מושתתת על עקרונות שהיתווה משרד הבריאות, לפיה מבוסס המערך החדש על ריכוז כל המרפאות במסגרת אחת. זו תמוקם במיבנה המרפאה המחוזית ע"ש רקתי בטבריה, כולל הרחבת שירותים קהילתיים ורפואיים כגון גריאטריה, פסיכיאטריה, שיקום ומיטות השהייה. לפי המערך החדש, יהיו בבית חולים „פוריה" כ־250 מיטות, במקום 198 עתה.

אלוני מסר עוד, כי בהתאם לתכנית זו יישארו בבית חולים „פוריה" כל המחלקות, פרט למחלקת עיניים. המרפאות בקופות חולים בטבריה יהיו שלוחה של בית החולים „פוריה", והצוותים יעבדו בתיאום הדדי.

אחדים מחברי הוועד המפקח תבעו הגברת היעילות ב„פוריה", על ידי החלפת ההנהלה הנוכחית. הם טענו: „לא ייתכן, שמנהל ייעדר מן המקום לעיתים תכופות."

במלאת שנתיים לפטירתם של יקירינו
זהבה צן ז"ל
ובנה
אריה צן ז"ל
נעלה לקברם ונתייחד עם זכרם ביום שני, כ"ח ת[שרי] תשל"ה (14.10.74) בשעה 3.00 אחה"צ בבית העל[מין] החדש כפר־סמיר חיפה. נפגשים בכניסה ל[בית] העלמין. (אוטובוס מס' 43 לבית העלמין בכל ש[עה])
המשפ[חה]

במלאת שלושים לפטירת יקירנו בעלי, אבינו ו[סבנו]
חיים סגל ז"ל
תתקיים אזכרה וגילוי מצבה בבית העלמין בחל[...] ביום שני, כ"ח תשרי תשל"ה (14.10.74) ב[שעה] 4.00 אחר־הצהרים.
בשעה 8.00 בערב נתייחד עם זכרו בבית ה[...] בכפר־הס.
המשפ[חה] כפר־הס

במלאת שנה לפטירתה של אמנו וסבתנו היקר[ה]
סימה גולובצ'יק ז"[ל]
נעלה לקברה להתייחד עם זכרה בבית הקב[רות] בקרית שאול ביום א' 13.10.74 בשעה 3.00 אחה"[צ]
מוקירי זכרה מתאספים ליד שער בית העלמי[ן]
המשפ[חה]

עברה שנה מאז נלקחה מאתנו
אמנו, אחותנו וסבתנו
פרידה הירש ז"ל
לבית משה גולדברג
נעלה לקברה ביום א', כ"ז תשרי תשל"ה (13.10.74) בשעה 15.30 בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער.
משפחות טלר, פיניגן וקרוב[ים]

במלאת שנה לפטירת יקירנו
גולדנר אברהם ז"ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום רא[שון] כ"ז בתשרי תשל"ה (13.10.74), בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין סגולה בפתח־תקוה.
נפגשים בשער בית העלמין.
המשפ[חה]

ביום השלושים לפטירתו של
ראש משפחתנו היקר
יוסף ברש ז"ל
נעלה לקברו ביום שני, כ"ח בתשרי תש[ל"ה] (14.10.74) בשעה 16.30 בבית הקברות בדגניה
המשפ[חה]

במלאת שלושים לפטירתו של ראש משפחתנו
ארטור גזונט
(יליד לבוב גליציה)
תערך אזכרה לזכרו ביום ראשון, כ"ז תשרי תש[ל"ה] 13.10.74, בשעה 2.30 אחה"צ בבית העלמין „עבר[...]" נפגשים ע"י השער.
המשפחה

במלאת שנה לפטירת אשתי
הלן (גולדה) ליבר ז"ל
תערך אזכרה ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74) בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער החדש.
יחיאל ליב[ר]

במלאת שנה לפטירת יקירנו
אברהם פיינשוך (לייב) ז"ל
נעלה לקברו לאזכרה, ביום ראשון כ"ז תשרי תשל"ה 13.10.74 בשעה 15.00 בבית העלמין בקרית שאול.
הפגישה בשער בית העלמין
המשפחה

למשפחת קורל
יחד אתכם כואבים ודואבים
על
אברהם ז"ל
החובש שלנו בטיול
שנגדע ביפי עלומיו
במדבר יהודה
בנוחמת ציון וירושלים תנוחמו
משתתפי הטיול והוריהם

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו ללא עת
של בעלי, אבינו, בני ואחינו
חיים הלפרין
אמו: רחל הלפרין
אשתו: אסתר
בניו: יאיר ודן
ומשפחות: מילנר, פייגנבלט, ארן, קרין, קוזמירסקי.

למשפחת הלפרין היקרה
השתתפותנו הכנה באבלכם בהלקח מכם ללא עת
חיים ז"ל
דיירי הבית
רח' ליליאן 7 תל־אביב

אזכרה וגילוי המצבה של יקירתנו
הבלתי נשכחת
רבקה (רנה) סגל ז"ל
תערך ביום ג' כ"ט תשרי תשל"ה (15.10.74) בשעה 15.00 בבית הקברות בנהריה (כניסה חדשה).
אוטובוס יצא ב־14.45 מבית המנוחה יוסף לוי 4.
בעלה, בתה, חתנה, נכדיה
והמשפחה

במלאת שנה לפטירת אמנו היקרה
אסתר גולדפינגר ז"ל
תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, (13.10.74), בשעה 12.00 בצהרים, בבית העלמין הר המנוחות בירושלים.
אוטובוס יצא מתל־אביב, רח' נחשון 3 (ע"י מלון ירדנו), בשעה 10.00 בבוקר.
המשפחה

במלאת שלושים לפטירת אמנו ואחותנו היקרה
פולה (פפה) ויצמן
[...]
תתקיים אזכרה בבית העלמין בקרית שאול ביום ראשון כ"ז בתשרי (13.10.74), בשעה 16.00. נפגשים ליד שער בית העלמין.
האבלים:
בתה, חתנה, אחותה ומשפחתה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו
פנחס (יצחקי) טיקולסקי
ז"ל
תיערך אזכרה ביום ראשון, כ"ז בתשרי תשל"ה (13.10.74), בשעה 3 אחה"צ, בבית הקברות החדש בכפר־סבא. נפגשים ליד השער.
המשפחה

במלאת שנתיים לפטירת יקירנו
זפרן שמריהו ז"ל
נעלה לקברו ביום ראשון, כ"ז בתשרי תשל"ה (13.10.74) בשעה 4 אחה"צ. המפגש ע"י שער הייכל בית קברות בחולון.
המשפחה

אזכרה וגילוי מצבה של יקירנו
יצחק הורוביץ ז"ל
יתקיימו ביום ראשון, כ"ז תשרי תשל"ה (13.10.74) ב־3.30 בבית העלמין החדש ליד כפר סמיר חיפה.
נפגש ליד השער.
המשפחה

במלאת שנה
לנפילתו של יקירנו

סמ"ר
נסים חתמי
הי"ד
במלחמת יום הכיפורים
אבלים וכואבים נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו, ביום חמישי א' חשון תשל"ה (17.10.74) בבית־הקברות הצבאי בקרית שאול.
אוטובוס יצא מביתנו ברח' איינשטיין 21 רמת־גן, בשעה 14.30.
בשעה 17.00 התקיים בביתנו אזכרה.
המשפחה

במלאת שנה לנפילתו של
בננו היקר האהוב

רב"ט
אלכסנדר זיסקוביץ
הי"ד
במלחמת יום הכיפורים
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני, כ"ח תשרי תשל"ה — 14.10.74 בשעה 10.30 לפני הצהרים בחלקה הצבאית בבית הקברות בנס־ציונה.
משפחת זיסקוביץ
נס־ציונה, שכון סלע 8

במלאת שנה לפטירת אשתי, אמנו וסבתנו היקרה
יונה כשר ז"ל
לבית קמינסקי
תתקיים אזכרה לזכרה ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74), בשעה 15.00, בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער החדש.
אוטובוס 92 מכיכר המשבות — המשפחה

במלאת שנה לפטירתה של יקירתנו
ברוברניק זהבה ז"ל
תערך אזכרה ביום שלישי כ"ט תשרי תשל"ה 15.10.74 בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין החדש, כפר סמיר חיפה
אוטובוס יוצא מביתה דרך הים 58 חיפה
בשעה 4 אחה"צ.
המשפחה המתאבלת

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו
פדלון דוד בן ורידה ז"ל
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בבית העלמין בשכון ותיקים ב„נתניה" ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74) בשעה 2.00 אחה"צ. ובשעה 19.30 בביתו ברמת הרצל בנתניה.
המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
אליקים רונקין ז"ל
תערך אזכרה ביום ב' כ"ח תשרי תשל"ה 14.10 בשעה 16.00 בבית העלמין בהרצליה.
המשפחה המתאבלת

לפרידה ומוטי קופלמן
אתכם אנו באבלכם הכבד
על מותו בטרם עת
של הבעל והאב
אברהם ז"ל
ההנהלה וצוות העובדים
בית־חולים ג'וינט מלב"ן
פרדס־כץ

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה לפיסיקה
חברי הפקולטה לפיסיקה
משתתפים בצערו של
פרופ' יהושע ז"ק
במות עליו אחיו
ד"ר בן־ציון ז"ק ז"ל

ערב הזכרון
ליהדות סטניסלבוב והסביבה
יתקיים ביום ראשון, כ"ז בתשרי תשל"ה 13.10.74 בשעה 7.30 בערב, באולם בית הסופר ע"ש טשרניחובסקי, רחוב קפלן 6, תל־אביב.
בהשתתפות: הרב איסר פרנקל
החזן בנימין אונגר
אחרי האזכרה תתקיים האסיפה הכללית השנתית של ארגוננו.
אנו מבקשים לדייק ולהודיע למכרים בני עירנו אשר בסיבות שונות לא הגיעה ההזמנה לידם.
ארגון יוצאי סטניסלבוב והסביבה

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ-8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 3.— ל"י (מינימום 8 מילים)

לוח חיפה

הצעות עבודה

למשרד בכבי דרושה מזכירה בעלת נסיון בניהול משרדי טל. ... ת.ד. 4611 חיפה.

4—5 שעות עבודה 3—5 ימים בשבוע פקידה כללית מנוסה בהנהלת חשבונות, שולטת בעברית ובאנגלית ...

אשה לנקיון ... מסעדה 8 שעות עבודה ...

דרוש/ה מנהל/ת חשבונות ... ת.ד. 359

דרושה מפעילה ... ת.ד. 359

דרוש עובד בעל דיפלום ... ת.ד. 283

דרוש בעל נסיון לניהול ... 1609

דרושה במטפלת לילדים בת שנה ... 525725

מכוניות למכירה

למכירה אופל רקורד ... 1974 1.700 ... 80755 .664618

אוסטין 64 1100 במצב טוב ... 718274

וולקסוואגן ... 1970 ... 1965 ... 242214

פג'ו 204/68 מצב מצוין ... 712643

פולקסווגן ... 1970 ... 04-921085

פאנוס 17, 1970, ... 942327

סובארו ג'י.אם.או. 1973 ... 711037

פולקסווגן ... 235778

פולקסווגן ... 1971 ... 04-993413

קטנועים

אופנוע ב.ס.א. ... 87682

מכירות

מלווידה ... 04-536869

טלוויזיות

טלוויזיה ... 662010 טלפון 1350 ...

מקררים

למכירה אמקור במצב מצוין ... 643848

למכירה פריג'ידר אמקור — ... 723846

(סוף מעמוד 46)

דירות למכירה

בהזדמנות מיידית בקרית אליעזר 2 + הול + 2 מרפסות ... 538257

ברמה 2 + הול + ארונות ... 232616 בערב.

בשיכונים ... דירת 2 חדרים ... 512397

בקרית אליעזר 2 + הול ... 521061

רמת רמז ... 3 חדרים ... 8—5 ... 12 עד 9

ברוממה הדשה 3½ חדרים ... 251395

בקרית ... דירת 3 חדרים + הול ... 535554

בהדר ... 3½ ... 532647 בערב.

בכרמל ... דירה 2 חדרים + טלפון ... 225941

ברוממה חדשה קומה 12 3 חדרים טלפון 255724

בהזדמנות למכירה ... 84438

2 + הול ... 75,000 + 6,000 ...

וילות ובתים

להשכרה בית בקרית חיים, 3 חדרים + טלפון, 729212.

דירות להשכרה

3½ ארונות קיר ... 550.— ל"י ... 233548 בערב.

להשכרה בית ... 04-85297

דירות מרוהטות

3 ברוממה ... 88808 83260 ...

ביקוש דירות

מחפשים לקנות ... 88808 130 ...

אבידות

ביום ... 10.10.74 ...

שידוכים

(סוף מעמוד 44)

בת זוג

אלמנה 29 + דירה + מכונית ... 242326 ...

בן זוג

... 179/25 ... 26272 ...

... 31/175 ... 30883 ת"א.

... 45 ... 55304 ... 4496 ...

... 173/47 ... 7348/01 ...

... 173/23 ... 30890 ...

... 28/178 ... 6118/1 ...

חוגים

(סוף מעמוד 44)

... 615360 ...

חקלאות

(סוף מעמוד 41)

בהזדמנות 3000 קשתות 4 ... 2.40 ... 055-96616

... 31.

... 051-3597 ...

טרקטורים

(סוף מעמוד 41)

למכירה טרקטור ... 450 ... 03-963622 ...

למכירה פרגוסון 135 ... 963255 ...

... 1968 ... 051-91447 ...

שרותים

(סוף מעמוד 41)

... 734711 ...

מכירות

(סוף מעמוד 44)

למכירה מערכת ... 280137

... 242666

... 45 ... 851730 — 788937

... 18 ... 441357

... 821954 .451863

... 262863 ...

... 03-39517 03-883829

... 55740

... 747445 ...

... 932079 ...

... 20X ... 793907 110

... 236911

... 03-451411

... 55570

... 202716 ...

... 17.00 33357

... 823679 ... 419071

כלי נגינה

(סוף מעמוד 44)

... 764880

... 949661

... 120 ... 745146 ...

רהיטים

(סוף מעמוד 44)

... 455230

... 946135 ...

... 744342 ...

חיות בית

(סוף מעמוד 44)

... 745146 400 ...

... 944361 ...

... 34386 ...

מקררים

(סוף מעמוד 44)

... 14000 11 ... 282868 ...

... 451794 ...

טלוויזיות

(סוף מעמוד 44)

... 12—220 ... 851982 ...

מכונות כביסה

(סוף מעמוד 44)

... 914876

מטבעות ומדליות

תנורי בישול ואפיה

(סוף מעמוד 44)

הודעות רשמיות

מכוניות למכירה

(סוף מעמוד 43)

... 8258 293371 ...

... 1300/4 ... 838029

... 17 ... 954894 — 861667

עד 1963

... 63 ... 4,200 ... 43

... 63 ... 26 ... 624581

... 1963 ... 625438 418961

... 68 ... 38237 ...

... 3 61 ... 459451

... 1961 ... 1973 865126

1964—1965

... 65 ... 985529

... 1200 1964 ... 239626

... 1965 ... 938243

... 64 ... 916662

... 19 1964 ... 789053 ...

1966—1967

... 67 ... 86/9 ...

... 1300/4 1966 ... 9000 ... 864961 853768

... 1967 1300/4 ... 258464 826079

... 1600 1966 ... 269685 ... 238091

... 1100 1966 ... 958655 ...

... 66 ... 752091

... 1966 3000 ... 88532 053

... 02-30211 1966 404 ... 310

1968—1969

... 69 ... 911639

... 404 68 48,000 ... 727746

... 68 + ... 826029

... 500 68 ... 823675

... 124 ... 1968 ... 053-23024 053-28490

... 69 ... 760126

... 1969 4 64,000 ... 732051

... 1200 69 ... 31,500 ... 203354

... 68 ... 915940

... 1968 ... 67,000 ... 526765

... 850 1968 14,250 ... 39561

1970—1971

... 1971 ... 443497 14-00 ... 845160

... 1970 ... 22,000 75,000 ... 298484

... 1000 1970 60,000 ... 223669

... 9,500 ... 622961/2

... 1970 ... 9500 ... 938059

... 30 ... 947420

... 1971 4 56,000 ... 750935

... 1971 ... 25,000 ... 721685

... 1970 ... 942777

... 850 1971 40,000 ... 39561

1972—1973

... 1972 53,000 ... 053-24662

... 1972 2 ... 12,500 ... 36

... 1000 1972 ... 40 23,500 ... 246040

... 1972 ... 758414

... 1973 ... 30,000 ... 12 ... 16.00

... 1602 ... 937513 932878 1972

... 1973 ... 9,400 ... 449719

... 1302 1973 ... 878043 ... 612595

... 35,000 ... 255971

... 1302 72 ... 476423

... 115 1972 ... 1965 ... 063-26397

1974

... 126 1974 3.300 ... 873052 ... 16.00

... 1100/4 1974 17,500 ...

בתי ספר לנהיגה

(סוף מעמוד 43)

... 03-23155 ...

אופנועים וקטנועים

(סוף מעמוד 43)

... 500 ... 294985

... 252160

... 1972 ... 410016

... 50 1971 ... 725443

... 1970 ... 733611

דרושה פוליה מקצועית (כלי במספרות) קרית המלאכה, טלפון 826263

מספרות

דרושות ספריות ... 053—91167

דרושה ספרית טובה בתנאים טובים, עוזיאל 30 בת־ים.

שליחים

לפרסום אדמון דרוש שליח ... 622828

דרוש שליח עם אופנוע/קטנוע ... 15 ...

זבנים

דרושה מוכרת מנוסה לחנות הלבשה לנערות בחולון, 843845.

ביקוש עבודה

(סוף מעמוד 41)

מורה להלמוד + נסיון + השכלה אקדמאי מעונין בעבר ... 981787 ... 52 הרצליה.

... 287495 ...

... 963550 ...

... 8 ...

... 870430

עסקים

(סוף מעמוד 43)

... 27004 ...

... 727453

... 228675 ...

... 50,000 ... 4302 ...

... 238065 55,000

... 457022 ...

... 58 ...

... 612747 ...

... 30885 ...

... 734155/6

... 734155/6

חנויות

(סוף מעמוד 43)

... 886104 ... 808269

... 30 ... 31 ... 50511

... 259069

... 118 ... 722050

... 03-413695 ... 21—20

משרדים

(סוף מעמוד 43)

... 8 ... 50174

... 4—3 ... 414293 ...

... 615653 — 612665

... 550,000 ...

אולמות

(סוף מעמוד 45)

להשכרה אולם 136 ... 862385

165 ... 734155/6

מגרשים

(סוף מעמוד 45)

... 063-26750 063-26930

... 869595 ...

... 03—932357 ...

... 2803 ...

שעורים

(סוף מעמוד 41)

... 754147

... 762161

... 34746 ...

הצעות עבודה

(סוף מעמוד 41)

בית מלאכה להכנת ... 622097

למשרד אדריכלים בתל־אביב ... 238211

דרוש שליח או נובה להדרים ... 623562

למפעל ... 740514

למפעל ... 784620 ... 13—8

דרושים פועלי ייצור ... 784620 13—8

דרושים/ות ... 239882

... 296236

... 232196 ...

... 786095

למפעל ... 31373 ... 31375

פקידים

למשרד עורכי־דין דרושה פקי־ דה ... 613249

... 1696 ...

... 03-623591 ... 13.00—9.00

... 290032 ...

... 284737

... 32663 ... 32856

... 35 ... 03-296046

... 614067

... 259404 ...

... 786095

... 62 ... 13—8

... 823040

... 68699 30259 ...

... 253812 ... 13.00—7.30

... 03-62070 ...

... 281685 ...

עוזרות ומטפלות

עוזרת ... 37551 ... 11.00

... 14 ... 985791

... 7.30 ... 364860 1.30

... 13.15 — 7.30 ... 239910

... 752212

... 3 ... 740275

... 453375 ...

... 232318 ... 724874

... 232318

... 253455 ...

... 456246 ...

... 700.— 11—4 ... 202716

... 829070 ...

גזירה ותפירה

... 68 ...

... 12—8

... 239976

... 244084

3½ חדרים ויותר

(סוף מעמוד 42)

במרכז לשכנה דירה 4 חדרים, ... 738632

בהזדמנות ל' 4 חדרים ... 295,000 ... 416914

בהזדמנות בראשון לציון ... 866057—864718—883131

בהרצליה ... 3½ ... 981385

... 4 ... 145,000 ... 885759

... 3 ... 861340 ,963446

... 3½ ... 220,000 ,737498

... 4 ... 195,000 ... 928083

... 4 ... 202716 ...

... 4 ... 926431

... 4 ... 295423/4

וילות ובתים

(סוף מעמוד 42)

... 3 ... 932199 921595

... 3 ... 220,000 ... 734155—6

... 3½ ... 797206

דירות להשכרה

(סוף מעמוד 42)

... 3½ ... 17 ... 20.00—16.00

... 3½ ... 410326

בשכר חדשי

... 2 ... 54063 ,600 ...

3 ... 440220 ... 621535

... 3½ ... 762596 ...

... 4 ... 412530 ...

... 3 ... 233503 ...

... 4 ... 222789—03 ... 16-00

... 23 ...

... 3½ ... 448678 ...

... 4 ... 843753 ...

... 3½ ... 222819 ... 19.00

בדמי מפתח

4 חדרים ק"ב, חזית, גם ל משרדים, טל. 821954.

בהזדמנות: ברמת 2 בגג + ... 80 ת"א.

דירות מרוהטות

(סוף מעמוד 42)

... 57842 — 615742 ...

... 3½ ... 850 472059 ...

... 735794 — 613505 ...

... 859953 ...

... 2 ... 03-2014624 ...

... 2 ... 300 ... 227882 ...

... 3 ... 443747 ...

... 11 ... 732447 ...

4 ... 756281 ...

... 3 ... 650 ... 911882

... 730262 ...

חדרים מרוהטים

(סוף מעמוד 43)

... 249006 ...

... 223,293 ... 232487

... 239503

... 19 ...

ביקוש דירות

(סוף מעמוד 43)

... 3—3½ ... 244375

קבלני בנין

(סוף מעמוד 42)

... 120 ... 240,00 ... 971093

דירות למכירה

(סוף מעמוד 42)

1—1½ חדרים

(סוף מעמוד 42)

... 1½ ... 249060 ,135,000 ...

2 חדרים

(סוף מעמוד 42)

... 2 ... 32 ... 9 ...

... 2 ... 28 ... 864589

... 2 ... 057—97159

... 2 + ... 915151 ...

... 2 ... 478927

... 2 + ... 941543 ,746886 ,350,000

... 735521

2½ חדרים

(סוף מעמוד 42)

... 2½ ... 173 ...

... 862113

... 2½ ... 12 ...

... 2½ ... 150,000 ...

... 884293 ,165,000

... 2½ ... 442707 ...

... 170,00 ... 796279

... 3 ... 442672

3 חדרים

(סוף מעמוד 42)

... 3 ... 2 ...

... 3 ... 150 ...

... 734 ...

... 981511 ,200,000

... 3 ... 951942

... 31875 ,198,000

... 3 ... 477327 ,135,000

... 3 ... 918863

... 3 ... 36211 ,180,000

... 3 ... 96 ... 3 ... 055—9

... 3 ... 3 ... 9,0959

... 3 ... 733998 ...

... 3 + ... 97552

... 877633

... 3 ... 855245 ,240,000

... 3 ... 765459 ...

... 3 ... 50466 ...

... 3 ... 985236 ...

... 3 — ... 723025 ...

... 3 ... 849882

... 864084 ...

... 3 + ... 734246 ,456682

... 3 ... 8 ...

... 741707

... 3 ... 446910

... 3 ... 175,000 ...

... 3 ... 449764 ...

... 3 ... 057—9713

שאר מדורי ה"לוח" בעמודים: 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47

אוניברסיטת תל־אביב

היחידה לרישום ולקבלה
מודיעה כי
נשאר מספר מקומות מצומצם
לשנת הלימודים תשל"ה (1974/75)
במרכז לחינוך טכנולוגי

המרכז מכשיר מורים להוראת המקצועות הטכנולוגיים בחינוך התיכוני והעל תיכוני במסגרת קורס ארבע שנתי במגמות:
1. מכונות
2. חשמל ואלקטרוניקה
3. בניין
לבוגרי החוג מוענק תואר מוסמך בחינוך טכנולוגי (B.Sc. T.E.)
שכר הלימוד ימומן ע"י משרד החינוך (השתתפות התלמידים בסכום סמלי בלבד).
כמו כן, עומדת לרשות תלמידי החוג קרן מלגות.
הרישום יסתיים ביום א' 13.10.74
חוברת הסברה וטופסי רישום ניתן לקבל אישית או בכתב על גבי גלויה במשרד הרישום בניין מכסיקו, קרית האוניברסיטה ברמת אביב.
כמו כן, ניתן לקבל פרטים גם במכון הטכנולוגי בחולון, רח' גולומב 52, חולון — טלפון: 851181.
שעות הקבלה:
בימים א'—ה' בשעות 08.00—14.00
בימי ד' גם בשעות 15.00—17.00
טלפון: 411191—2—3

האוניברסיטה העברית בירושלים

בית הספר לתלמידי חוץ לארץ
לקראת פתיחת שנת הלימודים
"יערכו כנסים מיוחדים
לתלמידי חוץ לארץ מן המניין
לפי הפירוט הנ"ל:
* הפקולטה למדעי הרוח — ביום א', 13.10.74 בשעה 10.00 באולם קנדה, בגבעת רם.
* הפקולטה למדעי החברה — ביום א', 13.10.74, בשעה 16.00 באולם קנדה, בגבעת רם.
* הפקולטה למדעי הטבע — ביום ב', 14.10.74 בשעה 10.00 ב"מועדון שתים עשרה וחצי" בהר הצופים (מתחת לסופרמרקט בקרית מאירסדורף).

לחברה קבלנית לעבודות עפר
דרושים
טרקטורים
1. ג'ונסון 633 או מקביל
2. בולדוזרים + סקריפרים
העבודה ממושכת ובמרכז הארץ
בדבר פרטים נוספים לפנות בשעות 8.30—17.00
טל. 02-912144, בשעות הערב 03-870668.

לטובתך — הקדם
למסור מודעתך
ל"לוח מעריב" —
ביחוד לערב שבת

קבוצת
פועלי אספלט
זיפות גגות
בזפת חם וקר
עם יוטה ופיברגלס
באחריות מלאה
טל. 57822

דרושה
מכונה להנהלת חשבונות
משומשת — מסוג
AUDIT 402
(03) 614446 טלפון

למכירה משאית
דיזל פורד 9000
חדשה
הב. הטוללים
דאר נצרת עילית
טל' 065-56291

ארגז עם
הייבר
קיפלר
מיוחד של ליילנד ביגל
טל. 063-25832
אחרי השעה 5.00

מעונינים
בעבודות חריטה
על רבולברים
ומחרטות
הברגות קרידן
03-829394

מלגזות הרמה
להשכרה ולמכירה
גלגלי אויר
לפנות: טל. 03-624831
או 03-875354.

נקיון בקבלנות
2,200 ל"י לחודש
למשפחה מיזראאליה
טל. 04-255944 בערב

למכירה בשל שנוי בתכנית
דוד קיטור חדש
(לא משומש)
350 ק"ג קיטור לשעה, לחץ עבודה 7 אטמ' + מרכך מים + מיכל מים חמים עם אלמנט חימום + מיכל דלק בנפח 3600 ליטר
לפנות: טלפון 063-22720/2 — ישראל שנהב

יום ו' 11.10.74 — כ"ה ב...

במלאת ... לפטירת ...
זהבה צן ...
בת
אריה צן ...
נעלה לקברה ... ביום ... שלישי (14.10.74) בשעה 3.00 ...

במלאת שלושים לפטירת ...
חיים סגל
... 4.30 ... 8.00 ...

במלאת שנה לפטירתה של אמנו ...
שמחה גולובצ...
נעלה לקברה ... ביום א' 13.10.74 ...

פרידה הי...
נעלה לקברה ביום א' ... בשעה 15.30 ...

... אלדור אבו...
נעלה לקברו ... 13.10.74 ...

יוסף ברש...
נעלה לקברו ביום שני, כ"ח ... בשעה 16.30 (14.10.74) ...

במלאת שלושים לפטירתו של ...
ארטור גזו...
(יליד לבוב גליציה)
... ביום ראשון ... בשעה 2.30 אחה"צ 13.10.74 ...

במלאת שנה לפטירת אמנו ...
הלן (גולדה) ליב...
... ביום שני, כ"ח בתשרי ... בשעה 4.00 אחה"צ ...

במלאת שנה לפטירת ...
אברהם פיינטוך
נעלה לקברו לאזכרה, ביום ראשון ... בשעה 15.00 ... 13.10.74 ...

مكتبة من الارمل

صكتا من الاصل

מדינת ישראל
משרד הבטחון — אגף השקום
המחלקה להנצחת החייל

טקסי אזכרה
לחללי מלחמת יום הכיפורים

ייערכו ביום ב' כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74) בשעה 10.30 בבתי הקברות הצבאיים.

עם תחילת הטקס תושמע צפירת דומיה במשך דקה אחת בכל רחבי הארץ.

בשעה זו יתייחד עם ישראל עם זכר הנופלים.

לחללי יום הכיפורים שמקום קבורתם לא נודע ייערך טקס אזכרה בשעה 12.30 בחלקה המיוחדת בהר הרצל.

ביום זה יתוגברו קווי „אגד" ו„דן" לבתי העלמין.

במלאות שנה לנפילת יקירינו
שחרפו נפשם בכ"ח בתשרי להצלת אחיהם בקרב בעיר סואץ
במלחמת יום הכיפורים
נתייחד עם זכרם של חלק מצוות נגמ"ש „מ"

רס"ן אמנון סהר (קרוסהר) הי"ד
סרן יצחק הוכמן (הוכלה) הי"ד
סמ"ר גרניק יהושע (שוקי) הי"ד
סמ"ר מנדל ישי הי"ד
סמ"ר טלזק נתניאל הי"ד

האזכרה תיערך ביום שני, כ"ח תשרי תשל"ה (14.10.74) בשעה 10.00 לפנה"צ בחלקה הצבאית בקרית שאול.
הסעות: מבתי הורי: הוכמן, גרניק, טלזק בשעה 9.15

המשפחות

במלאות שנה לנפילת בנינו וחברינו
במלחמת יום הכיפורים

זאב לביא (לבנטל)
עודד פרבר
יצחק ברעם (בעהם)

נעלה לקברם ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74) בשעה 16.00 בבית העלמין במושב בצרון.

המשפחות ומושב בצרון

במלאת שנה לנפילת יקירנו

רס"ן עמיחי בוכוול

נעלה לקברו בבית הקברות הצבאי בקרית שאול, בחלקת חללי מלחמת יום הכפורים, ביום שני, כ"ח תשרי תשל"ה (14.10.1974) בשעה 10.30

תודתנו נתונה לכל ידידינו, שהביעו השתתפותם בצערנו בכתב ובעל פה.

המשפחה

לזכרם של בנינו וחברינו

עמי יעל אקסלרוד
אריה בדש
עופר בן נריה
פנחס פרישברג

שנפלו במלחמת יום הכיפורים
נערוך ערב עיון שיוקדש לנושא:
הצעיר הישראלי וקשריו אל היהדות־ציונות
ביום ראשון, 13.10 בשעה 21.00, בקרית־ענבים
למחרת ביום שני, 14.10 בשעה 10.30, נעלה לקברותיהם

המשפחות
וקרית ענבים

במלאת שנה לנפילת יקירנו
רב"ט
אברהם אליעזר בום
הי"ד

במלחמת יום הכיפורים (9.10.73)
התקיים אזכרה בבית ה' עלמין הצבאי בחולון ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה 14.10.74 בשעה 10.30.
אוטובוס יצא מבית המשפחה, רחוב יבנה 26, חולון בשעה 10.00.
המשפחה

במלאת שנה לנפילת יקירנו
הטייס סגן אלוף
אבי לניר הי"ד
במלחמת יום הכיפורים

נעלה לקברו בבית־הקברות הצבאי בהר־הרצל, ירושלים, ביום ראשון, כ"ז בתשרי תשל"ה 13.10.74 בשעה 16.30.

המשפחה

ביום השנה לנפילתו של יקירנו

הטייס סא"ל שלח אהוד
ז"ל
במלחמת יום הכפורים

התקיים אזכרה בבית הקברות בתל־מונד ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74) בשעה 10.30 לפנה"צ.

תמי רענן, כפיר שלח
משפחות: שוורץ, ויינברג וסיגן

במלאות שנה לנפילת יקירינו

יהודה פקולה הי"ד
אלעזר נחלון הי"ד
חנוך דור (דודלכר) הי"ד

תתקיים אזכרה בחדר האוכל של קבוצתנו ביום חמישי, א' מרחשון תשל"ה 17.10.74 בשעה 21.00.

המשפחות
וקבוצת שדה אליהו

במלאת שנה לנפילת בנינו—חברינו

אבי ברעם
יהודה רוזנפלד
יורם שץ
ליאור יונתן
נחשון חרמוני

נעלה לבית הקברות ונתיחד עם זכרם ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74) בשעה 3.00 אחה"צ.

המשפחות וקבוץ שריד

במלאת שנה לנפילת יקירנו ואהובנו הבלתי נשכח

סמל אליהו שטיינברג
ז"ל
במלחמת יום הכיפורים
בקרבות הבליחה בסיני

נתייחד עם זכרו ביום ראשון, כ"ז תשרי תשל"ה, (13.10.74) בשעה 16.00 בחלקה הצבאית של בית העלמין בקרית שאול.

אוטובוס יוצא בשעה 15.00 מרח' הקשת 2 קרית שלום, תל־אביב

אשתו: מרגלית, אביו: אהרון
אחותו: ורדה, והמשפחה

במלאת שנה לנפילת בננו ואחינו היקר

חנן רוזן הי"ד
במלחמת יום הכיפורים

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ב' 14.10.74 בשעה 10.15 בבקר בבית הקברות הצבאי בהר הרצל ירושלים.

נפגשים במקום.

המשפחה

במלאת שנה לנפילתו של יקירנו
האלוף
אלברט מנדלר
ז"ל
במלחמת יום הכפורים

תתקיים אזכרה על קברו ביום רביעי, ד' חשון תשל"ה, 23 אוקטובר 1974, בשעה 15.30 בבית הקברות הצבאי בקרית־שאול תל־אביב.

שולה, ענת וסיגל מנדלר
פרידה שטרמר (מנדלר)
יחזקאל ופנינה מנדלר
ד"ר ב. יעקבזון ומשפחתו

תחבורה תצא בשעה 14.30 מתחנת רכבת צפון ליד טרמינל אל־על, ומבית הדר ע"י התחנה המרכזית.

במלאת שנה לנפול בנינו — חברינו
במלחמת יום הכפורים

דב שדה
יצחק תמיר
איל הפטר
ישי יזהר
אלי אבירם (16.10)

נעלה לקברם ביום ב', ו' חשון תשל"ה (22.10.74) בבית הקברות בתל־יוסף בשעה 4.00 אחה"צ.

בשעה 7.30 בערב תערך אזכרה בחדר האוכל. אוטובוס מתל־אביב יצא מרחבת היכל התרבות בשעה 2.00 אחה"צ לתל־יוסף.

אוטובוס מחיפה יצא מתחנת הרכבת בשעה 3.00 אחה"צ לתל־יוסף.

המשפחות ובית תל־יוסף

ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74)
במלאת שנה לנפילת בננו חברנו

שלמה שור
במלחמת יום הכפורים

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בשעה 4.30 אחה"צ

נפקוד את קברו של אביו

דוד שור
שניספה בהאונת דרכים לפני שנתיים.

המשפחה
ובית עין חרוד מאוחד

ביום האזכרה לחללי יום הכפורים שיתקיים ביום שני, כ"ח תשרי תשל"ה 14.10.74 בשעה 12.30 בהר הרצל, נעלה את זכרו של בננו היקר

רב"ט חיים דנה ז"ל
שנפל ביום הכפורים באזור הירדן

האזכרה בחלקת הנעדרים שלא ידוע מקום קבורתם, בהר הרצל ירושלים. אוטובוס יצא מרחוב אלנבי 134 חיפה בשעה 08.30.

המשפחה

במלאות שנה לנפילתו של יקירנו

אריק קולניק ז"ל
במלחמת יום הכפורים, ברמת־הגולן

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום שני 14.10.74 כ"ח תשרי תשל"ה, בשעה 10.30 בבית הקברות הצבאי בהר־הרצל ירושלים.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתה של בתנו ואחותנו

הס"ל איטה רוידר ז"ל

תיערך אזכרה ביום רביעי, ל' תשרי תשל"ה (16.10.74) בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין הצבאי בתל־אביב.
נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שנה לנפול יקירנו
הטייס
אל"ם
ארלזור לב ז"ל
זוריק

שנפל במלחמת יום הכיפורים בשמי סיני
נתייחד עם זכרו ביום שני, כ"ח תשרי תשל"ה (14.10.74) בשעה 12.30 בהר־הרצל, בחלקת החללי[ם] שמקום קבורתם לא נודע.

המשפח[ה]

אזכרה ליקירנו האהוב

סרן אבנר בן־יוסף
ז"ל
שנפל במלחמת יום הכיפורים במערב להעלה

תתקיים ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה 14.10.74 בשעה 4.00 אחה"צ בחלקה הצבאית של בית העלמי[ן] במושב אביחיל.
נפגשים על יד שער בית העלמין.

המשפחה האבל[ה]

המכים וכואבים במלאת שנה לנפילתו של יקיר[נו]

סרן אבישי בן צבי
הי"ד
שנפל במלחמת יום הכיפורים

נתייחד עם זכרו בבית הקברות הצבאי חו[ף] הכרמל בחיפה, ביום א' 13.10.74, שעה 6.00
אוטובוסים יצאו מבית ההורים רח' הרמן 3, חיפה. אוטוב[וס] מרחבת האוטובוסים באוניברסיטה הע' ברכה־אב יצא ב־14.15

אחיו דן בן צבי ובי[...]
ומשפ' פריינדליך

במלאת שנה לנפילת יקירנו

סרן יורם בר־גיל ז"ל

נעלה לקברו בקבוצת שילר.
היציאה מבית התרבות בקבוצת שילר ביום 13.10.74 בשעה 4.30 אחה"צ.

אשתו קמי, ההור[ים]
וחברי מושב לכי[ש]

ביום ב', כ"ח בתשרי תשל"ה 14.10.74 בשעה 30:[...]
נעלה להתייחד עם זכר יקירנו
הנווט

סרן זאב יוגב (פינגר)
הי"ד
בחלקת הנעדרים בהר הרצל בירושלים.

המשפחה

במלאות שנה לנפילתו של יקירנו

סג"מ שלמה (מומו) לניאד[ו]
הי"ד

נתייחד עם זכרו ביום ראשון, כ"ז תשרי [1]3.10.74 בשעה 08.00 בבית הקברות הצבאי בקרית שאו[ל]

אמו: לינדה
אחיותיו: אסתר מנצור ומש[פ']
לאה לי ומשפ'

במלאת שנה לנפילת יקירנו

סג"ם אברהם (אבי) איזל[...]
ז"ל
בקרב על העיר סואץ

נעלה לקברו בבית העלמין הצבאי בחיפה, ביו[ם] שני, כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74), בשעה [1]0.00 בבוקר.
אוטובוס יצא מרח' הגליל 43, נוה־שאנן חיפה בשעה 8.15

המשפחה

במלאת שנה לנפילתו של

צביקה שניאור הי"ד
שנפל במלחמת יום הכיפורים

תערך אזכרה ביום ראשון, כ"ז בתשרי תשל"ה (13.10.74) בשעה 3.30, בבית הקברות בפרדס־חנה.

המשפחה

מיכאל (מיקי)
שור ז"ל

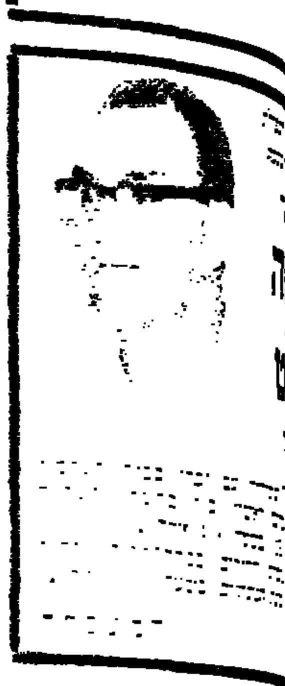

במלאת שנה לנפילתו
של יקירנו

מיכאל (פיקי) שור ז"ל

במלחמת יום הכפורים
בעיר סואץ

...ים אזכרה לזכרו בבית הקברות הצבאי ...ליה, ביום שלישי, כ"ט תשרי תשל"ה 15.10.74 בשעה 15.30.

המשפחה

...לאת שנה לנפילת
...נו הבלתי נשכח

סמ"ר

משה בלט

הי"ד

...ה לקברו תתייחד עם זכרו בבית העלמין ...ית־שאול, ביום ראשון, כ"ז בתשרי תשל"ה (13.10.74), בשעה 4.00 אחה"צ. ...בוס יצא מבית ההורים בפתח־תקוה, רחוב הבנים־16, פינת הנשיאים, בשעה 3.30 אחה"צ.

המשפחה

ביום שלישי, כ"ט בתשרי תשל"ה (15.10.74)

שנה לנפילתו של יקירנו

סרן

שפירא יגאל (יעקב) הי"ד

במלחמת יום הכיפורים

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.

נפגשים ליד השער בשעה 16.00 אחה"צ.

המשפחה

ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74)
בשעה 10.30 לפנה"צ

נעלה לקברו של יקירנו

...טייס רס"ן יעקב ביצור (ביאמצקי) הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים
נפגשים בשעה 10.15 בחלקה הצבאית
של בית העלמין בלוד.

המשפחה

במלאת שנה לנפילתו של בננו ואחי היקר

...סמל משה וינברג

הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים
בכיבוש החרמון

...עלה לקברו תתייחד עם זכרו ביום ראשון, ...ח בתשרי תשל"ה (13.10.74), בשעה 4 אחה"צ. ...לקה הצבאית בבית העלמין ברמות־השבים.

המשפחה

במלאת שנה לנפילתו של בננו, חברנו

עודד קרוק ז"ל

...עלה לקברו בקיבוץ נתיב הל"ה ביום שני, ...ח בתשרי תשל"ה (14.10.74), בשעה 3.30 אחה"צ. בשעה 2.45 תצא מכונית מצומת הר טוב.

המשפחה
בית נתיב הל"ה

במלאת שנה לנפילת יקירנו הבלתי נשכח !

סמ"ר שלמה צפורי הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים ברמת הגולן

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74), בשעה 2.30 אחה"צ, בבית הקברות בבית שערים.

המשפחה

יום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה 14.10.74

הוא יום השנה לנפילתו של יקירנו

יגאל ארד הי"ד

נעלה לקברו בבית העלמין הצבאי בחיפה

בשעה 10.30 בבוקר.

המשפחה

ביום חמישי, א' חשון תשל"ה (17.10.74)
במלאת שנה לפטירת בננו ואחינו היקר

ראובן (בן ארי) ליבזון ז"ל

אשר נפל בעת מלוי תפקידו ברמת הגולן

תתקיים אזכרה בבית הקברות הצבאי בקרית שאול בשעה 3.45 אחה"צ. אוטובוס יצא מבית הורינו, רחוב הפלמ"ח 9 תל־אביב בשעה 3.15

הורינו: טובה וחנינא
אחינו: משה, נחום

במלאת שנה לנפילתו של יקירנו

סמ"ר עדי (שמשון) אלפרן הי"ד

במלחמת יום הכיפורים

כ"ב תשרי תשל"ד 24.10.73

נעלה לקברו בבית הקברות הצבאי בקרית שאול ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74). נפגשים ליד שער בית הקברות בשעה 16.00.

יעקב אסתר ורותי אלפרן

במלאת שנה לנפילת יקירנו

אדם ציין הי"ד

במלחמת יום הכפורים

נעלה לקברו ביום א', כ"ז תשרי תשל"ה, 13.10.74
בשעה 4.00 אחה"צ בהר הרצל, ירושלים.
אזכרה תערך ב־5.15 בקרית־נוער, בית וגן.

המשפחה

במלאות שנה לנפילת בננו היקר

כרמי אדלר הי"ד

בקרב על העיר סואץ

תתקיים אזכרה ביום ב' 14.10.74, כ"ח תשרי תשל"ה בשעה 10 בבוקר בבית הקברות הצבאי בנתניה. אוטובוס יצא מביתנו ברח' הרב קוק 42, נתניה, בשעה 9.45

המשפחה

במלאת שנה לנפילת בננו—חברנו

ברוך טנא הי"ד

(באנבאנסטה)

במלחמת יום הכפורים

תערך עליה לקברו ביום שני, כ"ח תשרי תשל"ה (14.10.74) בבית העלמין במושב עין־יהב, בשעה 11 לפנה"צ.

המשפחה ומושב עין־יהב

אזכרה וגילוי מצבה לבננו האהוב

סמל כהן אביב הי"ד

שנה לנפילתו במובלעת הסורית
במלחמת יום הכפורים
תערך ביום שני, 14.10.74, בשעה 4 אחה"צ, בקרית שאול
חלקה 9 שורה 4 מס' 3.

המשפחה

ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74)
נקיים אזכרה ויום עיון לזכרם של חברינו

אלדו גרי הי"ד
גבי הלר הי"ד

שנפלו בקרב במלחמת יום הכפורים

בשעה 10.30 לפנה"צ — אזכרה בבית העלמין בחצרים.

בשעה 1.30 אחה"צ — הרצאת חבר הכנסת מאיר פעיל במועדון „היסטוריה צבאית כערך מחנך"

בשעה 3.00 אחה"צ — הרצאת פרופ. בן ששון במועדון „ציונות לבני הארץ על שום מה וכיצד"

בשעה 9.00 בערב — במועדון רב־שיח כללי הערות הארות וסיכומים של הרצאות יום העיון

אוטובוס מיוחד יצא באותו יום מחיפה, מרח' פבזנר 15 בשעה 6.00 בבוקר. אוטובוס זה יאסוף נוסעים בתל־אביב, ברחבת תחנת הרכבת צפון בשעה 8.00 בבוקר.

הסעה בערב ואחר גמר הרב־שיח מובטחת.

המשפחות ובית חצרים

במלאת שנה לנפול חברנו

דוד אתיאל ז"ל

במלחמת יום הכיפורים

נעלה לקברו ביום חמישי, א' בחשון תשל"ה (17.10.74), בשעה 16.00, ביטבתה.

נתייחד עם זכרו בשעה 20.00.

אוטובוס מיוחד יצא ליטבתה בשעה 10.00 בבוקר מרחבת „היכל התרבות" בת"א, ויחזור לת"א עם תום האזכרה.

המשפחה
ובית יטבתה

במלאת שנה לנפילת יקירנו

סמל קובדלה שמעון

הי"ד

נעלה לקברו בבית הקברות הצבאי בקרית שאול. ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74), בשעה 10.30 לפנה"צ.

ההורים: צילה וישעיהו
אשתו: חדוה
בתו: פולי
האחיות: יונה ואתי
הגיס: אורי

במלאת שנה לנפילת יקירנו

סמל מרדכי פיגלרצ'יק

הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים.
בחזית הסינית (16.10.73)

תתקיים אזכרה ביום ראשון, כ"ז בתשרי תשל"ה (13.10.74), בבית העלמין הצבאי קרית־שאול, בשעה 3.30 אחה"צ. נפגשים ליד שער בית העלמין.

ההורים, האחים,
והמשפחה.

במלאת שנה לנפילת יקירנו
במלחמת יום הכיפורים

סמל ישראל ריינהרץ

הי"ד

נתייחד עם זכרו ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74), בבית־הקברות הצבאי בהר־הרצל, ירושלים, בשעה 12.00
נפגשים ליד השער ב־11.45.

המשפחה

יקירנו חייו נתן להגנת המולדת

סמל גורדון אהרן (רוני)

הי"ד

ממשחררי העיר העתיקה

נפל בקרב בסואץ ב־24.10.73 במלחמת יום הכפורים. לזכר נשמתו הטהורה תתקיים אזכרה ביום שני, כ"ח תשרי תשל"ה (14.10.74) בשעה 16.00 אחה"צ בבית הקברות הצבאי בקרית שאול.
אוטובוס ייצא מבית ההורים ברחוב ארלוזורוב 188 תל־אביב בשעה 15.30

המשפחה

במלאת שנה לנפילתו של יקירנו

סמל

ראובן אורלובסקי

הי"ד

במלחמת יום הכפורים

נעלה לקברו בבית העלמין הצבאי בקרית־שאול ביום שני,
כ"ח תשרי תשל"ה (14.10.74) בשעה 3.30 אחה"צ
הסעה מביתנו ברמת־גן, רחוב המרץ 9 בשעה 2.30 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שנה לנפילתו של יקירנו

סמ"ר אליעזר (גלוזי) שטילמן

הי"ד

במלחמת יום הכיפורים

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בבית הקברות הצבאי בקרית שאול ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה 14.10.74 בשעה 10.30 בבוקר. נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

בננו ואחינו היקר
הבלתי נשכח

רב"ט

חיים מוצפי

הי"ד

שנפל במלחמת יום כיפור 6.10.73 על גדות התעלה בגזרה המצרית
והוא בן 19 שנה

חיינו אינם חיים עוד,
לבנו שותת דם,
יודעים כי לא תשוב עוד.
יודעים כי חייך באו לקצם
בעודך פורח,
בעודך באיבך.
נבוכים השארתנו, ותוהים:
אנה הלכת ?
האמנם לא תשוב עוד,
ואנו כה בודדים.

אזכרה תערך ביום ב' 14.10.74, כ"ח בתשרי תשל"ה בשעה 12.30 ב־חלקת הנעדרים שבהר הר־צל, ירושלים.

המשפחה המתאבלת
ההורים: קלר וניסים
האחיות: ורדה ורדוי

בננו ואחינו היקר
הבלתי נשכח

סמ"ר

יעקב קלד

הי"ד

שנפל במלחמת יום כיפור 6.10.73 על גדות התעלה בגזרה המצרית
והוא בן 21 שנה

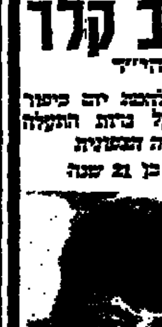

חיינו אינם חיים עוד,
לבנו שותת דם,
יודעים כי לא תשוב עוד.
יודעים כי חייך באו לקצם
בעודך פורח,
בעודך באיבך.
נבוכים השארתנו, ותוהים:
אזכרה תערך ביום ב' 14.10.74, כ"ח בתשרי תשל"ה בשעה 12.30 ב־חלקת הנעדרים שבהר הר־צל, ירושלים.

ההורים רבקה והרשקו
האחות גיתה
המשפחה המתאבלת

בחיפה ! קבלת מודעות דחופות בשעות לילה (מ־18—24) לכל העתונים סלמן 718018.

ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74)
יום השנה לנפול יקירנו

סגן ד"ר יעקב אסא

ז"ל

במלחמת יום הכפורים
בקרב על העיר סואץ

נעלה לקברו בבית העלמין הצבאי בנתניה, בשעה 10.30 לפנה"צ.

האזכרה תערך באותו היום בשעה 4.30 אחה"צ, בבית הכנסת של מושב צור משה.
כל מוקירי זכרו מוזמנים.

המשפחה

במלאת שנה לנפילת בנינו חברינו

חגי תור
יואב בלומן

נעלה לקברם ביום ב' 14.10.74 בשעה 16.00.
האזכרה תערך בשעה 9.00 בערב.

בית רשפים

נתייחד עם זכרו של יקירנו

סמ"ר יואל בן־יהודה

הי"ד

אשר נפל ב־14.10.73 במלחמת יום הכיפורים

העליה לקברו ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה 14.10.74, בשעה 16.00, בבית הקברות בפרדס חנה.

המשפחה

במלאת שנה לנפילת יקירנו

אלי אבירם ז"ל

במלחמת יום הכיפורים

נעלה לקברו ברמת צבי ביום רביעי, ל' בתשרי תשל"ה (16.10.74) בשעה 4.30 אחה"צ.
הסעה מתל־יוסף לרמת צבי בשעה 3.30
ביום שלישי 22.10.74 בשעה 8.00 בערב תתקיים אזכרה בחדר האוכל בתל־יוסף.

המשפחה

שנה חלפה בנפול יקירנו

סג"ם שמואל בק הי"ד

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני, כ"ח תשרי תשל"ה (14.10.74) בשעה 12.00 בחלקה הצבאית בבית הקברות בפתח־תקוה.

המשפחה

صكنا من الاصل

صكنا من الاهل

במלאת חמש שנים לפטירת יקירנו

ד"ר פישל הורביץ
ז"ל

תתקיים אזכרה ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74), בבית העלמין קרית־שאול, בשעה 3.30 אחה"צ.

תחבורה יוצאת מביתנו ברחוב גור 8, תל־אביב, בשעה 3.00 אחה"צ.

רגינה והמשפחה

אזכרה וגלוי מצבה
לאמנו וסבתנו היקרה

מרת בינה וינגרטן ע"ה
מהעיר יסלו

תתקיים בבית העלמין בזכרון־מאיר בני ברק ביום השני, כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.1974) בשעה 3.30 אחרי הצהרים.

אוטובוס מיוחד יצא מבית הכנסת ברחוב ארלוזורוב 164 תל-אביב בשעה 3.00 בדיוק.

המשפחה

במלאת שלשה חדשים לפטירת
בעלי, אבי ואחי היקר

מרדכי נחומי ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום א', כ"ז תשרי (13.10.74) בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער החדש.

רינה, רחל
גוטה שויצניק וב"ב

טכס גלוי מצבה
ליום השנה לפטירת

תנחום נאמן (סיאו) נוימן
ז"ל

יתקיים בבית־העלמין בחולון, ביום ראשון, כ"ז תשרי תשל"ה 13.10.74 בשעה 3 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו
העורך־דין

ד"ר ראובן נדבי ז"ל

האזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, כ"ז תשרי, 13.10.74, בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין בקרית שאול. נפגשים ע"י השער.

המשפחה

במלאת שש שנים לפטירתה של
הרעיה והאם הבלתי נשכחת

דינה גולוב ז"ל
(לבית פפולינסקי)

תתקיים אזכרה ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74) בשעה 3.30 אחה"צ בבית הקברות בחולון.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירתנו

חיה רבקה (רגינה) מלמד
ז"ל
(מסוסנוביץ)

תתקיים אזכרה ביום ראשון, כ"ז בתשרי תשל"ה (13.10.74), בבית העלמין בחולון, בשעה 4.30 אחרי־הצהרים.
אוטובוס יצא מהבית, רח' ארבל 3, יפו, בשעה 4.00 אחה"צ.
נפגשים ליד השער החדש ב־4.30.

הבעל והאחים

ביום ראשון, כ"ז בתשרי תשל"ה (13.10.74) בשעה 3.30 אחה"צ תערך אזכרה וגלוי מצבה על קברו של יקירנו

ד"ר יצחק גינגולד ז"ל

בבית העלמין בחולון.

תחבורה תצא בשעה 3.00 מבית משפ' יעקובוביץ, שד' מוצקין 15 תל־אביב.

המשפחה

ביום ראשון, כ"ז בתשרי תשל"ה (13.10.1974)

נעלה לקברו של בעלי ואבינו היקר

שאול קרמרמן ז"ל

ונתייחד עם זכרו

בבית העלמין, בנחלת יצחק בשעה 4.30 אחה"צ. נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שלושים למותו ללא עת של בננו ואחי

אריה אלסטר ז"ל

נעלה לקברו לטכס אזכרה וגילוי מצבה ביום ב', כ"ח תשרי תשל"ה 14.10.74 בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין ליד שכון הותיקים, נתניה.

מתאספים ב־3.30 ליד הבית, ברחוב המגיד 5 (מול רחוב גליקסון 2) נתניה.

המשפחה

במלאת ארבע שנים למותו של בננו היקר

שלמה (שלמיק) אנטין ז"ל

נתיחד עם זכרו ביום שלישי, כ"ט בתשרי תשל"ה (15.10.74) בשעה 4.00 אחה"צ בבית הקברות הישן בראשון לציון.

המשפחה

אזכרה וגלוי מצבה
של יקירנו

אברהם יצחק בלוך
ז"ל

תערך ליד קברו, ביום שלישי, כ"ט בתשרי תשל"ה (15.10.74), בבית העלמין בקרית־שאול.

תחבורה תצא מבית המנוח ברחוב רמברנדט 2, בשעה 4.00 אחה"צ.

המשפחה

בצער עמוק הננו מודיעים על פטירתו
ללא עת של בעלי, אבינו ואחינו

אברהם (בונק) לם
ב"ר נח מאורחלב לגניצה

הלויה תצא היום, יום ששי כ"ה תשרי תשל"ה (11.10.74) בשעה 12.15 בצהרים מבית ההלויות העירוני רחוב דפנה 5 ת"א ותעבור דרך ביתו, רחוב אילת 8 רמת יוסף בת־ים לבית העלמין בחולון.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

אשתו, בנותיו
חתנו, אחיו ומשפחותיהם

במלאת 16 שנים לפטירת אמנו, סבתנו וחמותנו היקרה

מלכה (מריה) לסלו ע"ה
אלמנת העתונאי ארנסט צבי לסלו ע"ה

תיערך עליה אל קברה בהר המנוחות בירושלים ביום ראשון כ"ז תשרי תשל"ה (13.10.74) בשעה 3.30 אחה"צ.
אוטובוס מיוחד יצא מרחוב נרקיס.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של בעלי ואבינו היקר

מרדכי שמיר ז"ל

תתקיים אזכרה וגלוי מצבה ביום ראשון כ"ז בתשרי תשל"ה (13.10.1974) בבית העלמין החדש בחיפה.
אוטובוס יצא מבתינו בשעה 3.30 רחוב אילת 14/א, נוה שאנן.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

יעקב אלברגר ז"ל

תיערך אזכרה בבית העלמין בחולון, ביום שלישי, כ"ט בתשרי תשל"ה (15.10.74), בשעה 4.00 אחה"צ. נפגשים על־יד השער החדש.

המשפחה

משק מעולה בקעת הירדן
יום עיון לזכרו של חברנו

יגאל פלג הי"ד

במלאת שנה לנפילתו במבואות העיר סואץ
של חברנו
יגאל פלג הי"ד

יתקיים ברצות ה' במשקנו, יום עיון לזכרו ביום רביעי, ל' תשרי תשל"ה (16.10.74), בשעה 14.00.

בהשתתפות:
פרופ' יהודה אליצור — מלחמות גדעון
פרופ' יהודה פליקס — לדמותו של החקלאי העברי הקדום.
בר אפרים שלח — החקלאות בישראל כמבוא במשק העולמי, לאור התמורות.

תחבורה:
בשעה 12.30 בכפר הרא"ה. 13.30 — אגד בית־שאן.
תחבורה חזרה מובטחת.

אזכרה
במלאת שנה
לנפילת יקירנו

סגן יוסף אפשטיין
ז"ל

בחוה הסינית בסיני
במלחמת יום הכיפורים

תערך אזכרה על קברו בבית הקברות הצבאי בחיפה, ביום ג' — 15.10.74 בשעה 16.00.
אוטובוס מיוחד יצא בשעה 15.15 מבית ההורים בקרית חיים, רח' בילינסון מס' 46.

המשפחה

במלאת שנה לנפילת יקירנו

רפי פרבמן ז"ל
בן רחל ז"ל ופייבל

במלחמת יום הכפורים בסיני

נתייחד עם זכרו ביום שני, כ"ח תשרי תשל"ה (14.10.74) בשעה 10.00 בבוקר, בחלקה הצבאית בבית העלמין בקרית שאול

המשפחה

במלאת שנה לנפילת

סרן ערן כהן ז"ל

במלחמת יום הכיפורים

תערך אזכרה בחלקת הנעדרים בהר־הרצל, ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74), בשעה 12.30. בני המשפחות כהן — פרנקו ומוקירי זכרו ייפגשו בשעה 10.00, בבית החיל בירושלים.

המשפחה
ובית דגניה א'

ביום ראשון, כ"ז בתשרי תשל"ה (13.10.74),
שנה לנפילת

סמ"ר מרדכי (מוטי) טל ז"ל

במלחמת יום הכיפורים
בחזית התעלה

נעלה לקברו בשעה 16.00, בבית הקברות בקיבוץ אורים.

המשפחה
וקבוצת אורים

ביום שני, כ"ח תשרי תשל"ה 14.10.74
במלאת שנה לנפילת בננו חברנו

ישי עוזרד ז"ל

במלחמת יום הכיפורים

נעלה לקברו בשעה 3.00 אחה"צ
בבית הקברות בבית אורן.

המשפחות ובית אורן

ביום השנה השלישי לפטירתה של אשתי ואמנו

יפה (שיינה) וינדיצקי ז"ל

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה בבית העלמין בקרית־שאול ביום שני, כ"ח תשרי תשל"ה (14.10.74) בשעה 4.00 אחה"צ. נפגשים ליד שער בית העלמין.

בעלה: זאב וינדיצקי
בתה: חיים ואביבה יניב
חתנה: משה ויס (ירושלים)
והנכדים

במלאת שנה לנפילת בננו ואחינו

סרן עדינר (שרעבי) משה
הי"ד

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה 14.10.74 בשעה 10.00 לפני הצהרים בבית העלמין הצבאי בהר הרצל בירושלים.

אוטובוס יעמוד לרשות הציבור בשעה 8.00 בבוקר ליד בית הוריו בראש־העין רח' צה"ל 1.

המשפחה

במלאת שנה לנפילת בננו יקירנו

סמל זאב זיונץ הי"ד

במלחמת יום־הכיפורים ברמת־הגולן

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, כ"ז בתשרי תשל"ה (13.10.74) בשעה 4.30 אחה"צ, בבית־העלמין הצבאי בקרית־שאול

הסעה מיוחדת יוצאת מבית־ההורים בשעה 4.15 אחה"צ משיכון שב"ב, הר־סיני 11, הרצליה

ההורים השכולים: סימה ופנחס זיונץ
אחיו: נתן יונץ

אזכרה

ביום ב', 14 באוקטובר 1974 תתקיים בגבעת־ברנר, בבית סירני, אזכרה לבנינו

שנפלו במלחמת יום הכפורים

ראובן בורנשטיין ז"ל
מרדכי גלזר ז"ל
מיכאל סיצ'וק ז"ל
דוד לזרוביץ ז"ל
משה אהרון ז"ל
דוד קיטאי ז"ל
יחיאל זיביל ז"ל
יגאל קורמס ז"ל

עליה לבית הקברות בשעה 4.00 אחה"צ.

המשפחות ובית גבעת ברנר

הסעה בחזרה לתל־אביב מובטחת.
המפקדים מתבקשים לשחרר את כל חיילינו ליום זה.

ביום ב', כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74)
בשעה 15.30 נעלה אל קברם של בנינו—חברינו

חללי מלחמת יום הכפורים

דני בירנבוים ז"ל
דודו גאון ז"ל
עוזי דגני ז"ל
אבינועם מורדיש ז"ל

מוקירי זכרם מוזמנים

המשפחות וקבוץ יד מרדכי

במלאת שנה לנפול יקירנו

עמירם פרלמוטר (עמי)
הי"ד

נעלה לקברו בבית העלמין הצבאי בקרית שאול, ביום ב', כ"ח בתשרי תשל"ה 14.10.74 בשעה 16.30.
אוטובוס יצא מבית ההורים שדרות בן צבי 18, ר"ג, בשעה 16.00.

המשפחה

במלאת שנה לנפילתו בננו ואחינו היקר

סמ"ר אליא... עניא...
הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים בקיר...

יתקיים ערב זכרון ביום ראשון כ"ז תשרי 13.10.74 בביתנו רח' גבורה 54 גבעתיים

העליה לקבר בחלקה צבאית בקרית שאול יום שני כ"ח תשל"ה (14.10.74) — הזכרון לחללי מלחמת הכפורים.

ההסעה תצא מביתנו שעה 9.15

המשפ...

במלאת שנה לנפילת בננו היקר והאהוב

סמל
עמוס רומנו
הי"ד

שנפל בסיני במלחמת יום הכיפורים

נעלה לקברו ונתי... עם זכרו ביום שני, ... בתשרי תשל"ה (14.10.74) בשעה 10.30 לפני הצה... בחלקה הצבאית בבית העלמין בנס־ציונה.

המשפחה
הבנים 69 נס־ציונה

...ושניאק ז"ל

...וולובלסקי

...שטיינברג

קחדרה ... נקראה ... הקבלן ... שוחרר ...

קתדרה באוניברסיטת ת"א נקראה ע"ש אמנון בן־נתן ז"ל

טקס קריאת קתדרה בבית לכלכלה של אוניברסיטת ת"א על שם אמנון בן נתן ז"ל, שנפל במלחמת יום הכיפורים, נערך ביום ה' בנוכחות סגן ראש הממשלה, יגאל אלון, שר הבטחון, שמעון פרס, שגריר צרפת בישראל ומשלחת בת 40 איש מידידי אוניברסיטת ת"א בצרפת וגרמניה.

הנופל הוא בנו של אשר בן נתן, שגריר ישראל בצרפת. אמנון בן נתן נפל ביום השני למלחמת יום הכיפורים, בהיותו באחד מ־15 טנקים שעצרו התקפה סורית נרחבת באזור נאפח. הוא היה בן 25 בנפלו ועמד לסיים את לימודיו האקדמיים בכלכלה.

להנצחת שמו גייסו ידידי המשפחה בצרפת ובגרמניה וידידי האוניברסיטה של תל־אביב סכום המתקרב למיליון לירות.

השגריר אשר בן נתן סיפר שכאשר הציעו לו ידידיו להקים את הקתדרה לזכר הבן שנפל חשב, כי על אף הכאב הגדול אין זה הבן היחיד שנפל, ואולי אין לו זכות לקבל את ההצעה. משהבין כי זוהי דרך שתאפשר לצעירים אחרים למלא את החסר וללמוד, דבר שנבצר מבנו אמנון — הסכים להצטרף בלב שלם למפעל.

בין המברקים ששוגרו לטקס היו מברקים של נשיא הסנט של צרפת, אלן פוהר, ויו"ר מועצת המנהלים של בנק האיגודים המקצועיים בגרמניה, ולטר הסלבאך. (ע)

הקבלן החיפני החשוד שוחרר ממעצרו בערבות

הקבלן החיפני שנעצר כי־חשד במתן טובות הנאה למנהל משרד מס רכוש וקרן פיצויים בחיפה, תמורת ויתורים והקלות בתשלום מס — שוחרר אתמול ממעצרו בערבות של 5000 לירות. עם זאת קבע השופט י. יעקבי־שווילי, כי אין כל הצדקה לאסור את פרסום שמו.

הקבלן, שמעון בורשטין, נעצר לפני כשבוע על ידי חוקרי מחלקת ההונאה של משטרת חיפה. בארכת המעצר, רס"ל משה דיין, ציין בבית־המשפט, כי שחרור של החשוד לא יפריע עוד למהלך החקירה. לכן לא התנגד לשחרורו בערבות.

בעת הליך מעצרו של קבלן הבנין נטען לפני כשבוע, כי קשר קשר עם מנהל משרד מס רכוש וקרן פיצויים בחיפה, מר משה מלך, תכה להקלות מס בסכום של לפחות 76 אלף לירות, זאת תמורת טובות הנאה שהעניק למנהל, הנתון עדיין במעצר חקירה.

סניגורו של החשוד, עורך הדין א. טוסמר, ביקש מבית־המשפט להאריך את צו איסור הפרסום, שניתן לפני כשבוע בבית־משפט השלום בחיפה. השופט לא נענה לבקשה. (ע.)

הורים השביתו הלימודים בחטיבת ביניים ברחובות

השבתו גם כתות א' בבי"ס „יסודות" בפרדס כץ

ועד ההורים של חטיבת הביניים הדתית ברחובות החליט להשבית מהבוקר את הלימודים בבית הספר, בי מחאה על „מחבת מבנ[illegible] עיריית רחובות בצירוף של בית הספר".

יו"ר ועד ההורים, מר צבי גרימן, אמר אמש, כי מהבוקר יושבתו מלימודיהם כ־400 תלמידים.

יו"ר ועד ההורים אמר עוד, כי ראש העיריה, מר שמואל רכטמן, לא טרח אפילו לענות על מכתבים ששלח לו הועד.

המועצה מגנה

מועצת עיריית רחובות גינתה אמש בישיבתה את „המערכה הבלתי מוצדקת והבלתי אחראית" של הועד.

„פעולה זו תמוהה במיוחד נוכח העובדה, שהנהלת העיריה הנוכחית השקיעה בבית־הספר יותר משלושה מיליון לירות, ומזה מיליון לירות מתקציבה השוטף", נאמר בהודעת המועצה.

עוד נאמר בהודעה, כי מועצת עיריית רחובות אוסרת על ראש העיריה ועל חברי המועצה המטפלים בנושאי החינוך להיפגש עם ועד ההורים של בית ספר זה כל עוד נמשכת השבתת הלימודים.

השבתה גם בבני־ברק

מנחם שמואל מוסר:

הורי התלמידים בשלוש כתות א' בבית הספר הממלכתי „יסודות" בשכונה פרדס כץ בבני ברק, השביתו את ילדיהם מלימודים במחאה על החלטת מחלקת החינוך לפצל אחת משלוש הכתות ולהעביר 11 תלמידים לבית הספר „שמשונית".

יו"ר ועד ההורים, מר מיכאל קוזי, הודיע, כי הורי כל התלמידים בבית הספר לא יהססו להשבית את הלימודים בכל הכיתות אם לא תבוטל סגירת הכתה השלישית.

סגן ראש עיריית בני ברק, מר שמעון שירוקה, הממונה על החינוך בעיר, אמר לסופר „מעריב", כי בבית הספר 81 תלמידים בכיתות א' ומספר זה אינו מספיק לשלוש כיתות. לפי תקנות משרד החינוך והתרבות רוכזו 70 תלמידים בשתי כיתות ואת הנותרים נצטווה המנהל להעביר לבית־ספר אחר.

הפרס הראשון „בלוטו" בשבוע הבא — 350 אלף ל"י

בהגרלה האחרונה של הלוטו, שהתקיימה ב־7.10.74, לא ניחש איש את ששת המספרים והסכום המיועד לפרס הראשון יועבר לשבוע הבא ועי"י כך יגיע למינימום 350,000 ל"י.

הפרס השני (5 ניחושים נכונים + המספר הנוסף) מתחלק בין 3,5 מנות פרס בנות 8,022.— ל"י.

הפרס השלישי (5 ניחושים נכונים) מתחלק בין 88 זוכים וכ"א יקבל 638 ל"י.

הפרס הרביעי (4 ניחושים נכונים) מתחלק בין 5104 זוכים וכ"א יקבל 16.50 ל"י.

הפרס החמישי (3 ניחושים נכונים) מתחלק בין 76,199 זוכים וכ"א יקבל 2.90 ל"י.

מינימום הסכום המיועד לפרסים בשבוע הבא (כולל העברה) 650,000 ל"י.

אזכרה לעתונאי רפי אונגר

במלאת שנה לנפילת רפי אונגר ז"ל, כתב רשות השידור, בעת מילוי תפקידו העתונאי במלחמת יום הכיפורים, תיערך אזכרה וגילוי מצבה על קברו ביום א', כ"ז בתשרי, 13.10.74, בשעה 4 אחר־הצהרים, בחלקה הצבאית של בית־הקברות בקרית־שאול.

נפגשים ליד שער בית־הקברות. מוקירי זכרו מוזמנים להשתתף.

הנת"ד קפץ בחמש אגורות

מאת ש. אביטל

„קפיצה" נוספת של 5 אג' במחיר הנת"ד היתה המאורע היחיד בבורסה שעורר הדים כלשהם. בתחילה המסחר התרכז ביקוש של 590 אלף דולאר והשתתפו בביקוש גדול זה מרבית חברי הבורסה. בעלית 5 אג', ל־4.67 ל"י, הורגשה נסיגה מבודנות הרכישה ועל כך מעידי המחזור שהצטמצם לכדי 160 אלף דולאר בלבד.

בענפי אגרות החוב הצמודות למדד נמשכה מגמת ההתאמה בתשואות שהתייצבו „סופית" על רמה של 3.9 אחוזים לפדיון של 4.5 שנים ונסביב 3.4 אחוזים לפדיון של 3—2.5 שנים. הסתמנה ירידה קלה בשערי המילוות הארוכים (ל־6 ול־10 שנים), אגב תשואה מבוקשת של כ־3.4 אחוזים (נטו).

במניות מופיע מדי פעם בפעם גורם חדש המבצע מכירות בקנה מידה גדול יחסית בשניים־שלושה סוגי מניות. שערי המניות הפיננסיות נשארו יציבים פחות או יותר. בשער „דובקי" נערך אקס הטבה של 33 אחוז. במניות „הכשרת הישוב" נרשם מחזור בלתי רגיל של 125 אלף ל"י ע"נ, מזה 102 אלף ל"י בשלב השני. היצע גדול שהופיע בקלס בירידה סבירה של 2 נק' בלבד (116 נק'). שער „חשמל" עלה בפתיחה אך בסוג ב„משתנים".

המחזור במניות הסתכם אתמול ב־850 אלף ל"י, כמחצית סכום זה בשלב השני. בשוק אגרות החוב מסתכם המחזור ב־9.3 מיליון ל"י. שערי כמה סדרות, מענף הצמודות לדולאר עלו מרבית (3 אחוזים). ביניהן „5% ים המלח" ששער ע"ש נרשם „קונים בלבד".

אשנב לבורסה

המדדים הקבוצתיים
המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

המדד הכללי	242.90	—0.17
בטחים וביטוח	226.74	+0.26
בנקים מס'	255.07	+0.20
בנקים למש'	205.76	—0.22
מוסדות מימון	181.32	+1.43
חברות השקי'	186.36	—0.79
תעשיה	372.86	+0.14
מסחר ושרו'	362.50	—1.49
מקר' ובינוי	188.82	—0.17
מדד פיא לערך ההשקעה — ב־20 מניות פעילות (מחושב על ידי „פיא") (100 = 31.12.72)	85.14	—0.57

בונוס של 10% ב„הלפסון"

במניות „הלפסון" לא נפתח אתמול המסחר מאחר שהחברה הודיעה על חלוקת מניות הטבה בשיעור של 10 אחוז (אשתקד 8 אחוזים במזומנים). החברה נימקה את השינוי במדיניות הדיבידנד בצורך לשמור על משאבי החברה. כן נמסר על פרישת מר איזיק הלפסון מכהונת יו"ר מועצת המנהלים של החברה. במקומו נתמנה מר משה מיאר. שני עותקים ממאזן החברה הגיעו למזכירות הבורסה אך אלה לא הופצו בציבור.

זכו בהגרלת מילווה עממי 55

תשט"ו — 1955, שנערכה אתמול, אלו הזכיות הבאות:

אגרות החוב הנושאות את המספר 015195 הפדיונה כלדקמן: סדרת משנה מס' 1 בסך של 10,000 ל"י; סדרת משנה מס' 2 בסך של 10,000 ל"י; סדרת משנה מס. 3 בסך של 20,000 ל"י.

מספר 12211 משלוש סדרות המשנה שהפדיונה בסך 5000 ל"י כל אחת.

מספרי אגרות החוב משלוש סדרות המשנה שהפדיונה בסך 1000 ל"י כל אחת: 004104 .006773

מספרי אגרות החוב לשלוש סדרות המשנה שהפדיונה בסך 500 ל"י כל אחת: 077034 092634 041085 084532 067231 .122421

מספרי אגרות החוב משלוש סדרות המשנה שהפדיונה בסך 250 ל"י כל אחת:

090482 086656 057881
046065 050706 005309 034823
106468 042601 008999 068597
020336 037226 015397 077737
063603 093629 034504 000133
.068982

מספרי אגרות החוב משלוש סדרות המשנה שהפדיונה בסך 100 ל"י כל אחת:

122411 092878 114178
112965 024057 075368 088009
079469 040461 075403 068184
076320 102364 118010 010389
066317 117667 101511 026855
083916 117287 051152 023759
122874 030597 036654 077456
048936 055243 049330 046312
021051 005139 028315 071801
022163 020736 057966 046984
040152 010772 035930 017361
107373 003148 061489 121717
.119634 094302 070917

זכו בהגרלת הפיס

בהגרלה ממפעל הפיס מס' 41/74 שנערכה אתמול זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 250,000.— ל"י זכו המספרים: 226168 ; 509638.

בלי ספח בסך 150,000.— ל"י.

בסך 50,000.— ל"י זכה המספר: 600611.

בסך 12,500.— ל"י זכו המספרים: 215462 ; 390737.

בסך 6,250.— ל"י זכו המספרים: 006275 ; 749284 ; 763303 ; .774449

בסך 600.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 08776 ; 09508 ; 10981 ; 20334 ; 47717 ; 48614 ; 67935 ; 77991 ; 83955 ; .87526

בסך 250.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 05533 ; 06720 ; 06875 ; 09775 ; 10528 ; 14913 ; 18463 ; 20598 ; 24723 ; 25963 ; 29619 ; 38192 ; 43908 ; 44161 ; 46927 ; 50756 ; 52948 ; 54808 ; 61677 ; 65505 ; 65650 ; 88745 ; 90856 ; 93809 ; .95782

בסך 100.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 0198 ; 0286 ; 0255 ; 2762 ; 7868 ; 7991 ; .8554

בסך 50.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 0194 ; 0779 ; 1249 ; 1481 ; 1595 ; 1622 ; 1869 ; 2440 ; 2644 ; 3076 ; 3537 ; 3598 ; 3862 ; 3885 ; 4028 ; 4240 ; 4634 ; 492 ; 4975 ; 5482 ; 6199 ; 6622 ; 6758 ; 6295 ; 6825 ; 7016 ; 7084 ; 7294 ; 7737 ; 7916 ; 8196 ; 8310 ; 8587 ; 8804 ; 8860 ; 9499 ; 9735 ; .9888

בסך 6.— ל"י זכו כל הכרטיסים עם סמל שמספריהם מסתיימים בספרה 0 ובלי ספח ב־4.— ל"י.

בסך 1,250.— ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 003153 ; 076350 ; 083803 ; 084996 ; 102103 ; 111059 ; 132868 ; 224526 ; 245570 ; 256164 ; 298848 ; 308469 ; 333551 ; 339758 ; 362055 ; 362710 ; 450489 ; 567345 ; 580699 ; 721178 ; .770786

הגרלת הספחים

בסך 5,000.— ל"י זכו כל הכרטיסים עם הספחים שמספריהם מסתיימים ב־34247 ; 42963 ; 80086 ; 88905 ; .90868

בסך 1,000.— ל"י זכו הכרטיסים עם הספחים שמספריהם מסתיימים ב־0230 ; 4175 ; 5643 ; 6284 ; .9014

להלן תוצאות הגרלת חוזו סדרה 41/74:

בסך 38.— ל"י יזכה כל כרטיס שמספרו מסתיים ב־287 ; .989

בסך 10.— ל"י יזכה כל כרטיס חוזו שמספרו מסתיים ב־434 ; .817

בסך 8.— ל"י יזכה כל כרטיס חוזו שמספרו מסתיים ב־42 ; .69

בסך 4.— ל"י יזכה כל כרטיס חוזו שמספרו מסתיים ב־01 ; 06 ; 07 ; 13 ; 16 ; 22 ; 31 ; 43 ; 46 ; 53 ; 54 ; 55 ; 60 ; 63 ; 64 ; 71 ; 80 ; 87 ; 91 ; 94 ; .98

בנק לאומי

	מחיר פדיון	מחיר ההחזרה
צמיד	159.60	163.61
גביש	145.34	148.99
בדולח	154.0	158.0
שמיר	106.28	108.84
פיא	198.1	198.3
יגדל	103.2	106.0

המנהל: [illegible]

● בתאריך 5.10 [illegible]

● בתאריך 30.9 [illegible]

מעריב לספורטאים

באליפות בתיה"ס התיכוניים באיזמיר:

מעופפי מנור מישראל ניצחו התורכים 3-0

אליפות בתי־הספר התיכוניים של ישראל בכדור־עף לבנים, קבוצת תיכון מנור מקיבוץ אילון, גברה אתמול באיזמיר, תורכיה, בפתיחת אליפות אירופה הפתוחה לבתי־ספר על כמנינר אתא־תורק מאיזמיר — 3—0.

המערכות היו: 15—11, 15—13, 16—14. התורכים הוליכו במערכה השלישית 14—8, כאשר הישראלים גילו התאוששות מדהימה וזכו במערכה ממש ברגע האחרון.

הקבוצה הישראלית הוגרלה לבית אחד עם נציגי סין העממית — אך אמש הודיע רדיו איזמיר כי הסינים לא יתייצבו למשחק עם מנור שנועד להיום — וכך יעלו אפוא הישראלים לשלב הגמר של הטורניר.

בטורניר לבחורות בנות מרסיעה נבחרת תיכון אזורי הר־אפרים כנציגת ישראל, בבית אחד עם פינלנד.

3 המתאבקים הישראלים נוצחו 4 פעמים בפתיחת אליפות העולם

שלושת המתאבקים הישראלים נוצחו אמש, בפתיחת אליפות העולם בסגנון יווני־רומי בקאטוביץ, פולין.

דויד ניימוס במשקל 57 ק"ג הפסיד פעמיים — להונגרי מולבאר בנקודות 0.5 לעומת 3.5 ואחר־כך גם לדני יאנסן ב„טושי", אחרי 8.5 דקות.

ועקנין הפסיד במשקל 68 ק"ג לדני סאגה ב„טושי", אחרי 7.5 דקות; ואילו פיני שאדוזה במשקל 100 ק"ג הפסיד לתורכי אגה אחרי 4:44 דקות.

באליפות משתתפים 24 מדינות עם 160 מתאבקים.

ישראל מגישה ערעור לפיפ"א על „החלטת טהרן"

ההתאחדות לכדורגל תשלח בשבוע הבא לפיפ"א את ערעורה על החלטת הקונפדרציה האסיאנית לכדורגל כפי שנתקבלה בחודש שעבר בטהרן. החלטה זו משתקת למעשה את פעילותו של הכדורגל הישראלי ביבשת אסיה.

הערעור, שהוכן על־ידי היועץ המשפטי של ההתאחדות וכמה מחברי המזכירות, מסתמך בעיקר על שני טיעונים:

בתקנון פיפ"א והקונפדרציה האסיאנית, המדובר הוא בסעיף שבתקנון היסוד של פיפ"א לפיו אין להפלות מדינה על רקע גזעי או פוליטי. כמו כן קובעת חוקת הקונפדרציה האסיאנית כי ההחלטה שלא לשתף חברה במשחקים מצריכה רוב של 75 אחוז. במקרה של ישראל נתקבלה ההחלטה ברוב רגיל.

לערעור צורפו מסמכים עם האשמות התקשורת של נציגי עיראק וקונגרס, המוכיחים את פסקנות ישראל כי ההחלטה נתקבלה על רקע פוליטי.

אתמול החליטה מזכירות ההתאחדות לשגר לפתחת בגיל אחד מטעמה, בסוף החודש לשוויץ, לפגישה עם נשיא פיפ"א ביואו האוולאנג' — ולא מן הנמנע כי השליח ימשיך משם לרומא לפגישה עם חברי ועדת השיפוט של המשחקים הקדם־אולימפיים.

בשבוע הבא ייפגש יו"ר ההתאחדות בגוח הלר עם שר החינוך והתרבות אהרון ידלין, ולאחר הפגישה יוחלט אם ישראל תבקש לשבצה ביבשת אירופה או באסיה.

✱ נבחרת הכדורגל של הולנד גברה אור ליום אתמול על שוויץ 1—0 במסגרת גביע האומות האירופי. השער — רנסנברינק.

✱ קבוצת בארצלונה, אלופת ספרד בכדורגל עם יוהאן קרויף בשורותיה, גברה אתמול בפאריס על סנט ג'רמיין המקומית 5—1, במשחק רעים. קרויף הבקיע שני שערים.

✱ במשחק בליגה הארצית בכדורסל, שהוקדם מליל־שבת, גברה אמש מכבי פ"ת על אליצור פ"ת 77—76 בהארכה (68—68, 37—44).

בליגה לנשים:

מכבי ת"א — אליצור 56—46

במשחק הפתיחה של הליגה הלאומית בכדורסל לנשים גברה אמש — מתחושה — הגביע: מכבי תל־אביב, על קבוצת אליצור תל־אביב 56—46 לאחר פיגור במחצית 27—32.

המשחק לא התעלה לרמה גבוהה, אך הצטיין במתח רב תודות לנערה בת 14 שגובהה 1.80 מטר, ענת דרייגור מאליצור, אשר זו לה העונה הראשונה בליגה הלאומית במדי אליצור תל־אביב, אליה הועברה מאליצור ראשל"צ. ענת יחד עם חברתה חנה הוכמן אילצו את נשי מכבי תל־אביב המנוסות להתאמץ רק כאשר נחלשו במחצית השנייה הצליחה מכבי בני־צוותן של רחל ודסנו ואביבה בלאס להשוות ולזכות בהפרש של 10 נקודות 46—56.

למכבי תל־אביב הירבו לקלוע: רחל ודסנו — 14, בלאס — 13, רותה ושרף — 7 כ"א, רחל טובי — 5.

לאליצור תל־אביב הירבו לקלוע: ענת דרייגור וחנה הוכמן — 15 כל אחת, שולבי"ן 11.

הועד הציבורי להגנת הדמוקרטיה

מפגני התנחלות - התנכלות לבטחון ולדמוקרטיה

בואו לעצרות מחאה נגד מפגני ההתנחלות!
בהשתתפות אישים מעבודה, מפ"ם, ל"ע, ר"ץ ומוקד
במוצ"ש 12.10.74 בתל־אביב בככר מלכי ישראל בשעה 19.30
בחיפה בככר קולנוע „מאי" בשעה 15.00
— הציבור מוזמן —

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למדעי החברה

„יעוץ לתלמידים חדשים לשנה"ל תשל"ה

כל התלמידים החדשים שהתקבלו לפקולטה לשנת הלימודים תשל"ה חייבים לקבל ייעוץ מידי יועצי החוגים.
הייעוץ יחל ביום ב' — 14.10.74 ויסתיים ביום ה' — 24.10.74.
התלמידים מתבקשים לעקוב אחר לוחות המודעות בקשר לסדרי הייעוץ.

בצער רב ובלב שבור אנו מודיעים על פטירתו ללא עת של בעלי, אבינו וסבנו היקר

[...]ד וישניאק ז"ל

[ההלויה ת]צא ביום ראשון, כ"ז בתשרי תשל"ה (13.1[0.74]), בשעה 2.30 אחה"צ, מבית הלוויות [...] ברח' דפנה 5, ת"א, לבית העלמין בחולון.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

אשתו: ברכה
בנו וכלתו: אוריאל ואראלה ישיב
נכדיו: עדן, יובל ודן ישיב
וכל בני המשפחה בארץ ובחו"ל

[ב]צער רב אנו מודיעים על פטירתו ללא עת של אחינו, גיסנו ודודנו היקר

[...]ראל (בן מרדכי) וולובלסקי ז"ל

מינוס, עי' פינסק.

[ההלויה ת]צא היום, יום ששי, כ"ה בתשרי תשל"ה (11.1[0.74]), בשעה 12 בצהריים, מבית הלוויות העירוני ברחוב דפנה 5, תל־אביב.

אחיותיו: עליזה ואברהם צהר, אסתר ואברהם ברונשטיין
אחיו: אשר ושולמית קרני, משה ושושנה קרני, אלימלך וחנה הלובלסקי
גיסתו: בתיה וולובלסקי
ומשפחותיהם

יקירנו

ישראל אפורי

איננו

נספה בתאונת דרכים

פרטים על מועד ההלויה במודעות ובטלפון 61 11 92, רעננה.

המשפחה

[ב]צער רב הננו מודיעים על פטירתו ללא עת של בני ואחינו היקר

יוסף בגה

פרטים על מועד ההלויה בטלפון 85 53 65.

המתאבלים:
אמו: רוזה בגה
האחים: ויטלי בגה, יצחק בן־שמואל, אברהם דותן, מוריס בגה, דוד בגה, ובני משפחותיהם.

בצער רב אנו מודיעים על פטירת בעלי וגיסי היקר

פרופסור
ברנרד אוסטרובסקי

לודג' — פולין

ההלויה תתקיים היום, יום ששי כ"ה תשרי תשל"ה (11.10.74) בשעה 1.30 אחה"צ בבית העלמין בחולון.
אוטובוס מיוחד יצא מבית המנות רח' הגלעד 8, חולון בשעה 1.00.

המתאבלים: אשתו אירנה
גיסו ברנרד מורבצקי
ויתר בני המשפחה.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של אבינו, אחינו וסבנו היקר

[יש]ראל שטיינברג

ב"ר יהודה אריה

[ההלויה ת]צא היום, יום ששי, כ"ה תשרי תשל"ה (11.10[.74]) בשעה 11.00 לפנה"צ, מבית המנות, כרמיה 12 תל־אביב, ודרך בית הכנסת [...]שמואלי" תל־אביב, לבית העלמין בקרית־שאול.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים

המשפחה המתאבלת

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

אריה („ליאו") נרונסקי ז"ל

תתקיים ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה (14.10.74),
בשעה 3 אחה"צ
אזכרה לזכרו וטקס גלוי המצבה
בבית העלמין בכפר שמריהו.

המשפחה

[...]
[ה]שתתפותנו הכנה בצערך ובצער משפחתך
בהלקח ממך אביך

[יש]ראל שטיינברג ז"ל

עובדי משרד ע. שטיינברג ושות'

במלאת שנה לנפילתו של יקירנו

אריה („ליאון") שולמן הי"ד

תיערך אזכרה ביום שני, כ"ח תשרי תשל"ה, 14.10.74, בשעה 10.30 לפנה"צ, בבית העלמין הצבאי בחיפה. נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה:
ההורים
אשתו ובנו, אחותו ובעלה

[...]
אתך באבלך הכבד בהלקח ממך אביך

[יש]ראל שטיינברג ז"ל

איסר והרמינה הוברמן
שמעון ועמליה ארד

במלאת שלושים לפטירת אמנו, סבתנו ודודתנו היקרה

לובה פרשטנדיג ז"ל

מראדום — פולין
אלמנת ר' שבתאי (שבטיאל)

תתקיים אזכרה וגלוי המצבה בבית הקברות בחולון, ביום ראשון, כ"ז תשרי תשל"ה (13.10.74), בשעה 13.30.
מוקירי זכרה נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

[ב]צער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

[א]ברהם אברמובסקי ז"ל

[ההל]ויה תצא היום, יום ששי, כ"ה בתשרי תשל"ה, (11.10[.74]), בשעה 11.30, מבית הכנסת ברח' חפצי־בה 59, קרית־חיים

נורית ואורי זינגר

מודעות אבל גם בעמודים: 6, 8, 9, 47.

11.10.74 — כ"ה בתש[רי]

[...] ריבדיצקי
[...] בית העלמין בקרית־שאול [...] בשעה 4.00 אחה"צ [...] בית העלמין.
בעלה: זאב [...]
בנה: חיים [...]
הנכדים

במלאת שנה לנפילת בננו [...]
סרן
עדינר (שרעבי) [...]
הי"ד
[...] 14.10.74 [...]

במלאת שנה לנפילת [...]
[...]מל **זאב זיונץ**
[...] 4.30 [...] (13.10.74)

[...] ז"ל
[...] ז"ל
[...] ז"ל
[...] ז"ל
[...] גבעת ברנר
[...] (14.10.74)
[...] ז"ל
[...] יד מרדכי
[...] (עמי)
[...] בקרית שאול, 16.30 בשעה 14.10[.74]
[...] בן צבי 18, ר"ג
המשפחה

هكذا من الاصل

שלום רוזנפ...

...ות – בטרם ...

מעריב

עמוד 12 — יום ו' 11.10.74 — כ"ה בתשרי תשל"ה

אלוף רפאל איתן מזהיר: הצבא הסורי מתכונן למלחמה

"בקרוב נדע לאן פנינו: למלחמה או להמשך הפסקת־האש ★ עיקר המלחמה שלנו בעתיד: במחבלים

מאת דליה מזורי

"בימים הקרובים נדע לאן פנינו: אם אנו הולכים ל־מלחמה, או להימשך הפסקת האש. אם למלחמה פנינו — עלול הדבר להיות קרוב מאוד — או בעוד חודשים מספר. ואנו נוכל להעריך את המועד לכך" — זאת אמר אמש אלוף פיקוד ה־צפון, אלוף רפאל איתן, ב־כנס הקמתה של "חוליית ה־התנדבות הראשונה לתיקון ושיקום רכב צבאי", שנערך בנהר־איתן.

הוא הזהיר, כי הצבא הסורי מתכונן למלחמה: הוא רכש או קיבל ציוד, אנשיו חופרים ביצורים ותושבים לא הוחזרו כלל למקומות, שצה"ל פינה בעקבות הסכם הפרדת־הכוחות.

גם בחזית הירדנית קיימת סבירות גבוהה למלחמה, אם זו תפרוץ בין ישראל למצרים או לסוריה.

בהתייחסו למלחמה במחב־לים אמר אלוף איתן, כי על ישראל להערך למלחמה נגדם בכל המרץ. שכן בעתיד תהיה עיקר המלחמה שלנו — המל־חמה במחבלים. לדעתו, תיתכן הפסקת־אש עם המדינות השכ־נות, אך אין הוא מאמין, כי נגיע לעמק השווה עם הפלש־תינים.

אשר לאפשרות חידושה של פעילות חבלנית בעמקים אמר אלוף רפאל, כי אנו יודעים, שמחבלים מנסים לחזור לארץ דרך דרום־הבקעה ודרום־תפר־בה. כל זאת — בניגוד לרצונם של הירדנים ולמרות השתד־לותם לבלום את המחבלים. "לירדנים היו כמה הצלחות ב־בלימת המחבלים, אך איננו בטוחים, שתמיד ירצו הם לב־לום את המחבלים וגם איננו בטוחים שתמיד הם יצליחו ב־כך", אמר האלוף.

לדבריו, זו הסיבה, שצה"ל נערך הן לאפשרות של חידוש מלחמה עם ירדן והן לאפשרות של חידוש פעולת מחבלים. צה"ל עושה לחידוש מערכת הגידור באיזור וגם בגבול ה־צפון הקים צה"ל מערכת גידור עבה, המקשה על חדירת מחב־לים.

ראש־הממשלה לשעבר, גב' גולדה מאיר, נשאה אף היא דברים בפני עשרות תושבי נהר־איתן.

ממשלת הולנד חוקרת נסיון שיחוד חברי־פרלמנט ע"י מפעלי "דאסו"

שני חברי הפרלמנט טוענים כי יצרני המיראז' ניסו לשחדם כדי להשפיע על ממשלתם שתרכוש את המטוס

מאת ה. בליץ, סופר "מעריב" בהאג, והגר גולן, כותבת "מעריב" בהאג

שר המשפטים ההולנדי, אנדריס פאן־אחת, הורה על חקירה בפרשת נסיון שי־חוד של חברי פרלמנט הו־לנדיים, על ידי נציגי מפעל המטוסים הצרפתי "דאסו", המייצר את מטוס המיראז'.

שני חברי פרלמנט — אחד ליבראלי ואחד סוציאליסט — הודיעו לשר המשפטים, ש־המפעל הצרפתי ניסה לשחדם בתנאי שיפעלו אצל ממשלת הולנד למען תרכוש מטוסי מיראז' במקום כ־100 מטוסי "סטארפייטר" מיושנים, הנמ־צאים כעת בחיל האויר ההו־לנדי. המדובר בהזמנה בסכום של כשני מיליארד פלורינים.

"מלך" תעשיית המטוסים הצרפתית, מארסל דאסו, בן ה־82, הכחיש מכל וכל האש־מות שהועלו בהולנד על ש־נתן, כביכול, שוחד כדי להש־פיע על ההחלטה לרכוש מטו־סי מיראז'.

בהודעה רשמית אומרת חברת "דאסו", כי היא שמה יהבה על משרד המשפטים ה־הולנדי שיברר את ההאשמות שהועלו. וכי היא שומרת ל־עצמה את הזכות לתבוע ל־דין את המלעיזים הפוגעים בשמה הטוב של החברה.

הדלקת נרות
שבת פרשת בראשית

	ע"ש	מוצ"ש
ירושלים	17.35	18.48
תל־אביב	17.55	18.46
חיפה	17.46	18.48
באר־שבע	17.46	18.48

צ'רלי ביטון בניידת המשטרה, יחד עם שוטר, לאחר שהסגיר עצמו אתמול למשטרה. (צילום: רחמים ישראלי)

צ'רלי ביטון הסגיר עצמו למשטרה

ח"כ לובה אליאב: "אין הוא גיבור לאומי ויש להפעיל את רגש הרחמים כלפיו ולחון אותו"

מאת יוסף וקסמן

"אני מסגיר את עצמי למשטרה, לאחר שסמרתי ברדתי למחתרת הודשה ו־כדי לאפשר לאישים המב־קשים את מוכתי לפעול ל־מען שחרורי כאשר אני אי־שית ממלא אחר החוק", אמר אמש צ'רלי ביטון, כ־ראשי הפנתרים, כאשר פנה למטה משטרת מרחב ירו־שלים להסגיר עצמו, בתום חודש "חיי מחתרת".

למעשה ההסגרה קדמה עצ־רת הפגנה מטעם תנועת ה־פנתרים. בה הופיע כנואם ראשי ח"כ לובה אליאב. "אני חבר מפלגת העבודה ובאתי לעצרת כדי להפגין את אחדות העם, ולהוכיח שקיבוץ גלויות אינו סתם אמירה אלא תוכן ממשי", אמר לקול תשואות הקהל.

בעניינו של צ'רלי ביטון, אמר מר אליאב, כי על נשיא המדינה לחון אותו. "אין הוא גבור לאומי ויש להפעיל את רגש הרחמים כלפיו כי גם בכך יש משום סגירת פערים חברתיים".

מיטען חומר־נפץ הרס חנות בראשון־לציון

מאת אהרון פריאל

מיטען חומר נפץ, ש־התפוצץ הלילה, הרס חנות בשיכון המזרח בראשון־לציון. הפיצוץ אירע כמה דקות לאחר חצות בחנות מעדנים במרכז המסחרי של שיכון המזרח.

פרצה שריפה ושמשות של חנויות סמוכות התנפצו. ה־חנות שנהרסה שייכת למשה אדמו משיכון המזרח.

למקום הגיעה יחידת מש־טרה, בראשותו של מפקד מרחב המרכז, סגן ניצב דוד קראוס, וראש לשכת חקי־רות של המרחב, רב־פקד מב־שה גולן. המשטרה החלה ב־סריקות נרחבות בכל האיזור לגילוי נסיבות הפיצוץ.

על־פי בדיקה ראשונה אין ליחס את הפיצוץ לפעילות עוינת.

חוקר מס כמעט נדר[ס] ע"י בן של חשוד בהעלמ[ת...]

החשוד נעצר, אחר שהשמיד מסמכים וכלא חוק[ר]

פשיטה שנערכה אתמול על ידי מחלקת החקירות של מס־הכנסה בנתניה על מוסכים של סוחר, החשוד בהעלמת מס, כמעט הס־תיימה באורח מבעית. בנו של הסוחר כלא חוקר מס במכוניתו ומכמעט שדרס חו־קר אחר. הסוחר יובאו ה־אב, יוסף בן בכור חיון, ובנו, ברוך, לפני שופט ל־הארכת מעצרם.

החיפוש נערך בשני מח־סנים של צינורות ברחוב הר־צל ועל יד תחנת הדלק "פז", בוכה השדות, שהבעלים, ה־סוחרים בצינורות השקאה ד־ביוב, העלימו הכנסות ומסרו הצהרות לא נכונות על מלאי.

סגן נציב מס הכנסה, מר אליעזר שילוני, מסר, שבמרו־צת החיפוש חטף הבן פח עם מסמכים והחל לנסוע במהי־רות רבה עם חוקר, שהיה אותה שעה במכונית, ועם ה־מסמכים. בשעת הנסיעה הזו כמעט דרס הנהג עובד מס אחר, שהיה בקירבת מקום. הנהג הצליח לשרוף את הפח עם המסמכים, לאחר ששיחרר את החוקר שהיה במכוניתו. שלטונות המס מעריכים, כי הי[ו] בפח תעודות מש[...] מימצאים מרשיעים [...] למרות זאת מציין [...] לוני, שבידי אנשי[ו] כבר הוכחות על הע[למת] חצי מיליון ל"י. שר[פת] מסמכים מפריעה לערי[כת...] על העלמה בהיקף יו[תר] אך חוקרי המס מקוו[ים] ליתר לגלות העלמה [...] גדול יותר.

משטרת נתניה עצ[רה] מול את ברוך חיון, שהמשטרה הפושטת [...] כי הבן הפריע לה [...] תפקידה.

בי"ח "הדסה" מסרב למס[ור] תיק הוכמן למשרד הברי[אות]

ועדת החקירה עוד לא החלה לפעול בגלל אי־מינוי נ[ציגי] היועץ המשפטי וההסתדרות הרפואית

מאת יחיאל ליממר

הנהלת בית החולים "הד־סה" בירושלים דחתה את בקשת מנכ"ל משרד הברי־אות פרופ' פרה, למסור לידיו את תיקו האישי של פרופ' אברהם הוכמן, שה־ועדה לאתיקה רפואית של בית החולים קבעה שיש להעבירו מניהול המחלקה האונקולוגית.

בקשת מנכ"ל משרד הברי־אות הוגשה לבית החולים בעקבות פרסום פרשת הוכמן, לאחר ששר הבריאות החליט על מינוי ועדה שתחקור בנו־שא זה.

מבית החולים "הדסה" נמסר הבוקר, כי תיק ה־אישי של פרופ' הוכמן לא נמסר למשרד הבריאות משום שמנכ"ל משרד ה־בריאות לא הצביע במפור־ש על שום זכות חוקית למסור תיק זה. כן צויין, כי מהיעדר זכות כזאת, אין בית החולים יכול למ־סור תיק אישי של עובד ללא הסכמת העובד עצמו. נראה, עם זאת, שאם תפנה הוועדה עצמה אל הנהלת בית החולים בבקשה לקבל לידיה את התיק האישי — תיענה ההנהלה לבקשה זו, שכן ה־וועדה מעולה מכוח פקודת המתעסקים ברפואה.

בינתיים לא החלה עדיין הוועדה בפעולתה, משום שה־יועץ המשפטי לממשלה וה־הסתדרות הרפואית טרם מינו את נציגיהם. בראש הוועדה יעמוד נציג משרד הבריאות, אך שני החברים האחרים בה — נציגי היועץ המש[פטי] וההסתדרות הרפואית — לא מונו, אף כי חל[פו] יותר משבועיים מאז שני הגופים לשלוח [נצי]גיהם לוועדה.

השחמטאי רב־אמן שמקו[ביץ] עומד לעלות לישרא[ל]

רב־אמן שמקוביץ, משח־מטאי הצמרת של ברה"מ, עומד לעלות במהרה לישר־אל. על כך מסרו לשח־מטאי יאיר קריידמן השח־מטאים הסוביטיים, המת־מודדים עמו בתחרות ב־מנילה.

השחמטאים הסובייטים אמ־רו שכבר אושרה עלייתו של שמקוביץ.

רב־אמן בנט לארסן מדנ־מרק גבר על האמן הבינ־לאומי של ישראל בשחמט, יאיר קריידמן, בתחרות השח־מט הבינלאומית במאנילה ש־בפיליפינים. לארסן מוביל עתה עם 4.5 נקודות מתוך חמישה משחקים עד כה.

בפיגור של 1.5 נקודות אח־ריו צועדים הרוסים ואסיקוב ואלוף העולם לשעבר פט־רוסיאן, עם 3 נקוד[ות]. ואסיקוב גנצה על [...] מני־ ד"ר פלגר. פ[...] סיים בתיקו עם השח[מטאי ...] דרסן ב־18 מסעים.

הסיבוב החמישי היה חונו של גאורגיו הר־ ליוברייביץ היוגוסלאבי.

בסיבוב השש[י ...] מודד קריידמן עם קאוואלק מארה"ב. המרכזיים: לארסן—ליוברייביץ—אנדרסן, —פורטיש.

תיקו צפוי קורצ'נוי. ויקטור קורצ'נוי [...] קרפוב סיימו במשח[ק] העשירי ביניהם, במס[...] הגמר לאליפות הע[ולם ...] התיקו הוסכם לאחר [...] ה־59.

...מת יום כיפ[ור]

משרד הפנים

משרד הפנים מביא לידיעת הציבור כי

החל ממוצאי שבת

כ"ו בתשרי תשל"ה (12.10.74) שעה 24.00

יוזזו מחוגי השעון בשעה אחת אחורנית

כך, שהשעון יקדים את שעון גריניץ' בשעתיים, ויחזור למצבו הקודם מלפני הזזתו קדימה.

"מיטה אחת של אושר..."

חדרי־שינה

בואו למיגוון היבוא הרחב של "אירופה"!
חדרי־שינה מושלמים

החל מ־5,900 ל"י

מיטות * ארונות־קיר * שידות * שולחנות־טואל[ט]

אירופה europa
רהיטים לעידן החדש
new fashion furniture

תל אביב, רחוב אלנבי 74

למשפחות מערכת הבטחון־הנחות מיוחדות!

למכירה בית דו[...]
בהדר, חיפה
במחיר הזדמנות
קהל לקוחות קבוע
פעיל 25 שנה
טל. בשבת 04-644026
בעבודה עד 37.00
04-525003

VILLEROY & BOCH
החרסינה המפורסמת בעולם
מערכות לאוכל, קפה ומתנות
אינטירה, רח' קרן קימת לישראל 27, ירושלים, טל. 02-39770.

מיטב הספריא
במחירים נוחים
תמצא ב־
אולטרא סטריאו
אבן־גבירול 23 תל־אביב

רב בריח
רב בריח
רב בריח

מונע פריצה

רב בריח
ירושלים:
טל. 53 37 69

רב בריח
חיפה והצפון:
טל. 71 50 15

רב בריח
ת"א והמרכז
טל. 85 44 58
85 37 91

רב בריח
רב בריח
רב בריח

כספות מיני לבתים
סוד־סייף SOD-SAFE
טל: 297543 - 03

לבעלי רכב פיג'ו
תיקון גירים אוטומטיים
במהירות ובאחריות
מוסך השלושה
רחוב חיי אדם 8, נחלת יצחק, ת"א.

יהודה איסק
הגיע ארצה לזמן מוגבל
מלון "אסטור" תל־אביב
טל. 223141 או ת.ד. 11302 תל־אביב

למכירה
דודג'־דארט 1973
38,000 ק"מ ● אוטומטית + רדיו ● הגה כח
טלפון 452863 אחה"צ. בבוקר: 862290

הגדל שטח חנותך
לשרותך: מומחה לבניית גלריות ומעקות עץ דקורטיביים
"קובי" טלפון 844672

חדרי שינה ★ חדרי נוער
ממבחר תוצרת אירופה 1975
חדרי שינה קומפלט 3,975 ל"י
חדרי נוער קומפלט 2,355 ל"י
לא כולל מזרון
אספקה מיידית ★ תנאי תשלום נוחים
יורופ דהיע בע"מ
רח' בוגרשוב 66 ת"א. טלפון 224973

אפנת גברות
אקספורט סר"ג
חודש הנחות מיוחד — אפנת סתיו וחורף
המכירה בחנויות המיוחדות:
★ נתניה — רח' סמולנסקין 12
★ תל־אביב — רח' הרצל 39 (קומה ב')
★ רמת־גן — רח' בצלאל 27 (ליד גלרגיל)
★ חיפה — רח' הרצל 45 (קומה ג')
מכנסיים (ג'רסי או פוליאסטר) 49 ל"י במקום 75 ל"י
שמלות + ג'קטים 125 ל"י במקום 210 ל"י
חליפות מכנסיים 3 חלקים 139 ל"י במקום 225 ל"י

הנהג
שמכוניתו נפגעה ליד רמזור "אורות" ב־14.6.74
ע"י מכונית "פיאט" שנהגה להוכר
מתבקש להתקשר לטלפון 04-225928.

RCA
סוכנים מורשים לישראל לשפופרות, מכפלאורים, ליזרים, מכשירי בקרה, מיקרופונים וכו'.
כמו כן מכירה מהמלאי העשיר והמפליא של טרנ־זיסטורים, טיריסטורים, מעגלים משולבים, ספרים מקצועיים, שרותים מת־קבצים, הוטי טפלון, קבלים בגדים מדוייקים וכוח, רי־אוסטטים, מערכות להרכ־בה לסטריאו, רמקולים של פיונר, פיליפס ואחרים.
עיר אביב
סופרמרקט לאלקטרוניקה בע"מ
מיסודה של
חברת רדיו ישראלית
ת"א, נחלת בנימין 18,
טלפון (03)50156 פתוח
16—8, ביום ו' 1—8.

RENAULT
רנו ירושלים
נפתח מוסך
חדש ומשוכלל, עם מירב הציוד המיוחד לרנו.
כל השרותים במכונאות:
● פחחות ● חשמל
● צבע ● פוליש
● סיכה ● רחיצה
ביצוע תיקונים תוך 24 שעות
אזור התעשיה תלפיות, רח' מעשה חושב טל. 61117.

מיטות ומזרונים
לחדרי שינה
ליד מחסן בדרכך
אדלר
ת"א, נחלת בנימין 134
טלפון 825536

גם יפו
שיכת ל.וסיתי הפלשתינאים
ביום כפור תשל"ד תנאי הפתיחה של האויב לא היו טובים מספיק.
בואו נעזור לו
נחזיר...
נחזיר...
נחזיר...
הורי המתנחלים

אוזיל ציפרין מנדלסברג
תל־אביב, ככר מלכי ישראל 5, טל. 224514
בין השעות 8—1, 4—7

למכירה דירות יוקרה
◀ בכיכר המדינה
וכן חנויות ומחסנים
◀ אחד העם 112
דירות בנות 3—3½ חדרים

להשכרה
דירה בת 4 או 5 חדרים
במקום היפה ביותר בת"א
ליד "שיכון הצמרת".

צמיגים
תוצרת הארץ/חוץ
יבוא־שמש
מ.ל.צ. בע"מ
רח' התושיה 4 ת"א טל. 37557
שרותי צמיגים בע"מ
רח' נחלת יצחק 42 ת"א טל. 264874
צמיגי רפי־חולון
שד' קוגל, תחנת "פז"־חולון טל. 840830

ההבדל בין הביקור הקודם והנוכחי

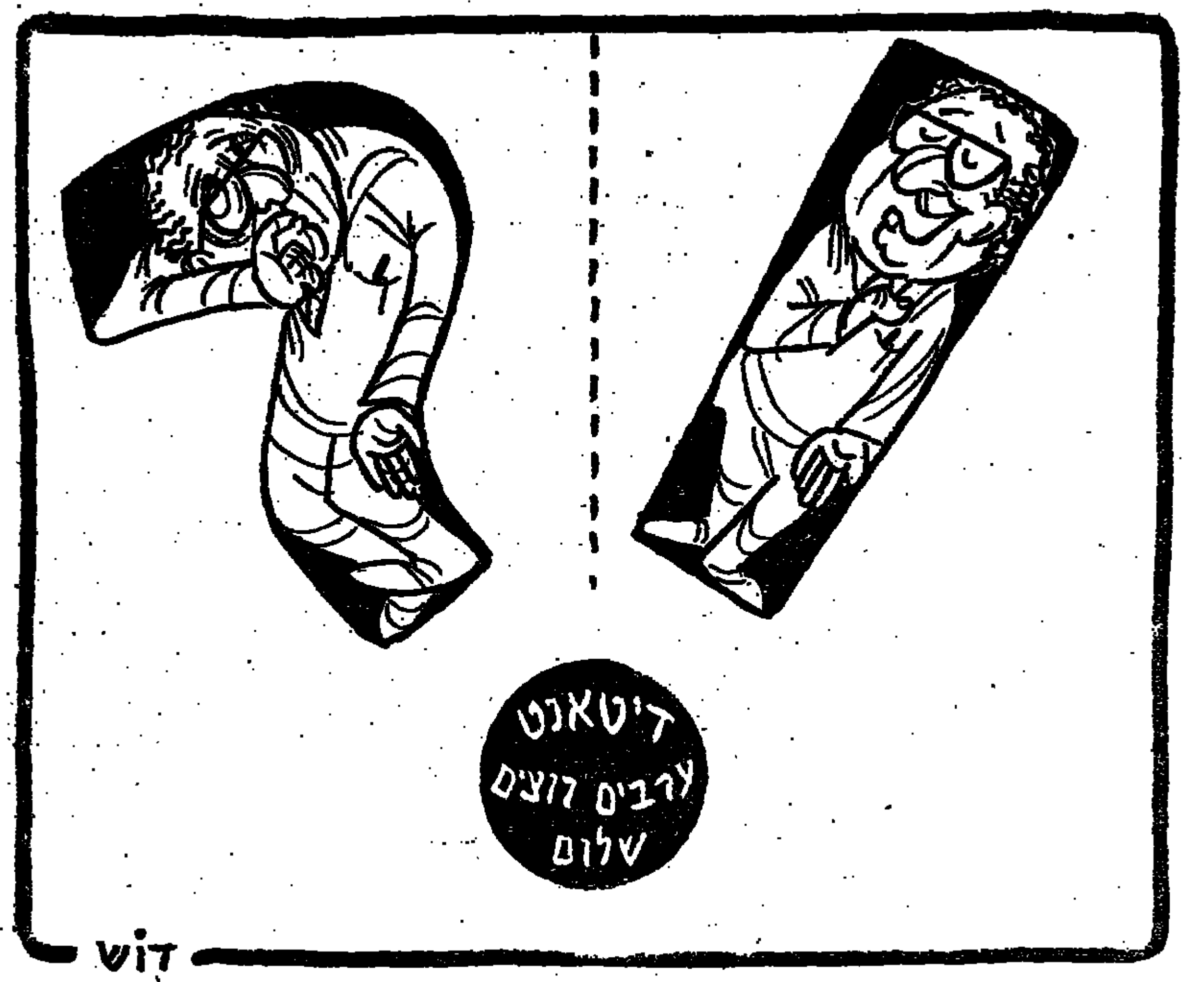

מעריב של שבת

שלום רוזנפלד
חירות – בטרם משא ומתן

המפורסמות הוא, שכאשר נוקק אדם משכנתא, הוא חותם בבנק על צרור ...ים, מנומשים ב„אותיות קטנות" שעל ...ב אינו קורא אותן, גם כאשר הוא ...א את הכתוב, אינו מבין — ללא הד־ פרקלים מלומד — את הטמון בין ...ת.

...לה־רבין ירשה מקודמתה משכנתא כב־ ...אולי לא היתה מקבלת אותה כירושה ...נה, לולא היו נסיבות אילוצי השלטון ...ה כפי שהיו.

...תי, כמובן, להתחייבות לערוך בחירות ...ת במדינה בטרם תתקבל — אם תתקבל ...ולטה על ויתורים טריטוריאליים ביהודה ...ושומרון.

...כן, שהתחייבות המקורית של ממשלת ...מאיר ניתנה בשעתה כמוצא של־דחק קואליציוני צדין, ואולי משום שהכמ־ ...והיא לא האמינה, שיש סכוי קרוב להידברות עם ירדן.

ממשלת רבין הולה את כהונתה למע־ ...אחרי שנחתמו הסכמי־ההפרדה עם מצ־ ...עם סוריה; וכל מי שנהירים לו שבילי ...ים של הפוליטיקה המזרח־תיכונית, ...ליו לחזות שלא ירחק יום ויתחיל הלחץ שנגיע גם את הקצה השני של „נקניק־ ...ערבי" למערכת הסכימים האמריקניים־ ...ית המשותפת, למען יקצצו גם ממנו פרוסות.

...פרקלים בקי במורי־שלטון ומשפט אולי ...יומר לממשלה החדשה, שמבחינה פור־ ...ת, ואף מבחינת הנוהלים המקובלים אצל ...ת שבאומות העולם, זכאית כל ממ־ ...לפתוח במשא־ומתן מדיני עם גורם ...כל נושא. גדולה מזו: במקרים מסוימים ...שאית ממשלה לעשות הסכם או לחתום ...ולהביאם לאישור בפני בית־המחוקקים ...ר מעשה.

...נה פורמאלית, זו יש לממשלת־ ...יפריכו לשאת ולתת עם ירדן — ...דין או במקיפין — הן „משכנתא" הפו־ ...ר, שנטלה על עצמה, מחייבת אותה ...את פרי המשא־והמתן להכרעת העם. ...דקדוקי־פורמליות — לחוד, והן „אותיות ...יריות" שבמציאות הפוליטית — לחוד.

★

...ציאות הפוליטית כיום היא כזו, שהיא ...חייבת סדר־דברים הפוך: אותו כח ...דינאמי, שהוא עמוד־השדרה של ...הדה הלה, תובע עליו להתייצב לפני העם, ...יש ממנו אישור למשא־ומתן על גורל ...ושומרון, לפני מעשה ולא אחריו. ... — משלושה טעמים:

...ינה קונסטיטוציונית גרידא אין איש ...שאומר, שממשלה זו מגינת מלוא ..., כמוה ככל קודמותיה. אך מבחינה ...רית שנייה במעלוקת — אם לא ... בהגדרה חריפה יותר — מאחר ...ת, שבחרה בה, נבחרה על פי רשימות ...בר לפני מלחמת יום־הכפורים ועל פי ... מדיניים שסערת־הימים עקרה רבים ...תיהם.

...נו זאת לא־אחת בעבר, ועל סף ה־ הכרעות הגורליות, הצפויות לנו בעתיד ה־קרוב, לא נלאה להזהר על כך — וביתר שאת: כ"א הרשימות, שהוגשו לבוחר ב־דצמבר 1973, לא שיקפו בשום פנים — לא בהרכבן האישי ולא בהרכבן הכולל — את המירקם הפוליטי והחברתי החדש שנוצר אחרי המלחמה. כל אותן המפלגות, שמטע־מים אופורטוניסטיים שונים נתנו יד לעריכת בחירות על יסוד מצעים והרכבים, שהוברו ערב המלחמה, קשרו ביניהן קשר למעשה אונאה מדיני ומוסרי חמור.

מן הטעם הזה בלבד צריך היה לפזר ללא שהייה את הכנסת השמינית ולהכריז על בחירות חדשות, שבהן יתייצבו לפני האז־רחים כל אותם הכוחות הפוליטיים החדשים — ויהא משקלם המספרי אשר יהיה — ש־התעוררו אחרי המלחמה ובעקבות תוצאות־המלחמה, וכן המפלגות הותיקות, שלכן ה־מלחמה חלו בהן תמורות אישיות ו„סיעתיות" מרחיקות־לכת.

הטעם השני, שבגללו צריך לשאול את פי העם לפני המשא והמתן עם ירדן, ולא אחריו, הוא, שלדעת הכל, ובראש ו־ראשונה לדעת ראש־הממשלה עצמו, מדובר הפעם — בניגוד למשא־ומתן עם מצרים ועם סוריה — לא ב„הסדר־הפרדה", שבהינתנו העיקרית היא צבאית, אלא בהסדר מדיני, שכבר לשלביו הראשונים עלולה להיות מש־מעות מכרעת לגבי עתידנו המדיני והבטחוני.

אין איש מאתנו יודע, מה נושא באמתחתו הפעם ד"ר הנרי קיסינג'ר, שביקורו הנוכחי באזור מבשר לא „קיום התנופה הכדי־ביות", אלא „קידום התנופה המדינית", ש־תרגומה לשפת־מעשה הוא חידוש הלחץ על ישראל למען נסיגה, ולא בחזית אחת בלבד.

עצם בחירת השותף הבא למשא־והמתן ב־גורל יהודה ושומרון: ירדן או פלסטינאים, ואולי גוף ירדני־פלסטיני משותף, ואם כן — אילו פלסטינים — זהו כבר בחינת הכרעה עקרונית ממדרגה ראשונה; ואף הכ־רעה לזאת אסור שהממשלה תיקח על עצמה את האחריות עליה, בלא לקבל מאנדאט מחודש מהעם.

★

הטעם האחרון — בוודאי לא אחרון ב־חשיבותו — שבגללו אסור לממשלה זו להכנס לכל משא־ומתן בנושא יהודה ושומרון (ויהא הפרטנר מי שיהיה) — הוא הסכנה של מלחמת־אחים, שכל צעד בלתי־זהיר ובלתי־שקול עלול לגרור אותה בנסי־בות הקיימות.

ייתכן שעד ששורות אלה תראינה אור, תימצא פשרה כלשהי בנושא ההתנחלויות, שהסעיר את המדינה השבוע.

פשרה כזו מוכרחה להימצא — וב־דחיפות — כיוון ששום ממשלה, והוא בעי־צות של רוב פארלמנטארי גדול הרבה יותר משיש לממשלה הנוכחית, ובוודאי ממשלה שבטחונה העצמי איננו רב מדי — אסור לה להשלים עם מצב, שלא היא הקובעת היכן, איך ובידי מי יקויים החוק של ה־מדינה, היכן ואיך ובידי מי ייעשו מעשים פוליטיים מסויימים, שההכרעה בדבר עשייתם או אי־עשייתם צריכה להיות בידיה — וב־ידיה בלבד.

המוצא, בשלב זה, צריך להיות, פשרה הו־גנת, ולא מעשה־כפייה חד צדדי, כיוון שמול הממשלה ניצבים בנושא זה — הטעון מיטען רגשי ומוסרי כבד ביותר — כוחות ירב מאד מבקלם הפוליטי והבוחרי בעם.

★

מי שראה את צילומי הבחורים, שניצבו אלה מול אלה ליד המחסומים בדרכים המוליכות לשכם ולירחו, מי שקרא את ה־תיאורים הדראמאטיים של המיפגשים האיל־מים בין אחים, שלפתע מצאו עצמם עומדים זה מול זה משני עברי המיתרס — צמרמורת עברתו למחשבה, שבעצם הימים הללו צלולים אנו למצוא את עצמנו מסובכים בהתנגשו־יות פנימית, שתוצאתה יכולה להיות רק אחת — והיא בתהירה מכדי שנעלה אותה על דל־שפתינו.

איננו יודע, מתי תוכנן והוכן „מיבצע־ההקפות" ההמוני, שבוצע כמיבצע צבאי לכל דבר. אך דומה שלא נחטיא את המטרה אם נאמר, כי הכרזות נמהרות וקלות־דעת ב־נושא יהודה ושומרון, שהשמיעו כמה כמדי־נאינו — על סף בואו של קיסינג'ר לאיזור — שימשו גורם מאיץ ומדרבן למיבצע. ללמדך, כמה חומר־נפץ טמון בנושא.

יתירה זה, איפוא, מוצא נבון והוגן כן המצב הפנימי המסוכן כאן, שלתוכו נקלענו, אם תודיע הממשלה מצדה, ששום משא־ומתן על גורל עבר־הירדן מערבה לא ייפתח בטרם יובא הנושא להכרעת העם; ותגר־עית־ההתנחלות הגורמים הפוליטיים, התומ־כים בהן, יכריזו מצדן, שלא יעשו שום פעולה פארטיזאנית (המובן הפעולות, שכבר נעשו, יתבטלו לאלתר) עד לבחירות הבאות.

אני מאמין באמונה שלמה, שאפילו הקנ־אים שבקרב חסידי ארץ־ישראל השלמה, — שברגש הפאטריוטי שלהם אין איש מפקפק — ישלו על עצמם ההתחייבות הזו־כמשמעית הנובעת מן הצד הממלכתי העליון: לקבל את הכרעת־הרוב, אם יפסוק הרוב נגד תפיסתם המדינית. וכמובן אותו דין יחול גם על המחנה הפוליטי היריב.

שהרי האלטרנאטיווה היא הרס מוחלט של המסד הדמוקראטי, שעליו מושתתת המדינה.

★

מעלה אני בדעתי את כל הנימוקים, ש־ניתן להעלות כיום, נגד התביעה לעריכת בחירות בהקדם: הסכנה הבטחונית, המצב הכלכלי המצורער, המתיחויות והתבררויות ה־פנימיות, ההשלכות המדיניות וכיו"ב. אך נדמה לי, שאם נניח את כל הנימוקים האלה בכף מאזניים אחת, ובשניה נשים את שלושת הנימוקים שמנינו, תכריע השניה הכרעה גמורה.

בשעה הרת־גורל זו יכול יצחק רבין לעשות שירות גדול ביותר לעם, אם ימצא בעצמו עוז ותבונה פוליטית להמליץ לפני עמיתיו, בממש־לה ובמפלגה, על פנייה לעם, לשאול את פיו לפני השלב הבא של המשא־ומתן, העשוי להכריע את עתידנו.

שמואל שניצר • הקנוניה

על מנהיגי המפד"ל אין אני תמה. אין הם שונים משאר עסקני מפלגות. היהדות שבה הם מכריזים כי המדינה ב־סכנה ולכן הם מוכרחים להצטרף לקואליציה, איננה אופיינית להם בלבד: יש מתנה שלם של פוליטיקאים המשוכנעים שתשועת ישראל יכולה לבוא רק באמצעותם. בימי הולם הראשון של מלחמת יום הכיפורים הלך ההבדל לכל שימים קשים באים עלינו, ורק הנהגה בעלת חכמה רבה, אמונה עמוקה ושאר רוח אמיתי תוכל לנווט את המדינה במשבר החמור המשמש ובא. הפוליטיקאים הסכימו מיד; הם גם הבינו מיד שמי ש־מדבר על הנהגה בעלת שאר רוח, יכול להתכוון רק אליהם.

אי אפשר לזכות את הציבור מן האחריות להתהוותה של מנטליות עסקנית זו. ככלות הכל, אנחנו הבאנו את האנשים האלה לידי וחיות־דעה הסכמתנו, והכבוד ש־חלקנו להם, הם שידשנו את עצמותיהם; שתיקתנו היא שהרגילה אותם להאמין כי אם אינם יכולים לחזות מראש משבר של תירות, מיגור בשיתוף של רשת טלפונים, כמימנה של עודקי התבורות, תנודות של מחירים, מחסור בדירות, החמרה של קיטוב חברתי, התמוטטות של מערכת יחסים דיפ־לומטיים, פשיטות רגל של בנקים או השפעה של צמצום האשראי על שערי המניות ב־בורסה, אין בכך כדי לגרוע מכשרונם ה־טבעי לנחש מה מבשל קיסינג'ר בקלחתו, מה סוף מחשבתו של סאדאת, וכיצד אומר ערפאת לכונן את מדינתו החילונית וה־דמוקרטית. לא, הענווה ואימת־האחריות אינן ממדותיהם של פוליטיקאים. יש בלבם אמו־נה עמוקה ביכולתם ובזכותם. השלטון איננו פקדון בידיהם; הוא קנינם, נחלה שאין להפקיעה מרשותם; הם נולדו וכתר לראשם, כמו המלכים האירופיים של ימי קדם.

ומפני שזכות טבעית היא להם, אין זה חשוב ביותר בעיניהם מה הם עושים בשורה הנתונה בידיהם. מדיניות, עקרונות, השקפות הם לצידם כבתגנות: אפשר ל־החליף אותם בלב קל. הם שולטים בשעה שהאקטיביזם מושל בכיפה, וגם בשעה ש־המשרנות הוגנת את בכוחנה. הם יושבים בממשלה בשעה שמגורי וגמור אותה לא לנהל משא־ומתן על ידי מתווכים ולא להח־זיר אף שעל אחד לפני הגמת חוזה שלום מוסי; הם שותפים לשלטון גם כאשר נוש־אים ונותנים באמצעות אנשי־ביניים על נסיגות חלקיות תמורת הסדרים חלקיים. הם בעד מדיניות כלכלית של ריסון ומיתון, אבל גם מדיניות של ארנונת ואינפלאציה ברונית אינה מרתיעה אותם. הם תומכים מובהקים של גבול־בטחון המשתרע לאורך הירדן; אבל כאשר הגבול כותנת מערבה, אין הדבר מוציא אותם מגדרם, וכל שכן — מן הקואליציה. הם נגד מדינה פלסטי־נית בכפי שהיא התחלת הקץ של מדינת ישראל; אבל אם התחלת הקץ תשובץ במסגרת של פדרציה עם ירדן, הם יוכלו, במאמץ־מה, להסתגל גם לכך. הם „בעניני־" כאשר יש מיסמך־גלילי; הם נשארים שם גם כאשר ההתיישבות נחשבת למעשי.

לפעמים הם מכריזים הכרזות אולטימטי־ביות — שישרש מן הממשלה אם לא ינהגו נישואים אזרחיים לפסולי חיתון, או אם המפד"ל תצורף, או אם יוסיפו לרשום גרים רפורמיים כיהודים. אין זה מדיר שינה מעיניו של מישהו בממשלה או בציבור. הכל יודעים שלאנשים אלה יש סולם־ערכים, ושעליון בערכיהם הוא כסא מרופד ליד שולחן הממשלה.

●

איני תמה על המנהיגים. תמה אני על ההולכים אחריהם, חברי המפד"ל כן השורה — היהודים שהצביעו בעד המפלגה כפני שהיא התחייבה להתנגד לכל נסיגה ביהודה ושומרון, לתמוך להקמת ממשלה רחבה לשעת חירום, ולעמוד על העקרון שבהתאם תהגה היהודית ההלכה תכריע, ולא שום גושה של פשרה מפורעלת.

כי שדגל באלה, איננו יכול שלא לר־אות כי מנהיגיו הוליכו אותו שולל. המאבק על ממשלת חירום לא התנהל כל עיקר; בכלומה של זהות היהודית נשמר מנהיגי המפד"ל צעדה אחר צעדה, עד ששוכבנו איהודים ויהיבים גם, יחד שמעולם לא הוג־כותי ברצינות לעמוד על דעתם; ועכשיו הם מבקשים להצטרף לממשלה שחודיעה במפורש, לא רק באזני יהודים אלא גם באזני אומות העולם, על כוונתה להגנת כ־יהודה ושומרון (אם מנהיגי המפד"ל טר־עים שעל ידי כניסתם לממשלה ימנעו נסיגה זו, הם טועים ומטעים. ההחלטה כבר נתקבלה, וכבר ישנה התחייבות בינלאומית. הממשלה הבטיחה לקיסינג'ר ולשאר דיפ־לומטים כי הוא הדבר אשר בדעתה לע־שות).

איך להסביר את השתיקה של כל הרבבות שהצביעו בעד פרוגרמה היא מוטלכת ל־אשפתות לעיניהם? היכן יושר־הלב של יהודים פשוטים, ושאמינים אשר שליחיהם מתפלפים מכל מה שהחלט והובטח לפני חדשים מספר?

הגם מפלגה בישראל היא עדר שאפשר להוליך אותו בכל כיוון? האם האמונה זולה כל כך, שאפשר להוור עליה תמורת פירור של שלטון? האם המלה היא כתש, העקרון הוא מליצה נבובה, וכל הנודרים התהרו, ואין קום דבר ושום אדם שאפשר לבטוח בהם?

●

אין זה נבון שהשלב השני בשיחות, על הסדר בגזרת התיכון יתחיל אחר ש־קיסינג'ר יסיים את ביקורו הנוכחי בארצות האזור. הוא כבר התחיל, אף על פי שעוד לא הוכרז עליו, וכבר תלו בו ההתפתחויות מרחיקות לכת.

הוא התנהל בשיחות שקיימו עם קי־סינג'ר באהרה, לרגל עצרת האו"ם. הוא התנהל בפומביות מסתיעה, באמצעות כלי התקשורת: בנאומים רשמיים, במסיבות עתו־נאים, בפגישות דיפלומטים, בהכרזות של שרים ישראליים וערביים — והערבים ש־לחש של התוף האמריקני באוזניהם של מנ־היגים יהודיים באמריקה, על מנה שהם ישכיעום בקול רם.

הכל יודעים עכשיו שישראל רוצה, כי נקודת מוצא, להתנות כל נסיגה נוספת ב־התחייבות ערבית לשים קץ ללוחמה. הכל יודעים שהערבים דחו תביעה זו והכריזו שאולי יסכימו להתחייב לאי־לוחמה בגמר כל הנסיגות. קיסינג'ר, שבעיניו „לאו ערבי" הוא עובדה מוצקה אבל „לאו יהודי" אינו עושה עליו רושם רב, הבהיר מן הסתם למנהיגים הישראלים שנוסחת אי־הלוחמה איננה מעשית מפני שהערבים לא יסכימו לה. התגובה הישראלית לא באה בצורת הכרזה תקיפה שבלי התקדמות ממשית ל־שלום אין טעם בשלבי ביניים נוספים ב־תגובה הישראלית התבטאה בפירוש באל־מנטים השונים שמהם מורכב המושג „אי־לוחמה", מתוך תקוה שהמצרים אולי יסכימו לחלק מהם: הפסקת פעילות פדאית, למשל, או הפסקת החרם הערבי, או קץ למסעי השכנה הערביים, או מעבר ספינות בתעלת סואץ. קיסינג'ר לא יכול לתת שום הבטחה בעניין זה בשם המצרים; הוא רק יכול להבטיח שישתדל לקבל מידיהם, ויתכן כלשהו — אולי בצורת התחייבות שלא ייעשה לה פומבי, משהו שיבוא לבית הכנס סאדאת.

השלב השני עם מצרים, שנראה עוד לפני שבועות אחדים קל יותר ובעל סיכויים טובים יותר, נסוג עתה אל מעבר לאופק האפשרי, ותחתיו הועבר לציין בדגשפט באפשרויות ההידברות עם ירדן. גם לירדן אין אמנם מה להציע לנו תמורת נסיגה, אבל לגבי ירדן היה בפי קיסינג'ר טעמן בעל משקל: אם אמנם אין ישראל רוצה בשכנה פלשתינית, כי אז עליה למהר ול־הגיע לידי הסכם כלשהו עם הממלכה ההו־דנית. עכשיו אולי עוד אפשר ליצור עובדות מוגמרות, בצורת החזרת שטחים לחוסיין. אם נחמיץ הזדמנות זו, ייתכן שחוסיין, בלחץ המצרים ושאר האומות הערביות, יסתלק למשוך את ידו מכל העניין, ואז יישאר הגורם הפלשתיני יחידי בתמונה.

זה הרגע שבו התחילו ההצהרות הישרא־ליות — הגלויות והנסתרות — בדבר נסיגה מיהודה ושומרון. של התוף הודיע שבעצם איננו מתנגדים כל כך למדינה פלשתינית, בתנאי שתהיה מאוכלת בפדרציה עם ירדן. ראש הממשלה אמר שמדינה פלשתינית סכנה היא המסכנת אותנו, ואילו אם שטחה יכלול את שתי גדות הירדן, אפשר יהיה להשלים אותה. הצד השוה שבכל ש־הכרזות היה בהבעת נכונות עקרונית לנסיגה מיהודה ושומרון, ולא בעתיד רחוק וב־תנאים מסויימים, אלא בקרוב ובלא התניית תנאים מפורשים.

בעצם הימים שבהם הבהיר יאסר ערפאת שלטות אינו רואה פתרון אלא בכינון מדינה פלשתינית בכל שטחה של ארץ ישראל, ראתה ממשלת ישראל צורך להב־היר כי אם המחבלים יתייצבו למשא־ומתן קהברים בממשלת שתיקרא ירדנית, לא תהיה כל מניעה מצדנו להסב עמם ליד שולחן אחד.

●

אין יסוד הגיוני להתנגדות הישראלית של הזמן הזה. הערבים, שכורי הצלחה, אינם מעמידים את תביעותיהם על מקומנו שבאותם אמצעים של לחץ כלכלי ופוליטי ואיום צבאי שבהם ניתן להגיע עד לגבולות יוני 1967, ניתן להתקדם גם עד לחוף ים התיכון. הם לא יעצרו את מסע־ההגלגלות שלהם באמצע הדרך, מתוך נכונות להבטיח שגם ליהודים יש זכות לקיום עצמאי. הם סירבו להשלים עם קיומנו כשעמדו על גבולי

(סוף בעמוד הבא)

אריה דיסנציק
„מלחמת יום כיפור" של המשק הישראלי

...סקית מלמדת אותנו, כי שום מלחמה ...ינה חוזרת על קודמתה. היא אחרת ... ולכל היותר מתחילה מלחמה חדשה ... זה שבה נסתיימה המלחמה הקודמת.

... זאת שרוד עירנות ומתח רב ביום ...ם זה ברחבי המדינה ובקוי הגבולות ...נו: זכר מלחמת יום הכיפורים 1973 ...ה מדם עמד לנגד עיני העם כולו — ...בות אלה ששקעו בתפילה וגם בלבות ... שישבו בבתיהם הורדה קינה בלב, שמא ... מחדש האסונות של גדות תעלת סו־ ...רמת הגולן, שהרעידו לפני שנה את ...ארץ ובתפוצותיה.

...הכיפורים עבר בשקט אך התברר חיש ... כי השקט הזה היה אשליה וכי חזית ... נפתחה השנה לא על גדות תעלת־ ... אלא על גדות אגם דינוה שבשוויץ, ... שהפכה חיש מהר ל„מלחמת יום ה־ ...ים" של המשק הישראלי ושל אמינות ...ה הישראלית — ולא רק של החברה ...ל.

■

...קירה של מה שקרה בחברה לישראל ...א בעיצומה וצוות עורכי הדין ורואי־ ...בונות מאמריקה ומישראל מנסים לגלות ...אשי־העיסקות, כיצד ומי הוליכו ומי ... על ההשקעות בחברות האוהדיות של ...בור רוזנבאום: אך כבר עכשיו ברור, ...מוביל המושעה מיכאל צור, בין שפעל ...בזין — „מתוך קלות דעת ואמון עיוור ...רוזנבאום" ובין שהיו לו מניעים אח־ ...בהשקעת הכספים בחברות הספקולטי־ ...ביות של ד"ר רוזנבאום — עשה ...ש, מתנה יחסית, שאפשר היה ...בלבה תמורת ההשקעות בכל בנק ...מוניטין, או בבנקים הגדולים ... הם מתוך הולכת שולל של מרע־ ...בלים.

...יולי השנה, כשאושר המאזן המאו־ ...ל החברה לישראל ונתגלה במאזן סעיף השקעה בחברה פיננסית בסך 3 מי־ ...דולר, הסביר מר צור לחברי ההנהלה, ...השקעה היא אצל סיבור רוזנבאום — ... היו במתחם שזה בבנק הבינלאומי ל־ ...מ, שנחשב אז לסולידי, כיוון שבו היה ... הבנק הגרמני הגדול „הסיישה לנדס ... לציין לא ידעו אז שהוא המקייד ב־ ... והשתוססות יותר כ־800 מיליון מרק בעסקי ...וות ספקולטיביים. מה עוד שמיכאל צור ...ע את מועצת המנהלים, כי ביומתו זהו ...ין אה ההשקעה שהיתה ב־31 לדצמבר ... — יום המאזן, 3 מיליון דולר, היא עמדת עכשיו ביולי 1974 על מיליון אחד, וגם סכום זה, המורכב בעיקר מכספי מעבר של קני מניות, יימדה בשבועות הקרובים.

אך עכשיו, כשנמסרו הספרים לבדיקה הת־ברר, שלא זו בלבד שההשקעות נעשו לא בבנק אלא בחברות האוהדיות, אלא שביום מתן ההסברים למועצת המנהלים היו כושקים בחברות האוהדיות יותר מ־8 מיליון דולר.

יתר על כן, מתברר גם שמיכאל צור, ש־הוא לכל הדעות איש מגולה, הסתפק בערבות ממש מגוחכת — בשטרות חתומים על ידי ד"ר רוזנבאום וחברותיו לתאריך של סוף 1975.

כאשר בעת עריכת המאזן נשאל מר צור ע"י רואה החשבון, מי החליט על ההשקעות האלה, כיוון שלפי תקנות ונוהלי החברה על כל השקעה שמעל למיליון דולר היתה צרי־כה להיות החלטה מפורשת של מועצת המנ־הלים — הסביר מר צור, כי על ההשקעות בין ישיבה לישיבה מחליטים המנכ"ל, ה־חשב וגזבר החברה. רואה החשבון הסתפק בהסבר — ולמועצת המנהלים נודע דבר חי־לופי המכתבים רק עכשיו — אחרי המפולת.

זאת ועוד: החברה לישראל הוציאה ב־שעתו תשקיף להפצת מניות. בתשקיף יש לפרט נוסף למאזן החברה, גם כל דבר ש־יכול לעניין את המשקיע שאליו מופנית ה־הצעה, ובין השאר — יש לגלות גם את ה־אינטרסים השונים של חברי מועצת המנ־הלים, שמא האינטרסים העסקיים שלהם מ־חוץ לחברה בעלת התשקיף — כלומר החברה לישראל — אינם נוגדים או משולבים בעסקי החברה. והנה בתשקיף הזה לא הוזכרו החב־רות האוהדיות של ד"ר רוזנבאום, שבהן הושקעו כספי החברה. ועובדה זו — שהיתה ידועה רק למיכאל צור — היא הערמה על הציבור ועל השלטונות, שאישרו את התשקיף.

בין רוכשי מניות החברה לישראל היתה גם חברה להשקעות גרמנית — לא יהודית — שרכשה מניות בסך העולה על 15 מיליון דולר. את העיסקה עם הקבוצה הזאת, שקנ־תה מניות־בכורה (פרפרנסיאל) חתם מר צור, והיא הוצגה בשעתו כהישג גדול. קבוצה זו היא אשר מינתה את ד"ר רוזנבאום כ־נציגה בהנהלה. אם ד"ר רוזנבאום גם היה למעשה האיש שהביא את הקבוצה ושידך אותה עם צור האם יש לקבוצה זו גם הש־קעות אצל ד"ר רוזנבאום — אולי יתברר בחקירה.

ועוד פרט מעניין ותמוה: בבדיקה המריכה המבישה, נתברר כי בדיוחו של צור דובר על סכום של 2 מיליון דולר, כתשלום מראש לחמרי בנין, ברזל וכו'. הסביר מיכאל צור לרואה החשבון השואל, כי המדובר ב־חברה בינלאומית גדולה לחמרי בנין, שבה רכש את חמרי הבנין לבניית המלון של ה־חברה לישראל בטבריה ואת הכסף שילם מ־ראש תמורת התחייבות, שחמרי הבניה יסו־פקו במחירים של יום חתימת החוזה ולא יושפעו מתנודות־המחירים במשק אינפל־ציוני וע"י כך לא יתערערו חשיבי הבנייה בטבריה.

אך נראה, שגם החברה הבינלאומית ה־גדולה היא יצירה ואהודית של ד"ר רוזנבאום. כשנתברר, שהחברה הבינלאומית לא סיפקה את החמרים, נטל ממנה מר צור, ל־דבריו, חזרה את הכסף והעביר את 2 מי־ליון הדולר לחברה של רוזנבאום, שבה הש־קיע את שאר הכספים.

ממש אלף לילה ולילה.

ונראה, שכשם שסמך מיכאל צור, שהוא מעל מתוך אמון עיוור בד"ר רוזנבאום, כן גם מועצת המנהלים מעלה מתוך אמון עיוור במנהל הכללי, שתפס מקום מרכזי במנגנון הכלכלי הממשלתי ועם פריקתו — בעסק הציבורי — „צים", בתי־הזיקוק וכו'.

■

לאור כל ההתרחשויות המבהרות האלו ה־גובלות בפלילים ממש — נראית תמהה מעמדו של דובר הממשלה, מ"מ שר האוצר, מר בר־לב, כי אחריותה של הממשלה היא מצומצמת, בהיות הממשלה רק שותף זוטר בעל 7 אחוזים מהון החברה לישראל.

גם אם היה זה אמת, הרי הממשלה, שיד־עה את החברה לישראל על גלי ההתלהבות של העידה הכלכלית הראשונה, אחרי מל־חמת ששת הימים, היתה צריכה לראות את שותפותה הזוטרה כפתח לאחריות מירבית. החברה לישראל היה פרוייקט ממלכתי ומי שקנה מניות והשקיע כספיו, לא עשה זאת מתמת אמונו הבלתי־מוגבל במיכאל צור ו־בד"ר רוזנבאום, אלא מתוך הבנה שהשותף הזוטר — קרי הממשלתי — ישגיח, שכספי החברה, הנהגית מהסכות כמליגות, לא יבוזבזו ולא יושקעו בשוייץ ובליכטנשטיין, אלא בישראל. לפחות ישגיחו, שהכספים יושקעו ברשימת הבנקים המאושרת להשקעות ובניות ושל בסף שכתוכה להשקעה קבוצה — והיתה זאת רשימה מפוארת של גדולי הבנקים ב־עולם ובישראל.

אך הדיבור על השותפות הזוטרה אינו עו־מד בכלל במבחן המקורות המציאות: אם אמנם בחברה לישראל, שהשקיעה על פי החלטת מיכאל צור כ־8.5 מיליון דולר אצל רוזנבאום הממשלה היא שותף זוטר של 7 אחוזים, הרי „צים", החברה שהממשלה (יחד עם חברת עובדים והסוכנות) היא בעלת 50 אחוז ממניותיה ויש לה שליטה בהנהלה, השקיעה אצל רוזנבאום כ־13 מיליון דולר, ובתי־הזיקוק, שלממשלה יש 74 אחוז של המניות והשליטה המלאה — אחת מחברות הבת שלהם השקיעה יותר מ־3 מיליון דולרים בחברות רוזנבאום.

ונבכן — גם ב„צים" ובבתי הזיקוק היתה הממשלה שותף זוטר? או שמא שותף בכיר ביותר?

ועוד יצפו פרשיות חדשות — כך אומ־רים — כשיתברר, שחברות ואישים ממב־דים גם הם השקיעו אצל רוזנבאום, כי בדו־לרים לבנים וכי בדולרים שחורים, שהלבינו תוך המסע להאדרה.

אנו רואים לעת עתה רק את קצה הקרחון הבולט על פני המים העכורים — אך כמד־בן זו היא רק ההתחלה.

■

כשם שהממשלה של 1973 איננה יכולה להסיר מעל עצמה את האחריות למה ש־קרה במלחמת יום־הכיפורים — כך אין יכו־לה הממשלה להתנער מאחריותה למה שקרה בחברה לישראל, שבה היא שותף זוטר וב־חברות, שבהן היא שותף בכיר.

המדובר הוא לא רק בהפסדים של עשרות מיליוני דולר — ואולי אף יותר מזה, כשיתברר כמה כסף ישראלי ויהודי זרם לד"ר רוזנבאום וחברותיו מידי הבלומטילדים בקנ־דה ועד לצורים בישראל — המדובר הוא בראש וראשונה במשבר האמינות של המשק הישראלי בעיני אנשי משק וכלכלה בעולם, ובעיקר בעיני יהודים טובים, בהתעוררויה האמת ביכולתה של ישראל לנהל משק כס־פים מסודר ואמין ובמהימנותם של עברייני הכלכלה הישראלית הנבנסים עתה להציג עצ־מם כ„גביבים" וכשותפים זוטרים.

ביום הכיפורים לפני שנה איבד צה"ל דם רב בקרבות אכזריים שהפתיעוהו ופגעו בכוח ההרתעה שלו, וצה"ל עמל עכשיו קשות על בנייתו מחדש.

ביום כיפורים השנה הפסיד משק ישראל הרבה מכח משיכתו ומאמינותו ובמקום ל־התחזר מאחרי סיסמאות של שותף זוטר — הגיע הזמן להתעורר ולפעול, כדי ש־הממשלה תבנה לעצמה אמינות מחודשת ו־לא תישאר שותף זוטר באמת לכל מה שמת־רחש במדינה הזאת.

صكنا من الامل

ימים נוראים

על קפה הפוך

הרומאים כובשים את תמנה, לוד, יבנה, יריחו, רוב גחלאות אדום, גפנא, עקרבת, בית־אל, עפריים, חברון, מקיפים את ירושלים מעבריה.

ארבעה לגיונות, בתוכם העשירי, המפורסם לשמצה, גדודי עזר סוריים, מצריים, גנדאות פרשים. חצי מליון יהודים מזמנים עצמם למצור. גבראלים אינם חסרים, לכאורה: יוחנן, שהגיע עם גדודו מגוש־חלב. בר־גיורא, ש־עשה דרכו ממצדה. אלעזר בן שמעון, חנן בן חנן, יהושע בן־גמלא...

איני זוכר איך ערכו עצמם לקרב. כמדומני — קנאים לעצמם, פרושים לעצמם, סיקריקין לעצמם, אדומים לעצמם. הללו בהר־הבית, הללו במצודת אנטוניא, הללו בהקרא, הללו בעזרות בית־המקדש.

הגיעו בשנאתם זה לזה לידי כך שלא הססו, כותב פלאוויוס, להעלות את אוצרות המזון הירושלמיים באש, בלבד שלא יפלו בידי יריביהם, יהודים כמותם, לוחמים כמותם.

ששים ותשע אומות מגישות הערב הצעת החלטה להכיר באש"פ. הערב — מכים אצלנו יהודים ביהודים.

עברית בניו־יורק

שר החוץ שלנו, מר אלון, מוחזק בעינינו אדם שדעתו מיושבת עליו, איש הפשרה הטובה, לא איש־הקצוות. ממילא אף איש המדה, המפאקט, הקיקורם. זהיר בדבריו, זהיר במעשיו. יצרים יש לו הרבה, כולם ברוכים, אף תבונה אינו חסר.

מותר היה איפוא לשמוע כי דווקא הוא ייכנו השנה בשני נצחונות, שמוטב היה לנו אלמלא נחלנום משנחלנום.

בהיותו שבלונדון בקשו אנשי הבטחון ה־בריטיים לצאת ידי חובתם ופשפשו בכליו. קפץ עליהם רוגזו ועכב בידם.

בכך הציל כד, אך הפיל, במחילה מכבודו, חבית. מילט קב־פרשמיצ'ה ואבד ע ש ר ה קבין של אימון בכה־השופט שלו.

ספק בידי אם האנגלים, שהעשירו את חיינו בשני צירופי לשון אוניברסליים — "פייר פליי" ו"קומון סנס" — לא השגיחו ב א ב ס ו ר ד שבדבר. הרוחות חלם אינן זרות לרוחם וראייה שבידי — ספור נכבדי קונטרי, שנמנו וגמרו:

החלט — להקים בית־מחסה חדש, במקום הישן, לנסולי קורת־גג.

החלט — לבנות את החדש מקורות עצי הבית הישן.

החלט — לא להרוס את הישן עד שתושלם מלאכת הבית החדש.

יש לשער איפוא כי האבסורד בבדיקתם לא נראה לאנשי ההומור האנגלי השנון ח ל מ א י כל כך. אלו מחל מר אלון על גנוני־הסרק של זכויות הדיפלומטים, היה פותח להם פתח־היתר לפשפש אף בכליי ש־רידיו של קאדאפי. הבדיחה היתה נשארת בדיחה, אלא שעוקצה היה מופנה אז לעבר פטרוניהם של מפצחי הרמונים, טובחי הילדים, חוטפי המטוסים.

גדול ככל אשר היה נצחון קרב היוהרה של התימהה, נצחון מנהאטן גדול ממנו. שמש העברית עלתה בה פתאום מתוך הערפל כבדור אדום וצבעה ממש את מי ההדסון, או האיסט־ריוור, בנגהות חדוה.

איני מוסמך לדבר בשם הדנים, או ההולנ־דים, אך יכול אני לשער בלבי כי הלשון שבה שוחח, אולי, רמבראנדט עם בן דורו, שפינוזה, או זו שאנדרסן כתב בה את אגדו־תיו, אינן יקרות לדובריהן פחות משהעברית יקרה לנו. אני מבין שהתורכית חביבה על התורכים, הפולנית על הפולנים, הפינית על הפינים, אלא ששום הולנדי, פולני או פיני לא הכביד כל־כך על הרוב הדומם באהבתו ללשון עמו. אחד הוא מר אלון, שעמד על זכותו ללכד את באי־העצרת בעמידה מול מחסום משותף.

איני תמים, כמובן, עד כדי להניח שאילו נשא את מדברותיו אנגלית, היו הנשארים עמו באולם טופחים פתאום על מצחותם ואומ־רים כי הנה עכשיו, בדקה הששים של השעה השתים־עשרה, נתחוורו להם, סוף־סוף, סתרות לא־שערו, נתפרשו סתרי־תורה. אך אפילו תבשיל השאף שבקש להזינם בו, הגוש להם, בידי מלצרי התרגום הסימולטני, צונן. אם אינך מספר עם אדם פה לאוזן, עצוריך אינם עצורים, תנועותיך אינן תנועות, טעמיך אינם טעמים ועגלת כל פסוק היוצא מפיך מפגרת שעה תמימה אחר נצנוץ הפנסים שבעיניך — דברים שבכתב, יפים מאלה שבעל פה!

איני מפריז, חס ושלום, בעצמת המבאר־טונים שלנו, באנגלית או בעברית, אף כי הטונים הם שעושים את המוסיקה, אך אפילו נאמר כי מ ע י ק ר ם היו דברינו יגעים וכל מה שבקש שר החוץ שלנו לעשות הוא לצאת ידי חובה, ראוי היה כי לא ישכח שמעבר לפרגוד, ב ר ח ב י ארצות הברית, מקשיבים לו אולי אנשים טובים בגל שדורי האומות המאוחדות. אזנם היתה ודאי כרויה, לבם ודאי פתוח. סוף־סוף יכלו לשמוע אף אלה שאינם דוברים עברית את ספורנו מפי הגבורה עצמה.

איני ערב לכך, כמובן, ולא הייתי רוצה שיגישו לי את הדברים כשטר לגביינא, אך יש להם כמדומני על מה לסמוך. אם סבור עתה מר־אלון כי אין העברית חביבה עלי במדה מספקת, אינו אלא טועה. כל מה ש־הייתי מבקש הוא לראות את תוצאות קנאתו ללשוננו בתקציבי המדינה. אחד משבעים שבה היה מספיק להזרים לתוכה הרבה אנגלית טובה. צ'וסר, שכספיר, ג'ויס, מיטב יצירות המופת העולמיות, מדפקות על שערינו ימים ועבים, אלא ששום סופר, או מתרגם, אפילו נהרג עליהן, אינו יכול להעבירן את הסף, משום שאין לפטרונינו עניין מספיק לסייע עמם במלאכה. מכיר אני משוררים שמגרותיהם מלאות, סופרים שהרבה קלסיקה שמורה עמם בכתובים, ואין ממשלה עקשנית כל־כך, ב־אהבתה לעברית, שתסייע בהוצאת לאור.

מה טעם חייבים צעירי מאלטא, או ברבדוס, ליה־נות מעברית לא קרואה, אם קוראי עברית צעירים בארץ אינם יכולים ליהנות כמה שהם רשאים לצפות כמנה?

מבוכי המורים

משה שמיר

"לפנים היה לנו "מורה נבוכים". היום יש לנו מבוכי מורים."

(מתוך דברים בשיחה)

חובה לציין, כי אמנם יש כאב אמיתי, עמוק ומציק, כאב שמקורו בתחושה נוגע־בדבר, בהסתערותו של יזהר סמילנסקי על החינוך לערכים (אשר בה עסקנו בפעם שעברה). אילו היה המבקר ס. יזהר חתום על אותה מסה היתה היא עשויה להיהפך לפרק מזעזע, כפי שמתגלגל ספ־רותי מסוגל לעשות, בהיותו מיועד להצגת שאלות.

חטאו של י. סמילנסקי הנגה היה בכך, שבצאתו מן התחושה הידועה והמקובלת של אי־נחת מן החינוך בכלל ומן החינוך הישראלי בפרט — צמד לי־קעקע את הבניין כולו במקום לבאבאו, לתקנו ולרווחו למושב בני אדם. במקום להצביע על קוצר־יד בהשגת כשרות — שלל את הכשרות.

מכל מקום, מוכן אני לצאת יחד אתו מאותה נקודת־מוצא: אי־נחת מן החינוך. אלא חוששני שלא נעשה ביחד אלא כברת דרך קצרה. היא תכלול את ההכרה בכך, שהחינוך הישראלי הממוסד שקוע במבוכה, ברפיון־ידיים ובאווירה מלאכותית של "מצוות אנשים מלומדה". על כן חסר הוא בעיקר את האמינות. הדבר ניכר פחות במקצועות האילוף והלימוד (לשונות זרות, מדעים מדוייקים) — וניכר הרבה במקצועות בהם האמינות היא שורש העניין, אלה המקצועות שבכפיפתם שרויים מה שאנו קוראים "הערכים". היסטוריה, ספרות, אז־רחות, יהדות, תנ"ך — אלה הם המקצועות שבהם אוכל השידפון בכל פה, אלה הם המקצועות שהיו למעמסה בלתי נסבלת, על לומדיהם ומלמדיהם גם יחד.

אבל מה היא הסיבה לכך? ומה הדרך לתיקון המצב? בנסותנו להשיב על שאלות אלו, חוששני, תיפרדנה דרכינו. אין לי אלא לנסות ולתת דעתי על הנושא, כעניות כוחי. ואומר מיד במשפט אחד, מה ש־אנסה אחר כך לפרט ולהסביר: במקום שאין אמונה — אין אמינות.

■

אתחיל בהנחה, שהיא לדידי מושכל ראשון: החינוך לחירות־הרוח וליחס כבוד אל דעת־הזולת — הוא פרק נכבד הארוגני בתרבותנו ובחינוכנו. אף על פי כן — ולכתנאי מוקדם ובסיסי שאין עליו עוררין — חייבת כל מערכת חינוך לאומית (ואין בנמצא ובאפשר מערכת חינוך לא־לאומית) להופיע בפני הדור הצעיר ולהציג לו אידיאות מוסכמות שהן אבני־היסוד של הקיום הלאומי. אבני יסוד אומר אני וחוזר ואומר בכל לשון של הדגשה: אוצר מסויים וברור, מוגדר ומחייב — של ערכים, השקפות, מושכלות־ראשונים, שהאומה כגוף חי ומאוחד, ובשמה מחנכיה ומוריה — רואה בהם נכסי צאן ברזל מקודשים. ל־דוגמה, אצלנו? — אחדות העם היהודי על כל תפוצותיו ופזורותיו, זכותו של עם ישראל על ארץ ישראל, העברית כלשונו של העם היהודי, תורת ישראל כיסוד תר־בותי, דימוקרטיה וכל האמור במגילת ה־עצמאות המשתמע ממנה — כיסוד חיי החברה והמדינה. על כל אלה יכולים להיות ויכוחים (ויש ויכוחים), ואפשר להקדיש זמן להבעת דעות חופשיות וכו' וכו' — כל הדברים הטבעיים והיפים הנובעים מן הדימוקרטיה בחיינו. אבל את הויכוחים וה־ניצוחים וערעור המוסכמות מביאים התל־מידים, מביאים האורחים הפרטיים (או, לפעמים, המפלגות הזרמים והתנועות) אם וכאשר הם מרגישים צורך בכך. בית הספר לעומת זאת, מערכת החינוך כ־אישיות מסויימת, משרד החינוך באמצעות מדריכיו ומפקחיו וכותבי הדריכים, הגוף המייצג את המושג הכולל של האומה וה־מדינה — להם יש חובה חד־משמעית, הנובעת מעצם מעמדם ומטיב תכליתם: ללמד, לחנך, לשכנע, להרביץ תורה, ליצור הזדהות, לעורר רגש, לאור הערכים הנוב־עים מן האחדות הלאומית ומן האידיאלים שלה כפי שהם נוצרו במהלך הדורות וכפי שהם מעוצבים מחדש, משתנים ומקבלים צורה (בלא לאבד את עיקרם) מדור לדור.

דרושה אולי עוד דוגמה, כדי לקרבנו יותר אל תהום השאלות הבוערות והרגי־שות. זכותה של מדינת ישראל להגנה עצ־מית בכוח הנשק היא ערך — והיא ערך מורכב, כי תלויים בו תנאים שונים וכרו־כות בו בעיות מוסריות נכבדות. אבל עם כל סבכי הבעיות ודקדוקי הטעמים סביב ערך זה — אין הדעת סובלת שלא יהיה חינוכנו מושתת על הנחה שאינה ניתנת לערעור על עצם אותה זכות. סמוך אליו ערך שסימנו חובה — חובתו של כל יהודי לשרת בכוחות המגן המבטאים את זכות המגן שלנו. שוב ערך שאין "גולדים עבדי", ערך הכרוך בסולם שלם של בעיות נפשיות, מוסריות, רציוניות וכו'. האם יטיל מישהו ספק בכך שבית הספר, המורה וה־מחנך, מצווים להציג ערך זה כערך מוסרי עליון, אשר להם לכל הפחות אין היסוסים לגביו?

■

האמינות מתחילה להתכרסם — כאשר המופקדים על אבני־היסוד מאבדים את בטחונם הם, בממשותן וביציבותן. אני סבור, כי זה הוא מה שקרה לחינוך שלנו בשנים האחרונות. הדימוי, המצייר את המבוכה כצומחת מקרב הדור הצעיר הוא כולו כזב. המבוכה יורדת אלינו מלמעלה, החל ב־ראשי העם מוכתרי המשרות והאחריות ה־רמות ביותר, ודרך עושי דברים הקרובים, ועוזריהם, המוציאים והמביאים בשמם — עד אחרון המורים הנבוכים.

והדבר מתבטא בראש ובראשונה ברתי־עתה ובחוסר כושרה של ההנהגה לחנך לערכים. מבחינה זו מבטא יזהר סמילנסקי את המימסד בלא שירצה בכך — ובלא שידרה בכך המימסד — על הצד המהודק ביותר.

דעתי זו התחזקה, דווקא לנוכח נסיון לא־שיגרתי, שנעשה באחרונה מטעם המח־לקה לחינוך תרבותי, אגף הנוער, המזכירות הפדגוגית של משרד החינוך והתרבות. מח־לקה זו, שהיא נציגת הרשות הממלכתית לצורך זה — הוציאה סידרה של חמש חוברות תחת הכותרת הכוללת: "מלחמת יום הכיפורים — שנה אחריה" — ר־זאת "מתוך נסיון לשזור את חוטי ה־מעשה החינוכי אל תוך מסכת אירועים שאנו מצויים בתוככי התרחשותם.- לחנך לבחינת עצמנו בצורה מבוקרת ולאסוף חוסן נפשי..." — וכו', כאמור בדברי המבוא לסידרה. החוברות עצמן עוסקות בנושאים: 1. המלחמה; 2. הציונות ברצף המאבק לקוממיות; 3. אורחות הבה"ה; 4. שאיפה לשלום בצל מלחמה; 5. אורחות חינוך.

כאמור, זהו נסיון לא־שיגרתי ומושקעות בו בלי ספק גם כוונה טובה וגם תחושה עמוקה, כי יש ליזום ולמצוא משהו חדש, רענן יותר, בדרכי החינוך בדיוק בנושא זה בו אנו דנים — חינוך לערכים. אבל בכך מסתיימים שבחיו של המפעל. כי מה שמצוי בידינו — ואין אנו יכולים לדון אלא במה שלפנינו — הוא אכזבה גדולה. ואלך מן התולדה, הגלויה מיד לעין, אל סיבתה — שתחילה היא סמויה. תוצאת העבודה המונחת לפנינו — היא "סלט־ערבוביה" חסר כל אופי ובעיקר נטול כוח של ממש לעורר חוויה או אפילו מחשבה. יש כאן הכל — ולא כלום, יש כאן לקט הפה של קטעי עתונות, רשימות, רישומי שיחות — הכל במקוטע, בבקוצר, וללא כל קו בעל משמעות. יש הרגשה שהעורכים ניסו לצאת ידי חובת הכל, אבל מה שהצליחו להציג הוא את חוסר הקו שלהם. גם אם אין החוברות מיועדות, אלא כחומר־אתגר לשיחות עם תלמידים, גם אם אינן אלא בבחינת ניצוצות להצית עניין ומתח — אין בהן אלא "קצר" בין אלמנטים נוגדים, ובסך הכל — בלבול.

אף כי דומני שזכותי להיכלל כאן בשני מקומות (בעיקר, כנראה, לשם מס־איזון כנגד הדומינאנטיות של החומר הספקני) עלי לומר, כי רובו של החומר הוא בגדר תבלין, ולא בגדר מזון של ממש (ואיני צריך לומר שאני כולל בזה בראש ובראשונה את דברי שלי) — ודומה שהמכשיר העיקרי בו השתמשו העורכים היה — מס־פריים. כיצד מצליחים הם להאמין, שלקט מקרי זה, חסר כל קו ומנחה — "יחנך לבחינת עצמנו" או יסייע לקורא הצעיר "לאסוף חוסן נפשי" — הוא אחד מסודות חכמת החינוך אשר נפלאו ממני.

■

כל השאלה העיקרית היא: האם מה שדרוש לנער שלנו היום הוא גירוי לספקנות? האם מה שחסר לו הוא רקע למבוכה? האם מה שהוא מחפש זה — שאלות?

הוא מחפש תשובה — תשובה אין. ה־סיבה לכשלונה של סידרה זו ולערבובייה המבוכה השרויה עליה — היא בחוסר ה־אומץ (או בחוסר היכולת) של הממונים על הדבר לתת תשובות ברורות לשא־לותיו של הדור הצעיר. הייתי מרחיק לכת: הממונים על הדבר, מורי־הדור, ה־אחראים מטעם משרד החינוך, ואולי ראשיו, ובוודאי הניצבים מעל לראשיו — הם הם בעלי המבוכה. הם הם ודאי המבוכה, הם מבוכי המורים.

חוברת המפתח לשאלות הרעיוניות של התקופה היא החוברת על "הציונות ברצף המאבק לקוממיות" (הבה נתעלם מבחותו של ה"סייסל" הזה) והגה בנספח הדידקטי לחוברת, הוא כתב־ההדרכה למורים האמו־רים לעשות בה שימוש עם תלמידיהם, אנו קוראים מיד בהתחלה, כי המושג "ציונות" כרוך בו "מיכלול של דילמות, סיקונים ותיגודים" — בשעה שלגבי כל תדריך, כל חומר הכנה, כל דיון הנובע ובא מטעם רשויות החינוך — יש לציין (כפי שטענתי בראשית מאמרי) קודם כל את המיכלול של ההזדהות־יחד, ערכים ואמונות. הכרוך ב־מושג ציונות. האמנם, בהמשך הדברים אנו קוראים את פירושו של הדבר: "הקטעים שבחרנו אינם מעלים כלל את הציונות כמשנה סדורה וערוכה, אלא כהחלט כ־אידיאולוגיה ותנועה שמימוש דרכה מעורר שאלות, התלבטויות ויכוחים, לעתים חרי־פים, אף בקרב אלו שאינם מטילים כלל ספק בצדקתה הבסיסית".

ואתה שואל את עצמך: אם אין כוונתם של אנשים אלה לטפח מבוכה לשמה (ואני בטוח שאין כוונתם כזאת) — האם אין הם מסוגלים להעלות על דעתם את דרך־הביניים הבריאה, המציאותית הנכונה, המבקשת ל־העלות את הציונות כתנועה וכאידיאולוגיה שעמדה במבחנים בכל הפגים, שהוכיחה את צדקתה על אף קשיים הדילמה, שאין בילהה על אף סיקונים ותיגודים? דרך ביניים כזאת אינה מסתירה קשיים, אינה מתעלמת מדילמות ומסיקונים ומספיקות — אבל היא נותנת תשובה, יש לה קנה־בוחן של אמת ושקר, יש לה כה לומר, היא מבקשת לחנך והיא עשויה אפילו, ר"ל, להצליח בכך ולנטוע ערכים ציוניים בלב הדור הצעיר!

הנייטרליות הזאת האלגנטית של מחנכינו, ה"אוביקטיביות" הזאת במרכאות כפולות ומכופלות — מה משמעותה כשהיא באה מפי הגבורה — אם לא עידוד המבוכה וחיזוק ידי השוללים והמכרסמים? ואכן, כל מי שיקרא את הכתוב בחוברות אלו, או אף את קצתו — לא יוכל לצאת מכאן אלא שומם ומבולבל, או — במקרה הטוב — רעב וצמא וחסר כל סיפוק.

■

במקום שאין אמונה — אין אמינות. סידרת החוברות שלפנינו היא עדה לפשיטת־רגל החזית — לא משום שבעקבותיה יתעוררו ויכוחים. בכך אין רע. ולא משום שמשתקפות בהן דעות שונות — גם בכך אין רע. אמנם — אפשר וצריך היה לעשות זאת טוב יותר — ביתר חריצות, ביתר מיומנות, בקצת יותר מאמץ אינטלקטואלי. פשיטת־הרגל ה־רוחנית מתבטאת בכך שמעבר לשאלות ול־ויכוחים ולספיקות — אין ניכרת כאן ההנחיה הברורה. אין ניכר כאן קולו של רצון לאומי. לאמיתו של דבר — מה שיעודדו החוברות הללו הוא דווקא את השמחות, שכמנה הן בורחות, משום שגם לשואלי־השאלות ש־בקרב התלמידים לא ניתנה כאן הזדמנות להתמודד עם קו ברור ועם מערכת־תשובה.

יש כאב אמיתי, פתחתי מאמרי זה — ואני מאמין כי יש גם רצון אמיתי להיחלץ מן הערפל ולשוב אל קרקע מוצקה. מה ש־חסר עדיין הוא מופת האמונה וההגשמה, שבלעדיו אין חינוך בשום נושא ובשום שטח — וודאי לא בנושא הרגיש והמסובך של חינוך לערכים חברתיים ולאומיים.

הגדגיא

התפוצצות ספרים

פרנקפורט, 10 באוקטובר

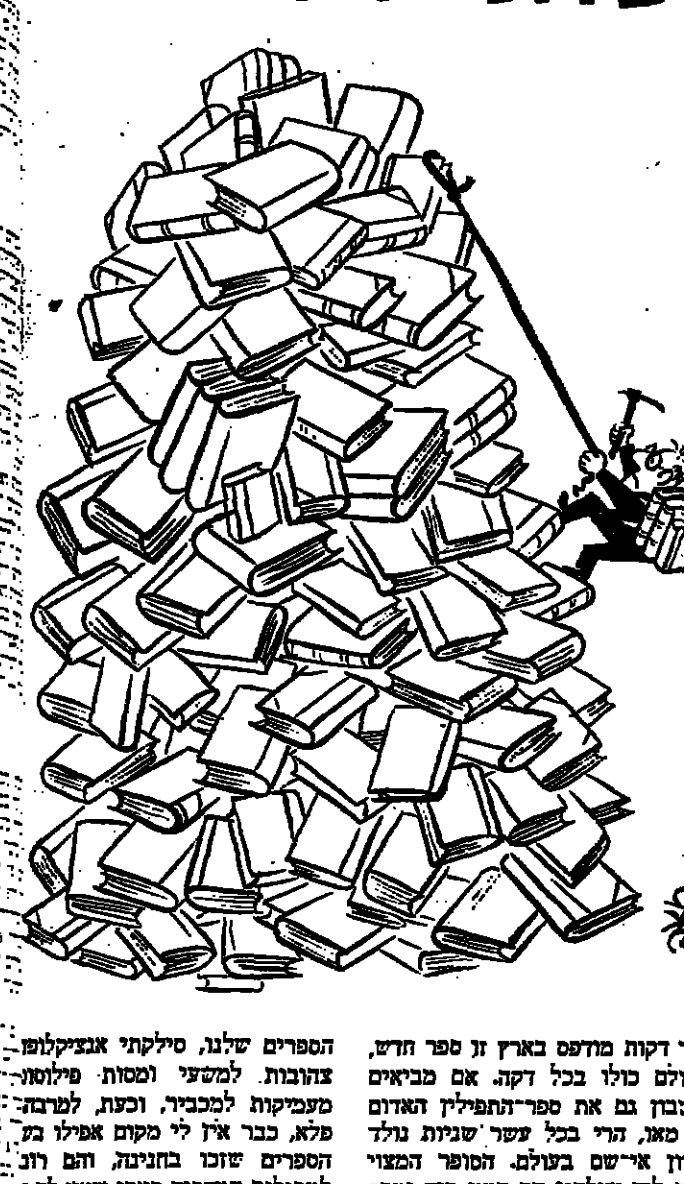

יריד הספרים הבינלאומי, אשר נפתח היום בפרנקפורט, הוא אחד המפעלים התרבותיים הגדולים, ליתר דיוק הגדולים מ ד י בעולם. ממדיה האדירים של התצוגה המפורסמת עו־מדים בסתירה מביכה לצביונו האינ־טימי של הספר, עד כי הם משרים יותר אווירה של תעשייה כבדה, מ־אשר זו של מאורע ספרותי. יחד עם זאת אין ספק שהיריד משמש מיפגש נוח להמוני המו"לים המתקבצים מ־שתי כנפות תבל, הוא טוב לפיתוח העיר פרנקפורט ומועיל מאד לענף המלונאות. הוא רע רק לסופרים.

לפחות כך התרשמנו כמה אמשים לפני הפתיחה, כאשר נזדמן לנו ל־השתתף בסיור המאורגן בין עשרות הביתנים הענקיים של היריד, על קרוב ל ח צ י מ י ל י ו ן ספריה החדשים של השנה השוטפת. סופרים צעירים ומבטיחים עשויים לעבור את הלבי־רינט הזה של אותיות תוך יומיים ב־לבד, בעוד אוחזי־עט מבוגרים זקוקים לחמישה ימים טובים ושקולים כדי ל־טפס על כל ההרים המודפסים. סופ־רים מעל ששים לא יגמרו את היריד לעולם.

*

שום מחבר ילוד־אשה אינו מד־מיין במעיו, שחוץ מן הספרים שלו נמצאים עוד ספרים כ ה רבים בעולם. בכריכה קשה ובכריכה רכה, בעטיפה צבעונית ובמהדורות־כיס, ב־שפה היפאנית ובהדפסת אופסט, על נייר גשל־עץ ובפאר חסר־שחר. לאחר שחרכנו רגלינו שמונה שעות רצופות בין כוננויות הספרים העמוסות לעיי־פה, באווירה האישית של ביקור ב־סופרמארקט, והמו"לים האמריקניים עדיין לא נגמרו במסלול הסיור המא־רתוני, התגנב ללבנו רגש־נחיתות מפותח להפליא, וקומתנו הספרותית החלה להתגמד. עד כי בצאתנו דרך שערי היריד דומה, שלא עברנו את הגובה של עשרה סנטימטרים בנע־ליים.

*

עד ביקורו בפרנקפורט רשאי ה־סופר להרגיש, שהוא עוסק במש־הו מיוחד במינו, שהוא מקדיש את חייו לעבודת קודש של יחידי סגולה. ביריד מסתבר לו, באופן המוחשי ב־יותר, שחוץ ממנו עוסקים עוד כמה מאות אלפי יחידי סגולה באותה מלא־כה אקסלוסיבית. האם זוכר הקורא ממסך הטלוויזיה את ההמון העצום שמילא את האיצטדיון בגמר אליפות העולם בכדורגל? ובכן, נדמה שאלה היו כולם סופרים. ואם מצרפים אלי־הם גם את המו"לים, את הכורכים, את הסדרים, את המגיהים ואת עורכי־הדין, המאפשרים לסופר לפרנס אותם, הרי מספרם יחבוק את שליש האנו־שות. לפחות כך נראה מפרנקפורט.

*

ביריד נודע לסופר, שבגרמניה ב־לבד מופיעים מדי חודש 140 ספ־רים חדשים. מספר מדהים, לא כן? ונוסף לכך גם מספר בלתי־נכון. ל־מעשה מופיעים בגרמניה 140 ספרים חדשים כ ל י ו ם. אנחנו חוזרים: כל יום 140 ספרים! פירוש הדבר, שבכל עשר דקות מודפס בארץ זו ספר חדש, ובעולם כולו בכל דקה. אם מביאים בחשבון גם את ספר־התפילין האדום של מאו, הרי בכל עשר שניות נולד ספרון אי־שם בעולם. הסופר המצוי יושב ליד שולחנו עם העט ביד וכות־עטו לו — אסותא! — ובינתיים, עד שהוא מנגב את אפו, כבר הופיעו שלושה בסט־סלרים חדשים בשוק ה־בינלאומי.

*

אגב, בסט־סלרים. עד כאן חשבנו לתומנו, שהשיא העולמי ברבי־מכר עייך ב"פוסי־פיניס" בקול ל־תנ"ך ולטרזן־בן־הקופים. עכשיו, ב־יריד האימתני הזה נודע לנו ממקורות מהימנים ביותר, שהבסט־סלר הנצחי הוא ס פ ר ה ל ו ג ר י ת מ י ם, כלומר אותו ספר־עזר המכיל את הטבלות של רבבות מספרי המפתח. בשנה הבאה נכתוב ספר לוגריתמים הומוריסטי. צריך ללכת עם הזמן.

*

היריד עצמו שקול כנגד צעדה בי־נונית בגליל. סטאטיסטיקאים חר־בים טוענים, שאילו היו שמים את כל הספרים החדשים שלו איש על גבי רעהו, הרי הם היו מגיעים עד למאדים, והחוזרים משם כ"סייאנס פיקשן". מכאן, שבלכתך בין גבעות היריד מתגבר עליך החשש המשונה, שהספ־רים, כנראה, מתרבים ביניהם כמו הזירי־הים. התופעה מחזקת את נסיו־ננו בשקמור הפרטי, כלומר כל פעם שאנו עורכים סדר בספריתנו אנו ב־בית, ושולחים לפנסיה עשרות ספרים מיותרים, נמצאים בסוף על המדפים יותר כרכים ממה שהיו לפני הניפוי. עובדה. הקיץ ערכתי לי באופן אישי שלושה טיהורים אכזריים באינוונטאר הספרים שלנו, סילקתי אנציקלופ... צהובות. למשעי ומסות פילוסו... מעמיקות למכביר, וכעת, למרבה הפלא, כבר אין לי מקום אפילו ב... הספרים שזכו בחנינה, והם רוב... למרגלות המדפים כאבן שאין לה ... כין, לרבות האלבומים של ... וכל כתבי לה־פונטיין ותולדות ה... יישבות העובדת מגורדון ועד ... קרן קיימת. הם מתרבים. ביניהם ... סוגר, הספרים האלה, בלי צל של ... בעצם אין זה פלא כלל, נוכח ... הגובה של ספרים פורנוגרפיים.

*

כי לגילויים אלו גם השלכה א־ישית. כותב שורות אלה, כ... הקולגים שלו חדורי־האגוצנטריות נודעה של מושכי־קולמוס, משת... כל הצת בחבל התקווה, שילדיו ... פעם גאים מאד באביהם הסופר. אחרי סיור קצר ביריד הספרים בפ־קפורט מתחיל האב־הסופר להיר... בעיני עצמו למתפמל האלמוני ... כר האדומה בחגיגות אחד במאי ... מוסקווה, כאשר בנו הקטן של ... ספורטאי עממי מצביע מעל הב... בונה לעברו בהתלהבות יתרה:

— שם, האבא שלי! ה־47 מ... בשורה ה־128!

*

לא הלכנו לפתיחת היריד. חו... היססנו, היסבנו לדלג על ההרים המודפסים בעיניים עצו... אפס בסוף חזרנו הביתה בעיניים פ... הות לגמרי. לא, לנו לא יקלקלו מצב הרוח, אנו עוד רוצים לח... בחיים האלה. יהא זה המקרה הרא... בהיסטוריה, כשההר לא הלך למוח... וגם מוהמד נשאר בבית.

א. ק.

הקנוניה

(המשך מן העמוד הקודם)

מדינה נחשלה השוכנת בשולי העולם ה־מודרני. אין יסוד רב להקוות שעכשיו, שהם מכתיבים את רצונם לענקי התעשיה המדינות האדירות ביותר במערב שרויות בהחלה נוכח עצמתם, יגלו נכונות לפשרה שלא גילוה בימי עניים והולשתם.

ההתחמקות הערבית מכל התחייבות להפ־סיק את הלוחמה, ההודעה המפורשת של סאדאת שגם נסיגה גמורה מכל השטחים לא תניע אותו לחתום על חוזה שלום, האזהרה שלאחר סיום המשא־ומתן עם מדינות ערב עוד יהיה על ישראל לבוא לידי הסכם עם הפלשתינים על פי התנאים שהללו יקבעו — אינן משאירות מקום לספקות רבים. הי־עדים הערביים ברורים, והליכתנו לקראתם אינה מניעה אותם לשנות את המטרות ש־הציבו לעצמם. כל ויתור יהודי המשתלב ב־תכנית־האב שלהם יתקבל ברצון, אבל הוא יהיה בחזקת מ ק ד מ ה, לא יותר.

סביב המצב הבסיסי הזה אפשר לבנות תיאוריות יפות בדבר הצורך למצות את כל האפשרויות ולנסות את כל הדרכים. אבל כאשר מדובר בהליכים של נסיגות ממשיות, ולא בשולי המדבריות שמסביב לארץ אלא ב־טבורה, וכל היסוד לנסיגות הוא בתקווה הסותרת הנוגדת את כל העובדות, הרי שיש כאן הימור בעזרה של איבה.

●

הממשלה חלשה. יש לה רוב פרלמנטרי שעמד בכל המבחנים, אבל אין זה בטוח שיעמוד גם במבחן ה ז ה. המשמעת הסיע־תית אינה מה שהיתה בעבר, וכמה וכמה אנשים שבתוך סיעות הקואליציה יעמדו ב־מאבק קשה עם מצפונם לפני שיוכלו להחליט איך להצביע בשאלה של ויתור טריטוריאלי במערב לירדן.

הממשלה חלשה גם מבחינה אחרת. ה־שערוריות הפיננסיות הגדולות שנתגלו ב־חדשים האחרונים של קיומה והאופן שבו ניסתה ההפגת עליהן או לבטל את חשיבותן הזכירו יותר על המדה את ההתנהגות של הממשלה הקודמת בנסיבות דומות. איש אינו מאמין עוד שזו ממשלה יותר כשרה בתחום ה־פיננסי, יותר הגונה בתחום המינהלי, יותר מסוגלת להתמודד עם בעיות חברתיות.

ממשלת רבין זקוקה לתגבורת. חיזוק המפד"ל נובע מן הצורך הפרלמנט... צבורי והמוראלי לגייס את כל הכוח האפשרית בכדיניות־החוץ־והבטחון ש... היא זקוקה למפד"ל כדי להחליש את ... מבפנים. היא צריכה עוד קולות ל... נסיגה מיהודה ושומרון, עוד גושים ... הפתקת הגבול אל מבואות ירושלים ... אביב, עוד סנגורים שילמדו זכות ע... מעשיה. והיא צריכה, מעל לכל, ל... הליכוד, שחולשתו כגורם אופוזיציוני עכשיו גלויה לעין.

מה שאומרים מנהיגי המפד"ל, שהם ... חזוק את האגף הנצי בממשלה, ... שחר. אין היום אגף נצי בממשלה. ... כיוה ברורה של ויתור על יהודה ו... למדיניות הזאת מתבקשים מנהיגי ... לתת את ידם.

הם יעשו כן, אם אמנם ישאירו את... רעה ב י ד י ה ם.

ואילו אם יש עוד בלב המוני הבריה ... לאמת ונאמנות לעקרונות ואמונה בנ... ראל, הם יכשילו את הקנוניה.

שמואל ש

יצחק רבין ניצל ממשבר פנימי במפלגתו בהסכימו לדון בכנסת בעתיד יהודה ושומרון

מאת **יוסף חריף**

הממשלה תדון היום על „המרכיבים" של אי־לוחמה ● קיסינג'ר אינו גורס את התביעה להצהרה מצרית בדבר אי־לוחמה מעדיף פירוט של הסדרים אפקטיביים ● רבין עומד על התנאי של הצהרה ברורה, ואילו אלון אינו מודאג מן „הכותרת" ובלבד שעל פי מהותו תהיה להסדר משמעות מדינית ● דיין הביע התנגדות לויתורים ביהודה ושומרון תמורת „אי־לוחמה" ● אנשי רפ"י עמדו שלא להצביע בעד הצעת הממשלה להוריד את ההצעה מסדר היום ומשום כך הסכים ראש הממשלה לקיים דיון בכנסת על יהודה ושומרון ● מה בין רבין לאלון ביחס ל„תכנית יריחו"? ● אלון מוכן להסכים תמורת „אי־לוחמה"

איש אינו יודע מה יביא עמו מחר שר־החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר מסיורו בבירות ערב, אבל דבר אחד בוודאי לא יביא — את הסכמת מצרים להפסקת מצב הלוחמה תמורת הסכמה ישראלית לנסיגה נוספת בסיני.

מה נותר, איפוא, לממשלת ישראל לעשות כשראש הממשלה, יצחק רבין, וכן שר־החוץ, יגאל אלון, כבלו את ידיה בהתנותם את נכונותה של ישראל לסגת בהתחייבות לאי־לוחמה?

זוהי למעשה תמצית הויכוח שיחול היום בישיבתה המיוחדת של הממשלה לקראת בואו של ד"ר קיסינג'ר מחר לירושלים. עד כה לא החליטה הממשלה פורמאלית להיכנס להסדר, שיש עמו נסיגה — להוציא את הסכמי ההפרדה — בלא שהצד השני, אם זו מצרים ואם זו ירדן, יתחייב לבטל את מצב הלוחמה עם ישראל. בעצם, אין מיסמך רשמי, אם בצורת הצהרה מטעם הממשלה או נאום של שר־החוץ, אשר יעיד שהממשלה החליטה על סטייה מן העקרון של אין נסיגה באין שלום, אם כי במציאות הובעה בעת האחרונה, הן מצד ראש הממשלה והן מצד שר־החוץ, נכונות „לעיין" בויתורים גם במסגרת הסדר־ביניים תמורת אי־לוחמה. אבל עובדה היא, שהחלטה כזאת לא נתקבלה בממשלה. לפחות לגבי ירדן, אמר ראש הממשלה ברורות בועדת החוץ והבטחון של הכנסת, כי אין כוונה להיכנס להסדר־ביניים ופשרה עמה תיתכן רק על בסיס של שלום. לפני צאתו של מר רבין לוושינגטון סוכם בממשלה, כי בשיחותיו עם ראשי הממשל בארה"ב ידובר על אפשרות של הסדר־ביניים עם מצרים והיה זה ראש הממשלה, שראה להדגיש, כי אין הוא מתכוון להסדר בעל אופי צבאי בלבד, בנוסח הסכם־ההפרדה הראשון, אלא להסכם בעל אופי מ ד י נ י. בהקשר זה דיבר ראש הממשלה על הצורך בהשגת התחייבות לאי־לוחמה מצד מצרים במסגרת הסדר־הביניים הבא.

● „אי לוחמה" — כיצד

אין חברי הממשלה יודעים אל־נכון מהי „אי־לוחמה" ולוא גם משום שסוגיה זו לא נדונה בממשלה. יכולים רוב חברי הממשלה או כולה להגיע, על דרך הפשט שאי־לוחמה פירושה, שמצרים וישראל צריכות להתחייב הדדית, כי הן „גמרו להילחם" ומעתה ישרור ביניהן מצב של שלום דה־פקטו, הגם שנותרות ביניהן עדיין בעיות השטחים במחלוקת ולא נחתם חוזה שלום. האמנם זאת הכוונה?

אם מישהו בממשלה מניח שכך הדבר מוכנה לו „הפתעה": ד"ר קיסינג'ר אינו גורס כך. כשחזר שר־החוץ, יגאל אלון, לפני כחודשיים, מביקורו הראשון לוושינגטון בתפקיד שר־החוץ הוא דיווח לממשלה על שיחתו עם ד"ר קיסינג'ר ב„קמפ דיוויד": כשהשניים ניהלו מה שכונה על־ידי שר־החוץ האמריקני „שיחה אינטלקטואלית", דובר על האפשרויות שיכולות לבוא בחשבון לקידום הסדרים במסגרת השלב השני עם מצרים הציג מר אלון כאחד ה„מודלים": נסיגה ישראלית מסוימת בסיני (שממדיה לא הוגדרו) תמורת התחייבות מצרית להפסקת מצב הלוחמה.

שאל אותו ד"ר קיסינג'ר: מה צריכים להיות לדעתך המרכיבים של „הפסקת מצב הלוחמה"?

אלון מנה אחדים מהם, כגון: מרכיב פיסי: אזורים מפורזים, היקף הכוחות של כל צד, מי מבטיח את שמירת הפרוזים, סדרי־פיקוח, המרחק בין הכוחות וכיו"ב; מרכיב פוליטי: הימנעות [illegible] ממלחמה כלכלית ודיפלומטית כיאה לשתי מדינות שקיים ביניהן, אם גם רק הסדר־ביניים, מצב של אי־לוחמה; והרכיב משפטי — כלומר, ההתחייבות הדדית, כתובה, הבאה לסכם את ההבנה לגבי שאר המרכיבים — —

● קיסינג'ר הביע ספקות

מסתבר, כי ד"ר קיסינג'ר התרשם מתוכן המרכיבים, אך לא מן הכותרת: אין זאת אלא שחשש, כי מצרים תירתע מלתת הצהרות בדבר אי־לוחמה, אם כי ייתכן שתמורת נסיגה ישראלית, ביחוד אם זו תהיה ממשית, אפשר יהיה לשכנע את המצרים להסכים לסידורים אפקטיביים, שיהיו מקובלים גם על ישראל.

הן ראש הממשלה והן שר־החוץ ראו צורך לשנן באזניו של ד"ר קיסינג'ר לפני שיצא למסעו במזרח־התיכון, שאין לראות בהבעת העמדות וההתבטאויות האחרונות מצדם משהו שד"ר קיסינג'ר רשאי לתרגמו לתרגומים ט ר י ט ו ר י א ל י י ם מוחשיים בעוד אשר המושג „אי־לוחמה" יישאר בערפל. העקרון שקבע שר־החוץ, יגאל אלון, כפי שמתברר מדיווחיו הראשונים בירושלים הוא, ששני הדברים — הפשרה הטריטוריאלית המוגבלת, כל עוד מדובר בפחות משלום כולל, והפשרה המדינית הנדרשת ממצרים, היינו הצהרה על הפסקת מצב הלוחמה במקום חוזה־שלום טעונים משא־ומתן.

השאלה אשר עתידה לעמוד במרכז הדיון בממשלה, אם בישיבת היום ואם בישיבות הקרובות — הכל תלוי במידע שיביא עמו מחר ד"ר קיסינג'ר — תיסוב למעשה על ציר מרכזי אחד: מהו בעיני ישראל „הפסקת מצב הלוחמה" — האם תסתפק ישראל רק בתוכן הסדר־הביניים או שתעמוד על כך, שתמורת פינוי חלק ניכר של סיני תחייב מצרים להצהיר הצהרה, אשר ממנה יהא ברור שאין היא עוד צד־לוחם?

● הדיון בממשלה

סביר להניח, כי בממשלה יישמעו, מן הסתם, קולות, אשר יטענו, כי העיקר זה התוכן ולא הכותרת, ביחוד אם יבוא ד"ר קיסינג'ר וירצה להוכיח שהמשפט הבינלאומי אינו מכיר אלא בשני מצבים — מלחמה או שלום. ככל הידוע אין שר־החוץ מודאג מן „הכותרת" שבה יוכתר הסדר־הביניים ובלבד שעל פי מהותו תהיה לו, להסדר, משמעות מ ד י נ י ת. אפשר להסיק זאת מעצם גישתו להסכם־ההפרדה הראשון עם מצרים, שהוגדר על ידו בנאומו באו"ם כהסכם בעל משמעות מ ד י נ י ת, שהרי עצם המגע עם ישראל היה בניגוד ל„לאווים" של חארטום. מה גם שבאותו הסכם נאמר, כי „הוא מהווה צעד ראשון לקראת שלום סופי, צודק ובר־קיימא בהתאם להחלטת מועצת־הבטחון מס' 338 במסגרת ועידת־ז'נבה". (כלומר, אותה החלטה המדברת על מ ש א ־ ו מ ת ן).

ראש הממשלה לא גילה עד כה דעתו לממשלה מה ה ו א מבין במושג אי־לוחמה ואם הוא מוכן להסתפק רק ב„מהות" או שהוא עומד על כך שהמהות תוכתר גם בהצהרת התחייבות מצד מצרים?

בשיחה אישית עם ראש הממשלה, נוסף על הדברים הכלליים שהשמיע מר רבין בדיון המדיני לפני צאתו לארה"ב, הבין אחד השרים, כי „אי־לוחמה" היא גם עניין להצהרה ברורה מצד מצרים. אם כך הדבר נדמה, כי מלאכתו עם קיסינג'ר לא תהיה קלה כל עיקר.

● שאלת המחיר

לגבי אלה השואלים מדוע בעצם צריכה מצרים להסכים להתחייב על הפסקת מצב הלוחמה בשעה שישראל תוסיף להחזיק בחלק של סיני יש לישראל תשובה. בעצם התשובה מרומזת בדברי שר־החוץ בעצרת האו"ם. זכותה של ישראל לתבוע הפסקת הלוחמה ממצרים — כך גורסים ראש הממשלה ושר־החוץ — נובעת דווקא מתוצאות מלחמת יום־הכיפורים. אילולא „הפסקת־האש" שנכפתה על ישראל ב־22 באוקטובר 1973 היה צבא מצרים מובס. אילו נמשכו הקרבות עוד יומיים שלושה, כי אז היתה ישראל מחסלת את הארמיה השלישית של מצרים ומכתרת את הארמיה השניה וגם גדולה היה בחרין. על סאדאת להיות, איפוא, מציאותי: שוב לא יוכל להפתיע את ישראל במלחמה ושוב לא יוכל לחזור על מלחמת יום־הכיפורים. הדברים לא ייאמרו לו, באמצעות קיסינג'ר, בסגנון של התגרות, אלא בדרך ההגיון: מה שהוא, סאדאת, יוכל להשיג עתה מישראל בהסדר־ביניים הוא לא יוכל לקבל בשום תנאי אחר. במלחמה? — הסיכון הוא גם ואולי בעיקר בשבילו. כלום להוציא את ישראל אל מעברי המיתלה והגידי הוא דבר קטן?! הקיצור, סאדאת על־ידי הסדר־ביניים יוכל להשיג גם יוקרה וגם שטחים ואם באמת שואף הוא להתמסר לפיתוח כלום כדאי לו להסתכן במלחמה?

ישראל סבורה, כי המחיר שהיא דורשת ממצרים תמורת נסיגה נוספת — התחייבות לאי־לוחמה — אינו מופרז. אלא שהגיונה של ישראל אינו הגיונו של סאדאת ומכאן שתקיפותה מצד ישראל עלולה להביא את הדברים למצב מסוכן: או הסדר־ביניים, כפי שישראל מבינה אותו, או — מ ל ח מ ה!

● עמדתו של אלון

זו הבעייה. מתוך התבטאויותיו של שר־החוץ אין ספק היכן הוא יעמוד בסופו של דבר. הן כבר אמר, כי לגביו קובעים יותר מרכיבי ההסדר מאשר כותרתו. כיוון, שראש הממשלה מתייחס ליהודה ושומרון, לא יהא זה, כנדומה, מוגזם להניח, כי יש מקום לצפות לגמישות מצדו, אלא שהצרה היא, שאם אותה מסכים לסוג מסויים של אי־לוחמה עם מצרים אותו יוצר תקדים גם לגבי ירדן. וכאן מתחילה בעייתו האמיתית של יצחק רבין. כאן, לגבי ירדן בעייתו של ראש הממשלה איננה מתמצית בוויכוח על עניינים שבטאקטיקה עם שר־החוץ. כאן תעמוד ממשלתו לפני מבחן ברור: להיות או לחדול.

מה שהתרחש השבוע מאחורי־הקלעים, לקראת הדיון בהצעה לסדר־היום בכנסת, בעקבות הכרזתו של ראש הממשלה בדבר נכונות לעיין בוויתורים ביהודה ושומרון אם ירדן תסכים לאי־לוחמה, גילה כשהוא מן העתיד להתרחש בעת הקרובה.

● האיום של דיין

הפעילות מאחורי־הקלעים לקראת הדיון בהצעה לסדר־היום בכנסת על הכרזתו של ראש הממשלה בראיון טלוויזיה ברשת נ.בי.סי. העמידה כבר השבוע את ממשלת־רבין במיבחן־שאלה. אמנם לא מדובר היה בהצעת אי־אמון, שאילו נמצא לה רוב היה הדבר מחייב את התפטרותה המיידית, אבל אילו הציע ראש הממשלה להסיר את ההצעה מסדר־היום והיה נמצא במליאה רוב נגד הצעה כזאת של ראש הממשלה, כי אז היתה זו פגיעה ביוקרתה של הממשלה, שהיתה מחייבת אותה ללכת לבחירות בהקדם.

אומרים, כי משה דיין „רתח", כאשר קרא שראש הממשלה כאילו הכריז, שתמורת „אי־לוחמה", כלומר אף בלא שלום מלא הוא מוכן „לעיין" בויתורים ביהודה ושומרון. היה ברור לו, כי אם יבוא לכנסת לא יוכל לתמוך בהצעת ראש הממשלה להסיר את הצעת הליכוד מסדר־היום. לא לבוא לכנסת — היה מתפרש כבריחה ובעצם השלמה עם דברי ראש הממשלה. ימים אחדים לפני ישיבת הכנסת כבר היה ברור לראש הממשלה, כי צפוי לו למעשה עימות לא רק עם משה דיין, אלא עם כל שבעת חברי רפ"י לשעבר. בשאלה זו יש אחדות־דעים: פשרה טריטוריאלית ביהודה ושומרון יכולה לבוא אך ורק במסגרת הסכם שלום סופי עם ירדן, אבל אין להסכים לויתורים טריטוריאליים על בסיס של „אי־לוחמה".

● פרס מציע דיון בכנסת

סביר להניח, כי בפגישה שהיתה לשר־הבטחון, שמעון פרס, עם ראש הממשלה שלושה ימים לפני ישיבת הכנסת הובהרו הדברים היטב. היתה זו, כנראה, הצעתו של שמעון פרס אל ראש הממשלה להסכים לדיון ולא להציע סתם הורדת הצעתו של הליכוד לקיים דיון במליאה ובכך להימנע מעימות בלתי רצוי.

על הלך־רוחו של משה דיין בנושא זה שמע תחילה שמעון פרס מפי חבר־הכנסת מרדכי בן־פורת, שלאחר שיחה עם דיין שוחח עם חברי רפ"י לשעבר על „ההתפתחות הזאת". בעצם יכול היה פרס להתרשם מעמדתו של דיין גם באורח בלתי־אמצעי: כמה ימים לפני הדיון בכנסת נפגשו פרס ודיין ושוחחו על „מכלול של בעיות" לקראת ביקורו של קיסינג'ר. אין זה אלא סביר להניח, כי גם „התבטאותו של רבין" והשלכותיה עלו באותה שיחה...

מכל מקום, התוצאה היתה שרבין עלה על דוכן הנואמים פתח בהכרזה כי מדיניות הממשלה לא נשתנתה. וסיים במשפט: „...אין שום סיבה לא לקיים דיון בנושא. כפי שמוצע על־ידי נציג האופוזיציה, מהסיבה הפשוטה: מדיניותנו ברורה, אנו משוכנעים בה".

ובכן, „הסיבה הפשוטה" איננה רק שמדיניותה של הממשלה ברורה, ככל שהדברים קשורים בירדן. הסיבה, הלא־כל־כך פשוטה היתה גם שמשה דיין וחבריו עמדו לא להצביע עם הממשלה...

עתה, לכשיתקיים הדיון עם פתיחת מושב החורף של הכנסת, לא רק האופוזיציה תדבר, גם מ ש ה ד י י ן. כיון שהקואליציה כולה, כולל רפ"י תצביע בדיון העתיד להתקיים, שעיקרו יהיה בעצם עתיד יהודה ושומרון יהיה צורך במציאת נוסחה, לסיכום הדיון אשר תספק גם את משה דיין וחבריו.

מה עשויה להיות עמדתו של דיין בדיון כזה?

פעם, כשהדיון במפלגת העבודה נסב על העשייה בשטחים הוא אמר ברורות: „...אין זו שאלה של מצע, אך בגישה של מפ"ם ובגישה של ספיר אינני יכול ללכת ברשימה לכנסת וגם לא לממשלה".

● „תכנית יריחו"

המאורעות שנתחוללו מאז (דיין אמר את הדברים כחודשיים לפני מלחמת יום־הכפורים) והשאלות שנתעוררו עכשיו לקראת הסדר־ביניים אפשרי עם ירדן חידדו את השאלה: האם יוכל משה דיין למצוא עצמו בתוך מפלגת העבודה אם הממשלה תכריע בעד הסדר־ביניים עם ירדן, שיש עמו נ ס י ג ה מחלק של השטחים תמורת אי־לוחמה? זו התשובה שמצפים לשמוע מפיו בדיון המדיני בכנסת.

אין זאת, אלא שראש הממשלה מבין, כי בחירות חדשות לכנסת הן בלתי נמנעות בשנה זו, אם אמנם יהיה הכרח להגיע להסדר עם ירדן על בסיס של נסיגה חלקית. מדובר בהצעה „הבלתי רשמית" של סגן שר החוץ האמריקאני, ג'וזף סיסקו, שהציע לישראל לעיין בפשרה: לא נסיגה אגבית, לכל אורך בהר הירדן, כפי שהציע חוסיין בתחילה במסגרת „הפרדת־כוחות", אלא רק נסיגה קטנה באזור יריחו, מתוך מגמה לאפשר לחוסיין להוכיח, שהוא הבעלים באותו חלק מן הגדה שיחזור לו בבוא העת ולא אש"ף.

מה עמדתו של רבין לגבי תכנית־יריחו?

אנשי רפ"י לשעבר בממשלה מאמינים, כי ראש הממשלה ל א יסכים לנסיגה חלקית כזאת. השבוע חזר ואיזכר בכנסת את הודעתו בכנסת ביום שהוצגה ממשלתו ב־3 ביוני: „...הממשלה תנהל משא־ומתן עם ירדן ותקבל החלטות בכל שלב משלבי המשא־ומתן, אך לא ייעשה חוזה־שלום עם ירדן אם יכלול ויתור טריטוריאלי על חלקי יהודה ושומרון בטרם נשאל את העם ב ב ח י ר ו ת חדשות".

על פי התחייבות זו אין להניח, כי ראש הממשלה יתן ידו להסדר בשלבים שיש עמו נסיגה תמורת אי־לוחמה, שהרי הדעה נוטה שאם תמורת חוזה שלום עם ירדן לא ייעשה, אם יכלול ויתור טריטוריאלי על חלקי יהודה ושומרון — קל וחומר אם מדובר באי־לוחמה בלבד.

אם כך, מה משמעותה של ההצהרה שהשמיע רבין בראיון בטלוויזיה?

● „משהו" — אשקול בחיוב"

בדבריו בכנסת ביקש למעשה ראש הממשלה להבהיר כי דבריו לא הובאו בעתונות כראוי. מה שאמר („אקרא את התשובה בעברית כדי שלא תהיינה אי־הבנות") היה זה: כשנשאל האם אפשר הדבר כי העיר יריחו תוחזר לירדן בתמורה להסכם אי־לוחמה — השיב „אם תהיה הצעה רצינית לפיה בתמורה לאי־לוחמה יצטרך לתת משהו בגדה המערבית אני אשקול את זאת בחיוב".

לרגע נתקבל הרושם, שלמרות ההבהרה, שנועדה למנוע „אי־הבנות", נוטה ראש הממשלה לעיין באפשרות הזאת („אין חובה לפסול מיד כל הצעה. אין חובה להציג את עצמנו כלפי פנים וכלפי חוץ כדוחים כל רעיון"). אבל מתוך שיחות עמו נתברר לאנשי רפ"י לשעבר, כי אין רבין נוטה לנסיגה במסגרת הסדר־ביניים. לאחד משרי רפ"י אמר: מה בעצם אמרתי בראיון הזה? השבתי לשאלה אם נהיה מוכנים להחזיר את י ר י ח ו לירדן השבתי, שאם תהיה הצעה רצינית לאי־לוחמה ותמורתה נצטרך לתת „מ ש ה ו" בגדה המערבית אשקול זאת בחיוב. אמרתי „משהו" — לא דיברתי על נסיגה...

על כל פנים, מתוך שיחה עם אנשי רפ"י ברור כבר עתה, כי הם לא יתמכו בהצעה כלשהי, אם זו תהיה פירושה לסגת נסיגה חלקית ביהודה ושומרון תמורת אי־לוחמה. מכאן, שהבעיה עם ירדן יותר משהיא חיצונית, היא בשלב זה שאלה פנימית, שאלת עצם קיומה של ממשלת־רבין. ספק אם המפד"ל, שבאמצעותה מבקש רבין לחזק את ממשלתו מול „סכנת דיין", תוכל לשמש לו עוגן־הצלה. אחד מתנאיה של המפד"ל — משונה אמנם, אך ראשי מפד"ל טוענים, כי יש להם עוד ת נ א י ם... — להצטרפות לממשלה יהיה שראש הממשלה יתחייב מראש, שלפני שיוכרע על נסיגה מיריחו, ילכו לבחירות חדשות. (וזה „תנאי" משונה מאד, הן ראש הממשלה חזר והכריז על כך השבוע בכנסת...).

ראש הממשלה התפאר כי מדיניותה של הממשלה „ברורה" בסוגיה הירדנית. בעצם אין הדבר ברור לגמרי, אם לשפוט על פי ההתבטאויות בתוך הממשלה בדיון המדיני האחרון, חלק ניכר, אולי הרוב, בממשלה דיבר במעט בתאווה על הצורך ב„פשרה טריטוריאלית" עם ירדן.

● השליטה על גב ההר

האמת היא, שכל המהלך הזה של נסיגה חלקית ביהודה ושומרון תמורת אי־לוחמה — ועדיין לא שמעה ישראל מירדן, כי תמורת נסיגה מוכנה רבת־עמון להצהיר על הפסקת מצב הלוחמה עם ישראל — תהיה תלוייה במידה רבה בראש הממשלה. שר־החוץ, יגאל אלון, למשל, נוטה להצעה לסגת מיריחו תמורת אי־לוחמה בראותו בכך צעד חשוב לקראת שלום ומימוש אותה תכנית הנושאת את שמו. למסקנה זו אפשר להגיע על יסוד כמה מהתבטאויות של השר אלון, הגורס שהצעה כזאת מעניקה לישראל יתרון ממשי: היא חוסמת את הדרך בפני אש"ף והיא משאירה בידי ישראל מספיק שטחים העשויים לשמש תמריץ לקראת הסכם שלום מלא. משמע, אין הנסיגה החלקית המוצעת מרעה את מצבה הצבאי של ישראל ואין היא פוגעת בתכנית־אלון, המושתתת על מערך של שני אגפים: אגף מזרחי על נהר הירדן ואגף מערבי על רכס ההר (רכסי ההרים מהגלבוע עד למדבר יהודה אינם מיושבים ומקבילים כמעט לנהר הירדן, ר משום כך — לבד מכך שאין השטחים הללו מעיקים מבחינה דמוגראפית, הם נותנים לישראל את הגובה הדרוש כמו גב ההר המרכזי — מג'נין, טובאס באכה חברון) לשליטה ראויה וניצול המערך הטופוגראפי הזה לבלימת חדירתם של כחות שריון. תכניתו של דיין המושתתת על שליטה בגב ההר נבעה, בין השאר מן ההכרח למנוע הימצאותם של ירדנים שם, שהרי שליטה של האויב בגב ההר פירושה יכולת מעשית לשבש, למשל, באמצעות טילי קרקע־אוויר, את כל שדות התעופה של ישראל באותו אזור. בא אלון וטוען, כי גם תכניתו עונה על בעייה חמורה זו.

לא לפני זמן רב, טען אלון (במרכז מפלגת העבודה), שאפילו הוא הידוע, לפי הערותו באותו דיון, כ„אוהב מפות", אינו ממליץ עתה להיכנס בפומבי לציור מפות, אף לא „מפת אלון".

„עתה" — התייחס למצב ששרר לפני כשנה. עתה ממש גורס אלון אחרת כשום שהזמן אינו משחק לטובת ישראל (באחת ההתייעצויות בירושלים התבטא שר החוץ באלה הימים: גם תכנית־אלון נחשבת כיום לתכנית נ צ י ח ...").

לבוא ולומר כי מדיניותה של הממשלה „ברורה", כפי שאמר השבוע ראש הממשלה בכנסת יש בכך מעט יומרנות, אלא אם כן מנוי וגמור עם מר רבין לדחות הסדר עם ירדן, כל עוד מדובר בנסיגה — הלכה לבחירות.

● התייעצות השרים

כשהתייעצה השבוע קבוצת שרים בירושלים, ומן הסתם תעלה היום השאלה בדיון בממשלה לקראת בואו של שר־החוץ האמריקאני מהו הקו, שרצוי כי הממשלה תנקוט בו, היו כמעט הכל בדעה, ש„מוכרחים תחילה לשמוע מה מביא אתו קיסינג'ר".

דומה, כי הממשלה לא תוכל להשליך יהבה על הבשורות הטובות, שיביא עמו מחר ד"ר קיסינג'ר.

לא בלי התרגשות הכריז השבוע ראש הממשלה, כי העם הזה חייב להיות משוכנע שהנהגתו חיפשה כל דרך להתקדם לשלום ולמנוע מלחמה וכי הוא כראש ממשלה רואה חובה ממדרגה ראשונה לממשלה לחפש כל „דרך סבירה" לקראת שלום.

סבירה בעיני מ י ? ד"ר קיסינג'ר אינו משוכנע, למשל, כי סביר מצד ממשלת ישראל להתעקש על קבלת התחייבות ממצרים או מירדן ל„הפסקת מצב לוחמה" תמורת נסיגה חלקית.

זו הדילמה שבפניה ניצב עתה ראש הממשלה, אשר בהתגייסותו לכל הסדר־ביניים נוסף באי־לוחמה העמיד את ממשלתו, ואת הכנסת היום לדיון מיוחד, לפני אחת מהכרעותיה הקשות. מהות התמורה ה ס ב י ר ה בעבור נסיגות ישראליות. על כף המאזניים מונחים עתה שניים: שלום — או מלחמה. בחירות אינן בהכרח מפלט. אפשר שגם לאחר הבחירות תעמוד הממשלה, כל הממשלה, בפני אותה דילמה עצמה כשתיתבע לשלם את המחיר בעבור מה שמדינות ערב א י נ ן מוכנות לו: שלום או „הפסקת־מצב־הלוחמה". השאלה היא, איפוא, לא מה מביא ד"ר קיסינג'ר מקהיר, רבת־עמון או דמשק. השאלה מה יביא עמו לשם — מ י ר ו ש ל י ם.

● ה„איזון"

נת ישראל חזרה והפסידה השבוע את 300 מיליון הדולאר, שהרווה... ם לכך ביוזמת הסינאטורים מונדייל והאמפרי על פי חוק־סיוע־החוץ

נרי קיסינג'ר, שיגיע אלינו מחר לסיבוב־שיחות נוסף, החזה השבוע, כי ידו... שלה היומה להגדלת הסיוע לישראל. הוא שאמר, שהנשיא פורד אף עבר... נגד, והוא ששיכנע את אנשי הקונגרס האמריקני לבטל את התוספת המיוחדת... אותים סברו, כי הסיבה לביטול־התוספת היא רצון הנשיא פורד לשמור על... ול הצעת־החוק המקורית, כלומר: הסיבה היתה פנים־אמריקנית. אך קיסינג'ר... שבוע למשלחת של המנהיגים היהודים, שנפגשה עמו ערב צאתו למזרח־... ולא כך הדבר. הוא הסביר, שלוא היו הסינאטורים מונדייל והאמפרי מאזנים... ם בהצעה, להגדיל את הסיוע גם למצרים, לירדן ולסוריה, לא היה מיניסטריון־... מריקני מתנגד להצעה. מאחר שהופר „האיזון", היה עליו להתנגד.

● ...והפרתו

בוע שבו עמדה ישראל בסימן של אבדן עשרות מיליוני דולארים מכספי־... בחברות האדריות — מוצאה היתה ההתרגשות נוכח ההפסד במערכה... ת הסיוע האמריקני.

ירות היתה טרודה במערכה סביב מעמדו של השגריר דיניץ: צריכה היתה... ודעה מד"ר הנרי קיסינג'ר, כי הוא לא ביקש מהשגריר ללחוץ למען ביטול... קסון" כתמורה בעד „רכבת־הנשק" בימי מלחמת יום־הכיפורים. הציבור... לא שם לב, שבעצם במערכה על הסיוע מתקפל ענין מעמדנו המדיני בארה"ב... ראשונה בסינאט בדבר הגדלת הסיוע לישראל היה בה כדי לומר לממשל,... בענייני סיוע, אלא גם בעניינים מדיניים אין הקונגרס מוכן לקיים את הקו... של „האיזון" בין ישראל לארצות־ערב — ויש לכך משמעות מרחיקת לכת... המו"מ המדיני.

איפוא משימה ראשונה במעלה לשמור על הישג זה, ולחזק ידי־ידידי־ישראל... קאפיטול. לצערנו הוחמצה ההזדמנות. קיסינג'ר ערך מתקפת־נגד וביקש לשמור... זון". הצליח לשכנע כי „הפרת־האיזון" תפגע במסעו הקרוב למזרח־התיכון... ן ידע קיסינג'ר לבלום את היוזמה הישראלית בהזכרת ההבטחה של הנשיא... הגדיל את הסיוע לישראל אחרי הבחירות לקונגרס. אבל השאלה היתה לא רק... בימים שבעצרת האו"ם שוקלים להזמין את משלחת אירגוני־החבלה הפלסטיניים... בדיונים, מופר בצורה בולטת, לרעתנו, האיזון בינינו לבין ארצות־ערב... את הקונגרס האמריקני בדבר הגדלת הסיוע לישראל דווקא בימים אלה יכלה... יזון למערכה המדינית — היא חיונית לאיזון, ואינה מפרה אותו... מנות הוחמצה — וחבל.

● אמצאות שחק

גישת־הפיסגה הכלכלית, שנערכה ב„קמפ דוויד" ליד וושינגטון, לא... ל שום פעולה צבאית נגד גלית־הנפט.

ל פי כן עורר מסך־הסודיות, שאפף את הדיונים במעון־הנופש של נשיא... ל שמועות בדבר תכניות צבאיות כביכול נגד שליטי־הנפט המנפנפים את... תקין למערב, או המפקיעים את מחירו. ובכל השמועות לא נפקד גם שמה... ל — כאילו היא צריכה להיות הזרוע המבצעת של פעולה מערבית כזאת... תונות רדיו וטלוויזיה הירבו לנחש ניחושים כאלה. עד ששר־ההגנה האמריקני... ן להכחיש בתוקף את השמועות.

ם בודאי שמו־לב לכך, שמקורו של „הסיפור" הוא ...ד"ר ישראל שחק, אותו... ימיה באוניברסיטה בירושלים, המופיע בעצרות של אירגוני המחבלים מהפלס־... הולנד.

לפני מלחמת יום הכיפורים — ביתר דיוק: בקיץ 1973 — גרעשה וושינגטון... של סינאטור וויליאם פולברייט שיש בידיו ידיעות מהימנות מפי מלומד ישראלי,... ת תוכנית אמריקנית־ישראלית להשתלט בכוח על מקורות־הנפט במדינות־ערב... יר אף ידע לספר שכינוי־הצופן לתוכנית הוא „מיבצע־גולף", ומדובר בהנחתת... שראלים בסעודיה, בכוויה ובנסיכויות־הנפט האחרות, בסיוע אמריקני... נזר ניסה לברר, מי אותו מלומד ישראלי, היודע לספר על תוכניות צבאיות סודיות... ב של ישראל. נתברר, שהוא ד"ר ישראל שחק, שנפגש עם סינאטור פולברייט... יש, שבשעתו עורר שערוריה בישראל באמצעות מכתב למערכת עתון ישראלי... מ משפחה ישראלית, שכביכול סירבה להגיש עזרה לבן חייל שנפצע — מעשה... ולא נברא אלא רק משל היה לצורך מלחמתו בדת ... סיפר לסינאטור על... שכינוהו „גולף". הסינאטור סבור היה, שהכינוי נגזר מן השם האנגלי של אילת... שחק, בכתב הדמיון שלו, רמז לגמל — בעברית... ום ההוא של פולברייט־שחק חל. תרשים אחרים לפני מחול־השדים של... המתריים; אך לא מן הנמנע, שהוא תרם תרומה לא מבוטלת לחריפותה... נ־הנפט הערבית.

● „הכניסה ליהודים אסורה!"

פאריס באה השבוע ידיעה, כי ז'אן ז'אק שרייבר מקים... חושה.

מזמן קראתי, כי גב' שרייבר סיפרה פעם, שסבו של ז'אן ז'אק שרייבר היה... שה מכירו של ביסמארק. יום אחד נכנס למסעדה ומצא בה כתובת... „ליהודים אסורה"; הוא ארז מיד את חפציו, נטש עם משפחתו את... לצמיתות, התיישב בפאריס וייסד בה עתון, ובנוכחותו אסור היה מאז... רמניות.

כניסה ליהודים אסורה" היתה פעם מרסיטה לכל יהודי, בלא הבדל... דים או השקפה.

● עשר שנים ומאה אלף

שבוע הבא תמלאנה עשר שנים להדחתו של ניקיטה חרושצ'וב, ועשר... שלטונו של ברז'ניב.

רות רבות נתחוללו בעשר השנים בברית־המועצות, שאות מהן הרגשנו אנו... עשר שנים אלה עלו לישראל כמאה אלף יהודים, רובם אחרי מלחמת ששת... לאחר ניתוק היחסים הדיפלומאטיים בין ברית־המועצות לישראל.

היחס הבסיסי לישראל לא נשתנה. לעומת זאת נתחוללו תמורות רבות ביחסי... מועצות והמערב: ה„פשרה" ביחסים בין ארה"ב לבריה"מ המיפנה החד ביחסים... למוסקווה.

ה' כתום עשר השנים מוצא עצמו ברז'נייב בודד מול צמרת מדינית חדשה... במקום הצמרת שעליה ביסס את מדיניות הפשרה שלו למעשה. ניכסון נטש... ית הלבן", ב„אליזה" יורש ז'יסקאר ד'אסטן את פומפידו. ואף וילי בראנדט... לפנות את מקומו להלמוט שמידט. גם בארמון־קובה בקאהיר יושב שליט חדש... ם כך מנסה ברז'נייב החודש, כתום עשר השנים, לקיים פגישות עם... החדשה. הלמוט שמידט יבוא למוסקווה, ברז'נייב עצמו יסע לפאריס לפגישה... סקאר ד'אסטן; ואף ביחס לנשיא פורד מתנהלים הדיונים על פגישה אי־שם... הדרך — באוקיאנוס האטלאנטי. ואולי אף מועדה של פגישה עם סאדאת... רוב.

● העלית הפינאנסית

חברה לישראל, אשר הסתבכה בעסקות „האדריות", איננה סתם חברה... חברה שקיבלה מעמד מיוחד על פי חוק של הכנסת.

זה נסיון לגייס את האצולה הפינאנסית היהודית בעולם להשקעות בישראל,... היתה לא רק גיוס כספים, אלא ענין של י ו ק ר ה, כסמל לציבורה הכלכלית... ראל ושל ההשקעות בה.

ין היוקרה נשמר עד כדי כך, שכאשר נתקבצה קבוצה אחרת של יהודים שביקשה... ע בישראל, הקימו למענה „חברה לישראל בע"מ", כדי שלא לערבב מין בשאינו... אנשי העלית הפינאנסית היהודית לא ראו בעין יפה את החסדים שהממשלה... ן להם — שנתנים להם מחצית השליטה ששוויה מאות מיליונים לכל הפחות,... קים להם 26 אחוז מבעל, היוקע בפחות מ־50 מן הערך. אחדים מהם, שכוונתם... טובה, פרשו ואת מקומם ירשו אחרים, שפניהם היו לרווחים יותר מאשר... לישראל. נכנסה קבוצה גרמנית לא־יהודית, שקודם לכן לא הרשתה הממשלה... לה את מלון „הילטון" במחיר 19 מיליון דולאר, כדי שמלון „הילטון" לא יהיה... הקבוצה זו היתה בעלת חבילת מניות גדולה באותו חברה לישראל, ואותה ייצג... ר־המבורג, סיטור רוזנבאום. בארון רוטשילד נשאר, אך העלית הפינאנסית... ה איבדה את העניין הרעיוני שבחברה — וכך הגענו להסתבכות.

מבר אירע דווקא בימים, שמכל עבר אנו שומעים על ההצלחות העצומות של... ים בעולם הפינאנסי. בעוד הם אוגרים כוח ויוקרה בשוק־הכספים הבינלאומי,... מכה השם הטוב של החברה, הנושא בתוכה גם את שם ישראל.

● „הכניסה היא מימין..."

בות נכתב על ואדוז בירת ליכטנשטיין, שבה הוקמו החברות... „החברה לישראל" השקיעה בהן מיליונים.

בים כתבו על שתי המפלגות היריבות בליכטנשטיין, „האדומים" ו„השחורים",... כתבו על הכולים, אך תיאור אחד נותר בזכרוני — תיאורו של ד"ר דוד... על בית־הסוהר של ליכטנשטיין השוכן בבנין משרד ראש הממשלה... „הכניסה היא מימין", ציין הכותב.

מציין

صكنا من الاحل

המדד התרבותי

מתתיהו פלד

התפיסה כי על דרך ש-נבחר להגיע להסדר עם מדינות ערב תח-ייבנו להשלים עם וי-תורים על שטחים כבושים, נעשתה מקובלת מאז מלחמת יום הכיפורים הרבה יותר מ-שהיתה לפניה. אישים שהיו מזוהים באופן חד-משמעי עם תפישות של „אף שעל" ו„של-מות הארץ" מגלים מאז מל-חמת יום הכיפורים הבנה ר-בה יותר לנתוני המציאות, ו-נוקטים עמדות שאילו היו זוכות בתמיכה ציבורית רחבה לפני המלחמה יתכן שהמלח-מה עצמה היתה נמנעת.

אולם, להפנית זו, שאינה חדה ואינה מתאומית כל עיקר, נתלווה בימה ההולכה ובעמית אופיינית; כ-מה שניתן להגדירה כגישה של „אבל מבילא זה לא יועיל".

לאמור, יתכן כי כיום אין לנו ברי-רה אלא לנקוט עמדות פשרניות יותר, אך דבר זה לא יקרב את השלום, משום שמגמותיהן היסודיות של מדי-נות ערב לגבי ישראל לא ישתנו. לכן, כל מה שנרוויח משינוי העמדות הוא רווח תעמולתי או הסברתי, שכן הכל יראו כי לא נוקשותנו היא המכשילה את ההסדר.

יש אף המוסיפים, כי דבר זה חשוב בשביל הנוער שלנו, שידע כי אנחנו מוכנים לפשרה וכי קשיות ליבם של הערבים תהיה אחראית למלחמה הבאה, אם תפרוץ. כי השנאה הער-בית לישראל, ההתנגדות הערבים לע-צם קיומה, שורשיים ועמוקים ונובעים מתפישת עולם שאינה מניחה קיום למדינה יהודית ולקיום יהודי עצמאי בתחום העולם המוסלמי.

אמונה זו בנצחיות האיבה הערבית אינה מונעת מאותם אנשים שאימצוה להעלות רעיונות פשרניים, חיוביים, ל-גבי גישתה של ישראל לבעיית הסכ-סוך. למשל, פרופ' משה מעוז, המלמד את הקוראים עד מה צבועה ובלתי-מתפשרת היא עמדת הערבים-המוסל-מים כלפי קיומה של ישראל, סיים את ניתוחו בהצעה כי „עלינו לעשות ויתורים ניכרים בשטחים שנכבשו ב-1967 בסיני ובגדה המערבית, אפילו תמורת הסדרים פוליטיים שהם פחות משלום" („מעריב", 25.9). העובדה, כפי שהיא נתפשת על ידו, שמלחמת יום הכיפורים לא גרמה לריכוך ה-עמדה הערבית כלפי ישראל, אלא גרמה להתרפתה, וכי הכרזותיהם של מנהיגי מדינות ערב על רצונם בשלום רק מכסות על מגמה של „חיסולה של ישראל כישות מדינית יהודית ריבונית", אינה מונעת ממנו להציע לישראל לעשות ויתורים ניכרים גם כשאין היא מקבלת תמורתם שלום של ממש.

עמדה זו לא הוצעה על ידו לפני מלחמת יום הכיפורים, ויש להניח כי מקורה עכשיו בהרגשה שהמלחמה החלישה את ישראל במידה כזו שאין לה ברירה אלא לנקוט עמדות פשר-ניות יותר.

יש בשינוי זה של עמדות, הניכר לא רק אצל פרופ' מעוז, אלא גם אצל אחרים החושבים כמוהו הכבו כמוהו בעבר, הגיון מדיני, שכן אין להעלות על הדעת שישראל תוסיף לנקוט לאחר מלחמת יום הכיפורים, באותן עמדות שגרמו לכפולה המתב-טאת באותה מלחמה.

אולם אותה מגמה ל„השתריין" ב-הערכה „ריאליסטית", הרואה את ה-מציאות ואינה הולכת שולל אחר אשליות מסוכנות בדבר נכונותו של הסדר ישראלי-ערבי, מבטאת גישה אפולוגטית משונה. כאילו אומר לנו האיש: אמנם, מודה אני כי על יש-ראל לרכך עמדותיה, וגם אם נקבל בתמורה דבר מה שהוא הרבה פחות משלום איני רואה דרך להמנע מכך, אולם רוצה אני כי ידעו כולם, שאין לי אשליות לגבי הערבים — הם מבקשים את השמדתנו.

■

אין ספק, כל מהלך שישראל תע-שה בדרך להסדר הסכסוך חייב להיות מלווה הערכה ריאליסטית לגבי האפשרות שבשלב מסויים שוב יקומו מכשולים שישימו לאל את מאמצי השלום שלנו ושל אותם מנהיגים ערבים המבקשים להתקדם לקראתו. אולם ספק גדול אם פיתוח תיאוריה פילוסופית, כדי להוכיח באמצעותה ב-צליל כי אין כל אפשרות, מבחינה עקרונית, להגיע לדו-קיום בשלום של ישראל ושכנותיה הערביות, חייב להתלוות למאמצים המדיניים שלנו, על מנת לקיים אותה הערכה ריאליס-טית לגבי האפשרות של כשלון בדרך אליו.

יש לקבוע במפורש: התיאוריה ב-דבר השנאה הערבית הנצחית, שמ-קורה בעבר התרבותי של הערבים והאיסלאם, ואשר לעולם לא תאפשר לערבים לקבל את ישראל כישות מדינית יהודית ריבונית במזרח התי-כון, אינה אלא נבואה שתוקפה, כ-נבואות אחרות לחזות התפתחויות היסטוריות, הוא במקרה הטוב ביותר מפוקפק בתכלית.

הנסיון מלמד, כי תחזיות כאלה לא רק נמצאות מופרכות במשך הזמן, אלא הן מהוות בדרך כלל עדות ל-מגמות שהולידון יותר מאשר ליכולת להבין את המתרחש.

כשאנו קוראים כי תפישת השלום של הערבים, שפירושה חיסולה של ישראל, מבוססת על „תפישת העולם הלאומית של כ-100 מליון ערבים ב-איזור", המקבלת חיזוק „גם באמונתם הדתית של עשרות מיליוני ערבים מוסלמים (ומיליונים רבים של מוסל-מים לא-ערבים)", ברור לנו כי אנו עוסקים במושגים כאוד מאד בלתי מוגדרים של מי שמנסה להציג לפ-נינו את התפיסה פולה ואותה אמי-נה דתית.

כיצד היתה מתקבלת, למשל, קבי-עה „מלומדת" כי הריסת העולם ה-קפיטליסטי היא משאת נפשם הלאו-מית של מאות מיליונים רוסים, ה-נתמכת על-ידי האידיאולוגיה של עש-רות מיליונים קומוניסטים רוסים ומיליונים רבים של קומוניסטים לא-רוסים? אין צורך לבטא במפורש את הביטויים שהיו בקדקים פניה של קביעה מסוג זה. עם כל ההבדלים האובייקטיביים שבין שתי ההגבלות, ולמרות כל ההבדלים הסובייקטיביים שאנו כיהודים ישראלים יכולים לחוש בהם, הצגת הבעיה בשתיהן ראויה לאותה תגובה.

תוספה זו של המלה האחרונה ל-סכסוך הישראלי-ערבי, כפי שהוא עומד עכשיו, על תהליכים וגילויים מתוך ההיסטוריה הערבית-איסלאמית, יש בה כמובן גם מידה של רצון להעתיק את הדיון מן הבעיות הקונ-קרטיות. שהרי אם הסכסוך כשורו בגורמים ובניצים שנולדו לפני קום מדינת ישראל וללא קשר עם מעשיה והתנהגותה, ברור שלמעשיה של יש-ראל ולהתנהגותה אין כמעט השפעה על עתיד היחסים בינה לבין שכנותיה הערביות.

אם בקורו של הסכסוך הוא במומים הכבושים בתרבות הערבית כאז הת-גבשה אי-שם בבכי ההיסטוריה, הרי שהפתרון לסכסוך כולו הולך ברפורמה פניבית שחייבה לחול בתרבות הער-בית, ולנו אין כמעט מה לתרום לדבר. לכן, יכולים אנו להציע רע-יונות חדשים, גישות כתונות, אבל הפתרון ימצא לא באלה, אלא בתה-ליכים עמוקים שישנו את פני התרבות הערבית ואז ירווח לכולנו.

■

אילו היתה גישה תמקנית-אפולוג-טית זו מאפיינת רק אוחזים מן השורה, הקורים שונים המנסים לחזק גישה זו בסמכותם האקדמית, כי אז היתה הסכנה שבה מוגבלת רק למידת השפעתם הלא-ישירה על מחליטי ה-החלטות המדיניות. אולם יש מקום לדאגה הרבה יותר עמוקה, שכן גם בקרב הנמנים על מקבלי ההחלטות הלכה תפיסה כזו וכובשת לה מקום נכבד.

ניקח כדוגמה את ה„חיזוי" שמציע שמעון פרס, שר הבטחון, במאמרו „אסטרטגיה לתקופת מעבר" („הארץ", 25.9) שירטט קו-פעולה מדיני חיובי ההולם, עד כמה שניתן להבחין, את נתוניה המדיניים של ישראל כיום. אף הוא מציע גישה מהונה יותר מזו שאפיינה את קודמו בתפקיד, ומגלה נכונות לויתורים על שטח תמורת סימנים בשכבים של שינוי עמדה בקרב המנהיגות הערבית.

אולם, שינויים כאלה יבואו, לפי דבריו, רק לאחר, או כעדות, לשי-נויים עקרוניים בתפישתם של הער-בים את תפקידם ומעמדם כנושאי תרבות מיוחדת. כלומר, רק לאחר שיתגברו הערבים על מום מסויים בתרבותם, יוכלו להעריך את נכונותה של ישראל להגיע לדו-קיום בשלום עם שכנותיה.

המום ששמעון פרס מוצא כיום ב-תרבות הערבית הוא זה, שהערבים גילו כי לאחר תקופה של פריחה תרבותית הם „הפסידו לפתע את כו-שר התקדמותם" והיו לאומה מפגרת, ועתה מנסים הם „לחפש בשדות ה-קרב" את תפארתם האבודה. לפיכך רואים אנו, לפי דעתו של פרס, כי הערבים מנסים לשקם את מעמדם ה-תרבותי בדרך המלחמה. הם טועים, לדעתו, בכך שהם משקיעים עצמם ב„אוילות המלחמה", והוא מקווה כי נסיונם במלחמותיהם עם ישראל ילמ-דם כי „לא הציונות היא בעוכרי ה-פיגור הערבי... לא הציונות מעכבת את הערבים" השואפים להחזיר לעצ-מם את תפארתם האבודה.

ההסבר הזה, שלפיו כורכים הער-בים את נסיגתם בתחום התרבות ה-אנושית, בחולשתם הצבאית, וכי זקו-קים הם לעדות כי עוצמתם הצבאית שבה ונגאלה על מנת לחוש כגאולה תפארתם, מהווה דוגמה אופיינית ל-אותו נסיון להטיל את קשיי ההווה שלנו עם הערבים על מום המצוי בהם ואינו תלוי בנו כל עיקר.

אך שוב, לא פחות מעצם הנסיון להתחמק מאחריות לקשיי המצב הנו-כחי, יש בתפישה כזו מידה מתרידה של סילוף היסטורי, של עיוות שנעשה לא מתוך טעות בקריאת ההיסטוריה, אלא מתוך רצון להתאים אותה לצר-כים של ההנמקה המדינית שלנו, כלו-מר מתוך צרכים אפולוגטיים.

■

ביסודו של דבר, הסילוף הטמון בהסבר ה„היסטורי" של פרס הוא בכך שהוא מנסה לשייך לתודעה הערבית של ימינו תופעה שאינה קשורה בהם כלל. על הקשר שבין הרגשת השליחות התרבותית של ה-איסלאם והעוצמה הצבאית שלו נכתב רבות, אולם הדברים נאמרו במפורש בהקשר של ההיסטוריה של האימפריה העותומאנית.

אימפריה זו, שנולדה על גבול עולם האיסלאם ועולם הנצרות, התפשטה גם לתוך ארצות האיסלאם וגם לתוך ארצות הנצרות באמצעות צבא יעיל להפליא ומנהיגות צבאית מעולה, קשרה בעצמה את תפארת האיסלאם ואת עוצמתו הצבאית עד שלא ניתן היה להפרידן. נסיגתה הצבאית של האימפריה העותומאנית ממעמד של מעצמה אדירה למעמד של „החולה האנוש של אירופה", כרוכה בלי ספק בנסיגה הכללית של תרבות האיס-לאם.

אולם הרגשת הקשר הפנימי בין שתי התופעות איפיינה מאוד את ה-אימפריה העותומאנית, שבינתיים חל-פה מן העולם, ואין בה כדי לאפיין את תפיסת עולמם של הערבים ב-ימינו, שתודעתם הלאומית נעורה ב-תקופה שבה כבר לא נשאר הרבה מן העוצמה הצבאית של האימפריה העותומאנית. היא גם קשורה מאוד בהכרה, שתפארתה של התרבות הער-בית אבדה עקב כיבושי העותומאנים בתוך עולם האיסלאם ובאשמתה של אימפריה זו.

על כך שכבודם של הערבים ירד עם עלייתם הצבאית של העמים ה-תורכיים השונים ובגללה, עוד בטרם קמה האימפריה העותומאנית, עמדו הערבים עצמם זמן רב לפני שבעיית מעמדו של האיסלאם בכללו בתרבות העולם הדאיגה אותם. את ירידתה של תפארת זו הסבירו מלומדים ערבים בימי הביניים בהתפוררות הרוחנית שבאה עליהם עקב העדפת ערכים חמריים, לרבות עוצמה צבאית, ש-דחתה את הערכים הרוחניים שהעלו את הערבים ממעמד של שבטי מדבר בערביה למעמד של אימפריה עול-מית.

בתקופה המודרנית החלה רגישותם של ערבים לשאלת מעמדם כנושאי תרבות להתגלות ראשית כל כבעיה חב-רתית במערכת היחסים שלהם עם אדוניהם התורכים, בשלהי ההיסטוריה של האימפריה העותומאנית. ההנחה שלגבי הערבים כאומה, מהווה הזיקה בין עוצמה צבאית לבין רמה תר-בותית מעין צומת רגשית או פסיכו-לוגית, אינה נכונה יותר מאשר לגבי כל עם ומדינה החשים כי עוצמה צבאית מסויימת מהווה תנאי לקיומם התקין.

הנסיון „להלביש" על הערבים תפי-שות הקשורות עם תופעות שאין להן ולא כלום עם התפתחות התודעה ה-לאומית הערבית, נוגד את עצם ה-נסיה ליצור אווירה המעודדת את סיכויי ההדברות איתם.

השאלה של הפיגור התרבותי שבו נתונים הערבים אינה חדלה להעסיק אותם, והם מקדישים לה תשומת-לב, מחשבה וזמן רב. לפיכך, מי שבאמת מעוניין לעמוד על הלכי מחשבה ד-פוסי חשיבה המתגבשים בעולם ה-ערבי של ימינו ראוי לו שינסה לעקוב אחר הדברים הנאמרים וה-רעיונות המובעים בקרב הציבור הער-בי בקשר עם הפיגור התרבותי שהוא נתון בו. ההזדמנויות לכך אינן נדי-רות, ואחת האחרונות היתה התכנסו-תם של אנשי-רוח ערביים באפריל השנה באוניברסיטה של כווית לשם דיון בבעיית „המשבר בהתפתחות ה-תרבותית בעולם הערבי".

הדברים שנאמרו בהתכנסות זו מ-רובים כמובן, והויכוחים שניטשו בה מעניינים ונוקבים. ההכרה שהתנוונ-נותה של התרבות הערבית מתחילה — בניגוד למה שקבע השר פרס — במאה השלוש-עשרה ולא במאה ה-שמונה-עשרה, שבה הוברר „לפתע" למוסלמים רבים כי תרבותם המפוא-רת מפגרת לעומת תרבותה של אירו-פה נוצרית, מקובלת כיום על כל משתתפי הועידה.

הם גם שוללים את הנסיונות השו-נים שנעשו, או הוצעו, לשקם מחדש את התרבות הערבית על-ידי חיקוי שטחי של הצדדים החיצוניים והחמ-ריים של התרבות האירופית. ההכרה המשותפת לכולם היא כי חייבת לחול התעוררות רוחנית ומוסרית בטרם תשוב התרבות הערבית לרמתה בע-בר. אולם שאלה קשה היא מה מביא לידי התעוררות רוחנית כזו ומה הם סימניה.

אחת ההרצאות המאלפות באותה ועידה היתה זו של החוקר, הסופר והמתרגם זכי נגיב מחמוד. הוא ניסה לעמוד על מרכיביה היסודיים של פריחה תרבותית, על-ידי בחינה של ארבעה מצבים הנחשבים כשיאים ב-תולדותיהן של תרבויות. הוא בחר באתונה בימי פריקלס, בגדד בימי הח'ליף אל-מאמון, פירנצה במאה ה-15 וצרפת במאה ה-18. אחת המסקנות שלו היא שאין קשר לגדולה צבאית עם התפתחות תרבותית, מלבד שה-היסטוריה מראה כי תקופה של שיא בעוצמה צבאית יכולות לבוא שלובות עם תקופות של העדר כל רמה תרבו-תית, כמו למשל עוצמתו של ג'ינגיס חאן דוגמתו, הנסיכים המונגולים ש-גרמו במידה רבה להרס התרבות ה-ערבית האיסלאמית.

היו שחלקו על ניתוחו של המרצה, והיו שתמכו בו, אולם איש לא טען כי עוצמה צבאית היא עדות או תנאי להתחיה תרבותית. גם בסיכום הרשמי של הועידה, המונה תחומים של פי-גור תרבותי ומציין משימות שהגשמ-תן היא תנאי להתעוררות תרבותית, אין זכר לנושא הצבאי.

דבר זה אולי מחייב הדגשה מיוחדת דוקא משום שמאז מלחמת יום הכיפורים נעשה מקובל על מדינאים ועתונאים ערבים להדגיש את התק-דמות הרבה בתחום הצבאי אצל הערבים. אין להכחיש כי התקדמות כזו יש בה לעורר סיפוק עמוק אצל מי שזוכה בה, ומי כמונו יודע מה חריף השכרון הבא בעקבות הרגשה של הצלחה צבאית. אולם בכל זאת, רואים אנו כי בדיון מעמיק יותר, אחראי יותר, המנסה לרדת לשורשי בעיות, איננו מוצאים כי חוקרים ו-הוגי דעות ערבים מחפשים את פאר תרבותם האבוד דוקא בשדה הקרב.

איני יודע אם שמעון פרס היה רוצה כי רעיונותיו יסתוגו בתחום ה-מחשבה הרצינית המעמיקה, או בתחום התעמולה הרגילה הנדושה. אולם מי שמבקש לעמוד על המתרחש במעמקי הנפש והרוח בעולם הערבי, ראוי לו להמנע משימוש נדוש בדפוסי לשון שאינם עומדים במבחן, ולהעמיק יו-תר בטיבן של התופעות. בכך עדיין לא יובטח השלום, אך אולי יובטחו הסיכויים ש„מגמת ההידברות והפתיחות" שהחלה להתגלות אצל הערבים" תת-עצם ותעודד מגמות אלה גם אצלנו.

גברה חשיבות השליטה הישראלית בשרם א-שיח

המאחז המצרי באי פרים, במבואות הדרומיים של ים סוף, טומן בחובו איום על חופש השיט הישר[אלי] ומגדיל את הצורך הישראלי בבסיסים נאותים ב[...] ולתגובות-גומלין נגד חופש השיט המצרי למפרץ סו[אץ]

מאת אורי דן

סערת קרבות השריון הגדולים והמיבצעים יוצאי הדופן של חיל האוויר במלחמת יום הכיפורים הבליעו בתוכם מ-ספר פעולות מיוחדות של ה-קומנדו הימי בפורט סעיד ו-בים סוף, שהיו מופת ליכולת ביצוע, הקרבה ודבקות במשי-מה.

מיבצעי לוחמה זעירה יפית אלה ראויים לעיון במיוחד עתה לא רק מ-שום שזה עתה מלאה שנה לביצועם, אלא משום שהמצרים מנסים להציב בפני ישראל מחסומים בים האדום, העלולים לסכן ברבות הימים את חופש השיט הישראלי לאילת; או אז תצטרך ישראל למצוא תשובות מיוחדות, ברוכות-דמיון לסיכול ההת-נכלויות.

מה שעשו אנשי הקומנדו הימי ב-נמלי מצרים באוקטובר אשתקד מסמל היטב למצרים ומזכיר לנו כיצד מסו-גלת ישראל להכות כהלכה על הים למרות האמצעים הימיים המוגבלים שבידיה.

בלילה אור ל-17 באוקטובר, בעת שהחל גלגל מלחמת יום הכיפורים להתהפך לטובתנו, תקפו לוחמי ה-קומנדו הימי שלנו את נמל פורט-סעיד בפתח הצפוני של תעלת סואץ, המשמש בסיס קידמי של הצי המצרי.

המצרים השתמשו במכלול אמצעים להגנת הנמל ולמניעת חדירות לתוכו, ובכל זאת הצליחו לוחמי הקומנדו להתגבר על מערכת ההגנה המצרית באומץ-לב נדיר, לפגוע בשלושה כלי-שיט מלחמתיים — ספינת טורפדו נו-שאת רקטות, נחתת טנקים וספינת טילים מדגם „אוסא" — ולהטביען.

החדירה הדהימה את המצרים והם הפסיקו להשתמש בנמל פורט-סעיד כבסיס-יציאה לכלי-השיט שלהם עד להפסקת האש.

המבצע הנועז, שאילו ניתן לתארו בפרטות היה נקרא כרומן הרפתקאות בדיוני, עלה בחייהם של שניים מהד-בוצים בלוחמים — אלי קמחי ועודד אמיר, שגופותיהם לא נמצאו — אך הוא בלם פעולות ימיות מצריות מסו-בכות. המצרים, חרף כל כוחם הימי בזירה ולמרות החיפוי האווירי שלהם, לא יכלו לסכל בפורט-סעיד את פעו-לות אנשי הקומנדו הישראליים, אשר שהו בשטח שעות רבות, לרבות שעות לפני-הצהריים ב-17 באוקטובר.

נמל גרדקה-שותק

גם פורט סעיד היה תמרור ה... בדרך רבת-המעללים של הקו-מנדו הימי, שרובם ככולם חסויים, ואליו מצטרפות פעולות הקומנדו ב-זירת ים סוף בשלושה לילות — אור ל-12, ל-20 ול-22 באוקטובר — ש-בוצעו כדי להטביע כלי שיט מלחמ-תיים מצריים בנמל גרדקה.

בים התיכון יכלו ספינות הטילים של חיל הים להתמודד עם הספינות המצריים, אך במפרץ אילת והים ה-אדום לא היו בעת המלחמה בידי ישראל כלי שיט מספיקים, יפים ל-התמודדות עם יחידות חיל הים ה-מצרי באזור זה. לכן יצאו אנשי ה-קומנדו הימי לשתק את הספינות ה-מצריות בבסיסן אשר בגרדקה, ב-מפרץ סואץ, מהלך כ-70 ק"מ ממצרי טיראן ויובל. נמל גרדקה שימש בסיס ליחידות הקומנדו המצריות שניסו לפ-עול במפרץ שלמה, ולכלי השיט ה-מצריים שמיקשו את מצרי יובל.

כבפורט סעיד השקיעו המצרים גם בגרדקה אמצעים רבים להגנת המעגן בפני פשיטה ישראלית, ואף הפילו המימה ללא הרף חומרי נפץ כל שעות הלילה. אך כל זה, והעובדה שגרדקה מוגנת באופן טבעי בשוניות ובאיים לא מנעו מאנשי הקומנדו הימי לע-שות שלוש פעמים במשך המלחמה את הדרך הארוכה לנמל גרדקה ו-להטביע בלחימת פנים-אל-פנים שתי ספינות טילים מסוג „קומר".

כתוצאה ממבצעים אלה פינה חיל הים המצרי את כלי השיט שלו מנמל גרדקה הנסוג לנמל רחוק יותר, ספגא'ה, מהלך כ-100 ק"מ ממצרי יובל. גם כאן גרמה הלוחמה הזעירה הימית ה-ישראלית לבלימת פעילות חיל הים המצרי ולצמצומה.

רק חודשים רבים לאחר המלחמה חיזק חיל הים הישראלי את מערכו בזירת ים סוף. הופעת שתי ספינות-הטילים הישראליות באילת מקץ מסע ממושך הדגישה את ההכנות הישרא-ליות לעמוד מול נסיונות אפשריים, מצריים ואחרים, לפגוע בחופש השיט למפרץ אילת.

○ כוונות מרחיקות לכת

אילו היו לחיל הים הישראלי ספי-נות מסוג זה בים סוף במלחמת יום הכיפורים ספק אם היו המצרים משגי-רים אוניות מלחמה לבאב אל-מנדב, כדי להטיל „בלוקדה" ימית על נתיב השיט לאילת. היום יצטרכו המצרים להחשב פעמיים בטרם יחזרו על „תר-גיל" זה כפתיחה לחידוש פעולות האיבה, או במסגרת חידושן האפ-שרי, שכן ספינות הטילים הישרא-ליות עשויות לחסום באותה מידה את הדרך בפני אוניות מצריות בדרכן למפרץ סואץ או אליו. ספינות ה-טילים הישראליות גם מהוות תשובה מיידית לאוניות המלחמה המצריות בים סוף.

המצרים חותרים ליישום האיום שלהם על השיט הישראלי בים סוף, ולשם כך נאחזו בפרים, אי הנמצא בקצהו הדרומי של ים סוף וחולש על מבואותיו. הנחתת יחידות מצריות באזור זה מצביעה על כוונות מרחי-קות-לכת.

מבחינה צבאית מבהירה מצרים ב-„התנחלות" באי זה שהיא מציבה בפני ישראל אתגר חמור בחסימת הכניסה לים סוף לא רק על-ידי חיל הים המצרי אלא גם מתוך הישענות על בסיס יבשתי. לפני למעלה מ[...] הגיעה סירה קטנה של מתנ[...] פרים כדי לתקוף באוקטוב[ר] מכלית „קוראל סי" שהיתה ב[...] אילת. הקמת בסיס מצרי מוצ[...] זה מחזקת איפוא את המערך המצרי בים האדום.

מבחינה מדינית נראה שמצ[רים רו]צה לאמר לישראל: מה שע[...] א-שיח' בידיכם, כשאנו יוש[בים] באב אל-מנדב ויכולים לחסום את ים סוף מכאן?

לאמיתו של דבר, המשמ[עות] מעשית הפוכה. שרם-א-שיח' ב[...]ראל, הן כמשענת אווירית [ו]משענת ימית, היא ורק היא [...] העדר הסכם שלום אמת — [...] עשויה להרתיע את המצרים [...] נחפז בדרום ים סוף ומהר[...] לאורכו לחופש השיט הישר[אלי].

○ למה שרם א-[שיח']

שתי משחתות וצוללת מצ[...] שיטו באזור באב אל-מנדב [ב]מלחמת יום הכיפורים את ה[...] החיוני לאילת, וכלי שיט מצ[...]פים עמדו הכן בפורט סו[דן]. אין מצרים מסתתרות עוד מא[...] איומים והקיצוניות של ר[...] בליקה של דרום תימן). בהנ[...]ליה באי פרים נסלה על עצ[...]ריות לכל שעלול לקרות בעת[...] באב אל-מנדב.

חשיבות הבסיס הישראלי ב[...] שיח' רק גדלה והלכה. אילו [...] סאדאת את ההסגר שהטיל ב[...] מנדב וסירב להפגנות לתביע[...] אל — באמצעות ד"ר קיסי[נג'ר] להסירו, היה הדבר מחייב [...] צבאית ישראלית לשבירתו. [...] א-שיח' בידיה לא היתה ישר[אל מסו]גלת לפעול בכיוון זה.

אולם המהלך המצרי ב[...] חורג מתחום ההתמודדות הי[...] מצרית. בהיפתח תעלת סו[אץ] ישרה באב אל-מנדב כתמרור [...] המלחמה הסובייטית שישל[...] השחור והים התיכון דרך ה[...] אין לאוקיינוס ההודי. ברית[...] אגת מאוד מנסיונה של [...] יותר ברפובליקה של דרום [...] השתלטות מצרית על האי פ[רים ...] רתת, לפיכך, גם את האינט[רס ...] לה.

זאת ועוד. הבחשות ה[...] אבל ארה"ב מביאה בחשבון [...] שורות, ככל ש„סבירותה נמו[כה] של השתלטות צבאית על מק[...] ערביים, ברגע שמשבר הד[לק ...] חמורות על כלכלתה וכלכל[ת ...] בעשור הנוכחי. (בערב הס[...] צויה כמחצית מאגר הנפט [...] אם יהדקו מפיקות הנפט את [...] המחירים המאמירים, או אם [...] צל מלך סעודיה, תיעשה ה[...] הפיסית המערבית לשם השת[...] מקורות הנפט ממשית יותר.

התחשבות המדיניות הכל[...] צפויות בעולם עשויות לה[...] חשיבותו האסטרטגית של [...] זמי ששולכן לזמנך מחזיק [...] עמדות-מפתח. מכאן, שאל[...] ישראל להתעקש ולהחזיק [...] בים זה, והדברים אמורים [...] גבי שרם א-שיח', אלא גם [...] רות אבו-רודס.

חיזוק חיל הים הישראלי ב[...] סוף חיוני עכשיו, ומכיוון [...] מסוגלים להחזיק בזירה [...] מאודות" — וגם אין צורך [...] עלינו לפתח עוד ועוד את ה[...] מבצעי המיוחד ואת הכלים [...] מגנו הימי.

יעקב שרת

בזבוז האנרגיה

ראי נא, אומה, כי היינו בזבזנים עד מאד ● לא רק כב[...] ביזבזנו על „ורדים" ו„סיבורים" ועוד ועוד ● גם זמן יקר והרבה הרבה אנרגיה חיובית ● ביזבזנו לשוא ועדיין מבזבזים כמוכי עוית ● ובמלוא הכאב אתה חושב באלה הי[...] הטרופיב ● מה היה אומר עלינו היום האיש-שלנו-מן-המא[...] אב לא „בכורפים"?

נגיה לבעיה העקרונית; אבל אחרי מעשה סבסטיה ברור לכל ובעליל ● שהתנהלות פרטיזנית בשטחים לא תי[...] והפונה כייד וכליל ● ומאותו רגע נעשה כל מבצע שכזה [...] פיפיות: ● הפגנה של דבקות בנחלת האבות אך גם הפגנה ש[...] יינתן למבצע לחיות ● הפגנה נהדרת של אהבת ארץ ציון והפגנה מכוערת של „סידורי" צה"ל וסילוף תעסוקתו למ[...] ההרפה והבזיון.

מה שקול נגד מה? מה מכריע את מה? ● מה הס[...] הסופי בהבנה הגדול של האומה? ● פה אין הכמות; איש חייב לגבש עמדתו ● ואני אומר: בחשבון הסופי המעשה היה מרוע אי-היותו ● ובעיקר מפני שהתנהלות א[...] היא היפוכה הקוטבי של הפגנה ● ובוודאי אין היא שעשו הערכה נוסח הונאה בבחינה.

הפגנה? בבקשה! יצעדו אלפים ורבבות מים עד י[ם] והזרה ● או בבוא ד"ר קיס ממסע הנעיקות בערב יעגינו [...] מיליד עד „המלך דוד" בבידה ● אך מה לכל אלה ולהתנחל[ות] של מבצע בשטחים הנדונים? ● הרי אילו הניחו למפגי[נים] להתנחל בשלווה וללא פרסומת כלי התקשורת הרעבתנים ספק רב אם היה נולד מתוכם ישוב קבע אחד לאורך ימ[ים] ושנים ● כן. ההיסטוריה הוכיחה שישובים נבנים בעמל ו[...] בכפגיעים.

מודולוס

מטבחי יוקרה אקסקלוסיביים ההופכים את המטבח למקום נעים והדור.

10

10 תשלומים חודשיים שווים. מבצע אשראי מיוחד לזמן מוגבל המאפשר לך כבר היום להזמין מטבח שיפאר את ביתך וינעים עליך את עבודת הבית.

מטבחי מודולוס מצטיינים בקוי עיצוב מודרניים
קו עיצוב נורבגי בסגנון כפרי
קו עיצוב איטלקי בסגנון אלגנטי מאופק
מבחר עשיר וצבעוני של חומרי גימור. הרכבה והתאמה ע"י צוות מרכיבים מאומן ומנוסה העומד בביקורת מתמדת של המפעל. המפעל מצוייד בציוד מודרני וחדיש והמטבחים מיוצרים בתהליכי יצור מודרניים ובפיקוח הנדסי מתמיד.
צוות הארכיטקטים והמעצבים מוכן לבוא לביתך לייעץ ולתכנן ללא כל התחייבות מראש.

מודולוס

מודולוס מטבח יוקרה לדירה שהיא גם בית.

מודולוס: משרד ראשי ומכירות. ת"א, דיזנגוף 220. טל. 248462.
נתניה: מודולוס, רח' שמואל הנציב 9.

'חברה לישראל' לא הצילה את רוזנבאום

...ומת ההצלה נסתיימו — החלה הטחת ההאשמות ✶ ממשלת ישראל נכוותה ב„בנק ארץ־ישראל בריטניה" וחששה ...סתבך בהצלת בנק „קרדיט" ✶ „בנק הפועלים", שלא ניזוק בפשיטת הרגל, הצטיין במאמצי ההצלה ✶ ממשלת הסן ...ערב־גרמניה, העומדת לפני בחירות, הכריעה את כף המשבר בהוראה לבנק שלה למשוך ידו מהשותפות בבנק „קרדיט" ...אוי ל„אי.סי.בי." ואבוי ל„אי.סי.טי." ✶ צור ביקש לשווא להעיד לפני החוקרים, ומהראדיו נודע לו על התלונה הפלילית ✶ מיכאל צור מסביר: „מעולם לא נשאלתי ע"י ספיר היכן מופקדים הכספים של החברה ומעולם לא דיווחתי לו על כך"

מאת אריאל וינשטיין

סוף השבוע הרביעי לדר־מה המתחוללת סביב „פ־רשת רוזנבאום", אפסה תקווה להציל את עשרות ...ני הדולר שהופקדו בעסקיו ...עפים של „הענק המתמוטט". ...איליהו מארצות דרום־אמריקה הממסד הכלכלי בישראל ובעולם היהודי, שהודאגו מהוצאותיה של הרגל, המשיכו בדיוניהם המאוא־שבמרכזם ניצבה השאלה באיזו מי־...ין להזרים הון חדש ל„אינטרנציונל" של הדוקטור בוגנזה כדי לאפשר פעילותו. אלם אתמול נתברר סופית ...צים עלו בתוהו.

...ים המעורבים הללו עתה להטיח זה ...אשמות בדבר הסיבות שסיכלו את ההצלה.

...ו ומקורביו של ד"ר טיבור רוזנ־...ובניהם נציגו בישראל עמוס מנור, ...ו האבחנה שלו זכו למתניתין ב־תקופה ממושכת ראש שרות הבטחון, ...מחוץ ועזוע כלשהו המאיים לפקוד אימפריה הפיננסית. להיפך, „קרדיט ...ציונל בנק" ו„הקבוצה" הרשומה ב־...בירת ליכטנשטיין הקפידו עד תחילת ...ר לקיים את התחייבויותיהם ואף ...החזירו פקדונות לזמן קצוב בטרם ...מועדם.

...על כן, בהתחשבויות עם „החברה ...ציונל", הפגינו מנהליו של טיבור רוזנ־...וליקבות שעלתה בכמה מקרים על זו ...קים אחרים. עובדה זו היתה במתאר ...יותר אחד הנימוקים שהעלה מיכאל ...הסביר מדוע נתן אמון כה רב ב־...התנוסים" משוויץ.

בניגוד לחוק השוויצי

...ה, שד"ר רוזנבאום השקיע כספי הפ־...בים שורמו לקופתו בקרקעות ובבב־...תרים, ובניגוד לחוק השוויצי המח־...א חלק של ההשקעות הללו מאבצעים ...ר מן הבנק שלו ל„קבוצות" שלו ...ך בחודשים האחרונים חלה ירידה ...בערכם של נכסים אלה.

...ר רוזנבאום התברר, שהוא לא יכול ...את התחייבויותיו אף־אם יעלה בידיו ...את נכסיו, ועל כל אלה נוספה ה־...המצטברת על ההפקדות שנעשו ב־...ב„קבוצה", שהחריפה את ההידרדרות. ...אז לאוקים ...עשר בספטמבר. בא ד"ר רוזנבאום ...הגיע כל־בו וביקש פגישה דחופה עם שר האו־...שעות הלילה המעטות שנותרו לו עד ...שנקבעה למחרת בשבע בבוקר זימן ...ו להודרד במלון „דן" כמה אנשי עסקים ...ל הסיפור להם בראשונה על קשיי ...

...ר הנואשים להשיג כיסוי לחובר־...ממשלת ישראל, המשענת האחרונה, ...לו יפה, מן הפתח מחמת איריות ...ר בסכום הסופי הדרוש ומהצגת חש־...ם של השרים להשפעות תביכה זו ...ציבור הרחב, שעדיין לא עיכל את ...„בנק א"י בריטניה".

שהממשלה סירבה לכסות המסדים ...בנק א"י בריטניה" באנגליה לא יכלה ...ם עתה לכסות את הובותיו של בנק ...ו"ל, הפעם „קרדיט", ומשעה שנתברר ...ממשלה איננה מוכנה לסייע בידו סיוע ...התכנס ד"ר רוזנבאום בתוך עצמו ...במעין הלם, שלא איפשר לו להשי־...במאמצים שנעשו בשבועיים הגורליים ...סיון ההצלה בבירות אירופה וישראל. ...עוף־פעולה זה היה הכרחי, משום שכל ...נתבקש, או הובא בחשבון כמסוגל, ...ם הון חדש, תבע תשובה לשאלה ...ת אחת: מה גובה ההתחייבויות של ...ויט" ושל „הקבוצה". ללא מידע היוני ...ו הבעלים החדשים מכניסים את עצ־...מלכודת, שהרי מדי פעם צצולים ל־...גושים חדשים בתביעות כספיות ללא ...

מלוות בכל מחיר

...לה נוספת היא האם בעולם הפיננסי ...ף מהלכים בנקאים ומנהלים ובאמ־...ו כשרי־חוב בחתימת ד"ר רוזנבאום, ...ו על ידו בשם חברותיו כנגד הלוו־...שגבל כהם בלי שנרשמו כחוק בספ־...בדנותה. בעלי עסקים יודעים, כי בצד ...ור כל מי שעומד לפני פשיטת־רגל ...מלוות בכל מחיר.

...ם למרות סיבוכי־השאלה הרבים הללו ...ם נכבדים בישראל ומחוצה לה במאמצי ...השלב. הראשון היה נסיון לשרטט ...ה באמנה כל מצבת הנכסים והתחויי־...ן והחל בו לפרוח שבישיבת מועצת ...לים של „החברה לישראל" בפאריס, ...הודעה המנכ"ל מיכאל צור כתפקידו, ...ו ספקות ביחס לסיכויי־...

...צע ההצלה נרתם גם יושב ראש ...הפועלים, יעקב לוינסון. שליחים של ...ה פיננסים ישראליים, היושבים קבע ...ופה, נתבקשו לאסוף כל מידע הבנקי ...ם (ערך הנכסים הרשומים על שם ...צות" ד"ר רוזנבאום, יעודם, היש עלי־...שעבודים וכו').

...כרי מקורות בירושלים לא היה בנק ...לים מעורב כספית לא בבנק של ד"ר ...באום ולא בחברותיו, ולכן לא ניזוק ...ז בפשיטת הרגל. התרומתו של יעקב ...סון לנסיון ההצלה נעשתה בעל מניעים ...לים (תרדה לעתיד ההשקעה בישראל. ...זאת, המשיכו מקורות „בנק הפועלים" ...השבועיים הגורליים להכחיש בתוקף ...את הידיעות שהמוסד שלהם קשור ב־...נות ההצלה.

...גים בנקאים באירופה, ובעיקר בנקים ...ם ובינוניים, הביעו את הסכנה ...הלכות של פשיטת רגל של בנק בגודל ...של „קרדיט אינטרנציונל", שמאזנו ...על 250 מיליון דולר.

הודאה שהכל אבוד

...ידה, אם כי במבצים קטנים בבישראל, ...זה אף את חוגי בממשלת הסן בגרמניה ...ערבית, שכן הבנק הממלכתי של מדינה ...

הבנקאי והמנכ"ל: טיבור רוזנבאום (מימין) בחברת מיכאל צור

זו היה שותף ב־36 אחוז ב„קרדיט אינטרנציונל" (וב־50 אחוז בזכות ההצבעה). אמנם, „הסישה לנדסבנק" השקיע ב„קרדיט" „רק" 12 מיליון דולר, אבל, השקעה זו ועצם השותפות הניעה את הגרמנים להזרים לז'נווה בשבועיים שבהם נעשו מאמצי ה־הצלה אמצעי נזילות שאיפשרו ל„קרדיט" להמשיך במילוי התחייבויותיו.

אכן, מעיני ראש ממשלת הסן, שהוא ועמיתיו בקואליציה עומדים להתייצב בעוד שבועיים לבחירות, לא נעלמה הסכנה ה־פוליטית העלולה לצמוח מהתמוטטות הבנק השוויצי. גם בלעדי זאת, תקפה האופוזיציה הנוצרית־דמוקרטית את הממשלה הסוציאל־דמוקרטית במדינת הסן והאשימה אותה בניהול כושל של הבנק הממלכתי, אשר עוד בשנה שעברה נאלץ לתקן את הנתו־נים בדבר ערך נכסיו.

מאליה נשאלת השאלה מדוע, נוכח רוחב הלב של השותפים להצלת הבנק, היתה תשובתה של ממשלת ישראל שלילית לחלו־טין. האמנם לא היה האוצר מוכן להקצות אפילו 10—20 מיליון דולר כדי להציל את המוניטין של המשק הישראלי?

כיום, דין שאלה זו כחלב שנשפך. ואף על פי כן מגלים מקורות ממשלתיים שאילו חסרו רק 10—20 מיליוני דולר היתה הממ־שלה נכונה להזרימם לקונסורציום שקם להצלת הבנק (כמובן, כנגד בטוחות שהז־רמת הליקוידיות איננה נושאת עמה סיכון).

„טריקת הדלת" מצד „הסישה לאנדסבנק" נעשתה ביום שלישי השבוע, כאשר החליט לנצל את זכותו ולהחזיר לבנק „קרדיט" את המניות שנרכשו מד"ר רוזנבאום. משמעות החלטה זו, שבאה בשעה שלכל היה ברור כי הבנק זקוק להון חדש ובלעדיו לא יוכל למלא את התחייבויותיו, היתה ש„הסישה לאנדסבנק" ויתר על חלק הארי אם לא על כל 12 מיליוני הדולר שהשקיע בבנק הכושל. כלומר, זו היתה הודאה מצד השו־תפים הגרמנים בכך שלא היתה כל אפש־רות להציל את המערכת וכל השקעה נוספת בה אבודה.

● ה„חברה" סירבה להצטרף

עתה מוטלות האשמות, כבדות נגד הנ־הלתה החדשה של „החברה לישראל" על שסירבה להצטרף לקונסורציום הנושים, ר־

לתרום בכך לשיפור סיכויי ההצלה. יש ה־תולים את הקולר בגורמים אחרים, אך לאלה שראו במלואה את ההידרדרות של ד"ר רוזנבאום היה ברור, שרק התארגנותם של כל הנושים ללא יוצא מן הכלל היתה יכולה להציל מה שניתן להציל.

במרוצת הדיונים הוברר, שהחברות הרשו־מות בהאדה חייבות כ־50 מיליון דולר ל„קרדיט אינטרנציונל" וכ־75 מיליון דולר ל„חברה לישראל", ל„צים", לבתי הזיקוק, ל־מוסדות ממלכתיים ציבוריים והסתדרותיים ול־גושים פרטיים. המסקנה העיקרית לאור זאת היתה שאין להציל את הבנק בלי להסדיר את העניינים ב„קבוצה", שכן חלק מן החובות של ה„קבוצה" לגורמים שמחוץ לבנק היה מכוסה בערבויות של הבנק, ובלעדי־הסדר ב„קבוצה" היו הנושים עלולים לבוא לבנק בתביעות.

ועוד, בדיונים שבהם השתתפה צמרת ה־מצילים נתגלה, שמפקידים רבים עודם מאמי־נים שכספם מצוי ב„קרדיט אינטרנציונל בנקי" (אי.סי.בי.) ולא ב„קבוצה" בואדוז בעלת השם המצליל הדומה, „אי.סי.טי.". אמנם, מבחינה חוקית לא הונה אותם איש משום שהם חתמו על ניירות של „אי.סי.טי.", אבל, בהגיע יום־הדין הם עשויים לבוא בטענות קשות כלפי הבנק הממלכתי הסולידי של הסן בטענה שהפקדותיהם נעשו אחר־כניסת „הסישה לאנדסבנק" להנהלה הפעילה של „קרדיט אינ־טרנציונל", ומשום כך מוטלת עליו ועל של־טונות הסן לפחות אחריות מוסרית לכספם האבוד.

● „בעלי מספרים" ויתרו

מסכמים אלה ואחרים כתגו איפוא המאמצים להצלת כל „החבילה" של ד"ר רוזנבאום, שבמרוצת המגעים המירו שמה ל„תיבה".

נושים גדולים נתבקשו לוותר על חלק מתביעותיהם בנימוק ש„בעלי הרצון הטוב" בגרמניה, בישראל ובעולם היהודי מוכנים להזרים הון חדש בהיקף מוגבל. לנושים הוסבר, שסירובם לוותר על משהו מן המגיע להם עלול לסכן את כל הפקדותיהם. נושים רבים הביעו נכונות להיתרמות ויש דעה האומרת שנכונות מקבילה מצד הברון רוטשילד הנ־לתה החדשה של „החברה לישראל" היו יכולים להעלות תרומה חשובה לכל העוסקים במלאכת ההצלה.

ישנו אף יסוד להנחה שחלק של הנושים הביע נכונות לא לפנות בבקשה לפרק את

„הקבוצה" כל עוד אין הבנק עומד מחדש על רגליו. לכאורה היה „רצון טוב" כמעט מכל הכיוונים, אלא שנתברר כי יש גם לפצח את סוגיית „המספרים הסודיים", שהרי נושים רבים הם אנשים פרטיים שהפקידו כספים בחשבונות ממוספרים לשם הסתרתם מעיני מס־ההכנסה או בשל סיבות אחרות, בנצלם את „הסודיות הבנקאית" המובטחת במערכת הבנקאית של שוויץ.

היה, כמובן, הכרח להשיג את רשימת המפקידים הללו כדי להשיג גם מהם ויתורים כלשהם, ומדובר לא במיליון דולר או בשניים, אלא בהרבה יותר. ד"ר רוזנבאום לא נתבקש לגלות את הרשימה, שעליה שמר מכל משמר, אלא רק להשיג את הויתורים הללו, והיה יסוד להניח שדווקא „בעלי המספרים" יהיו נוחים יותר מבעלי הפקדונות הגלויים, משום שיש להם מה להסתיר ומוטב להם שהמערכת תמשיך בפעילותה מאשר תפשוט את הרגל והם ייאלצו לבוא למפרק ולחשוף את עצמם כתנאי לקבלת „פירורים" מן הנותר אחרי ההפיסות.

לזכותו של ד"ר רוזנבאום ייאמר, כי בשבוע שעבר החזיר לבנק סכום נכבד של 7.8 מיליון דולר מהוצאותיה של „הקבוצה", אך התזורים האלה, והנגזה ש„בעלי המספרים" יבחרו שלא להיחשף, לא יכלו לעמוד כנגד שיקוליהם של אלה שהחליטו למשוך ידיהם כן המאמצים. „הסישה לאנדסבנק" שמכנו

(סוף בעמוד 26)

דו שיח על הריין

— קראת, פראנץ?
— קראתי מה, האנס?
— על היהודי הזה, מרגוזה רוזנבלום.
— רוזנבאום.
— זהו. מיליוני מארקים. של גרמנים הרוצים וטובים. הסכרנות של פנסיונרים. הכל הלך לעזאזל.
— זו כבר הפעם השניה. לפני שנתיים או שלש היה יהודי אחר. גם כן מדינות. ברני מה־שמו.
— קורנגלט.
— קורנפלד.
— מה זה משנה.
— גם רוטשילד מעורב בעניין.
— אלא מה חשבת. הם כולם ערבים זה לזה.
— ערבים בלי כיסוי, הא־הא־הא.
— עוד בירה?
— לא, תודה. האשה מחכה בבית. אז היהודים דופקים אותנו, אתה אומר.
— הם צריכים את הכסף בשביל ישראל. קונים נשק נגד הערבים.
— אז לוקחים מהנוצרים.
— אלא מה.
— ואתה יודע, אני לא רציתי להאמין שזה ככה.
— ועכשיו אתה רואה.
— אתה רוצה לומר שאדולף צדק?
— לו רק נתנו לו לגמור את המלאכה, לא היו לנו היום סקאנדלים כאלה.
— לא יפה לדבר ככה, פראנץ.
— אני לא מתכוון ברצינות, האנס.
— צריך ללכת, פראנץ. האשה מחכה.
— אז שלום, האנס.
— הייל, פראנץ.
— אתה שובב, האנס.

י. שפיץ

פורד, החיטה ו„הדטאנט"

נוכח הבצורת, שפגעה בשדות־המספוא בארה"ב, הבטיחה מוסקווה לצמצם קניותיה ✶ נסיון הסובייטיים לקנות כמויות גדולות בלא ידיעת ממשלת וושינגטון, עורר סערה ✶ הנשיא ביטל את המכירה ודרש דיווח מראש על כל עסקת־תבואות גדולה

מאת פליפ בן,
סופר „מעריב" בארה"ב

בקיץ 1973 נראה החקלאי האמריקני כאחד היצורים האומללים שבעולם: חי־טה, תירס ושאר מיני ת־בואה שהיה זורע בשדות העצומים, בעזרת טרקטורים ומכונות רבות אחרות, נמכרו במחירים נמוכים יותר משהיו מקובלים בדור הקו־דם. בו בזמן שילם מחירים גבוהים פי שלושה או ארבעה או חמישה בעד כל מה שהוא היה קונה, כולל דשנים.

וביחוד החקלאי לא היה בטוח, שבכלל יימצא קונה לתנובת אדמתו, כיוון שכל ה־ממגורות הרבות השייכות לממשלה, לחברות מסחריות גדולות או לבנקים, היו מלאות מן היבול מלפני שנה ושנתיים. רבים סברו שאין טוב להם אלא לא לזרוע כלל, ולקבל סובסידיה מן הממשלה על הובדת־אדמתם.

באותו זמן עתהו אדונים אחדים ממוסקווה באחד המלונות בניו־יורק בשיחות עם בצי־גיהן של כמה חברות אמריקניות לסחר־תבו־אות. הידועות בספקות במעט של כל הממש־לות בעולם. איש לא ידע על כך — אף לא שר־החקלאות בוושינגטון, אם כי יש לו לש־כת־החזיות גדולה, המפסיקה כלכלנים ומומ־חים לחקלאות הבודקים דו־חות מכל רחבי תבל, ובכלל זה המיברקים של נספחים לחק־לאות בכל שגרירות אמריקנית בעולם.

לשכה זו מפרסמת לעתים קרובות אומדנות, שבכיכול הם תחזית מדויקת, מה יהיה היקף יבול־החיטה ברוסיה, בארגנטינה ובקנדה, יבול האורז בסין ובבורמה ויבול אגוזי־האדמה באפריקה.

אנשי הלשכה הזאת טוענים, שהם יודעים כל מה שנעשה בעולם. רק מה שנעשה בניו־יורק לא ידעו — למשל, שלאחר כמה ימי־התמקחות חתמו הבציגים הסובייטיים על הז־מנות לקניית רבע מיבול החיטה של ארה"ב וכמויות גדולות מאוד של תירס ותבואות אחרות.

זו היתה עסקת־התבואה הגדולה שבהיס־טוריה — אולם לאנשי משרד החקלאות ב־וושינגטון נודע הדבר רק כאשר פנו חברות־הסחר אל הממשלה ודרשו תשלום הסובסידי־ות, שהבטיחה הממשלה מכבר כדי להיפטר מ„צרות עודפי־היבולים".

יוקר ומחסור בארה"ב

לא עברו ימים רבים ומחירי התבואה הח־חילו להאמיר, ועד מהרה נעשו אחד הגורמים העיקריים לאינפלאציה בעולם כולו. עודפי־התבואה בעולם נתחלפו בגרעון כל־עולמי. ארה"ב, ששנים רבות היתה אסם־התבואה של העולם, נאלצה להודיע שאיננה מסוגלת לכלכל את העולם כולו.

בשוק האמריקני עצמו התייקרו כל כך הלחם, הבשר החלב, עד שהיה הפעגות והגר־עות־חרם. כן התלבטה ארה"ב לעתים קרובות בהופעות של מחסור בבשר, עוף, ביצים, גבי־נה ומזונות אחרים: לבעלי משק־החי לא היה כדאי לגדל כמויות גדולות, כאשר שה־מספוא עלה ביוקר רב כל כך.

עסקת־התבואה הסובייטית נעשתה שם־דבר לכשרונם של הסובייטים לנצל את הדטאנט למען מטרותיהם. וביחס לעתיד לא פקפקו

הפרשנים, שבעיני השליטים הסובייטים ה־יתרון הראשון־במעלה בדטאנט בין מוסקווה לוושינגטון הוא, שיש בו ערובה מצלנת מפני כשלונותיו של המשטר הכלכלי הסובייטי. וכי מה הטראגדיה, אם הקולחוזים אינם מוציאים לחם מן הארץ — אפשר להשיג חיטה מאמריקה בזול, אולי באשראי לזמן ממושך, ואולי חינם.

שפע ברוסיה — בצורת באמריקה

מאז נעשתה עסקת־התבואה הסובייטית ה־גדועה, ירד צל הרעב על ארצות רבות: ה־ארצות המדבריות באפריקה המרכזית, הודו, באנגלה־דש נפגעו בבצורת, במיעוט גשמי־המונסון, או בשטפונות מרובי־גשמים או מ־גחשולי־ים. גם אמירי־הנפט והקארטל שלהם מילאו את תפקידם, בהכפלם עשרות מונים את מחיר הנפט הגלמי, שהוא חומר־גלם ל־ייצור דשנים סינתטיים. הארצות העניות ב־אפריקה, באסיה ובאמריקה הלאטינית, שאין להן תבואה ולא נפט, לא יכלו לשלם את מחירי הדשנים המאמירים והולכים. ופחות דשנים פירושו: פחות לחם ויותר רעב.

בשנים האחרונות הודיעה ברית־המועצות על יבולים מבורכים, על שיאים שלא היו כמותם: יותר מ־200 מיליון טונות תבואה ב־1973, וכן ב־1974.

באותו זמן שפר פחות חלקה של ארה"ב. עוד לפני חודשים אחדים אמרו, שסיכויי יבול־השנה מצוינים. והנה היה אביב קר ו־גשום, וקיץ דל־גשמים; וכאשר התחילו ל־התקבץ הדיווחים, כי הבצורת תצמצם חלק כן היבולים, נפל בסוף ספטמבר גל של קור, לפני שהספיקו לאסוף את הקציר של שדות רבים.

התוצאה היא: יבול־החיטה הגיע לשיא — יותר מכפליים כתצרוכת של ארה"ב עצמה, ויהיו עודפים גדולים ליצוא לארצות, הקונות דרך־קבע חיטה אמריקנית, וגם לארצות שלקו ברעב השנה. אולם מאכזבים היבולים של תירס וגרעינים אחרים, וביחוד גרעיני־מספוא שמגדלי בקר ועופות בעולם כולו נזקקים להם. המחירים בשוק־התבואה של שיקאגו הגדול שבעולם, שבראשית השנה התחילו ל־רדת, שוב האמירו וידרבנו את האינפלאצי־הצולמית דירבון נוסף.

קניות „מצומצמות"

בנסיבות אלה התחילה ארה"ב לשדל או צות רבות, שיואילו לצמצם קניית גרעיני אמריקנים, כדי שתוכל ארה"ב לכלכל או עצמה ולעמוד בהתחייבויות, שאין חדלים מל־האריך בה לקיימן; בדבר האכלת הבוני הרעבים באפריקה, בהודו, בבאנגלה־דש ובשאר הארצות, וכדי למנוע גיאות נוספת של גוגול־האינפלאציה, האמרת־המחירים וירידה כוח־הקניה של כל המטבעות.

היו ארצות שנענו בחיוב לבקשות האמריקנים: ארצות השוק המשותף האירופי, שכל שנה קונות תבואה אמריקנית בכמויות גדולות, הסכימו לקנות פחות.

בכלל הארצות, שאנשי־הרשות האמריקניב שידלו אותן לצמצם קניותיהן, היתה גם ברית־המועצות. שר־החקלאות האמריקני ארל בא־הומיץ אליו את השגריר הסובייטי אנאטולי דוברינין, ומסר לו את הבקשה. השגריר הע־ביר אותה למוסקווה, והביא התשובה: יבול־החיטה בברית־המועצות מבורך כל כך, עד שקניותיה של מוסקווה יהיו „בצומצמות" מאוד.

נזה דעתם של פקידי־הרשות במוסקווה. וגם הידיעה כי בציגים סובייטיים לקניית־תבואה שוב הגיעו לניו־יורק, לא הפרידה אותם. היה עוד טורם לשלותם: כאשר ביקר המנהיג הסובייטי ליאוניד ברז'נייב בארה"ב ביוני 1973, ובכל נאום מנאומיו פיזר שבחים להישגי הדטאנט ולשיכורו, התם עם הנשיא ניכסון על כמה הסכמים בטכס ססגוני, שנערך במיניסטריון־החוץ בוושינגטון. אחד ההסכמים האלה מתייחס להילופי מידע בעניני־החקלאות: ארה"ב תודיע לסובייטים, כמה חיטה, תירס וכותנה היא מקווה לאסוף באסיף הבא, וכך יודיעו הסובייטים לארה"ב.

אמנם עד מהרה נתברר לפקידי־הרשות ה־אמריקנים, כי הסכם לא שינה כלל את כנהגה של מוסקווה להתייחס למידע כמה כאל סוד־המדינה. אף על פי כן נשארו בטוחים, שאין צפויה להם שום הפתעה.

לכן פרצה סערה בשבוע שעבר, כאשר כ"ל־

(סוף בעמוד 26)

בעד ונגד

דוד לאזר

דיוקנו של אדם מוכשר

הוא — לכל הדעות — אדם מוכשר. „עילוי" ממש, — כך אמרו עליו עוד כאשר למד ב„חדר". במרוצת הזמן עלה בדרגה — „גאון" קראו לו. איינשטיין חדש. חריף ועוקר הרים. זכרון יש לו, — בור סוד שאינו מאבד טיפה. אלפי מספרים הוא יודע בעל־פה, בלי להציץ אפילו לתוך הפנקס הקטן שלו. כעיף מבט על מאזן של בנק או של חברה גדולה — וזה מספיק לו כדי לעמוד על טיבם של העסקים שהבנק או החברה מנהלים. והוא בעל יוזמה ומעוף — „רוזמאח" קוראים לזה בלע"ז הסלאבי. אין הוא מסתפק במה שיש כבר, נפשו יוצאת למרחקי תבל, למרחב הגדול על פני כדור הארץ. צר לו המקום בארץ הקטנה שלנו, הסיסמה שלו היא — התפשטות, אכספאנסיה. סיארה ליאונה ו־חוף־השנהב, הונג־קונג וסינגאפור, יפאן — ובירת נסיכות ליכטנשטיין, וואדוז. בעצם, — העולם כולו. הוא חובק זרועות עולם, אימפריה שלמה דרושה לו לעודף־המרץ שלו, לבטחון העצמי שלו, המכסה לפעמים על רגשי־הנחיתות שלו, — קומפנסאציה, קוראים לזה הפסיכולוגים.

מיליונים — דולארים, כמובן — עוברים כלאור יד בין אצבעותיו. אומנם, רק האצבעות הן שלו, המיליונים הם של אחרים. אך מה זה משנה? העיקר — להתקדם, לעשות חיל, להוכיח את עצמו, „להשוויץ", לפעול, לא לעמוד במקום, לא לקפוא על השמרים. עוד מיליון ועוד מיליון. להשקיע, להעביר מיד ליד — בחינת שלח לחמך על פני המים. מה יהיה, אם בניגוד לדברי החכם מכל אדם, — לא ימצא היו את הלחם ששלח על פני המים? אין דאגה: את הלחם בשביל עצמו ימצא תמיד. הוא אינו פוחד. יש לו גיבוי מספיק חזק, שערה לא תיפול מעל ראשו. יש מי שיגן עליו בכל התנאים. הוא — מחוסן מכל הצדדים. גם במקרה של כפולת כללית — הוא לא יפול לעולם!

✶

אם הוא במקרה — אך הדמיון הוא באמת מקרי בלבד, כפי שנהוג לו־מר — שר וגדול במעצמה גדולה, אזי הוא מרגיש עצמו כדג במים. יש שדה פעולה, יש מקום להתגדר בו! את רוב זמנו הוא מבלה בשחקים, בטיסות מעבר לאוקיינוסים. שיחות שלום — הוא המומחה לדבר. שפות אסיאטיות אין הוא יודע, אך הוא יודע לכבוש את לבם של האסיאנים הערמומיים. חיוך פה, חיוך שם — והשבויים חוזרים הביתה. פרס נובל לשלום נופל לידו — וגם לידי שותפו בשיחות — כפרי בשל, אך השלום עצמו רחוק עדיין. עדיין יורים התותחים ונהרגים נשים וילדים. אך הוא חוזר הביתה כמנצח, כשהחיוך הרחב מרוח על פניו העגולים. האם באמת פתר את כל הבעיות? אין זה חשוב לגברי. הוא הראה את כוחו, הוכיח את כשרונו.

בדיפלומאס — אין שני לו. כמדינאי — מימי ביסמארק לא היה כמוהו. אין ספק — הוא יעבור להיסטוריה. גם אם הנ־מוטס כיסא זה או אחר ומי שישב עליו נזקק עכשיו לכיסא־גלגלים, — הוא על רגליו עומד. כבר לא באותה עוצמה ולא באותו בטחון, — אך עובדה: עו־מד. עומד — ונוסע, עומד — וטס. להביא שלום, כשהוא מביא רק לפי שעה, מפות ורק... מפח־נפש. אבל — הוא מוכשר, בלי ספק. שלום או לא־שלום, — הוא מתנשק עם קרוב ובייהוד עם רחוק. ריח הנפט הנודף מן ה„פארקנג" שלו לתיבוקים ולנשיקות, — אינו מפריע לו. בשבילו — זה ריח הבושם המזרחי. ואם חוש ריח אין לו — הוא אורח רצוי ומקובל גם באותם המקומות שלבני גזעו אין בהם דריסת־רגל. זה כוחו של כשרון.

✶

אני מודה ומתוודה, שלאור כל ה„כשרונות" הללו שנתגלו לאחרונה — בדיפלומטיה, בפוליטיקה, בעסקי שלום ומלחמה, בפינאנסים, בנתיבי נפט ובנתיבי מים, ובשאר „מקורות" פרנסה כסוג זה, שהדרכם אינה שגה ב„דרימי" ומאותם מראה גרעון של מיליונים רבים,

— אני מפחד קצת מפני ה... מוכשרים יותר על המידה. מעתק הברק שלהם. כן הבטחון העצמי המופרז שלהם. אסתכן בפאראדוכס — מוכשר ומוכשר־פחות, המוכשר־פחות עדיף. כל כך למה? כשום שהמוכשר — כל מה שהוא עושה, נראה בעיניו גאוני ומוצלח יכשר, — ואת בזכות כשרון העשיה שלו. הוא אינו מת־עמק ביותר בבעיות, אינו מרבה לחשוב, — הוא מאלתר. הדחף הפנימי והאמביציה האישית שלו כותיבים לו את מעשיו והכלל המקובל אצלנו — „מי שאינו עושה כלום, אינו טועה לעולם", משמש נר לרגליו, גם אם בגלל אותו „נר" שנפל לרגליו, נכוותו כבר פעמים אין ספור. ואילו הייתי צריך לבחור ב„איש הזכוי", הייתי בוחר באותו אדם צעיר שיעבור להיסטוריה כמי שלא רצה להיות קיר האוצר. באותו יהודי שראה מוצעה גדו־לה של בנק רוטשילד, שהמפקים מנהל כללי לבנק, והוא הלך אל רוטשילד ואמר לו: „אדוני הבארון, אני מצטער, אני — לא בא בחשבון". חסר אמביציה היה כנראה אותו יהודי, מכתריאלובקה, אם אינני טועה. לא היה לו „ראמאח".

אדם פחות מוכשר — הושב פעמים ושלוש ועשר, עד שהוא כחליט. אם הוא ישראלי במקרה, הוא מקבל את סי־כתו של ידידי לובה אליאב „ישראל קטנה, אך יפה" — לא במובן הסדי־טוריאלי של ה„סלתאף", אלא פשוט בגוד בן זה, שאין הוא נגוע בשגעון הגדלות עד כדי כך שיחשוב שצריך לספח לישראל הקטנה — גם אם היא „גדולה" — את... ואדוז, בירת נסיכות ליכטנשטיין, ואפילו לא — את זינוה. ואם בזה יעד־דיף — בכל שהוא מאבריים ישראלי — את הול־כריס של פני רחוב ליליינבלום, עם כל הכבוד לבצל „הכאת בעורים" והזקן הלבן.

✶

אדם פחות מוכשר — אך לא אידיוט גמור, כמובן — יתאבק יותר ויהיה גם אחראי יותר. הוא יעקוב אחרים בהת־לטותיו, ישאל בעצתם, אולי גם ירצה לדעת, — איפה זה והאדון ומה התועלת בדבר להשקיע דווקא שם את הכי־ליונים. אולי גם יפתח את ספרי החוקים של מדינת ישראל ויראה שם מה מותר ומה אסור — לא רק ביחס הלי־רות הבודדות והסטר של דולאר אחד — שגם הוא בחזקת עבירה, אם אין מצי־עים אותו לאוצר, — אלא למיליוני הלי־רות והדולארים, שיהודים טובים השקיעו בישראל בתום לבם וברצון לעזור לנו בהקמת מפעלי תעשיה ובייצור מקורות פרנסה חדשים המועצים לנו כל־כך. לקל־טת עליה חדשה. האדון?... — כה פתאום האדון, יגיד האדם הלא־כל־כך מוכשר, שאינו בקיא בגיאוגראפיה הפינאנסית, של „עילויי" ומוכשר — לכל.

אדם פחות מוכשר — שאינו וגם לא היה כעולם פרופסור בהארווארד ופליט יהודי מגרמניה — אך הוא בעל שכל ישר של יהודי פשוט, לא יסכים בעד שום הון בעולם לקחת על עצמו נטל כבד כזה כמו תיק של מיניסטר לעניני חוץ במעצמה האדירה ביותר בעולם, מה גם כשעניינים יהודיים וישראליים מעורבים במיבורן במדיניות החוץ של אותה מעצמה. אותו יהודי פחות מוכ־שר יצעה לו השבון עשות בתכלית הפש־טות: אם אצליח, — יעורר הדבר קנאה שנאה בקרב הגויים. ואם חלילה אכשל, — יאמרו: הנה היהודי בכשל. והרי הדב־רים ישנים וידועים למדי — עוד מימי האלופי ראתנאו, ליאון בלום, פייר מנדס־פראנס, — בלי לדבר על הקטן שבי חבורה, — ברונו קרייסקי.

יהודי פחות מוכשר — גר יהודי — היה אומר בלבו: לגהל כאבק בואש ועיקש עם הסנאטור הגרי ג'קסון — צדיק הדור! — על הגבלת חופש עלייתם של יהודים מברית־המועצות, ולהתחבק עם נשיא מצרים או עם המיניסטר לעניני נפט של סעודיה, — האם זה „עסקי ליהודים"? הנה — היהודי המוכשר, הגאון, כמציצם של כאקיאבלי וביס־מארק, — עושה זאת!

صكاً من الاصل

صكنا من الاهل

מיבצע ההתנחלות

המתנחל קיבל „קלשניקוב" מידי הרמטכ"ל

ארבעה מתנחלים מספרים על מניעיהם להתיישב ביהודה ובשומרון

מאת **יוסף וקסמן**

מי הם המתנחלים? בן־ציון הנמן הוא אחד האופייניים. בן שלושים ושמונה, נראה צעיר מגילו, זקן ג'ינג'י־בלונדי עוטר את פניו המוארכים, חושב היטב היטב. לא קל לדובב אותו.

„אני אוהב לעשות לא לדבר", אמר לי. גם עייף היה: החום הציק בצהרי היום, עת שב מנבי־צ'לח שבשומרון, לשם הגיע בעצרת לילה מפרכת ב־פיקודו של מאיר הר ציון. לבסוף נעתר וסיפר על עצמו.

בן ציון — בבצי — היה מראשוני מארגני ההתיישבות בכפר עציון אחרי מלחמת ששת הימים. רק התבסס היישוב שם, עקר הוא לקריית־ארבע, שהקמתה היתה שנייה בשעתה במחלוקת. בחברון ישב ארבע שנים, ו־פנה לרמת מגשימים. אחרי מלחמת יום הכיפורים עבר למושב נוב החדש ברמת הגולן, ובו הוא חבר היום.

„אשתי, עדנה היא בת למשפחה ותיקה ביבנאל, ויש לי, ברוך השם, ששה בנים ובנות בגילים שנה וחצי — ארבע־עשרה. הם לא אתי כעת. במושב צריך לעבוד גם בבקומי", אמר.

בצה"ל שירת כסמל קרבי, השתתף בכל המלחמות למן שנת 1954, עת גוייס לראשונה. מלחמת יום הכיפורים „תפסה" אותו בהפוגה כבדה ב־רמת מגשימים. לאחר פינוי המשפחה התייצב ביחידתו ונלחם בגולן.

„נולדתי בפתח־תקוה, וימי נעורי עברו עלי בחולים ובכפר אברהם, ב־יישוב־ספר בשעתו שבודק זו בוודאי השפיעה עלי. אבל הנקודה העיקרית היא הבנה שזו משימת הדור שלנו — ליישב את ארץ־ישראל לא כמפלט לעם המבקש מקום רק להיות בו, אלא בבחינת גאולת העם הנבחר, שאני גאה להמנות עמו.

כואב לו, לבבצי, בשל מה שהוא מכנה „הנכיה בעם לנסיגה, להתאמץ בגויים וללכת אחורה.

„שמע — הוא מתלהב — זה היה מחזה לאי־יאומן. אלפים הלכנו על הגבעות, וזה נראה כאילו ההר הצמיח נערים ונערות בחולצות כחולות וחו־מות, בכובעים בשלל צבעים, צהלים ועליזים ההולכים לגאול ולהגאל".

לא זמן רב נשאר בן־ציון הנמן בנבי־צ'לח. כאשר נלקח — תוך גילוי התנגדות פסיבית, כהגדרתו — אמר לו קצין: „אני מצטער, אני ממלא פקודה בלבד" השיב לו בבצי: „ואני ממלא פקודה מגבוה מעל לגבוה — עוד נתראה כאן".

בלילה אור ליום אתמול, שוב הלך להרי שומרון.

■

שונה ממנו בבראה, בגיל ובאורח־חיים מתנחל אחר, אשר בשום פנים ואופן אינו מוכן להזדהות. „אגדה מהלכת על שתיים", אמרו לי עליו, ואכן גבורה עילאית הפגין ב־קרבות הגיזרה הסורית במלחמת יום הכיפורים.

כ. הוא בן ירושלים, קצין צנחנים (כ״ל.), אשר גם בימים אלה אינו נפרד מרובה־הסער, מזכרת יקרה.

„מי נתן לך את הקלשניקוב ?" — שאל אותו שוטר שעה שבא למסור דיווח במטה המתנחלים. „הרמטכ"ל", השיב קצרות והציג תעודה המוכיחה כי הוא זכאי לשאת עמו רובה־סער מספר כך וכך.

„הוא קיבל את הרובה מידי על מעשה גבורה בהצלת חבריו באחד הקרבות המרים ביותר" מספרים לי.

„אני אישית רוצה להתנחל במקום אחר, ביהודה, במקום שאני מקווה כי אין כוונה להחזירו ויאשרו אותו גם השלטונות שלנו, אבל עיקר מטרתי עכשיו להאבק נגד החזרת בקעת ה־ירדן, שאותה אני אוהב אף יותר מאשר את אזור יהודה".

בעת שרותו בצה"ל נמנה עם גרעין רמת מגשימים ומקו־מה שירת בקבע. עתה, הוא עומד להקים משפחה עם בת קבוץ, שגם היא שירתה כקצינת צה"ל. „למרות שאנו רוצים להתנחל ביהודה לא אהסס להתיישב בבקעת הירדן אם צריך יהיה, ובלבד שאפעל נגד החזרת הבקעה.

„המניע שלי? אני פשוט פוחד שיום אחד אתעורר והבקעה לא תהיה יותר שלנו. זה די פשוט· לא? אבל סיבה טובה בהחלט".

בימים ולילות אלה עושה מ. ב„הר־בלת" מתנחלים לירחו בשבילים ש־רק הוא מכיר.

„כעת אני בא מיריחו", סיפר לי ליד מכוניתו, לתמיהתי הוסיף: „מה יש? אני הייתי ממש ביריחו, והר־בלתי לשם כמה חבריה שהם המתנ־חלים הראשונים שהגיעו ליעדם ב־אזור יריחו. איש לא מצא אותם. במשך היום או הלילה אוביל לעזרתם חבריה נוספים".

את המלים האחרונות השמיע בפקי־דו על כמה בחורים לעלות על הטנדר שברשותו.

■

שמעון אגסבבר הוא גבר גבה־קומה, שערו נוטה לשיבה הזקן קצר מטופח. בן ארבעים ושלוש, וכל מראהו רצינות ושיקול דעת. הוא המזכיר הכללי של לשכת המסחר ב־ירושלים.

שמעון שייך לגרעין מעלה אדומים. 'אני רוצה להתנחל ממש ולא רק לעודד אחרים", אמר לי. הוא יליד פרנקפורט, הספיק לעקור לבלגיה לפני מלחמת־העולם השניה ומשם עלה לאחר הקמת המדינה והתיישב בקבוץ נתיבה (שהתפרק). אחר כך בא לירושלים ובה נולדו שלושת יל־דיו — שניים מהם קציני צנחנים.

„שני בנים — שני גיבורים. אחד לחם כמפקד מוצב תל־סאקי בגולן, וגם הוא כמפעילי המתנחלים, ואחד היה מלוחמי אוגדתו של אריק שרון, בקרבות איסמעיליה".

בינתיים, כל עוד אין התיישבות ב־מעלה אדומים, עזר בליל ההתנחלות לצעירים ממנו להגיע ליעדיהם ואירח בביתו במשך הלילה לא פחות מ־80—90 מתנחלים מקצות הארץ. נחו בביתו, סעדו לבם, התרחצו והמשיכו בדרכם לירחו, מעלה אדומים, נבי־צלח ועוד.

„האמן לי — הוא אומר — אני אצא לדרך ברגע שתתאפשר ההתיי־שבות במעלה אדומים".

■

מנחם פליקס גם הוא „מתנחל מק־צועי". הוא היה בין ראשוני קריית ארבע, השתתף בכל נסיונות ההתנחלות שבוצעו ברחבי יהודה ו־שומרון. הוא נמנה עם גרעין התנח־לות שכם (חבר מזכירות הגרעין) ולשם כך אפילו מוכן לעזוב את קריית ארבע, שם הוא מתגורר יחד עם אשתו, בנו ושתי בנותיו.

„אני יליד רומניה, בן עשרים ו־שמונה. עליתי בשנת 1950. בן למש־פחה דתית, בוגר ישיבה תיכונית. למדתי בישיבת מרכז הרב' ובצה"ל אני סמל ביחידה קרבית. השתתפתי במלחמת ששת הימים ובמלחמת יום הכיפורים.

„האמונה שלי היא בציונות, בגאו־לת הארץ ובגאולת העם ובכיוון זה צריך לפעול. אם יש אמונה צריך לעשות". מנחם הצטרף לגרעין המת־עתד להתיישב בשכם משום שקיים לדעתו צורך בשכם עברית. בקריית ארבע כבר יש 200 משפחות ולכן לא נורא אם שבע־שמונה משפחות כא־תנו נעבור להתישבות חדשה".

הוא סבור כי למרות התנגדות ה־ממשלה היהודית, כהגדרתו, אין כוח בעולם שיכול לעצור בעל־אמונה. „גם ממשלה יהודית לא תעצור בעל אמו־נה יהודי", אומר האיש שבמשך ה־לילה, אור ליום רביעי, הלך רגלי עשרות קילומטרים כדי להגיע לאזור שכם ולהתנחל שם.

כאשר פונה משם על־ידי חייל, איחל לו אותו חייל הצלחה· „הוא הושיט לי את ידו, אמר לי 'הצלח', והוסיף כי בעוד חודשיים כאשר ישתחרר משרותו, גם הוא יצטרף אלינו. „אם כאלה בנינו, נגאלה ונצליח"".

שיירת מתנחלים נעצרה במעלה אדומים על־ידי יחידת צה"ל (צילום: מ. קס...)

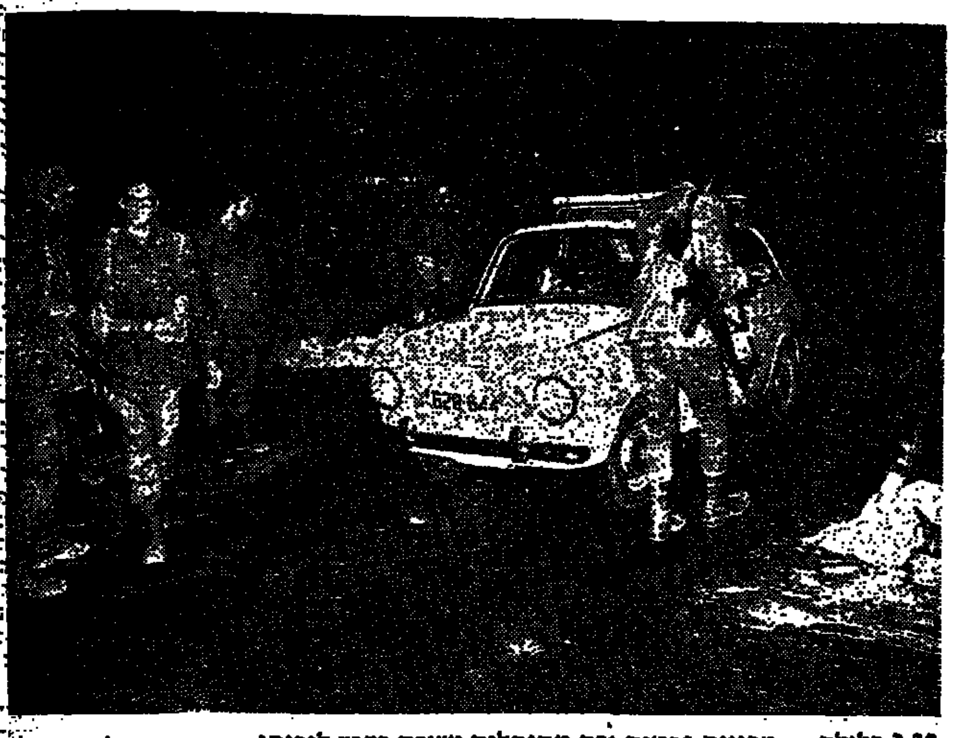

2.30 בלילה — מכונית פרטית ובה מתנחלים נעצרת בדרך ליריחו (צילום: שמואל...)

תת־אלוף אריה שלו מודרך יחידת צה"ל המפנה מתנחלים (צילום: שמ...)

קיבוצאי „השומר הצעיר" מפגינים בלטרון נגד ההתנחלות (צילום: רחמים ישרא...)

הדרך לנבי צאלח

משטרת נבי צאלח

מאת **בן. סייר**

לקראת סוף השבוע המו הכבישים המוליכים לנבי־צאלח. שיירות ה־מתנחלים, הפורצים והמת־גברים מכאן, ורכב כוחות הבטחון מכאן, גדשו את כבישיו הצרים והפתלתלים של אזור הררי נישא וזל תנועה זה שבארץ הרי אפ־רים.

המוקד ונקודת המשיכה היתה מצודת המשטרה בני צאלח — בניין איתן ותולשני, הניצב מעל כביש דיר־ניזאם — רמאללה, לא הרחק מיערות האורן, שניטעו בתקופת השלטון הירדני. מגבעתה משקיפה מצודה בהירה זו אל עבר הרי שומרון ויהודה מכאן, ו־לכיוון בקעת לוד מכאן. מי שעומד על גגה לא ישבע נופי הרים וערוצים ומראות גיאיות חבויים וממרחק לא רב תביט אליך רמאללה, על תרניה ו־גגותיה המאדימים.

באתר נישא ומבודד זה ביקשו המתנחלים־בכוח להקים את ישובם.

●

דרכים מספר מוליכות אל מצודת נבי־צאלה, שהוקמה בתקופת השלטון הבריטי. אפשר לבוא אליה מלטרון ו־בית־סירא; מרמאללה ובירזית; מבית־נחמיה וקיביה. מ־כל מקום אשר תגיע, תמצא עצמך נוסע בארץ של יופי ו־בדידות, מוקף נופי הרים, צו־נח לגיאיות עמוקים, תולף על פני צוקים ולחילופין בתוך בק־עות מזרע קטנות, המטופחות בהרבה עמל וסבלנות. אך ה־נוף הדומיננטי, לאורך מרבית הדרכים, הוא של שממת הרים מסולעת, אשר למרות נוקשותה אינה נעדרת חן ולעתים גם רוך.

בבואך לנבי צאלח — מכיוון שפלת לוד — תחלוף, בין ה־יתר, בכפר קיביה, הזכור מ־ראשית שנות המדינה כמקום בו נערכה פעולת התגמול ה־ישראלית הראשונה בקנה מידה רציני. לפניך ואחריך אתה חו־צה נופים של ארץ־ישראל ה־נשכחת — זו עם חלקות שדה גדורות בחומות אבן; עם עד־רי צאן הרובצים בצלם של עצי תאנה זקנים; זו עם נשים ערביות הנושאות כדי מים על ראשיהן; זו עם משוכות צבר ובתי אבן קטנים, המתמזגים בגינותיהם עם הנוף שסביבם.

כאן, באזור זה, הנלפת אל מעלות ההר, שורה בימים כ־תיקונם שלווה של בדידות ו־ריחוק והחיים המתנהלים פה כמו מנותקים מן העידן המו־דרני. הקצב והאביזרים הממל־אים את חללו ההומה של כל המצוי מעברו השני של הקו הירוק, לא נתיישמו כאן עדיין. למרבית הכפרים טרם הגיע ה־חשמל. הגמל, הסוס והחמור נשארו עדיין כלי התחבורה ו־העבודה העיקריים.

●

בקצה אחד המעלות התלו־לים, המושכים מזרחה מ־כיוון בקעת לוד, פולש הכביש הצר לטבורו של הכפר עבוד, אשר מרבית תושביו הם נוצ־רים בני העדה הלאטינית ו־בני העדה האורתודוכסית.

מזרחה מעבוד ממשיך ה־כביש לכיוון רמאללה ואתו מגיעים, לאחר פיתולים ומעלות נוספים, אל מקומה של מצודת נבי צאלח.

שמה של המצודה כשמו של כפר קטן המצוי לא הרחק ממ־נה. בתחום הכפר ניצב „מקאם" בו רואים מוסלמים את מקום קברו של הנביא צאלח הנזכר בקוראן כדמות נערצת, אשר היה בארץ ערב עוד לפני הופ־עתו של הנביא מוחמד. בתקופת האביב היו עולי רגל מוסלמים רבים נוהגים לבוא לכאן ול־השתחוות על הקבר הקדוש.

בקרבת מקום, על גבי גבעה החולשת על הכביש, הקימו ה־בריטים את מצודת נבי־צאלח, אשר שימשה כתחנת משטרה ו־תצפית על פני האזור. בתקופת השלטון הירדני ועד למלחמת ששת הימים שימשה המצודה כמקום מושבו של גדוד של הלגיון הירדני. לאחר המלחמה עברה התחנה לרשותו של מש־מר הגבול הישראלי ובתאי ה־מעצר שלה היו מוחזקים מ־פקידה לפקידה עצירים בטחו־ניים. הדגל הישראלי, שהתנוסס מעל מגדל המצודה ונראה ל־מרחוקים רבים, נטע בטחון ורו־גע בלבם של טיילים ישראלים שהיו מסיירים באזור נידח — יחסית זה. בשבתות של תחי־לת חורף היתה תנועת הטיילים הישראליים באזור זה רבה יו־תר, מהם שהיו שמים פעמיהם אל עבר יערות האורן הסמו־כים ללקט פטריות.

●

לאחר מלחמת יום הכיפורים נתמעטו המטיילים הישרא־ליים באזור והתנועה בכביש העובר מתחת למצודת נבי־צאלח דללה ביותר.

בסוף שבוע זה נעורו פתע הכבישים הצרים והרדומים ה־מטפסים מכל עבר לעבר הפי־סגה שעליה ניצבת מצודת נבי צאלח. „הטיול הפוליטי" היה בעיצומו.

„לגרוש כך את אחותך?!"

מאת **ישראל הראל**

המקום: חורשה סמוכה למש־טרת נבי־צאלח. הזמן: שעות אחה"צ המאוחרות של יום רביעי השבוע. המחזה: חיילים תמירים, חניכי קורס מ"כים ביחידה מובחרת של צה"ל, ניגשים לגרוש מתנחלים לעבר מכוניות הפנוי, מהלך כמה מאות מטרים. אחד ה־חיילים ניגש לנערה ותופס בידה. הנערה זועקת: עזוב אותי, לא אלך. היא נגררת ומתחילה לב־כות. פני החייל קפואים ותתוכים. הוא עושה את מלאכתו כמי שקפ־או שד, ובכי הנערה עמוק וקורע לב. היא היחידה שבוכה. „אתה לא מתבייש", בסיחה נערה לעבר החייל, „לגרוש כך את אחותך?"

הקונפליקט הטראגי של החייל המפנה את אחותו, קיים בעוצמה זו או אחרת, אצל המתנחלים, כמו אצל מספר שרים בכירים המרכזים את הפעולות למניעת ההתנחלות, ובוודאי גם בין המפ־קדים בצה"ל, שעליהם לבצע את החלטות הפינוי המועברות אליהם מן הממשלה.

קבוצות ההתנחלות העמידו את הממשלה בפני שאלות נוקבות ו־החלטות קשות. עם זה דומה כי אין השלטונות מעריכים נכונה את כוונות המתנחלים. המתנגדים ה־חריפים להתנחלות, שדעתם נשמ־עת, סבורים שכל הנסיונות להת־נחלות נעשים ממניעים מפלגתיים צרים. יש אף הטוענים שאלה תר־גילים של המפד"ל כדי להראות לרבין שחייו הפוליטיים לא יהיו קלים, אם לא ימהר להכניס את המפד"ל לממשלה. אחרים טוענים שחוגי הימין הקיצוני וכן הליכוד בוחשים בקדירה. זוהי טעות. שום מנהיג בכיר במפד"ל, להוציא, אולי את הח"כים הצעירים המר ובן־מאיר, אין לו פתחון פה אצל המתנחלים. אם בורג או רפאל היו נקלעים, במקרה, לגן־העצמ־אות, בירושלים ביום ד' אחה"צ, היו מעוררים בוודאי מורת־רוח רבה בקרב הקהל הנלהב שנאסף שם לאסיפת־הזדהות עם המתנח־לים. קל וחומר שאין למתנחלים, שרובם ככולם בוגרי תנועות נוער דתיות, שום קשר עם מפלגות אח־רות. הרי רק מתנגד להכעיס יט־ען שניתן להוציא קרוב לעשרת אלפים איש במוצאי חג שמחת התורה ולהצעידם קילומטרים ר־בים בגבעות שומרון ובוואדיות יהודה לשם הפגנת־סרק בלבד. מאליו הדבר כי בנסיון הראשון להתנחל בשומרון, שנעשה לפני כ־3 חודשים סמוך לבית־אל, השתתפו פחות מ־300 איש. לסבב־סיה עלו כ־2000 איש בגל הרא־שון ובמשך 4 הימים עברו שם לפחות עוד 2000 איש. בהתנחלות של השבוע האחרון, שותפו למע־לה מ־10.000 בעלייה ממש על הקרקע ובפעולות סיוע שונות.

...ום אחד ב...

...ש באטמים וחיבורים

...שיה המודרנית

אורח לרגע

יום אחד בירושלים

מאת עפרה אליגון

שמחת תורה, ובערב ירקדו ברחובות העיר וליד הכותל. כבר ב־ערב החג ניסו התיירים לרקוד, ולא „הלך" להם. רבים היו האנשים ליד הכותל המואר. השוטר המופקד על המעבר יצא מן התא הקטן וביקש לראות מה יש בתיקים. אמר סליחה. ...ץ. אמר תודה. וחזר לעשן את הסיגריה שלו.

...לינו במדרגות המובילות אל הר־...ית, שהמיסגד והוב־הכיפה חולש ... עמדנו על הרחבה הקטנה ו־...תבלנו על הכותל קבוצה קטנה ... אנשים נשענה אל המעקה ו־...לחשה ברוסית. ותיקים הסבירו ל־...שים, שאולי אך אתמול באו, אולי ...ום. אחת, בהירת שיער — מה ...ה? אלוהים, מה שמה? אולגה, ...ולי נטשה — הצעירה ששבתה ...כיתת רעב לפני יובלות, לפני... ...יש שנים, שבתה עם הסטודנטים ... רוסיה למען שחרור חבריה ...ביהם העצורים. לה היה בעל בין ... אסורים. שביתת הרעב הלכה ...ה. הצטרפו עולי רוסיה, הצטרפו ...אלים. רעבו עד אבדן חושים... ...יר כן נסער והיא האחרים, נשלחו ...ב לעורר דעת ציבור. זה ...לנו אז כל כך „לא לענייננו". ...ם לעשות שביתת רעב ברחוב ... בבקשה לעליה ול־...בעלים, בנים, אבות ברי־...

... בשעתה הנערה־האשה על ...לה.

... קטנה של תיירים אמריקנים ...זועות ויצאה בריקודים. רק־...יעיתו חיש המעגל נתפזר. ...גגות מסביב, חיילים חמו־... ברובה חיילים בתגור ...בל מעטים האנשים בכיכר, ...שוט של פרג על ככר לחם. ...רון ממלא את הרחבה עד אפס ... השבעת צנחנים ברחבת ה־...קיד אחרי שחרור העיר. מפקד־...מה ובא משביע אותם. רעם ...קול הרב שנאסף. קרובים, ...אבות ואמהות בעיניים מבהי־...ות. גם סבים וסבתות יושבים ...בים. הם גאים בבני בניהם ...ברעד קודש ובחרדה ל־... בניהם — ובאים אל א־... ושוב בעיני רוחם לראות ...

...ובי אנשים באיש אחד, עיניו ד־...הוני, שבא חוזר ובא הנה מארץ ...וקה. מה הוא מחפש ביניהם. הגו־...י? בראשו הבהיר ובעיניו התכו־...ת הוא בולט בין כולם. אך איכשהו ...שייך", הוא עומד יחידי. פסיעה ...מינה, פסיעה שמאלה וחוזר על ...עקביו. הולך אל „השער", משתהה שם, חוזר ומביט אל הכותל המואר וחוזר לעמוד בתוך יחידי. פוגש אותנו — ומוצא הולכה להצטרף. הוא מחכה למישהו, הוא אומר. נדברו ל־היפגש כאן. ודאי יבוא מיד. ודאי עומדים ליד הכותל ומכניסים שם פתקה.

בחור מגודל זקן ועל ראשו כיפה ולידו נערה. הוא יושב על גדר בנויה והיא נצמדת אליו. ידיו חובקות אותה וראשה גם לנוח על כתפיו. יפה המראה כמו שתמיד יפה לראות אוהבים. ומשונה לראות ראש מכוסה בכיפה נושק לנערה ליד ה־כותל.

„הי בחור, אם אתה רוצה לחבק אותה אין לך מקום אחר? אתה לא מתבייש?". שוטר בא להשליט סדר בענייני דרך־ארץ וכבוד לדת.

„השוטר צודק".

„השוטר לא צודק. הוא שוטר ולא גבאי בבית כנסת. זה לא עניינו".

„הוא שוטר, אבל הוא גם יהודי"...

●

● העצה

המכונית נעצרה ליד חנות קטנה, ומישהו מעמנו הלך לקנות סיגריות. היה בוקר בהיר ונהדר, שהבטיח להתפתח ליום שכולו קסם. הוא עמד באוויר ונשפך במתק של ימי ה־ילדות. עד שחזר המישהו וידו ריקה, באה ועמדה ליד המכונית אשה ערביה ותינוק בזרועותיה. היתה יפה, צעירה ועצובה כמו יתומה.

„אני צריכה עצה — אמרה האשה — למי אפנה ואני צריכה עצה. באתי לירושלים לבקש עצה. אמרו ב־כפר לכי לירושלים ותשאלי מה ל־עשות — ואני לא יודעת למי ל־לכת. אולי אתם יכולים לעזור לי, אבא — זה „אבא" הזה אמר — „אנשים טובים, רע לי ומר לי — הגעתי לקצה גבול היכולת..."

הילד שבזרועותיה שתק. היה נקי ומלובש בקפידה. האשה גם היא באה וסדורה, רק עיניה היו תועות, ופניה כמו מחוקות.

סיפרה, שבעלה קם בוקר אחד ולא חזר. לימים נודע לה שהיגר לקנדה. „השאיר אותי בנוסר כל — אמרה — מה לעשות?"

הערביה מדברת, ואחת מאתנו מתרגמת. אחיה — שחזר לביקור בישראל אחרי עשרים וחמש שנים — מקשיב בנימוס, יותר מנימוס. איכפת לו. נוסע אחר במכונית שלנו — מודיע לנו שאנו גורמים לפקק תנועה נורא. שכל המכוניות שאחרינו נעצרו ו־צופרות. צריך לזוז.

„אבל אי אפשר להשאיר אותה כך..."

באמת, מה אנחנו יכולים לעזור מתוך מכונית? נוסף לכך, האינגם חושבים שזה משונה מאד שהיא פונה אלינו, בשעה שהיא נמצאת ב־מזרחה של ירושלים.

„מה לעשות? שתלך לעורך דין". „באמת? — אתה מצחיק. שולח כפריה לעורך דין". „שתלך למשרד הסעד. זהו. למשרד הסעד".

„זהו, אני אומר שנזוז. תראו מה שנעשה מאחורינו..."

„תלכי למשרד הסעד — חביבה".

„שו האדה..."

„זה משרד טוב. הנה המען. תלכי לפי המען. שאני כותבת כאן..."

„אני משתגע. ראיתי מכונית משטרה. עוד זה חסר לי..."

„אבל אי־אפשר להשאיר גברת במצב כזה".

„איזה גברת? סתם כפריה. אצל האנגלים האלה הנימוסים יכולים ל־שגע פילים".

„ראשית אני לא אנגלי. שנית, גם אם היא כפריה היא גברת. היא אשה קטנה בצרה גדולה".

„אז מה אפשר לעשות. שתלך ל[illegible] שלה..."

„סגור את הדלת וניסע".

„האנגלי" ירד מן המכונית, נתן בידי האשה את הפתק שלא ידעה לקרוא, הסביר לה בערבית־עברית־אנגלית שלו שתראה את הפתק למישהו ויאמרו לה היכן זה, אבל לא היום, בחג, אלא מחר. „והנה משהו להוצאות הדרך ולקנות משהו לילד", אמר ולחץ שטרות אחדים בידיה, חזר למכונית — ונסענו.

„אתם יודעים שהתנהגנו כמו חזירים".

„ועוד איזה..." אמרה חברתי. „אשה אומללה שאינה יודעת את נפשה, אם כבר פנתה אלינו היינו צריכים להיעצר, לחשוב מעט. אולי היינו מוצאים פתרון. להרים טלפון ולפתור לה איכשהו את הבעיה. לקשור אותה עם איזה עורך דין".

„שטויות — אומר זה שהאיץ בנו כל הזמן לזוז כבר — בעיות כאלה לא פותרים על רגל אחת. ובכלל זה לא העניין שלנו. בכל אופן לא כשאנו בדרך לים המלח, ביום חג..."

„אין דבר כזה „לא העניין שלנו". אדם נמצא בצרה ופונה אליך, אתה צריך לראות בזאת זכות. נקרתה לידינו מצוה והחמצנו אותה. ובכלל — אני אומרת לכם — היא היתה שליח, איזה מלאך שאלוהים שלחו לנסות אותנו ולא עמדנו במבחן..."

„וגם אני לא עמדתי במבחן — אומרת אני — הנה אני שוברת לעצמי את הראש מה אכתוב, איפה אמצא סיפור, וסיפור מתגלגל לידי וכל מה שאני עושה הוא עצה — תשלחו אותה למשרד הסעד. מה שהייתי צריכה לעשות הוא להעמיד את המכונית בצד, לרדת, לקבל את שמה ואת כתובתה, לצלם אותה ואת הילד המעוט שלה על רקע כנסיית סנט ג'ורג' במזרח ירושלים — ואת המכונית הישראלית — יש, בזה משהו. אחר כך לפרסם את ה־סיפור. בעייתה היתה נפתרת ולי היה סיפור".

„יכולתי — אומרת הישראלית — לפתור לה את הבעיה בעצמי, בלי כל עזרה. היא לא היתה אשה פשוטה. והיא לא היתה מתחזה. ראו שהיא במצוקה. יכולתי לקחת אותה לביתי עם הילד. מה יש? אני זקוקה לעוזרת. יכלה לעבוד אצלי. קורת גג, אוכל, כסף — ובאותו זמן היינו מטפלים בבעיה שלה".

„אמת. — אומר האנגלי — בעצם יכולתי לקחת אותה אתי לאנגליה. הייתי מביא אותה במתנה לאשתי. היתה עובדת אצלנו, הילד היה לומד בבית ספר אנגלי, אחר כן בקולג', אחרי כן באוניברסיטה. למה לא? אחרי כן הייתי מכניס אותו לעסק שלי. מה יש? כל חייה יכלו ל־השתנות — וגם אולי חיינו".

כל אלה אמרנו, כמובן, בחצי־הלצה. אבל למען האמת, גם ביותר מ־קמצוץ צער ובושה.

„פטרתי את עצמי בלירות אחדות. אני תמיד נוהג לנקות את מצפוני בכסף. לקנות לעצמי את הזכות ל־אי מעורבות. זה מכוער". היכהו ל־עצמו.

„ואולי בלירות האחדות האלה, שלא יועילו לה הרבה, גילגלת כדור שלג, אולי לקחת מן האשה את הדבר היחיד שעוד היה לה — את הכבוד? אולי מהיום תתחיל לפשוט יד?..."

כך מתגלגלת השיחה, ספק ברצינות ספק בצחוק, ובינתיים מתגלגלים הגלגלים ועוד מעט נצא מן העיר.

„נשוב — פוקד לפתע הילד שבינינו אשר כל הזמן שתק — „נשוב. נמצא את האשה".

„הרי כל כך רצית לנסוע לים המלח! הרי רעיון ים המלח היה שלך. כבר שנה לא התרחצתי, כבר שנה. אז פעם אתם לא לוקחים אותי, ועוד מעט אולי יחזירו את כל ה־שטח"...

„אני מוותר על ים המלח. זה ב־כלל לא חשוב. אני בכלל לא רוצה. נשוב אל האשה". הוא כמעט בכה.

אלא שזאת ירושלים של חג. וכל מכוניות הארץ, אולי כל מכוניות העולם, עלו לחוג את שמחת תורה, והרחוב חד־סטרי, ועד שחוזרים כבר אין אשה ואין תינוק ואין מצווה שנתגלגלה לידינו. ועוד מעט קט יאבד היום את זהרו, והחג את קסם הילדות.

„שמעת — אומר זה שהאיץ בנו כל הזמן לזוז כבר — שמעת — הוא אומר. אתם רציתם לעצור. אתם הקשבתם לה ואני הייתי חסר סבלנות ודרשתי לנסוע. ובכן אני מקבל על עצמי את העבירה. אני מקבל על עצמי את החטא". הוא צוחק ו־אנחנו אחריו.

„אני לא מסכים. בשום אופן אני לא מסכים", אומר הילד.

„למה?"

„אני לא רוצה שאבא שלי יקבל על עצמו חטא נורא כזה".

●

● מתנחלים עליך

הדרך נפרשת לפנינו כמו שטיח אדום, והעיניים שותות את ירושלים ומשתכרות מיופיה. אך האשה הערביה הנושאת ילד בזרועותיה — רודפת אחרינו בעגינותה. ולא טוב לנו.

„צריך היה — אומר „האנגלי" — שכל משפחה יהודית תאמץ לה משפחה ערבית. היה רצוי למצוא מלה אחרת, אבל, צריך היה שכל משפחה יהודית תהיה לה משפחה ערבית קרובה, שנפגשת עמה, עוזרת כשהיא זקוקה לעזרה. יחסי גומלין מתוכננים בתחילה, אבל אחרי כן יבוא הדבר באופן טבעי. יש לנו הרבה מה לתת להם, ויש להם הרבה מה לתת לנו. קליטה חברתית — זאת צריכה להיות הפרוגראמה..."

„אנחנו עוד מתלבטים בנושא של קליטת עליה. צריך היה שכל משפחה ישראלית תאמץ משפחה של עולים. צריך היה שנתגבש קודם אנחנו. אחר־כך נלך לאמץ בחוץ. האחים שלנו קודמים. בלי קליטת עליה ניכשל בעליה. בלי עליה — אין לנו קיום".

„קליטה חברתית של העליה הכרחית אבל גם השניה הכרחית חוחקה. מדוע אי־אפשר לעשות את שתיהן. יהיו כאלה שיאמצו עולים ויהיו כאלה שיאמצו משפחות ערביות. הכל ביחד. למה לא..."?

וכך אנו מפליגים בתכניות, עד שמגיעים למחסום הראשון. לפנינו נוסעת משאית ענקית, גוליבר שבמכונות המשא, במהירות מסחררת. הנסיעה שלה חצופה ומסוכנת ו־מעוררת כעס. היא מתקרבת למחסום וכמעט אינה מאיטה ממהירותה. ה־חיילים המופקדים על המחסום אינם עוצרים בעדה. היא מכונית עם מספר צהוב. אין בה סכנה. לעומת זאת עוצרים את החיפושית שלנו עם המספר הירושלמי הטוב.

אנחנו רואים את פרצופנו באורתה שלוה של תושבי הארץ הזו הרגילים לחיפושים בדרכים. באמת לא נעים, אבל מה אפשר לעשות. מסתננים באים מעבר לגבול, גם מחבלים — לא נעים לעשות הפליה אבל אין ברירה. כורח היה במיספור המכוניות שידוע אם מן השטחים באו, שייקל לבקר אם אינן מבריחות אנשים מסוכנים ונשק.

ובאמת, יותר מפעם נצטערנו על אנשי השטחים הבאים לעבוד בעיר העברית כי לעולם אינם יכולים לדייק בבואם כי אינם יודעים מתי יגיעו ו־כמה זמן יעצרו אותם במחסומים הרבים. ועוד יותר לא נעים לראות בחורים שלנו, שחומי פנים, שבודקים בכליהם, וביניהם לעתים קרובות חיילים וקצינים גיבורי תהילה.

„שמעתי לא פעם... „יש מקום בארץ הזאת רק לאשכנזים".

„אל תהיה שוטה. ראה מי בודק. וכי פרצופיהם שונים מפרצופך?"

„כל המשטרה כמעט על טהרת יוצאי המזרח. אנשים כמוך. אין מה להיעלב...", אומרים ומסמיקים, ואז אנחנו מוציאים את פרצופינו האשכנזים בשקט הגדול הזה בלב שיש למיוחסים, והשוטרים, ספק יהודים, ספק ערבים, אומרים סליחה.

„צריך לצאת מן המכונה". הם אומרים כשרואים את הפרצופים ה„חשודים" שלנו. ובודקים בחזק היטב אם לא הבאנו במכונה דילה קטנה להתנחל בה במדבר.

„אז במי כבר ניתן לא לחשוד ב־ארץ הזאת. לפני מי פרושה הדרך הגדולה והרחבה כמו שטיח אדום?" למכונות מעזה...

פגשנו את הצוותים בואדי קלט. צעירים וזקנים ודוברים עברית שוטפה. עוד שתיים־שלוש מכוניות נספו בדרך הרומאית העתיקה, וקבוצת צרפתים שרופי שמש טיפסה בחזרה מן המנזר.

„כאן תקום עיר חדשה, — מעלה האדומים", קבע מדריך הקבוצה ה־צרפתיה.

גבעות אפורות שלא ידעו דחפורים מימיהם עומדות כמגולחות ראש ו־אדמה סלעית, חושפת צור הקדומים, מלבינה כמו גיר. פה ושם מכונות גדולות וצינורות — וכלום — מין סימפוניה בלתי גמורה. הבטחה שלא קויימה. ושקט מסביב. ולא יודעים אם השלט המודיע שכאן יקום מפעל בידי חברת „מקורות", — מצטרף ל־שורה הארוכה של הפסקת מעשה.

„הביטו היטב, מי יודע עד מתי עוד נוכל לטייל בערבות ממלכת יהודה?"

חזרנו לירושלים — והיא רוקדת כולה. כל ירושלים מוקפת הקפות. במחסום עצרו אוטובוס של תיירים, יורדים אל ים המלח ויריחו. „באמת?" אמרנו לשוטרים.

„אי אפשר לדעת. אולי הם מתחזים לתיירים ובאמת הם מתנחלים?"

„באמת, אתם מגזימים".

גם השוטרים צחקו.

ירושלים חגגה את חג מתן התורה בהקפות. ואחר כך הלכה לנום את שנתה, אך בדרכים ובשבילים ובמסתור, התחיל „מבצע הקפות" — אמבוש ההתנחלות.

מחסומים

הצד הרגועי של המצב

מאת יהונתן גפן

בשבוע שעבר עברתי בבקעת הירדן, הגשמתי חלום נוסף של נעמי שמר (נסיעה לים המלח. בדרך יריחו עם חיפושית גרמנית מודל 70), והכרתי מקרוב עוד אבסורד של מדינת האבסורדים הבלתי־גמורים.

המחסום הראשון היה ליד ירושלים. השמש דפקה על ראשם של חיילי משמר הגבול שעצרו אותי ושאלו אותי ב־נימוס בטחוני:

„לאן אתה נוסע בחור?"

„למטה", אמרתי.

„מה יש לך לחפש שם?"

„מילואים", אמרתי.

„ואיך קוראים לך?" שאל משמר הגבול.

„נעמי שמר", אמרתי והצלחתי להגיע עד למחסום ה־שני, ליד יריחו.

המחסום הבא היה פחות סולידי. שרשרת עם מסמרים דוקרניים שיכולים רק להזיק ל־צמיגים הכי מטובבים היתה פרוסה על הכביש, וכיתת חיילים חמושה הסתתרה בשיחים וזימזמה את נעימת הנושא של „הגשר על הנהר קוואי". מ־פקד הלהקה, מילואימניק לבש

קרבות ומאוד צנחן ניגש אל המכונית שלי, שיחק לי בווי־קרים ואמר שאני לא יכול להמשיך אפילו מטר תנ"כי אחד לכיוון יריחו.

כבהינה אחת זה עשה לי עצוב. מנגד ראיתי את הארץ ורחב, הרמוטה ההיסטורית עמדה עם שורטס וניפנפה לי בהל־יריחו העתיקה. אבל מצד שני, אנשים שנוספים למילואים מחפשים לפעמים את העיכובים הקטנים האלו, שמקצרים את הארבעימים, ורק שמחתי להכנס לשיחת חולין עם מפקד המחסום.

„מה אתם עושים פה?" שאלתי.

„חסימה", אמר המפקד.

„אבל יש לי התיצבות במילואים בסיני־אלנעבי", אמרתי, „הם יהרגו אותי שם אם אני אאחר..."

„ואיך אני אדע שאתה לא מתנחל?" שאל המפקד והיחורר את העיצרה. „אני מתנחל רק ברמת־גן", אמרתי לו, „וגם זה יותר מדי בשבילי".

ורק כשהבנתי שכל החסימות שבדרך הן נגד מתנחלים, הבנתי את האבסורד המדהים: אנשים שעברו מלחמות ושלום, ומרורים מכל הסוגים והמינים, צריכים כעת לעמוד שעות, ימים וחודשים בשמש הלוהטת של השטחים הקדושים, ולצוד מתנחלים. הם צריכים לעזוב את האשה ואת הילדים, את ה־עבודה ואת הבילויים, את ה־מאהבת ואת בית הקפה ה־אהוב עליהם, ולרדת בדרך ים המלח, כדי לחסום איזה כביש ולהעמיס, פעם בשבועיים, מתנחלים על משאית.

„ואתם לא מרשים לעבור פה לאף אחד?"

„רק לחברי כנסת", אמר ה־מפקד.

רציתי להגיד לו שאני חבר כנסת שמוסווה בתור היפי ב־היפרכית כדי להתיישב בסבסטיה. רציתי להגיד לו שאני מפקד אוגדה שהודח מנכסית. רציתי להגיד לו שאני אורי דביר שמחפש לאן נטייל ה־שבוע. אבל הבנתי ששום דבר לא יועיל. לא היה לי שכל להיות חבר כנסת במערך ה־אחרון, ועכשיו אני תקוע פה, חשוד כמתנחל מובהק, ואין לי שום סיכוי לעבור את המחסומים הללו.

זה מה שאומר המפקד, ו־מפקדים יודעים מה שהם אומרים וכפופים להוראות. אבל ההגיון אומר: החוק הוא ב־מיה. והחוק העממי אומר: יש דברים שמותרים לחברי כנסת ואסורים לאחד העם. החוק הוא גמיש. והחוק העממי אומר: שאם אני עובר באור אדום, אני מקבל שלוש מאות לירות קנס ולוקחים לי שלוש נקודות יקרות, אבל אם אני מתנחל נגד החלטת הממשלה, מפנים אותי בנימוס, ויש תמיד כיתת חיילים שעומדים בחום הלוהט יום ולילה ומסבירים לעבריינים בחיוך שאין כניסה וש־ילכו הביתה.

תארו לכם שזה היה כך גם ברמזורים. אני עובר באור אדום, על אף שאני יודע שיש חוק ממשלתי נגד מעבר באור אדום, והשוטר מחכה לי חביב בצד השני, מחייך אלי ומעביר אותי לצד השני. ואם אני חבר כנסת, הוא אפילו נותן לי ל־המשיך ולעבור את כל האורות האדומים בעולם, כי אני חבר כנסת, ורמזורים לא ינהלו ל־חבר כנסת את החיים, נכון?

ומדי פעם, כפי שסיפר לי אותו מפקד, באה חבורה של דתיים, שמאמינים באלוהים יותר ממני, ורוקדת מסביב ל־מחסום. ובן אדם דתי נמצא איפה שהוא באמצע, ביני לבין חבר כנסת. כי הוא מאמין באלוהים שהבטיח לנו יותר ממה שהוא מסוגל לתת. מעניין אם זה אותו אלוהים שמרשה לקיבוצניקים להלחם ולמות בעד המולדת אבל אוסר זאת על ב־חורי ישיבה. ואם יש דבר ש־יותר גמיש מהחוק, זה אלוהים שברא את השמים ואת הארץ ואת המפד"ל ואת המתנחלים שמעסיקים כל כך הרבה חילים שבוודאי יש להם משימות ח־שובות יותר מאשר העמסת מתנחלים כחום היום.

בסוף, אחרי ששכנעתי את מפקד המחסום שאני לא מתנחל ואני בסך הכל יונתן, הוא הרשה לי לעבור ולשרת במי־לואים. אבל עכשיו אני יודע שהחוקים של ממשלתי לא מתאימים לכולם. ואם אתה קצת דתי, קצת מתנהל, וקצת חבר כנסת, אתה יכול לעבור את כל המחסומים בלי עונש.

ורק המחסומים שבלב הולכים ונהיים גבוהים ודוקרניים יותר ויותר.

●

ברכה מרוכזת

עכשיו, אחרי החגים, אני מרשה לעצמי לברך את כל אלה שברכו אותי. אני פשוט חיכיתי להם בסיבוב כדי לתת להם את הכל בבת אחת:

שנה טובה, חתימה טובה, שמחת תורה ושמחת זקנה. תודה רבה על כל הכנות מובות עם הזהבים והציורים של ירושלים. תודה רבה לאלהים שהתפללו ממני ביום הדין ו־סלח לי גם על חטאים של אחרים. אני מבטיח שבשנה ה־באה אני אהיה טוב יותר. כי־היר יותר, חזק יותר, גמיש יותר. ואם אני אראה אשה זקנה יושבת באוטובוס — אני מבטיח לקום ולתת לה לשבת (הצרה היא שאני אף פעם לא נוסע באוטובוסים).

אני גם מבטיח חתיכה טובה על כל הצ'קים של ציבור רוזנבאום והחברה לישראל.

הנה מסכת הברכות, להתראות בחנוכה, ברחוב המכבים פינת אנטיוכוס. השנה טובה, שנת אושר ועושר והרבה לכל בית ישראל גלילי.

מחיר פינת ישיבה זו — 600 ל"י

מודולר שיטה להרכיב ועצב פנים המאפשרת יצירת צירופי ריהוט ע"י צרופים של יחידות מודולריות. היחידה הבסיסית הנה תיבה פתוחה בצד אחד ומחולקת ל 4 חלקים. התיבה יצוקה מפוליסטירן מוקצף (קל־קר) בלתי דליק. בצפיפות גבוהה. החלוקה הפנימית של כל תיבה ניתנת לשינוי בהתאם לצרכי באופן, ה־יחידות ניתנות לצביעה לציפוי ולהדבקה. כמו כן אפשר להוסיף לכל יחידה דלת ולתברה ל־קה. שיטת מודולר מאפשרת לכל אדם לעצב דירתו בהתאם לצרכיו

וטעמו האישי בגבולות גבוכם ביותר (לדוגמא: מחיר הפינה שבתמונה 600 ל"י). היחידות המשמשות לספריה, ארונות, פינות ישיבה ושולחנות וכן ז־...

מודולר

עיריית קרית־שמונה	מועצת פועלי קרית־שמונה

לתושבי קרית־שמונה והגליל העליון
למתיישבי רמת הגולן ולחיילי צה"ל

הננו שמחים להודיע על

פתיחת תערוכת הצילומים „משיא עתקה עד שיא החרמון"

של מאיר אהד

אשר תפתח בבית מועצת הפועלים בקרית־שמונה, ביום שני, כ"ח בתשרי תשל"ה 14.10.74, בשעה 17.00.
דברי פתיחה: אורי זוקסטרי מזכיר המועצה.
דברי ברכה: אברהם אלוני ראש העיר
יוסי שריד חבר כנסת

התערוכה תהיה פתוחה לקהל בימים א'—ה' בשעות 9.00—12.00, 17.00—21.00; וביום שישי 9.00—13.00.

חיילים שימצאו את עצמם בצילומים — יקבלום כשי

פרס!! למחזיר כלב

שחור קטן
העונה לשם ואוצי
הכלב בטיפול רפואי
שהפסקתו מסכנת
את חייו.
טל. 04-223418.

השימוש באטמים וחיבורים בתעשיה המודרנית

ביום רביעי 16.10.74 בשעה 3.00 אחה"צ תתקיים
בבית המהנדס, רח' דיזנגוף 200 תל־אביב

הרצאתו של
Mr. G. R. HOLMES
המנהל הכללי של חברת BELDAM PACKING & RUBBER CO.
ההרצאה תנתן באנגלית ותלווה בסדרת שקופיות.

חברת BELDAM PACKING & RUBBER CO. הינה אחת החברות המובילות בעולם בשטח ייצור אטמים וחיבורים לקיטור, גז, מים, שמן, ממיסים כימיים, מתקנים הידראוליים וכו'.

המעוניינים, מפעלים, מהנדסים ואנשי תחזוקה מוזמנים.
כיבוד קל יוגש במקום.
סוכנים ומפיצים בלעדיים לישראל:
[illegible] חברה ימית בע"מ
חיפה, רחוב העצמאות 104, טלפון 524293
תל־אביב, שדרות בן צבי 59, טלפון 821473

בנתניה — מכולת

שירות־עצמי
למכירה/להשכרה
מסיבות בריאות
סביבה מצוינת
טלפון: 053-92167
בערב: 02-288152

כתיבה במכונה בביה"ס למסחר „רימון"
ת"א, רח' דיזנגוף 85
טלפון 281985

אדם צעיר

מעונין להשקיע בעסק
רציני ורווחי

מליון ל"י במזומנים

בהצעות רציניות בלבד לפנות לת.ד. 550 הרצליה־פיתוח.
— סודיות מובטחת —

בית מלאכה לעבודות מתכת באשדוד

(בגודל 1000 מ"ר)

מעונין ביצור

עבודות מתכת המוניות

אפשרות של יצור מוצרים שונים

בפרטים, לפנות טלפון 055-31089 במשך שעות העבודה הרגילות.

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

דב גולדשטין | הרב יוחנן פריד, ממנהיגי המתנחלים

ממשלה בישראל שאינה מגשימה את החזון הציוני ומפריע להתנחלות בכל שטח של ארץ־ישראל, היא טראגדי

הלב שותת דם על הפעלת צה"ל לחסימת צירי ההתנחלות; אסור לממשלה ליצור קרע נפשי כזה בלב החיילים ● המשטרה נועדה לשמור על שלוות־החיים ואילו צה"ל מיועד לשמור על החיים עצמם ● אין לממשלה הסמכות להפקיע שטחים מארץ־ישראל ולגזור על ההתיישבות בהם ● בשאלות יסודיות כמו זכות ההתיישבות אי־אפשר שהדמוקראטיה תהיה הקובעת ● אנחנו בעד שלום והבנה בין יהודים, אבל לא נוכל להשלים עם דרך, המסכנת את קיום ישראל ● גם חומות יריחו נפלו רק אחרי שבע הקפות ואנחנו נוסיף ונסתער עד שחומות הממשלה, המתנגדת להתנחלות, יפלו ● המועד למבצע ההתנחלות נבחר בצמוד לביקורו של ד"ר קיסינג'ר וזהו אקט פוליטי מובהק ● לא אנחנו מרחיקים את השלום אלא מי שמוכן לוותר ולסגת ולהכניס את תל־אביב לטווח הארטילריה של הערבים ● אין רוב בעד נסיגה מיהודה ושומרון, לא בכנסת ובוודאי לא בקרב העם

אפשר לראות בחברי גוש „אמונים", שיצאו השבוע לשוב ולנסות להתנחל ביהודה ובשומרון, מניפי גרזן על שלטון הדמוקראטיה והחוק בישראל ומרחיקי השלום במזרח התיכון. ואפשר לראות בהם חלוצים אמיצים, ההולכים לפני המחנה, עזי־רוח ומגשימי חזון. על ההבדל הזה בהתייחסות עוד תסער הארץ. אבל גם מגניהם הקיצוניים יצטרכו להודות: בכוונות שלהם לעשות, בלהט ההתנדבות שלהם, הם מייצגים את מה שהארץ זקוקה לו כל־כך וראשיה מקוננים על חסרונו.

הרב יוחנן פריד — בן שלושים ושלוש; אב לארבעה ילדים; בוגר ישיבת „מרכז הרב" בירושלים, מרכז מכון מחקר במכללת הישיבה ומורה במדרשית „עמליה" בבירה (לבנות מחוננות בעיירות הפיתוח) — הוא רוח החיה של „מבצע ההקפות" האחרון שהקיף אלפי משתתפים וכו־דהיה. על פיו של הרב הצעיר יישק דבר. כל צרה להשיח באוזניו. כל מצוקה משטחים לפניו. פעמים, שעתו דחוקה ואינו פנוי להאיר פנים ולהסביר בהרחבת־הדעת, הוא זורק פקודות קצובות במהירות ושליחים בהולים יוצאים מלפניו לבצע.

תכניות סודיות

מטה ההתנחלות, שהתמקם בביתם של ורדית ואדיר זיק, בגבעת המבתר בירושלים — אווירה של סודיות ומסתורין עוטפת בו. אנשיו מגלים טפח ומכסים טפחים. אפשר שמפריזים בכך מעט ומאדירים את עצמם בעיני הזר בהפגנת חשיבות עצמית. אבל המטה רואה במיבצע הנוכחי מיבצע מתמשך, הכולל מסלולי חדירה ויעדי האחזות אלטרנאטיביים — אם המקוריים לא יעלו יפה — ולפיכך אין חבריו יכולים לחשוף את התוכניות הסודיות.

במלחמה — כבמלחמה, כך נוהגים כאן. ולכן המונחים הרווחים הם: „הם" ו„אנחנו"; „ואם הם יסגרו מצד זה, אז נבקע מצד שני"; ו„אסור לתת להם זמן להתארגן מחדש. צריך לדחוק חזק".

ואני, ברוב עמנותי, שומע קולה זריב. קשה לי להסתגל ל„הם" — כוחות המשטרה וצה"ל — ול„אנחנו", המתנחלים, המפרים את ההוראות.

מעצר ראשון

בין כה וכה חוזר בעל־הבית, אדיר זיק, משהות של ארבע שעות במטה המשטרה. כמטה — למטה. חשדו בו שהחזיק במכשיר־קשר המפעיל מביתו על התדר המשטרתי. רק לאחר שהפריך את הטענה, הורשה לחזור אל ביתו־מטהו ולהוד ההמולה הגדולה שבבית הוא מדליף בהיענות פרורים מחוויית המעצר הראשונה בימי חייו.

— יוחנן פריד, והתכוננתם, באמת, להעלות 16 נקודות התנחלות בשומרון־יהודה? האם נכשלתם?

לא אוכל להגיד לך. אנחנו באמצע המיבצע. חובה עלינו לפעול באופן דיסקרטי. אסור לגלות.

— מה אתם עושים כאן, במטה, בשעות אלה?

אנחנו מקבלים דיווחים שוטפים מהחבר'ה בשטחים השונים, מקבלים החלטות על המשך ההנעה ליהודה ולשומרון, מפעילים גורמים פוליטיים, שידאגו ב„חלונות הגבוהים" לריכוך העימות בין כוחות הבטחון והמתנחלים, דואגים לאספקת מזון ומים, מארגנים את הפגנת ההזדהות בירושלים, שהתקיימה היום (יום רביעי) אחה"צ. יש לנו תפקידים רבים ואני, וגם חברים אחרים, לא עצמתי עין כבר שתי יממות.

— אתה, איש מחקר תורני, שמכריחים מרעיפים עליך שבחים בשטח זה, מתי החלטת להחליף לנושא ההתנחלות?

עוד בימי המלחמה. נלחמתי בגולן ובאפריקה. ראיתי דברים. לא שהתחוללה אצלי לפתע תמורה פתאומית בתפיסה. התמורה היתה מסוג שונה. גם לפני המלחמה הייתי ער לשלמות ארץ־ישראל, האמנתי בזה, לא רק במובן הרוחני, אלא גם המעשי. בכל מקום הבעתי את דעתי ונתתי פומבי לעמדותי המבוססות על ההלכה היהודית ועל מקורות המחשבה הישראלית, כמי שאמון על תורתו של הרב קוק זצ"ל. אבל מוראות המלחמה ומה שבא בעקבותיה, העמידו אותי על ההכרה, שלא להסתפק בעבודה המדעית, שיש בה מן ההסתגרות בהיכל התורה, ולפרוץ החוצה מן המבצר הזה, לפעילות ממשית למען עם ישראל. כאשר התכנסה ועידת ז'נבה, כאשר רבו הדיבורים על ויתורים ועל התקפלויות, כאשר ראשי השלטון התחרו זה בזה מי מוכן לוותר על נתח גדול יותר מאדמת ארץ־ישראל — שוב לא יכולתי להישאר ספון בהיכל התורה.

מי אתם „אמונים"?

— איזו מסגרת זו „גוש אמונים"? ישנם המלגלגים, כי אתם „הקומאנדו של בגין" ואחרים אומרים, כי אתם עושי דברו של ח"כ זבולון המר. מי אתם, באמת?

אין אנו הקומאנדו של אף אחד ולא שליחיו של איש. אנחנו השליחים של עצמנו. „גוש אמונים" פעל תחילה במסגרת המפד"ל והיה קשור רעיונית לצעירים במפד"ל ולאנשי התיישבות בגוש־עציון ובקרית־ארבע. אולם אחר־כך נהפכנו לגוף בלתי־מפלגתי, שמרכז סביבו המונים מכל גוני הקשת הפוליטית, ולאו דווקא דתיים. אתה יכול למצוא אצלנו השקפות מקוטבות, ראיות שונות בשאלות שונות, רקעי מוצא שונים של מקצועות. מה שמאחד את כולנו הוא המעשה ההתיישבותי והידיעה הברורה, שמעשה ההתנחלות יעזור לישראל ולעם היהודי בכל מו"מ מדיני ובכל מלחמה, אם זו תיכפה עלינו על־ידי הערבים. החישוק המלכד הזה הוא כשלעצמו תופעה מרתקת. הוא דוחק הצידה פלוגתות ומחלוקות ויוצר אחדות גדולה.

מאות חוגי־בית

— בפעמים הקודמות הייתם מעטים, ולכל היותר מאות. עתה אתם מעמידים אלפים. איך הצלחתם לגייס כל־כך מהר, בלא מסגרת ארגונית כבדה?

הרעיון הגדול, הדבקות, הלהט — כוחם רב מן המסגרות. אנשים נדלקו לרעיון ההתיישבות. אף־על־פי־כן זה לא בא מכשמו. היתה קרקע פורייה, אבל היה צורך לזרוע. קיימנו מאות־מאות חוגי־בית. נפגשנו עם אלפים. אירגנו אותם במסגרות גרעיניות להתיישבות. חילקנו את האנשים לפי מקצועותיהם, כדי שייווצר בסיס כלכלי לקיום בנקודות ההתנחלות. פעלנו בהתנדבות, כמובן. אין אנחנו מקבלים שכר ולא פיצוי. ישבנו יממות רצופות עם בעלי נסיון התיישבותי מפוסק ועם חבריה מצויינים בענייני בטחון, כדי לקבוע את מקומות ההתנחלות: נפגשנו עם בעלי נסיון באירגון ובהפעלת כוחות. כולנו מלומדי קרבות ובוגרי צה"ל. יש בקרבנו חברים בדרגות פיקודיות גבוהות. עצתם היתה בעלת משקל מדרגה ראשונה.

הרוח הגדולה שילהבה את הרוחות. היו רבים, שפנו אלינו ואמרו בפשטות: „לא איכפת לנו היכן. תנו לנו מסגרת של גרעין להתנחל ביהודה ובשומרון, תנו לנו הארוז, ואנחנו נצא!" רבים מקרב הגרעינים מסודרים בדירות נאות, במשרות יפות. כלום לא חסר להם. אבל האתגר הגדול כבש את לבם ודחה הצידה כל שיקול אחר. הם מוכנים להתחיל בחדש, במקום חדש, ולנשום את אוויר הפסגות של ההגשמה הציונית הגדולה.

ההתארגנות הזאת נמשכה באינטנסיביות מאז מיבצע ההתנחלות האחרון בשומרון (סבסטיה), ללא הרף. אנשים טרחו בזה שבעה ימים בשבוע, 24 שעות ביממה.

— שבעה ימים? גם בשבת מותר?

בעניינים שבפיקוח־נפש — מותר. לא כולם שומרים אצלנו את השבת. הלוואי, שכולם היו שומרים. התכנון הסופי נכנס להילוך גבוה בשבועות האחרונים. כל הפרטים לובנו ונרשמו בדייקנות. סיירנו בשטחים, המיועדים להתנחלות והתקינו אתרי מחסה מחוץ לכוחות הבטחון, של המשטרה ושל צה"ל. תיכננו את צירי ההתנחלות לפי מיקום המחסומים. החלטנו על שורה של פעולות הסטייה שונות.

היענות גדולה של תורמים קטנים

— מיבצע מקיף כזה עולה כסף רב.

היתה היענות כבירה, כבירה! — של תורמים קטנים. זה דבר מרחיב־דעת. אנשים העבירו לקופה את החסכונות הקטנים שלהם, עד הפרוטה האחרונה. אחרים, בעלי יכולת, תרמו סכומים גדולים יותר. כך נאסף הכסף.

— ומפלגות? וגופים פוליטיים?

אף פרוטה אחת! שום גוף פוליטי! שום מפלגה! לא פנינו ולא קיבלנו. חרשנו את הארץ לאורכה ולרוחבה לעשות נפשות וכספים.

— מה היו הוראות הקבע שלכם למתנחלים בשאלה, איך להתנהג בעימות עם כוחות הבטחון?

ההוראות הן פועל יוצא מהמדיניות שלנו ומן המטרה שלנו, שאנחנו מוכנים להיאבק עליהן עד הסוף. אנחנו חיים בתחושה עמוקה, שאין מקום בארץ־ישראל, ששם אסור ליהודים להתיישב. אין שטח כזה ואין אזור כזה! זוהי זכות, שאינה צריכה אישור נוסף. זוהי זכות, שאי־אפשר לבטלה או ליטול אותה מהיהודים. זוהי זכות, שעליה בנויה כל התורה הציונית ועליה מבוססת כל צידקת שיבתנו לארץ־ישראל, לאחר הגלות הממושכת. בלא ההכרה בזכות היסודית הזאת, מתערער המבנה כולו. ולכן אין הזכות הזאת צריכה אישור. ולכן הטענה, כי יש צורך לקבוע עדיפויות, היכן מותר והיכן אסור להתנחל, איפה קודם ואיפה אחר־כך, אינה יכולה לעמוד במבחן. היא פסולה מעיקרה. כאשר נלחמנו נגד „הספר הלבן" הבריטי, שגזר גזירות על ההתיישבות ומנע מיהודים להתיישב ביהודה ובשומרון ובאזורים אחרים, זעקנו נגדו, שהזכות להתיישבות היא בכל אזור, בכל מקום, בכל עת ובכל שעה — תמיד! וזו היתה טענה נכונה. שום דבר לא השתנה מאז, שמצדיק לסגור אזורים בפני מתנחלים יהודיים. להיפך: הצורך גבר בהרבה והעוצמה. שישראל שיחררה את יהודה ושומרון משלטון זר, עושה עתה את ההתיישבות מחלום לאפשרות מעשית, מיידית!

לעצור את הסחף

עיקרון שני: חובה היא לנו לעצור את הכרסום הרעיוני, את הנסיגה, את חולשת־הדעת, שהמנהיגות מפגינה לאחרונה, בנכונותה המוצהרת להחזיר שטחים מארץ־ישראל לשלטון זר. הכרח הוא לנקוט מעשים, שיוכיחו קודם־כל לנו, לעצמנו, לנוער שלנו, כי לא חולשות רעיוניות ולא פחד, יובילונו להתקפלות ולנסיגה. חשוב לנו לדעת, לחוש, כי אנחנו איתנים בדעתנו לא להתקפל ולא להבהל. אנחנו רואים בהתיישבות ביהודה ובשומרון ביטוי רב־עוצמה, הן כלפי פנים והן כלפי חוץ, לחוסן שלנו, ליכולת עמידתנו. המטרה שלנו היא לחזק את המדינה, ולא להחליש אותה, כמו שיריבים פוליטיים נבערי־דעת, מאשימים אותנו. כל מה שיש בו החלשת המדינה, זר לרוחנו. אנחנו איננו רוצים, חס ושלום, ליצור התכתשות בין אחים. זה שהממשלה מפעילה את צה"ל — זה באשמתה. זה מנוגד לרוחו של הצבא, שתפקידו להגן על המדינה ולא להילחם ביהודים מתנחלים בשטחי ארץ־ישראל. רבים מן החיילים אוהדים מאוד את רעיון ההתנחלות והפקודה לחסום את דרכם של המתנחלים או להסיר אותם מן השטח בכוח, יוצרת אצלם קרע נפשי טראגי, שקשה מאוד לאחותו. מפקדים בצה"ל, הנותנים את הפקודה הנוראה הזאת, אמרו לנו מפורשות, כי ברור להם, שההתיישבות ביהודה ובשומרון, תחזק את הבטחון ואת העם. וכאשר הם נאלצים להורות לחייליהם לפעול בניגוד למצפונם ולהכרתם, כי כך הורו להם מפקדיהם הבכירים, הפועלים לפי הוראות הממשלה, הם אומללים, כמו אומללים.

ההוראות שנתנו למתנחלים גזורות, איפוא, מן העקרונות האלה: להוכיח עד גבול מסירות־הנפש את הדבקות שלנו בארץ־ישראל, את אהבת הארץ והמדינה — ולהמנע מכל מה שעלול לגרום, חלילה, להתנגשות ולקטטה בין המתנחלים וכוחות הבטחון.

„הממשלה אשמה"

— אלו הוראות מסובכות מאוד. אני מאמין, שנתתם אותן בכוונה ושהמתנחלים מבקשים לקיים אותן. אבל המציאות מ ו כ ר ח ה לגרום התנגשויות. התמונה של מתנחלים, התוקפים חייל צעיר של צה"ל, אינה מדאיגה אותך? התמונה המזעזעת הזאת, של חייל אחר, שהתפשט הנשק ממנו בגלל נסיון ההתנחלות, אינה כואבת לך?

אני מצטער לומר, כי נוצרה אצל חיילים מרירות כלפי ההתנחלות. זה כואב לי מאוד. חיילים עזבו מחופשותיהם, בגלל הכוננות, לקדם את פני המתנחלים. הממשלה אשמה בכך. היא יכלה — והיתה מחויבת! — להמנע מיצירת האווירה הקשה הזאת. אילו היתה לה ראייה רחבה של הנושא; אילו הבינה, כי ההתנחלות היא לטובת הארץ ואף מחזקת את ידי הממשלה, היתה ההתמרמרות של החיילים נמנעת מראש. אסור לממשלה להפעיל את צה"ל למשימה כזאת, של חסימת הצירים למתנחלים וסילוקם בכוח מנקודות ההתיישבות. זהו חטא בל־יכופר! כאשר הממשלה פועלת כך ומפעילה את צה"ל, על אפו וחמתו ובניגוד משווע לרוחו ולתפקידו — עלולים הדברים, למורת רצוננו, להתגלגל לכיוונים בלתי רצויים. אנו ערים לסכנה. בפעם הקודמת, בנסיון ההתנחלות בשומרון (סבסטיה) הגענו לקצה גבול האיפוק של האנשים. ספק אם לא עברנו את הגבול, עוד זה. אני זוכר לך במלואה ההוריות, שקיווינו באבה ובהמים, בכל־לב, כי הדבקות הגדולה של המתנחלים והאיפוק שהבחורים גילו, ישכנעו את הממשלה, שתחדל מן המאבק המיותר הזה ותפסיק את ההתנגדות להתנחלות. זה לא קרה, לצערי. הממשלה לא גילתה את רוחב־הדעת, שמותר היה לצפות ממנה, בימים הקשים האלה.

— האם שוחחתם מאז ההתנחלות בסבסטיה עם שרי הממשלה? האם ניסיתם לשכנע אותם לנקוט עמדה אחרת?

התחכמויות והתחמקויות

שוחחנו. ניסינו. ביקשנו לשכנע. לא היו כל תוצאות חיוביות. מה ששמענו מפי שרי הממשלה, שאתם נועדנו, נחלק לשניים: התחכמויות והתחמקויות מצד אחד ודברים, שאינם לכבודה של ממשלת ישראל, מצד שני. זו היתה אכזבה גדולה לכולנו ולא היתה, איפוא, ברירה, אלא לבטא פעם נוספת את רצון־העם ולא לחשות. זה היה הכרחי, ביחוד בשעה שהמצב המדיני דורש חיזוקה של המדינה והממשלה במיקוח הפוליטי.

— ובכך שאתם מאלצים את הממשלה להפעיל את כוחות הבטחון נגד יהודים ומלהיבים את הרוחות על שיבושים אלה אתם מחזקים ומבססים, אתם מחזקים את הממשלה?

כן, אנו מחזקים את הממשלה ביכולתה להראות לעולם כולו, לידידים ולאויבים, שהיהודים אינם מוכנים לוותר על חלק כלשהו מארץ־ישראל, גם כאשר מתרבות ההוכחות וגדלים הלחצים ממקורות שונים, להכריח את ישראל לוותר על שטחיה וליטול על עצמה סכנות נוראות. אילו היתה הממשלה נבונה, היתה משתמשת בהתנחלות לחיזוק עמדותיה הבינלאומיות.

— על מה ביססתם את ציפייתכם, שעמדת הממשלה תהיה שונה הפעם ממבצעים קודמים?

„ניצחוני בני!"

הנסיון הוכיח, כי הממשלה הרוויחה ממעשי ההתנחלות, גם כאשר טענה, שהם נעשים בניגוד לעמדותיה ועל אפה וחמתה. הנסיון הקצר של התקופה האחרונה מוכיח זאת: המאבק על התלים סביב קונייטרה, שהיה מלווה הפגנות בזמן המו"מ על הסכם־ההפרדה עם הסורים ועלייתם של מתנחלי „קשת" לפרברי קונייטרה בזמן המו"מ הזה, היו קלף חזק בידי הממשלה בהתדיינות הקשה עם ד"ר קיסינג'ר. אנו בטוחים, כי גם מיבצע ההתנחלות הנוכחי מחזק את הממשלה במגעים שלפניה. אין לי ספק בזה! אני עדיין מקווה, כי גדלות־הרוח, שכן הדין שתפעם בלבות מנהיגי העם, תבוא לידי ביטוי וכי הם יבינו איזה נכס עצום הם אלפי הבחורות והבחורים, המוכנים להיאבק על ארץ־ישראל שלהם. לא אחדל מן האמונה הזאת, שהתבונה תחזור להיות נחלתם של חברי הממשלה. יש בגמרא ביטוי, המדבר על היחס בין הקב"ה לבין עם ישראל. הקב"ה, כביכול, נענה לתביעות היהודים ונכנע להם, כביכול, ואמר, בנימה של סיפוק, כביכול: „ניצחוני בני".

כל מה שאנחנו עושים הוא ביטוי לחינוך הציוני שלנו ורצון להמחיש את המשתמע ממנו ולהגשים אותו. הלוואי שהממשלה תוכל להגיד בסופו של דבר: „ניצחוני בני" וזוהי ברכה גדולה לממשלת ישראל ולכל עם ישראל. אם הקב"ה יכול להגיד „ניצחוני בני" — אין זו פחיתות־כבוד גם לממשלת ישראל. היא נתונה בלחצים מדיניים כבדים. טענה, שאין הדבר נכון ואין מפעילים עליה לחצים, אינה מוסיפה כבוד לא לממשלת ישראל ולא לעם ישראל. מוטב לממשלה להודות, כי אכן היא עומדת תחת לחץ כבד. כך יקל עליה להודות, כי אנחנו עוזרים לה לעמוד בלחצים, על־ידי הפגנת דבקותנו בארץ־ישראל שלנו.

כמו עין־חרוד וגבעת ברנר...

אין אנו בודדים בנסיון ההיסטורי של הארץ הזאת להתנחל בניגוד לדעת הממשלה. כך עלו על הקרקע עין חרוד וגבעת־ברנר ורבים מן הישובים. כך עלה על הקרקע מרום הגולן שהוא עתה ישוב פורח ומשגשג.

— ראש הממשלה אמר, כי יש לממשלה סדר־עדיפויות להתנחלות: בקעת הירדן, הגולן, פיתחת־רפיח. זה אינו אתגר מספיק מלהיב? מדוע לקעקע את כל ההסדרים המקובלים של מדינת חוק, כאשר ישנם שטחים גדולים להתנחלות?

כל הדיבור הזה על סדר־עדיפויות הוא אחיזת־עיניים. לא יותר מאחיזת־עיניים. הממשלה לא הוכיחה כלל, שביחס לאזורים, שנראים בעיניה כקודמים בעדיפותם להתנחלות ביהודה ובשומרון, ושלדעתה יש צורך להתנחל בהם, היא עשתה בתנופה לעידוד ההתנחלות. אילו היינו רוצים להתנחל באזורים, שהממשלה מכריזה עליהם כעדיפים, לא הייתי מתפלא אם סדרי העדיפויות היו משתנים לפתע. אילו נהגה הממשלה בתבונה ובמקום להתנגד לנו היתה מעודדת את הרוח הגדולה הזאת, לפחות לא מפריעה לנו, היה כל נושא ההתנחלות מקבל תנופה גדולה. הגלגלים היו נעים. לא היו חסרים אז מתנחלים גם לאזורים, הנראים עתה עדיפים בעיני הממשלה. אבל הממשלה הרדימה את עניין ההתנחלות ולא רק שלא העניקה לו את יחס העדיפות ההכרחי, אלא יצאה להלחם נגדו. מה הדיבור הזה על עדיפויות? כבר שכחו מה קרה בגוש־עציון ובקרית־ארבע? שם רצתה הממשלה בהתנחלות? גם שם לא רצתה. גם שם ניסתה להלחם. „אנסו" אותה ויש שם התיישבות משגשגת, שאי־אפשר כלל להפריז בערכה הפוליטי.

— האם במשטר הדמוקראטי אין זו זכותה של הממשלה — וחובתה — להחליט היכן מותר להתיישב והיכן אסור?

„יום שחור" לעם היהודי

לא! לא! אין דבר כזה. אנחנו הולכים למבצע זכות, שגם הממשלה מסכימה לה. היה זה יום שחור לעם ישראל, אילו היה חוק בישראל, המפקיע כחוק לתחום אזורים של ארץ־ישראל וגוזר נגד זכות ההתיישבות בהם. יום שחור לעם היהודי!

— האם למעשה בהתנגדותה להתנחלות ביהודה ושומרון, לא הפקיעה הממשלה את האזורים האלה מתחום ההתיישבות?

השר ישראל גלילי אינו סבור כך. הוא אמר לנו, שהממשלה לא החליטה בעיקרון על אי־ההתנחלות, אלא רק על סדרי־עדיפויות. כאשר קמה ההתנחלות בקרית־ארבע, כביכול באופן בלתי־ליגאלי, ויהודים מחוגים מסויימים הפגינו לפני משרד ראש הממשלה, התבטאה הגב' גולדה מאיר בביטוי חריף מאוד: „אינני מסוגלה להבין, ולא ארשה זאת בשום [illegible], שיהודים יפגינו נגד התיישבות בכל מקום שהוא בשטחי ארץ־ישראל". אין, איפוא, החלטה של הממשלה שאסור להתיישב בחלק כלשהו של ארץ־ישראל. יש, כביכול, סדרי עדיפויות, שאנחנו דוחים אותם [illegible] בעולם, שיכול למנוע מאתנו יישוב בכל פינה של ארץ־ישראל. בבקשה, שהממשלה, במקום להילחם על־ידי כוחות הבטחון בנו, תעודד התיישבות ותנשום יחד את אוויר־הפסגות של יצירת המולדת. אנחנו נהיה הזרוע [illegible] הידיד לממשלה והיא בנו שותפים טובים לדרך הציונית.

— ממשלה חוקית ונבחרת בכנסת, רשאית להחליט היכן תהיה ההתיישבות והיכן לא תהיה. הטוען, כי הממשלה בישראל [illegible] החלטותיה אינן חוקיות...

הממשלה חוקית אבל...

הממשלה היא חוקית אבל אינם מתאימים לממשלה יש[ראל]. אומר בצער רב ובכאב גדול. הרב קוק התכוון על קדושה ועל קדושת מלכות וממשלה. בשבילנו ממשלה, שהיא במצב חיוור ודל מבחינת שאר־הרוח היהודי והציוני שלה, היא בשבילנו הנהגה, שאינה [illegible] לות־הרוח של החזון הציוני יכולה להיות הנהגה.

— הממשלה, שאינה רואה מה שאתם מגדירים כשאר־רוח, היא ממשלה פסולה?

כן. בנושא הזה חייבת להבין את הכבינים האמיתיים של ההתנחלות ולהתנער באומץ ממה שנראה לנו כאיבון מחשבתי וכבניעה. צורך לתכתיבים ולאיומים. חובתה של הממשלה היא [לחדש] מחדש את כושר העמידה הרוחני של העם. על כך אנו [נלחמים] וכן המלחמה הזאת לא נחדל שיהיו ישובים יהודיים רבים [ביהודה] ובשומרון ועד שהזכות להתנחל בכל מקום בארץ־ישראל יתמיד, תבוא לידי מימוש בהתנה הממשלה ובאישורה. גם [חומות יריחו] הקיפו שבע פעמים עד [שנפלו]. אנחנו מקווים, כי לא יהיה [צורך] בשבעה נסיונות, עד שחומה גדולה של הממשלה יקרסו ויפלו. [אנ]חנו לא נוותר! נחזור ונעלה על הקרקע. אנו שואבים [עידוד] רב מן המושבות הוותיקות [בבקעת] ירדן ומעיירות הפיתוח בכל[ל]. שם מבינים יותר טוב מאשר [בממ]שלה, כי חגורת־הבטחון האמיתי[ת] [שלנו] הם, עוברת בגולן, בבקעה, [ביהודה] ובשומרון.

— הרב קוק חינך לאהבה, להבנה. כאשר אתם פורצים דרך, הגורמת התנגשויות [illegible], אתם מנציגים את הדרך [illegible]

חובה ולא זכות

אהבת האדם היא נכס [illegible] שלנו. אנחנו מוכנים לפתור הבעיות ולישב את כל ה[illegible] בהבנה הדדית. אבל לא נוכל [להשלים] בשום אופן עם כה שמ[illegible] במקרב, חס ושלום, את [קיום] המדינה מבחינה בטחונית. אם במקום מדינה זקופת־קומה ליצור לנו מדינה נכה — [לא] נוכל להתפשר.

— ומשום כך אתם נוטלים [לעצ]מכם זכות לפעול נגד המבחה החוק?

זכות? לא, לא זכות! [חובה] [אנו] נוטלים לעצמנו. ולא נגד הממשלה אנו פועלים, אלא נגד חוסר־דעת. כאשר [פועלים] נגד חוסר־דעת, אין ראויים [illegible] הממשלה היתה צריכה ליזום התנחלויות. כך היתה משרתת [את] טובת הארץ. העולם הערבי [יודע] זאת. הוא טוען, שאנחנו פועלים [ברצון] את רצון הממשלה. הערבים [אומרים] זאת נכון. אבל הממשלה [illegible] בבינה.

— האם הבאתם בחשבון את אפשרויות של התנגשות קשה [עם גור]מים פוליטיים, כמו אנשי [illegible] שמבתוהגם החוזר ויסוגלו נגד היכם בבוה?

לפני כחודש ישבנו עם אנשי קרי[ת] ארבע חצי שעה בנסיון [לשכנע] [ב]דברים. לא הגענו להסכמה.

(סוף בעמוד 26)

פרופ' שלמה אבינרי

נישואי תערובת ואהבת ישראל

יגני אורתודוכסי, קונסרו־טיבי או ריפורמי, וחסי־דות ומתנגדות כאחת רחו־קות ממני. חילוני אני, ה־... יחד עם זאת במרכזיותה של ...ות הדת בהוויה ההיסטורית ה־...יות, ומודע לכך כי גם בדורנו ...ת הזיקה הדתית את אחד ה־...ים — ודוק: א ח ד האופנים, ...לא האופן היחידי — לזהות ...ית.

...ני מודע אני לשורשיה הדתיים של ...ה לציון, אך כמי שמקצוע ההיס־...אנו, זר לי יחוד אני את סיבה ...בי על־פי־רוב של כמיהה דתית זו משמוש שלאחר־מעשה לא יוכל לש־...מחדש את חילוניותה של הציונות ...ית ואת העובדה כי עצם הופעה ...ת הנה בה משום מרידה בהימסה ...שגיבה אותה בכל הנקודות. רק לי־...נוסף גם נכה דתי לציונות.

...שומר אני לומר להלן מספר דברים ...ה של היהדות הרפורמית, אעשה זאת ...שום שאת דיבה אני מבקש לריב. ... מצביעים לפני ידידים רפורמים ...על התפילה לרעה שהלה על הרבנות ...מית בארץ, הרי תשובתי תמיד אחת: ...א מתוצת המליון יהודים רפורמים ...ריקה הקץ על המונופולין הדתי של ...ת האורתודוכסית.

...ראל, כמו בכל מקום אחר שבעולם, ...וכרעו סוגיות של שוויון זכויות דתי ...רותי לפי משקלם של עקרונות כופ־... אלא לפי יכולתם של כוחות חב־... ממשיים להגשים עקרונות אלה הל־...ושה.

...ף ואומר, אף שאינני דתי אינני ...יוס להכנים, והתפילה היוצאת מן הלב ...ו לרומם את רוחי ולגעת אל לבי. ...שנוסח התפילה אורתודוכסי מ־אורתו־ ...שהוא נהוג בהרבה בתי כנסת בארץ ...— לדעתי, הרבה בני נוער מן האפי־... להזדהות עמו, עדיין חש אני שלא ... באשר אני נוכח בתפילה רפורמית ...בה בגילוי ראש. לא משום שגילוי ...עצמו מפריע לי, אלא משום שיש בו ... אותנטיות וזיקה שבהתבטלות בפני ...רה.

המשפ...

אבל מן לי בחודש האחרון להיות נוכח, ...הפרש של שבוע ימים, בתפילות שבת ...הכנסת המרכזי (האורתודוכסי) במוס־...וב„טמפל עמנואל" הרפורמי בניו־... לא אכחד, כי על אף שקשה שלא ...על מן הגלילות של הטקס הרפורמי, ...ט־ בעקשם במוסקווה. ב„בבית" בקרב ...ואילו התפילה ב„טמפל עמנואל", ...יפה ומקהלתה הערבה לאוזן, קרי־... אלי פחות מאשר צלילי התפילה ...החזנים, הבאמורים לפעמים בצורה אש־...עילגת, ששמעתי במוסקווה.

...יודע כי ישראלים רבים בני דורי ...— דומות.

...מה כל החידוד הזה? ללמוד, שלא ...קנאה לרפורמה יאמרו הדברים לה־...ולא מתוך הרחה לכלל ישראל. אף ... אם אלה אשר יחלקו על דברי יתי־...אוני לגופו של העיון ולא לגוי מה ...משערים שהן הסימפטיות הפרטיות ...שאינן כלל ענין לכאן, לא לפיהן ...דברי.

...ויכוח בשאלת „מיהו יהודי" ובעיית ...הגיור ההלכתי העלה, באורח טבעי, ...סוגיות נישואי התערובת בקרב יהודי ...כל המחקרים שנערכו באחרונה בסוי־...וו מצביעים על כך, כי התופעה לו־...ממדים המוניים וכי בקרב דור בוגרי ...לות בארה"ב מגיעים נישואי־התערובת ...ואף יותר בכלל הנישואים, וכי ...וד הולך וגדל. אף כל מי שמכיר אישית את יהדות הגולה הצעירה נתקל בכך על כל צעד ושעל.

אפשר כמובן לדפוק חמס על כך ולקונן על כך לאין סוף, ואף להאשים — תוך כדי צדקנות שאינני בטוח אם היא כל כך סבירה — את החינוך היהודי בגולה וכיוצא בזה. לא הייתי נוקט דרך זו, אולי משום שבמדינה שבה אחוז לא מבוטל של צעירים מכיר את דעתו שאולי ירד מן הארץ (ושישורים לא קטנים אבן ירדן), מי אנו כי בידה אבן בחינוך היהודי בגולה.

העובדה היא כי פירושו של תהליך זה הוא כי בעוד כמחצית דור יהא שיעור ניכר של יהודי התפוצות (אולי שליש, או־לי יותר) נשוי בנישואי התערובת, והשאלה הקיומית — הן מבחינה יהודית כללית והן מבחינה ישראלית — תהא איך נהוג אנו במשפחות אלה ובצאצאיהם: האם נקרבם לכלל ישראל או נרחיקם?

●

עומדות לפנינו שתי דרכים: יכולים אנו לומר כי מי שנישא בנישואי תערובת, ובן־זוגו לא גויר כהלכה וכדת וכדין, אין לו חלק בישראל. אין אנו רואים את משפחתו כיהודית, אין ילדיו נחשבים בכלל ישראל אם אין אמם יהודיה, עד שיעברו כולם ויתגיירו כהלכה (האורתודוכסית).

מאידך גיסא יכולים אנו לומר, כי מה שקובע לגבי התייחסותנו למשפחות כגון אלה חייב להיקבע לא לפי פורמולה, טקס או נוסח זה או אחר, כי אם לפי מידה ההזדהות של אותה משפחה:

אם היא מנהלת את עצמה מזיקה ליה־דות בכל צורה שהיא, בדור שאין לראותה כיהודית, אולם אם היא מבקשת להסתפח לבית־כנסת (ובית־כנסת רפורמי יקבל או־תה אף אם אין אחד מבני הזוג יהודי, שעה שבית־כנסת אורתודוכסי ידחה אותה), או אם היא מבקשת להיות חברה בגוף יהודי כלשהו, שולחת את ילדיה לבית ספר יהודי (אפילו האם אינה יהודיה ולכן אין הילדים יהודים לפי ההלכה), תורמת לישראל ואף (רחמנא ליצלן) מוכנה לעלות לישראל — עלינו לראותה, הלכה למעשה, כמשפחה יהודית לכל דבר.

אם מישהו, מחמת דבקותו הרבה בהל־כה, אינו מבקש להתערב במשפחה זו, זה עניינו הפרטי, אך מבחינת כלל ישראל נראה משפחה זו כיהודית.

אחת הסיבות שחלק מן הדיה הנפוצה בישראל — ולא רק אצל דתיים־שבדתיים — אינו נוטה לגישה אחרונה זו, טבע מן העובדה כי המושג „נישואי תערובת" משתלב בתודעה רבים מאתנו בקשת של עניינים הלקוחים מהווי אחר, בדרך כלל מהווי אירופה המזרחית והמרכזית של סוף המאה הי"ט.

מי שנישא בנישואי תערובת בפולין או ב־ליטא או בגרמניה של המאה הי"ט, חזקה עליו שבחברות הוא משמעות מעשיו היתה ניתוק במודע מכלל ישראל. אי־מתן חינוך לילדים כיהודים, ובמקרים רבים נישואי תערובת, הלכו יד ביד עם התנצרות.

כיום כמעט שלא נמצא מקרה, שהצד היהודי הנישא בנישואי תערובת מתנצר (וב־רור שעל מקרים כאלה אינני מבקש ללמד שמץ סניגוריה בשום צורה שהיא). נישואי התערובת כיום אינם סמל לעליתו של הי־הודי הנושא לו לא־יהודיה לאשה לכלל מעמד מבוסס יותר בחברה. נהפוך הוא — הן בחברה האמריקאית (ובשינוי צורה ב־חברה הסובייטית והאינטלקטואלית) נישואים עם יהודי או יהודיה נחשבים כהישג לצד הלא־יהודי.

כפי שציין לאחרונה פרופ' מרטין ליפסט מהארווארד, בסימפוזיון שנתקיים בניו־יורק בנושא הזהות היהודית, מבקשים רוב ני־שואי התערובת לראות את עצמם כיהו־דים ולחנך את ילדיהם כיהודים. אלא מאי? בעולם שהוא ברובו הגדול חילוני אין הצד הלא־יהודי מוכן לעבור טקס גיור פורמאלי נוקשה, המחייב אותו להביע אמונה במה שאין הוא — ואף בן זוגו היהודי — מאמין.

אמר לי סטודנט יהודי מארה"ב, ציוני מסור שהתגייס למלחמת ששת הימים, תישא באחרונה לבחורה לא־יהודית: „אני אינני דתי ואינני מקיים אפילו מצווה אחת, ובכך אינני שונה מיהודים צעירים רבים אחרים בני דורי בארה"ב ובישראל. אשתי רוצה שילדינו יגדלו כיהודים, ואנחנו אף חוש־בים לעלות ארצה. אבל כיצד אני יכול בכל הכנות לבקש מאשתי שתעבור גיור הלכתי, שפירושו שהיא תצטרך לומר שהיא מאמי־נה בהרבה דברים שברור שאין היא מא־מינה בהם ושאני אינני מאמין בהם? האם מצפים הרבנים באמת שמישהו יענה „א־מן" אחרי איזה מלל שאיננו מאמין בו? האם אי אפשר למצוא נוסח קל יותר, פתוח יותר?"

לי לא היתה תשובה לבחור דנן. ידעתי רק אחת: במצב הנוכחי, שבו אנו מש־ועים לעליה, גישתה הנוכחית של מדינת ישראל תגרום כי צעיר זה ואשתו לא יעלו ארצה. מי מקרב אם כן יהודים לישראל ומי מרחיק אותם?

בסיטואציה כזו אל לנו לפסול פסילה בראש את הגיור הרפורמי. שוב אודה ואומר, שמצדי מעדיף אני, אם אפשר, גיור אורתודוכסי. אבל מה נעשה אם למספר גדל והולך של משפחות מעורבות, הרוצה לשמור על זהות יהודית, אין הגיור האור־תודוכסי בחינת אלטרנטיבה ממשית וכי ה־דרך היחידה לשמור משפחות אלה במס־גרת יהודית היא לנהוג כבית הלל ולא כבית שמאי?

הצרה בעניין זו היא כי לישראלים רבים, דימויה של התנועה הרפורמית טבוע גם הוא בחותם המאה הי"ט. בשביל יהודי שעמד ביהדותו המסורתית במאה הקודמה, בלחץ רדיפות ופוגרומים, היתה הרפורמה אחת הדרכים להתבוללות, להתכחשות למ־יחוד ולאותנטי ביהדות. העניין הוא שהנה־גרה הרפורמית כיום היא מבחינה מסוימת היפוכו של דבר: היא דרך לשמירת זיקה ליהדות לגבי המוני יהודים שלו הדרך הלגיטימית היחידה ביהדות היתה האורתו־דוכסית, היו נושרים מזמן בכל קשר לעניין יהודי.

למרות שאינני תמיד חש בנוח בבית־כנסת רפורמי, הרי אני יודע כי לו בית־הכנסת היחיד בארה"ב היה האורתודוכסי, היה אחוז ההתבוללות וההיטמעות בקרב יהודי ארה"ב כפול. יהדות הרפורמה כיום — על אף כל ההיסטוריה שלה — שמירת היהודים מפני ניתוק הזיקה מן היהדות.

לא היא, אלא האוירה החילונית הכל־לית מרחיקה יהודים מן הדת האורתודוכ־סית: לחשוב כי, לולא הרפורמה מספר היהודים האורתודוכסים היה רב יותר, הרי זו שטות מאין כמוה.

וכי צריך להזכיר כי בעניין ישראל עב־רה הרפורמה מרחק רב — ממש כמו היהדות האורתודוכסית שעברה הגדול הת־נגדה לציונות עם הקמתה ושינתה את עמ־דה רק לאחר מכן?

ואם מכירים אנו לחצרות רבים חסי־דים אלה, אך אחרים את התרומות אשר הציגו אדמו"ריהם ערב מלחמת העולם השניה על העולים לארץ — או מנוקטים אנו בכלל כי ככל האדם, גם אדמו"רים יכולים לשנות המצב לדון אותם לפי מע־שי תגיעתם היום ולא לפי מעשיהם לה־צבר?

מדוע לא לעשות כן גם לגבי התנועה הרפורמית? מדוע ההתנשאות הזאת — אפי־לו מצד יהודים ישראלים חילונים — כלפי זרם הרפורמה?

אין הרפורמה זקוקה לפרקליטים, אך כ־דאי בכל זאת להזכיר עובדות. אם בשנת 1897, שנת הקונגרס הציוני הראשון, הכ־ריז איגוד הרבנים הרפורמיים של אמריקה כי „אנו שוללים לגמרי כל נסיון להקמת מדינה יהודית" ועוד ב־1917 חזר ואמר כי „אנו מתנגדים לרעיון שא"י צריכה להי־חשב כמולדת היהודים", הרי מאז שנות הש־לושים חל מהפך רדיקלי, שתחילתו בהלם השואה וסופו בתמיכה נלהבת במדינת ישראל.

המהפך חל במצע שנתקבל בוועידת אי־גוד הרבנים הרפורמיים של אמריקה שנת־כנס בעיר קולומבוס, אוהיו, ב־1937 ונודע בשם „מצע קולומבוס": ראוי שבתי ספר בארץ ילמדו אותו כחלק מן ההיסטוריה הציונית, כי כאן נתגלתה הצלחתה של הת־נועה הציונית בכך שהצליחה לשנות עמדה אוניברסאליסטית־סגולית של הריפורמה הא־מריקאית ולהפכה לעמדה ציונית־לאומית.

מצע קולומבוס קובע כי ההויה הלאו־מית היא ההויה המרכזית של היהדות באמרו כי „היהדות היא ההויה הדתית ההיסטורית של העם היהודי", וכן ממשיך:

„בקימום הריסותיה של ארץ ישראל, הארץ העשויה הילת קודש של זכרו־נות ותקוה, רואים אנו את ההבטחה של חיים מחודשים לרבים מאחינו. אנו מאשרים את חובתם של כל היה־הודים לסייע בבנייתה כמולדת יהו־דית..." (ההדגשה שלי — ש.א.)

כדאי לזכור התפתחות זו ולהשתחרר מ־דימוי הרפורמה של המאה הי"ט.

●

מי שטוען כי ההלכה היא צו עליון שאין לו יחס לחיים הקונקרטיים של עם ישראל, ואין זה משנה אם היא עוזרת ליהו־דים או ליהדות ובלבד שתקוים, קשה להת־וכח עמו כאשר הוא מדבר בשם כלל ישראל או אהבת ישראל.

לעליית זרובבל נספחו גם עולים אשר „לא יכלו להגיד בית אבותם וזרעם אם מישראל הם". אם ניתן למצוא דרך להקל על משפחות של נישואי תערובת לעמוד ביהדותן, ובלבד שהביעו רצון לשמור על זיקה ליהדות, הרי מצווים אנו לעשות כן. ברור שנישואי תערובת נהפכים בו לתופעה כללית, לא די להתריע נגד התופעה: יש לעשות משהו כדי למנוע מן התופעה לה־פך לקטסטרופלית מבחינת משמעותה.

בידינו אנו להכריע אם י ר ב ה או י מ ע ט מספר היהודים בדור הבא: אם נרחיק את מקרי הגבולין — ימעט מספר היהו־דים, אם נקרבם — יגדל. אם הגיור הרפור־מי, או אפילו הנכונות הרפורמית לקבל לבית־כנסת את בן הזוג שלא גויר, מקרבת אנשים לישראל — תבוא ברכה על מי שיודע לנהוג כבית הלל ולא כבית שמאי.

●

בקשר זה שתי הערות לסיום: תמהתי על הערתו של ראש הממשלה בראיון טלוויזיה שהעניק לאחרונה על אותו רב רפורמי שערך טקס נישואין בכנסיה ערב תשעה באב. יש עוררין אם היה מקרה כזה ואם התרחש, ומוטב היה לראש הממשלה לבדוק את העניין בטרם ינסה להזדקק להשמצה זולה — אפילו היא נכונה — כדי לפתור באמצעותה בעיה סבוכה.

למה הדבר דומה? למי שיהיה מצטט את הרבי ...מסטמר הרואה את מדינת ישראל כמעשה הסיטרא־אחרא על מנת להוכיח כי היהדות האורתודוכסית היא אנטי־ישראלית. מראש ממשלה ניתן לצפות לסטנדרטים גבו־הים יותר.

יודע אני כי לא קלה לו ההכרעה, ומוק־שים רבים נטונו לו בדרך: אך לפגוע על ידי אנקדוטה זו בקהל רב של יהודים שרובם הגדול תומכים בישראל, פגם חמור הוא, ונדמה לי כי טוב יעשה יצחק רבין אם ימצא את הדרך לתקן את הפגם.

שנית, ובמישור אחר לגמרי: בין ששת מיליוני היהודים שנרצחו על ידי הנאצים היה מספר לא מבוטל — איש אינו יודע את מספרם — של בני נישואי־תערובת שב־הם היתה האם לא־יהודיה, או של בני נישואי תערובת שהגיור של ההורה הלא־יהודי היה גיור רפורמי. בשביל הנאצים הם היו יהודים לכל דבר.

נניח כי מדינת ישראל היתה קיימת בת־קופת השואה, ואחדים מבני נישואי תערו־בת אלה, שהנאצים רדפום כיהודים, היו מצליחים להיחלץ מכבשני אושוויץ ומאיידנק והיו מגיעים לחוף מבטחים — למדינת יש־ראל. לפי מה שמקובל עתה בישראל, לא היינו מקבלים אותם כיהודים (אם אמם לא גוירה כהלכה), והיינו מחייבים אותם (לאחר אושוויץ) בגיור כהלכה.

להירצח באושוויץ כיהודים אך לא להיות יהודים בארץ־ישראל? הלא על כך תהום הארץ, ומוטב שיהרהרו הכלים ירבנים ב־דרכיהם.

אליעזר ליבנה

כיצד להילחם באש"ף

אש"ף, אירגון שלוחי פשע הפאן־ערבי, המיועד לרצי־חת יהודים ולהכחדתה של ישראל, זכה להישגים פוליטיים ניכרים. הוא מוכר על ידי עשרות ממשלות כנציג של אומה („פלשתינית"), מופיע בתואר זה בעצרת או"ם, נחשב ראוי למשא־ומתן דיפלומטי, ונישקל בחוגים חשובים כמקים מדינה לעצמו.

אין זו הפעם הראשונה, שאירגון או מימשל המכלה יהודים ושואף לחיסולו של הקיבוץ היהודי מוכר כלגיטימי בחברת ה־עמים. המדינה הגרמנית הנאצית, על שלו־חותיה, היא הדוגמה האחרונה אף שאינה היחידה. הופעתם של גופים מסוג זה צמודה לקיומו של עם ישראל, מימי עמלק. החידוש הפעם, שגוף פומבי להשמדת יהודים ולגירוש ישראל מארצו מופעל בעת ההתקיימות של מדינה יהודית.

ברם, אחד מתפקידי־היסוד להקמתה הוא למנוע את מציאותם של גופי־רצח פו־ליטיים כאלה ולחסלם במידה והופיעו. המאבק הבלתי־מתפשר של ישראל נגד אירגון שלוחי פשע, אש"ף, הוא בגדר ציווי מוחלט. אם לא תמלאנו עד תום ובמיצוי כל כוחותיה, תעורער ביסודותיה. טעות חמורה לראות בכך תפקיד צדדי. ראייה זו היא שגרמה לכשלונו מול האיום האש"פי. הה־כשלון מתעצם ההולך על ידי שאיננו מוכר בתור כשלון.

■

לא די להעריך את החזית האש"פי — משעה שנתקבל כמכובד בין ממשלות איננו החומר — אלא בהעמדו על אופיו ומהותו.

אש"ף, אירגון שלוחי פשע, איננו גוף פלשתיני, איננו מייצג את ערבי ארץ ישראל ואיננו יונק מכוחם. „פלשתיניותו" של אש"ף הוא הכזב הגדול שבו; ועם זאת, מהותו עבורו כשם ש„הסוציאליזם" ו„השחרור" היו מהווים להצלחתה של הנאציות. רק שקר גדול עלול לבצע חורבן גדול!

אילו היה אש"ף נציגם של ערבי הארץ ושואב כוחו מהם, מתחסל היה מזמן. במיקרה זה, היו האמצעים שננקטו נגדו בידי ממ־שלת ישראל מספיקים, פחות או יותר. אלא אש"ף א י נ נ ו אירגון פלשתיני משום בחינה. הוא נוצר על ידי הליגה הערבית, ב־1964. הוא ממומן בידי ממשלות הליגה. מתנדביו ומאגרי־הנשק שלו פרושים ב־מדינותיה. פעולותיו — רצח בלתי־מובחן — אושרו בידי צמרות הליגה ולינוסיה; וכן מטרתו־אמנתו: חיסולה של ישראל וגירוש היהודים מארצם. מקצועני הרצח מתגייסים מרחבי העולם הערבי, ונציגותו המשוגרת לעצמות: אנשים מלוכבה מ„פלשתינים" („לשי־עבר") ממדינות ערביות שונות, החל מכווית וגמר בסוריה. אם תוקם מדינה „פלשתינית", משימתה תהא — השמדת ישראל השרידה בשורות של העולם הערבי.

■

כיוון שאירגון שלוחי פשע, אש"ף, הוא פאן־ערבי במהותו ובאמצעיו, בתיפקודו ובמטרתו, אין יעילות בפעולות־הנגד היש־ראליות המקובלות. הן אינן תופסות את הגורם; לעולם לא ישיגו את תכליתן; יתר־על־כן: אש"ף יגבר וילך, פגיעותיו יחמירו, מעמדו הבין־לאומי יתחזק, והאהדה שיגייס בין הגוים אנטי־יהודיים בעולם תרבה. הללו מצפים להדן שיכפם את קורבנו־איבתם.

הגנה מקומית על ישובים יהודים ומניעת חדירה היא הכרחית, וכן קטילת כל פושע בשעת הפשע או בדרכו אליו. אולם, כך לא ייבלם מעשי־התועבה חדשים ומתוחכמים יותר. במקום הפושעים הנקט־לים, יגייס המימסד הערבי, על שלוחותיו, מקבלי־תועבה חדשים: גברתנים עתקר־כמר מיקצוות העולם הערבי ומחוצה לו; אנטי־פלילים שהרציחה היא דרך־חייהם; וצעירים מופרעים ומטומטמים לכיווניהם. שולי החברה הבודדית בלאים בהם.

כן כוצפת התכלית בהפצצות ארציות של כוונות־האימונים של אירגוני הטירור בלב־נון. מנהיגי אש"ף אינם מתפעלים מהמתת טרוריסטים, יותר משהם מתרגשים מרציחת ילדים יהודיים, להבדיל. ואם תוך כדי פעולה־ענישה נפגעים אזרחים — שמחנות אש"ף ממוקמים בתוכם ב כ ו ו נ ה — הרי זו הזדמנות לצבועי־העולם למחות נגד ישראל.

אדישותן של ההפצצות והוחזרי־הזמן הממו־שכים ביניהן מאפשרים את חידוש מחנות המרצחים ללא קושי. אין בהם כדי לאלץ את ממשלת בירות לנקוט אמצעים נגד ה־פושעים האש"פים. הטירוריסטים הנקטלים אינם מעציבים את הממשלה הלבנונית, ה־קורבנות האזרחיים אינם מעיקים ביותר על מצפונה: הללו אינם נימנים על משפחות העליה השרויות בבטחון גמור בפרברי היוקרה של בירות ובקייטנות ההר. פרשה זו למדנו די־והותר.

■

אכן, כל מרצח מחוסל יש בו משום הצ־לת נפשות. כאשר יתברר לאש"פים שהם הופכים אוטומטית מתאבדים ע־לא־מדעת ושלא־מרצון, תצטמצם הנכונות להתגייס. ויש סימנים לכך אחרי האירועים בגליל. אך אין זה אלא הישג שולי. הממ־סד האש"פי־ערבי ניבנה מבחינה פוליטית גם מפעולות כושלות מבחינה מיבצעית. הדבר העשוי לזעזע את הגופים האש"פים הוא פגיעה ישירה בראשי המרצחים ועיצור מקורותיהם הכספיים.

החיסור שניתן למעשה לקברניטיהם של אירגוני־התועבה, כאילו היו חברי ממשלה ובציגי מדינה, ה ו א ־ ה ו א העושה אותם מוצמדים לשלטון לגיטימי! הבטחון הפיזי שזכו בו ייצורים, הדומים לאייכמן ושט־רייכר, ה ו א שווה להם מעמד מוסרי־מדיני. ענישתו של רב־רוצחים אחד חשובה מבחינת היעילות הבטחונית והפוליטית, מ־קטילתם של מאות מרצחים מהשורה.

אם יצטרכו רבי־הדמים להסתתר, להימנע מהופעות פומביות, ולהשקיע אמצעים מוע־דפים לשמירת קיומם הפיזי, יהא בכך הישג ביניים חשוב. כאשר יחדלו להתבלט ב־פרהסיה, כנציגי ממשלה, ויאלצו לרדת למחשכים כיאה לראשי־כנופיות, תשתנה האווירה מסביבם. דיפלומטים מדרגות שונות ישקלו הרבה בטרם יחליטו לבקש את קירב־תם. לא ייקל למנות מחליפים לרבי־המרצ־חים, אם התפקיד יתגלה כמסוכן מאוד. וביניהם תחריף הסכנה, עקב האיבה הגדולה בין פלגות־הטירור השונות.

■

השפע הזורם לקופותיהם של אירגוני התועבה — ב־1974 עלה כל ביזנם היהודי מליון דולר לפחות — בא משליטי־הנפט הערביים. הללו מתגאים בסיועם ומתברכים פומבית בכל מעשה־רצח שבוצע באמצעותו. אותו זמן אינם חוששים כלל־וכלל מתוצאות מישעם הגלוי. מצב זה הוא ללא־נשוא מבחינה מוסרית ופוליטית. מדוע לא ימשיכו אילי־הנפט הערביים בדילבון הרצח האנטי־יהודי... ועוד יגבירוהו — אם איננו מסכן אותם כמלוא־נימה, ורק מר־בה פופולריות במשכנות ערב ובמחוצ־ביהודיה?!

ברם, שליטי הנפט פגיעים לאין־שיעור לפעולות־ענשה באזרחיהם ובארצותיהם. האוצרות הזים לפגיעה מונים לאלפים ואינם נתונים להגנה כוללת ויעילה. ב־שעה שיוחשו בפגיעות מבקיבות הזהרת יתחילו לשקול — לראשונה בחייהם! — אם אמנם כדאי להם לתמוך במיבצעי־הבלהה והרצח בישראל. הרי ייאלצו לשלם מחיר כבד, הן עבור השוחמות־ברצח הן עבור שמירת הנכס הפתק ובמחוצם. שיתוף הפעולה החלק בין משתתפי־הבצע ומחשי־הרצח הערביים יתערער. בטחון התקיפים בלוב והשייכים במפרץ הפרסי יהא כבטחון היהודים בכפרי הגליל ועדי השפלה; ובפ־הוגם העצמי יוערער.

הזעם, שסוחרי־הנפט מעוררים בעולם המערבי ובארצות הבלתי־מפותחות, ישמש הבנה ואהדה לפעולות־הענשה יהודיות נגד אלמי־הנפט. היכולת היהודית לפגוע בגבור־תני הנפט תקרב להכרה הבינלאומית, שה־ערבים אינם שליטים־יחידים באוצרות־החלק הזיוניים. הפעולה היהודית האנטי־טירוריס־טית תקבל משמעות מדינית־גלובאלית. יח־סי הכוח בין ישראל לערב ישתנו לטובתנו.

העם היהודי איננו רשאי לדחות את פתי־חתה של פעולה מקפת נגד אש"ף הפאן־ערבי. כל איחור יש בו משום סכנה לקיומה של ישראל. עדיף, שהמיבצע יתיישם ב־מוקדם, ביוזמה של הממשלה והפיקוח.

•בעיות של זוג צעיר
•ג'אקי קנדי־אונסיס
•אופנת סריגים מוכנים
•ריהוט קל חול
•ברנשים על תחיכות

העצון גם.91 אוקטובר 128 עמודים 4.80 ל"י

את

مكتاس الامل

صكنا من الأصل

שליח „מעריב" בפורטוגאל מדווח:

„ראיתי את החיוך – ולא את הנשק"

נשיאת איגוד הסופרים החדש, שהוקם בפורטוגאל, מספרת על חוויותיה בימי הרודנות ובימי המהפכה

מאת משה דוד

ביתה של סופיה דה מלו ברייגר עומד באחת הסימטאות הציוריות ביותר של רובע ציורי מאוד בליסבון הבירה. זהו בית ישן ומשופץ להפליא — כדי כך הוא יפה, שכתב־עת לענייני דיור וריהוט הקדיש מקום נרחב לתצלומיו — ובחדרים תלויות תמונות של אמנים פורטוגאליים בני־זמננו, שרבות מהן ניתנו במתנה לבעלת־הבית.

במרחק פסיעות מספר מן הבית אפשר להשקיף על ליסבון ועל נהר הטאגוס הנשפך אל האוקיינוס. הרובע משתרע על־גבי גבעה, וביתה של סופיה דה מלו ברייגר ניצב במרומי הגבעה. מאחורי הבית — גינה קטנה, שירק אילנותיה ודשאיה מרנין את העין, יחד עם שלל הצבעים של הפרחים השונים.

אבל לא־הרחק מן הבית כבר מצוי עולם אחר — שכונות־העוני הנוראות של ליסבון, שעתיקותן מוסיפה על זוועתן. דרוש כוח־רצון כדי להתעלם מחשכת דלותו של רובע אלפאמה, העתיק ברובעי ליסבון, אף הציורי שבהם, ולהתמסר להנאת היופי האצור, על־אף הכל, ברחובות הצרים, בכנסיות הישנות, בכיכרות הקטנים כרוצפות־האבן.

אפשר, כי אף זה מפתח לכפילות ההוויה הרוחנית של אשת־שיחי, ולא רק שלה.

סופיה דה מלו ברייגר היא משוררת — מבקר לא־פורטוגאלי כעיד עליה, כי היא אחת הבולטות בין משוררי אירופה בזמננו: „נאמנה עד עמקי נפשה לחזות עולמה הפרטי מאוד, היא כותבת שירים המתייחדים באינטנסיביות קודרת, שבה המציאות המוחשית — שמים, אור, ים, סלע — נעשית לסמלים מופשטים של הפחד מוסטאליות, אשר אלה הם רסיסים מתוכה" — העומדת כיום בראש איגוד הסופרים החדש, שהוקם בפורטוגאל בעקבות מהפכת ה־25 באפריל. אם לחמישה ילדים, אשה רזה, מרכיבה משקפיים, שהיא מסירה פעם בפעם מעל עיניה הכחולות־האפורות. זרם של אנרגיה עצבית מפכה בה וממש אינה יכולה לשקוט על מושבה.

שירה ומהפכה

סופיה נולדה בפורטו שבצפון פורטוגאל ב־1919. למדה לימודים קלאסיים באוניברסיטת ליסבון ונשואה לפרקליט מפורסם, בעל השקפות מתקדמות, שבפרוץ המהפכה יצא לרחובות חמוש ברמקול כדי להלהיב את ההמונים — „אבל בעלי מקפיד כל־כך על לבושו, שרבים לא יכלו להאמין, כי מהפכן יש לו בגדים כה מהודרים", צוחקת סופיה — והיא כותבת לא רק שירים, כי אם גם סיפורים קצרים, סיפורים לילדים („יש לי שם נוסף: אנדרסן — אני ממוצא דני — אלא שאינני משתמשת בו מפני שהיה מקור של בלבול") ומתרגמת, בעיקר מצרפתית.

היא, סופיה דה מלו ברייגר, אינה מסתפקת בספרות. אף־על־פי שאינה חברה במפלגה כלשהי, היא קרובה בדעותיה למפלגה הסוציאליסטית, ובימי המשטר הישן היתה שייכת לוועד למען האסירים הפוליטיים, שהיה מפרסם את שמות האסירים והמעונים של הדיקטאטורה ורשימת התאריכים של מאסרם ועינוייהם. ארבעה חודשים לפני המהפכה נאסרו אחדים מחברי הוועד והוחרמו המכונות שהיו מדפיסות את הרשימות. „אני עצמי לא יכולתי להשתתף בוועידות סופרים ולצאת את גבולות המדינה — המשטרה אסרה עלי — ועכשיו אני משתדלת לעסוק בחשיבה, ולאו־דווקא בפעילות פוליטית: אחרי 48 שנות רודנות צריך לחלוף זמן עד שיצטללו הדברים. במשטר הישן היתה קיימת חזית מאוחדת נגד הפאשיזם. עכשיו צריך לבחור בצלילות־דעת ולא מתוך התלהבות ושיכרון של הרגע. רוב ידידי נמנים עם המפלגה הסוציאליסטית — אני שומרת על עצמאותי הפורמאלית. עלי לומר, כי אני מכבדת את הקומוניסטים על סיבלם הקשה במשטר הישן — הם סבלו יותר מכל המפלגות האחרות — אבל רק הזמן יוכיח אם יתפתחו לכיוון של אי־תלות במוסקווה. פורטוגאל היא עתה מדינה חופשית ונוטלת חלק בחירות האומות על־ידי התהליך הדה־קולוניזאציה של מושבותיה. אך החופש מטיל אחריות כבדה על בני־החורין. לאחר תקופת השעבוד הממושכת עדיין לא התבהרו הדברים עד סיבת ריבוי המפלגות. משערת אני, כי לפני הבחירות ייווצרו גושים פוליטיים אחדים.

שמחה ושיקול דעת

„בהתחלה, אחרי המהפכה, היה רגע של שמחה עזה", היא אומרת ועיניה מצטעפות. „זו היתה השמחה העזה ביותר שאני זוכרת בחיי, שמחה של רוממות־הנפש, של התעלות עד־דלא־ידע. אחר־כך התחילה תקופה, הדורשת בהירות ושיקול דעת כדי לבור מה שטוב באמת. יהיו, ודאי, רגעים קשים. שוב איננו סגורים בחדר כמו במשטר הישן, שהיה בנוי על הפחד, על אי־הבטחון ההדדי, על תאוות־הבצע. המשטר החדש מושתת על יחסים פוליטיים שהלוו שבהם היא אמת הפרט. כמובן, מתרוצצים יצרים עזים, אך צריך למצוא את השביל שיוביל לעבודה יוצרת, לפתרון ניכורו של האדם היחיד, לבניין תרבות חדשה שבה יתחייה האדם ויצמח ריקמת יחסים חדשה בינו לבין חברו, ובינו לבין החברה בכלל.

„עדיין לא היה סיפק למשטר החדש לחולל תיקונים של ממש. הממשלה הזמנית לא יכלה למצוא, במרוצת הזמן שעמד לרשותה, את הדרכים הנאותות לתקנת ארץ ענייה ונבערת כפורטוגאל. אבל סבורתני, כי רוב העם מוכן לחכות עד שיימצאו הדרכים הללו ולגלות אורך־רוח. בינתיים צריך לדאוג לנושאים כה רבים, וכה ממשיים — שיכון, בריאות, חינוך. אילו ראית איזה בתי־חולים נוראים יש לנו! וברובעי־העוני הלא כבר הצצת... כל אשה ענייה מדברת מיד על בעיית השיכון שהיא זקוקת לו — וזה קשור קשר בלתי־אמצעי עם בעיית התרבות וערכי־האנוש. בית אנוכי אין ערוך לחשיבותו, כי בו אפשר להיות באהבה ולא רק להחזיק מעמד. לפני שנים כתבתי שיר על בתי־החולים, אבל עד היום אני נבעתת בהרהרי על הסבל שראיתי שם."

היא מדברת בריגשה, בכאב. ידיה לופתות זו את זו בחוזקה והעיניים בוערות.

„המלחמה הקולוניאלית, שלמזלנו מסתיימת והולכת... היודע אתה כמה נכים צעירים מסתובבים אצלנו? מה אפשר לומר לנכה כזה, שנתן את רגלו או את ידו בעד אימפריה הבנויה מדמם וחלבם של עמים אחרים? „מדינה שאינה מבטיחה את חירות האחר — היא עצמה אינה חופשית."

תרבות ופוליטיקה

„בימי המהפכה, כשיצאתי החוצה, לרחובות, התרשמתי רושם עמוק מן הפשטות והלבביות והאירגון הטוב והנבון של המהפכה. התרשמתי מאיפוקם של החיילים, שנשק בידיהם וחיוך על פניהם — ולא ראיתי את הנשק אלא את החיוך. אותה שעה הייתי גאה מאוד בארצי — בלי דמאגוגיה וכלי גניבת־הדעת."

סופיה דה מלו ברייגר מספרת לי, כי רוב הסופרים של פורטוגאל שייכים לשמאל. אגודת־הסופרים הישנה נסגרה בידי המשטר הרודני, לאחר מות סאלאזר. היא היתה נשיאת „האסיפה הכללית", ארגון סופרים שקם עוד לפני המהפכה ובכינוס את רצון המרי, ושבעי הדבר שבחרו אותה לעמוד בראש האיגוד של סופרי פורטוגאל החופשיים. ממש עד לפרוץ המהפכה היו הסופרים כותבים מכתבי־מחאה ומנסים להילחם למען החירות ככל שידם משגת, אבל, אחרי ככלות הכל, עד היכן ידו של סופר משגת?

„רוב הבריות חושבות שהתחלתי לכתוב כסופרת „לא־מגוייסת" ואילו באחרונה נעשיתי „מגוייסת". זהו הבל מוחלט. לדעתי, כתיבה על פרח גם היא ביטוי לרגש העמוק ביותר ולקשר העמוק ביותר שיש לאדם עם המציאות. במצב של דיכוי קשר זה הוא הערובה לכך שהסופר לא יעצום את עיניו הן ליפי העולם והן ליסוריו. השירה היא יחס למציאות, היחס היסודי ביותר של האדם, ואי־אפשר להכניע אותה — הדבר לא יעלה לא בידי הפוליטיקאים ולא בידי בני־אדם אחרים. הפוליטיקה חייבת להיוולד מן התרבות ולא התרבות מן הפוליטיקה. כתבתי שירים מתוך נאמנות לזיקה העמוקה שיש בי אל המציאות, שכן כמשוררת חינכתי את עצמי להתבונן בדברים. רע מאוד כאשר משורר גרוע כותב שירים פוליטיים כדי להיות פופולארי — זו בזיזה הן בספרות והן בפוליטיקה.

„במהפכה התרבותית שאנו מפללים אליה חייב האדם לקיים את אחדותן של העבודה הרוחנית ועבודת־הכפיים. אסור לו שיותרה. אבל כפייה מבחוץ, תכתיב לאמן — הרי זה פסול להלוטין!"

פתיחה בתנ"ך

סופיה מספרת לי, כי עכשיו היא עורכת בראדיו ובטלוויזיה תכניות על שירה ושל שירה, ואת תכניתה הראשונה פתחה בתנ"ך, כשאלהים בורא את האדם — „הנה לך המשורר הראשון".

לדבריה, ספרי־שירה נקראים בפורטוגאל יותר מאשר בבריטניה ובצרפת אף־על־פי שרמת ההשכלה בראשונה נופלת, לבלי כל השוואה, מזו של השתיים האחרות. באלה הימים אזלה מהדורה שנייה, בת 3000 עותקים, של אנתולוגיית־שירה שהיא ערכה לפני שלוש־ארבע שנים. יש גם הצלחה רבה לרסיטאלים של קריאת שירה, אמנם, לא תמיד ולא בהכרח, אבל יחסית, הרבה יותר מאשר במשטר הישן. אגב, הפעם הראשונה שקראה שירים בציבור והרצתה על שירה היתה דווקא באותו משטר: ההופעה נתקיימה בשיתוף עם שגרירות בראזיל, אולם השלטונות דרשו לראות, לפני כן, את הטכסט ובדקו בקפדנות שלא יהא בו שום „תקלה"...

אנו עוברים לשוחח על שירה ומשוררים, „בשודים" פייטנים. האהובים עלינו בספרות העולם. סופיה דה מלו ברייגר אינה יודעת כמעט מאומה על הספרות העברית — זולת התנ"ך, כמובן — ואני ידיעותי על הספרות הפורטוגאלית אף הן מצומצמות מאוד. סופיה מדברת בהתלהבות על המשורר הפורטוגאלי הגדול פרנאנדו פסואה — מת ב־1935 — שהיה כותב תחת ארבעה שמות מתוך פיצול אישיות עצמו, ואף־על־פי־כן תפס את מיכלול יצירתו כמיבנה דראמאטי, שניגודיו משלימים זה את זה. „הוא מחר ומקורי מאין כמוהו", היא אומרת, „אדם שקיבל על עצמו בדיעבד את שוליותו של המשורר בחיים, על כל מה שמשתמע מכבוד". דעתה נחה כשאני מבטיח לה לחפש ולמצוא את שירי פסואה שתורגמו ללשונות זרות. לעומת זאת, כשאני מצטט לה מתוך שיר של אנטוניו נובארה, משורר פורטוגאלי שמת ב־1900 והוא רק בן שלושים ושלוש: „כמה עצוב, בחורים, להיוולד בפורטוגאל" — נעגמות עיניה. „עכשיו אולי יהיה שמח יותר להיוולד אצלנו", היא אומרת, כמעט בנימת הפצרה.

כשהיא מלווה אותי אל הפתח, היא לוחצת את ידי בחוזקה ומאחלת לי כתיבה פוריה: „יודע אתה", היא אומרת בבת־צחוק, „חשבתי, כי כאשר תבוא, סוף סוף, המהפכה, אוכל להתמסר אך ורק לכתיבה — אבל טעות היתה בידי. עכשיו זמני מצומצם הרבה יותר — צריך לעשות כל־כך הרבה דברים..."

חייל פורטוגאלי נושא רובה אוטומטי שפרח תקוע בקנהו — ממראות מהפכת ה־25 באפריל בליסבון.

לאלה שרוצים להבין יותר בנושאי האמנות העכשווית

לא אחת התעורר בך הרצון להרחיב את ידיעותיך, להעמיק את השקפותיך ותוויותיך ולפתח את רגישויותיך בתחומי אומנות שונים. "המרכז למפגש עכשווי עם האומנויות" בא לסייע ולתת לך את הכלים למימוש רצונות אלה. סדרות ההרצאות והשיחות והיינה אקדמיות מבחינת רמתן. אך תנסינה להשתחרר ממקשות ושמרנות אקדמיות. כלים ודרכי גישה שעד כה היו נחלתם הבלעדית של מומחים באוניברסיטאות יוקנו כאן לקהל מתעניין ופתוח. הדגש במרכז יושם על יצירות בנות זמננו, שנוצרו למען אדם בן דורנו. המרכז מבקש לשקף את התמורות שחלו בעת האחרונה באומנויות השונות ובחקר האומנויות. השיחות וההרצאות מופנות לקהל כגון: שוחרי אמנות אשר מעוניינים בהתעסקות סדירה ועניינית בתחומי האמנות, אולם אינם פונים ללימודים אוניברסיטאיים כי עיקר זמנם מוקדש לעיסוק אחר. תלמידי בתי ספר תיכוניים וסטודנטים המתעניינים גם בתחומים אחרים בנוסף לתחום לימודיהם הספציפיים.

הנושאים והמרצים:
מהמופשט למציאות: קווי התפתחות באמנות הפלסטית של שנות ה־60 - בן שמחי.
אופני התבוננות באמנות עכשווית - יאיר גרבוז.
דמויות ומגמות במוסיקה החדישה - א. ארליך.
עקרונות יסוד בלשון המוסיקה - דן אוסטרובסקי.
אספקטים עכשויים של הספרות - מנחם פרי.
גישות מודרניות לעלילה - יעל בן.
זאנר וביטוי בקולנוע האמריקאי - נחמן אינגבר.
מקסם דראמטי ותיאטרון - מיכאל הנדלזלץ.
12 הפגישות שתהיינה בכל סדרה תתקיימנה פעם בשבוע בשעות 18.30 עד 20.00.

שיחות
מרכז למפגש עכשווי עם האמנות

מקום הלימוד והכתובת להרשמה: תיכון חדש, דרך חיפה 91. טל. 453317 תל־אביב.
המשרד פתוח בימים א' עד ה' בין השעות 14.00 עד 20.00.
לקבלת פרוספקט נא לכתוב אל ת.ד. 17054 תל־אביב. עבור מס 19.

רשימות מאמריקה הטרופית

האתמול היהודי בקוראסאו

מאת יעקב צור

בשתיים נודע האי קוראסאו בעולם: במשקה הריחני הנושא את שמו ובבית הכנסת הקדום ביותר בחצי־הכדור המערבי.

המשקה הופק לראשונה מקליפות תפוזים שגדלו באי, אך כיום נעלמו עצי ההדר כליל מן הנוף: הגשמים בקוראסאו מעטים, החקלאות דלילה ואף המים לשתיה מופקים בדרך של התפלה ממימיו הכחולים של הים הקאריבי. ואילו בית־הכנסת „מקוה ישראל" שניבנה לפני מאתים וחמישים שנה על־ידי צאצאי האנוסים בפורטוגל משמש קהילה הדרכנת והולכת, מיעוטם מבני המשפחות העתיקות באי, ורובם יהודים שנקלעו לכאן מהולנד או פליטים ממזרח אירופה שמצאו מקלט באיי האנטילים ההולנדים בתקופת המלחמה.

כ־150 משפחות בסך־הכל, אומרים לי ראשי העדה, אולי 750 נפש ואפשר פחות, שריד מעט של קהילה שקדמה לזו של אמסטרדם החדשה, היא ניו־יורק של ימינו. מושלו ההולנדי של האי מנהאטאן, פיטר סטויווסאנט המפורסם, היה לפני כן מושלה של קוראסאו ומייסדיה הספרדים של הקהילה היהודית באמריקה הגיעו אליה מכאן ומאיים אחרים בים הקאריבי.

עשרים דקות טיסה מנמל־האוויר ההומה של קראקאס בירת ונצואלה מעבירים את הנוסע לעולם שקפא על שמריו. הולנד הטביעה חותמה על האי: בנייני ממשל הצבועים בצהוב, בתי מגורים גבוהים וצרים בסגנון אמסטרדם מבצרים הבנויים אבני־גזית, שנועדו להגן על האי מפני שודדי־הים האנגלים והצרפתים, ואפילו גשרים: כיצד תיתכן עיר הולנדית ללא גשר?

אין נהר בנמצא באי שכל אורכו כששים קילומטר ורוחבו פחות מעשרה. אבל מפרץ־ים עמוק מבתר לשניים את וילמשטאט, העיר היחידה. כאן הנמל וכאן הכניסה לעיר, וגשר ישן בנוי על סירות העולה ויורדות עם תנודת הגלים מחבר את שני חלקיה. כאשר מתקרבת ספינה אל מבואות המפרץ נעות הסירות לשני העברים ונפתח הגשר ושיירת המכוניות מחכה בסבלנות מכאן ומכאן, בכבישי וילמשטאט והדרכים המובילות אל אוטרה־באנדה השכונה שבעבר ללשון הים.

●

לפנות בוקר מתעוררת העיר לקול צפירות ספינות־הגרר הישנות נושנות, המושכות אחריהן סירות שמביאות אל האי מכל פרי היבשת, בננות, גויאבות, תפוחים וירקות למיניהם, וכן עסיסים מעשה רקמה ובגדים צבעוניים מלאכת־יד של איכרי ונצואלה, ותושבי האי מהלכים לאורך התעלה ובוחרים להם מכל טוב השוק הצף, עד שיורד היום והסירות, נגררות חזרה אל המפרץ והאיכרים האינדיאנים חוזרים אל היבשת, אל ה„ראנצ'יו" הדל ואל גינותיהם, כריחק של שלוש־ארבע שעות שייט.

תושבי האי שחורי־עור הם, בני־בניהם של עבדים שהובאו לכאן מאפריקה בדורות שעברו. כי היתה קוראסאו מעין צומת לסחר העבדים, וממנה נתפזרו ונמכרו לעבודה במשקי הסוכר באיים וביבשת. גם ראשוני המתיישבים היהודים, האנוסים לשעבר מאמשטרדאם או מפרנאמבוקו שבצפון ברזיל, לקחו חלק בסחר זה, ומספרים עליו, על פיליפ הנריקס, ממייסדי הקהילה, שהרהיב עשות והמסורות מהללת את יחסו האנושי לעבדים ולשפחות מיקנה כספו.

והגדילה עשות משפחת מאדורו, שבנקאים מיוצאי חלציה עדיין נימנים על האצולה היהודית בעיר, ואחד הרחובות הראשיים בוילמשטאט נושא את שמם. יוצאי אירופה הם מיעוט בין תושבי האי ורובם, כושים או מעורבי־גזע מכל הגוונים, שחורים או שחומים, והם מאירים פנים, חייכנים ואדיבים, ככל אחיהם המפוזרים בפזורות האיים של אמריקה הטרופית.

לפי שעה עדיין שולטת כאן הולנד ודיוקנה של המלכה נשקף מכל קירות הבתים והחנויות. אך בקרוב יזכו גם מאה אלף התושבים באי לעצמאות, וכבר נתגלתה מחלוקת ביניהם לבין תושבי האי השכן ארובה, ששבעים אלף תושביו תובעים עצמאות לעצמם („רוב תושבי האי שלנו לבנים, אמר לי בגאווה אחד מעסקני ארובה שנפגשתי עמו ביבשה, ואיננו רוצים להיות נשלטים על־ידי השחורים בקוראסאו"), וכך תתווסף עוד מדינה למנין הקולות בעצרת האומות המאוחדות.

כל תושבי קוראסאו מדברים ביניהם בלשון פאפיאמנטו, שהיא ניב על פורטוגזית בתערובת חזקה של ספרדית, אנגלית והולנדית. דקדוקה פשוט וצלצולה נאה. יש שאתה מבחין לתמהונך במילה בעלת צליל זר בשפת הדיבור הלאטיני: „בוקי" הוא ספר ו„דאנקה" הוא תודה. ויש שבני היסודות משמשים בערבוביה: אדון הוא „סיניור" נוסח פורטוגל או „מיינר" נוסח הולנד.

גם עתונים בלשון זו מופיעים באי, ואף היהודים תושבי המקום משתמשים בחיי יום־יום בשפה זו המיוחדת לאי קטן זה בלבד.

●

תייר שבא לעיר בטוח אותו כיוון הדרך אל בית־הכנסת הפורטוגזי העתיק „מקווה ישראל" שליד גאוה... קוראסאו. בית־הכנסת הראשון ניבנה במקום זה, בשנת 1651, אך הבניין הקיים הושלם בשנת 1730 ומאז הוא מטופח באהבה על־ידי יהודי המקום ועל־ידי שלטונות האי השומרים עליו כאתר תיירות מעולה.

כל המכיר את בית־הכנסת הפורטוגזי באמשטרדאם יבחין בדמיון בין השנים: אותה בימה במרכזו של אולם, אותן מנורות השבת הכבדות התלויות מן התקרה. ארון־קודש בעל־פיתוחים ובו ספרי־תורה בנרתיקים מעשה־מיקשה כמנהג ספרד. רצפת בית הכנסת מכוסה שכבה עבה של חול לבן ודק.

יש אומרים שגם זה כמנהג הפורטוגזים בהולנד, אך המסורת בפי תושבי האי מספרת כי שכבת החול פזורה זכר למדבר הגדול שעברו בו בני ישראל בצאתם ממצרים.

ליד בית־הכנסת מוזיאון קטן ובו תשמישי קדושה, קטעי ספרים, שברי־מצבות שנמצאו באי או באיים הסמוכים, וכאן, באחד החדרים שבחצר, גם חדר הלימודים בו נותן המלמד בקודש, ספק רב ספק חזן, שיעורים לילדים המעטים שבקהילה. הרב הוא יהודי פולני שנתגלגל לכאן מארצות הברית ונוסח התפילה אינו פורטוגזי מסורתי ואף לא אשכנזי. אלא — רקונסטרוקציוניסטי כמנהג ר' מרדכי קפלן בארצות־הברית. על כך החליטה הקהילה לפני כעשר שנים כדי למנוע מחלוקת.

מחלוקת זו נתגלתה לפני כמאה שנים, בשנת 1863, כאשר נוסדה בקוראסאו קהילה רפורמית. עד היום קיים ועומד בכיכר המרכזית שבעיר בניין מפואר, מן הגדולים באי, שבו שכן לפנים „טמפל עמנואל" שנוסח התפילה שלו כמנהג הרפורמים. עברו שנים והמתפללים נתמעטו. יש שעזבו את האי ויש שהמירו דתם. אז הוחלט להחזיר את שארית הקהילה הרפורמית לבית־הכנסת הישן וכדי לצאת ידי הכל הוסכם שיהיה נוהג לפי מנהג הריקונסטרוקציוניסטים.

שומרי מסורת מועטים מבין יהודי פולין מתפללים במניין משלהם, וכך עומד ריק שומם הבניין הרפורמי „עמנואל", בלבה של העיר, נישא מכל הבתים שסביב לו ומראהו כמראה כנסיה נוצרית והוא סגור על מסגר.

העבר היהודי של קוראסאו נשקף אל המבקר מבית־העלמין הישן שבמרכזו של האי. אבני־מצבות שהן מפוארות, בהן צנועות שחרוטות בהן כתובות ביד לא אמונה. שמות מסורתיים של משפחות אנוסים. פרנאנדס והרנאנדס ורודריגס והנריקס, ומאדורו ופימנטל, זקנים וצעירים, נשים ועלמות עגונות וילדים שלא הוציאו את שנתם. תחילה אתה מנסה לפענח את שנות הקבורה לפי התאריך לבריאת העולם, שנת תס"ו ותי"ו ות"פ, אחר־כך נצלמות השנים העבריות ומתגלים התאריכים הנוצרים 1720 או 1730 ויש שהן מפליגות לראשית המאה השש־עשרה.

אות עברית חקוקה על כל מצבה, ולו גם הנצבה בלבד או „ביולה הבוזית לנצח" או „יהי זכרו ברוך". אך רוב הכתובות מנוסחות בלשון פורטוגזית ובהן תיאור חייו של הנפטר או דברי תנחומים למשפחתו. בכל שמאוחרת התקופה כן מתרבים הפיתוחים, אות למעמד היהודים שנתבצר. וכן מתמעטים פסוקי המקרא, אות לתורה שנשכחה.

אחד מרבני הקהילה אסף תצלומיהן של המצבות הללו ופרסם אותם בספר מהודר בשם „האבנים היקרות של קוראסאו", והוא תעודה יקרת ערך שכן המדובר בבית־העלמין היהודי הקדום ביותר בעולם המערבי.

גדר בית־הקברות פרוצה והראש סחרחר מריח הנפט החריף העולה באפך. כי בית־העלמין היהודי העתיק הזה משתרע ממש לרגלי מגדלי־הזיקוק ומיכלי המתכת העצומים של בתי־הזיקוק שעליהם מחייתו של האי. חברת „רויאל דאטש" היא המשיטה לבתי הזיקוק את מיכליות הנפט מבארות מאראקאיבו בוונצואלה, וכאן מוזקק הנוזל השחור לרוטרדאם ומשם לרחבי אירופה מערבית.

ריח הנפט אינו מרפה ממך הערב בכל שאתה מתרחק מן הסחורות שברחוב הראשי, ש... במכירת סחורות לתיירים. ... כי הריחות החריפים מבריחי הקונים שעליהם מחייתו, ברירה כי האי כולו על בבתי־הזיקוק מחייתו ומבלי זו היתה האוכלוסיה נודדת ל... אחרות.

מה יקרה אם תידרש פיסת־הקרקע של בית־הקברות העתיק לה... של מיתקני הנפט שהיא נמ... תחומם על כך אין בפי ... הקהל תשובה.

●

עם רדת היום ישבנו ... הקטנה של בית־המגו... משפחה הולנדית מנכבדי ... אחד אחד נצטרפו ובאו אלינו אחרים. השפה המשותפת היתה ... ליה, אך ותיקים במקום היו ... ביניהם כפעם בפעם משפטים בלשון פאפיאמנטו, כשהם מ... לפנינו: כחור של הרגל.

היה שם ראש לשבת ב... יושב־ראש המגבית ויושב־ראש הקרן הקיימת, גבאי בית־הכנסת ה... וראשי הקהילה האשכנזית מערכת אנשי ציבור שאתה ... כיום בכל קהילה יהודית, ... ככל שתהיה. אפילו קונסול ... ישראל ישנו באי, סוחר יהודי אף הוא מבוצא הולנדי, אלא ... יום שהה בקאראקאס אצל בנ... חתו.

איך יהודי קוראסאו מנותק... העולם היהודי. ונצואלה קרוב... הקהילה בקאראקאס פעילה, ... מיאמי, ואפילו ניו־יורק הו... יד. אבל הם מתלבטים בכל ... שנאבקת בהן קהילה יהודית ... קשה לשמור על הדיוקן ה... סביבה נוכרית, ושבעתים ... מלאכה כאשר יעבור השלום ... הילידים והקשר החי עם הולנ... גם הוא.

לא תמיד יש בידם לכנ... בבית הכנסת ואין כוח־אדם ל... מור על קצב של חיי ציבור. ... מכל שאלת חינוך הבנים. ... של נוער שגדל כאן? א... אינם מסתירים דאגתם. מה ... של נוער בקהילה קטנה כל־כ... חמישים משפחות בסך־הכל ... שהנערים הנערות מציפים ל... רוח עדיין קיים הבית, מסורת ... הה, אחר־כך הם מתפזרים לג...

אין אוניברסיטה באי ואין ... שמוכנה לזהר על מתן השכלה ... יוצאי הולנד שולחים את בנ... אמשטרדאם, אחרים נוספים ... אלה ורובם לומדים באוני... בארצות־הברית. יש שחוזרים ... בעיסוקי אבותיהם, אך מספר ... מוזער. כך הולכת הקהילה ו... ומי יודע אם אין קיצה קרב, ... דברים מעולם. הנה האי בא... — גם שם בית־כנסת פורטוגז... ואת — אבל מן הקהילה ... לא נשאר זכר.

נערה מתושבי המקום ה... עם הוריה בניו־יורק מאשרת ... חזות הקשה. אבל מדברים ... נימה אחרת:

„רבים מחברי לומדים בקו... הגדולים שבאמריקה ואינם ... שם. קשה מאוד המעבר מן ה... השלוה של קוראסאו לחיים ב... בארצות־הברית. ואילו החיים ... אינם מושכים את לבם — ... עתיד לאנשים צעירים. כך ... לנסות מזלם בישראל ויש ... שכבר עלו ארצה להמשיך בלי... במוסדות החינוך הגבוהים שבמ...

— באמת כך? וכמה ... לישראל?

הנערה מקמטת את מצחה: „כמדומני, שתי זוגות, ואו... שלושה..."

עבר יהודי קוראסאו נשקף אל המבקר בבית העלמין

תרים פותחי
כ"ה בתשרי תשל"ה
עכשיו בפיס
קודם
אחד מכל עשרה
עכשיו
שניים מכל עשרה
קודם
הגדולה
עכשיו
00,00
הפרסים בכל שבוע
על הפיס - לשיפור

פנתרים פותחים בסיבוב שני

מאת אלי איל

> ,,לא גדלנו לא על ספרי מארכס ולא על ספרי ז'בוטינסקי", אומר מנהיגם סעדיה מרציאנו ✶ ,,הפנתרים" מהלכים על חבל־דק בין איום באלימות לאי־הפעלתה ✶ נהפכו לכתובת לבעלי־טרוניה למיניהם

[illegible] הפנתרים היום ?

האם הפגנות למען חנינתו של צ'רלי ביטון נועדו להוכיח ,,נוכחות" [illegible] חדשה ברחוב הישר[illegible] או שמא מבשרות על [illegible] חדש של התפרצות מח[illegible] • משתבר שת[illegible] הראשונות אינם מב[illegible] את השנה.

[illegible] המדינה גברה. אנלנו [illegible] היום עוד יותר מאשר מלחמת יום הכיפורים", אומר מרציאנו ממנהיגי הפנתרים. שוקלים אם להמשיך את מלחמת יום הכיפורים ל[illegible] המדינה. ואם אנחנו טובים [illegible] כמובן שגם על המולדת [illegible] לדגל. [illegible] אנו, [illegible] מהפכנים היום ההתפרצויות [illegible] אבל כדי שזה לא ינצחו, [illegible] משהו".

בקשת חנינה לביטון

[illegible] משהו; לדידם של ה[illegible] זה גם להגן את צ'רלי [illegible] המימסד מוכיח חוסר הבנה [illegible] כאשר הנימוק הלא־רשמי [illegible] בקשת החנינה הוא כי [illegible] שקבוצות לחץ, כמו [illegible] תשיג חנינה לאחר מ[illegible] שכן זהו תקדים מסוכן. ,,פנתרים" יראו בחנינתו של ביטון הענות ללחץ פוליטי והישג ציבורי שלהם — וזהו [illegible] טובה לשקול בצורה אוהדת [illegible] החנינה. מוסר החנינה אמנם [illegible] על אינדיווידואלית של שקילת [illegible] וזקעו. לגבי צ'רלי ביטון [illegible] משמעות ציבורית.

[illegible] המשפטים חיים צדוק, [illegible] מוכן אולי להמליץ לנשיא [illegible] את צ'רלי ביטון — ,,אבל [illegible] הלחץ שלהם". אין פסול [illegible] לתביעת ,,פנתרים" ולעשות [illegible] מתוה פוליטית־ציבורית [illegible] (כן). מדוע צריך להעניק [illegible] ל,,פנתרים" ולהוכיח להם [illegible] בממשלה חזק מהם במקום [illegible] לקראתם דווקא בזמן שהם [illegible] הם רוצים לדעת שהופעתם [illegible] הנעית. אדרבה, שיוושו [illegible] הישגי שלהם. אבל, המימסד [illegible] כלל רוצה כי החנינה — [illegible] שתתנו — תהיה אקט של [illegible] לא תוך לחץ".

דובר על למען ציבורי, אני לצעקות ולהפגנות ולמיבוקים [illegible] — כל הדרכים החוקיות [illegible] גם משהו. איני מבוטל ש[illegible] יוכו לאמרת ציבורית [illegible] בר קול הקיצונים שבתם ש־

הציגו לחטוף כמה ילדים של אנשים חשובים ולהחזיק בהם עד לחנינתו של צ'רלי ביטון. המנהיגים האמיתיים של ,,הפנתרים" מסתייגים מאמצעים כאלה ומבערים חוצנם מן האלמנטים המסיתים. השאלה היא עד מתי ועד כמה יוכלו המנהיגים הנוכחיים של ה,,פנתרים" להחזיק במנהיגותם ולא להפסידה בשל העדר מעשים ותוצאות. עובדה כי בין מבקשי החנינה מן הנשיא היו גם אנשי מימסד כמו ח"כ לובה אליאב והד"ר ישראל כ"ץ — וכשהרב הראשי עובדיה יוסף בא להדדות, עמם — יש השפעה מרסנת. אם מי שהיה מזכ"ל מפלגת העבודה והיום ח"כ מטעם המערך, ואיתו מי שהיה מנכ"ל הביטוח הלאומי והיום מנהל מוסד מחקר גדול (ברוקדייל), מבקשים חנינה לצ'רלי ביטון — שוב אין זה רק עניין בין ,,הפנתרים" למימסד אלא בין תומכי ,,הפנתרים" לממשלה. זה מתנע גם מן שמאלני ומטעה שמנסים לעשות ל,,פנתרים" חוגים שמאלניים מחוץ להם. ,,מה שמייחד אותנו", הסביר סעדיה מרציאנו, ,,זה שלא גדלנו על ספרי מרכס או ז'בוטינסקי. כשהשמאל רצה כי נכריז על החזרת שטחים אמרנו כי אותנו מעניין הפער החברתי. וכשצעירי חרות הציעו לנו להתנחל בשטחים, אמרנו להם כי הבעיה שלנו היא ההתנחלות בשכונות העוני".

● הצטרפותו של שלום כהן

במגע, כאשר הצטרף שלום כהן (עוד בהיותו ח"כ) ל,,פנתרים", היו שסברו, כי דעותיו השמאלניות יאומצו על־ידם, מה עוד שכמה מצעירי ,,מצפן" הסתגנו לשורות ,,בני הברית" של ,,הפנתרים". אבל עקביותו הנמשכת של שלום כהן כפוליטיקאי בעל הנסיון הציבורי של ה,,פנתרים" עשתה אותו במשך הזמן ל,,אחד משלהם". אמנם הוא אינו יוצא כשפחה צפון־אפריקנית (הוא יליד מצרים) ואמנם אינו עולה חדש אלא ותיק — בכל זאת ממשיך שלום כהן להיות מקובל על רבים מהם. אם כי יתכן כי מעטים מסתייגים ממנו בנימוק שכל עניינו ,,הוא פוליטי". ,,שלום כהן נתן דוגמה אישית", אומר עליו מרציאנו, ,,כאשר הועמד בתפקיד מזכיר התנועה לטובת הרוטציה בדי"...

בכלל, הפרסום הרב לו זכו בראשית הדרכם והיכה בתרומה אותם עצמם — וגם הקסים אותם. אבל דווקא בשנה

,,פנתר" סעדיה מרציאנו
,,הפגנותינו עוזרות לשר הלל"

האחרונה, ודווקא אחרי שנכשלו בבחירות לכנסת (,,היו שחזו כי נקבל מנדט או שניים והיו שאמרו ארבעה־חמישה. המלחמה היא שמנעה הישג כזה והבחירות נערכו על הסכמי ההפרדה ועניינים בסתוף", אומר סעדיה מרציאנו), בכל זאת לא רק שהמשיכו בפעילות ארגונית (,,יש לנו 34 סניפים מקרית־שמונה עד אילת") אלא גם עוסקים הם בסיפול חברתי בלתי אמצעי. לוחצים לפתיחת מועדון נוער בשכונת התקוה ומגייסים לעבודה בו את דודו חוקיהו משלהם, שעובר קורס ב,,ינגייט". מה שמפלגות אחרות עושות למען אנשיהן בעזרת משאבים וקשרים, עושים ,,הפנתרים" למען הפונים אליהם בשיטת התביעה התקיפה שמאחוריה דפיקה על השולחן שמאחוריה הרמת קול, שמאחוריה איום נסתר בכוח, שמאחוריו... הם מאמינים כי תביעותיהם הן למען מסכנים ועשוקים ,,ואין רע בכך כי הופעתם כשלעצמה מבהילה בהקצה את בציג המוסד הנתבע".

● טוב שם משמן טוב

היום, ארבע שנים אחרי שהגיחו ,,הפנתרים" משכונות העוני לרחובות הערים הגדולות, אפשר לומר בבטחה כי אילו לא היו ,,הפנתרים" ,,צריך" היה להמציא אותם". במיוחד כאשר כל האידיאלים החברתיים הופקעו זה מכבר. לדאבון לב מתנועת העבודה הישראלית.

הכל יודו כי ,,הפנתרים" הם שהעלו את בעיית הפער החברתי על סדר יומה של האומה. אבל אין לזקוף לזכותם מבט היסטורי כה מרחיק לכת, שכן הם היו תולדה של מצב והיה זה בלתי טבעי אם העוני, הפער, הקיפוח והאפליה, לא היו פורצים החוצה מרגע שרפה המתח הבטחוני בתום מלחמת ההתשה. להפלאת הבעיה בצטרפה קצת אליכוח שנתנה להופעת ,,הפנתרים" גבוון מיליטנטי מפחיד, ואכן המימסד נבהל בזמנו ונענה. גם המצאה גאונית של השם משכה תשומת לב: פנתרים שחורים. סעדיה מרציאנו סיפר אך טרי קולק, המבין פרק ביחסי ציבור ובפרסום, אמר להם שמומחה־המומחים לא יכול היה לתת להם שם כל־כך מוצלח כמו הפנתרים השחורים. מרציאנו וחבריו למדו מאוחר יותר כי הפנתרים השחורים בארה"ב הם אנטישמיים ואנטי־ישראלים וכו' וכו', אבל הם גם למדו כי השם הנועז והמבהיל נתן להם ולתנועתם תפוצה, ותאוצה. תארו לעצמכם כי אותם בחורים שעלו משכונת מצוקה היו נוקטים בלשונאי מלומד והלה היה מציע להם שמות כמו ,,למען השיוויון", ,,התנועה לצמצום הפער החברתי" או אפילו משהו ,,חצוף" יותר: ,,פר כאן" או ,,בני המזרח המתקוממים" ועוד כהנה וכהנה. כמה קצב מאיים יש במלה פנתרים: ,,המימסד — אם אינך יכול למצוא מסתור בעוד מועד — הינצל להם". במידה מסויימת כך היה.

● ואף על פי כן — מסתייגים

תעלול יוזמי ציבור ממולח אחד של ,,הפנתרים" היה ליטול בקר אחד את בקבוקי החלב משכונת רחביה כדי להביאם לאסבסטונים שבקרית־יובל. אמנם זה בלתי חוקי ויש במעשה אלמנט של גניבה — ובכל זאת כשהמעשה היה חד פעמי ולצרכי הפגנה והסבת תשומת־הלב, קשה שלא להתפעל מן התחבולה. הן נודה על האמת שבזמנו ,,שביל החלב" הזה הוביל את העתונים לכתוב על בעיית יושבי שכונת האסבסטונים.

אף על פי כן נתקלו ,,הפנתרים" אז — וכך גם היום — בהסתייגות של תושבי האסבסטונים. רבים מבני עדות המזרח אמרו כי אינם מזדהים עמם ואינם רוצים שאת דבר המחאה של אפליה וקיפוח ישאו צעירים אלימים שכמה מהם בעלי עבר פלילי. אבל פנימה בתוך ליבם הם הגדולה עם ה,,פנ י ". גם אותם ספרדים מן המעמד הבינוני שסרבו ללכת בהפגנותיהם, בעומק ליבם איחלו להם הצלחה.

אף למעלה מזה: המיליטנטיות של ה,,פנתרים" עזרה לספרדים שבשלטון. ,,כשאנו מפגינים היום זה עוזר לשר שלמה הלל להשיג דברים כיו"ר ועדת השרים לרווחה חברתית", טוען סעדיה מרציאנו. ואכן ,,הפנתרים" למדו יפה את סדרי המערכת הפוליטית בישראל. כדי שישראל קיסר התימני יהיה גזבר ההסתדרות מטעם המערך — טוב שיהיה ידוע כי ,,הפנתרים" לא זנחו את שדה הקרב. כלומר, ,,הפנתרים" בעצמם — על אף היותם מחוץ למימסד — יודעים וגם הלל וקיסר יודעים שהפנתרים הם־הם החוילים שלהם.

עד היום קסמם של ,,הפנתרים" הוא באותנטיות שלהם. אותם אנשים שקמו לצעוק על המצוקה והאפליה הם האנשים שגם חיו — ובמידה מסויימת עדיין חיים — את המצוקה והאפליה. אין הדבר פוסל את תושבי צפון תל־אביב, הכרמל בחיפה או שכונת טלביה בירושלים להזדהות עם התביעות — ואפילו להרים קול נגד המצוקה והקיפוח — אבל טבעי שאם קמים ,,בעלי הדבר" ובכשרון ניסוח והבעה מצליחים ליצור קשר עם ציבור של רבבות — הם יהיו ראש החץ, אדרבה, דווקא סעדיה מרציאנו מדבר בכנות על ,,שילוב אשכנזים במחאה החברתית כדי שהדבר לא יהפוך לעניין בלעדי של ספרדים, מפני שזהו עניין של כל המדינה. אנחנו מבינים שאם הד"ר כץ מעלה את הבעיה, זה נותן לה תוקף אחר. אותו מתוק את הכנ"י".

● איך להשתלב בלי להתמסד

זהו בדיוק בעייתם של ,,הפנתרים": איך לכונן קואליציה עם כל החוגים המזדהים איתם. מצד אחד רק בברית כזאת יוכלו לרכוש אמון רוב אך מצד שני כמעט בהם החוש כי אסור להם להתמסד. סעדיה מרציאנו יושב אמנם ליד שולחן הוועדה המרכזת של ההסתדרות עם ירוחם משל, אבל אין בכך כדי ,,לקנותו". בכלל, מבחן מנהיגות ,,הפנתרים" הוא בארי התפתות לכל מיני הצעות של טובות הנאה המפתורות עליהם מן המימסד — ובלבד ש,,ילכו בתלם". על הכל חוק הזה — בין ,,אי הליכתם בתלם" לבין שיטת אי־האליכות — קמה ובתולת היעילות של מאבקם. שכן המנהיגים הנוכחיים של ,,הפנתרים" יודעים כי מ,,פנתר" כ,,גימיק" עד ל,,פנתר־השחור־של־ארה"ב — כדגם להתנהגות, יכול המרחק להיות קטן. אך הם גם נוכחו כי רק תביעה שמאחוריה מיליטנטיות היא נענית.

● מעשה במפת"ן

מרציאנו מדגים זאת בסיפור הבא: משורדי הסעד והחינוך סגרו מפתן ברחוב מגילא בירושלים בו היו 41 נערים קשי־חינוך. הסיבה: אין מדרגות בטחון ויציאת חרום והבנין מסוכן. באנו ,,הפנתרים" למשטרה ואמרנו כי הילדים מסתובבים

(סוף בעמוד 26)

הרהורי פרישה מהמערך - במפ"ם

מדברים על הקמת גוש ,,יוני" לקראת הבחירות הבאות, שיכלול את מפ"ם, ר"צ, ,,שינוי" ופורשי ,,עבודה"

מאת משה מייזלס

במפלגת העבודה משקיפים מי בחרדה, מי בהשלמה ואולי גם מי בסיפוק מסויים על הבקיעים ההולכים ומתרחבים במערך עם מפ"ם.

אחדים מראשי מפ"ם החלו לאחרונה לדבר בגלוי על אפשרות של פירוק המערך והליכה בנפרד לבחירות הבאות. נוצר רושם, כי מפ"ם מתקשה למצוא את ה,,מדף" שלה ב,,סופרמרקט" הפוליטי, הכלכלי והחברתי במערך.

זה למעלה משנה משותקים מוסדות המערך. למעשה, לבד מן הישיבה בצוותא בסיעת המערך בכנסת, לא קיים שום ,,שולחן" משותף במערך, שסביבו אפשר להתדיין, לגבש עמדות ולתאמן.

ראשי מפ"ם טוענים, כי ,,הטלפון השבור" בין מפלגת העבודה ומפ"ם גרם שמפלגת העבודה מקבלת הכרעות חד־צדדיות במישורים חיוניים ביותר בלי שיתוף ותיאום עם מפ"ם, כגון בשאלות כלכליות כמו הטלת מס ערך מוסף, שינוי שיטת הבחירות לכנסת וכו'. אין הנהלת מערך, אין ועדה כלכלית משותפת, אין ועדה מדינית שהיתה בעברה של מפא"י המסגרת הפוליטית החשובה ביותר אך שבתה מפעילות.

כשנבחר יצחק רבין לראשות הממשלה, נדמה היה, כי דווקא הוא, שזכה בתמיכה נמרצת מצד מפ"ם, יוכל לאחות את הקרעים במערך שנתגלעו בתקופת כהונתה של גולדה מאיר. נאמר, כי הוא יחדש בהקדם את עבודתם של מוסדות המערך המשותפים על מנת להביא להידברות קבועה מתמדת בין שותפי המערך.

מחסומי החטיבתיות

אכן, יצחק רבין המזכ"ל החדש של מפלגת העבודה מאיר זרמי, ביקשו לפעול בכיוון זה, אך נתקלו חיש מהר במחסום החטיבתיות. בתקופה שמדברים במפלגת העבודה על ביטול החטיבות אין היא מסוגלת להפעיל את ועדותיה — המדינית והכלכלית —, משום שהתוספת של איש אחד או שניים המתחייבת מן השינויים שחלו השנה בממשלה ובמפלגה מקוממת את החטיבות האחרות הנאבקות על קוצו של יוד בשמירת המפתח החטיבתי ורואות את עצמן מקופחות.

ראש הממשלה י. רבין אינו חבר הוועדה המדינית, ושר האוצר יהושע רבינוביץ אינו חבר מזכירות הוועדה הכלכלית. שינויים אלה ואחרים, המתחייבים מתמורות פונקציונליות במוסדי הממשלה וכו' מעוררים תביעות מצד חטיבות־המיעוט — אחדות העבודה ורפ"י — הטוענות, כי כל שינוי חייב להתבצע במסגרת המפתח החטיבתי. בגלל המחלוקת החטיבתית במפלגת העבודה על הרכב הוועדות, אי־אפשר לחדש את פעילותם של מוסדות המערך.

ה,,שמאלנים" במפ"ם המהווים קרוב ל־30 אחוז במפלגה, התנגדו מלכתחילה להקמת מערך עם מפלגת העבודה מתוך חשש, כי מפ"ם עלולה לאבד את עצמאותה בדרכה הרעיונית, הכלכלית והחברתית, והם ממשיכים במאבק זה עד היום. אי־הנחת במפ"ם ובעיקר בקיבוץ הארצי מן המערך הולך וגובר, וחוגים יוניים במפלגת העבודה פנימה מתחילים לפזול החוצה.

ח"כ ליובה אליאב מהרהר הרהורי־פרישה וח"כ יצחק בן־אהרן מחשב את דרכו הפוליטית. עלול להיווצר מצב שהמכנה המשותף המדיני והחברתי בין כמה מ,,יוני" מפלגת העבודה וחברי מפ"ם יביא בסופו של דבר ליצירת גוש ,,יוני" חדש ומלוכד, שילך באופן עצמאי לבחירות.

גילוטינת הבחירות

במצב כזה ייתכן גם שגוש זה יקיף את ר"צ ותנועת ,,שינוי". נתן לאפשרות כזו ביטוי בימים אלה מי שהיה שר הקליטה מטעם מפ"ם, נתן פלד, שאינו נמנה דווקא עם השמאלנים במפלגתו באומרו, כי בשלב זה צריכה מפ"ם להיערך במידה שווה לשתי אפשרויות: הליכה לבחירות במסגרת המערך, אם תגיע לתוכנית מוסכמת מלאה בכל העניינים ושיתוף פעולה הלכה למעשה בכל השטחים, והליכה עצמאית בצירוף גורמים נוספים.

מובן, במקרה כזה תצא מפלגת העבודה קירחת לחלוטין מצדה השמאלי ובדרך הטבע יגבר בה משקלם של אנשי הימין, קרי רפ"י. אפשרות זו מדאיגה כיום מאוד את המתונים בקרב מפלגת העבודה, שיעשו כל מאמץ כדי למנוע את ,,טביעתו" של החרטום השמאלי בספינת המערך המפוררת.

שני נושאים, בעיקר, מסעירים כיום את מפ"ם: שינוי שיטת הבחירות שמפ"ם מתנגדת לו בכל תוקף מתוך חשש שהוא עלול להכותה קשות והטלת מס ערך מוסף שתפגע, לדעת מפ"ם, קשות בשכירים ובחקלאים.

מפ"ם מאשימה את מפלגת העבודה, כי בעניין שינוי שיטת־הבחירות עשתה יד אחת עם המפלגה הליבראלית ובניגוד לדעתה פעלה בעניין הטלת מס ערך מוסף ללא התייעצות מוקדמת אתה.

מנהיג מפ"ם הוותיק מאיר יערי הזהיר באחרונה שאם יתקבל החוק לשינוי שיטת־הבחירות בכנסת בקריאת נוספת, פירוש הדבר שמפלגת העבודה העלתה גילוטינה, שתאיים לרדת על ראשי מפ"ם.

מאיר יערי מכוון את עיקר התקפתו כלפי רפ"י, שתמיד הסתייגה מן המערך עם מפ"ם, אך אינו חושך בקורתו מראשי מפא"י ואחדות העבודה, בהביעו תמיהה על כך שאנשי מפלגה מנוסים כמו פנחס ספיר וגולדה מאיר ואף אלה שבאו אחריהם בממשלה מוסיפים להגנות אהבים עם שינוי שיטת הבחירות והמיסמך הנושא את שמו של ישראל גלילי.

מול ה,,ימין"

עובדה היא — מציין יערי — כי חיסולנו על־ידי שינוי שיטת הבחירות נמסר לידי גד יעקבי. הוא וכמה חבריו מרפ"י עושים מלאכה זו בלהט ובתיאבון. אנו נתנכר לכל עברנו ושליחותנו ההיסטורית, אם נתבונן בחיבוק ידיים, איך הצעיר המבריק גד יעקבי, מנסה להכין מיתה משונה לאחת מתנועות היסוד במחנה הציוני הסוציאליסטי.

מאיר יערי מודה, שיחד עם חברו יעקב חזן הוא נושא באחריות מיוחדת להקמת המערך, כי משום התערער בו ושאלת עתיד המערך אינה מרפה ממנו מאז ההצבעה הטרומית של כל חברי מפלגת העבודה, ללא יוצא מן הכלל, בעד שינוי חוק הבחירות.

יערי וחבריו סבורים כי שינוי שיטת הבחירות ישרת אך ורק את הימין במדינה ועלול ליצור אלטרנטיבה לשלטון תנועת העבודה. הוא ניווט בשעתו את ספינת מפ"ם לתוך המערך מתוך תקוה, כי צעד כזה יחזק את הפלגים המתונים וה,,יוניים" במפלגת העבודה מול הסתערות הפלגים ה,,נציים", ובעיקר של משה דיין וחבריו. מסיבה זו תהיה מפ"ם גם במצב הנוכחי מוכנה להוות ידה לצירוף המפד"ל לממשלה, על אף חששותיה מפני חיזוק הקו המדיני הנוקשה בממשלה. מפ"ם מעודדת מן ההצהרות הבדיביות שהושמעו לאחרונה על־ידי יצחק רבין, יגאל אלון ואהרן ידלין, אך לדעתה לא יוכל המערך להחזיק מעמד בנסיבות הקיימות.

עם המהרהרים בדבר המשך קיום המערך נמנים בצמרת מפ"ם מאיר יערי, נתן פלד, ח"כ דב זכין, ח"כ אהרן אפרת, ח"כ חייקה גרוסמן, ח"כ אליעזר רונן ומזכיר המרכז אריה יפה, בעוד שיעקב חזן, השר שלמה רוזן, מזכ"ל מפ"ם ח"כ מאיר תלמי, המזכיר המדיני נפתלי פדר, ח"כ יהודה ידין וראובן ארזי נוקטים עמדה יותר מתונה ותומכים למציאת שפה משותפת ופשרה עם מפלגת העבודה.

תלות בהסתדרות

צמרת מפ"ם יודעת, שאם לא תגיע להידברות ותיאום עם מפלגת העבודה יעלו שוללי המערך מקרב השמאלנים את שאלת פירוק המערך בתקיפות בוועידת מפ"ם הקרובה, שתתקיים בשנת 1975, ולכן הם מבקשים להקדים תרופה למכה.

ראשי מפלגת העבודה מודעים למוקשים ולסכנות. הם יודעים, כי מפלגתם מקיימת את הרוב שלה בהסתדרות אך ורק הודות למפ"ם ושותפותה במערך. מאיר יערי ציין, כי השתלשלות הדברים בקואליציה של 61 מנדטים בכנסת הוכיחה בעליל את התלות ההדדית בין שני חלקי המערך, וטען כי מי שדואג לעתיד המערך והקואליציה מן ההכרח שילמד את הלקח המתחייב מן התלות ההדדית הזאת.

ראש הממשלה יצחק רבין, מזכ"ל מפלגת העבודה מאיר זרמי ואישים אחרים במפלגת העבודה ינקטו בוודאי בעתיד הקרוב מאמצים נמרצים להרגיע את ראשי מפ"ם ולהפיג את המתיחות שנשתררה בין שני שותפי המערך. אך אין להוציא מכלל ספק, כי מרוב מאמצים ליישר את הקו הוא עלול דווקא להתקצר.

המדרשה הלאומית
ע"ש אריה בן אליעזר

להעמקת היסודות של המהפיכה הציונית

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

הלימודים במדרשה יתקיימו השנה במסלולים הבאים:

1. מסלול יהדות - ציונות

שיכלול: א. מחזור הרצאות בשאלות יסוד במחשבה היהודית והשלכותיהן לימינו. ב. קורס תמציתי בתולדות א"י והמהפיכה הציונית עד קום המדינה.

המרצים: ד"ר ישראל אלדד, הרב שמואל חפר, פרופ' א. הראל־פיש, הרב י.מ. לאו, הרב פרופ' ל.י. רבינוביץ, הרב עדין שטיינזלץ, פרופ' משה שטיינר.

המועד: מדי יום ראשון בשבוע, החל מי"ד חשון (20.10.74), מ־6.30—8.00 בערב.

2. מסלול פוליטי - אקטואלי

שיבחן את סכסוך ישראל—ערב מכל צדדיו ועל כל השלכותיו האקטואליות.

המרצים: ח"כ יורם ארידור, ח"כ פרופ' משה ארנס, ח"כ מנחם בגין, ד"ר אהרן בר־עמי, מיכאל דשא, פרופ' ראובן ירון, ד"ר עמיהוד ישראלי, שמואל כץ, אליעזר ליבנה, ח"כ אמנון לין, ח"כ חיים לנדאו, פרופ' משה מעוז, ח"כ ד"ר אלימלך רימלט, ח"כ יצחק שמיר, ח"כ אלוף (מיל.) אריאל שרון, ד"ר משה שרון.

המועד: מדי יום חמישי בשבוע, החל מי"ח חשון (24.10.74), מ־6.30—8.00 בערב.

3. מסלול תולדות מחתרות אצ"ל ולח"י

יינתן במסגרת של ימי עיון לכיתות בתי־ספר תיכוניים וחטיבות הביניים, לפי תיאום מוקדם עם מנהלי בתי־הספר.

> כל לימודי המדרשה בכל המסלולים מתקיימים במצודת זאב, רח' המלך ג'ורג' 38, תל־אביב.

מנהלת המדרשה: ח"כ **גאולה כהן** ● מרכזת המסלולים: עו"ד רינה מור

הרשמה ופרטים מלאים על תכניות הלימודים במזכירות המדרשה, קומה 13, בכל יום מ־10—12 לפנה"צ ובימים א', ג', ה' מ־4—7 אחה"צ. טל. 24 82 61.

עכשיו בפיס
פי שנים!

קודם
אחד מכל עשרה
כרטיסים עוקבים-זכה במחיר הכרטיס

עכשיו
שניים מכל עשרה
כרטיסים עוקבים-זוכים במחיר הכרטיס

קודם
הזכיה הגדולה — 250,000 ל"י

עכשיו
500,000 ל"י

ס"ה סכומי הפרסים בכל שבוע- 2,882,000 ל"י

מפעל הפיס - לשיפור איכות החיים

[illegible] נשקף אל הבבקר [illegible]

صكنا من الأصل

„המרגל" העוסק ב„בבא מציעא"

עולמם של תלמידי ישיבת בעלז בירושלים, השקועים בד' אמות של לימודיהם, דרישותיהם מועטות ואינם רוצים להיות „איש עשיר או חשוב"

מאת **יוסף צוריאל**

ישיבת בעלז. אחת מ־ני רבות בירושלים. מסתופפים בה למע־לה ממאתים ותמי־שים תלמידים. כמחציתם מ־ישראל. היתר התקבצו ובאו מכל קצווי תבל. תמצא כאן תלמידים מברוקלין, סידני, אנטוורפן, ציריך, מונטריאול וריו־דה־ז'נירו.

כלפי חוץ הם דומים זה לזה, ב־לבושם, בסיגנון דבורם, בהשקפת עולמם. הנה הם פזורים באולם ה־ישיבה. אחד רכון על דף גמרא, מרים ראשו תרדם, מעיין בתוספות ושוב נרדם. מספרים עליו, כי הלך לישון בשעה שלוש לפנות בוקר.

בפינה אחרת עומדים ארבעה אברכים, מנהלים ביניהם שיחה ערה. לא בעניני חולין: בסוגיא תלמודית הם מתחבטים. ובקצה השני של ה־ישיבה יושבים שנים. אחד מבוגר, כנראה משגיח בישיבה, ומולו — נער כבן שש עשרה. הנער מדבר בהתלהבות תוך ניענוע גופו קדימה ואחורה. המבוגר — מקשיב, ידו הימנית אוחזת בסנטרו ועיניו בעיני הנער.

העיסוק בתורה הוא ראשית ותכ־לית. לשמו הגיעו לכאן התלמידים. לכן טבעי היה, שהמעשיה על אר־דות „המרגל" אפרים פרנק ובר תע־סיק את בעל הדבר רק ביום גילויה. את יתר התלמידים — עוד פחות כזה. מי שפקד את הישיבה למחרת פירסום המעשיה, מצא את „המרגל" שקוע בלימוד סוגיא במסכת בבא מציעא.

לאפרים ובר היו שעות קשות. ליל שבת: בימים רגילים נהג הוא לשכב לישון סמוך לשעה אחת עש־רה בלילה, על מנת שיוכל להשכים ללימודים בשעה חמש ושלושים לפ־נות בוקר. בלילה ההוא לא היה יכול לעצום עין. נדמה היה לו כי משטים בו. לרגעים חשש כי טמנו לו מל־כודת.

○ ה„מרגל" חי וקיים

הידיעה על „פרשת הריגול וה־הוצאה להורג" הגיעו אליו טיפין־טיפין. תחילה נדרש אחד המשגיחים בישיבה לברר אם מצוי שם תלמיד כזה, ואם הוא בריא ושלם. לאחר מכן בא לישיבה איש משטרה. הוא בא לוודא כי אמנם הנער „שהוצא להורג" חי וקיים. סמוך לחצות בא לישיבה עתונאי, וזה סיפר לבחור פרטים על אודות „הוצאתו להורג" בבירות.

אפרים אינו מתענין הרבה ב־ענינים החורגים מעולם הישיבה. והנה קרה שתוך מספר שעות חדל להיות נער אלמוני מישיבת בעלז. הוא מספר כי דרכונו אבד בשעה שהיה בנופש בבני־ברק. והנה ל־פתע אומרים לו כי הוא הואשם ב־ריגול, היה יוצא ונכנס לארצות ערב, עד שביום אחד נלכד „ואי־שם ב־שטחים הכבושים", הובא לדין, הו־צא להורג...

שעת חצות. אפרים שרוי בחרדה. הוא חושש להוריו המתגוררים ב־ברוקלין, רוצה לחסוך מהם את צע־רת הנפש בטרם תגיע לאוזניהם ה־ידיעה על אודות „הוצאתו להורג". הוא לא ידע כי הקונסוליה הישרא־לית בניו־יורק עשתה עבורו את ה־מלאכה: נציגה טרח לבית הוריו כדי להודיע להם על הידיעה ועל הכזב שבה.

ההורים הודו לנציג הקונסוליה ו־מיהרו להתקשר אל הישיבה, כדי לוודא כי אמנם בנם חי, בריא ו־שלם. וכך, במשך שעה ארוכה, עמד אפרים, ועמד אחיו יוסף לידו, וה־שנים חזרו ואמרו כי לאפרים שלום, ולאחיו יוסף שלום, ואין מקום ל־דאגה. ובאוזני ההורים הכריז אפרים, כי מעולם לא ביקר בארץ ערבית ולא התכוון לבקר שם...

○ דרכון בא ודרכון הולך

תמה שיחת הטלפון הטרנס־אטלנ־טית בפרשת הריגול התמהונית ביו־תר שפורסמה בכל שנות קיום ה־מדינה. אך הדיון בה לא תם. כיצד הגיע הדרכון מבני־ברק לידי ארגון המחבלים בבירות?

אמר תלמיד אחד: „בכל מקום שיש יהודים, יש מרגל הפועל נג־דם". ותלמיד אחר אמר: „כיון שה־דרכון הוא של תלמיד ישיבה, יש בו חשיבות רבה. מה שלא כן לגבי דרכון של יהודי רגיל, הנראה כמו גוי, ואין להבדיל ביניהם כלפי חוץ". השלישי הוסיף: „שמא זה שמצא את הדרכון העבירו למי שהיה מוכן לשלם עבורו כסף רב".

„א גרויסע מציאה", אמר אחד ה־משגיחים בישיבה, ובכך ביקש לאמר כי אין כל חשיבות ל„טראסק" שקם סביב אבדן הדרכון. דרכון בא ו־דרכון הולך והישיבה לעולם עומדת. אך מכיון שעלה ענין זה לכותרות בארץ ובעולם, הוא מקווה, כי מן הפירסום הזה תצא תועלת לישיבה שצרכיה מרובים, והאמצעים העומ־דים לרשותה מעטים.

ימיה של ישיבת בעלז בארץ כ־ימי המדינה. היא נועדה לשמש מצ־בה חיה לזכר הישיבה הגדולה שנח־רבה בפולין. ראשיתה בשכונת קטמון. בבית ערבי התקבצו כשמו־נים תלמידים ואלה היוו גרעין רא־שון של הישיבה. כיום היא שוכנת בבנינים מרווחים, בקרבת משרד ה־חוץ ושוק מחנה יהודה. במרכז — הישיבה, הנחשבת לאחת הנאות וה־מרווחות שבישיבות ירושלים. ומסביב לה בתי המגורים, מטבח, חדר אוכל, שירותים.

אפרים ובר: „מרגל" ליום אחד

○ מה מלבד לימודים?

בתוך הבנינים הנאים והמרווחים מתנהלים חיים צנועים של תלמידי ישיבה, שדרישותיהם מועטות, וכל רצונם ללמוד תורה. ראשי הישיבה קבעו סדר־יום, אך לבד ממועדי ה־ארוחות, מקדישים התלמידים את רוב זמנם ללימודים. הם אומרים: „וכי מה יש לנו לעשות לבד מלי־מודים?"

למטרה זו התקבצו תלמידים מכל פינות הארץ ומכל חלקי תבל. לבו־שם אחיד: חולצה לבנה, חליפה שחורה, נעלים שחורות, מגבעת שחורה. דרישותיהם החמריות מוע־טות: סופגים כי הארוחות משביעות ובאשר אתה מבקש להמחיש זאת, משיבים לך כי שלוש פעמים בשבוע הם מקבלים מנת בשר. ובאשר ל־תנאי המגורים, מצויים בכל חדר ארבעה תלמידים, ובחדר ארבע מי־טות וארון לבגדים. ודי באלה. הוצ־אות אחרות: לכל תלמיד 50—60 ל"י לחודש לצרכיו האישיים.

אומר אפרים פרנק ובר: „אני לא יודע מה מחפש נער חילוני ב־תקופת לימודיו. אני חושב שהוא רוצה להיות אדם עשיר, או אולי אדם חשוב. אני רוצה דבר אחד, לדעת תורה. אין כאן שאלה של כסף בכלל. בשביל זה באתי לכאן מ־ארה"ב. אשב כאן חמש שנים, שבע שנים, ואולי כל החיים. אין לי תכ־ניות להשיג משהו מסוים".

זוהי ישיבת בעלז. במשך שנות קיומה של חסידות בעלז קמו לה אדמורים, שהעמידו תלמידים הרבה. מהם יצאו רבנים, ומהם יצאו פוע־לים ואנשי עסקים. ביטוי לכך ניתן בכניסה לאולם הישיבה. על הקיר השמאלי קבוע דגם של הישיבה ב־בעלז ושל הישיבה בירושלים. ו־מתחתיו כתוב: „פרנס הישיבה". וכאן בא שמו של הנדבן, המאפשר קיום הישיבה ליום אחד. וקיום — פירושו תרומה בסך שלושת אלפים ל"י.

ישיבת בעלז בירושלים: בנייני פאר ואורח חיים של צנע

לנים בעמקה של הלכה — ומסתירים פנים מן המצלמה...
(צילומים: רחמים ישראלי)

מזימה ציונית ושמה „היפר אינפורמציה"

מאת
יהודה גור אריה

אל: ראש ענף איסוף, ה־מודיעין, ארץ הסהר הפו־רה.

מאת: מדור דיסאינפור־מציה.

הנדון: אינפורמציה מודי־עינית בכלי התקשורת של המדינה הציונית.

בשם אללה הרחמן והרחום.

ברצוני להסב את שימת־לבך לגל הגואה של אינפורמציה בט־חונית ומודיעינית, הזורמת באח־רונה בקצב מוגבר בכלי התקשורת ההמונית של המדינה הציונית.

במלאות שנה למלחמת אוקטובר (בנצחון באדר), חלה עליה ניכרת בפרסומים הציוניים השונים, ה־קשורים במלחמה זו:

● העתונות הציונית מלאה סי־פורים, תיאורים, זכרונות, ראיונות ורעיונות, אומדנים והערכות, תח־זיות ותוכניות, לקחים ועצות, פר־שנויות וויכוחים על מה שהיה, הווה ויהיה בענייני מלחמה ו־בטחון.

● ברדיו שלהם משודרים דיו־נים ורב־שיחות, פרשנויות ודיווחים על אסטרטגיה וטקטיקה, על מהל־כים ומחדלים שהיו במלחמה ה־אחרונה, וביחוד על הלקחים לק־ראת המלחמה העתידה.

● הטלוויזיה של תל־אביב הבי־אה באחרונה ראיונות ממצים עם שר הבטחון הציוני והרמטכ"ל ש־להם, ובהם הם גילו פרטים רבים ומאלפים על הלקחים שהם למדו מן המלחמה, ועל יישומם לגבי העתיד.

אין ספק שאתה אישית ואנשי הענף שלך נהנים מרוב הסודות הגדושים מידע, אך דווקא לאור כל זאת, רואה אני חובה לעצמי להתריע מפני מזימה ציונית בוג־דנית, ערמומית ומתוחכמת. מזימה זו נועדה להציף אותנו בחומר מי־דיעתי רב ככל האפשר, בשיטת ה„היפר־אינפורמציה", כדי לגרום אצלנו משבר של „התפוצצות אינ־פורמציה".

מרוב האינפורמציה המוזרמת ב־כל כלי התקשורת של המדינה הציונית עלולים להסתם כל מנ־גנוני הקליטה שלנו: איסוף כל המידע הרב הזה, רישומו, מיונו, תרגומו ומיונו, דורשים מאתנו מאמצים רבים ביותר עד שספק אם נעמוד בכך בכוח־אדם ובציוד (כבר מתחיל להיות מורגש אצלנו מחסור בנייר וסרטי הקלטה).

והגרוע ביותר — וזו בעצם כוונתם של אויבינו — שפע זה, לא רק עלול להחניק אותנו, אלא עשוי לבלבל אותנו ולהוליכנו שולל מתוך מהלך מכוון של לחמה פסיכו־לוגית מתוחכמת.

הציונים עצמם מגלים את הדבר בלי משים, כאשר הם מסבירים מה שהם מכנים „המחדל המודי־עיני": הם אומרים שמרוב האינ־פורמציה שהגיעה אליהם על ה־הכנות המצריות לפתיחת המלחמה ולצליחת התעלה לא ידעו גורמי המחקר שלהם להעריך נכונה את המידע שבידיהם, ולהסיק את ה־מסקנה הנכונה. עכשו הם רוצים להפעיל „תרגיל" זה עלינו, ומפני זה רוצה אני להזהיר אותך.

אם אנשים כליבר מרכוס ו־אחראים בענייני בטחון ומדיניות במדינה הציונית רואים להתחרות זה בזה בהכרזות, גילויים, פרכו־סים והסברים בנושאים בטחוניים חיוניים, אין ספק שזה מהלך מכוון ומתואם, כדי להלעיט אותנו ב־חומר מודיעיני שהוא בבחינת „דיסאינפורמציה".

לכן, כדי להעריך נכונה את ה־דיסאינפורמציה הזאת, עלינו לנ־קוט בשיטה שנקראת אצלם ב־עברית „אפכא מסתברא". כלומר, אם כולם מדגישים בלי הרף ש־הופקו לקחים, עלינו להבין מכך שהם לא מסיקים לקחים. אם הם טוענים שהלקחים הללו כבר כיר־שמים יש להבין שהם הרשמו ב־מקרה...

כל המצב הנוכחי במדינה ה־ציונית, המתואר בכלי התקשורת כמצב של דמורליזציה לאומית, מזכיר לי יותר מדי את המצב ששרר שם בשנת 1967, כאשר ראש הממשלה שלהם נשא נאום הססני וגמגום, ולמחרת הנחיל הצבא הציוני לאחינו מן היאור, את „השואה של יוני".

לכן אני שב ומזהיר אותך, יא אחי, מפני המזימה הציונית הזאת של היפר־אינפורמציה, דיסאינפור־מציה והתפוצצות אינפורמציה. בדוק את סבירות הקונספציה.

וברכת אללה על ראשך

חתום (—)

שוקרי אבו־אל־אמד
מדור הדיסאינפורמציה

„נולד בסוכה" ונלחם בהתבוללות

ספר על חיי העיירה היהודית שפורסם בשו... זוכה שם בפרס ספרותי ומדרבן את התע... הלאומית הדועכת של יהודים רבים

מאת **יוסף ולטר**

יהודי שוודיה, רובם על סף התבוללות, החלו להתעניין ל־פתע במסורת היהו־דית, כמו זז משהו בליבותי־הם, ואף הציבור השוודי „ה־גויי" נתפס להתעניינות דומה, עד שכלי התקשורת ההמונית מקדישים שימת־לב ניכרת ל־נושאים יהודיים.

הגורם למיפנה זה הוא הספר „נולד בסוכה" מאת הנרי כהן, יהודי בן שטוקהולם. הספר, שעניינו חיי ה־יהודים בעיירה, היה לרב־מכר וזכה ב„פרס האקדמיה הקטנה" בשוודיה, שהוענק עד כה לתשעה סופרים שוו־דים נודעים.

מה הניע סוחר עצים אלמוני בן ששים וחמש לכתוב ספר שכזה?

שאלה זו שאלתי את הנרי כהן, העושה עתה בחופשה בנתניה, והוא השיב: „אתה מגיע בחייך לשלב ש־בו אתה מתחיל לתהות על יעודך ו־תכלית קיומך. כששאלתי שאלה זו את עצמי נוכחתי שהמסחר אינו תשו־בה, שכן מה חפץ לי בממון כשאני רואה שהחיים היהודים סביבי גוס־סים?

„בכתבי את „נולד בסוכה" ביקשתי להרוג שתי ציפורים במכה אחת: ל־ספר ליהודים בשוודיה כיצד חיו אבו־תיהם ובאופן זה לעמת אותם עם מורשתם. ולהסביר ל„גויים" מי הם היהודים ומהו אורח חייהם.

„לא אחת שאלוני ידידים לא־יהו־דים על ההוי והמסורת של עמנו, ובמרוצת הזמן גמלה בלבי ההחלטה לספר על אלה לא בצורה יבשה. אשר בוודאי לא תגרה סקרנות איש, אלא ברומן שגיבורו ילד יהודי בעיירה היהודית שהיתה ואיננה, והחיים ה־מתרקמים סביבו. אכן, הגיבור שלי הוא אנטי־גיבור, ולשמחתי רבה הז־דהות הקוראים עמו".

סופר הנרי כהן
העיירה היהודית כ„רב־מ...

■ שיקולים עסקיים

הנרי כהן, צנום, כסוף שיער ושחור עיניים מדבר בלי הרף בידיש ובעברית ובבדיחות יהודיות. הוא נו־לד בשנת 1909 בפולין ואת אהבת ההוי היהודי ספג מאביו, ציוני שו־מר מסורת. לשוודיה היגר בהיותו בן עשרים ומאז הוא פעיל בחיי הקהי־לה היהודית, הדועכת.

כשהחליט הנרי כהן לכתוב ספר שנושאו חיי היהודים בעיירה לא ידע אם יהיה בו לעניין את הקורא השוו־די, אך משפנה לארבעה מו"לים ... להפתעתו בחיוב על ידי כל...

„מסרתי את הספר להוצ... ג'וניר", שהיא הוצאת הספרים ... ביותר באירופה. בעליה יהוד... שיקוליהם היו עסקיים. הם ... כמה יהודים בשוודיה, ואני ... שספרי נכתב בעיקר בשביל היהודי, אך לא רק בשבילו.

„תחילה כתבתי ספר על השו... שואה, אך משהשלמתי אותו ... תי בלבי, שאיש אינו מעוניין ... זוות חולתו והגעתי לכלל מסק... כתיבת אלפיים עמודים ... ספר זה יהיה בזבוז. טוב ... השבתי — הקורא ידע איך ... היהודים, אך הוא לא ידע ... חיו.

„לאור זאת נולד הרעיון ... לספר מתכונת של רומן. ל... מסמך יבש".

שתי המהדורות הראשונות ... לד בסוכה", שמנו יותר מ... תקים, אזלו חיש מהר. מא... אים רבים לא־יהודים, כתב... והביעו את התרגשותם ... יצירתו. פרופסור אריך ולנ... הידוע בהשקפותיו הנאציות, ... „אילו קראתי את הספר ... קודם לכן, יתכן שלא הייתי ... הנני כיום..."

ההצלחה היתה גדולה. ... נוך השוודית הממלכתית ... אישורו של המחבר לכלול ... הספר בחוברת שתשמש ... בבתי־הספר התיכוניים. ה... הוזמן לישובים ברחבי שוודיה ... צות ולקרוא קטעים מספרו. ... בתוך להופעותיו צעירים ... לא ציפה כי יבואו.

■ האנטישמים שיבחו

הביקורת בשוודיה גמרה ... על „נולד בסוכה" וקורת־רוח ... ליהודי שוודיה גרם „סיר ... דאג בלאדה", עתון ... השלושים הפרו־ערבי ובעל ... יהודית מודגשת עכשיו. ש...: „כולנו יודעים את הסבל ... העם היהודי בעבר, סבל ש... ממנו בבריהים עד היום. ... הנרי כהן נפלא בפשטותו. ... עולם שלם בילד קטן ובב... כאשר אתה קורא את הפרק ... פוגרום נצבט לבך בכאב ... מעוה. כל אדם חייב לקרוא ... לא רק כדי לדעת את הסב... נויים שעבר על העם הזה, ... מפני שכאן אתה יכול ל... אפיית המצות, לטעום מ... לשמוע את בכיות הנשים ... פות סוסי הקוזאקים..."

שמואל וייס, ישראלי ה... אחראי על התרבות ב„מרכז" בשטוקהולם — במרכז זה מ... פעילות היהודית כולה ו... תנועות ציוניות שונות — משכורתו מממשלת שוודיה, אך הוא בארץ, הצטרף לשיח...: „ל„נולד בסוכה" נודעה חשי... בעיקר נוכח ההתבוללות ה... שוודיה. אני מנסה „למכור" ... דות, אך למרבה הצער את... „קנה". תופעות אנטי־ישראלי... כוצא על כל צעד ושעל ... שולט ברדיו ובמרבית כלי ... האחרים. פחד חרם הנפט ... גרונם".

■ מתוך הזדהות

בהופיע הספר התעורר ... יהודי שוודיה. לרבים הוא ... היותם יהודים, והציבור השו... לפתע, נושא מרגש שלא ... לו. כאשר הוקצתה ברדיו ה... „פינה ספרותית" ל„נולד בסוכה" ... בשידור בפעם הראשונה ... ארץ זו „קידוש". בגמר התוכ... המנחה: „אין ספק, שספר ... להצלחה בינלאומית. אנו גא... נכתב בשוודית".

הנרי כהן לא חווה בגופו ... התנכסה באימי השואה. אבל ... ספר — הוא אומר — כתבת ... הזדהות עמוקה עם הילד וה... בור הספר, ובמהלך הכתיבה ... את התקופה ואת המאורעות ... התנכסתי משפחתו בגיטו ... שואלים אותי אם המאורעות ... אורים בספר אירעו בי אישית ... בחיוב, מתוך הזדהות עם בני...

נשיקת יהונתן ושנאת טרומפלדור

מאת **אברהם הלד**

נקודה לויכוח

זהר סמילנסקי זכה בנשיקה מצלצלת מ־יהונתן גפן על מאמ־רו שבו הוקיע לעיני כל את עירומו של „החינוך לערכים" בדומה לילד באג־דת אנדרסן, שהסיר את מס־ווה התרמית של הנוכלים ב־קריאתו: המלך עירום!

לדעתו של יזהר סמילנסקי אין מו־שג זה של „ערכים חינוכיים" קיים כלל; זה מסך־עשן בלבד, ועל כך הוסיף יהונתן גפן את פירושו: „אור־תה הרבות של „חינוך לערכים" היא מסיכה אטומה לכל מה שרקוב ונבוב. מסכת שקרים מוסכמים, שרק מי ש־מוכן לצאת ממנה יכול לראות או־תה", ומכאן שכל החינוך לאהבת מו־לדת, למשל, שאותו קיבל בביה"ס היסודי ובו לימדו אותו לדעת „מה טוב ומה רע, מה „ערך" ומה „הם מלהזכיר" — כל התורה הזאת היא בכל מהותה רק שריד נפסד של ימי הביניים.

יהונתן גפן נזכר בטראומה מימי ילדותו. בדיון בכיתה על קידוש השם העז להביע דעה, שהעלתה עליו את קצפו של המורה. הוא אמר: „אני לא מסכים עם קידוש השם ואין דבר בעולם ששווה למות בעדו".

עתה, לאחר שנים, הוא מוסיף לפ־סול את כל החינוך שניתן לילדי יש־ראל, זה „חינוך פאתיטי, דיקלומי, מלא סיסמאות נבובות, שבאתי את טרומפלדור"... בגלל שטיפות המוח הלאומיות שנעשתה ע"י מורי ישר־אל „שהם דפקו לך את הראש ב־סיסמאות נבובות... אתה גם מתחיל לשנוא ללא כל קנה־מידה את כל אותם מחנכים, ששטפו לך את המוח ואת הערכים שלא עומדים בשום מב־חן מציאותי".

אכן, לטיפה הגונה ומללנית למו־רה העברי ולערכים החינוכיים, מידי ילדי טיפוחנו. יפה.

■

אך הדברים חמורים בתוכנם, הש־לכותיהם עלולות להיות חמורות עוד יותר בתוצאותיהן בימים אלה, שבהם רבה המבוכה בקרב חלק מן הנוער.

יש להניח, שהסופר־הצבר אינו שו־לל את עצם קיומה של מדינת יש־ראל, ואם כן, האם לא שאל את עצמו: וכי ללא אותו חינוך ציוני נפסד שניתן בדורות האחרונים ו־„ערכי־עשן" אלה שעמדו לנגד עי־ניהם — ההיתה קמה מדינת ישראל? בוודאי יסכים יהונתן גפן, שהיה זה תהליך ממושך של „טיפה כחה", שעשו האבות המייסדים — החול־מים והלוחמים מימי הרצל ואילך, ש־גם לטרומפלדור הזכות להמנות עמם, הן כלוחם והן כמייסד תנועת החלוץ וכדמות לבופת.

הקריטריון העליון והמניע לפוע־לם של כל אלה היו ללא ספק אהבה ערכים לאומיים, שיהונתן גפן כה לועג להם. מלבד יוסף טרומפלדור, ש־אמר „טוב למות למען ארצנו", היתה זאת גם סיסמתם, אם כי בכלים אחרות, כגון של אנשי „השומר" ש־חרתו על דגלם: „בדם ואש יהודה תקום".

אילו תפסו גם הם את המושג „ערך" כיהונתן גפן, שכתב: „אם יש מושג שהוא אינדיווידואלי בהחלט, ערך הוא מושג כזה, ואין אדם בעולם, שהוא טוב מספיק כדי להחליט הח־לטות אינדיווידואליות בשביל אדם אחר. אין מורה בעולם, שיוכל להקנ־ות לי „אהבת מולדת"... אין קום גאון פדאגוגי, שיצליח להוכיח לי שמי שאוהב את מולדתו מקריב את עצמו למענה, בעוד שאני גורס ההיפך הגמור", ההיתה בכלל קמה לנו מדי־נה?

■

אם כך הוא, כיצד נוכל לקיים את מדינת ישראל, כהיא, לכל הרצות, מוקפת אויבים ששואפים להשמידה? אם ערך זה של אהבת מולדת עד תום לא יהיה חדור עמוק בנפשו של כל אדם בישר־אל, כיצד יוכל לצאת להגנת המו־לדת, בדעתו שהוא עלול להיות בנופ־לים למענה? אם התפשט הפיכתו של גפן ש„אין דבר בעולם ששווה למות בעדו" — למה יסכן יהודי את חייו במערכותינו השונות? הרי אפ־שר לרדת גם לחו"ל או אפילו לצ־רוק?

לבושתנו, לא כעצים היורדים מבין הצברים, שהם „מיאסים את טרומפלדור"...

יוסף טרומפלדור ואנשי „השומר", דב גרונר ועולי הגרדום האחרים, אל־פי הנופלים במלחמת העצמאות וב־שאר המלחמות המפרכות — כולם, כולם היו אוהבי חיים לא פחות מיהונתן גפן. איש מהם לא האמין, כמו ה„קאמיקאזים" היפנים למשל, שבמותם יהיו לכוכבי שמים או ינחלו גן־עדן ובשר לוויתן; הם ידעו יפה, שהם נותנים נפשם למען המשך קיו־מו של עמם ולמען הערכים המקו־דשים שלו, שאינם כלל וכלל „עשן", כלשונו של יזהר סמילנסקי, ולמען אלה כדאי לתת אף את החיים.

■

חלילה לנו לזלזל בגילויי קידוש השם בתולדות ישראל. לולא מסירות־נפש זו של אבותינו בימי ה־ביניים, לא היה נשאר זכר לעם ה־יהודי. לולא מסירות־הנפש של אבו־תינו ושל לוחמינו בדורות האחרו־נים למען האידיאל הציוני, לא היינו זוכים לתקומתנו המדינית ולא היה קם לנו דור של בנים אמיץ ובאה, להרוג מבעטים יוצאי דופן, מוכן אף היא להרוג נפשו למען שלומה וקיו־מה של מדינת ישראל.

וכל זאת — בזכותם של הערכים הלאומיים שעליהם חונכנו ושאותם רוצים אנו להנחיל לבנינו ולדורות הבאים. נתן ביטוי לכך אחד המחנ־כים הגדולים של דור מקימי המדי־נה, ההיסטוריון יוסף קלוזנר. בדברי הפתיחה לספרו „כשאומה נלחמת על חירותה", שנחבר שנים רבות לפני קום המדינה, כתב:

„אם אומה שלטת בארצה רוצים אנו להיות, צריך שבנינו יהיו ברזל! צריך שנלמד אותם, שאין החיים הנכס החשוב ביותר של החיים (פרידריך שילר); צריך שיכירו ו־יידעו, שהם באו לארץ או נולדו בתו־כה כדי לעשות מ„תולעת יעקב" את הנשר הגדול, שהתחיל מחדש את נעוריו, לאחר שהיה עומד בכי־סה אלף ושמונה מאות שנה. כי רק הכרה כזו תתן לנו את הכוח והעוז לקום בפני שונאינו המרו־בים והעצומים להתגבר על כל מעשי הרצח, החמס וההרס מצידם ולבוא אל התכלית הרצויה — הקמתה של מדינה יהודית בת־חורין בארץ אבו־תינו השלמה והבלתי־מחולקת לנו ולבנינו עד עולם".

ללא הודפה צביקה זו לא יהיה לנו קיום בארץ זו.

רק בזכותם כל אלה, שרוח טרומ־פלדור מפעמת בקרבם, יכולים בחו־רינו לכבוש אויב כוללת הנפשיה.

קנה דירתך בדירות גינדי

ראשון־לציון, רח' הרצל 59
רחובות, רח' הרצל 187
פתח־תקוה, רח' חיים עוזר 28

חדר נוסף חינם!!!

הצוות המקצועי בדירות גינדי בראשל"צ מציע:

דירות יוקרה בנות 5 חדרים במרכז השקט בראשל"צ (במחיר 4 חדרים)

סלון + 3 חדרי שינה + חדר עבודה בכניסה נפרדת. ✱ כניסה סגורה ✱ מעלית ✱ טלפון פנים ✱ חימום בסלון ✱ מטבח „רגבה" ✱ חדר רחצה ונוחיות נוספים צמודים לחדר הורים.

אנשי „השומר" חוזרים אל עברם

מאת נירה וינגרטן

ראש הממשלה יצחק רבין והשומר מרדכי יגאל בקברות השומרים בכפר גלעדי

רחל ינאית בן־צבי ומרדכי יגאל, שניהם מראשוני „השומר", בקיבוץ מרחביה

נכדו של מייסד „השומר" (באמצע) ושני ניניו יריב ואהוד, ליד קבר הסבא.

ליד אחת המצבות בבית הקברות של אנשי „ה־שומר" בין כפר־גלעדי ותל־חי, עמד קצין צעיר, זקוף, נאה, בלונדיני. פתחנו ב־שיחה. לבסוף שאלתי: מה שמך? הוא חייך והראה בידו על מצבה: „שמי מופיע כאן", אמר.

על המצבה היה חרות: יחזק־אל חנקין.

הקצין הצעיר הוסיף: „זה סבא שלי". יחזקאל חנקין היה ממייסדי „השומר" הצייד היהודי הראשון בארץ־ישראל. עם חוקר החי ישראל אהרוני היה רוכב בראשית המאה למדבריות סוריה, ערב ועיראק לצוד חיות בשביל גני־החיות באירופה. במסעותיו תר אחרי שרידי בני־חייבר האגדיים, השבטים העבריים העצמאיים, שחיו במדבר ערב על חרבם, ולא כצאן.

מקץ חמישים שנה עומד נכדו, קצין צה"ל, ליד קברו, וסיפר לי כי תחביבו כשל הסבא הוא הציד.

הישישים משרידי „השומר" ערכו באח־רונה מסע בן יומיים בעקבות עברם. הם באו מרחבי הארץ, כולם בני שבעים ומעלה, ביניהם יגאל, צלאל, הורביץ, רחל ינאית־בן־צבי, יוסף חריס מראשוני הרועים, יהושע ברנדשטטר מבני יב־נאל, אריה שחור ויצחק אל מתל־עד־שים, ואתם בני שומרים שנשו שם בעלילות גבורה: זייד, גלעדי, פורטוגלי, קרול, פיש, סיימלבאום נרב, ספקטור.

התעכבנו בשפיה, מקום הולדת „השו־מר". נחום הורביץ היה באותם ימים נער בבית־הספר בשפיה ועקב בהערצה אחרי ישראל שוחט, אלכסנדר זייד ו־אחרים שיצאו לשמירה בזכרון־יעקב, וכ־שבגר הצטרף אליהם. עתה, בן שמונים ואחת, עמד על בימת אותו בית־ספר, שבו נותר אך קיר אחד מהבית הישן, וסיפר כיצד הגשים את חלומו של ישראל שוחט — הקמת בית „השומר" ובו ארכיון „השומר", ובית־קברות של אנשי „השו־מר" בכפר גלעדי.

„על גופי"

יצחק חנקין, בנו של יחזקאל חנקין, אומר: „אבותנו העריצו את נחום הורביץ מפני שהוא איש ביצוע טוב הדבק במטרתו, מפני שנשא לאשה את אחת מיפהפיות הגליל, ומפני שתמיד עזר לכל נזקק ונצרך — ולא רק ליהודים.

„בשנות העשרים רצה הבק של המתו־אלים, בנו של ראש הפרלמנט הלבנוני, אתם, ונמלט על נפשו מפני השלטונות הצרפתיים. הוא ביקש מקלט בביתו של נחום בראש־פינה. ואף שבאותם הימים היה הסכם גומלין להסגרת פושעים בין הממשלה הצרפתית והממשלה הבריטית, לא הרתיע הדבר את נחום וכאשר באו שוטרים בריטיים לביתו לאסור את הבק, התייצב הורביץ מלוא־קומתו בפניהם ו־אמר: „על גופי המת תסגירוהו!".

„עקשנותו של נחום לא הותירה לשוט־רים ברירה אלא להסתלק, וכן עשו גם בפעמים הבאות. לימים התחלף הנציב העליון הבריטי, הפרשה נשכחה, והבק של המתואלים נפטר בן הבאשרי".

המשכנו דרכנו. עברנו על פני בנו־שלמה וצומת יקנעם. בשמאל הדרך התנשאו גבעות שיך־אברק המיוערות, מכוסות בפרחים ראשונים של סתיו. אחר כך, בכביש נצרת—עפולה, באנו לכפר השומרים תל־עדשים. עברנו ליד גורן, והתום הורביץ נזכר כיצד סבב אותו מקום בשמירה והילה בפח כדי להבריח שכנים שלטשו עין להבואה.

רטט עבר בעיניים הזקנות למראה השלט התלוי על בית החברים בתל־עדשים: „ברוך בואכם לביתכם הראשון". בפנים חיכתה לבאים חלוצת השומר רחל ינאית בן־צבי, אשת הנשיא השני יצחק בן־צבי.

רחל ינאית סיפרה על טקס שבועת „השומר" בסג'רה, הוא כפר־תבור. על ראשית החיים בתל־עדש, על המכבית שארבו סביב, על גניבות נשק להגנה, על בגיעת ההליל ועל ההלכת „השומרי" להציד בכל סכנה. דוד גולדבן, מראשוני כפר תבור, ציין: „תחילת „ה־שומר" היתה גם תחילת התנועה לשחרור האישה בישראל. אשה אחת לקחה חלק ביסוד ועדת „השומר" ויבשבצה אמיתים לי — רחל!".

מלא־ברך לאחר שחיה, ואז הוא יצא לעבודת יומו. איזה גבר שבגברים..."

האוטובוס התעכב למספר דקות במסחה. בכך של עיפות נפל על הנוסעים ואנגלי היושב נינער על מבחינם, אך הם ירדו מהאוטובוס, הזקנים נצורים בצעירים, וניגשו לטקס הסרת הלוט מעל שלט שנקבע בבית שבו נוסד „השומר" בניסן תרס"ט (1909).

חוות סג'רה מזוקרת כמבצר ישן. כאן עריסת „השומר". תושבי אילניה (סג'רה) קיבלו את אורחיהם בתשואות, קישטו את חדר האוכל והגישו ארוחת־צהרים סעודה. רוח נעורים כאילו הדרה ללב „השומרים" הקשישים, ובעיניים נוצצות, שיחזרה רחל ינאית את נעוריה בספרה על ראשית השמירה בסג'רה, על אישה יצחק בן־צבי וחברו הפעיל דוד בן־גוריון, שבכאן נקראו אל כס ההנהגה.

בדם ואש

„באותם ימים נהגנו ... יומיים כדי להגיע מהגליל התחתון לכפר גלעדי. עכשיו, אנו עושים דרך זו ב־שעה", אמר אריה שחור מתל־עדשים, בהתפעלות גלויה, כאשר התקדמה הקבו־צה לעבר קבורות השומרים, החבויים ב־תוך חורשת ברושים בכפר גלעדי.

קבורה „השומרי" בסתירים כנגדו חיי־ייב, הבעצמה לפקידה לקים ולהשתזר. בחורה המלבבית מסודרות המצבות ה־מבהיקות על מדרגה דשא כינרן ד־משמאל, ובראשן סלעים בין הגליל ש־עליהם חקיקה הסיסמה: „בדם ואש יהודה נפלה — בדם ואש יהודה תקום". הגיעה עת להתייחד עם הראשונים, המייסדים, הרעמים הנחוך יסודות לכוח העברי.

בשפתות שבט הנרגדים התכנסו סביב קבור יקיריהם. לאחר שעה קצרה של התייחדות הגיע ראש הממשלה יצחק רבין לבקים ואתחים קרול הגיש לו ציר — אקדח „באהרוני ביתן השומר. 65 שנה עברו מאותם ימים שה„באהרוני" היה הנשק המבוקש.

בבית „השומר" בכפר גלעדי, במרדכי צבק ההולת, הוגשה ללאה רבין ציהה קרמיות, וראש הממשלה זכה בבקבוק ביכבו — קיבץ בדיגית כהותי כפר־גלעדי בכם „אפשר להתעלף". האורחים סיירו במוזיאון, אך כיצא אחד כשך את תשומת לבם במיוחד — השבון של 109 גרוש שנשלם בכפר הה בן־גוריון צעיר אחת.

יצחק חנקין, אשר הדריך את המבקרים סיפר: „לאחר מלחמת העולם הראשונה, גר בסביבה ערבי מוחד צבק ושמו אבו־מרצא. כאשר נכנס הצבא הבריטי הראשון ארצה, הוציא אבו־מרצא את המכבעג' (אקדח) שלו מהגריהק, ירה ברשיי וצעק: „הידפו! כאשר ה־מכוח לא נפל, ירה כחר שני ושלישי. אני לא מבין מה קרה, כא ואבר לי: „אז, איך לא נפלה הסיארה!"..."

אחוות לוחמים

בשעות הלילה באותו יום אירוך הספנו לפניב לגדוריה. חבורת גברים ונשים, אשר כמו הצעירים בחמישים שנה, סיפרו עד רצת הבליגות כבר אז.

לטהרת כאשר יצאנו לסייר ברמת־הגו־לן, נפגשו הלוחמים הוותיקים עם בני־הגיל של היום.

הכנס למלאות 65 שנה ל„השומר" הס־תיים בהפיעת 65 צעים בעיר „השומרי" בסג'רה וסיור בנצרת, שם התעטקו ל־כשהתפים מיכות העיר בידי ראש עירית נצרת עילית, מרדכי אלון. בעת הביקור במכונה „קלאריס", שבתוכה התזוקו ב־בקבוק אנשי „השומר" ועונו בידי המשטר התורכי האכזרי הכן בק, לחשה רחל נדב, בבעלה צבי צבה קשות: „יש לי הרגשה כאילו אני שומעת את אנחותיו".

ביד נפתח כותרו מצוין וזכרונותיהם של השוהרים הצבאויהם. סיפר יצחק חנקין: „הייתי ילד קטן כאשר יום אחד באו אנשי הכן בק אלינו, תפסו ועינו את ישראל רוברשטיין. ישראל היה אז כבן 16, נער שהתחבר לרגלי השומרים. הצבאי דרך החלון וראיתי ליצד הם מכ־חים ביבים שלוקות בבתות לבית הסוהר שלו. הם רצו שיצעק, אך הוא הדק שיניו ונפל מהצלף, בלי להוציא הגה, לעלם לא אשכח זאת".

סיפר יאיר הלם (סייטלבאום): „יצחק הנקין בילה שש שנים וחצי בכלא עבו על פשע שלא ביצע. בקטטה בין שלושה שומרים לבין ערבים, נהרג אחד הער־בים. שלטונות הבגדים ביקשו מן „השומר" להסגיר את ההורג. מכיון שהאיש היה בעל־משפחה, התנדב הנקין הצעיר הד־רוש להה את הדין, זו היתה אחוות לו־חמים..."

היכה וניצל

הגענו למרחביה — מקום הראשות של „השומר", התאספנו סביב גבגל העצים הישן. כאן עשה מרדכי יגאל (אליהויד) מעשה גבורה שעשה לו שם בכל ארץ־ישראל. בריא, זקוף, שפוי, „השומרי" מהדקר עוד, צבד יגאל בן השמונים ושש וסיפר כיצד נצלהו הוא ושביים מהבריה להיאגש בקים זה, הישוב העבר־הראשון בעמק.

יוסף מליכר, מראשוני מרחביה, קרא מתוך ספר „השומר" את הסיפור על יגאל, שעבר לבד בשמירה בשדה ושלושה ערבים בצו עליו מלפנים ושלושה מאחור. הוא היכה בהם וניצל. שמו של יגאל הפך אז לאגדה, והאמהות בעמק לשיר לבניהם שיר ערש, באלו המיליב:

„וכרמל תהיה, יפה שלי,
זריז כיגאל
לולי, גיבורי, קטני שלי,
פרח מיזרעאלי".

יוסף חריס, איש „השומר" גם הוא, סיפר כי הערבים — כיד הרמיון הטובה עליהם — האדירו את גבורות יגאל והוי־כספרים כי היא מכון וקולע בכל כדור הנורה אליו ומפוצצ.

יגאל יישב היום בתפיציבה. „כל יום ב־4.30 בבוקר — משקים עלוי התשבי הבקים — חילפת לשיחי הרחבה הביתקה על פניו ורצה אל המתבה. לאחר כשע־תיים אני נמצאים כי בחורי הבייה,

אכן, מפני חטאינו...

בכינוס השנתי למחשבת היהדות, שהת־קיים בהול המרכז סוכות בצפת, נתכבד ד"ר ישראל אלדד (שייב) לשאת את הרצאת הסיום של הכנס, שהוקדשה לנושא שנבחר ונוסח על ידו: „האמנם מפני חטאינו חזרנו לארצנו?".

תשובתו של ד"ר אלדד לשאלה זו — שהיא פאראפראזה על הפסוק שבתפילה מוסף של שלוש רגלים: „ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו" — היתה חיובית. אך לפני שפתח בהרצאת דב־ריו, הוצג ד"ר אלדד ע"י יו"ר הישיבה, דוד יהודה, כ„אחד הנביאים" — על שום

הלהט המלווה בדרך כלל את הרצאותיו ובשל היותו נושא את שמו של אלדד ה־מקראי, שהתנבא בימי משה רבנו.

השיב ד"ר אלדד: „אינני נושא את שמי של אותו נביא קדום. לשמי זה זכיתי בשום שבתקופת המחתרת כונינו הזולה בכינויי המחתרתי: „סמבטיון" — אולי בשל היותי סוער כאותו נהר אגדי. אח"כ נצטוויתי לשנות כינויי — ואז החליט מי שהחליט, כי מי שיאה לו השם סמבטיון, יאה לו גם לשאת את השם: „אלדד", כשמו של הסופר אלדד הדני שחי לפני למעלה מאלף שנה וכתב על הנהר האגדי הסמבטיון, אשר מטיל אבנים כל ימות השבוע ורק בשבת נח מזעפו"...

מיהו ומהי?

בהמשך הרצאתו התייחס ד"ר אלדד גם לבעיות העומדות כיום ברום עולמנו ה־יהודי הפוליטי — בעיית „מיהו יהודי" ובעיית עתידן של יהודה ושומרון.

אמר ד"ר אלדד: „מעניין הדבר, שעד אשר קמה מדינת ישראל, היה ברור לכל יהודי — מיהו יהודי ומה ארץ־ישראל. מאז שקמה המדינה, ובעיקר בזמנים אלה, נתהפכו ה־יצרות ועכשיו כבר איננו יודעים — לא „מיהו יהודי" ולא „מהי ארץ־ישראל"!"...

סעודת „הבראה"...

במסגרת כנס אנשי המשמר האזרחי ב־נהריה, שנערך השבוע, עמדה להתקיים תכנית אמנותית עשירה לעיני מאות מתנד־בים. ברגע האחרון בוטלה התכנית האמנו־תית — ולמתכנסים המאוכזבים הוסבר, כי התכנית בוטלה לרגל האבל על מותו של זלמן שזר, נשיאה השלישי של מדינת ישראל.

אולם, האבל על מות הנשיא שזר לא מנע את מפקדי המשמר האזרחי חוג מצומצם של נציגי העירייה ואישי ציבור מקומיים, להסב ברוב נחת בתום הכנס ביציע של בית הקפה והמסעדה המפוארים „פינגווין" בנה־ריה ולהסיב ליהם בסעודה דשנה, מפוארת וחגיגית — כיד המלך...

הנה (לא) ינום ו(לא) ישן...

השבוע התקיים כנס כדורגן רוכבי האופ־נים הארצי ב„חניון אשקלון". כמה עש־רות רוכבי אופנים יצאו כדי יום מאשקלון לאזורי הקרבות של נגבה ועיראק סואידן, חוליקאת, ניצנים, יד־מרדכי וצומת גבעתי, כדי לסייר באתרי קרבות מלחמת הקוממיות.

באחד הסיורים ביקשו המטיילים, שאליהם הצטרפו הפעם גם תיירים מבתיות פרטיות, לבקר לשם גיוון, גם בשדה הנפט של חליץ — שהיה בעבר הרחוק שדה הוליקאת.

באה איפוא שיירת המכוניות והאופניים לשדה הנפט כוכב והמשיכה ישר לתוך מיתקן הפרדת הנפט מהגזים ואגירת הנפט הגלמי בכילים גדולים. השער היה פתוח ושיירה המכוניות נכנסה פנימה. במבט ראשון לא נראה איש בכל השטח המגודר והפליאה

היתה רבה: כיצד משאירים מיתקן שכזה ללא שמירה?

אחר כך נתגלו השומרים, שלושה במספר, כשהם שוכבים כחום היום ליד מרפסת העץ של הצריף הבודד באזור והם ישנים את שנתם הצהרים שלהם. והעדר אחד מהם לרעש המכוניות, הביט, פיהק ואחר כך שב להשתרע על הארץ ונרדם שוב.

השלשה לא קמו גם בצאת שיירת המכ־ניות והאופניים והציעו הזכיר תמיכת נח סטוראלית...

שלא ע"מ לקבל פרס

תשבה אשקלון, גברת גרטרוד כ., זכתה לשרותי המצילה של המציל פנחס הכן בחוף הרחצה של שכונת ברנע באשקלון ולדבריה הוא הציל את חייה.

כהוקרה על כך, שיגרה הגברת למציל המחאה על סך 50 לירות בצירוף מכתב הוקרה. במכתב נאמר כי הואיל והניצלה לא ידעה, אם אוהב המציל סיגריות, יין או ספרים — לכן שלחה הסכום הנבזע, למען יבחר לעצמו את השי הנאה לו ביותר.

המציל הביא את ההמחאה לידיעת הממו־נים עליו בעירית אשקלון יו"ר העירייה, מר אהרון חייבי, אבר שהחליט להחזיר לתושבת העיר את ההמחאה והעירייה תתן פרס הוקרה למציל, אף על פי שהוא „בסך הכל" מילא את תפקידו...

וגילו — ברעדה...

לד"ר דוד קוליב, הפרשן למשברים בינ־לאומיים באוניברסיטת בר־אילן, יצאו בצפת מוניטין — עקב מסירותו לבנין שלו־חת האוניברסיטה בצפת.

משום כך היה זה טבעי שקהל רב מהושבי צפת, נדחס לאולם בו נתקיים בהול הכוכב סוכות הכינוס השנתי למחשבה היהודית. ד"ר קוליב, שהוא כומהה להיסטוריה של אירופה באלף השנים האחרונות, עסק בהרצאתו ב־היבטים הבינלאומיים של המשברים במזרח התיכון — מאז 1945 עד 1973. בתוך כך הוא שלף משרוולו חידוד־של־גימטריה.

אמר ד"ר קוליב: „הגימטריאות של השנים תשל"ד ותשל"ה, עוסקות על פי דורשי רשו־מות יודעי ח"ן, בענייני האדמה וה־ארץ. שנת מלחמת יום הכיפורים — היינו: תשל"ד — היא בגימטריה: רעידת אדמה; ואילו השנה הנוכחית — היינו: תשל"ה — עולה בגימטריה לכדי: ותגל הארץ... כי יתן, ואנו שעברנו את „רעידת האדמה" שפקדה את האדמה הזו בתשל"ד, נזכה גם ל„ותגל הארץ" בתשל"ה"...

מוויאטנאם — לירושלים

חיים גולן, הלומד בישיבת „המפ ישראל" בירושלים, הנו תלמיד יוצא דופן ב־בחינת הדרך המפותלת שבה מצא את מקומו בחיים.

לגולה, שעלה לפני שנים אחדות מארצות הברית, לא היה כל רקע דתי והשכלתו ה־יהודית נסתיימה, לדבריו, בגיל בר־מצווה. לימים למד באוניברסיטה אמריקנית והוסמך כרואה חשבון. הוא שרת במלחמה בוייטנאם למעלה משנה. בתום השירות עלה ארצה ושוחה בקיבוצים ברום גולן ובשמיר.

יום אחד, בהיותו בביקור בירושלים, הלך לבקר ליד הכותל, כשכיפה קרטון לראשו. ראה אותו שם אחד מחסידי גור הזמינו לבלות את השבת בישיבת חברון. חיים גולן הלך שבי אחר קסמי הישיבה והחליט ללמוד בה לקראת הצטרפות לקיבוץ דתי. לאחר זמן מה נשא לאשה נערה חרדית והחליט שמקומו בין העוסקים על לימוד תורה ל־שמה. את סיפורו מביא, כדוגמה ומופת לחזרה בתשובה, בטאון פעילי המחנה ה־תורתי בישראל, „יד לאחים".

...ידע מראש

...את השניות המרכזיות של צה"ל, ש־...במוצאי שמחת תורה בהשתוות ...זרים ברצונה, זכינו תוך הריקודים ...ארצות המרכות במפני קהל של אלפי ...

ראשי לצה"ל, האלוף מרדכי פירון ...לקרוא את הפסוק הראשון עם התוי־...שה. הוא עשה זאת בהשמיעו את ...בשירה גאה. כאשר נתבקש מפקד ...היל ברצונה, תת־אלוף אברהם אזר־...ות גם הוא על הבמה ולהתכבד ...פסוק נוסף להקפות, הוא אמר לקהל ...: „אל תצפו ממני להשמיע את ...שירה כמו הרב הראשי. אילו ידעתי ...היותי מתאמן אצל הרב הראשי ל־...היות שר כאן כמוהו את פסוקו..."

...ורקוד!

...ערב, בהקפות המרכזיות של ...לבמבר דרום, שמלו מארגני השמחה ...מעגלים נפרדים של בחורים ו־

...בעת הריקודים ולא לרקוד יחד — ...תוך ההוראות של הרב הראשי לצה"ל. ...הבקשה והוראות מרומות, כי לא קלה ...מלאכת הפרדת המינים במעגלי ה־...שבכפר דרום...

בדורגל „מעורב" בנצרת־עילית

...צה הזוגית בנצרת עלית, שהשליכה ...ורונה את התקנת רשת העירובין ה־...דאגה כי מגרש הכדורגל המקומי, ...מחוץ לשכונות המגורים, יכלל בתוך

להחלטה קדם דיון שבמהלכו נחלקו ה־דעות אם להשאיר את מגרש הכדורגל „מחוץ לתחום" העירובין, בגלל חילולי השבת שבו או לכלול גם אותו בתוך מפת העירובין,

...מתר יהיה, איפוא, ...את המסורתיים של ...הבאים בשבתות לחזות במשחקים, בתוך המגרש ומחוצה לו.

מתוך מחשבה, כי דבר זה ימנע, לפחות, איסור טלטול בשבת.

ה„בעייה" הובאה בפני מומחי משרד ה־דתות והם שהכריעו בדבר לחיוב...

מערכות סלון קומפלט במחירי בית־חרושת

12.5% *הנחה*
על המחיר הנקוב במזומן
בתוקף עד 31.10.74

דהיטי אפרתי מזמינים אותך לבוא ולראות מבחר דהיטי איכות במחירים ללא תחרות.

דהיטי אפרתי
תל־אביב רח׳ הרצל 103 טל. 827777
תל־אביב תחנה מרכזית רחוב הנגב 4 טל. 30335
בת־ים מגדל נחום שד׳ בן־גוריון 67 טל. 888704
חולון ליד קולנוע אדמון כיכר ויצמן 1 טל. 843636

ראיון השבוע עם הרב יוחנן פריד

(סוף מעמוד 20)

תת־הדעת וברוח טובה אמרנו להם, שאם הם רוצים אפשר להגיע להס־כם, שהם יתנחלו בצד זה של ה„קו הירוק" ואנחנו בצד השני. הסכמנו, שתהיה פגישה נוספת, כדי ללבן כי־צד אנו יכולים לפעול במשותף למו־בת המדינה. אבל הוסכם, ששני הצד־דים לא יגיעו לידי התכתשות אלי־מה. אנחנו נעמוד בהתחייבות הזאת ואני מקווה, כי גם הם לא יפרו אותה. אנחנו לא נתקוטט עם יהודים בארץ־ישראל.

— מה יהיה על הדמוקראטיה בישר־אל, אם כל קבוצה, קטנה או גדולה, שמדיניות הממשלה לא תהיה מקו־בלת עליה, תבוא לעשות שבת לעצ־מה? אתה יכול לתאר לעצמך את החיים בישראל, כאשר שומרי שבת למשל פועלים בניגוד לחוק ודורשי־חופש מתנגדים להיות מתארגנים ל־הלחם נגדם והמשטרה וצה"ל צרי־כים לעסוק בשמירת החוק ויהודים מתכתשים זה עם זה?

זה לא נושא לבחינת אורח החיים הדמוקראטי. בעיית ההתיישבות אינה נושא לדמוקראטיה. כאשר משה שלח שנים עשר מרגלים לתור את הארץ, עשרה מהם היו נגד הכניסה לארץ־ישראל ורק שניים היו בעד. דעתם של עשרת המתנגדים לא נתקבלה, כמובן. ההכרעה היתה בעד דעת ה־מיעוט. זה מוכיח, שבאמיתות־יסוד ובשאלות קיומיות של העם היהודי — לא הדמוקראטיה היא הקובעת. זה נשמע קצת חורג ואולי צורם ב־אזני מישהו, אבל ישנם דברים, ש־אינם יכולים להקבע ולהחרץ על פי המשחק הדמוקראטי. ושוב אני אומר לך: הלב שותת דם כאשר הממשלה מפעילה נגדנו את צה"ל ומעמידה את החיילים בפני בעייה מצפונית קשה ביותר. אבל כל חייל, המקבל פקודה כזאת, צריך לעמוד בהת־לבטות אם לציית לפקודה בלתי מוס־רית.

— האם אתה ממליץ באוזני החיי־לים, כקצין במילואים, לסרב למלא את הפקודה?

זאת לא אמרתי, אבל הואיל ומע־מידים את החיילים בפני שאלה מוס־רית קשה, הם צריכים להתלבט. ה־חיילים כועסים על מניעת הוכחת התגים שלהם. כאן, בפירוש, אשמה הממשלה, שהסתמכה על שמועת־שווא, כאילו אנחנו מתכוונים להת־נחל לפני יום־הכיפורים. הודענו ב־אורח המוסמך ביותר לשלטונות הב־טחון, שלא תהיה התנחלות בערב הכיפורים. כך נגרמה התמרמרות מיו־תרת של חיילים ומפקדים. ההיגררות אחרי כל שמועת־שווא העמידה את הממשלה באור לא אמין ביותר.

— מדוע אסור, לדעתך, להפעיל את צה"ל כדי לשמור על החוק, אבל מותר להפעיל את המשטרה? אולי גם בקרב השוטרים ישנם כאלה, ש־פעולה כזאת מנוגדת למצפונם?

המשטרה מופקדת על שמירת הסדר הציבורי ואם הממשלה סבורה, כי ההתנחלות מפרה את הסדר הזה, היא צריכה להטיל על המשטרה למלא את תפקידה. המשטרה מחוייבת לש־מור על סדר החיים. צה"ל מופקד רק על החיים עצמם ולא ראוי לערב כאן רשויות ותפקידים.

— אומרים עליכם, שבעצם אינכם מתכוונים להתיישבות של ממש, אלא להפגנה בלבד נגד הממשלה. האם זה נכון?

זה שקר. כל גרעין שלנו יצא עם תשתית כלכלית מפורטת לפרטיה ועם תוכניות מעובדות של מקורות פרנ־סה, לרבות מפעלי חקלאות ותעשייה, מוכנים לביצוע על־ידי משקיעים ו־תעשיינים. הכוונות רציניות מאוד ו־אילו היתה הממשלה מגיבה לנו, היי־נו מוכיחים עד כמה הן רציניות.

— האם קביעת המועד למבצע ה־התנחלות הנוכחי, היתה קשורה ב־בקורו של ד"ר קיסינג'ר במזה"ת?

כן. יש כאן הפגנתיות כלפי הבי־קור, כלפי האיש וכלפי מה שהוא מייצג בלחצו על ישראל.

— אתם מתכוונים, איפוא, לטרפד את מדיניות הממשלה, החותרת לשי־לום תמורת שטחים?

אנחנו מתכוונים להתעקש בכל כו־חנו ובכל אמצעי נגד כל ויתור. אנ־חנו נילחם כדי להסיר מסדר־היום הלאומי את כל הביטויים על הנכונות להפקיר את שטחי ארץ־ישראל לשל־טון זר. אנחנו נבליט את היישות היהודית וניהרג על הזכות להת־נחל בכל רחבי ארץ־ישראל.

— יש אם כך להתנחלות אופי פו־ליטי מובהק?

ודאי! בלי כל ספק! היא באה לקבוע קו אחר, רצוי ושונה לגמרי, למדיניות של הממשלה.

— אבל המדיניות של הממשלה נשענת על רוב חוקי ופרלמנטארי. איך יכול מיעוט לכפות את דעתו על הרוב? באיזו זכות?

אין רוב בכנסת לויתורים ביהודה ובשומרון. בוודאי אין רוב כזה בקרב העם. משאלי דעת־הקהל מוכיחים, שהרוב בעם אינו מוכן לויתורים ב־יהודה ובשומרון. לא תמיד ששים ואחד ח"כים, כפופים למשמעת הקוא־ליציונית והסיעתית, רשאים להביע את עמדתם האישית האמיתית. ולכן — אין רוב, לא בכנסת ולא בקרב העם.

— מיבים שאתם כל־כך זקוקים לאחדות וללכידות, האם אין פעולו־תכם זורעת פילוג?

להיפך! סביב הדרך שלנו התק־בצו רבים, מכל צבעי הקשת. סביב ההתנחלות מלוכדים רבים יותר מאשר סביב מה שהממשלה מייצגת. אין כאן פילוג של העם, אלא מעשה מובהק של איחוד, סביב רעיון מלכד.

— האם איתך הוא, כי במעשיכם אתם מרחיקים את השלום ודוחים את סיכוייו?

השלום הוא תהליך היסטורי ממו־שך ואי־אפשר להשיגו בשום להטוט מדיני. המנוף להשגת השלום הוא עוז ועוצמה פנימיים, יחד עם הרבה אורך־רוח וסבלנות וטיפוח החוסן ו־יכולת־העמידה של העם. כל נסיגה מרחיקה את השלום. היא מתקבלת במזה"ת כעדות לחולשה צבאית, כל־כלית, חברתית ומוראלית. חולשה כ־זאת מונעת שלום ומעודדת את התו־קפנות הערבית. ולכן, אנחנו מרחי־קים את השלום?! מרחיק את השלום מי שמחליש את העם ומי שמגלה או־תות חולשה והתקפלות. מרחיק אותו מי שרוצה להכניס את ירושלים, תל־אביב, פתח־תקוה, נתניה וכפר־סבא לטווח התותחים של האויב ומרחיק או־תו מי שאינו מבין, שרק עמידה איתנה ובלתי פשרנית של ישראל, תש־כנע את הערבים, שאין להם דרך זולת השלום.

דב גולדשטיין

„החברה לישראל'

(סוף מעמוד 17)

ציפו כי יורים כמה עשרות מיליוני דולר. זרק השבוע את הנוּ ל„קרן הצבי" ובכך הכריע את גורל המערכה — ו„סריקת הדלת" באה לאחר שהתברר, כי הקונסורציום של הנושים לא מתארגן בעיקר כחומת נקשוחה של „החברה לישראל".

בשעת פשיטת הרגל המעצית אפשר ש־יתברר, שד"ר רוזנבאום עבר על החוק השוויצרי בכך שהזרים אמצעים מן הבנק שלו ל„קבוצה" בבעלותו. אך כה עשויה להיות ההשלכות על המשק הישראלי ועל האנשים שהיו קשורים בכבורכה?

● הלכו 80 מיליון

הפקדותיה של „צים" באמזות בכ־12 מיליון דולר. אלה של „החברה לישראל" באבדה בכ־8 מיליון דולר ושל בתי הזיקוק בכ־3 מיליון דולר, והיו הפקדות של כמה מיליוני דולרים מצד גורמים ישראליים ציבוריים, ההסתדרותיים ופרטיים. נוכח ההתמוטטות ה־סופית, שעליה נבסר אתמול, נראה עתה שבעלי החוב יאבדו 65־70 אחוז מהפקדותיהם והסכום האבוד יגיע לכדי 80 מיליון דולר.

מכיוון שחלק־הארי של ההפקדה הישראלית בחברות ד"ר טיבור רוזנבאום נעשה על־ידי גופים שלמיכאל צור השפעה ניכרת בניהולם, נתלה בו הקולר לכשלון הכלכלי. ההפקדה הגדולה של 23 מיליון דולר בגוף אחד, קטן בממדיו בהשוואה לבנקים אחרים, הוגדרה בפי מבקריו החריפים כמעשה הנוגד את הכלל הכלכלי היסודי, שאין מניחים את כל הביצים בסל אחד, אלא מפזרים את הסיכון.

ואמנם, מיכאל צור נטל עליו את האחריות למה שכינה משגה, והתפטר ממישרת המנהל הכללי של החברה לישראל ומראשות מועצת המנהלים של „צים". עם זאת, ביקש לפזר את ההחשדות שהוטחו כלפיו בדבר עבירות פליליות, והתעלמות מהוראות הדירקטוריון והסתייעו במזיד.

מנהל עסקים ראוי, לדברי מיכאל צור ס־ייבחן לאור התוצאות הכוללות של פעולותיו ולא לפי כשלון אחד, אפילו הוא חמור. לחברת „צים" הצטבר בהגיעו אליה גרעון של 100 מיליון ל"י והיא עמדה על סף פשיטת רגל. למעשה, היה ההפסד המצטבר גבוה עוד יותר, משום שהנכסים הוערכו ב־130 מיליון דולר אבל שוויים האמיתי הסתכם ב־90 מיליון דולר בלבד.

ומה קרה בתקופת הנהגתו?

משנת 1970 שילמה חברת הספנות הלאומית דיווידנדים. אשתקד אף הוכרזו דיווידנדים בצורת מניות־בכורה ובמאזן החברה לאותה שנה נרשם עודף של 44 מיליון ל"י, שהוא רווח צבור. אם לא יחול מיפנה שלילי בלתי־צפוי ברגע האחרון ישא המאזן לסוף שנת 1974 רווחים ניכרים, העולים הרבה על שנרשם בתקציב. גם בבתי הזיקוק, המקיימים קשרים עסקיים מסועפים עם „עולם הנפט", נצטברו רווחים ניכרים העולים כמה מונים על ההפסד הצפוי בגין ההפקדות הכושלות.

● מה פירוש לחץ?

הסברים אלה נקלטים בשעה שההפסד השומד כנגדם זעיר, ותוצאה של חולשה בלתי־נבונה אתה, אבל המטהיינים טוענים שהמישגה איננו יחיד ופרי המקרה, אלא מעיד על העדפה ממושכת את המערכת של ד"ר רוזנ־באום.

בסוף השבוע, לאחר שנותק כליל ממערכת ההצלה הנסונית גלשה למישור העבירות ה־פליליות, החל מיכאל צור להסביר את עמדותיו. בישיבת מועצת המנהלים של „צים" הודיע על אחריותו להפקדות, אך משנשאל על ידי אחד מחברי הדירקטוריון מי חתום עליהן מילא פיו מים.

שורת ההגיון מחייבת, אם כן, לשאול באיזו מידה היה מיכאל צור הדמות הדומיננטית שהכריעה לאן יופנו משאבי כל החברות. אולי היה הוא, בתחומים שונים של הפרשה, יד מבצעת של סמכות גבוהה יותר?

„אין לי כל כוונה וכל רצון לפגוע בפנחס ספיר, ואין לי כל יסוד לכך. אני קובע, שמעולם לא נשאלתי על־ידי מר ספיר היכן מופקדים כספים של „החברה לישראל" ומעולם לא דיווחתי על כך" משיב מיכאל צור, בשמעו כי התקפה שהיתה כלפי מר ספיר במועצת המנהלים של „החברה לישראל" איננה יותר בבחינת סוד.

אכן, באותה ישיבה בפאריס קבע משה בנו גיטר מ„דיסקונט", שפנחס ספיר הכריח את הבנק שלו והאחרים להצטרף ל„חברה לישראל".

„מה פירוש „ספיר לחץ?" שאל בר צור. „האם כל אלה שהצטרפו לחברת ההשקעות באמת לא רצו והוכרחו לכך, או שמא יותר נכון לומר שהם נכנסו כשום שהם חשבו כי מילוי בקשתו של מר ספיר להצטרף יאפשר להם לבקש ממנו בהזדמנות טובות שאינן מגיעות להם... ובכלל, זאב שרף שר האוצר דאז הבע ממני להצטרף להחברה ולא בר ספיר, שבאותה תקופה כיהן כמזכיר הכללי של „העבודה"".

המנהל המושעה בלא אמונה ובכחון שהוא לא עבר עבירות פליליות. למה, אם כן, כוונו דבריו של שר המסחר והתעשיה חיים בר־לב בדבר מימצא שגילויו הגליע את מבקר המדינה לתבוע מעקב אחר תנועותיו לחו"ל? הכיצד מסתבר, הוא הוראה שנתן מיכאל צור „החברה „צים" להפקיד 400 אלף דולר ב„קבוצה" בערבותה של „החברה לישראל" ערבות ש־ניתנה בלי שנרשמה במאזן „החברה לישראל", ומשמעות הדבר עבירה פלילית.

● הסתום רב מהגלוי

לגבי מימצא זה טוען מיכאל צור שאין לו יכולת להגיב בלי שיראה את המסמך. הסתום רב איפוא על הגלוי, אבל בסוגיה עדינה זו הוא איננו מוכן להוסיף דבר פרט להדגשת העובדה, שלמיטב ידיעתו הוא לא נתן ערבות ל„צים" מטעם „החברה לישראל", ואם אכנם נתן אין לו ספק שהערבות מכוסה.

בכל הקשור להתפתחויות ב„צים" היה איפוא מעמדו של מיכאל צור זהה לזה של יושב־ראש אחרים של מועצת המנהלים.

ממילא עולה שאלה בקרב תומכיו של מיכאל צור — ומצויים כאלה במערכת הממשלתית — מדוע עליו ורק עליו לשאת בתוצאות הסליליות בחברת הספנות וב„חברה לישראל".

אחריות — ביטוי זה מהלך עתה אימים על מנהלים ואישי משק רבים הנוגעים בפרשה. הנהלתה החדשה של „החברה לישראל" מינתה צוות חוקרים בייטרלי, כדי שיבחן אם חברי הנהלה אחרים אינם נושאים אף הם, במידה מסויימת, באחריות. מיכאל צור ביקש להופיע לפני הצוות החוקר ונדחה, לדבריו, בלך ושוב. הוא טוען, שלא רק במקרה של האשמה פלילית אלא גם במקרה של בדיקת עובדות זכאי האיש שכנגדו מעלים טענות לנכות, להישאל, להשיב ולהסביר.

ביום ראשון השבוע פנה בכתב אל הצוות בבקשה ובהביצה להעיד לפניו, אך למרות ההבטחה לשמעו למחרת לא יכול לאתרו במען שאליו הופנה. אותו יום בצהריים התברר לו מידיעה ששודרה בחדשות, שהצוות כבר הגיש מסקנותיו וההנהלה החדשה של „החברה ל־ישראל" פירסמה הודעה בדבר הגשת תלונה נגדו על עבירות פליליות.

● נוהל ללא תקדים

מיכאל צור טוען, שזה „נוהל ללא תקדים". אין נותנים לכל שחקירה מופנית נגדו להסביר, להשמיע ולהשיב לשאלות בטרם מוציאים מסקנות, ומפרסמים הודעה בציבור שאם יתב־רר, אחר־כך שהיא משוללת יסוד לא יהיה בה לבטל את הנזק שנגרם לאדם הנמצא למעלה משלושים שנה בחיים ציבוריים".

הסברים אלה, בכל שהם עמידים, אינם עונים על השאלה היסודית המטרידה והיא מדוע נזקק בכלל מיכאל צור להפקדה הגדולה אצל טיבור רוזנבאום? מדוע הוליך את „החברה לישראל" להפקדות בהיקף כה ניכר אצלו ולא במוסדות כספיים ישראליים, או במוסדות בחו"ל, ובמפוזר?

מיכאל צור קובע, שהוא האמין בכושרו הפיננסי ובאמינותו של הד"ר רוזנבאום. הוא לא שיער, שמי שהשקיע כאמצעיו מיליון דולר ב„חברה לישראל" יניח לה להסתבך ויסכן בכך את השקעתו והצמחת הניכרה. אמונה זו, והקשרים התקינים במיוחד עם „קרדיט אינטרנציונל" היו הבסיס להפק־דות.

ובאשר, לגובהן ולהצטברותן כדי 8 מיליון דולר מחה מיכאל צור, שבנקודה זו מקור המישגה. „לא נתתי דעתי להפקדה ההולכת וגדלה עד לממדים מסוכנים. לכן, ההתפטרות".

בבאי אשתקד הביא מיכאל צור את הצעתו להשתחרר מראשות „צים" ולמנות את רב־אלוף אלעזר במקומו לפני המועד הפורמלי של „החברה לישראל", שתפקידו להמליץ על הב־חירה לפני הדירקטוריון. הסתמן רוב, אך ה־יו"ר הברון אדמונד דה־רוטשילד התנגד בכל תוקף. עובדות אלה, שהובאו לידיעתו על ידי פקיד האוצר, מעידות, לדבריו, על הנסיבות שעשה מיכאל צור להשתחרר מן העומס, ויש להן, לדבריו, הסיבה כרובה, שכן הן תואמות את טיעונו בדבר הובהה ההפקדות אצל רוזנ־באום מחמת עיכום העבודה הרב.

● משימה קשה מנשוא

אחד מחברי הדירקטוריון של „החברה ל־ישראל" טען, שמיכאל צור התנגד לתביעה למנות מבקר פנים בחברה. „אין זה נכון", משיב מיכאל צור, ומספר כי מאז באי התנהל מו"מ עם אחד מראשי מס־הכנסה, מר נפתלי בירנבלום, לעבור לעבודה בחברה כמבקר. מו"מ עדיין איננו גמור — מגיב מבקרו של מיכאל צור — אם רוצים אפשר למצוא את המינוי ובעיכוב ככל העולה על הדעת, וכך נהג צור".

החקירה גלשה למישור הפלילי והפרשה עשויה להיתקף בבית המשפט. בינתיים ניתכה מכה נוספת, הוקה בקודמותיה, של המוניטין של המשק הישראלי והתערערה עוד יותר אמינותו בעולם בכלל ובקרב משקיעים יהודיים בפרט.

לבד מן הנזק, שאנשי המימסד הכלכלי צופים לפניו, להביע במהירות סבר בפני העליה בגרעון המסחרי והירידה התלויה ב־הרבות כבעבודה־ההון יהיה עליהם לפעול קשה כדי לצמצם את הנזק האמינות שנוצר בעולם העסקים היהודי, כשימה שלדעת רבים היא מעל יכולתה של העבודה הכלכלית החדשה.

אריאל ויינשטיין

הפנתרים פותחים בסיבוב שני

(סוף מעמוד 23)

ברחובות ויגרוד לפשיעה. כינסנו את הורי הילדים שבסביבה ולאחר־מכן פנינו למנכ"ל משרד הסעד ש־לשכתו היא בקירבת מקום. אמרנו לו כי אם לא ייפתח מפת"ן בשכונה זו, לא נסתפק בהפגנה אלא „נכבוש" מקום ברחביה או בשכונה מכובדת אחרת ונכניס לשם את הילדים. כש־דיברנו איתו היו מאוחרים נערים רבים הנא — אם מטוב ליבו ו־אם מפחד — הודיע כי ייפתח מפת"ן בבסעדה. אנו מצידנו הודענו ש־שני אנשים שלנו יישבו בפתח ב־תפקיד הג"א. ובכן, כך סידרנו ענין זה כפי שאנחנו מסדרים בעיות קטנות רבות".

עד כמה יצא שמם של „הפנתרים" למומחיות באמצעי לחץ מעידות קריאות אליהם של גופים שונים, „אחרי שהגיעו מים עד נפש". כך, למשל, זוגות צעירים רשומים לשיכון (כולם נימנים עם המעמד הבינוני) פנו ל„פנתרים" לסייע להם להפגין ולמחות על עוולות כלפיהם. גם ועדי שכונות בירושלים פונים אליהם (כמו בהתאגדות להקמת מוסך „אגד" בתלפיות) ואפילו ח"כ חביב שמעוני איים כי „יגייס" אותם אם הממשלה לא תשפר את מצב שכונות הגולאות.

כך פיתחו „הפנתרים" חוש צדק שמאחוריו מסתתר איום סמוי ב־אלימות, שמנהיגיהם מכירים בכוחה אך גם בסכנתה. גינוי האלימות אינו נובע רק מתוך הערך היפה המופשט אלא מתוך חשש לתגובת־נגד. אם היתה תנועת „הפנתרים" נוקטת ב־עקביות בדרכי אלימות, לא רק שלא היתה רוכשת אוהדים אלא ש־היתה מקימה תנועת „פנתרים לבנים" נגדה — יותר חזקה ובת השפעה. לכן הם דוחים את תו האלימות ומנסים להדביק להם כדי להכהים את שמם. כאשר נידחו חמישה מ־חברי „פנתרים" מכניסה לאקדמיה בצלאל לאמנות, נפגשו כמה ממנהיגי־הם עם מנהל האקדמיה ושיכנעו אותו לקבל מחדש קבלתו של יצחק אלמאס, מוכשר לציור שהומלץ על־ידי הצייר־המורה דה"ר בן־שאול. „תנו לו צ'אנס", אמרו למנהל בצלאל. „מיצאו למענו עוד כסא ושולחן. שיהיה לפחות אחד מבני השכונות שילמד אמנות". פעם, לפני אחת ההפגנות הגדולות שלהם, קיבל הד"ר ישראל כ"ץ קריאה טלפונית ממנהיגי „הפנתרים". „עשה משהו", דיברו בקול מתחנן, „מכינים כאן בקבוקי מולוטוב". את הגבול הדק הזה יודעים מנהיגי „הפנתרים". אך הם השתכנעו כי ניתן לשנות ולתקן במדינת ישראל, כפי שהסביר סימן מעודד זה הד"ר ישראל כ"ץ: „מבחינת הריבוד החברתי ישראל איננה אנגליה או אמריקה. הריבוד החברתי עדיין נזיל ואין מסורה של מאות שנים שמישהו הוא בן של לורד ונכד של מיליונרים שהם נכדים של עשירים. רוב עשירי ישראל החלו את קאריירת העושר שלהם בלא־כלום — כמוך וכמוני — והכל יודעים מה היתה נקודת הזינוק שלהם". הריבוד החברתי הנוכחי אינו דבר מן המסורת ההיסטורית, ובגלל אפשר להאמין כי ניתן לשנותו — עם כוח. איך אמר סעדיה מרציאנו: „אין לנו ענין להפיל את הממשלה, אלא לתקן. נהמנו כי יצחק רבין גדל בצמר גפן ואינו מבין את בעיות החברה. הממשלה זקוקה לזעזוע נוסף".

אלי אייל

פורד, החיטה ו„הדטאנט"

(סוף מעמוד 17)

פן פקיד של אחת מחברות סחר־התבואה ה־פרטיות אל מומחי־החקלאות בוושינגטון וסי־פר, כי סוכני הקניות הסובייטים לא באו לניו־יורק לשם ביקור־רעים, אלא חתמו הזמנות על כמויות גדולות של חיטה וכמויות גדולות עוד יותר של תירס, בסכום כולל של חצי מיליארד דולאר.

אמנם עסקה זו היתה קטנה הרבה יותר מעסקת־התבואה הנודעת של 1972, אשר הצי־תה את האינפלאציה העולמית, את האמרת המחירים ואת המחסור במזונות. אבל עדיין עלולה היתה להשפיע השפעה ניכרת על שוקי־המצרכים הבינלאומיים, שהיקפם בהם איננו רב, ומרובות בהם עסקות ספסרויה של אנשים המעדיפים נכסים על כסף כזומן. על כן, סוכני־הקניות הסובייטיים רמזו, ש־אמנם כרגע יהיו קניותיהם „מצומצמות", אך בעתיד הקרוב הם מתכוונים לקנות הרבה יותר — והם התעקשו שיעלימו את הכל מעיני ממשלת ארה"ב.

הדברים הכו בתדהמה את הפקידות בוושינ־גטון. הקניות מצד ברית־המועצות, בהקנותן תנופה נוספת לאינפלאציה, עלולות היו לשים ללעג את הכרזת הנשיא פורד לא מכבר שהוא חוזר עליה בכל הזדמנות — כי האינ־פלאציה היא הסכנה מספר 1 של ארה"ב וה־בעיה החמורה ביותר בכלל הבעיות לאין־מספר, שהארץ הגדולה מתלבטת בהן. וביחוד — חודש ימים בלבד לפני הבחירות לקונגרס, שבהן ניתנה הזדמנות לעם האמריקני להחריץ משפט על הנהלה.

הנשיא פורד נזדרז איפוא לפעול. הוא הזמין לוושינגטון את נציגיהן של שתי החב־רות לסחר־תבואה, ועסקת־התבואה הסובייטית השנית בוטלה — על כל פנים בחזרה. כעבור יומיים פירסמו תקנות חדשות: יש לדווח לממשלה מראש על כל מכירת חיטה, תירס, דורה או סויה בכמות, העולה על 50 אלף טונות (כמשא שתי אניות); וגם על עסקות קטנות יותר יש לדווח, אם הן מיועדות למדינה אחת ומסתכמות ב־100 אלף טונות או יותר תוך שבוע ימים.

באותו זמן פתח סנאטור הנרי ג'קסון — המועמד הסביר ביותר של הדימוקראטים ל־בחירות לנשיאות ב־1976 — בחקירת העסקה כולה: שכן ברורה לו השפעתה העצומה על דעת־הציבור האמריקנית, וברורים לו הלקחים שאפשר ללמוד ממנה בדבר המשמעות האמי־תית של הדטאנט — במשמעות שלסינאטור עצמו אין שום אשליות ביחס אליה.

התקנות החדשות יש בהן כדי להכביד על פקידי־מוסקווה בתכסיסיהם המתוכלים ובני־צולם את העקרון האמריקני, שכל מה שאיננו אסור בפירוש על פי החוק, הוא מותר. אולם שאלת־השאלות היא: היובא הדטאנט בגלל הגילוי הנוסף, להסובייטיים בעירוים על כל־ל"ו? אין ספק כי הבותי האמריקנים שברחוב, המוכנים להריע לרעיון כל קיום־יחדיו בשלום עם ברית־המועצות, שכמו להם בשכנע כאה, איך מפרשים מנהיגי־הקרמל את הקיום־יחדיו. ויתכן שגם במוסקווה יחשיבו בחות את ערכו של הדטאנט, בכיצה שארה"ב מסרבת לשלם בעד כשלונותיה של ברית־המועצות.

פיליפ בן

ב"ה
המרכז לחינוך דתי בישראל
ארגון ההורים הארצי של בתיה"ס הדתיים
משרד החינוך והתרבות
המח' לתרבות תורנית מחוז ת"א והמרכז

הזמנה

הנך מוזמן בזה להשתתף ב־
יום עיון להורים
שיתקיים אי"ה
ביום ד', ל' תשרי תשל"ה (16.10.74)
באולם „בני־ברית" רח' קפלן 10, ת"א

מנחה: ד"ר יהודה מוריאל

9.00	פתיחה — מר ברוך דובדבני, יו"ר המ... לחינוך דתי
9.15	החינוך הדתי בחברה המתירנית, סכנות וסכ... — הרב ישראל לאו
10.00	תכנית הלימודים בבתי הספר כגורם ... — מר אברהם רון, הרב שמחה הכהן קוק
11.00	דיון
11.30	ערכה ותפקידה של ספרות הילדים — הגב' לאה חובב
12.15	קבוצות דיון — השתלבות ועדי ההורים בתיה"ס — בהנחיית בוגרות מכון אדלר
13.30	ארוחות צהריים
14.30	חינוך הבת לערכים דתיים וקיום מצוות — הרבנית גליקסברג
15.15	מקומה של תנועת הנוער במאבק על ד... הנוער הדתי — מר ידידיה כהן
16.00	הצעות סיכום ע"י נציגי ההורים
17.00	נעילה

הורים שלא קיבלו הזמנות מתבקשים לר... הזמנה זו כאישית

אוניברסיטת תל־אביב
המרכז למידרשם מודיע
תלמידים ממשיכים אשר עדיין לא קיבלו חשבון שכר לימוד לשנת הלימודים תשל"ה, או מכתב המסביר את עיכוב החשבון — מתבקשים לפנות מיד ל... בירות תלמידים כללית (במין מכשיקו חדר 9)
תלמידים שקיבלו חשבון לתשלום, חייבים לש... הרשמתם עד התאריך הנקוב בתלוש תשל... מס' 1.
תלמידים שיאחרו בסידור הרשמתם — יחויבו בדמי פיגור.
תלמידים שחידשו לימודיהם לתשל"ה — יקב... חשבון בקרוב.
שעות קבלה:
ימים א'—ה' 8.00—12.00
יום ד' גם בשעות 15.00—17.00

אור־דר חברה בע"מ
אביזרים וחלפים לרכב
ההפתעות נמשכות:

	המחיר הרגיל	המחיר המיוחד
ווקס	16 ל"י	13
פוליש	13 ל"י	10.90
מברשת רחיצה	25 ל"י	21.90
כיסוי הגה / בד זמש	15 ל"י	13
מראות צד (108)	42 ל"י	37
מחזיק מפתחות (עור)	20 ל"י	16.90
מראה פנורמית	24 ל"י	18
מערכת אזעקה	250 ל"י	225

(כולל הרכ...)
ועוד הפתעות רבות
הרכבת רדיו, טייפים ומערכת אזעקה במ...
רח' המסגר 64 ת"א (ע"י לנציה)

האגודה למען החייל תל־אביב־יפו
מודיעה
בימים שלישי, רביעי, חמישי 16־17.10.1974 בשעות 11.00—19.30
תתקיים
מכירת עודפי־בגדים חדשים וישנים לעונות־המעבר
ב„בית־הון", רחוב יהודה הימית 21, יפו.
המחירים מיוחדים וזולים.
כל הכנסות המכירה — קודש להחזקת החייל...

ספות הנהפכות למטה
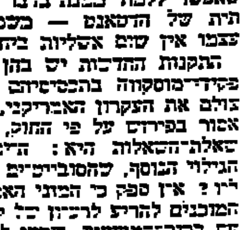
חדרי שינה מברזיל ומאירופה
15 דוגמאות בצבעים ומידות שונות
החל מ־2,750.— ל"י, למסירה מיידית
„טומה" בן־יהודה 92 תל־אביב טל. ...421
אולם תערוכה רח' סמולנסקין 1, (פינת בן־יהודה)

שרות שליחים והבילות
בת"א ובגוש דן
שליחות אחת בעיר (כולל הבילה אחת) —.7 ל"י
כל שליחות נוספת בעיר —.5 ל"י
שרות מהיר ואחראי
טלפון 28 78 81

מחפשים **מחסן**
באזור אשקלון—אשדוד
בגודל 400—300 מ"ר עם אפשרות כניסה לסמיטריילר לתקופה 5—4 חדשים
לפנות: למר אלון, טל. 2—051-2261

להשכרה
מכונות I.B.M. ניקוב וביקורת
למכירה
מכונה מבקרת 056
ת.ד. 1696 ת"א (עבור מכונות)

דירות רווחה בראשון־לציון
במרכז מגורים חדיש
באיזור שקט במרכז ראשון־לציון
רח' הגדוד העברי — פינת רח' מרגולין
בבניינים בני 8 קומות עם מעליות
דירות 3 - 3½ חדרים
- תכנון מעולה ועיצוב חדיש
- רמת בניה גבוהה
- 2 חדרי ארונות
- גז מרכזי
- מטבחים מפוארים
- טלפון פנים, הכנה לטלפון חוץ
- מגרשי חניה
- אנטנה מרכזית לטלוויזיה
- מרכז קניות במקום

פרטים והרשמה:
צל אלונים
טלפונית: 03-26 52 86, בשעות 9—1 לפנה"צ; 4—7 אחה"צ.
במקום: רח' הגדוד העברי פינת רח' מרגולין, בשעות 3.30—7 אחרי הצהרים.

דרושים באופן דחוף להשכרה
1500 רגלי תמיכה ליציקה תקרה
באורך של 4.30 מטר
בהצעות נא לפנות לכור־תל, ירושלים, ת.ד. 10377 או טלפון 02-263128.

בהזדמנות דוד־קיטור
91 קומפלט עם טסט לשנה. קירור מים, מנוע 12 כ"ס, קומפרסור 10 כ"ס עד 2 מעלות, טנק 2X1. קונדנסור מים, תפוקה 15000 קלוריות כולל מגדל מים.
לפנות טלפון 824321, 8—4 מעינות אבולעפיה 26 ת"א.

„מעריב" מס' 926
עברנו בשעה טובה למשרדינו החדשים בחיפה
שד' הנגידים 86 (פינת רח' מאירן)
הטלפון החדשים: 04-512281

100 שנה להולדתו של צ'רצ'יל

צ'רצ'יל על בולי בריטניה

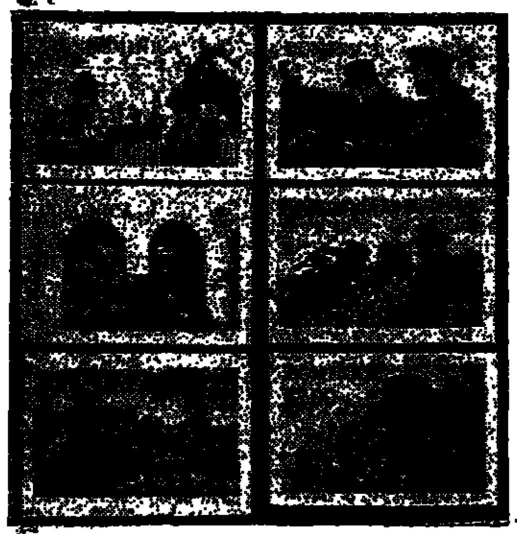
צ'רצ'יל על בולי דומיניקה

הצדק, האסטרונומיה והנוס על בולי ברלין המערבית

פלישת בעלות־הברית וצ'רצ'יל על בולי גרנדה

צ'רצ'יל באיל אוף מאן

פינת הבולאי

בריטניה ואתה מדינות רבות בעולם מציינות השנה את יום הולדתו ה־100 של סר וינסטון צ'רצ'יל (1874־1965), מדינאי דגול, צייר וסופר שקיבל פרס נובל לספרות, שהיה ראש ממשלת בריטניה (מ־10 במאי 1940), ממנהיגי בעלי הברית במלחמת העולם השניה (עם רוזוולט וסטאלין). אחרי מפלת השמרנים בבחירות ב־1945 עמד בראש האופוזיציה עד 1951, חזר וכיהן כראש ממשלה בשנים 1951־1955.

פסלו של צ'רצ'יל

4 בולי בריטניה שהונפקו שלשום ב־9 בח.ז. מציגים 4 צילומים של צ'רצ'יל בתקופות שונות של חייו: במדים ב־1942 (4 וחצי פני), ב־1940 אחרי דונקירק (5 וחצי פני), כמזכיר משרדי המלחמה והאוויריה ב־1919 (8 פני), ב־מדים של חיל הפרשים מדרום אפריקה (10 פני). הבולים צוירו על ידי 2 ציירים; קרליס קלמנטס ואדוארד ואגס.

צ'רצ'יל בניקאראגואה

צ'רצ'יל עם אייזנהאור ורוזוולט מופיע על 2 בולים מבין ה־6 שהונפקו זה עתה בדומיניקנה לציון יום הולדתו ה־100 של צ'רצ'יל. הבולים מציגים לפי הסדר הכרונולוגי הבא: צ'רצ'יל בשיחה עם הקלאים — חצי סנט, צ'רצ'יל ואייזנהאור מבקרים בחזית ב־מלחמת העולם השניה — 1 סנט; צ'רצ'יל ורוזוולט ב־ועידתם האחרונה בטהרן ב־1943 — 2 סנט; צ'רצ'יל ב־מדים כלורד הראשון של ה־אדמירליות הבריטית בעת ביקור בקרבות ב־1943 — 20 סנט; צ'רצ'יל כצייר ב־מרקש — 45 סנט; צ'רצ'יל מצדיע ב"וי" כאות הנצחון — 2 דולר.

אנדרטת של צ'רצ'יל בלונדון

מפליגה של בעלות הברית לאירופה הכבושה המבוצעת של צ'רצ'יל מהווה תוכנה של צמי־דה ובלוק שהונפקה בגרנדה בערך של 1.75 דולר. התמונה מציגה קטעי קרב אחרי הפלי־שה ותאריך הולדתו של צ'רצ'יל.

שדה התעופה ברלין טגל

מקום הולדתו של צ'רצ'יל מופיע על בול שיונפק באיי גילברט ואליס ב־30 בנובמבר ש.ז. בערך של 4 סנט. יתר 2 הבולים שראו אור בערך של 10, 35 סנט מציגים את צ'רצ'יל כצייר, והאנדרטה של צ'רצ'יל שהוצבה בלונדון.

צ'רצ'יל בשנים האחרונות של חייו מופיע על 2 בולים שיונפקו ב־30 בנובמבר ש.ז. באיי סיישלין בערך של 1.50 (3).

חייו של צ'רצ'יל מופיעים על 4 בולים שראו אור ב־מושבה הבריטית „איי אדמי" ב־22 בנובמבר בערך של 3 חצי, 4 חצי, 8, 20 פני. ה־מציגים: צ'רצ'יל באפריקה ב־1899, מבין משורר המבים הצי־צ'יל כשר המים, צ'רצ'יל מתוק סיגריה ומניף בעת ביקור בשדה הקרב, דיוקנו של צ'רצ'יל והנודה הנקרה.

צ'רצ'יל על רקע של דגל בריטי מופיע על בול שהונפק בקאמרון ב־10 באולי ש.ז. בערך של 100 פרנק.

פסל של צ'רצ'יל, פרי עבו־דתו של הפסל אוסקר נמון, מופיע על בול שהונפק במד־גסקר במאי ש.ז. בערך של פרנק אחד. על הבול נראים „ויי" פורחים.

דיוקנו של צ'רצ'יל ותמונת המלכה אליזבת מופיעים על בול שהונפק בבירמי ב־31 ב־יולי ש.ז. בערך של 20 פני.

האנגלים המקומיים ב־7 ביוני בול זכרון בערך של 150 פרנק, המציג את דיוקנו של צ'רצ'יל ובצדו של הבול מר־מיצות שתי אצבעות המסמ־נות „וי".

רוזוולט וצ'רצ'יל בקזבלנקה (1943), מופיעים על בול ש־הונפק באנגליה ב־31 במאי בערך של 20 סנט. 5 בולים נוספים שהוקדשו ליום הול־דתו של צ'רצ'יל מציגים: צ'רצ'יל מצדיע — סנט אחד; צ'רצ'יל בתחנת ב.ב.ס. ב־1942 — 25 סנט; מקום הו־לדתו — 40 סנט; אנדרטה במיכל הפרלמנט הבריטי — 60 סנט; סמנו הכפרי של צ'רצ'יל — 1.20 ד.

פסלי הנגיקה מכאורס בול של 500 פרנק המציג את דיו־קנו של צ'רצ'יל.

צ'רצ'יל על בול מאוריטאני הונפק ב־ביוני בערך של 40 אות, המציג גם תאריכי הולדתו ומותו.

שלבי חייו של צ'רצ'יל מו־פיעים על 7 בולי ניקראגואה שהונפקו ב־22 באפריל. ה־מציגים: צ'רצ'יל נואם בפר־למנט ב־1936 — 2 סנט; צ'רצ'יל כמנהיג צבאי — קריק־טורה של דוד לב — 3 סנט; 3 סימני היכר בחייו של צ'רצ'יל: סיגר, ניירות ונר — 4 סנט; צ'רצ'יל, סטאלין רוזוולט בטהרן — 5 סנט; צ'רצ'יל בעת הפלישה ב־1944 — 10 סנט; צ'רצ'יל מצדיע — 5 קור; צ'רצ'יל כבולדוג — קריקטורה של זק ב־1940 — 6 קור.

הרפובליקה על בולי ברלין המערבית

„הנוס" מאת ע.א. מאיר (1775), „האסטרונומיה" מאת ו.ג. מאיר (1772), „הצדק" מאת י.ג. מילר (1785) — מופיעים על 3 בולים שיונפקו בברלין המערבית ב־29 ב־ח.ז. בערך של 30, 40, 50 פניג, המציגים את הדמויות הכיל על הרסיבה. בתוך הרשות לפסיבה הוקמו בברלין ב־מאה ה־17 וה־18 ובהם היו שותפים כמה מקודי גרמניה.

שדה התעופה החדש ברלין־טגל

ב־1 בנובמבר ייחנך רש־מית שדה התעופה החדש בר־לין־טגל. לציון המאורע יונ־פק ב־15 ב.ג. בול של 50 פניג המציג צילום של שדה התעופה שהוכן על ידי קבו־צת ארכיטקטים מהמבורג: גרקן, מרג וחילס.

אליעזר בן

קרפוב אמן ההגנה

שחמט

הדוקרב בין שני המועמדים להתמודד עם בובי פישר על התואר העולמי, כבר עבר את השליש ה־ראשון והתקרב למחציתו. מתוך 9 המשחקים הראשונים ניצח קרפוב פעמיים ושיים 7 בתיקו. במשחקו הוכיח שהוא אמן ההגנה, ובשליטתו לו ההזדמנות לע־בור להתקפה הוא יודע לנצל אותה מהלמה.

ניצחונו הראשון של קרפוב (כששיחק בלבן בקרב השני) סתר את ההתקפה המסורתית של שחור בגרסה הדראגונית של ההגנה הסיציליאנית. נצ־חונו השני עמד גם הוא ב־ביצוע משולב: תחילה הגנה, לאחר לכידת רגלי, ואחר כך מעבר להתקפה ברגע הנכון. קורצ'נוי כבר לא. חזר לסי־ציליאנית, אלא בחר בהגנת ספרקי. הוא הקריב רגלי ונסה לתקוף בכל כוחו. אולם קרפוב הוכיח שהוא יודע ל־התגונן כהלכה ובקור רוח — ויודע גם מתי וכיצד לעבור להתקפת נגד. הוא אף החזיר חומר ברגע הנכון ולבסוף השאיר את יריבו „בלי רוח במפרשיים".

הרי הקרב המענין.

שאול דגן

תשבץ „מעריב" מס' 926

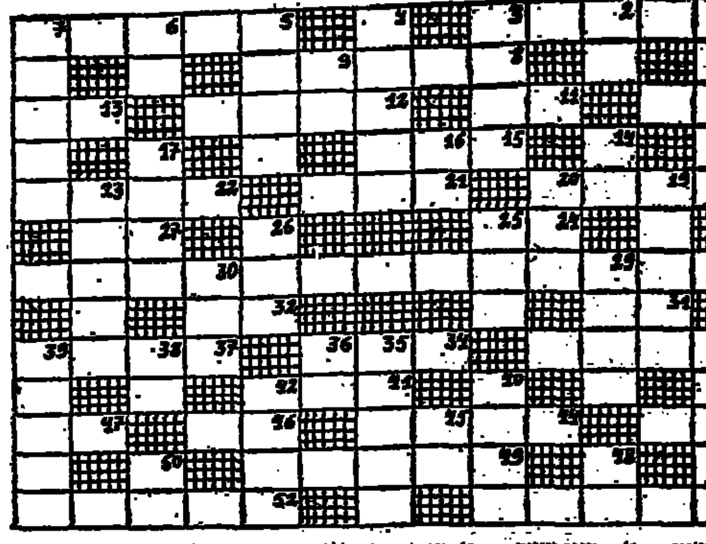

מאוזן: 1) מוג־האוויר, 5) הסבה מיוחדת לבעלי מניות או מוטחים בחברות־ביטוח, גבעת חול נודד, הד־ 10) מלת קריאה ל־ב או לצער, 11) אנא, ערמת תבואה שנק־ 13) המכסה העליון, 15) חלחלה, 18) סרוק, 21) אדם מש־ש בן כמוך וגם כ־ראה, 22) שמא, 24) כלי, 27) איבר בגופנו, חוד לעניו לכל עמקו, 31) קיים, 32) שליה מהיר, 33) מין יתוש, 34) זב מים מתוקים ממשפחת ה־קרפיון, 37) דוחי בגלגולו הראשון, 41) קיבוץ ב־מבואות הנגב, 43) נצח, 44) בעל־חיים יונק מסד־רת המכרסמים, 46) מדור, 47) מין שיש, כעין הצדף, המשמש לרפוד ולשבוץ, 49) ריאקציוני, מתנגד ל־קדמה, 51) עיר בארץ־ישראל, 52) שם עברי ל־גילדוסינה.

מאונך: 1) רפואה, 2) מלה סרוב, 3) מסית, 4) פוזה, 5) צח, 6) מלת זרה, 7) סוג של אטריות במטבח האיטלקי, 9) קיר, תל, 14) בתוכו, 16) מצבת זכרון, 17) שירת יחיד, 19) פקיד במשרד, 20) עונש כספי, 23) שפע רב־שות, 25) בירת מרוקו, 26) נתיב מים, 29) מקול־קל, 30) קלקול במעגל חשמלי, 33) אקסקלוסיבי, המוגבל למישהו בלבד, 35) ארגון של נוצרים בלבנון, 36) כאן, 38) קיטור, 39) צמח הד־שנתי ממשפחת הסוככיים, בעל פרחים צהובים, 40) עיר בצ'כוסלובקיה, 42) עיר בישראל, 45) קול גבורי, 48) יבשה מוקפת מים, 50) אדון.

בואו חשבון [916]

ר ב י ע | מ ס ט ס ט	
ר ב	פ ד י ר
	מ פ ט ס
	ר א ב ט
	ז ב א

האימגה: הול497 של הכ5ב42

85כ9 הצ4מו1ו9 123 לה כל

9ו0ק כל עוד ל538 דשה 3ח96

בפעולת חילוק זו הוח־בר הספרות באותיות. מצא את ערכה של כל אות ורשום את האותיות המתאימות במקום הספ־רות בשורה למטה. אחר כך צרף את האותיות והרי פיענחת אימרה של ויליאם איגר.

פתרונות לחידונים הקודמים

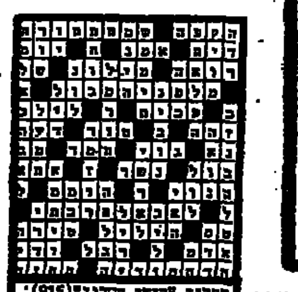
פתרון "בואו חשבון" (915)

„הנכשלים הופלים של כשלונם ומצאים מצניעים אותו"

פתרון „גע לחונך": 1) שמירות, 2) ארקנסו, 3) אינלום, 4) בגטונס, 5) עגנודר, 6) מוגוננ, כולמוננו טרמגר

*

שלחו את הפתרונה ל־„מעריב", תל־אביב, ת.ד. 20044. צרפו את הסמכים ל־לוח ורשמו על המע־טפה „תשבץ מס' 926", או „בואו חשבון (916)", או „יגעת ומצאת".

שלושים ספרים יוגרלו בין הפותרים.

אברהם סלמן

יגעת ומצאת

ברשתנו בן 49 המשבצות יש שש מלים מוסתרות: ... של אות, מגלה, כמה, ימינה או שמאלה, אך לא באלכסון ולא דרך הכוח־בות השחורות.

מערכת „מעריב" אזהרה...

משרד הבריאות שרותי אספקה
ת.ד. 7094, תל־אביב
מכרז מס' 55/559/74
נותנת בזה הודעה לציבור כי שרותי אספקה מבקשים הצעות ל:
ייצור ואספקת בדי כותנה שונים עבור מוסדות משרד הבריאות
פרטים אפשר להשיג במזכירות שרותי האספקה, רח' גולת יצחק 15, תל־אביב, טל' 253202 בשעות הרגילות. את ההצעות יש להגיש ב־3 העתקים במעטפה שאפשר להשיג בשרותי האספקה.
מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 3.11.74 בשעה 12.00 לפני הצהריים.
ועדת הרכישות המרכזית, משרד הבריאות, ירושלים, סן סימון, רח' תבאי 2 ת.ד. 1176.
על המציע לצרף ערבות בנקאית של 10% מערך הצעתו כערבון לקיום תנאי ההצעה באם תתקבל.
אין שרותי האספקה מתחייבים לקבל את ההצעה הזולה ביותר או איזה הצעה שהיא או להזמין את כל הכמות ממציע אחד.
פ. ראיגרודסקי
מנהל שרותי אספקה

זו ההזדמנות שלך לגור מחוץ לעיר

בהרצליה פיתוח

באיזור אקסקלוסיבי

וילות

3 מפלסים

תכנון מעולה • רמת בניה גבוהה

פרסום והרשמה
צל אלונים
תל־אביב, שד' דוד המלך 30, טל. 265286
בערב: טל. 984165 [8-13 ה־16-18]

בעל תנות
במרכז המסחרי בקריאון
בולסת ופנויה
נוחה לחנויות, רעיונות, ייצגת, סופרמרקט וכו'
טל. 03-753532

ירדניה חברה לבטוח בע"מ
הלבנון חברה לבטוח בע"מ
סניף חיפה
עברנו
בשעה טובה
למשרדינו החדשים
בחיפה
שד' המגינים 86
[פינת רח' מאיר]
מספרי הטלפון החדשים:
04-512281
[5 קוים]
ברכתנו לשנה טובה ומועדים לשמחה

صكنا من الاصل

מעריב לספורטאים ⚽ מעריב לספורטאים

במחזור השני בליגה הלאומית, מחר

בית"ר ירושלים ל„משחק ראדיוס" ראשון נגד...הפועל פ"ת

תשעים הדקות הראשונות של הליגה הלאומית גרמו את התאכזבן המסקנות של הכדורגלנים והקהל, לקראת המחזור השני, מחר. שכן, כל הקבוצות יעמדו השבת בפני מבחן־כושר נוסף, העשוי להבהיר במידה מסויימת אם התוצאות המשחקים לפני שבוע יכולות (הבגמ"ע) היו מקריות, ואילו כבר כבר משקפות נאמנה את ההיירארכיה הצפויה העונה.

באין משחק מרכזי, ירכזו תשומת־לב מיוחדת משחקיהן של הצמרת בראש הטבלה, הפועל פ"ת ושל האחרונה בטבלה, האלופה מכבי נתניה, שנפגשו בשבת־הפתיחה וסיפ־קו „תוצאה כדורגל": 0—3 לפ"ת.

למשחק של פ"ת יתוסף „תבלין" מיוחד: היא התמודד עם בית"ר ירושלים בבאבק שיעורר זכרונות מן התקרית הגדולה שהיתה בתהרות־הגביע בינהן (בשנה שעברה) וש־בגללה הוטל על בית"ר עונש כבד: איסור לקיים משחקים במגרשה, וללא קהל, עד אמ־צע העונה. מחר, זה יהיה כשחק־הראדיוס הראשון של בית"ר — והוקא מול פ"ת (בלוד, ב־10.30). קרוב ל־ודאי שפ"ת, המצויה בכושר טוב — תנצח.

תבקש להוכיח, כי הפסדה היה כקרי, אבל ירידתה ה־שאפתנית, בני־יהודה, עהידה להיות ידיבה שקולה ואולי אף תזכה בנקודה.

● הביתיות תמיה

במשחק המרכזי ב„בלומ־פילד" תתארח הקבוצה המצ־ליחה של הפועל כפר־סבא (וביצחה במחזור הראשון ד־הדיוה בחג את מחזיקת ה־גביע, הפועל חיפה), אצל בית"ר ת"א. לפני־כן, יתמודדו ב„בלומפילד" הפועל באר־שבע ומכבי פ"ת. סיכויי באר־שבע עדיפים — ולו בגלל חולשתה של מכבי.

הפועל חיפה ושמשון ת"א, שכשלו בחג במשחקי הגביע, יתמודדו בקרית־חיים במשחק שקול, אך אפשר כי הביתיות והנסיון יסייעו לחיפנים ל־נצח.

גיבורות הגביע, הפועל חד־רה, תשחק במגרשה עם מ־כבי יפו. אם ההדרתים ישחקו כפי שמיחקו בחג — טובים סיכוייהם לזכות בנצחון־ליגה ראשון.

הפועל ירושלים סובה מ־הכח־מכבי ר"ג, אבל לאור העובדה שהמשחק ביניהן יתקיים הרחק מן הבירה (בגב־עתיים) — כל תוצאה אפ־שרית.

● סיכוי ראשון לנתניה?

מכבי נתניה, שהתאוששה במקצת, במשחק הגביע, מ־תבוסתה בפ"ת, תארח במג־רשה את הפועל ת"א ועל אף ההרכב החסר של נתניה, היא מועמדת לנצחון־ליגה ראשון.

גם משחק־הבוקר של מכבי ת"א מעורר סקרנות, ביחוד לאחר מפלתה בגביע (כול ה־פועל חדרה, 0—3). מכבי

כדורגל

הליגה הלאומית

.1	הפועל פ"ת	0—3	2
.2	כפר־סבא	1—3	2
.3	הפועל י־ם	0—2	2
—	שמשון ת"א	0—2	2
—	באר־שבע	0—2	2
.6	מכבי ת"א	1—1	1
—	הפועל חיפה	1—1	1
.8	בני־יהודה	0—0	1
—	הכח־מכבי ר"ג	0—0	1
—	הפועל ת"א	0—0	1
—	מכבי יפו	0—0	1
.12	בית"ר י־ם	3—1	0
.13	מכבי פ"ת	2—0	0
—	בית"ר ת"א	3—0	0
—	הפועל חדרה	2—0	0
.16	מכבי נתניה	3—0	0

יהושע פיינגבוים כובש את שערו האישי הרביעי, במשחק הגביע שבו גברה הפועל ת"א על הפועל קרית חיים 9—1, באיצטדיון „בלומפילד".

החרב מונחת על צוארו של ברטי מי

מנהל „ארסנל" עלול ללכת בעקבות 3 מ חבריו שנפרדו מתפקידיהם באחרונה

ליגה אנגלית

מאת יוסף פינקלשטון, סופר „מעריב" בלונדון

שלושה מנהלים של מועדוני כדורגל, נפרדו מתפקי־דיהם תוך ימים אחדים — שניים פוטרו ואחד התפטר.

פיטוריו של מנהלה של „צ'לסי", דייב סקסטון, נעשו תוך כדי מהומה, שנמשכה ש־בוע ימים. אך סקסטון עצמו התנהג באבירות, כאשר הס־כים להנהה שצעד זה עשוי להיטיב לכרוטון. הרקע לפי־טוריו של סקסטון — כך נראה — הוא, שלא היה באפש־רותו להאציל מכשרונותיו על השחקנים ולהיות קרוב אלי־הם, כפי שמנהל צריך להיות.

הדרישה לפיטורי סקסטון גברה הלכה נוכח „רעבונו" של מועדון צ'לסי להישגים. זה שנים לא עלה בידי המועדון הלונדוני. לטעום מן ההצלחה ושום תואר בכיר לא מונה בארון הגביעים ב„סטאמפורד ברידג'". רק באחרונה הוציאו בעלי המועדון שני כיליון לי"ש כדי להפוך את „סטאמ־פורד ברידג'" למשהו אכס־קלוסיבי בין כנרשי הכדורגל באנגליה.

● ההתקפה חלשה

עתה מונחת החרב על צווא־רו של ברטי מי ב„ארסנל" — הקבוצה הסגרה עתה את טב־לה הליגה האנגלית הראשונה. ההגנה של ה„תותחנים" טובה למדי, אך שורת ההתקפה של־הם — חלשה מאוד. ברטי מי חייב להתפלל לשובו המהיר לכושר של אלן בול — ש־הוא אחד כשחקני־המפתח שלו. רק הוא יכול לתת ל־שורת התלהבים של „ארסנל" את המשהו הדרוש לכיבוש ש־ערים ולהשגת נצחונות.

בריאן קיד, שעשה רושם מצויין מיד עם העברתו כ־„כאנצ'סטר יונייטד" ועורר תקוה רבות ב„היבורי" — החל להחזיל והדבר תמהה בעיני המומחים והצופים כ־אחד.

חולשה פפתיעה יותר היא זו של החלוץ המרכזי ג'ון רדפורד. כאשר הוא בצוי ב־כושר, הוא יכול להיות החי־לוץ הכרכזי הטוב ביותר ב־אנגליה. עתה — בקושי שומ־עים עליו. נראה כי הוא סו־בל מחוסר שיתוף פעולה, עם העברתו של ידידו הטוב ריי קנדי לשורות קבוצה „ליוור־פול".

● עניין אישי

אינני חסיד גדול של שי־טת המשחק של „ארסנל" ומ־עולם לא עשיתי סוד מכך. אבל אני מצטער בשביל בר־טי מי. אם יפוטר עכשיו — תוך כדי המהומה השוררת ב־מועדון — יהיה זה עוול מש־חצי רק לפני כמה שנים עשה

כי עם „ארסנל" את ה„דא־בל": עתה חייבים לתת לו את ההזדמנות להציל את „אר־סנל" מאסון.

שכנתה של „ארסנל" לצפון־לונדון, קבוצת „טוטנהאם", מודעת עתה לעובדה עד כמה רודף המזל הרע קבוצה הנמ־צאת בצרה. „טוטנהאם" היא לא רק שכנתה של „ארסנל" ל־רובע־כגורים, אלא אף שכנ־תה בתחתית הטבלה.

בשבת השיג הבלם של „טו־טנהאם", מייק אינגלנד, משהו היכול להחשב כשיא. תחילה הבקיע שער עצמי. לאחר מכן כבש שער לזכות קבוצתו ד־כאשר נותרו שניות ספורות לסיום המשחק — עשה זאת שוב, בעט לשערו־הוא והע־ניק ל„ברנלי" את הנצחון.

אך בזאת לא תמה פרשה המשחק האומלל. שער נוסף ל„ברנלי" נכבש על־ידי שח־קן „טוטנהאם", שמאוחר יותר כבש שער גם לזכות ה„הוג־דונים"...

● ירידתה של לונדון

יוצא אפוא, ששחקני „טו־טנהאם" הבקיעו אומנם שערים במשחק זה — אך „טוטנהאם" נוצחה 2—3(!), בלי ספק שיא עולמי.

ירידת כוחה של לונדון ה־בירה בשדה הכדורגל, משמשת כמובן נושא לוויכוחים לא מר־צסים — אך לדעתי נעוצה ה־ירידה בחוסר הכשרון של ה־כאמנים הלונדוניים להחתים את השחקנים הנכונים.

לתומי סברתי, כי הרחקתם להודש ימים של שחקנים כמו בילי ברמנר וקווין קיגאן, על

שזרקו בכעס את חולצותיהם כאשר הורחקו מן המגרש, היתה חמורה מדי. ואם כ־רו האחראים שההחלטה תסייע להגברת המשמעת, ההתנהגות הטובה אצל דורגלנים, הרי באה האחרונה העבירה את טעותם.

● שיא הרחקות

בשבת זו, כאשר קיגאן וברמנר סיימו את עונשם לשחק, נרשם כספר־שיא שמונה שחקנים שהורחקו המגרש.

עם שובם של קיגאן וברמ־נר, שחקני „ליברפול" ו„לידס", עשויות שתי קבו־צות לחזור למצב של כמפס קבוצות. „ליברפול" הפסידה פעמיים ברציפות ההמקמה אחרי „איפסוויץ'" בצמרת הטבלה. אבל נראה כי „ליוורפול" תהיה עד רה בראש. שובו של קי־גאן מהווה בעייה בשביל המנהל החדש של „ליוורפול" — פ־לי.

באסמה, בן לאב דני, תפס את מקומו של קיגאן ונתגלה כשחקן מוכשר וכח שערים מצויין. בתחילת העונה רצה באסמה לעזוב את ליוורפול" ולאחר מכן אמר הוא שוב במצב רוח טוב נשאר. אבל קיגאן יחזור, הנראה, על פיו — ולכן יות שוב צרות ב„ליוורפול".

„לידס", עם מנהלה ה־ג'ימי ארמפילד, שבא מ„ בולטון", נראית לי כמתאוששת. דאנקן מקנזי, שנקנה על ידי בריאן קלאף, תמורה רבע מיליון לי"ש, גילה, בשער ששערים שכבש בשבת, כי באמת כוכב. יחד עם כוכביה האחרים, תוכל „לידס" לגלות בקרוב מאוד את עצמה שהפכה אותה לקבוצה אחת הטובות ביותר בהיסטוריה של הכדורגל האנגלי.

לאן השבת בספורט?

כדורגל

ליגה לאומית

מכבי נתניה — הפועל ת"א
בני־יהודה — מכבי ת"א (גבעתיים, 11)
בית"ר ת"א — כפר־סבא („בלומפילד", 15.30)
מכבי פ"ת — הפועל ב"ש („בלומפילד", 13.30)
הכח — הפועל ירושלים (גבעתיים, 15.30)
הפועל חיפה — שמשון
הפועל חדרה — מכבי יפו
בית"ר י־ם — הפועל פ"ת

ליגה א' צפון

הפועל עכו — הפועל ר"ג
מכבי הרצליה — מכבי חיפה
בני נצרת — קרית אתא
הפועל צפת — מכבי חדרה
קרית־שמונה — נחליאל
טירת הכרמל — בית"ר נתניה
טבריה — הפועל נתניה
נהריה — הפועל הרצליה

ליגה א' דרום

באר־יעקב — עמידר
בית"ר רמלה — הפ' חולון
דימונה — נס־ציונה
אשדוד — שעריים
הפועל ראשל"צ — הפ' לוד
מרמורק — הפועל יהוד
בית שמש — בית"ר יפו
בת־ים — הפ' רמלה (10.30)

ליגה ב' צפון א'

מגדל העמק — בית"ר נהריה
מכבי חצור — בית"ר טבריה
הפועל טבעון — בני־נצרת
בית־שאן — נצרת עלית
אפיקים — הל־חנן
הפועל ק. חיים — כפר רופין
מכבי טבריה — בית"ר ק"ש
הפועל חצור — מג'דל כרום

ליגה ב' צפון ב'

גבעת־חיים — גבעת אולגה
הפועל בנימינה — עפולה
בית"ר „דבי" — גבע הכרמל
קרית־ים — מכבי ביאליק
מחנה יהודה — טייבה
מכ. פרדס־חנה — רעננה
מכבי השרון — מכ. זכרון
בית אליעזר—בית"ר בנימינה

ליגה ב' דרום א'

מכבי חולון — גבעתיים
בית"ר בת־ים—בית"ר הרצליה
עליה כפ"ס — הפ' צפון

מכבי יהוד — בית"ר חולון
בית"ר לוד — כפר קאסם
מכבי השקמה — בית"ר ר"ג
כפר שלם — קרית אונו
ראש־העין — אור יהודה

ליגה ב' דרום ב'

מכבי ק. גת — בית"ר ב"ש
בית"ר אשקלון — הפ. ק. גת
ירוחם — מכבי רמלה
קרית מלאכי — מרחבים
מכבי י־ם — שכון המזרח
אופקים — בית"ר אשדוד
מכבי יבנה — הפ' אילת
מכבי ב"ש — הפ. אשקלון

קליעה

במטווח ברמת־גן תתארח מחר מ־09.00 לפנה"צ אליפות ישראל באקדח חפשי, ליחי־דים וקבוצות.

כדורעף

קרית־אתא — בית־זרע
עין שמר — העוגן
אליצור ת"א — רמת־אביב
חניתא — המעפיל
איילון — עין המפרץ
חצור — געתון

טניס־שולחן

מחר ב־10 לפנה"צ ב„בית בארבור" בתל־אביב — תח־רויות הצי־גמר והגמר של אלי־פות ישראל, לגברים ונשים.

כדורסל

ליגה לאומית

מגידו — מכבי ת"א
מכבי חיפה — הפועל ר"ג
הפ' ק"ח — גבת־יגור
גבעת־ברנר — עפולה

הפ' י־ם — הפ' חיפה (8.30)
(המשחקים — הערב ב־8)

ארצית צפון

בית־אלפא — כפר־יותקין
יזרעאל — כנרת
קרית־מוצקין — קרית טבעון
מעין־חיים — עין־הרוד
אשדות — רמה־הכובש
גבעת־חיים — נהריה

ארצית דרום

בית"ר ת"א — הפ' אשקלון
מכ' רחובות — מכ' ירושלים
גת — הפ' אריה ת"א
מכבי נתניה — מכבי חולון
הפועל פ"ת — מכבי דרום

ליגת נשים

מכבי דרום — סבים
הפ' ירושלים — הפ' חיפה
מעגן־מיכאל — מכבי ב"ש
הפועל ת"א — הקישון

במוצ"ש - גמר אליפות ישראל בטניס־שולחן

מאת ישמעאל פרך

משחקי הגמר של אליפות ישראל הי־21 בטניס־שולחן ייערכו במוצאי שבת ב„בית ברבור" בתל־אביב.

משחקי חצי־הגמר לגברים ייערכו ב־8.30 בערב, ובהם יתמודד יוסף ישועה ממכבי הצפון תל־אביב עם חברו ל־אגודה מנחם שטיין ודוד פר־לאק מהפועל שער הנגב עם יוסף שיפמן מהפועל פתח־תקוה. משחק הגמר ייערך ב־10.15 וישודר בשידור ישיר בטלוויזיה.

במשחקי חצי־הגמר לנשים (19.00) יתמודדו רוזה זיכר־מן, עולה חדשה מבריה"מ, מהפועל קרית־מלאכי, עם ה־אלופה צילה טיילור (מכבי ה־צפון תל־אביב) ורבקה חיות (מכבי הצפון תל־אביב) תת־מודד עם יהודית אקרמן (אס"א תל־אביב). משחק ה־גמר לנשים ייערך ב־21.30.

אלופי ישראל בטניס־שולחן

גברים		נשים
1962—63	יוסף ישועה	אנג'ליקה רוזאנו
1963—64	יוסף ישועה	יהודית אקרמן
1964—65	יוסף ישועה	יהודית אקרמן
1965—66	יוסף ישועה	יהודית אקרמן
1966—67	פאול פסטרנק	יהודית אקרמן
1967—68	יוסף ישועה	הזה כספי
1968—69	לא נערכה אליפות	
1969—70	צבי זכריאס	הלמה סטיקלוב
1970—71	צבי זכריאס	שרה אידלס
1971—72	מנחם שטיין	צילה טיילור
1972—73	פאול פסטרנק	צילה טיילור

Black & Decker

רח' מרדכי 50, ת"א, טל. 38658, 36811
ירושלים, רח' יפו 210, טל. 02-523448

בלאק אנד דקר מתכבדת להודיע שהגיע

משלוח חדש

מארה"ב של

גנרטורים

גנרטורים לחשמל על בנזין עם המנוע המפורסם של בריגס אנד סטרטון (Briggs & Stratton)

וגנרטורים לחשמל על דיזל עם מנוע היוקרה של פיטר (Petter)

גדלים שונים ללא שינוי במחיר. אחריות של 12 חודשים

כמו כן הגיעו שואבי אבק ביתיים ותעשיתיים

כל המוצרים הנ"ל מתוצרת בלאק אנד דקר, ארה"ב.

המבחר הגדול ביותר

גם ללא מסים

באולמי התצוגה שלנו נמצא המבחר הגדול ביותר של מכונות כביסה, תנורים, פריג'ידרים, טל־ויזיות, שואבי אבק, מערכות סטריאו וכו'.

מגדולי בתי החרושת בעולם

מחלקה מיוחדת עומדת לרשות פטורי מסים ועולים חדשים

אוניברסלי בע"מ

תל־אביב, רח' אלנבי 75 טל. 624741.
חיפה, רח' הרצל 8 טל. 667516

צה"ל חזק הוא ערובה לבטחון המדינה

קליטת ציוד חדיש ומתוחכם והקמת מסגרות חדשות מחייבות תוספת כוח אדם באיכות מעולה

לצה"ל דרושים:

* **חוגרים** בעלי הכשרה במקצועות טכניים מכל הסוגים.
* **חוגרים בתפקידי מנהלה:** אפסנאות, מחסנאות, פקידות, טבחות, נהגים.
* **חוגרים בתפקידי פיקוד** בוגרי קורס מכ"ים או קורס פיקודי אחר.

מסיימי שרות סדיר בצה"ל בוגרי 10 שנות לימוד וחסרי מקצוע. יוכשרו במסגרת שרות הקבע למקצוע בו יבחרו.

יתקבלו לשרות הקבע מועמדים בעלי נתונים כמפורט להלן:

* מסיימי שרות סדיר בצה"ל אשר הוערכו בחוות דעת טובות ע"י מפקדם.
* בעלי הכשרה מקצועית מתאימה.
* כושר גופני מתאים לשרות בצה"ל-בהתאם לתפקיד.

המעונינים להתקבל לשרות הקבע ואשר נתוניהם תואמים את הדרישות המוכרות לעיל,

יפנו אישית לכתובת: רמת־גן, רח' מודיעין 100, עבור קבע.

בימים א'-ו' בשעות העבודה הרגילות.

על הפונים להצטייד במסמכים הבאים:

* פנקס מלואים * תעודת שחרור משרות סדיר
* מסמכים המעידים על הכשרה מקצועית.

פרטים בדבר מקומות השרות, תנאי השרות ותנאי השכר, ימסרו למועמדים במקום.

הצטרף לשרות הקבע ותרום חלקך למשימה הבטחונית

הגיעו פטיפונים B.S.R. תצוגה, מכירה

אצל פוטו סטריאו פספורט — בן יהודה 8 תל־אביב

50 שנה ל"הפועל"

55 שנה להסתדרות

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

התאגדות לתרבות גופנית „הפועל"

הוועד המרכזי

מועצת „הפועל"

בשבת 12.10.74, בבית מועצת פועלי פתח־תקוה, רחוב ההסתדרות, בשעה 9.30 בבוקר.

על סדר היום:

דרכה של ההתאגדות בסיכום יובל „הפועל"

בהשתתפות החי' ירוחם משל — מזכיר ההסתדרות

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע ...

עיריית חיפה

האגף לתרבות, נוער, חברה וספורט — המחלקה לתרבות

השבוע במרכזי התרבות בחיפה רבתי

(18.10.74 — 11.10.74)

במות שבת, ג' בחשון 12.10.74 בשעה 11.00 לפנה"צ

אירועים מדיניים ברחבי תבל

מרכז לתרבות ע"ש פבזנר רח' פבזנר 54	המרצה: ד"ר אברהם בריכטה, מרצה בחוג למדעי המדינה, אוניברסיטת חיפה „לאחר הבחירות באנגליה".
מרכז לתרבות ע"ש רוטשילד התיאטרון הקטן, מרכז הכרמל	המרצה: העיתונאי אברהם בן „הארץ" „האריה שלא ישאג עוד..." סופה של קיסרות חבש. המנחה: חיים יעקולוביץ. המרצה: דוד כוכבי ברזיל „הארץ הבלתי מובנת" עם שינוי יחסה לישראל. המרצה: אלי לבנון, „המערכה בקפריסין"
בית ההסתדרות ק. אליעזר בית ענבי ליבסקין, קרית חיים יום א' 13.10.74, בשעה 7.30	
הספריה הציבורית ע"ש פבזנר יום ב', 14.10.74 בשעה 8.00 בערב יום ד', 16.10.74 בשעה 7.30 בערב	הסופר ד"ר אדיר כהן ירצה בנושא: „מה תפקיד ההורים בהדרכת ילדיהם לקריאת ספרים" חוג לדיון ביצירות ספרות. משתתפי החוג ימשיכו לדון על ספרו של ג. גרסיה מארקס „100 שנה של בדידות" בהמשך ידון החוג על יצירתו של הסופר יצחק אורפז „מסע דניאל"
יד לבנים והגנה קרית חיים יום ב', 14.10.74 בשעה 6.30 בערב יום ד', 16.10.74 בשעה 7.00 בערב	פתיחת החוג על „דת ומדינה" בהדרכת יעקב לבב, נציב התלונות בעיריית חיפה „שנה לאחר מלחמת יום הכיפורים" המרצה אברהם וולפסון
מרכז לתרבות ע"ש א. תושי, רח' א.ה. סילבר נוה שאנן יום ב' 14.10.74 בשעה 8.30 בערב	צבי צוקרמן: „לקחים על הפרדת הכוחות בגולן, שנה לאחר מלחמת יום הכיפורים" (בליווי שקופיות)
מרכז לתרבות ע"ש פבזנר, רח' פבזנר 54 יום ג' 15.10.74 בשעה 8.00 בערב	רב שיח בנושא: „עיירות הפיתוח — לאן?" משתתפים: ח"כ משה שחל, מערך; ח"כ פסח גרופר, ליכוד; צבי אלדרוטי, ראש המועצה, מגדל העמק. מנחה: חיים קופלמן, לשעבר יו"ר הועדה הקרואה באור עקיבא.

המדור להשכלת עם:

חידוש הלימודים לאחר חג הסוכות

במרכזי הלימוד למבוגר בחיפה בשעות הבוקר והערב

הלימודים מתחדשים ביום: יום ראשון, כ"ז בתשרי תשל"ה 13.10.74
יום שני, כ"ח תשרי תשל"ה 14.10.74

- אולפנים ואולפניות לעברית.
- שיפור הלשון, כתיב, תנ"ך וספרות.
- כיתות ללימוד הקריאה והכתיבה, ראשית דעת והשכלת יסוד.
- אנגלית למתחילים ומתקדמים
- תיכון ערב למבוגר וכיתות הכנה לבחינות בגרות.

פרטים: המחלקה לתרבות, מרכז ארדשטיין, רח' י.ל. פרץ 20, טל. 662044 בשעות: 8—13, 18—20

ואהבת לעירך כמוך תן ידך לנקיון חיפה

להקת מחול בת-שבע

פתיחת העונה תשל"ה

תל־אביב — אולם התיאטרון הקאמרי
יום ה' 24.10 ב־8.30
מוצ"ש 26.10 ב־8.30 ● יום ב' 28.10 ב־8.30
מוצ"ש 9.11 ב־8.30 ● יום ב' 11.11 ב־8.30

ירושלים — אולם תיאטרון ירושלים
יום ג' 29.10 ב־8.30 ● יום ה' 31.10 ב־8.30

חיפה — היכל התיאטרון העירוני
יום ב' 4.11 ב־8.30 ● יום ה' 7.11 ב־8.30

נהריה „תוד" יום ג' 5.11 ב־8.30
באר־שבע „קרן" יום ה' 14.11 ב־8.30
יגור „יד־למגינים" יום ב' 18.11 ב־9.00
יפעת (במסגרת רשת הקונצרטים) יום ג' 19.11 ב־9.00
עין־השופט (במסגרת רשת הקונצרטים) יום ה' 21.11 ב־9.00
בית־קשת (במסגרת רשת הקונצרטים) יום ב' 25.11 ב־9.00

פרטיסים: ת"א „כנף", במשרדים ובקופת הקאמרי בכל יום. ירושלים: „כהנא". בחיפה: „גיבה". בנהריה: „שרותי דוד", בבאר־שבע: „הטנא". ובערבי ההופעות בקופות.

בתכנית:
תא, אדם וחוה, לקוי־חמה, נסיך האפלה.

מי מפחד ממה

דני בלק מציג

אבישלום דרור — מי מפחד מהיבגניה?
פרופ' בלק — מי מפחד מטלפטיה?

ת"א „בית־דור" הערב יום ו' 11.10 ב־9.30
כרטיסים: „הדרן", „קסטל", הקופה בבית־דור טל. 263178

גוקי אדלין

דני בלק מציג

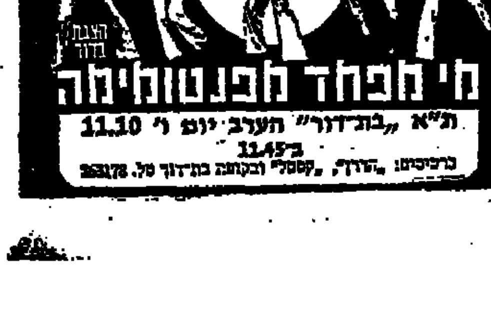

מי מפחד מפנטומימה

ת"א „בית־דור" הערב יום ו' 11.10 ב־11.45
כרטיסים: „הדרן", „קסטל" ובקופה בית־דור טל. 263178

פוותא לתרבות מתקדמת

ליל שבת 11.10 — ב־9.00: „מחכים לגודו" — מאת ס. בקט.

בחצות: זה הכל בינתיים (בינתיים זה הכל). יהונתן גפן ודני ליטני.

שבת 12.10 — ב־11:11 בבוקר: סדרה 11:11 „רביעיות דניאל" — בן ציון שמיר (שמוקלר) — כנור, מישה פרומן — כנור, מיכאל אפלמן — ויולה, צבי משקובסקי — צ'לו. בתכנית: היידן — רביעיה במי במול מג'ור אופ. 33 מס' 2 „הבדיחה", דביוסי — רביעיה מס' 1 בסול מינור, בטהובן — רביעיה בסי במול מג'ור אופ. 18 מס' 6.

מוצ"ש 12.10 — ב־8.30: רבקה מיכאלי — בערב שירים ופזמונים — „שעות נוספות".

ב־11.00: „ההנאות הקטנות שבחיים" — ערב ברכט בשירים ופזמונים.

יום ב' 14.10 — ב־9.30: הופעה פומבית של להקת הפלטינה שתצולם ע"י הטלויזיה.

יום ג' 15.10 — ב־9.00: „מחכים לגודו".

שנה אחרי „אוקטובר 1973 — אוקטובר 1974" העורכת שאול קנז

ההנאות הקטנות שבחיים

ערב ברטולד ברכט
שירים ופזמונים בלווי תזמורת
מירי אלוני-יוסי פולק
בני אמדורסקי

קרית־ביאליק „סביון"
הערב יום ו' 11.10 ב־11.00—9.30 (2 הצגות)
תל־אביב „צוותא" מחר 12.10 ב־11.00
יום ו' 18.10 בחצות
טלפון הקופה בצוותא: 250156/7 וביתר המשרדים.
ירושלים „החאן" מוצ"ש 19.10 ב־9.30

הסינמטק הישראלי

בית עבר העירה רח' פרכבסקי 4

שבוע של סרטים פולניים

12.10	ב־19.30:	קאנאל — אנדז'י וידא (תרגום אנגלי בלבד)
	ב־21.30:	פנינים ואפר — אנדז'י וידא
13.10	ב־18.00:	האנבדרים — אלכסנדר פורד
	ב־21.00:	סכין במים — רומן פולנסקי
14.10	ב־18.30:	כיצד להיות נאהבת — וויצק האס
	ב־21.00:	אנה רוצה לישון — מריאוש שמיילובסקי
16.10	ב־18.30:	המזל הפתול — אנדז'י כהק
	ב־21.00:	ההכרעה והגבורה — אלכסנדר פורד
17.10	ב־18.30:	סבק דיץ — סטכורזר, פזיליצקי
	ב־21.00:	יום אחרי המלחמה — אלכסנדר פורד

לילדים ולנוער: 17.10 ב־16.00: כלבלבי בית־פרש

טל. משרד: 284425 — טל. הקופה: 235865

היכל הבידור בית חיפה — הודעת התיאטרון

בהנהלת ארי בביאלי
רח' יוסף 47 טלפון 660900, 642342

תכנית חודש אוקטובר
ערב ערב (פרט לימי א')

- דודו דותן — מנחה ומארח
- טריו BIARGE — שלישיית להטוטנים ואקרובטים פנטסטיים מאיטליה
- סטיב אנד בוני — צמד זמרי נשמה ובלוז מאנגליה
- URSULA & ROY — סטריפטיז נועז מפריז
- לאס פאמפאס — ריקודים בקצב דרום אמריקאי

התיאטרון הלאומי הבימה

הקוטה
מוצ"ש 12.10 האולם הגדול
יום א' 13.10 האולם הגדול
מוצ"ש 12.10 האולם הקטן

התיאטרון הקאמרי תל אביב

השחף
מוצ"ש 12.10 • יום א' 13.10
פיקוד הגברת הזקנה
יום ב' 14.10
יום ג' 15.10
יום ד' 16.10
שלוש מסיבות
יום ה' 17.10 • מוצ"ש 19.10

התיאטרון העירוני חיפה

אולם נחמני ת"א — 8.30
נמר הבדבורה בהר מטולים ומודעים
15.10, 10.10
התקוה האחרונה של רחוב נחבבני 16.10, 10
כרטיסים במשרדים בציון ובמסגרת פות
מוצ"ש 19.10 היום

ג'ימי סמית

גדול נגני האורגן וזמר הג'אז

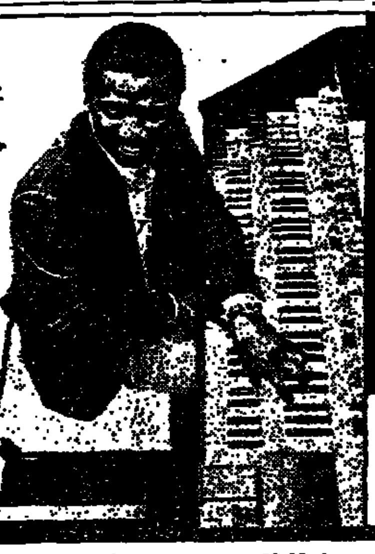

עם הגיטריסט ריי קראופורד ולהקתו
JIMMY SMITH
king of the electric organ

הופעת בכורה חגיגית
ירושלים „בנייני האומה"
מחר מוצ"ש 12.10 ב־8.30
כרטיסים: „כהנא", „בן־נאיים" ובקופת האולם

תל־אביב „היכל התרבות" יום א' 13.10 — יום ב' 14.10 ב־8.30
כרטיסים: רוקוקו, טל. 223663 וביתר המשרדים
רמת־גן „כנרות" יום ג' 15.10 ב־9.00
חיפה „אודיטוריום" יום ד' 16.10 ב־8.30

ג'ימי סמית ולהקתו הגיעו לארץ ויצאו ממנה ב„אל־על". נתיבי אויר לישראל.

המשרד: הפקות זוהר טל. 02-533509 מור הפקות טל. 440046

חג שמח עם יהודה ברקן

בקומדיה הנפלאה
נשבר לי...

לתושבי תל־אביב—יפו והסביבה
מחר מוצ"ש 12.10 „אלהמברה" ב־9.00
יום ג' 15.10 „אלהמברה" ב־8.30

הרצליה „חוד" הערב יום ו' 11.10 ב־9.30
מרחבים „בית העם" יום א' 13.10 ב־9.00
חיפה „תיאטרון עירוני" יום ב' 14.10 ב־9.00

כרטיסים: „צתוה" 31688 וביתר המשרדים.

תיאטרון „סטודיו"

תיאטרון השדרה

אתי גרוטס — עליזה מזרחי

ההצגה חוזרת
מצחיקה יותר!!
משעשעת יותר!!

הערב יום ו' 11.10 דמונגן „אורדע" ב־9.30
מחר מוצ"ש 12.10 ירושלים „אימקא" ב־9.00
יום ב' 14.10 קרית אונו „אור און" ב־8.45
יום ג' 15.10 תל־אביב „בית החייל" ב־9.00
יום ד' 16.10 רחובות „בית העם" ב־9.00
יום ה' 17.10 תל־אביב־יפו „אלהמברה" ב־9.00
יום ו' 18.10 גבעתיים „הדר" ב־9.15

הכינו כרטיסים מראש!

המשרד: תל־אביב, אלנבי 52, טל. 615944-5
הקפה ראשית „יוקי" טל. 222445

זאב רווח — אסיר 00

תל־אביב „בי ארלוזורוב" (אהל)
הערב יום ו' 11.10 ב־9.30
חיפה „שביט"
מחר מוצ"ש 12.10 ב־9.00
כרטיסים: „צתוה" 31688 ובמשרדים

להקת מחול בת דור

יום ה' 17.10	אולם „קרן" ב"ש	בשעה 8.30 בערב
יום ב' 21.10	אולם „בת־דור" ת"א	בשעה 8.30 בערב
יום ד' 23.10	אולם „בת דור" ת"א	בשעה 8.30 בערב
יום ה' 24.10	אולם „בת דור" ת"א	בשעה 8.30 בערב
יום ג' 29.10	אולם „בת דור" ת"א	בשעה 8.30 בערב
יום ד' 30.10	אולם „בת דור" ת"א	בשעה 8.30 בערב

כרטיסים להשיג: בב"ש, במשרד הבאה טלפון 78701 ובערב ההופעה באולם קלנוע „קרן". בת"א: משרדי בת דור, טלפון 263175 ובכל משרדי הכרטיסים. בערב ההופעה בקופת בת־דור, טלפון 263178.

איזהו חכם?

הרואה את הסרט
„חכם גמליאל"
ונהנה ונהנה!

הסרט שזכה במדלית כסף בפסטיבל אטלנטה
ממשיכים בהצלחה שבוע 4
בקולנוע „עצמון" — חיפה

לתושבי תל־אביב והסביבה — חוזרים לתל־אביב עם • שירי יוון • שירי הומש • בוזוקי

שירי תיאודורקיס

ת"א „בית־החייל" מחר מוצ"ש 12.10 בשעה 9.00

ליאור ייבגי — שרי חיסמן, מרים גלזון, יוסיפ שחם

יום ו' 11.10.74 — כ"ה בתשרי

ארו של ב...
...ריז שנפרדו מתפקידיהם

ליגה אנגלית

...ck & Decker
רח' מרדכי 50, ת"א, טל.
ירושלים, רח' יפו 210, טל.

בלאק אנד דקר מתכבדת
שהגיע
משלוח חדש
מארה"ב של
גברטורים
גנרטורים להשמל על בנזין המפורסם של בריגס אנד סטרטון (Stratton)
וגנרטורים להשמל על דיזל יוקרה של פיטר (Petter)
גדלים שונים לכל שימוש אחריות של 12 חודש
כמו כן הגיעו שואבי אבק תעשייתיים
כל המוצרים הנ"ל מיוצרים ע"י דקר, ארה"ב.

המבחר הגדול ביותר
גם ללא מסים
באולמי התצוגה שלנו המבחר הגדול ביותר של בביסה, תנורים, פריג'ידרים, ויזיות, שואבי אבק, סטריאו וכו'.
מגדולי בתי החרושת בעולם
מחלקה מיוחדת עוסקת לשבים פטורי מיסים ועולים חדשים

אוניברסלי בע"מ
תל־אביב, רח' אלנבי 75 טל.
חיפה, רח' הרצל 8 טל.

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע

מופעי תיאטרון ★ בידור ★ מוסיקה

אגוד האמרגנים והמפיקים בישראל

ההנאות הקטנות שבחיים — ערב שירי ברטולד ברכט
כרמי אלמה, יוסי פולק, בני אבנירמקי
קרית ביאליק „סביון" הערב יום ו' 11.10 ב־9.30
ת"א „צוותא" מחר 12.10 ב־11 בלילה וביום ו' 18.10 בחצות
ירושלים „החאן" מוצ"ש 19.10 ב־9.30

זאב רווח — אסיר 00
תיאטרון „גדיי" מציג:
ת"א „ב. ארלוזורוב" (אהל) הערב יום ו' 11.10 ב־9.30
חיפה „שביט" מחר מוצ"ש 12.10 ב־9.00
ת"א „ב. ארלוזורוב" (אהל) יום ו' 18.10 ב־9.30
כרטיסים: „עתיד" 31688 ובמשרדים

יהודה ברקן — נשבר לי...
תיאטרון „גדיי" מציג
הרצליה „דוד" הערב יום ו' 11.10 ב־9.00
יפו „אלהמברה" מחר מוצ"ש 12.10 ב־9.00
מרחבים „בית־העם" יום א' 13.10 ב־9.00

אתי גרוטס — עליזה מזרחי
רמת־גן „אורדע" הערב יום ו' 11.10 ב־9.15
ירושלים „אימקא" מחר מוצ"ש 12.10 ב־9.00
קרית אונו „אור־און" יום ב' 14.10 ב־8.30
תל־אביב „בית־החייל" יום ג' 15.10 ב־9.00

אולדון התיאטרון — Lee עושה אנשים יפים
הרביעיה חוזרת
יעקב בר־סירא, שמעון בר, גדעון זינגר, ראובן שפר
הערב 11.10 ב־11.00
מחר מוצ"ש 12.10
השבוע בימים ב' ג' ד' ב־10
יום ה' 17.10 ב־9.30
הבו כרטיסים מראש!
ת"א רח' מנדלי 7 • טל. 230039

ערב מוסיקה באו BARRELHOUSE JAZZ BAND (פרנקפורט)
DIXIELAND
עם זמרת בלוז בינלאומית ANGI DOMDEY
הופעות פרידה
ת"א „בית־ציוני אמריקה" הערב יום ו' ב־11.00 בערב
„החוף הירוק" מחר ב־5 אחה"צ
ת"א „בית החייל" מחר מוצ"ש 12.10 ב־11 בערב

תפוח זהב — שירי סשה ארגוב
חיפה „סביון" הערב יום ו' 11.10 ב־11.45
ירושלים „תיא. ירושלים" מחר מוצ"ש 12.10 ב־9.30
גבעת חביבה יום א' 13.10 ב־9.00

אריה אליאס — זורבה היווני
תיאטרון „עידן" מציג
הצגת בכורה
תל־אביב „בית־דור" מוצ"ש 2.11 ב־9.00 בערב
כרטיסים במשרדים

ראובן בר־יותם — היידה יפו!
גבעתיים „שביט" יום ו' 25.10 ב־9.00
ירושלים „אימקא" מוצ"ש 26.10 ב־8.30
ראשון־לציון „תפארת" יום ב' 28.10 ב־9.00
הזמנה: „עתיד" 31688 ובמשרדים

יוסי בנאי — פרצוף של צועני
חולון „רינה" הערב יום ו' 11.10 ב־9.30
ירושלים „החאן" מחר מוצ"ש 12.10 ב־9.00
חיפה „בית אבא חושי" יום ו' 18.10 ב־9.30
רמת הכובש 21.10 ב־8.30

רבקה מיכאלי — בשעות נוספות
נהריה „הוד" הערב יום ו' 11.10 ב־9.30
ת"א „צוותא" מחר מוצ"ש 12.10 ב־8.30
ירושלים „ויוה" (אוניבר) יום ד' 16.10 ב־9.00

בילבי
גבעתיים „שביט" היום יום ו' 11.10 ב־9.30 אחה"צ
קרית ביאליק „סביון" יום א' 13.10 ב־4.00 אחה"צ
עפר „ירקדו"
יום ב' 14.10 ב־4.00 אחה"צ
פתח־תקוה „שלוה" יום ג' 15.10 ב־4.00 אחה"צ
כפר־סבא „כסלי" יום ד' 16.10 ב־4.00 אחה"צ

להקת בוורת — סיפורי פוגי
הצגות אחרונות
באר־שבע „גילת" הערב יום ו' 11.10 ב־9.45
ערד „מרכז קהילתי" מחר 12.10 ב־7.00, וב־9.30
גבעתיים „שביט" יום ו' 18.10 ב־9.45

אופס"ד ספורי — הגשש החיוור
הצגות בכורה
פרדס־חנה „רקלי" 21.10, 22.10
אשקלון „רהלי" 23.10, 24.10
קרית־ביאליק „סביון" 25.10

חותנת עליזה ומזיזה (שייקספיר)
קומדיה מאת שושה הנודר „שיר עירש"
בהשתתפות עדנה פלידר, אברהם מור, חנה לסלו
יפו „אלהמברה" הערב יום ו' 11.10 ב־9.45
רמת־גן „אורדע" יום ו' 18.10 ב־9.30

מוישה ונטילטור
יעקב בודו בקומדיה הצבאית
גבעתיים „הדר" הערב יום ו' 11.10 ב־9.45
ירושלים „בית־העם" מחר מוצ"ש 12.10 ב־9.00

הכניתו של דן אלמגור — טוב לאהוב
תיאטרון „לירי" מציג
גבעתיים „שביט" הערב יום ו' 11.10 ב־9.15
חיפה „עירוני א'" מחר מוצ"ש 12.10 ב־8.30
תל־אביב „אלהמברה" יום ב' 14.10 ב־8.30

לונה פרק — ביריד המזרח
פתוח במוצ"ש 12.10
יום אחרון בעונה זו!
הלונה פרק יפעל שוב באביב עם מכשירים נוספים חדישים.
הכניסה לעיר השעשועים חופשית.

תיאטרון יובל בעת מציג: ערב שירי המשוררת רחל
דבורה ראובני, חנן יובל, דני כץ
תל־אביב מוצ"ש 12.10 — כל הכרטיסים נמכרו
תל־אביב יום א' 13.10 — כל הכרטיסים נמכרו
יום ב' 14.10 — לחיילי צה"ל

זכור להזמין כרטיסים בטלפון בקופת התיאטרון בערב ההצגה

פרסום בבקין

מרכז החאן הירושלמי לתרבות ולבידור

הערב יום ו' 11.10 בשעה 3.00 אחה"צ סרט לילדים: „נתיב הפילים" ובשעות 8, 10, 12 בערב סינימה חאן: „המערבולת"

מחר מוצ"ש 12.10 „פרצוף של צועני" יוסי בנאי בערב שירים ופזמונים בשעה 9.00 בערב

יום ב' 14.10 קונצרט מרגא של מרכז מוסיקלי ים: „כשכנות שאננים" בהדרכתו של אלכסנדר (סשה) שטייר בשעה 8.30 בערב

יום ד' 16.10 ערב פולקלור לתיירים עם „עבלי" בשעה 9.00 בערב

יום ה' 17.10 החוג לתולדות התיאטרון של האוניברסיטה העברית מציג: „מכונת התופת" על פי ז'אן קוקטו ההצגה בצרפתית בשעה 8.00 בערב

החאנברס קברט מאמרי על כוס יין פתוח ערב ערב, משעה 9.30 חוץ מיום שישי

יום ו' 18.10 סרטי ילדים ב־3.00 אחה"צ סינדרלה (חלום דיסני) 8, 10, 12 בערב סינימה חאן „הספקיף" סרט פרובה

מועדון 77

ישראל גוריון
בתכניתו „עומד לי על קצה הלשון" שירים נסים
ערב ערב בשעה 11.00 בלילה
בליל שבת 2 הצגות ב־10.00 וב־12.00

בכל יום א' בשעה 10.30 בערב **אבי קורן ודודו דותן** מעלים באוב מגזין אקטואלי

בכל יום ג' בשעה 5.00 אחה"צ **מגזין לנשים** עם קפה ועוגה עם דודו דותן ואבי קורן ואורחים ואורחות והצגות ותגובות

משקאות וארוחות במחירים מיוחדים לאורחי המופעים

תא, בן יהודה 77 טל. 230000

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת ת"א — אודיטוריום בר־שירה
מועדון הסרט הטוב ביום ו' 11.10.74 בשעות 22.00, 24.00
יוקרן סרט מעולה בהשתתפות דסטין הופמן
★
במוצ"ש 12.10.74 בשעה 21.00
יוקרן סרט מתח והרפתקה בהשתתפות אלי ואלך ורנורי פק

אבישלום דרורי — מהפנט
★ היפנוזה שימושית
★ גמילה מעישון בעזרת היפנוזה
★ לימוד אנגלית בעזרת היפנוזה
★ הרזיה בעזרת היפנוזה
★ בעיות ? !
★ יעוץ בעניני משפחה
פרטים תל־אביב טלפון 266349

האגודה למען החייל בתל־אביב־יפו

בואו לשחק „בינגו"

המשחק המלהיב, החדש והמרתק
במוצאי־שבת, 12.10.74, בבית־החייל, רח' ויצמן 60, תל־אביב, בשעה 9.00.
כל ההכנסות
קודש לפעולות למען חיילינו

בני ברית — לשכת אמונים

תצוגת אופנה
דגמי חורף 1974/5

המשתתפים:
גדעון אוברזון
אופנת ניבה
פרוות רונר

התצוגה תתקיים ביום רביעי, ל' תשרי תשל"ה (16.10.74) בשעה 8.00 בערב באולם בני ברית, רח' קפלן 10 תל־אביב.
כרטיסים במקום
ההכנסות קודש למטרות צדקה

תיאטרון ירושלים רח' מרכוס 20 טלפון 67167 THE JERUSALEM THEATRE

קנה מנוי לתיאטרון
★ 5 הצגות לפי בחירת המנוי
★ הנחות למרבית המופעים והקונצרטים
★ עלון הינם לפני כל הצגה ישלח הביתה
מספר המקומות מוגבל
פנה עוד היום
הקופה פתוחה כל יום בין השעות 16.00 - 20.00

מסעדת הבוסתן

בהנהלה חדשה
לרשותכם מטעמי דרום אמריקה ואירופה מעשי ידיו של ה־CHEF המקסיקני SENOR GORGE
ערב ערב משעה 7 מוסיקת רקע וריקודים אינטימיים
ארוחות צהרים לקבוצות בלבד לפי הזמנה
★
ירושלים, רחוב יפו 68 טלפון 02-231675
סגור בימי שני — חניה במקום

חוג למוסיקה קמרית בחיפה
קונצרט הפתיחה
מוצאי שבת 19 באוקטובר 1974
בשעה 20.00 בדיוק ולא ב־12.10 כפי שפורסם בטעות.

מערכות סטריאו
אצל פוטו סטריאו פספורט בן־יהודה 8 ת"א
יותר זול!

לחברה דתיים
ב"ה במוצ"ש כ"ו תשרי 12.10.74 משעה 8.30
באולם בני־ברית רח' קפלן 10 ת"א
בתכנית: הבדרנים
צחי נוי ואלי גורנשטיין (חומה זמגדל)
רוקדים לצלילי תזמורת

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV
קולנוע דרייב־אין ת"א
קולנוע „דרייב־אין" טל. 477177
הקולנוע ללא בעיות חניה • בייביסיטר • ופרסיות

הצגה ראשונה בשעה 7.35
האגדה המוסיקלית הנפלאה לכל הגילים!
• ג'ודי גרלנד
• פרנק מורגן
„הקוסם מארץ עוץ" "THE WIZARD OF OZ" — שבוע 2

הצגה שניה בשעה 9.45
בכורה ארצית
מיוחד! לאוהבי סרטי אימים עם כוכבי סרטי המתח
★ ג'ון קולינס
★ פיטר קאשינג
„בסבך האימה" "TALES FROM THE CRYPT"

הצגת חצות: במוצ"ש 12.10 ב־12.30
★ סטלה סטיבנס
★ שלי ווינטרס
בסרט המתח
„חדר השגעונות" "MADROOM"

יהודה ברקן
זאב רווח
הסרט שכולו הנינה
צ'רלי וחצי
סרט בו ישראל צחוק ובידור של הלב
• אריה אליאס • קרנה פליר • גאולה נוני • חיה קציר • אליעזר מיכאלי • ציפורה צפיר • אריה מוסקונה
בימוי: בועז דוידזון
זכה בפרס השנה כסרט הטוב ביותר.
שבוע 9
בגת ובעונה אחת ב־10 בתי קולנוע

תל־אביב „סינרמה"	חיפה „מאי"	גבעתיים „הדר"	חולון „בבלי"	ראשל"צ „מגדל"
ירושלים „אוריון"	פתח־תקוה „שלוה"	באר־שבע „אורות"	בת־ים „בבלי"	אשקלון „סמדר"

במת בר אילן
אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת בר אילן
במוצ"ש 12.10.74 כ"ו תשרי תשל"ה בשעה 1.30 יופיע אי"ה באודיטוריום
דני גרנות
בתוכניתו — לאהוב את החיים
בתוכנית משירי נעמי שמר ושירי רחל.
רקודים במועדון לאחר ההופעה.
הכניסה עם תעודות סטודנט בלבד.
תחבורה חזרה מובטחת.

הבימה — התיאטרון הלאומי

חתונה — מין קומדיה
תל־אביב האולם הגדול
מחר מוצ"ש 12.10
יום א' 13.10
יום ב' 14.10
יום ג' 15.10
יום ד' 16.10
יום ב' 21.10
יום ג' 22.10
יום ד' 23.10

הו, הו, יוליה — קומדיה
מאת אפרים קישון
בהשתתפות
אריק לביא, יהודה אפרוני, שושיק שני
הצגות ה־200
תל־אביב האולם הקטן
מחר מוצ"ש 12.10
יום א' 13.10
תל־אביב האולם הגדול
יום ב' 14.10
מוצ"ש 19.10

מסע יום ארוך לתוך הלילה
מאת: יוג'ין או'ניל
עברית: עדה בן־נחום
ההצגה: מייקל מיצ'ם
הציור: יוסף קארל
מוסיקה: פולדי שצמן
משתתפים: מרים זוהר, שמעון פינקל, מישא אשרוב, אלכס פלג, מרים אברון
הצגות בכורה
תל־אביב האולם הקטן
מוצ"ש 19.10
יום א' 20.10

ב"ה בתשרי — בבתי הקולנוע

בית הבראה ע"ש גוטספלד
מעלות טל' 04-979881
מזמין לחופשה בלתי נשכחת
את אלה שלא הצליחו להגיע אלינו בעונה.
* אוירה נעימה ומיוחדת.
* נוף מקסים של מעלות.
* בריכת שחיה.
* חימום וקרור בכל חדר.
אפשרות גם לכנוסים ומפגשים חברתיים במקום.
פרטים והזמנות: בית גוטספלד מעלות טל' 04-979881
משרדי נהריה-טון — נהריה בנין אגד טל' 04-921777
עכו, ויצמן 14 טל' 04-912666

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים — האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעות על
הרצאת אורח (באנגלית)
של
פרופ' ויליאם א' נירנברג
מנהל מכון סקריפס לאוקיאנוגראפיה, לה הויה, קליפורניה
על
מגמות מחקר באוקיאנוגרפיה
ביום רביעי, ל' בתשרי תשל"ה (16.10.1974) בשעה 20.00,
בבית האקדמיה, רח' ז'בוטינסקי 43, טלביה ירושלים
הציבור מוזמן

אוניברסיטת בר-אילן
המזכירות האקדמית
לסטודנטים אשר טרם ערכו את תוכנית למודיהם לשנת הלימודים תשל"ה
ניתנת ארכה מיוחדת לערוך את תוכניות הלימודים בימי ההרשמה למאחרים.
יום שני כ"ח בתשרי תשל"ה 14.10.74 לפנה"צ.
יום שלישי כ"ט בתשרי תשל"ה 15.10.74 לפנה"צ.
יום רביעי ל' בתשרי תשל"ה 16.10.74 לפנה"צ.
לאחר המועדים הנ"ל לא תאושר תוכנית לימודים אלא לאחר החלטה מיוחדת ובתוספת תשלום מיוחד של 100 ל"י.

אוניברסיטת תל-אביב
היחידה לרישום ולקבלה
מודיעה
על מועד נוסף של מבחן המיון באנגלית
מועד נוסף של מבחן המיון באנגלית למועמדים לשנת הלימודים תשל"ה, שלא נבחנו בו מסיבה כלשהי, ייערך ביום ד' 16.10.74 בשעה 09.00, בבנייני האוניברסיטה.
רשימת חדרי המבחן תתפרסם על לוח המודעות שעל יד היחידה לרישום ולקבלה בבניין מכסיקו בבוקר יום המבחן.
הזמנות אישיות לא תישלחנה

אוניברסיטת תל-אביב
המחלקה למדעי-הסביבה
אוניברסיטת תל-אביב מודיעה על
המשך ההרשמה ללימודים
לקראת התואר מוסמך במדעי הסביבה בתחום:
גיאולוגיה של הנפט
הנושאים שינתנו במסגרת זו הם: גיאולוגיה של נפט, יסודות הנדסת הנפט ומאגרים, שיטות עבודה בגיאולוגיה ותת קרקעית, מחשבים בגיאולוגיה, אנליזה של אגנים סדימנטריים, נפט במזרח התיכון, סמינר בבעיות מתקדמות במחקרי נפט.
המסלול מיועד לבעלי תואר ראשון במדעים מדוייקים, הנדסה, גיאולוגיה וגיאוגרפיה.

אוניברסיטת תל-אביב
הפאקולטה למדעי החברה
החוג למדע המדינה
להלן פירוט מועדי כנסים ומועדי ייעוץ ורישום לחוג:
שנה ב' — הכנס ייערך ב-13.10.74 שעה 11.00, נפתלי 318. ייעוץ ורישום אחרי הכנס.
שנה ג' — הכנס ייערך ב-13.10.74 שעה 13.00, נפתלי 318. ייעוץ ורישום ייערך ב-16.10.74 שעה 16.00—17.00.
מ.א. — כנס תלמידי שנה א' ייערך ב-17.10.74 שעה 11.00. ייעוץ ורישום לכל תלמידי מ.א. ייערך ב-20.10.74 10.00—14.00.
אלה הם מועדים סופיים.

שטיחים פרסיים
טיב מעולה • תוצרת „קאשן" • משלוח חדש •
מחיר סיטונאי, אפשר בכמויות
— * —
לפנות: טל. 03—250287-8.

מרכז מוסיקלי ירושלים
[משכנות שאננים]
בשיתוף עם בית ציוני אמריקה ת"א
קונצרט - סדנא
מוסיקה קאמרית
בהדרכתו של
אלכסנדר שניידר
(מנהל פסטיבל קאזלס)
בבית ציוני אמריקה (אולם גולדשטיין)
רח' דניאל פריש 1 ת"א, ביום ראשון 13 אוקטובר בשעה 20.3
דמי כניסה 3 ל"י. כרטיסים להשיג בבית ציוני אמריקה.

מרכז מוסיקלי ירושלים
[משכנות שאננים]
קונצרט - סדנא
מוסיקה קאמרית
בהדרכתו של
אלכסנדר שניידר
(מנהל פסטיבל קאזלס)
בחאן הירושלמי
בשבת 12-10 בשעה 18.30
כניסה חפשית. כרטיסים להשיג בקופת החאן.

המרכז הקהילתי ע"ש גרוס רוממה
אגף המבוגרים
רחוב זכרון יעקב 5 ירושלים
לתושבי שכונת רוממה
נמשכת ההרשמה לחוגים:
צילום
שומרי משקל
סדור פרחים
פוליטיקה ואזרחות
ידיעת הארץ
ציור ופיסול
כמו כן מתקיימות פגישות ראשונות בחוגים הבאים:
קוסמטיקה 15.10.74 בשעה 16.30
אנגלית יום א' 20.10.74 בשעה 20.30
ידיעת הארץ 23.10.74 בשעה 19.30
חוג לפוליטיקה ואזרחות פגישה ראשונה עם העתונאי ברוך נאדל 16.10.74 בשעה 20.00.
ההרשמה כל יום בין השעות: 8.00—13.00, 16.00—20.00 במשרד המרכז הקהילתי.

מערכות סטריאו משוכללות
במבחר גדול לכל כיס
אצל פוטו-סטריאו ספפורט בן-יהודה 8 תל-אביב

בהזדמנות
הגיע מלאי גדול של
מדפי עץ ופורמייקה
בגדלים ובצבעים שונים טוב לבית ולחנות אספקה מיידית
כמו כן הגיעו דברי עץ שונים
פישמן יבואנים
דיזנגוף 260, תל-אביב.

חוגים לקרמיקה
לנוער ולמבוגרים
בסטודיו של אמן בירושלים
טל: 02-271442,
02-35108.

רהיטי סקאנדיה ירושלים
חלום שמתגשם!
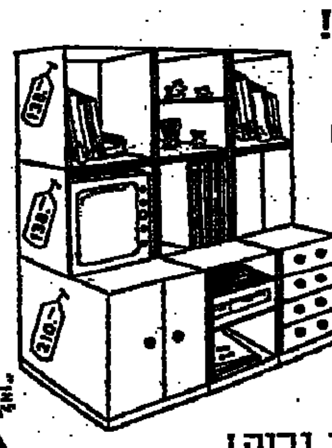
אנו מציעים לך רהוט מודולרי באיכות ובעיצוב **סקנדינביים** במחירים נמוכים ללא תחרות
הספקה ישירה - מהיצרן לצרכן.
רח' שלומציון המלכה 14
טל. 226278
ירושלים
מיחידה ליחידה-ביתך נבנה!

ערב ריקודים ובידור
ייערך במוצאי שבת 12.10.74 ובכל מוצ"ש
באולמי רות
רח' בן-יהודה 84, ת"א
מול קולנוע „בן-יהודה"
עם להקת **האלמוגים**
בהכנית
חופני
משפחת סולימן

הלילה הגדולה

שבוע 8 „סטודיו" ת"א
•
שבוע 6 „רון" חיפה
•
„רחלי" אשקלון

מועדון 2.2 במבניון
יום שישי 11.10.74
* שני סרטי קולנוע הלוחם האחרון בהלה בשוק השחור
* ריקודים לצלילי תקליטיה
* בהצגת בכורה: „תפוח זהב" ערב שירי משה ארגוב (תחבורת להדר וקריות בסוף הערב)
במוצאי שבת
פעילות רגילה של דיסקוטק, סרטים וריקודי עם.
יום שלישי 15.10.74 ריקודי עם, דיסקוטק והסרט: „פרשת המדענים שנחטפו"
הכניסה לסטודנטים ולבנות בלבד

אל תחמיץ את
עדנה פלידל
בקומדיה
חותנת עליזה ומזיזה

מועדון פריז
הלילה 12—10
רח' הירקון 106, מול מלון „דן" טל. 236605
* חדוה בישי
* גולדי האן
בסרט המתח „השוד האלגנטי"

נגנבה מכונית
קורטינה XL
אוטומטית, בצבע כחול
מס' 920-365
מרחוב המגדל 25 גבעתיים ביום 1.10.74
המוצא יתקשר טל. 289604, 286736; בשבת 449094, או לתחנת המשטרה הקרובה ויבוא על שכרו.

תיאטרון המקסים
במוצ"ש 12.10.74
הלהקה המעולה
עונות השנה
הזמר **דוד גבאי**
* הנרגילות יקרות ערך
בנין קולנוע מקסים (בכרמיאל)

בית הצנחן
רמת-גן
מוצאי שבת 12.10.74
ריקודים ובידור
בתוכנית:
גבי שושן ותזמורתו
ריקודים לצלילי
הכוכבים הכחולים

מגרש השדים
THE EXORCIST
סרטו של ויליאם פיטר בלאטי
במאי: ויליאם פרידקין

שבוע 2
תל-אביב
„אסתר"
„לימור"
•
החל ממוצ"ש 12.10
חיפה
„מירון"
„עצמון"
9.00, 6.45, 4.00

מועדון בר-מינן
בחסות אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת תל-אביב בהנהלת דליק
מארח הערב את הזמר
לוליק
ריקודים לצלילי תזמורת
עונות השנה
*
מחר מוצ"ש 12.10
ערב ריקודים
באולם ממוזג אויר לצלילי התקליטיה עשירה
*
הכניסה לסטודנטים/יות בלבד

מועדון גת
אבן גבירול 62
הערב, ב-10.00, 12.00
* אלן דילון
* ז'אן גאבין
* לינו ונטורה
כנופיית הסיציליאנים

שבוע בבתי הקולנוע

ירושלים

במוצאי שבת: 7.30, 9.30
בימי חול: 3.45, 7.00, 9.00

אדיסון: 7.15, 9.00 — תשוקות מבלא הנשים
אורביל: הקומדיה הארטיסטים בסופרמרקט
אוריון: טרם הקרמה — אחים כנים
אורנע: שבוע 2 ברברה סטרייסנד הכל למען פיט
ארמון: שבוע 2 מיליה מונרו — ניק למון חכים ומשיכה
הבירה: שבוע 3 ברט לנקסטר אלן דילון בקורפיו
חן: לינו ונטורה, מרגנואו סביאו שנה טובה לאהבים
ירושלים: ולטר מתיאו צ'ארלי ואריק
מיטשל: שבוע 7 יהודה ברקן צ'ארלי וחצי
סמדר: גלנדה ג'קסון אוליבר ריד נשים אוהבות
עדן: שבוע 2 טוני קרטיס בנוקסו של גולן לפקה
רון: דיאן אוניל, מאמום אוניל ירח של נייר

רמלה

המגדל: 7.15, 7.30 שבוע 2 שייקה אופיר אבו אל בנאת

לוד

בשעות: 7.00, 9.15
אורלי: מרגס היל — ההורד אנחנו עבבנים
נוה-דית: 7.00, 9.00 — שייקה אופיר אבו אל בנאת
תרבות: אנטוני קווין הדוד מת

ראשון-לציון

בשעות: 7.15, 9.15
נטמן: שבוע 3 יהודה ברקן צ'ארלי וחצי
ראשון: ליב אולמן השגעת המקסים
תפארת: 6.45, 9.15 — דסטין הופמן פרפר

נס-ציונה

גלה: 7.00, 9.00 — קלינט איסטווד מיסטי

רחובות

בשעות: 7.15, 9.30
בית העמלים: טרם הקרמה הלוסם
חדר: צ'ילי צ'פלין הדיקטטור הגדול
חן: ג'ק למון, ג'וליים מילס אבנטי

אשדוד

אשדוד: 7.30, 9.30 — התחתנו הכים
דגון: 7.15, 9.30 ולטר מתיאו צ'ארלי ואריק

קרית מלאכי

בשעות: 7.30, 9.30
בידור: לינו ונטורה ברבשים וקשוחים
חוד: שלום להסירה שלום

אשקלון

רחל: 8.00, 10.00 מישל פיקולי הזלילה הגדולה

שדרות

חן: 7.30, 9.30 — טרם המתח היגשוף

נתיבות

שבים: 7.30, 9.30 — ג'ים בראון שלושת העוקבים

רמת-גן גבעתיים

בשעות: 7.30, 9.30
ארמון: 7.15, 9.30 — הקומדיה ההומעה המטורפת
אורדע: שבוע 3 הארטיסטים בסופרמרקט
אורלי: לגדר בוונקה הברבטיםט
ארמון: 6.30, 9.00 שבוע 2 ולטר מתיאו אודנטי
גלאור: 7.15, 9.30 דיאנה רוס הליידי שרה בלוז
הדר: שבוע 6 יהודה ברקן צ'ארלי וחצי
לילי: 7.15, 9.30 שבוע 11 אל פאצ'ינו פרנק סרפיקו
רמה: 7.15, 9.30 — הסינדיקט ישלם
רמת-גן: שבוע 3 גול ניומן רוברט רדפורד קיד וקסידי
שבים: 7.15, 9.30 אריק איינשטיין שיכורים בדרכות

קרית-אונו

אורי-און: 7.00, 9.15 — הסכם השחור

אור-יהודה

7.30 הנוסעים במערב
9.30 אני אוהב את גרושתי

חיפה

מוצאי שבת: 6.45, 9.00
בימי חול: 4.00, 6.45, 9.00

אורדן: 6.00, 9.00 שבוע 2 מרלון ברנדו הסנדק
אורה: שבוע 4 טוני קרטיס לפקה
אורלי: שבוע 6 הורי אלו בנגדתי
אמפי-תאטרון: מרגס היל ההורד אנחנו עבבנים
ארמון: ג'ים בראון סלמר מבגה שביט
בית השפיליד: פיטר פונדה יום אי האגדה
גלאור: מנדבות השכבה קופי
חן: שבוע 16 רוברט רדפורד העוקץ
כרמל גנים: הכרם התותרה הפלוניתה במאסטנבבל
מוריה: 7.00, 9.00 שבוע 3 רב וקדול ושר האלים
מירון: סקס פון סירוב מגרש השדים
נוף: 6.45, 9.00 — הספירה לאחור
עצמון: סקס פון סירוב מגרש השדים
פאר: שבוע 6 יהודה ברקן צ'ארלי וחצי
רון: ברברה סטרייסנד הכל למען פיט
שבים: אוליבר ריד שלושת המוסקטרים
שמשי (נוה שאנן): פול ניומן ריצ'רד וודפורד כלבים ירו בניו
בית העם (ק. חיים): 6.30, 8.45 הול גלדש כי רצה את שירה
הדובר (ק. חיים): 6.30, 8.45 לנה פרטר כאמר X
סביון (ק. ביאליק): 7.00, 8.15 כי ראו את שירה
כרמל (קרית ים): 7, 9.15 מרגס היל קוראים לי און אחה
זהר (ק. מוצקין): 6.30, 9.00 האפטן באמריקה
יובל-אור (ק. מוצקין): 6.30, 9 — השימה המסתוריות
גלרידו: 7.00, 9.00 שבוע 2 לואי דה פינס רבי יעקב

קרית-שמונה

תרבות: 6.15, 8.30 — אדבפרים

פרדס-חנה

כנור: 6.45, 9.00 רומי שניידר סיזאר ורוזלי

חדרה

דקל: 7.00, 9.15 קלינט איסטווד צבי קיר

חדרה

בשעות: 7.00, 9.15
חדרה: שבעת אלותי המרמה
הוד: אלן דילון אין עשן ללא אש

נתניה

שרון: 7.00, 9.30 פול ניומן רוברט רדפורד העוקץ

הרצליה

דננה: 7.00, 9.00 שבוע 2 בלים קלי שלושת המוסקטרים
דוד: 7.15, 9.30 ג'ורג' סגל אני אוהב את גרושתי
היכל: 7.15, 9.15 צ'ילי צ'פלין הדיקטטור הגדול
תפארת: 7.00, 9.15 אל פאצ'ינו סרפיקו

כפר-סבא

חן: 7.15, 9.30 פארק האהבה
עמל: 7, 9.15 ג'ולי כריסטי הפרוזדים העליזים

פתח-תקוה

אורה: 8.30 גולדי הון שוגרלנד אקספרס
הדר: 7.15, 9.15 רקוב ארוב עם שחר
היכל: 7.00, 9.15 הלמר מתיאו פים דמיליו
שלום: 7.15, 9.30 שבוע 7 נאמרו: צ'ארלי וחצי

תל-אביב

שבת: 7.15, 9.30
4.30, 7.15, 9.30

שבוע 3 הצגת בכורה — אנחנו עבבנים
שבוע 2 9.00, 6.00 — ברנדו הסנדק
שבוע 3 אלוהים בלר מתרלבר פרנלים
שבוע 30 9.40 7.05 — ביתם השוקע
שבוע 2 בכורה ארצית סירוב מגרש השדים
שבוע 3 הצגה ארצית דודה פיים
שבוע 8 — ליפור לפני השפורה
שבוע 8 הצגת בכורה — אמריקן גרפטי
שבוע 7 9.30, 7.30 — כבוים לוחמים
7.15 הקוסם מארץ עוץ 9.45 בסבר האימה
שבוע 3 הצגה בכורה טוני קרטיס
שבוע 3 9.30 7.30 — שואו: הסוכת אש
שבוע 7 קרול בייקר אוצות הגוף
שבוע 11 ג'אן אוניל ירח של נייר
שבוע 2 בכורה ארצית סירוב מגרש השדים
ברברה סטרייסנד הכל למען פיט

קולנוע „דרייב-אין"
הקוסם מארץ עוץ
THE WIZARD OF OZ

* לין פולנים
* פיטר קושינג
בסבך האימה
FROM THE CRYPT
* טסלה סטיבנס
* שלי ווינטרס
חדר השגעונות

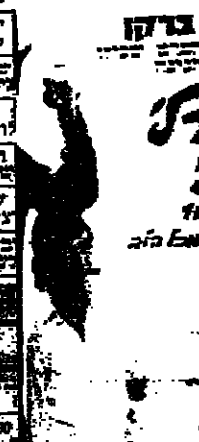
שבוע 9

חולון
9.30, 7.30
7.00, 9.30 שבוע 2 — קרטיס לפקה
שבוע 7 — ברקן צ'ארלי וחצי
קרול בייקר
9.15, 7.15 — סטנלי בייקר
9.30, 7.15 — סטרייסנד בר היינר

סקסטיבה
סוקולוב, קפלן 4
שישי 11.10.74
בשעות
24.00, 22.00, 14
Hitchcock
Lee Marvin
Toshiro Mifune

במת בר
אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת תל-אביב
במוצ"ש 12.10.74 כ"ו תשרי תשל"ה
יופיע אייה באוניברסיטה
דני גרון
בתכניתו — לאהוב את...
בתכנית משירי נעמי שמר ושירי...
ריקודים במועדון לאחר ההופעה.
הכניסה עם תעודות סטודנט בלבד.
התזמורת חזרה מובטחת.

מועדון קולנוע יהודה
הערב ב-10.00
אלי גלר
„המרוץ"
הלילה ב-12.00
„מזימות בינלאומיות"

„סינמה 1"
ת"א, יונה הנביא 2
שפת הים, טל. 57952
בשעות 10—12
„השיטה ההולנדית"
עפ"י ספרו של אליסטר מקלין
המקומות מסומנים

„מוצ"ש, 10.30 ב-10.00
סרט המעולה
„חמשת המקצוענים"
רח' דיזנגוף 101
(פסג') טל. 226226

מועדון דרייב-אין
בערב, ביום, בשעות 8.00—13.00
טל. 446172
השערים ימנעו בשעה 10.30 בדיוק

אל תחמיץ את
אברהם מור
בקומדיה
חותנת עליזה ומזיזה

הערב 11.10
בשעות 12—10
* חיים טופול
* מיה פארו
בקומדיה
„העין הציבורית"
בבנין „נאות אביב" ת"א
אבן גבירול 30, 255209
ע"י אולמי „צוותא" „מדדור"

صكان الرمل

לוח

● יום ששי ✱ כ"ה בתשרי תשל"ה ✱ 11 באוקטובר 1974 ✱ שקיעת החמה: 18.14 ✱ זריחתה מחר: 6.40
● פרק יומי: דברי הימים ב, י"ח
● משנה יומית: כלים, ח, ו—ז
● דף יומי: בכורים, ז
● הלכה יומית: ערובי תחומין, ח—יב, ג—א
● פרשת השבוע: בראשית

● יום שבת ✱ כ"ו בתשרי תשל"ה ✱ 12 באוקטובר 1974 ✱ שקיעת החמה: 18.12 ✱ זריחתה ביום א': 6.41
● פרק יומי: דברי הימים ב, י"ט
● משנה יומית: כלים, ח, ח—ט
● דף יומי: בכורים, ח
● הלכה יומית: ערובי תחומין, תיג—יד, א—ב
● פרשת השבוע: בראשית

ברדיו

(ראה „ימים ולילות" עמודים 46—47)

בטלוויזיה

(ראה „ימים ולילות" עמוד 47)

רופאים

תל־אביב והמרכז

ד"ר הר־אבן, אפשטיין 6, טל. 443281.
מד"א טל. 614333 שירות אמבולנסים ובמקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.
עזרה ראשונה לטיפול בשיניים בברפאות ההסתדרות ברח' שינקין 31 ת"א, טל' 288098 בערבי שבת 17.00 אחה"צ — 21.00. בשבת 9.00 — 13.00 לפנה"צ.

קופ"ח „מכבי"
תל־אביב — שישי (מ־14.00 אחה"צ עד 07.00 בבוקר למחרת): מד"א טל' 101.
שבת: (מ־07.00 עד 20.00 בערב): ד"ר מרק דוגה (כללי), הוסטמנאים 4, טלפון 248228; ד"ר כהן פבוס (ילדים), מוזיר 3, טל' 443287. מ־13.00 אחה"צ עד 07.00 ב־בוקר יום א' — מד"א, טל' 101.
גוש־דן — שישי (מ־14.00 עד 19.00): ד"ר פייגל (כללי), ר"ג, גורדאר 8, טל' 738001; ד"ר איזלסון (ילדים), ר"ג הרצל 1, טל' 726680. מ־19.00 עד 07.00 בבוקר — רופא תורן במד"א ר"ג, הגלגל 42, טל' 781111.
שבת: (מ־07.00 עד 20.00 בערב) ד"ר גולדשטיין (כללי), רמת־גן, שלם 18, טל' 762988; גב' ד"ר גיטנבאום (ילדים), ר"ג שרה אהרונסון 23, טל' 769377. מ־20.00 עד 07.00 ביום א' — רופא תורן במד"א ר"ג, הגלגל 42, טל' 781111.
בת־ים: טל' 863333.
חולון: טל' 843133.
לוד: טל' 962133. מ־19.00 ביום ו' עד 06.00 בבוקר יום שבת ומ־19.00 ביום שבת עד 06.00 בבוקר יום א'.
קרית־אונו: מ.ד.א. 4־781111.
פתח־תקוה: טל' 912333.

קופ"ח „מאוחדת"
תל־אביב: מד"א, טל' 101.
גוש־דן: מד"א: טל' 781111.
בת־ים: מד"א, טל' 863333.
חולון: מד"א, טל' 843133.

נתניה והשרון

קופ"ח „מאוחדת"
נתניה: מד"א, טל' 2333/4.
רמת־השרון: מד"א, 981333.
הרצליה: ד"ר פרילינג 930230.
כפר־סבא: ד"ר קראוס 925772.

הוד השרון: ד"ר רשף, 924133.
אבן־יהודה: ד"ר כץ, 99439.
קופ"ח „מכבי"
נתניה: טל' 4—2333.

ירושלים

קופ"ח „מכבי"
שירות לילה
מד"א, טל' 523133 שירות אמבולנסים ומקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.
קופ"ח „מאוחדת"
שירות רפואי לילה מ־8 בערב עד 7 בבוקר, מד"א, טלפון 54122/4.

חיפה והצפון

רופא תורן כללי (ילדים), טל' 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים), רח' הלל 43, טל' 524922; מד"א: טל' 101, מ־9 בערב עד 7 בבוקר.
קופ"ח „אסף"
רופא תורן כללי וילדים — טלפון 254530.
קופ"ח „מאוחדת"
נצרת: ד"ר עטאללה, טלפון 54096.
קריות: טקסי ביאליק, טלפון 711515, 713232.
נהריה: מד"א, טל' 923333.
כפר הנוער: ד"ר א. קולה טל' 37212.
קופ"ח „מכבי"
חיפה: תורנות לילה: מד"א, טל' 101, מ־20.00 עד 07.00.
צפת (מ־13.00 עד 07.00 ב־בוקר יום ד') מד"א טל' 101.

רחובות והדרום

קופ"ח „מכבי"
אשדוד: טל' 22222.
ערד: מ.ד.א. טל' 057־97222.
קופ"ת „מאוחדת"
רחובות: מד"א, טל' 95133.
ראשון לציון: מד"א 94233.
רמלה: מד"א, טל' 961022.
אשדוד: מד"א, טל' 22222.
באר־שבע: מד"א, טל' 78333.

בתי־חולים

ירושלים
שישי: ביקור חולים (ילדים); שערי צדק (פנימית); הדסה (כירורגיה מוח, א.א.ג., נשים, עיניים, כירורגית).
שבת: שערי צדק (ילדים); ביקור חולים (נשים); הדסה (פנימית, כירורגית, עיניים, כירורגית מוח, א.א.ג.).
תל־אביב
שישי: הדסה (פנימית).
שבת: איכילוב (פנימית).
חיפה
שישי: רמב"ם (כירורגית, תאונות, פנימית, ילדים, עיניים, א.א.ג., נוירוכירורגיה, מחלות נפש, כירורגיה פה ולסת); רוטשילד (נשים).
שבת: רוטשילד.

מטוסים

נחתים: אל על 004 מניו יורק 11.20; אוליבפיק 301 מאתונה 13.50; מ.ח.א. 880 מניו יורק ואתונה 14.00; אלאיטליה 738 מרומא 14.25; אל על 162 מטהראן 14.50; אל על 410 מאתונה 15.00; אל על 358 מ־...

מבריאים: אל על 409 לניו יורק ואתונה 10.20; בריטיש איירווייס 483 ללונדון 10.25; אולימפיק 302 לאתונה 14.35; אלאיטליה 739 לרומא 15.10; אל על 907 לציריך והמבורג 16.30; מ.ח.א. 810 לבוקרשט ואמסטרדם 17.50;
פראנקפורט 16.20; מ.ח.א. 810 כבוקרשט, פאריס ורומא 16.35; אל על 464 מרומא 17.10; אל על 348 מציריך 17.15; אל על 908 מיוהנסבורג 17.20; אל על 468 מפאריס 17.25; אל על 016 מניו־יורק ולונדון 19.25; סוויס אייר 336 מציריך וז'נווה 20.25; בריטיש איירווייס 484 מלונדון ואתונה 22.45; אייר פראנס 130 מפאריס וניצה 22.50.

מספר טלפון כדי לוודא מועדי המראת מטוסים ונחיתתם — 03-614656.

בתי מרקחות

● ירושלים
שישי: אורה, רח' ה' מלך ג'ורג' 27, 222043; אל שעב אל ג'דידה, ב־תוך שער שכם, 283401.
שבת: רחמה, רח' דוד ילין 31, טל' 223788.
מזרח: בית הכרם, בית הכרם 19, 521089; תחנה־ביאז, רובע הנוצרים, טל' 283401.
● תל־אביב
שישי: פרנקל, רח' ה' מלך ג'ורג' 28, 223721; שלמה המלך, רח' שלמה המלך 78, טל' 246461; מעיין החיים, שד' ירושלים 49 יפו, טל' 821607.
שבת: גוטמן, רח' אחד העם 91, טל' 285301; יאפי, רח' יהודה הלוי 67, טל' 612474.
מוצ"ש: גורדאו, רחוב בן־יהודה 183, טל' 242673; מושקוביץ, המלך ג'ורג' 35, טל' 282650; מעיין ה־חיים, שד' ירושלים 49 יפו, טל' 821607.
● חיפה
שישי: בלפור, רח' מס־דה 1, טל' 662289.
שבת: הנשיא, רח' ה־נשיא 33, טל' 87312.
● רמת־גן ובני־ברק
שישי: ארז, המכבים 43, בני ברק; הוגיה, רח' אר־לוזורוב 81, טל' 721489.
שבת: צמיח, כודריגין 130, טל' 722954.
● חולון ובת־ים
שישי: בריאות, קראוזה 46, חולון; גני בת־ים, רח' הנביאים 3, בת־ים.
שבת: בלפור, רח' בל־פור 90, בת־ים; אסותא, רח' מרומפלדר 4, חולון.
● באר־שבע
שבת: בריאות, הרצל 72.
● פתח־תקוה
שישי: אסותא, ברון הירש 21, טל' 911710.
שבת: הירקון, שטמפפר 24, טל' 910946.
● נהריה
שישי: תרופה, רח' הר־צל 2, טל' 28656.
שבת: הדסה, רח' הרצל 34, טל' 22243.

רכבת

מתל־אביב
● לירושלים 6.35, 9.54, 11.57, 14.00
● לחיפה 6.44, *8.00, 9.42, *10.48, 12.20, *13.16, 13.46, *14.50, *15.42, *16.00. במוצ"ש 20.00
● לנהריה *8.00, 12.30
● לבאר־שבע 6.25, 8.54, 12.52
● לדימונה 8.54, 12.52

מחיפה
● לירושלים 6.42, 11.50
● לתל־אביב 6.12, *7.18, *8.40, 10.00, *11.30, 12.33, *13.23, 14.10, *15.00, *15.50, 13.17
במוצאי־שבת 20.00
● לבאר־שבע ודימונה 6.43
● לנהריה 6.33, *9.08, 13.49

מנהריה
● לחיפה ולתל־אביב — 5.43, 7.48, *10.47, *15.00

מירושלים
● לתל־אביב 7.40, 10.40, 12.48, 14.14
● לחיפה 7.04, 12.12
● לבאר־שבע ודימונה 7.40

● לירושלים, מבאר־שבע ודימונה 5.43
מבאר־שבע
● לירושלים 6.14, 13.17
● לתל־אביב 6.44, 9.18, 13.17
● לחיפה 6.14
מדימונה
● לירושלים 6.14, 12.47
● לתל־אביב ולחיפה 6.14
● לבאר־שבע 6.14, 12.47

* רכבת מהירה

לרגל תערוכת האמן בניו יורק
הופיע לראשונה הספר

שמואל בק

ציורי העשור האחרון
בהוצאת אברבך פיין ארט. ניו יורק

57 רפרודוקציות בצבע 68 בשחור לבן
על נייר משובח
הספר בשפה האנגלית

מכירה בלעדית בחודשים אוקטובר, נובמבר

בגלריה הדסה קלצ'קין
רח' פרוג 33 ת"א טל. 224022

כמו כן להשיג
מהדורה מיוחדת ממוספרת וחתומה ב־120
עותקים כוללת ליטוגרפיה חתומה
על ידי האמן בגודל 49/64 ס"מ

תערוכה של מבחר שמונים רישומים והדפסים אמנותיים חדשים של האמן

שעות הפתיחה בימי השבוע 10.00—13.00 16.00—20.00
בשבת 11.00—13.00

לראשונה בארץ ובעולם
הופיע

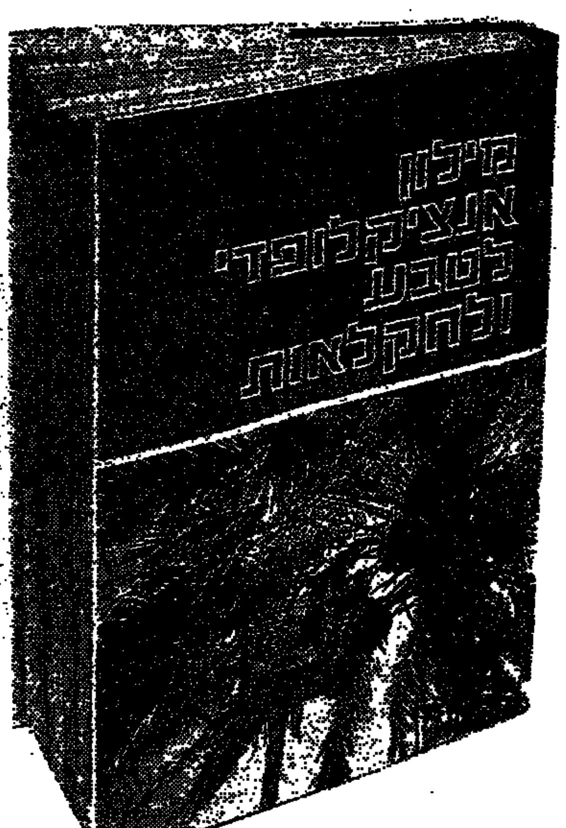

ספר עזר חיוני למורה, לתלמיד, לסטודנט, לחקלאי ולכל שוחר דעת.
מילון אנציקלופדי האוצר בתוכו אלפי ערכים בטבע ובחקלאות.
מילון אנציקלופדי המלווה במאות רבות של איורים מרהיבי עין ובעלי רמה מקצועית גבוהה.
הערכים במילון מופיעים לפי סדר אלפא־ביתי. שמות הערכים ניתנים בעברית ובלטינית. ההגדרות מדעיות, אך פשוטות ומובנות לכל אחד, תוך שימת הדגש על ערכים המלווים את האדם בחיי יום יום.
בסוף הספר מובא אינדקס מורחב באנגלית ובלטינית.
ההפצה במוסדות, מפעלים, ועדי עובדים, קבוצים ומושבים ע"י „ספרית דבר".

להשיג בחנויות הספרים או ישירות באמצעות התלוש הר"ב.
המחיר -.41 ל"י

ספרית ... בשיתוף עם ...

לכבוד ספרית מעריב ת.ד. 20208 תל־אביב
א.נ.,
נא לשלוח אלי את המילון האנציקלופדי לטבע ולחקלאות. מצ"ב המחאה
ע"ס —41 ל"י מס' .... משוכה על בנק ....
שם .... ת.ז. ....
כתובת ....
תאריך .... חתימה ....

המועצה המקומית נוה אפרים מונוסון

מכריזה בזה על קבלת הצעות־קבלנים להקמת 4 מקלטים סטנדרטיים ל/59 בשטח המועצה המקומית נוה אפרים מונוסון.

התכניות, תנאי המכרז, שיטות ההסכם, רשימת כמויות ופרטים טכניים אפשר לקבל במשרדי המועצה המקומית, המחלקה הטכנית, רחוב ליאונרדו דה־וינצ'י 19, ת"א, תמורת תשלום של 100 ל"י שלא יוחזרו.

את ההצעות, בצרוף ערבות או המחאה בנקאית ע"ס 40,000 ל"י ל־3 חדשים, יש לשלוח במכתב רשום במעטפה סגורה נושאת ציון: מכרז מספר 1/74, עד ליום 25.10.74, למשרדי המועצה המקומית נוה אפרים מונוסון. הצעות ללא ערבות בנקאית לא תובאנה לדיון.

אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או הצעה כל שהיא.

גדעון ארבל
ראש המועצה המקומית
נוה אפרים מונוסון

מדינת ישראל
הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

מכרז מס' 2/74
לתכנון ועיבוד נתונים
מסקר הוצאות המשפחה בשטחים המוחזקים

1. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מבקשת הצעות מחיר לתכנון ולביצוע עיבודים אוטומטיים של נתוני סקר הוצאות המשפחה בשטחים המוחזקים (כולל ניקוב ואימות מלא של כ־45,000—60,000 כרטיסים).
2. התוכניות תכתבנה בשפת COBOL למחשב I.B.M. 370/168 והן תמסרנה בצורה מסודרת ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עם סיום הביצוע.
3. את תיק הפרויקט, כולל לוח זמנים מפורט לביצוע העבודה, ניתן לקבל על ידי פניה ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הקריה, רוממה, ירושלים, למדור הצריכה, טל' 526161, קו פנימי 294. הבהרות נוספות בעל פה ניתן לקבל מהמדור הנ"ל החל ב־27.10.1974.
4. הצעות, בהתאם לתנאים הנדרשים בתיק הפרויקט, יש להגיש עד 8.11.1974, במעטפה כפולה, בדואר רשום, לפי הכתובת: יו"ר וועדת המכרזים, משרד ראש הממשלה, הקריה, ביין ג', ירושלים. על גבי המעטפה הפנימית ללא ציון שם השולח, יש לציין: „פרוייקט מס' 2/74, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה".
5. להצעה יש לצרף ערבות בנקאית או המחאה עצמית בסך של 10% מהמחיר המוצע, בתוקף עד 10.12.1974. הזוכה במכרז יחוייב לחתום על הסכם ולהפקיד ערבות בנקאית בשיעור כנ"ל שתוקפה יפוג חודשיים לאחר מועד מסירת כל העבודה ללשכה.
6. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה אינה מתחייבת לקבל ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

תינתן חנינה
למר צ'רלי ביטון

אנו תנועות ואישי צבור, אשר נושא הפער החברתי בישראל מטריד אותם במיוחד, מביעים בזה את הזדהותנו עם המאבק למתן חנינה למר צ'רלי ביטון.
מר ביטון הינו אחד הפעילים הבולטים בתנועתו וכל מעשיו היום במסגרת המאבק להביא לחברה מתוקנת שהיא הערובה גם לבטחון המדינה.
העמדה הנוקשה של השלטונות לגבי מתן החנינה, מדקרה לעין לצומת הטפול הרך והוותרני בכל פרשיות השחיתות המעילה בהיקף של מליונים מכספי הצבור.
עמדה נוקשה זו מתפרשת כפגיעה בכל נסיון לבטוי גלוי תוקב בבעיות החברה בישראל והינה הוכחה נוספת להמשך התעלמות השלטונות לגבי הצורך בטפול אמיתי מעמיק וגלוי בבעיות ההפליה, הקיפוח והפערים הסוציאליים במדינה, וזאת, כתמיד, תוך ניצול המצב הבטחוני.
אנו פונים לכבוד נשיא המדינה להתחשב בפניות כה רבות במתן חנינה למר צ'רלי ביטון, וזאת כדי לתרום להפגת האוירה העכורה וליצירת תחושת אחוות באומה.

1. תנועת אחוה (ע"ג) ד"ר נסים עזרא גסיב ומר ששון גבאי.
2. בי"ת (ברית יוצאי תימן) ד"ר בן דור יפיני ומר יוסף זהות.
3. תנועת הפמתינמים לצמצום הפער החברתי (מח"י) ארז ביטון, יחיאל גליל.
4. ארגון יוצאי המחתרת החלוצית בעירק.
5. ישראל הצעירה יצחק משה עמנואל.
6. אליהו אלישר
7. יצחק בר־דע

חברת רהיטי וסרלאוף בע"מ

רהיטי "שמרת"
איכות גבוהה
סיגנון מקורי
20% הנחה לגולים

רהיטי יבא
בסגנון חדיש ונוח
מחירים מיוחדים לבאי הת...

ק. מוצקין, שדי השופטים 12,
טל: 04-716463

חשוב למרכיבי תריסי
נפתח מחסן אלומי...
מכירת פרופילים, פלסטיק ואבי...
לתריסי פלסטיק, זכוכית וויטרי...
✱
גבעתיים, רחוב ארלוזורוב 3

אשקלוני
מעונין לקנות
דירה
בת 3—4 חדרים
באפרידר או בברנע
להתקשר 051-5846
(לא בשבת)

משק נען מציע
למכירה
פורד טרנזיט
שנת 1972, גלגלים כפולים
—●—
נא לפנות טלפונית 03-963491

שרסר
ת"א, רח' שינקין 20
טלפונים: 286918
286969
281554

דוגמאות אקסקלוסיביות מבלגיה והולנד
✱
טפטים
ריצוף פרויסי

מעריב ספרות • אמנות • ביקורת

קאלאבוזה

מאת
הארי מארטינסון

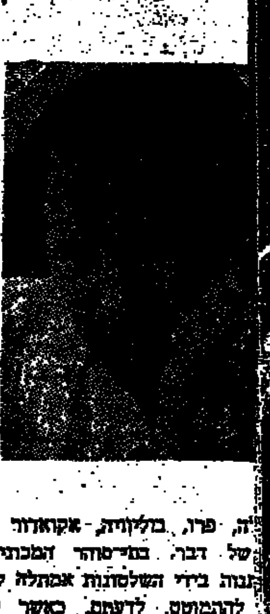
הארי מארטינסון

...ה, פרו, בוליוויה, אקוואדור וקולומביה המתבוששים הם, ...של דבר, בתי־סוהר המכונים „קאלאבוזאס". רעיונות־ ...מגזה בידי השלטונות אמתלה לא לבנות בתי־כלא מרכזיים ...להמוטט, לדעתם, כאשר יתחיל הר־הגעש אילימאני ...ן רעמיו. כך איפוא שכיח הקאלאבוזה לאורך הרי האנדים ...פסריות שכיחות בהולאנדן.

...אבת מעודד אימה. בתי־סוהר צלובים שכאלה לא יימצאו ...קום בעולם, להוציא סין ותבט. הקאלאבוזים הם חורים ...שאין בהם אוורור, ובדרך־כלל אף לא חרכים לאוויר. ...כסויים של פח עדיין משתמשים בטן, ויש ששנים־עשר או ארבעה־עשר אסירים נאלצים לשבת כשרגליהם נתונות תחת אותה קורה.

את אחד הלילות המסריחים ביותר בחיי הוצאתי בקאלאבוזה אשר בטאל־טאל שבציילה. כשהגיפה עלי המשטרה את דלת התא, ישבתי אפוף הרהורים רציניים כל הלילה, עטוף בתשכת צלפונה. נאסרתי בעוון שיכרות. על צד האמת שתיתי בסך־הכל רק בקבוק של מי־סודה.

ישבתי איפוא באפילה הדחוסה, המעופשת, כשאני מנחש מה יעשו בשמונים וחמשה הפסות שנלקחו ממני לאחר שהצליפו בשוט על חוטמי.

בלוכמת הלילה חששתי חום באפי: הוא התנפח, צרב, חמתי בערה להשחית. כל הלילה ישבתי רותח על אותה רצועת־רצפה. בהמתיני לרגע שבו איוושב שנית לפיכח. בתא לא היו כל חרכים, ובצחנה זחל הלילה באיטיות אין־קץ. לאחר נצחים של כעס ועלבון הגיע הבוקר. הואיל ולמודי לא לצפות כמעט מאומה מבני־אדם, לא הופתעתי במיוחד כאשר החזיקו שלטונות הקאלאבוזה בשמונים וארבעה פסות והחזירו לי פסו אחד, בהבטיחם לי, כי זהו כל הכסף שהיה ברשותי. היטב ידעתי, כי ליסטים יושבים בשורדי המתבוששים של ציילה, בעוד רצפת התאים נאנקת תחת משא החפים מפשע.

ההפתעה שזומנה לי היה לה אופי אחר. כשהניחה הדלת הנפתחת לשבעה מטרים מעוקבים של אור־בוקר לחדור פנימה, ראיתי נערה אינדיאנית רועדת על־גבי שרפרף בפינה. אני ישבתי נועץ בנקודה אחת בחשיכה הגמורה, כשאני פולט את כל סוגי הקללות הסקאנדינאוויות שהעליתי בדעתי, והיא, שנצטיירתי בעיניה כברנש גס ושתוי, עצרה בעד נשימתה ולא השמיעה הגה כל הלילה. לבושה היתה בבגדי כותן דקים, שנתכבסו עד שדהו, והגם־הפרחים שלהם נאכל על־ידי הסבון הפירואני הרך. אחרי־כן נודע לי, כי מוצאה מפירו; קולעת קטנה של כובעי־קש, שצץ בלבה הרצון לבוא לסאנטיאגו כדי לחפש עבודת משרתת. נבצר ממנה למצוא את העבודה הזאת, הואיל ושמש פירו השחירה את פניה, ובני מרום עם־הארץ בסאנטיאגו אינם רואים גוון זה במעדן למדי. אספסוף של סנובים הוא זה: אש ותאווה מרטיטות את בשותיהן השמנות, אך אפילו ליזות מתמידות לא יוכלו לגזול מהן את באותן — ופוריותן גדולה היא. המרפסות הגנוזטראות המשקיפות אל רכסי האנדים המושלגים משתפלות ומחשבות לקרוס, כטירות־החרטום של גאליאות ספרדיות ישנות, תחת פרי־בטנן. לא היתה לנערה האינדיאנית ברירה אלא לשלוח ידה בקבצנות ובנוודות.

הנודדות, כשהיא לצצמה, בתהלה אינגה מראנית, אבל אי־הסובלנות בציילה נוהגת כמו כיסוף שחור, ומכרסמת את העניים כברסם מישורי המלחות של פנים־הארץ את עקבי רגליה המשוטטים של הנערה האינדיאנית. נעליים לא היו לה וכפות־רגליה שתתו דם; מאצל כל דלת שילחו אותה ריקם. היא לא ישבה תחתיה והכנוה ימים של ימים כמין האייאזוזת, אולם בהכביד עליה הרעב, הולה גונבת דברים קטנים פה שם. מן הלולים היתה מסלקת בזריזות את הביצים, ומנוחמרה אתה, שבעלת השחר היתה מרהר בה את מבטה לעבר הר־געש מושלג רחוק, גנבה זוג סאראנאטות בשביל כפות־רגליה הפצועות.

כך הוסיפה הלכה, כשהיא מקבלת עליה, באופן יתמי, את דין החיים החדשים, עד שמחמת הרגל התחילה נוהגת מעט אי־זהירות. בבגדי־הכותן שלה — אותם, כמובן, היתה מכבסת לעתים קרובות ובקפידה במימיהם של פלגי־ההרים. פעם בפעם היתה צדה צב ומכינה ממנו מרק בפחית שהיתה נושאת אתה. אך בהשכמת אחד הבקרים, בעמדה למלוק צווארה של תרנגולת, נשתבשה והנפץ פלט קול־צווחה. משום כך הגיעה לקאלאבוזה של טאל־טאל.

כשנפתחה דלת התא, נשפך נהר רחב של אור־שמש על גופה כמסך של זהב; היא ישבה שם ועיניה יבשות כדרך האינדיאנים, מסכנה וקר לה. אפילו שני מטרים לא הפרידו בינה לביני, בשבתי זועם ופולט קללות. עכשיו עמדתי כמו דמות מלח עשויה מומר, לחיי סומקות וראשי מלא כל־כך מחשבות ורשמים חומקים, עד כי החל כואב. היא ישבה באור־השמש הפתאומי, הקולע את שערה, וברור היה שאני משול בעיניה כתורס הנשבר.

רק יצאתי משם, ביקשתי מעט מידע.

„נודיה ספרדי", אמר לי הסוהר משומן־השיער, „היא גנבה תרנגולת מטילה בבואנה ויסטה זה לה תאורוהי".

עמדתי והקשבתי בסבלנות בעודו מספר לי בקולו האדיש, כשהוא מתנשם בכבדות את כל אשר ידע על אודותיה.

„אפשר לשחררה בערבות?" שאלתי. „לי ולשאר הבאגרירוס יש כסף על האונייה".

הפנים השמנות הבהיקו במיומנות אך בצינה, כמו הלבנה.

„סי, סניור, פוסיבלו, פוסיבלה".

שאלתי בלבי ששכמו יותלקה באש, אך בקול אמרתי רק זאת.

„קוואנטו קוסטה?"

הסכמנו על מאה פסות. בקורת־רוח הצית סיגאר קטן.

„מול טובי", מלמל בחויך, „לך הבא אותו".

הלכתי כשאני מרוצה את זיכרו בין שיני.

בערב שחררנו את הנערה, שאחרת היתה משמשת מורן לסוהרים, כי זה גורל הנשים בקאלאבוזה. והאנדים האדירים מתבוננים ורואים, בריחוק וללא רחם.

קנינו לה שמלת כותן וכובע־קש משובח, רחב כמו שולחן קפה קטן; וגם סאראנאטות חדשות, חג גרביים של משי מלאכותי צהוב וכרטיס רכבת לאויקוי — מקום־הולדתה — דרך אנטופאגאסטה. בינינו לבין עצמנו החלטנו לא לדרוש כמנה דבר, אלא להתייחס אליה כאילו היינו ידידים מן המיסיון: בכל הכבוד.

אח, כמה מאושרת היתה בעמדה ברכבת ואנו מנופפים לה לשלום! בארנקה עוד היו שבעים וחמישה פסות, לאחר ששילמנו בעד הכל, ובכוחם תוכל לשבצע את הבריות באויקוי כי השתכרה משתר בסאנטיאגו. הצענו לה לעשות כן והיא הנהנה בראשה וחייכה, מוצצת אושר שקט, חיוך של ערמומיות מרובה. ארשת הפליגה מאתנו כשהיא מנופפת כמטורפת לשלום; בוכה והוא צוחק שמחה וכמעט שנפלה מן הרכבת כשזו זחלה לתוך מינהרה.

„להתראות, קולעת־כובעים קטנה", אמרנו לה בספרדית רצוצה. „הנה נכונה לדעת כי העולם הוא מקום קשה להתהיר. תשתדלי להשגיח על עצמך בין השועלים הזוממים והתולעים המקריצות המלמאות אותו עד אפס מקום." את הדברים האלה אמרנו לה באותות ובסימנים ובשברי מלים ספרדיות בטרם זזה הרכבת לדרכה. אחר־כך צללנו לתוך העולם הפשוט אל טאל־טאל, עולם של יין ואהבה קנויה; אבל הערב נראה היה לנו ריקני לאחר צאת הנערה, למרבה שמחתנו והתרדרותנו, אל העיר האחרה, אשר על הרכס העליון של האנדים.

אמת ויציב, כל אחד מאתנו שכב עם נערה, אבל ברוגע נכי שוויון־נפש, כאילו היינו נשואים זה עשרים שנה, וכל בית־הבושת השתתם על כך.

למחרת היה יום ראשון, אבל אנו הקדמנו לעלות על הסיפון. תרנגולות מספר מנקרות היו ליד התוף בחשפן גרגירי־עשב ותולעים בין גושי הלבה שהוקרי־הים. הן קירקרו קרקורים מרגיזים. פתאום צצה בנו אותה מחשבה עצמה. ואנו הקפנו אותן, מלקנו את צוואריהן השלכנו אותן המימה. הים השקט עלה ויורד בגללן מבין האבנים: תרנגולות קהות־רגש של ציילה הצינית.

כי דומה היה הדבר לתרנגולת שנפלה בין גנבים — הנערה באויקוי שנהרה כסמל בלבנו.

כשאדם מתרוצץ הוא מתמסט בזכרונותיו או משקיף אל העתיד, תמהני מה מעשיה עכשיו, אותה נערה באויקוי. היושבת היא שפופה ומכווצת באור השמש, לפני סככת כובעי־הקש, כשהיא קולעת כובעים ליצא לציבור הרעבתני של צפון־אמריקה? יתכן, שכן כוהו העולם. אל תאמרו לי שהכל מסתדר בסוף הכל טוב. לא נכון. בגלל ישיבתה השפופה תחלה בהצטננות ותיעשה מגובבת וקמלה כאשה זקנה.

מיליונים רבים של בני־אדם לבם טוב ופתוח, אבל אני מיטיב לדעת את סיכום של השאר — את סיב רובם. רעים שבריעים הם.

הוו סבון טוב. הוא מעלה הרבה קצף, ובהוק מעלה יש פרצר אף הוא קצף, גם מלח ודר־מיקסא תרות. אני צועד עירום ומסובן אל פתח־האיוורור של חדר־הרחצה ומביט בקרה־התוף הגבוה ביותר בעולם כשהוא נעלם בענן ובחולל מושלג כחול כקרח.

אי־אילו שקנאיים, שהיו דוגרים באיי צ'ינקה, מתעופפים בכבדות לעבר היבשה על־מנת להימוג בהדרגה על רקע הגליסה הענקית, המכסה הלילה את האנדים של ציילה.

עברית: משה דור

הארי מארטינסון (יליד 1904) — שיחד עם איווינד יוהנסון ...תה את פרס נובל לספרות — הוא משורר ומספר שוודי ...שובים ביותר. אביו של מארטינסון, שהיה קברניט, מת ...הארי ילד קטן והוא גודל על־ידי הקהילה. הארי מארטי־ ...פליג בים שש שנים, רוב הזמן כמסיק, וכתביו משקפים ...הרפתקאות והיסורים של אותן שנים. זמן רב הוחזק ...זמן כסופר פרולטארי, אך בהדעות היה לאחד המצויינים ...ירוקים השוודים של ימינו.

סיפור קצר

...משה ...פורים ...ן האמונה

(...השמועה)

מאת
מאיר חובב

א. ...בן־גוריון ואמונתו

...המועד סוכות תשית נתכנס של ...הנושים מושב של אסיפת הנבחרים ...ישוב העבריה בארץ־ישראל. דומני ...זה המושב האחרון של אסיפת הנב־ ...לפני החלטת האו"ם בכ"ט בנובמבר. ...אום הברכה נשא דוד בן־גוריון. דיבר ...הערבים שבארץ־ישראל, ובין שאר ...הוא אמר: „באוזניהם של בניני הי־ ...בארם מוכיחים שאינם מוכנים ל־ ...צבע. רצונם לנהוג בנו כשם שנהגים ...בגדאד, חלב ודמשק. בל נפריז לא ...יה ולא בפסימיות. עובדות היסוד ...ליהינו: המצוקה היהודית, שכמה ...קורינו לארצנו, כותהינו היוצרים ...מנו עד הלום..."

...יוסף אותו בקריאת ביניים הרב צבי ...מלצר ז"ל, רבה של רחובות, שנזדמן ...ישיבה. קרא הרב מלצר לעבר בן־ ...:

...גם הבטחתו של אלקים!

...„גם אלא זה קודם לכל, השיב ...בן־גוריון מיניה וביה. המשיך לעסוק בדוברים של הערבים, שמאומה אין להם עם הערבים עצמם.

לימים שוחחתי עם הרב מלצר על אותו מאמר. התוודה לי את קריאת־הביניים הי־ זאת. חייך הרב ואמר לי: „עד כאן מה שכתבו בעיתונים. אולם בכך לא תם הי־ סיפור. לאחר שנסתיים הדיון לא התעצלתי, ניגשתי אל בן־גוריון ושאלתיו: מר בן־ גוריון, אם זה קודם לכל, מדוע אתה מפחד להזכיר זאת? ושוב השיב לי בן־גוריון מיניה וביה: כבוד הרב, כשאני נכנס לחנות ומבקש לקנות מעיל, הריני בוחר לי את המעיל הרצוי לי, משלם למוכר את המגיע לו ונוטל את המעיל. אינני מחויב כלל ר עיקר לספר למוכר מניין יש־לי הכסף שאני משלם לו ד"."

ב. בכוח של אמונה

חסיד זקן היה בירושלים מחסידי ברסלב. אותו חסיד בא לירושלים מרוסיה בסוף שנות העשרים כששערי רוסיה חתומים ושערי ארץ־ישראל נעולים. סיפר לי מו"ר הרב אלימלך בר־שאול זצ"ל. פעם אחת ביקש לדעת כיצד עלה בידי אותו חסיד להבקיע גבולות, ולהגיע ארצה. שאל אצלו, השיב אותו חסיד:

— מה פירוש איך הגעתי, ידעתי שיהודי צריך לבוא לארץ־ישראל, רציתי להגיע ו הגעתי.

— ומה בדבר סרטיפיקאט?

— בה, גם זה לך עניין לענות בו. ידעתי שאם ארצה להגיע ואאמין שאני מוכרח להגיע לארץ־ישראל, אזכה בסייעתא דשמיא להגיע אליה. ואכן פעם אחת גנבתי את הגבול בסוריה. תפשוני האנגלים ושילחוני חזרה.

— ולאחר מכן השגת סרטיפיקאט?

— לא מיניה ולא מקצתיה. ידעתי שהיה פגם באמונתי, שלא האמנתי בכל הלב, ולכן לא הצלחתי לגנוב את הגבול. ישבתי בבית המדרש ועבדתי על האמונה. לפעם אחרת שוב ניסיתי ושוב תפשוני. חזרתי כחודש לבית־המדרש לחזק את אמונתי ובטחוני. וכשחשבתי שאני מאמין בכל לבי ואני מש־ תוקק בכל ההשתוקקות שבלב להגיע לארץ ישראל, ידעתי שהקדוש ברוך יסייע בעדי. ניסיתי בשלישית — ועתה האמנתי כמו שצריכים להאמין והריני כאן.

ג. קירבת אלקים

סיפר לי ידידי יהושע מבנה יצ"ו, איש דגניה. חבר היה לו בדגניה מראשוני הי־ טייסים העברים בארץ. זה היה התהר בא אל אמו הזקנה לבקר אותה ולהתרפק עליה. עם שהיה מספר צמה היה מתאר את רוב גדו לתו ומעלליו ואת דבר הרקיעו בשחקים. פעם אחת אמרה לו הזקנה בהטעמה: „בני בני. אביך זכר צדיק לברכה היה רב ב־ ישראל. ופשוט הדבר שכל ימיו ישב על פני הקרקע ולא טס במטוסים. אולם האמן לי, שעל־אף־כל זאת היה קרוב, כאן על פני הקרקע, אל האלקים, הרבה יותר מאשר אתה שם בשמים הגבוהים..."

ד. אמונה או אפס אמונה

סיפור זה רשמתי מפי ידידי הרב דב פרלא, וכמו ששמעתי אני כותבו. מעשה שהיה בווילנא. אחד מזקני המשכילים ישב בסמוך לדירתו של רב זקן, ראה אותו מש־ כיל את הרב בהליכותיו. עם בוקר הוא משכים קום ויושב אל השולחן ללמוד תורה לאור הנר. מתפלל ושב להתלמוד — וכך כל הימים עד לשעות הלילה המאוחרות. פעם אחת החל אותו משכיל תוהה: רב זה, שכל ימיו רק תורה ותפילה ומצוות, כלום גם מאמין הוא בבורא עולם אם לאו? והדרכה של שאלה כשהיא מתחילה לנקר בכוח, סופה שהיא מתחלחלת ומכרסמת ואינה מרפה מן האדם. עבר שבוע, עברו שבו־ עיים, יצאו חודש וחודשים והשאלה אינה נותנת לו מנוח.

בבקר אחד נטל לו לב. נקש על דלתו של הרב, התנצל בפניו והתחיל מספר עמו על שאלה קשה שיש לו אליו, שאינה נותנת לו מנוח והוא בוש בה. אף אין הרב צריך להשיב עליה אם אין רצונו בכך. כה לך מכרכר כירכורים — טיסע אותו הרב — פתח פיך ושאל. סיפר לו המשכיל כי הוא רואה אותו כך כל ימיו בתורה ובתפילה. „אך כלום גם מאמין אתה בי רבונו של עולם?" חייך לו הרב. חייך לכל רוחב פניו עטורי הזקן והשיב בניחותא כמי שמונה מרגליות: „שוטה שכמוך, מה חשוב אם אני מאמין או איני מאמין, הרי בין כך ובין כך הוא עושה מה שהוא רוצה..."

ה. סיפור יפה מן האמונה

סיפור זה סיפר לי ידידי ר' שלמה הופמן שי'. הוא שמע אותו מפי הי־ אדמו"ר הזקן ממונקאטש בסעודה שלישית של שבת, כשעשה אצלו בהיותו נער.

וכך סיפר הרבי: בימי מורנו המגיד ר' דב בר ממזריטש זיע"א, חי לו בדרך ל־ מזריטש יהודי אכסנאי. ר' יענקל דער רוי־ טער (האדמוני) קראוהו. ולאיש אשה ושמה ינטל. בנים לא היו להם. והאיש ריק מכל, אינו לא בתלמוד ולא בחומש, לא בפרק תהילים, שאפילו אלף בית לא ידע. כל הימים הוא עומד באכסניה שלו ומשרת את ההולכים ושבים, ולהבדיל, את הגויים הי־ נכנסים ללגום כוסית או שתיים.

כמו שאמרנו היה האיש חשוך בנים. היורד ינטל ובעלה אחר הרופאים הגדולים, כדי שיפקדו בזרע של קיימא, ולא הועיל להם. והאכסניה היתה בדרך למזריטש. רואה ינטל את החסידים ההולכים ובאים ושומעת מפיהם על נפלאותיו של הרבי. ואף בעלה כדי החלה האשה מטולת את בעלה שיסע אף הוא עם הנוסעים אל הרבי, כי שמעה כי איש אלקים קדוש הוא ותרבה עקרות נפקדו בברכתו. כיאן יענקל האף לעג לה: „מה יועיל הרבי שלך במקום שגדולי הרופ־ אים לא הועילו?" ויענטל היא באחת: „לי־ נסות הן אפשר, ואם לא יועיל גם לא יזיק".

חדשים נוקפים עוברים. החסידים מוסיפים לנסוע אל רבם והאשה ממשיכה להציק לבעלה. עד שיום אחד לא יכול לעמוד בהפצרותיה ונעתר לה. ארז את חבילתו ו נסע עם הנוסעים למגיד הקדוש.

בא ר' יענקל דער רויטער לפני הרבי ובלי כל עקיפין וגמגומי־לשון תבע כמנו: „רבי! בשל בנים באתי אצלך, כי שמעתי שבתפילותך עקרות תיפקדנה. אתן לך כל אשר תשית עלי, אך הבה לי בן!"

חייך הרבי והילדו בדברים. אל יהא דבר זה קל בעיניו. כהה ד' בנים ויש לעבול כדי לזכות לחסדי ד'.

„מה איפוא עלי לעשות?" היקשה יענקל. שאלו הרבי אם הוא בקי בגמרא השיב בלא. ופרק משניות? והוא כלל אינו יודע מה זה. פרשת חומש? לא מיניה ולא מק־ צתיה. ופרק תהלים? גם זה לא. ולהתפלל כהלכה מן הסידור? אף אלף־בית אינו יודע. „אם כך" אומר לו המגיד הקדוש „אין לך אלא להאמין מכאן ולהבא בכל לבבך ובכל נפשך בקדוש ברוך הוא, שהוא בורא שמים וארץ, ומידו לנו הכל, והוא בחסדיו יפקדך בזרע של קיימא".

שב ר' יענקל דער רויטער שמח וטוב לב לביתו וקרא לאשתו ינטל ואמר לה כי בא לפני הרבי וכי גילה לו הרבי את סודו שלו כולו, וכי אין לך דבר פשוט הימנו. „עליך, ינטל, רק להאמין בכל לבבך ובכל נפשך בקדוש ברוך הוא, שהוא בורא שמים וארץ, ומידו לנו הכל, והוא בחסדיו יפקדנו בבן זכר". שמעה האשה, סברה וקיבלה. ואכן נתקיימו דברי הרבי, נפקדה האשה והם זכו בבן זכר.

שב יענקל אל משמרתו שבאכסניה וינטל גידלה את הבן. ימים הולכים ימים באים והוא רואה כי החסידים מוסיפים לנסוע אל הרבי. פעם אחת לא עצר את עצמו, נטפל לחבורה נכבדה של חסידים, שהיו סמוכים על שולחנו ועורכים תיקון הגון ושאלה: „מה לכם, חסידים, שאתם נוסעים אל הר־ בי?" „לפרנסה אנו צריכים" משיבים לו החסידים. „אי, חסידים שוטים" אומר להם יענקל דער רויטער „מה לכם לכתת רגליכם ולהבזבז ממונכם בנסיעה אל הרבי. אני הייתי אצלו והוא גילה לי את הסוד שלו כל כולו".

„והסוד מהו?" שאלוהו החסידים בפליאה.

„אין לכם אלא להאמין בכל לבבכם ובכל נפשכם בקדוש ברוך הוא, שהוא בורא שמים וארץ ובידו לנו הכל, והוא בחסדיו ישלח לכם פרנסה".

השיבו החסידים והשיבו לו: „כלום אנו נאמין כאשר אמרת תבוא פרנסתנו. אך רבנו, שעלינו פרנסתו, כיצד יתפרנס הוא?"

„אי חסידים שוטים" נענה להם יענקל דער רויטער. „אין לכם דבר פשוט מזה. יאמין אף הרבי בכל לבו ובכל נפשו בקדוש ברוך הוא, שהוא בורא שמים וארץ ובידו לנו הכל, ובידו מזומנת גם לו פרנסתו".

עידית דון

שני שירים

*

פְּטוּרָה
מִמִּצְווֹת שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָן אֲנִי
גַּם בִּשְׁאֵרִית הַפִּקָּדוֹן
כּוֹשֶׁלֶת.

שֶׁלֹּא בִּשְׁעוֹת הַקַּבָּלָה אֲנִי
בָּאָה בִּתְפִלּוֹתַי
קָשׁוֹת

מְקוֹמָן בַּסִּדּוּר
לֹא יַכִּירָן

וְאֵיךְ הַמַּלְאָךְ
גּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רַע
וְאֵינֶנּוּ מְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים.

*

בְּכָל אֲהָבוֹתֵינוּ הַמֵּתוֹת
לֹא הֵן הַמֵּתוֹת
רַק אֲנַחְנוּ
מְעַט עִם כָּל אַחַת

וְכָל אֲהָבוֹתֵינוּ הַמֵּתוֹת
לְאָן הֵן
בַּשָּׁמַיִם מַפְרִיחוֹת
שְׁמָמוֹת

וּבְבוֹא אֱלֹהִים אִתָּנוּ
חֶשְׁבּוֹן
אוּלַי זוֹכֵר לָנוּ אוֹתָן
לְטוֹבָה.

המלים שבחיינו

גסי־העור וגסי־הראש

מאת
הורציוס

בראשיתה שכולה וזעם, אגרוף על השול־ חן. שואל ידידי שכיר שתי שאלות, שיש לי עליהן תשובה אחת.

„הקיים אצלנו מכשיר לבדיקת זומר־ הבידור בטלויזיה?"

לא!

„התגיעה, אם לא הגיעה, סוף־סוף, עת לפטרנו מעינוי האוונגרד השמאלני?"

לא!

כמה לאו בידי? שניים! אחד כנגד גסי־העור, שני כנגד עבי־הראש!

אם נדוק בדבר, אין חברי רשות־ השידור (כוונתי למעובי־הראש שבתוכם) חייבים לשלוח את עבודתם, הסור־ כים גסי־העור, דוחקא הביתה. כל מה שנדרש מהם לעשות הוא לפתוח פשוט פתח גם לאחרים בצד האוחזים בקן, אנשי החזקה, דין היה שיציבו דול־ גים אף לאלה שאינם מוכנים למכור לנו רק סחורה שמאלנית מיובחת.

אלא שכאמור, אין סיכוי לכך! על מחזה זו ישבנו, לפני ימים וקד־ נים, והדיננו בהלכות הסברה.

פאקיפליה (נחרז, אכורנו או, עם „נהורא מעליא") היא כוחלת עבוד־ הגלגלת ופאקיקפאלה (נחרז לנו עדיין עם „אידי מקבמלהי") סוג עופות בשריראש, שכוונו הרקים.

פאקידרמיה היא, לעוכת זאת, כוחלת עבור־העור ופקידרמאטה — קבוצת הולכי־ על־ארבע, שכיכנה ההיצוני הוא, במקו־ רה, עוד גם, כגון פיל, קרנף, טפיר, חזיר. לבד מעורם אין ביניהם, עום צד שווה פחות בכל קירבה במשפחה.

לא פתחתי ודאי דף חדש במדעי הי־ מיגנה, שעה שציינתי כי „פאקי" היא התחילית שפירושה ביוונית „עבה". „פא־ קימנגינטיס", דלקת עבית־הבות. „פאקי־ סאלפינגיטיס", עב דלקה החצוצרה, או דלקת עבי־החצוצרה.

כשם ש„עבי" או „עבה" הן לשון עבה, הגזק, חבור הגזק אל הדק („עבות", כמ־ כן, קשר עד לפורין. „עבור", היות אדם קשור בגורלו לגורל אדוניו), כך „פאי־ קי" לשון „פאקי" (פאקס, הפיסה, צרור), חבר, קשר, כדך יהודה. מכאן כיונית „פאכטוס", שלום, לטינית „פאכס". חבור, חברה, חברות, חבורה. ברית בין הבתרים, הוה אומר, לכוד הנתחים המפולגים.

צורה אחרת של „פאקי" היא פאגיין שביונית, „פאגרה", „פאקרה" בלטינית. להדק, לקשור, לצנות, ביחוד לקרקע. לסד־ תולי מכאן פרו פאגה. פרו — לפני. לבאה לפני. פאגה — תהקר. שום קירבה לפנ, פנה, פנים שבעברית. פרופגנ־ דה („שם פעלה סביל בעתיד", או „ביר־ גוני פעל עתיד של שם־פעולה") — דבר המובע להפצה, להשתל.

כדי לפשט את הדברים, בבקום לסב־ כם, מוטב שנבא לבן התנבתן בנמי־ עותיה. אם בקדוק לטיני, או יווני, כהוד זק אני בשכבותנו שני אך לכאריקו מוכר־ הדגים, ראשון אני להוכפה בהורה הי־ צוכה!

ניגש איפוא לחות הנגול כבנו ויוחד, כלהבר ענף רך, נקי מכביביות. מחריץ נצוה חריץ לאורך כנה אילן אחר (הרכ־ בת „סרק", או „ערוי") ותקעצו במכה. ניבול סיבים וכעוף יפה. אם יש בינר־ הם קרבת משפחה, עוסקים חיקרי־הטבע (כיזא, כאמור, בזה יבין ועוז לבן להזיה שהור) עזנוים אנו לקבל זן משובח, כלא מרצי כפי!

ב־1622 אימצה לעצמה הכנסיה הקתו־ לית את דרך הפרופגנדה בעשיית נפשות לתרותה. „קונגרגציה זה פרופגנדה פידאי" היא עדת המרופגציה של אמ־ רונה האמונה, הוה אומר, ריבוי באנו־ צעות כנות ויהודים במלים אחרות, תע־ מולה יהודה, השמלה רעיונות. כה שי־ קרוי, אילי, בימינו שטיפת־מוח.

שלא להוציא הזץ, אפילו בשוגלה בהיבזה הדיבה, ראוי להוסיף כי הנכולה היא לשון „עבלי" וחיבת עבל — לא הבוה היא סתם עבודה קשה, נרדפת לפוקים בעברית גם לאוון, עוון, עוול. „הוי הי־ חוקקים חקקי און", מוצאים אנו בישעיה, „והמכתבים עבל כתבו...".

ללמדך שנגיעות מכתבים, העוסקים אנ־ לא בעה לקורין פובליציסטיקה, קשה לעוקים כנגיעות בעורינו בבית הכחור קקים!

כי יש לאבנות הרכבה, או הפרופ־ גנדה, קייכות להסברה בכתב תעיד, אולי, גם קירבה המוצא שבין המלה האנגלית „גראפט" (רוכב על כנהו־ „גראפטינג". להרכיב) לתיבה „גרפיום" שבלטינית, „גרפיון" ביוונית. קדמוני הי־ צילם הקלסי נהגו דעתם על כך שי־ היצורים, המועדים להרכבה, דומים לי־ קילציון אי טטילוסים ולפי ש„גרפיו־" פירושו לכתוב (מכאן „גיאוגרפיה", כתי־ בת הארץ), קראום גראפיסים. מי שראה פעם גדיר אגדרופ בעתיק, בחודרד בבי־ בוק, את ספרי הבשורה בלשון גפן, יכנא כמעט בדבריונם. אף תמר הבתיכה, המכו־ הל בעץ־עפרון, קרוי אגבי־אורתא, גרא־ פיס. יש הכברים כי תיבת „גראפט", ב־ הוראת שוחד, שלמוניס, מתן־בסתר, היא צורת „יחורי": ספירת הבא מבחוץ — נאמר מהאדון — ונתבר לסכר פבולי המובלות להשקעה. בלשון נקיה קרויה ביכינה ההשתכלה בשם הסברה. יחודי הן מבחינים בין „שחורה" ל„לבנה", „של־ מעלה", „של־מטה". הלבנה היא זו שי־ נעשית בדרכים קונבנציונליות כיוצא ב־ סעודה עסקים, שיחות שגרירים, אגרות דיפלומטיות, נאומי שרים, הרצאות אורח של פרופיסורים, קונגרסים, ביקורי אורחים, חומר רשמי בכתב, קוקטיילים, ברגות, סרטי קולנוע ואין צורך לאמר, שידורי רדיו וטלויזיה. השחורה, עי־ אינה. מפעלת הרבה אחר הראשונה, בער־ שית בדרכי ערמה, כיסאינפורמציה, דיס־ אינפורמציה, שטיפת מוח וקיצור, כל דרך שניתן להעזע בה את האויב.

לא הייתי מהסס לזרוק כיפה שחורה להוגי הלבנה שלנו. לזרוק לפרקים אחת לבנה לתוך השחורה ולשפוך בה לבסוף רק את מוחותינו — אבל להמה פסיכולוגית שהעכורה עלינו בידי גסי־הראש, מעבר לבגד של גסי־העור!

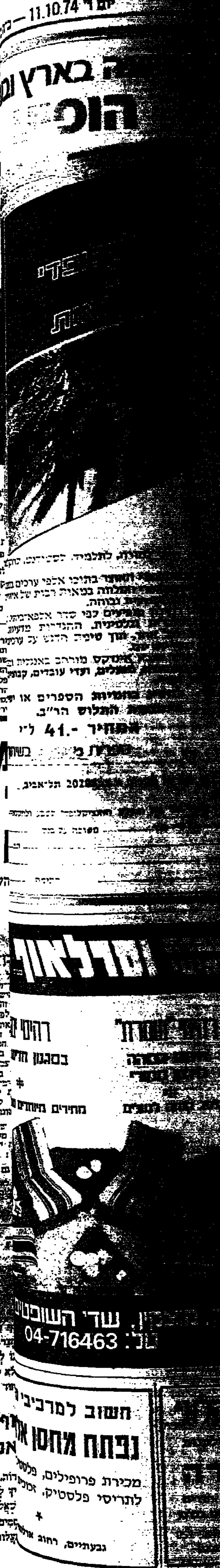

صكنا من الاحل

هكذا من الاهل

דאר אויר
מספרות העולם

מאת סינדבאד

* רב־מכר אינו מוכרח להיות גרוע — הוכיח סופר גרמני — בניגוד לסופרת אמריקאית * ספרות טובה אינה תלויה בכמות — מוכיח סופר צרפתי־אירי — בניגוד לסופר רוסי * אמריקאי השתחרר — וכותב, רוסי כתב — ונכלא *

רב־המכר העכשווי של גרמניה־המערבית נחשב בדרך־כלל להתקפה על קלסרות־העתונות של אקסל שפרינגר, אולם מחברו רב היוקרה, חתן פרס נובל לספרות היינריך בל, מבכר לראות בו התקפה על ציד־מכשפות נוסח גרמניה.

גיבוריו הצעירים של הרומאן החדש שלו נחשבים למקבילים לחברי כנופית באדר־מיינהוף, והיינריך בל האשם על־ידי מבקרים עוינים בהגנה עליהם. „אין לי דבר וחצי־דבר עם טרוריסטים", טוען בל, „אם הכרח לקשור את הספר עם החדשות, הרי זהו ספר שעניינו ציד מכשפות הנפוץ בראדיקאלים בכלל. וזוהי אחת העלילות הישנות ביותר בעולם — ייתכן למצוא אותה במיתולוגיות".

מאז יצא „הכבוד האבוד של קאתארינה בלום, או כיצד מתפתחת אלימות ולאן היא מסוגלת להוביל", כבר נמכר הרומאן של בל ביותר מ־100 אלף עותקים — וזהו שיא לגבי בל. זהו סיפורה של צעירה רגילה, שאהובה מתגלה כאנארכיסט נרדף. יומון סנסאציוני מאשים את קאתארינה בשותפות למעשי אהובה ומפרסם את תצלומה. היא נכנסת למשרדי המערכת והורגת את הכתב.

העלילה הזכירה לגרמנים רבים את חבורת באדר־מיינהוף, ששימשה מטרה לעתונות של אקסל שפרינגר. ואמנם, בל הוקיע את מסע־העתונות נגד האנארכיסטים — אולריקה מאיינהוף עומדת עתה למשפט באשמת נסיון לרצח, בקשר עם שחרורו של אנדריאס באדר, שהורשע בהצתת חנות כל־בו בפראנקפורט — והאשים את „בילד", יומונו של שפרינגר, בהסתה לרצח כלפיהם. „זו היתה מלחמה נוראה", נזכר בל, „אדם אחד עם מכונת־כתיבה נגד אימפריה עתונאית". אולם הוא מכחיש שנושאו העיקרי למערכה שלו היתה פרשת באדר. „רציתי להדגיש, כי אסור לקרוא למישהו רוצח בטרם הורשע בדין. זאת ועוד: לאמן אחד מידידי קרתה פילגש. עתונות שפרינגר הכריזה זאת — והאשה החרמה על־ידי סביבתה. העתון ציין זאת, בכותרת, רק פעם אחת — אבל זה הספיק להרוס את חייה".

ברומאן החדש יש משום מיפנה לגבי בל. הדמות המרכזית היא אמנם אשה — כמו ב„דיוקן קבוצתי עם גברת" — אולם יש יותר פעולה ופחות חיפוש פסיכולוגי. יש מבקרים הקוראים ליצירה החדשה „רומאן פופ".

בל בן ה־56 מכונה, לעתים קרובות, בשם המצפון המציק לארצו. הוא היה אחד ממייסדי „קבוצת 47", שעמה נמנו הסופרים הנועזים הצעירים של גרמניה לאחר מלחמת־העולם השניה.

* * *

הספיקות בקשר עם טיב יצירתה של ז'אקלין סוזאן בעינם עומדים, אך אין ספק, כי הרומאן „עמק הבובות" של סופרת אמריקנית זו, שהלכה בימים אלה לעולמה, בגיל 53, ממחלת הסרטן, הוא אחד ה„להיטים" הגדולים ביותר בתולדות הכו־לות.

ז'אקלין סוזאן היתה שחקנית מצליחה, שפרשה ב־1963 מן המשחק כדי לפתוח בקאריירה של סופרת, אשר הרומאנים שלה תיארו את התאווה והעוצמה בקרב בעלי־המאה. כל כתיבתה — לזכותה נזקפים שלושה רבי־מכר — נעשתה לאחר 1962, כאשר לקתה בסרטן.

היא היתה ל„כוכב" ספרותי ב־1966, כאשר „עמק הבובות" התייצב בראש רשימת רבי־המכר והחזיק מקום זה במשך 28 שבועות. לא מכבר הופיע ספר זה בהדורתו ה־55 כספר־כיס ונמכרו ממנו יותר מ־17 מיליון עותקים. הרומאן מגולל את סיפורן של שחקניות שבגלל חוסר־בטחונן פונות לגלולות — או „בובות" — כדי להירדם, להתעורר ולשמור על גזרתן.

ספר זה, הצלחתה השניה, „מכונת האהבה", שפורסם ב־1969, הוסרט בהצלחה מרובה. הספר השלישי, „פעם אחת זה לא מספיק", יצא לאור אשתקד.

ז'אקלין סוזאן עודדה את מכירת ספריה בהופעות טלוויזיה ובסידרות הרצאות על־פני ארה"ב. פעם אמרה לעתונאי, כי „אני נמכרת בגלל מה שאני כותבת, לא מפני שעוטפים אותי כחבילה ולוחכים סביבי סרט".

פעמים רבות תקפוה המבקרים על שום שהיא כותבת זיבורית, אך היא השיבה כי „סופר טוב הוא מי שמוציא ספרים שאנשים קוראים — שיוצר קשר. היוצא מזה שאם אני נמכרת במיליונים — אני טובה".

בין יצירותיה האחרות מצוי „כל לילה, ז'וזפין!" — יצירה הראשונה שראתה אור דפוס ואיננה ספרות יפה, והיא ראתה בה ראשית הופעתה כסופרת. זה היה סיפור חייה עם בעלה, מפיק־הסרטים אירווינג מנספילד, וז'וזפין, „כלבת־הפודל שנשתלכבו להי".

גישתה לכתיבה היתה מיוחדת במינה. קודם־כל היתה בוחרת נושא, טיפוסים מרכזיים וסיום, ואחרי־כן מפתחת את שאר החומר יחד המאורעות תוך כדי כתיבה. היא היתה משתמשת בלוח־קיר כדי לציין את התפתחות טיפוסיה והיתה כותבת ארבע או חמש טיוטות, כל אחת על נייר מגוון אחד — תחילה צהוב, אחר־כך ורוד, כחול, ולבסוף לבן.

* * *

בגיל 80 נפטרה בפלורידה, ארה"ב, לואיס לנסקי, מחברת ומאיירת של ספרי ילדים במשך יותר מארבעים שנה. היא היתה אלמנתו של צייר־האפרסקו ארתור ס. קובי, שנפטר ב־1940.

ב־1946 זכתה לואיס לנסקי בפרס ניוברי החשוב לספרות ילדים על ספרה, המאוייר בידי עצמה, „נערת תות־השדה". שנה אחרי־כן קיבלה את הפרס לספרי־ילדים מטעם האגודה לחוקר הילד של אמריקה על ספרה „נסיעתה של ג'ודי".

* * *

„אהבה ראשונה ושאר קצרים" — זהו שם ספרו של סמואל בקט, המחזאי והמספר האירי, חתן פרס נובל לספרות, היושב שנים רבות בפאריס. „קצרים" — בכוונו יצירות קצרות. ואמנם, הכרך מקיף בסך־הכל 87 עמודים. המחזה „נשימה", הכלול בו, משתרע רק על מחצית העמוד. „כלים הן כל כה שיש לנו", אמר בקט — והוא נוהג בהן חיסכון.

בספר זה, שיצא בארה"ב, כונסו דברים שכתב בקט במרוצת 25 שנים, החל מ„אהבה ראשונה", נובלה שנכתבה במחצית שנות הארבעים, וכלה ב„לא אני", מחזה שהובא לניו־יורק ב־1972.

על־אף הקיצור של כל יצירה העומדת בפני עצמה, הרי לקט מגוון המבטא את ססגוניותו של בקט. כל היצירות מגלות את ההיפראוריאליות המסתתרת שלו לגבי מלים וצלילים, והשלטתו הנחושה לייסר ולענות את ההיפראוריאליות הזאת. בולטת בהם גם ההכרה הקלאסית של האוהבים נוסח בקט — הנסיבה. אי־אפשר לו, לאמנב הבקטי, לקיים קשר עם נושא־אהבתו הוא מבכר להיטוב ולהתנתק.

אולם מחבר היצירות הללו איננו שונא־בריות. התוסס כרוב הארס שבצמבר בו, דווקא הייו הפרטים המאושרים־למדי של בקט מנען ממנו ליהפך לאחד מאותם אמנים שאינם מרוכזים אלא בעצמם: להיפך, הוא חש ומרגיש בעינותו של העולם וזו־אינה מניחה לו לשקוט על שמריו.

* * *

הינריך באל

ולאדימיר מאראמזין

סמואל בקט

רומאן חדש המקלס לסטאלין מותקף עתה בברית־המועצות על־שום שהגזים בחשיבות מנהיגותו של שליט רוסיה הסובייטית בימי מלחמת־העולם השנייה וטשטש את שגיאותיו. הרומאן הוא „מלחמה" של איוואן סטאדניוק, ששני פרקים מתוכו פורסמו בירחון השמרני לנוער „מולודאיה גווארדיה" באביב ובקיץ השנה. הביקורת ראתה אור באלה הימים בעתון „קומסומולסקאיה פראוודה", שהוא בטאון אירגון הקומוניסטים הצעירים. מן הביקורת משתמע, כי במימסד הסובייטי קיימים חילוקי־דעות לגבי הדרך שבה יש להסביר לדור הצעיר את מנהיגותו של סטאלין בימי המלחמה.

• הפרקים מתוך „מלחמה" עוררו את חרותם של אינטלקטואלים ליבראליים בברית־המועצות בגלל יחסם האוהד לסטאלין, שעלה על כל מה שפורסם בכיוון זה בשנים האחרונות. ברומאן הוא מופיע כמנהיג נחוש־החלטה, והמחבר מתעלם לגמרי מן הבהלה שאחזה בסטאלין בפרוץ המלחמה, מתכחש לטיהורים שעשה, ומתייחס בחיוב לפולחן־אישיותו.

„קשירת כתרים בלתי־מוגבלת לתפקיד האישי סופה שהיא מביאה להמעטת התפקיד שמילאו העם והמפלגה", קובע „קומסומולסקאיה פראוודה". המבקר, ואדים בארנוב, פרופסור באוניברסיטת גורקי, כותב כי „ב־מאלו בבעייה כבדת־המשקל של התפקיד שמילא סטאלין, „צריך היה המחבר להביא בחשבון את ההערכות הבהירות של המדע ההיסטורי שלנו, וכמובן, את הניתוח המדוקדק של תקופת־המלחמה הראשונה וזו שבאה אחריה. ניתוח המצוי בכמה וכמה תעודות מפלגתיות, לרוע המזל, שילם מחבר 'מלחמה' מס כבד לסובייקטיביות היסטורית".

אבל מאמר־הביקורת נמנע מלחזור על ההתקפות האנטי־סטאליניות שנערכו בראשית שנות השישים, בימי ניקיטה חרושצ'וב, כאשר האשם הרודן המת בהשמדת הפיקוד הצבאי הסובייטי בטיהוריו, בהתעלמות מן האזהרות כי פלישה נאצית מתקרבת ובאה, ובפאניקה שנתקף בה כשפרצה המלחמה.

* * *

אל שורת המספרים הפוטנציאליים מצטרף מי שהיה ראש עיריית ניו־יורק, ג'ון לינדזי. במרוצת תשעת החודשים שחלפו מאז פרש מכהונתו, הספיק לינדזי לבקר באיזור הים הקאריבי, לסייר באירופה ולהופיע בסרט של אוטו פרמינג'ר. הוא גם מצא זמן להעתיק את הטיוטה הראשונה של רומאן בעת שהותו באי הספרדי מאיורקה.

הדמות העיקרית של הרומאן הוא ציר־קונגרס בקליפורניה הנאבק נגד פוליטיקאים רעים ומסתבך אפילו בטימה עם אנשי־הצבא. „אין ספק שכדאי להקדיש יותר זמן לכתב־היד", אמר סוכנו הספרותי של לינדזי, אואן לאסטר, המציג עכשיו את הטיוטה בפני המו"לים של ניו־יורק. אבל מי להציג בכתב־היד מעיד, כי ראש־העיר לשעבר דווקא מגלה כשרון בפירוק מכני הפוליטיקה והלב האנושי.

* * *

כתב־העת „קונטיננט", העומד לחסות במימונו של אלכסנדר סולז'ניצין, — הודענו באחד ממדורינו הקודמים — בידי הסופר הרוסי הגולה ולאדימיר מקסימוב. פירסומו התאפשר לא רק בגלל הכסף המובטח, אלא גם בגלל שמספר גדל והולך של סופרים מן נמצא מעבר בזה של מסך הברזל.

בכתב־העת ישתתפו סולז'ניצין, סיניאבסקי, נקראסוב, ברודסקי ומחבר לאזות גאליץ'. אולם זוהי טעות כי כל הסופרים הרוצים לצאת את ברית־המועצות רשאים לעשות כן, או אלה המתייחסים בביקורת למשטר הם חיים בשקט ובשלווה. ההוכחה ה[illegible] ביותר לכך נוגעת לולאדימיר מאראמזין שנאסר בלנינגראד. מאראמזין בן ה־[illegible] בעל מוניטין כמחבר ספרי־ילדים, אך חיבר גם סאטירות על המשטר, [illegible] בהוצאות מחתרתיות. הוא נאסר בחודש [illegible] השנה, מיד לאחר שנשא את אשתו [illegible] „בספר" העיקרי היתה העזרה [illegible] להוצאת מהדורות שירי יוסף ברודסקי [illegible] חמישה כרכים. הידיעות האחרונות עליו היו — שנמסרו מפי ידיד שהגיע מלנינגראד ללונדון — אומרות, כי [illegible] עודנה נמשכת. איש אינו יודע במה [illegible] הוא הסופר המקצועי הרוסי הראשון [illegible] ביחס כזה, לכן משפט סיניאבסקי ב־1966.

ספרים חדשים
עיון ראשון

שירה

שירי מכאובים

אסופת שירים הנובעת בתותם מכאוביו של המשורר, המנסה לחשוף את נקודות האור הבודדות, המצויות בסביבתו. תעודה אנושית בלבוש שירי. (אברהם ברודה, „כל עוד צדי", הוצאת „עקד", תל־אביב, תשל"ד, 40 עמ').

שירים בעין פקוחה

שני שערים לספר שיריו של המשורר יעקב רימון: שירת הנשים (צרור שירים על חדשי השנה). ולאור הכתוב הנר (שירי חשבון־נפש). הספר נערך והותקן לדפוס בידי אפרים רימון. (יעקב רימון, „לאור הכתוב הנר", הוצאת „המנורה", תל־אביב, תשל"ד, 90 עמ').

שירי ירושלים

בצד שירה על הווי ירושלים של ימינו יש שירה הנובעת ממעייני ההיסטוריה. (רחל פרחי, „בכשה ברחובות ירושלים", הוצאת „עקד", תל־אביב, תשל"ד, 54 עמ').

שירת שלום

י"ח שירים, שנכתבו לאחר מלחמת ששת הימים ובסימן הכמיהה לשלום. (הפצי־בה, „שירת שלום", הוצאת המחברת, רמת־גן, בלי ציון תאריך ההופעה, 20 עמ', מחיר 1 ל"י).

סיפורת

יומנו של קצין קרבי

ספרו החדש של יגאל לב הוא, בעצם, פרקי יומן מתקופת שירותו כקצין קרבי במערב הסואץ. זה סיפור המבטא את מלחמת יום־הכיפורים כחוויה אישית. (יגאל לב, „שמש שחורה", הוצאת „ביתן", תל־אביב, תשל"ד, 228 עמ').

מסע אל האתמול

סיפור על פרשת התגלות המתובל בקטעי שירה והמיועד לנוער ולמבוגרים כאחת. (בן־ציון אפשטיין, „מעבר לגבעה", הוצאת „המנורה", תל־אביב, תשל"ד, 106 עמ').

רומאן מימי סערה

סיפורה של משפחה יהודיה בפולין של ימי מלחמת־העולם השניה, שהופיעה תחילה באידיש ותורגם לעברית בידי שלמה שנהוד. (ד. זאקאליק, „בסערה", הוצאת „המנורה", תל־אביב, תשל"ד 190 עמ').

יומנה של נערה

חוויותיה של נערה, כעין „דפי פגישות", צורה מיוחדת של סיפור בגוף ראשון. (שולי ש., „דפי פגישותיה של נערה", הוצאת „סרקלין" ליד „עקד", תל־אביב, תשל"ד, 102 עמ').

עיון ומחקר

אומות ושילובן

ספרו השביעי של יהודה גוטהלף עוסק בסוגיית היחס שבין לאומיות ובין־לאומיות: דרך התהוותן של אומות ושילובן במערכת „העולם האחד", מאבקו של עם ישראל על זהותו ועתידו. (יהודה גוטהלף, „לאומיות ובין־לאומיות", הוצאה „אלף", תל־אביב, תשל"ד, 376 עמ').

בסיס מדעי לשכל הישר

חיבור מקורי בשפה האנגלית. המציע בסיס מדעי למושג השכל הישר והמבקש להוכיח את האובייקטיביות של הערכים שביסוד קיום האנושות. הספר מיועד לכל המתעניין בעניני מוסר ומצפון ובמיוחד למחנכים, לפילוסופים ולפסיכולוגים. (ד"ר משה קרוי, "The Conscience" הוצאת „כתר", ירושלים, 1974, 244 עמ'. המחיר 40 לירות).

מוטיבים ספרותיים

אסופת רשימות בעניני ספרות, בעיקר סביב נושא הקשר בין דורות הספרות וגלגולי־מוטיבים. (מרדכי אבניה, „חד־גדיא וגדי", הוצאת „המנורה", תל־אביב, תשל"ד, 178 עמ').

על המיסוד הפוליטי

השפעתם של הפוליטיקאים על המדיניות בישראל, במערכת השלטון המקומי בעיקר. העיגוד בין שמרנות מבנית לבין גמישות תפעולית. (ד"ר שבח וייס, „שמרנות מבנית וגמישות תפקודית — נוסח ישראל", הוצאת ספריית המינהל, תל־אביב, 1974, 108 עמ').

יהדות ומסורת

אוצר ערכי התורה

שני כרכים ראשונים של מפעל אנציקלופדי כביר, שבמסגרתו יוגדרו ויבוארו כל ערכי התנ"ך ויצויינו כל המובאות של המקומות שבהם מופיע כל ערך. הערכים סדורים לפי אלף־בית ובשני הכרכים שכבר הופיעו מצויים 422 ערכים מתוך כחמשת אלפים הערכים שייכללו במפעל השלם. (אברהם יהושע השל וזבנר, „אוצר ערכי התורה — באהלי ישכר", הוצאת המחבר ובניו, תל־אביב, כרך א' 604 עמ'; כרך ב' 632 עמ'. מחיר כל כרך 35 לירות).

על התורה ותהילים

ליקוטי אמרותיו של האדמו"ר ר' שמעון מירוסלב על התורה ותהילים, שבת ומועדים. מהדורה חדשה עם הוספות, השלמות, ציוני מראי מקומות ותיקוני טעויות, שההדיר מאיר הגדר. (מאיר הגדר, „ספר תורת שמעון השלם", הוצאת המחבר, ירושלים, תשל"ד, 124 עמ').

הלכות אבלות

ספר תפילה, דינים ומנהגים למבקרים בבתי־עלמין ולימי זכרון כלליים ופרטיים. שנערך בידי הרבנות הצבאית הראשית הולך בעיקר למשפחות שאיבדו את יקיריהן במלחמת יום הכיפורים. („ספר בצרור החיים", הוצאת הרבנות הצבאית הראשית, המטה הכללי, צה"ל, תשל"ד, 58 עמ').

היסטוריה יהודית וכללית

תולדות עם ישראל

המחבר, אחד ההיסטוריונים הבולטים של היהדות, סוקר את ההיבטים הפוליטיים, הדתיים החברתיים והכלכליים של תולדות עמנו מהמאה הרביעית ועד ימינו. הספר הופיע בשפה האנגלית במסגרת הסידרה לידע היהדות (פרופ' חיים הילל בן־ששון, "Trial and Achievement", הוצאת „כתר", ירושלים, 1974, 344 עמ'. המחיר 45 לירות).

מ„הלבנון" על הישוב היהודי

מפתח של נושאים, מחברים וחיבורים דנים בישוב היהודי בארץ־ישראל, [illegible] בעתון „הלבנון". זהו פרסום נסיוני [illegible] הוצאתו לאור של מפתח זוהה. [illegible] יעסוק תחילה בכל כתבי העת [illegible] באחור יותר בכתבי־עת לועזים. [illegible] („מפתח הלבנון", הוצאת יצחק בן־צבי, ירושלים, תשל"ד, 112 כפולי טורים).

זכר[illegible]

קורותיו של קומוניסט יה[illegible]

סיפור קורותיו של קומוניסט יהודי [illegible] הכלא ובמחנות הסטאליניים עד [illegible] ויציאתו את מסך הברזל. הספר נכתב [illegible] ותורגם לעברית בידי גרשון אליאור [illegible] „...וזכיתי לריהאביליטציה", [illegible], תל־אביב, תשל"ד, 240 [illegible]

רשימות של פיזיותראפיסט

אלרודי מלחמת יום־הכיפורים בה[illegible] פצועים ומשפחותיהם. הרשימות כתובות ברגש רב ובעין אוהבת. (פאני [illegible], „כולם הם הבנים שלי", הוצאת [illegible] תל־אביב, תשל"ה, שנה למלחמת יום הכיפורים, 80 עמ').

תן לנו להיות ה"קיסינג'ר" שלך!

ברצונך למכור דירה, חנות, משרד, מגרש?
תן לנו להיות ה"קיסינג'ר" שלך.

במקום שהטלפון שלך יצלצל ביום ובלילה. במקום שעשרות אנשים יטרידו אותך בביתך.
במקום לאבד זמן יקר ולעמוד כתגר בשוק על המחיר שאתה עומד להציע ולבסוף יתכן ואף יתגבר לך, ולהפתעתך, שהמחיר שנקבע בו אינו המחיר הנכון של דירתך...

איך לגמור עיסקה?
מה הם דמי קדימה מקובלים, ומה הם תנאי המכירה?
גם אלה יתכן ואינם ידועים לך. חברתנו מעסיקה אנשי מכירות מקצועיים וצי גדול של רכב. נבוא לדירתך רק עם לקוחות רציניים.
רבים מלקוחותינו אזרחי חוץ. המעוניינים בקניה או השכרה של דירה כדירתך. אנו נסיים עיסקה מוצלחת עבורך, כולל תנאי מכירה.

AS אנגלו־סכסון סוכנות לנכסים בע"מ

תל־אביב, רחוב פרישמן 25, טל. (03) 242364 — ירושלים, רחוב השרון 2, טל. (02) 221161 — חיפה, שדרות הנשיא 120, טל. (04) 81260 — נתניה, כיכר העצמאות 7, טל. (053) 26240 — רמת־גן, טל. (03) 739379 — הרצליה, רחוב סוקולוב 11, טל. (03) 930258 — הרצליה פיתוח, רעננה, רמת השרון, סביון־קריון, ראשון לציון, קרית שאול [illegible]

מדע לנוער המתבגר

לדעת

הופיעה חוברת ראשונה בכרך ה'

ובה: פונטיקה מהי?; איך מחליטים?; מהי הומאופתיה?; הולוגרפיה ורנטגן; הפרשי גבהים בין אוקיינוסים; סדרה חדשה — כימיה בבית; נסה בעצמך; בקיצור ויתר המדורים הקבועים.

אם טרם חידשת את המנוי — אנא עשה זאת בהקדם!

חוברות בודדות ניתן להשיג בקיוסקים ובדוכנים למכירת עיתונים.

מחיר חוברת בודדת 1.50 ל"י. דמי מנוי לכרך ה' (10 חוברות) 12 ל"י.

יוצא לאור על־ידי מוסד ויצמן לפרסומי מדע
ירושלים. רח' המלך ג'ורג' 33

גזור ושלח

לכבוד
מוסד ויצמן לפרסומי מדע
ת.ד. 801 ירושלים, 91 000
אבקש לחתום על „לדעת" כרך
א ב ג ד ה
(סמן בעיגול את המשבצת המתאימה).
מחיר כל כרך 12 ל"י. ניתן להשיג אוגדן לכרכים א—ב ביחד ג—ד ביחד. מחיר כל אוגדן 1.50 ל"י.
מצ"ב .... ל"י (בשיק או בהמחאת דואר) לפקודת מוסד ויצמן לפרסומי מדע.
השם ....
הכתובת .... מיקוד ....

הודעת פוקד

* החלה ההתייצבות לרישום ולבדיקות חוזרות של המפוטרים משרות בטחון.
* חובת ההתייצבות חלה על גברים בגילים 18 עד 54 אשר אינם נמנים עם הכוחות הסדירים או עם כוחות המילואים של צה"ל.
* הודעה זו נועדה להקל על המתייצבים ולמנוע מהם עדחה ואיבוד זמן.

א. על המתייצב להקפיד על התאריך ועל השעה הנקובים בצו ההתייצבות שקיבל.
ב. על המתייצב להצטייד בתעודות ובמסמכים הבאים:
1. תעודת זהות.
2. תעודות צבאיות המעידות על מעמדו לגבי חוק שירות הבטחון.
3. במידת הצורך — מסמכים המעידים על מצב בריאותו.
ג. על המתייצב להביא עמו שתי תמונות פספורט.

* הקפדה על האמור לעיל תקל על הטיפול במתייצבים בלשכת הגיוס הארצית שבמחנה תל־השומר, ותאפשר להם לקצר את תהליך ההתייצבות ולמנוע אבדן מיותר של זמנם.

יצחק רוזן — אל"מ
ראש מרכז גיוס — פוקד

על „שמחת עניים" לנ. אלתרמן

שפיר — מול — יעקב פיכמן

א.ד. שפיר

...ידולה של השירה המעולה הוא תמי... אם תרצה אפילו אסל בהתכוון, ...המשוררים הזוכים בה ובהדרה ...של הזירות הקפדה, הן ניכרת ...נטמה את אופי סגנונה. ...עלבה, אף המשוררים המתפרצים, ...רצבת להבות אש, — גם לשירתם ...ספק תמיד פרשה של התפתחות ...אלא שזו אינה ניכרת בעליל ...הצד האמנותי, כלומר טיפוח ה־ ...הצד הנסתר בשירה מעין זו. אין ...ן בתוכה, כביכול, את דברי ימיה ...כאילו המלה האחרונה של המשורר ...הראשונה. גלגוליה סמויים מ־ ...ומדת היא במזל הגבורות ומריקה ...לא קוה הצבור בלי הסכן כלל. ...וקיה והסגיה המיוחדים אך דברי ...פים ועוברים עליהם. היא משפעת ...ן שהיא נראית שלימה ומעוגלת, ...שהיא נתפסת תמיד לנושאים גדו־ ...של הזמן, בעיות החברה והארץ), ...כיוון שהיא עצמה עומדת בשיאה ...טבעה שהיא נוטה אחר שיעור של ...ומדברת בלשון גבוהה ורחבה.

...ת תמיד ואין לנו לעולם במחיצתה ...ה הרישית שיש לנו בלכתנו לאם ...עבר המשורר. גם המחשבה והפי־ ...מנת היצירה והעמקה של הקורא, ...איתנו בשהותנו עימה ואינה חוזרת ...ר זמן, משפנה ההדהמה הראשונה. ...המשוררים. בגו הבריקות של מחשבה. ...בשירה הזאת מחייב את הדבר. לא כן ...מתנהלת בעצלתיים, כביכול. זו תמיד ...כאילו כרוכה אחרית כשהיא שרה ...היא שרה, הרי היא גם כאילו מספ־ ...עצמה, על גלגוליה השונים ועל ...היא מצויינת במידת ההתאפקות, ...המובהקת של הלירקה. מחמת הזי־ ...נרתעת בתחילה מפני הנושאים ...ואין זהירות זו מבוקש אצלה אלא ...היא נוהגת תמיד לשמור על נפשה. ...עתו של דבר מין הגיגה שירית ...אליהם, אל הנושאים הגדולים, הרי ...גם כה־לה, בבוא המועד, יש מוקדם ...אצלה.

...מן השיר הבודד אל מחזור השירים ...העומד על סף הפואמה, אינה רק ...היצירה המקפת יותר, אלא מידה ...של השתרשות בשירה עצמה. ...הפיזור בשירים, הבאים לעצמם, באה ...בנושא אחד עיקרי. השירה מקב־ ...ה תחומיה, ולפיכך יש כאן בתחומים ...יותר ניצול של כחות המשורר. ...רוכז ומכוון, רק בתחומים הקבועים ...להגיד את המלה המלאה, אשר ...המך הבטוי בלי פתח ובלי יתר. ...כאן גם תואם לבטוי עצמו. תמיד ...המשורר על כך, אפילו בשיר קטן, ...שכן בדבר שהוא יצירה שלימה.

...„שמחת עניים" התחום הוא אדם, זה ...דבר בכל מחזור השירים, או אותו ...ל פבולה שישנה כאן, או האידיאו־לוגיה של המשורר, או היחס כלפי הדברים הגדולים, שהוא כאן הסגנת. עם זה יסתבר גם טעמה של אותה התערטלות מלאה ש־בספר הראשון, אותה פרישת זרועות לעברים שונים, אותה פתיחת הלב הרחבה כפתיחת שערים. זו שיש בה מיסוד ההתמיה אך גם כפופה לשיקול הדעת והצורה. ה„התערטלות" המלאה הזאת היא צורך בצעדים הראשונים, ביחוד כשהשפע זוחף ומניע. אבל במירוץ הזמן, בא במקום השפע הדבר האחד והדבי־קות בדבר האחד. האין המשורר יכול להגיע אליו אלא על־ידי שהוא נפטר מן השפע המפזר. בספר „שמחת עניים" הדבר האחד הזה הוא התביעות מן החיים, הרצונות הגדולים, אהבת החיים הגדולה, שלימות ה־אדם, אך גם השפע המצוי כאן ממושטר על ידי המשורר בתוכן ומסויג בתחומיו.

הנושאים הרבים אינם מעורבבים כאן אלא מאוחדים. חוט של אחדות עובר אותם שהרי אין המשורר שואף אלא לאחידות בשירתו.

מעטים ספרי השירה שמגרים כל כך לספר את תכנם, כאילו יש בהם סיפור המעשה. אך תכנם פשוטו כמשמעו. שמא הסיבה לכך היא אותה לוית עלילה שיש לשירים, או דרמטיות זו העוטפת את הספר. ושמא הפרסו־נייה העומדת כאן במרכז כבדבר של פרוזה. זה המת, הממשיך לחיות את חייו ועודו נפש פועלת, וביותר עצמה זה המונולוג שלו בשי־רים. ואכן למונולוג זה אנו מקשיבים כל הזמן, מונולוג השותף כמו עלילה בסיפור ונע ונד בין משקליו השונים ובהלכי־הנפש של המדבר. על שום מה בחר אלתרמן דווקא במת ושם בפיו את כל הדברים הללו? אולי משום שהפרסונזיה הבולטת ביותר בימינו היא ההרוג, הנרצח, המעונה ומת. המת על קידוש החיים. ואולי משום שבמות טמונה האינטנסיביה החזקה ביותר לחיים או משום מציאות המוות הודאית כל כך חזקה בחיינו בדור זה.

„כי חצי העולם, כי הוא שנים / וכפלה היא המית מספדו / כי אין בית בלי מת על כפים / ואין מת שישכח את ביתו / ובלי קץ אל ערי נכאינו / יושבי חשך וחל נכבים / נפלאים, נפלאים הם חיינו / המלאים מחשבות של מתים" (הפיזור שלי — א.ד.ש.)

האופי התקיף, העיקריות והשלימות של האופי מצויים גם בספר שיריו הראשון של אלתרמן, אבל שם הן בעיקר מתכונות השירה בלבד. כאן הכוונה היא לאופי התקיף של האדם עצמו, לעקביות ולשלימות של זה עצמו. לאדם השלם. לאדם כפי שהוא צריך להיות. זה בעל הקורנות הציבים. העמדה הקבועה לתופעות החיים השונות הנוגעות ב־בשרו. היחס הקבוע העמד. האדיקות המובהקת מאליה דמשמעות הקבועים, מידות. שיתוף תוקף להן כיון שהן ניתנות כאן להלש. כיוון שזה התוקף וזו השלימות הם של החלש העני מכל, החוסר אפילו את החיים. ואעפי"כ כל המדובר בספר אינו מדובר אלא על החיים עצמם, המת האוהב, המקנא, המקלל, הנשבע ושואף נקמות, המנחם, הנכסף אל רעיו, אינו אלא שליח, שליחם ודברם של החיים.

אך לכתחילה ובעיקר לא נתכוון כאן אלתרמן אלא ליהודי, אף אם אינו מפרש בשמו. ליהודי בזמן הזה. לטרגדיה של ה־יהדות בעולם, שהננו בעיקר עדי־שמיעה לה, אך אף מרחוק אנו רואים אותה בעליל, והיא מדריכה לחלוטין את מנוחתנו:

„חמה ולבנה ישוטו / אך ימינו כליל יכהו / על אבות הערבים יעוטו / ובניהם עבדים יהיו," „אמיץ הקוף הפרא / ואחינו בן לילה שב / והכה על פנים עד ערב / ועד בקר יכה על גב / ובבקר ישכב לבלי קום לעולם / וכל הרואה לא ינום לעולם" (הפיזור שלי — א.ד.ש.).

רואים אותה מרחוק ומחשבתינו לא תנום ולא תישן, ולא רק מתוך הרגשת הזהות, אלא גם ובעיקר מתוך התעוררות כל הכוחות החיוניים שלנו על עברי פי פחת. כי לאמיתו של דבר נתכוון כאן אלתרמן ליהדות החזקה ואת אופיה משרטט הוא כאן ולה הוא שר את השיר. זו שקשרה עם החיים הוא קשר בל יינתק, התובעת ולא סולחת, הזוכרת ומזכירה הכל, הלא מנוחמת, היהדות האקטי־בית. זו הנשבעת:

„רעיה, רעיה ורע / יום יומר עוד וליל ירע / אך בקום הדממה במסבנו / אל יוריקו דשאים על לבנו / אל נגוס באשכול ובפלח / אל נבוא אל שלחן המלך / אל נשכח את אשר אין לשכוח / אל נסלח לאשר אין לסלוח / כי נשבענו היום בעורנו / כי שלום לא יהיה לעפרנו".

אפילו זו הנשבעת נקם ושילם. אותה יהדות שעל שלימותה הבריחה שירתנו הקלאסית. זו שכאבה העז הוא לא יסוריה, אלא עלבונה וחרפתה, שאלתרמן מרגישם בכל השירים המוקדשים לנושא זה:

„קום הרב את ריבי, כי צחק מחריבי" — „יען פי בעפר ומחרפי צחק." — „כי הכותב צרים על אדמת קחמר." „וישלחו בו רוקם." (הפיזור שלי — א.ד.ש.)

זו שחוויתה החזקה ביותר היא חוויית הרפ־תה, חרפה שאין למחותה:

„חרפת החזקים אשר היו לצחוק / לא נסתר ממך בטיט יון עמק / חרפת כובשי ראשם בבשר הפרוזים — / לא נחבא ממך במים ארורים / חרפת החכמים אשר הלכו שולל / חרפת רבים כים אשר נפלו שלל / קצורים באפס יגע ובחרום שרביט".

וזוהי גם חרפת העולם כולו והדור כולו, כמוה כבגידה, שאף עליה מוסבים כמה שי־רים בספר. שירי היהדות, שירי הזעם והנקמה, החרפה והבגידה הם נקודות־הקולמיננציה ש־בספר, הם שיאיו המתנליים, אף על פי שהם מובעים בלשון חצובה וקצובה, בסגנון שיש בו הרבה מן המסורת העברית הפיוטית, בהקפדה על שלימות הפסוק וניסוחו, בזהי־רות מפני כל סרח עודף.

אבל כמרכז חשובים הדברים מן הצד, שירי האהבה, שיר הקנאה, שיר הסליחה ואותו האינטרמצו האלגי על הרחוב, העלמות השוקים, שירי הרצות, השיר „קץ האב" זוהי הפרפוריציה שעליה מושתת הספר כשם שהוא מושתת על חיוב החיים ואהבתם הרבה, על התובה כלפיהם, על הדיספוזיציה האנו־שית, העוברת כחוט השני את כל הספר, על האמונה וכח החיים, שסמלם הוא כאן האם החובקת את הבן בסתר:

„כי עלה ישועה, בתי / כי גדולה / כי שלמה / כי נראנה / גם ברמוס את חיי בועטי / לא אמרתי אבדה ואינגה / רק אמרתי יש יום בתי / ותם צר, ועיניך תראינה".

ביסודו של דבר התוקף הזה שבספר הוא התוקף של נ. אלתרמן עצמו. אין הוא פרוזו של התוקף זה, אלא מגשמו בתוך עצמו. ואעפי"כ יש כאן גם מעין הכריזה, ומתוך הדברים מבצבצת הסיסמה שבהכרות. שכן השי־בוך־הנפש מלוה את הדברים, והוא הדין גם ביחס לדרך השיר. הסנרגציות הסמויות או הגלויות הן כאן הקובעות, אבל תוקפן ואמי־תותן באות להן מן האורגניות שלהן בתוך השיר. האידיאולוגיה, מחוקת אצל אלתרמן את השירים ואף ההשקפה על דרך השיר, אבל הן קיימות גם כשהן לעצמן, בעיקרים של תוכן ואגב בתוך השיר. שונות דרכי השיר. עם כל שיר חדש כאילו פותח המשורר דרך. ואעפי"כ ממשיך הוא ללכת בדרכו הקבועה. זו מתבררת ונכבשת יותר עם כל שיר. הסגנון שנתן אלתרמן בשירו בספר זה, לא בתוך רק משום שהוא הולם את סיבת, רק משום שסגנון הפיוט של ימי הבינים ומבנה פסוקו נראה לו מתאים אלא גם משום שרצה להחיות את הניגוני שבפיוט של ימי הבינים, לצרפו למנגנון השירה העברית, שכן על ידי כך נוסף לה דשן עממי, דשן של לשון־דיבור, המתבל תמיד ומחסן את השירה כשמשתמשים בו כראוי ובשעת הצורך. ה־משורר דואג תמיד לא רק לצרכי שירו בלבד, הוא מביא תמיד בחשבון את צרכיה של השירה כולה בזמנו. אך מתוך לכל הכוונות הללו מורגשת בספר השאיפה להאריג במסכת הדורות. הרצון להמשיך. להמשיך את הקו עתיק־היומין. התפקיד המוטל על המבקר הוא לחפש בשירה הצעירה לא רק את חידו־שה, אלא גם את ההמשך שבה. באיזו מידה היא מהווה חוליה חדשה במסורת השיר שלנו. החידוש האמיתי בשירה כולל בתוכו תמיד את ההמשך. המשורר המקורי הוא תמיד זה שמצטרף אל הגבורה. כפי מה שהוא, עם כל חידושו.

הערת המביא־לדפוס

פעם, בעבור א.ד. שפיר ז"ל מהדרמנורים להדרמנורים, מסר לידי תיק לשמירה, עד שיבקשו ממני. הוא שכח, כנראה, ולא ביקשו ממני (וגם אני שכחתיו).

עכשיו, בדקתיו ומצאתי בו, בין השאר, מסה על „שמחת עניים" לנתן אלתרמן, ששלח אותה ליעקב פיכמן, שהיה אז עורך „מאזנים". יעקב פיכמן ערך את המסה כאשר ערך, וכיון שא.ד. שפיר לא הסכים לעריכה זו — לקח את כתב־ידו בחזרה והמסה לא ראתה אור דפוס. בתיק נמצא גם מכתב־תשובה של י. פיכמן, שממנו ניתן להסיק מה כתב לו א.ד. שפיר בסרבו לקבל את תיקוני־עריכתו.

המעניין הוא, לגבי ציבור שוחרי ספרותנו — שלאחר שיחזור דבריו של א.ד. שפיר, בטרם העריכה ולאחר העתקת המסה לפי עריכתו של י. פיכמן מתקב־לות שתי מסות על „שמחת עניים" — האחת של א.ד. שפיר, והשניה של י. פיכמן. מה ניתן ללמוד מכך?

א) י. פיכמן וגם א.ד. שפיר היו לא רק מבקרי־ספרות, אלא שניהם היו עורכים מובהקים — ומעניין לראות איך עורך עורך עורך.

ב) נצא ונלמד, איך שני מבקרים, כמעט בני זמן אחד, מתייחסים ליצירה חדשה. וראוי לזכור: זמן־המעשה היה הרבה לאחר היעתקות סופרי „כתובים" ו„טורים" מסופרי „מאזנים", שכן היה זה כבר הזמן של „מחברות לספרות", הבמה שבה השתתפו גם א.ד. שפיר וגם י. פיכמן; והמדובר בספרו של נתן אלתרמן, ששני ה„מחנות" קיבלוהו בעין יפה והתייחסו אליו כאל משורר בעל שיעור־קומה ובעל־משקל, ואעפי"כ גבר השוני־שבמהות ונתן בידינו שתי גירסאות מתוך קר־התבוננות אחת.

י. זמורה

יעקב פיכמן

תהליך גידולה של השירה המעולה הוא תמיד מתוך בינתו. התריקה הכתופה אינה מטבעה; דרכם של המשוררים הזוכים היא דרך של הזהירות והקפדה. ואפילו המתפרצים, שלשונם להבות אש, גם לשירתם קודמת בלי ספק תמיד דרגה של בידול, של התפתחות הדרגתית, אף שהצד האמנותי, כלומר טיפוח השירה, הוא סמוי מעין הרואים. אין היא עוצ־רת בתוכה, לפראית עין, את דברי ימיה שלה. היא כאילו המלה האחרונה של ה־משורר, גם בחזותה הראשונה. גלגוליה נסת־רים מעינינו; בבת אחת היא מתגלית ועומ־דת במזל הגבורות ומריקה את כל מלואה כקוה הצבור בלי הסכן כלל. לא כן השירה המתנהלת בעצלתיים, כביכול. זו, תמיד כאי־לו כרוכה אחרי הפריחה, הרי היא שרה ומספרת — שרה וגם מספרת על עצמה. על גלגוליה ונפתוליה. היא מצויינת במידת ה־התאפקות. זו המידה המובהקת של הלירקה. מחמת הזהירות, גם כמחמת איזה רגש של בושה, הריהי נרתעת בתחילה מפני הנושאים הגדולים. ככה היא שומרת על נפשה. מין הגיגה שירית שהיא נוהגת שלא מדעת. אליהם, אל הנושאים הגדולים, הרי תגיע בבוא המועד: יש מוקדם ומאוחר אצלה.

הדרך מן השיר הבודד אל מחזור־השירים השלם, העומד על סף הפואמה, אינה רק דרך אל היצירה המקפת יותר, אלא מידה רבה יותר של השתרשות בשירה עצמה. במקום הפיזור בשירים, הבאים לעצמם, באה ההתרכזות בתחירה לנושא שליט. השירה נכנסת לתוך תחומיה, והתחומים המסויימים אלה מחייבים ריכוז וגם מגלים ריכוז הכח. ככה הוא מנצל את העצור בו ומכוון אותו למטר־תו. אותה שעה — הוא מגיע לבטוי עצמו המלא. התחום הקבוע הוא גם המצווה משמעת.

בספר „שמחת עניים" התחום הוא אדם, זה המת המדבר בכל מחזור השירים, או אותו שיעור של פבולה שישנה כאן, שהיא מסמנת גם את האידיאולוגיה של המשורר. היחס כלפי הדברים הגדולים, מבוטא כאן בעיקר באמצעות הסגנון. סגנון זה, שיש בו משום לבוש, ממלא אחרי אותה התערטלות מלאה שבספר הראשון, אותה פרישת זרועות לארבע רוחות העולם, שיש בה משום פתיחת שערים נועזת, בהתמיה, ושגם היא כפופה לשקול הדעת והצורה. „התערטלות" מלאה זו היא צורך בצעדים הראשונים, כשהשפע דוחף ומניע. אבל במירוץ הזמן בא כנוס השפע, הדבר האחד וההדבקות בדבר האחד. ואין המשורר יכול להגיע אליו אלא על ידי שהוא נפטר מן הפיזור. בספר „שמחת עניים" ער־לות התביעות מן החיים, הרצונות הגדולים, אהבת החיים הגדולה, שלימות האדם, אך השפע המצוי כאן ממשטר על ידי המשורר, מתוכן ומסוייג בתחומיו. חוט של אחדות משוך על הכל והוא הישג של בגרות.

מעטים ספרי השירה המגרים כל כך לספר את תכנם, כאילו יש בהם סיפור המעשה. את תכנם פשוטו כמשמעו. שמא הסיבה לכך אותה לוית עלילה שיש לשירים, דרמטיות זו המגוה את הספר. ושמא הפרסונזיה העומ־דת כאן במרכז כבדבר של פרוזה. זה המת, הממשיך לחיות את חייו ועודו נפש פועלת, וביותר עצמה. זה המונולוג שלו בשירים. ואכן למונולוג זה אנו מקשיבים כל הזמן, מונולוג השותף כמו עלילה ב־ספור ונע ונד בין משקליו השונים והלכי־הנפש של המדבר.

על שום מה בחר אלתרמן דווקא במת ושם בפיו את כל הדברים הללו? ואין זאת משום שהפרסונזיה הבולטת ביותר בימינו הוא ההרוג, הנרצח, המעונה ומת. המת על קידוש החיים. ואולי משום שבמות טמונה האינטנסיביה החזקה ביותר לחיים. או משום מציאות המוות הודאית כל כך חזקה בחיינו בדור זה:

„כי חצי העולם, כי הוא שנים, / וכפלה היא המית מספדו, / כי אין בית בלי מת על כפים, / ואין מת שישכח את ביתו / ובלי קץ אל ערי נכאינו / יושבי חושך וחל נכבים, / נפלאים, נפלאים הם חיינו, / המלאים מחשבות של מתים".

האופי והשלימות של האופי מצויים גם בספר שיריו הראשון של אלתרמן, אבל שם הן בעיקר מתכונות השירה. כאן קול האדם עצמו, המוסער מן העולם ומסעירו. כאן הצד לאדם השלם. לאדם כפי שהוא צריך להיות. כאן „המסמרות הנטועים" — העמדה הקבועה לתופעות החיים השונות הנוגעות בבשרו. האירוניה היא שמידות עז אלה ניתנות כאן לחלש. לחלש והעני מכל, החוסר אפילו את החיים. ואולם יצר החיים הוא העולה כאן מכל ניב. המת, האוהב, המקנא, המקלל, הנשבע ושואף נקמות, המנחם, הנכסף אל רעיו, אינו אלא שליח, שליחם ודברם של החיים.

במתכוון ושלא במתכוון הקול כאן קול יהודי, אף אם אינו מפרש בשמו. קול יהודי בזמן הזה המכוון לטרגדיה של היהדות ב־עולם, שהננו בעיקר עדי שמיעה לה, אך אף מרחוק רואים אותה בעליל, והיא מד־ריכה לחלוטין את מנוחתנו.

„אמיץ הקוף הפרא, / ואחינו בן לילה שב. / והכה על פנים עד ערב, / ועד בקר יכה על גב. / ובבקר ישכב לבלי קום לעולם, / וכל הרואה לא ינום לעולם".

אכן מחשבתנו לא תנום ולא תישן לא רק מתוך הזהות אלא גם מתוך התעוררות הכחות החיוניים שלנו על עברי פי פחת. המשורר מתכוון כאן את היהדות החזקה, ואל שר־חייה הוא שר את השיר. את זו שקשרה עם החיים הוא קשר בל יינתק, התובעת ולא סולחת, הזוכרת ומזכירה הכל, היהדות ה־נשבעת:

„רעה, רעיה ורע, / יום יומר עוד וליל ירע, / אך בקום הדממה במסבנו, / אל יוריקו דשאים על ליבנו. / אל נגוס באשכול ובפלח, / אל נבוא אל שלחן המלך, / אל נשכח את אשר אין לשכוח, / אל נסלח לאשר אין לסלוח, / כי נשבענו היום בעורנו, / כי שלום לא יהיה לעפרנו".

זו הנשבעת נקם ושילם. אותה יהדות שעל שלימותה הבריחה שירתנו הקלסית. זו שכאבה העז הוא לא יסוריה, אלא עלבונה וחרפתה, שאלתרמן מרגישם בכל השירים המוקדשים לנושא זה:

„קום הרב את ריבי, כי צחק מחרי־בי — —". „יען פי בעפר ומתחרפי צחק — —".

יהדות זו היא שחוויתה חזקה עם הפורע־נות — זו שחוויתה החזקה ביותר היא חוויית חרפתה, חרפה שאין למחותה:

„חרפת החזקים אשר היו לצחוק, / לא נסתר ממך בטיט יון עמק! / חרפת כובשי ראשם בבשר הפרורים — / לא נחבא ממך במים ארורים!".

וזוהי גם חרפת העולם כולו והדור כולו, כמוה כבגידה, שאף עליה מוסבים כמה שירים בספר. שירי היהדות, שירי הזעם והנקמה, החרפה והבגידה, הן נקודות הגר־בה שבספר, שיאיו המתנליים, אף על פי שהם מובעים בלשון חצובה וקצובה, בסגנון שיש בו הרבה מן המסורת העברית הפיוטית, ב־הקפדה על שלימות הפסוק וניסוחו, בזהירות מפני כל סרח עודף. חשובים כאן גם ה־דברים מן הצד, שירי האהבה, שיר הקנאה, שיר הסליחה ואותו האינטרמצו האלגי על הרחוב, העלמות השוקים, שירי הרצות, השיר „קץ האב" אף הם עיקרים בספר כשלעצמם, זוהי שירת ההויה שאינה מקצצת והיא שרה על חיוב החיים ואהבתם הרבה, על התובה כלפיהם, על המשמעת לאדם, על יצירת החיים וכח החיים, שסמלם הוא כאן האם, החובקת את בן בסתר:

„כי עלה ישועה; בתי / כי גדולה / כי שלמה / כי נראנה! / גם ברמוס את חיי בועטי / לא אמרתי אבדה ואינגה".

„שמחת עניים" הוא ספר שמעין השבוד הנפש מלוה את כל דבריו ויש בו גם מעין שחרור — שחרור מתוך משמעת. ודאי שהצו־רה מזוקקת כאן את האידיאולוגיה, והיא גם צומחת מתוך אידיאולוגיה זו — מתוך ההוכור הבצי פתאום, מתוך היאוש עצמו. הצורה אינה כופתת. דומה שעם כל שיר חדש כאילו פותח המשורר דרך. ואעפי"כ ממשיך הוא ללכת בדרכו הקבועה. זו מתבררת ונכבשת יותר עם כל שיר. הסגנון שיש בו משום הקצב של ימי הבינים נתבקש כאילו ועם זה ניכר שהמשורר גם רצה להחיות את הניגוני שבפיוט, לצרפו לסגנון השירה העברית, שכן על ידי כך נוסף לה דשן עממי, דשן של לשון־דיבור, המתבל תמיד ומחסן את השירה כשמשתמשים בו כראוי ובשעת הצורך. ה־משורר דואג תמיד לא רק לצרכי שירו בלבד, הוא מביא תמיד בחשבון גם את צרכיה של השירה כולה בזמנו. אך מתוך לכל הכוונות הללו כאילו טמונה בספר השאיפה להאריג במסיבת הדורות. הרצון להמשיך. להמשיך את הקו עתיק־היומין. התפקיד ה־מוטל על המבקר הוא לחפש בשירה הצעירה לא רק את חידושה; אלא גם את ההמשך שבה, באיזו מידה היא מהווה חוליה חדשה במסורת השיר שלנו. החידוש האמיתי בשי־רה כולל בתוכו תמיד את ההמשך. המשורר המקורי הוא תמיד זה שמצטרף אל הגבורה, כפי מה שהוא, עם כל חידושו.

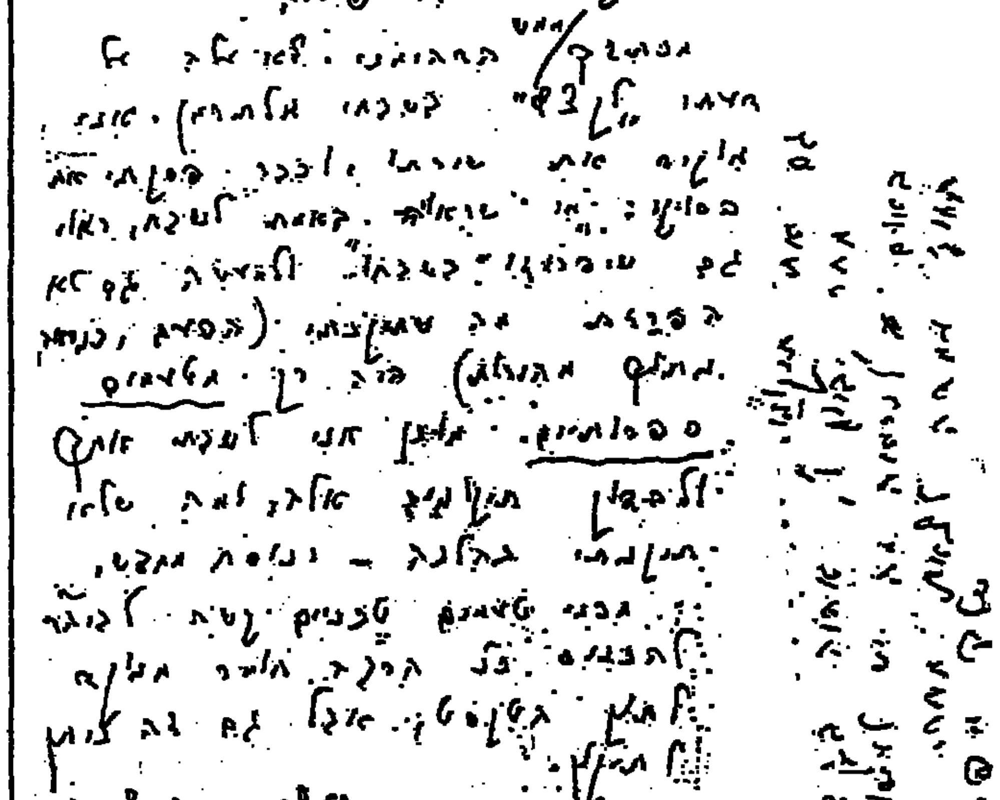
יום א'
יקירי א.ד. שפירא,

מכתבו של פיכמן לא.ד. שפיר, לאחר שזה סרב לקבל את עריכתו

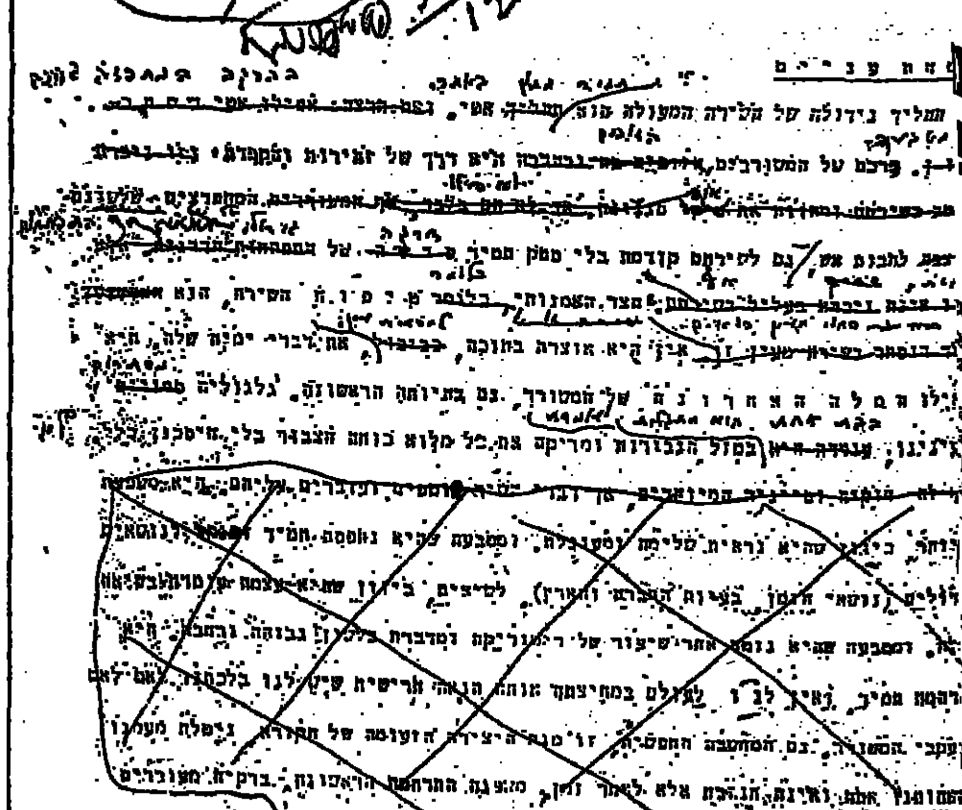

העמוד הראשון במאמרו של א.ד. שפיר — עם תיקוניו ומחיקותיו של י. פיכמן

هكذا من الاصل

„יום־הדין" ציורי ילדים

מאת
נעמי בנצור

365 ציורי ילדים, כמנין הימים שנקשו את מלחמת יום הכיפורים, מוצגים עתה בבית־האמנים בירושלים, וכל כולם עוסקים במלחמה, על האימה שבה ורגשיה המעצים היפים. המציירים הם ילדים בבתי ספר יסודיים ובחטיבות־הביניים, מכל רחבי ה־ארץ. מהם כאלה שחשו את המלחמה על עורם ממש, כילדי קיבוץ גבת, ומהם שעקבו אחריה באמצעות כלי־התקשורת, או דרך סיפורי האבות והאחים הגדולים. חלק גדול מן הציורים צויירו בתקופת המלחמה כבשת, ביוזמת המורים, מתוך מגמה להביא את הילדים לידי פורקן. פסיכולוגים ואנשי הח־נוך ימצאו בתערוכה זו חומר רב־ערך ה־מעיד על החוויה הקשה שעבר הילד הישר־אלי במלחמה.

התערוכה, שאורגנה על־ידי משרד החינוך והתרבות ביוזמת המרכז־מפקח מר מנשה ספיר, מייצגת מגוון רחב של רגשות והת־ייחסויות למלחמה. יש ילדים, שעבורם ה־מלחמה מתחילה ונגמרת על סף ביתם, וכש־הם מתבקשים לצייר אותה, הם מציירים את האב אשר נפרד ממשפחתו, או שב ופוגש אותה כשהוא חוזר מן המערכה. את עצמם הם מציירים כשהם מכינים חבילות־שי או אופים עוגות. מאחורי האווירה הביתית הזאת צפונה חרדה עמוקה המתבטאת בהתבצרות בתוך המסגרת המשפחתית, תוך הדחקה של כל הנעשה בחוץ.

העובדה הבולטת ביותר בתערוכה היא העדר כל נימה של אלימות או נקמנות. נהפוך הוא: הציורים המוצגים מצביעים על גישה אנושית מובהקת, הן כלפי החייל ה־ישראלי, הן כלפי אויבו. בימים אלה, כאשר מתנהלים ויכוחים סוערים על החינוך ל־ערכים במסגרת בית־הספר, יש בתצוגת תע־רוכה זו משום חשיבות מיוחדת.

דומה, כי ההתפכחות והעייפות שנתנו את־ותותיהן בציבור הישראלי בעקבות מהלומת מלחמת יום־הכיפורים, לא פסחו גם על ה־ילדים. החייל הישראלי רחוק מלהיות מתו־אר כ„סופרמן", המכה באויביו בעוז וב־הצלחה. יש בציורים התייחסות אל הקושי, הסבל של החייל הלוחם, הפצוע או השבוי קשור־העיניים. ההתפכחות מתבטאת גם ב־מספר הרב של ציורי גבים, בכמאה גלגלים או על קברים. זהו גילוי נוסף של העדר־אשליה באשר למהות המלחמה. עם זאת, מעטים הילדים, המוכנים להתמודד עם נושא המוות כמעט. המעטים אשר עושים זאת, מגלים עוצמת־ביטוי בלתי־רגילה.

יותר מאי־פעם, ניזונים הציורים המתא־רים את המלחמה ממש מן התיאורים שנתנו בכלי־התקשורת, ובעיקר בטלוויזיה. למדיום זה, אשר הביא את המלחמה אל הבית, השפעה מכרעה על דימוי־הקרב של ילדים. בניגוד לסרטי־מלחמה, בהם יש הפיד הס־תערויות של מאסות, הרגישו יומני־המלחמה שהוקרנו בטלוויזיה התרחשויות קטנות ו־מצומצמות מן הקרב. מגמה בזאת בולטת גם בציורי הילדים.

ילדים רבים מעדיפים שלא להתבודד עם אווירת־הקרב, הרוויה נאחזים ברגעי־ההת־פרקות המעטים, ולעיתים מתארים בם את המלחמה כאילו היתה פיקניק עליז: חיילים משחקים כדורגל, קוראים מכתבים מן ה־בית, או חווים בהעתעה אבנים. יש ילדים שדאגו להאדיר את השכחה וציירו חתונות של ממש, עם פרחים ושמלה לבנה. מדיו של החתן הם התזכורת היחידה למלחמה.

לעומת הכנות המקוריות שבציורי־המלח־מה, מרבית הציורים העוסקים בשלום ביזור־נים מאופנה מיובאות. רובם עשויים בסגנון כרזתי, בצבעי פופ, ואינם אלא שילוב של פרחים עם האותיות Peace. (לא „שלום", לא „סאלאם") ברוח „היפיה" סיפוסיה.

למרות שהדגש בתערוכה זו אינו על ה־כשרון האמנותי אלא על רעננות הביטוי, מפתיעים ציורים רבים ביכולת־ביצוע גבוהה. בין אלה אי־אפשר שלא להזכיר שורה של חיתוכי־עץ אשר נעשו בידי ילדים בבית־הספר „ברנר" בכפר־סבא, שיש בהם שלי־טה מפתיעה בטכניקה לצד כושר אקספר־סיבי.

ילדה קטנה, בת חמש, מקיבוץ גבת, אשר אפילו את שמה היא מתקשה עדיין לחתום, לא ציירה חיילים וטנקים, ואף לא את סמלי השלום. היא ציירה את עצמה, בדמות בובה מושלכת, לכודה בתוך מערבולת של קוים שחורים. הגננת שלה דאגה לרשום מפיה את נושא הרישום — „ילדה מבולבלת". מכל הציורים, זהו כמדומה הביטוי האישי ביותר למבוכה ולחרדה העמוקה שבלב ילד, אשר כל סדרי עולמו הטובים נחרבים עליו.

התערוכה עתידה לנדוד לערים שונות ב־ארץ ולישובי הספר, וטוב שכך. מאידך, „ההתחוגגות" סביב התערוכה, המתבטאת בין השאר בחלוקה 30 פרסים למצטיינים בטקס פומבי, איננה במקומה בתערוכה כזאת, אשר איננה תערוכת הישגים, וממילא כל נסיון לדירוג איננו רלבנטי. על פי אותו הגיון של מחולקי הפרסים, יכולים היו גם לחלק מספר פרסי ניחומים, כדי שלא תרפינה ידיהם של הילדים הכשרוניים. במלחמה הבאה ודאי ישכילו לצייר יפה יותר...

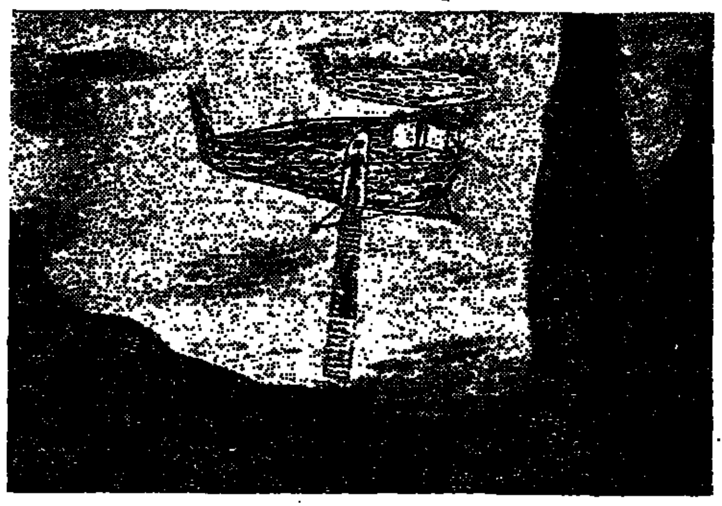

„הליקופטר מעלה חייל פצוע" — מתערוכת ציורי ילדים

צילומי המלחמה של מיכה ברעם

לפני מספר שבועות נפתחה במוזיאון ישר־אל תערוכת צילומים בשם „מצב — ישראל 1974" אשר אורגנה על־ידי צלם־העיתונות מיכה ברעם. בתערוכה זו הוא לא כלל אף צילום אחד שלו, מסיבות של „הגינות־יתר", כנראה. עתה, מוצגת בגלריה הקטנה תערו־כת צילומי־מלחמה שלו, במלאת שנה ל־מלחמה. על אף התנאים הקשים, אלה הם צילומים מעולים. יש ביניהם צילומים מוכ־רים כאל, אשר נצרבו בזכרון בזכות ה־מימד האנושי החזק שבהם.

בזמן המלחמה צורף מיכה לגדוד בסיני ולקח חלק בכל פעילויותיו. באחד משלבי הלוחמה הוא, ועוד חבר־עתונאי, לקחו ב־שבי קבוצת חיילים מצריים. רק לאחר תום הפעולה הוא נזכר, כי לא צילם אף צילום אחד. „אולי כשום שהייתי מעורב מדי", ניסה להסביר.

המעורבות שלו בולטת למעשה בכל צי־לומיו. אין זה צילום אקדמי קר, ואין זו גם רדיפה אחרי הסנסציוני, המאפיינת צל־מי־עיתונות זרים. מצלמתו של מיכה ברעם מלוה בחרדה את הלוחמים המתרחקים על גבי הטנק, שמחה בשמחת שני חיילים ש־נפגשו במפתיע, כואבת את כאב ההשפלה של השבויים המצריים הכבולים בידיהם ו־ברגליהם. היא עוקבת ברגישות אחרי חייל ישראלי המצית סיגריה למצרי שבוי ו־מבליטה את המבטים המצטלבים.

אחד הצילומים הוא נוף דומם: מספר כורסאות מסוגננות מוצבות בחוץ, מסביב למדורה שכבתה. הביתיות שהן משרות עומ־דת בניגוד לסביבה. זרותן בנוף הופכת את המראה למעין מחזה סוריאליסטי. הצייר דה־קיריקו תאר פעם מחזה כזה: „רהיטים, נטולים מתוך סביבתם המוקפת ארשת עזה, מסויימת לאור, כמו... משל, בזמן עקידה מזידה... ובלתי־מושג שומע מן האיים... אלהי". דמיונו של דה־קיריקו ... דיו כדי לתאר לעצמו את ... חריפותו, כפי שקלטה אותו המצלמה של אבסורד, פרדוקס שרק שלוה... לברוא כמותו.

„ידיים יוצרות" של א. נחמיאס

„בריאה", „תפארת היוצר", „... שמות שלושת הפרקים בתערוכה של ארנה נחמיאס, המוצגת ... הבינים בבית־האמנים.

את הנושאים המופשטים הללו ... צלמת באמצעות ידיים. בריאה ... ידיים המעצבות: הלשות בחומר ... צורת כלי־החרס שעל האבניים. ... הידיים המגלפות בעץ, או מפיק... נוה, צלילי כינור או תזמורת. ... אלו תנועות ידיים המבטאות ... שות־אנוש: כמיהה, תשוקה, ... „תפארת היוצר" מתבטאת בדמיון ... ובעל־חיים: בין עור־ידיו ה... פועל, ובין עור־הפיל. ללמוד ... לשוניהם.

בצילומים בולט המימד ה... חושניות עזה. צילומים כאלה ... שליטה טכנית בצרוף עם דמיון ... ארנה נחמיאס למדה במכון ... יורק. היא עוסקת בהוראה ... צילומי פרסומת וארכיטקטורה. ... הציגה תערוכת יחיד בשם „... באה"ב, בירושלים.

אחרי המלחמה

מאת
רחל אנגל

שאול קניג, חבר קיבוץ גן שמואל, מציג במועדון „צוותא" ציורים ורישומים ב־תערוכת־יחיד שהוא מכנה בשם הכולל „שנה אחרי... אוקטובר 73'—אוקטובר 74'".

„איש הולך לעבודה בבוקר" נקראת כאן אחת העבודות, והיא נראית פעולות, כב־יכול, של יום רגיל, שהכל מתנהל בו לפי הסדר, כמו לא אירע דבר, ובכל זאת זה אתה באי־השקט, בזרם תת־קרקעי מ־חושמל, בניתורים בלתי־סדירים של „מח־זור־הדם" — מסווה לא־מושלם של יום־רגיל על פני תהום של אותם ימים נוראים, ימי המלחמה האחרונה, והימים שלאחריה הנמשכים עד עצם היום הזה.

„קח אותי אתך למלחמה" כתוב על פני בד אחד, בגוף הציור, שבו מצוייר, בין שאר הדמויות, ילד, בנו של חבר־המשק, החייל, היוצא למלחמה, והמלחמה בעצם כבר אופפת אותו ואת כל התמונה כולה.

והנה ציור אחר: „צילו של גיבור", ולידו: חייל. פניה של האלמנה הצעירה, חלק פניה ורוד־אדום של נעורים, שפתיים מלאות בשר, ודם, מלאות חיים; וחלק פניה שחור־אפור, של שכול ואבל ומות.

„עתון בוקר" הוא שמו של ציור אחד. עתון בוקר המספר על דברים חולוניים, דברי יום יום, בוקר בוקר; כל אותם הד־ברים הנהפכים פתאום לדרמטיים מאד, מלאי פאתוס. שאול קניג מתמודד כאן התמודדות אמיצה עם נושא המעסיק את כולנו, ואף אם אין תוצאת ההתמודדות הזאת מגובשת די צרכה, הרי עצם ההתמודדות ראויה להערכה.

בצד תמונות הצבע מוצגים בתערוכה גם רישומים המצטיינים בקו נקי, שוטף ובכתב־יד אישי. אחד הרישומים מעורר ענין מיוחד. הוא מחולק לשניים על ידי קו מאוזן באמצע הדף, מעל לקו, בחציו העליון של הרישום, איש מרים בידו דגל, בהתלהבות מעומעמת, קהה, מאחורי האיש קבוצת אנשים עייפים מאד, אדישים עומ־דים שם באפס כחות, „יגעים עד מות". למטה מן הקו התוחם — אותה התמונה עצמה, כמעט זהה, למעלה — המנצחים במלחמה, למטה — המנוצחים.

ציורי ותיקים

גלרית דבורה שוקן מציגה הפעם תערוכה המורכבת מציורים שבאוספה שלה ב... ציורים. מתוך אוסף האמנות של גלרית אגבל הירושלמית. התצוגה מביאה מיצירותיהם של ציירים ישראלים נודעים מהם ישנים ומהם חדשים יותר. אתה יכול למצוא כאן, למשל, אקוורלים שצייר זריצקי בשנות העשרים, אקוורל מוקדם מאוד של אנה טיכו וכו'.

בין ציורי זריצקי יפה במיוחד הנוף מס' 55, משנת 1924, ציור אקוורל וקווי רישום של עפרון — עצים ובתים, נוף תל־אביבי מרומז, שעיקר בו התנועה, הרוח הכמו־מרחפת על הנוף הזה.

בין ציורי סטימצקי המוצגים כאן אותה שוגם את האקוורל מס' 62, בציג אחת ה־סבות בתקופת־העבודה של האמן, ומאידך, יש כאן ציור אחר, קטן, מוקדם יותר, כפי הנראה, אשר ספק אם עודנו מזוהה עמו היום.

מאירוביץ מיוצג בציור שמן מימים עברו, שקשה להכיר בהם את האמן של היום, ורק ציור גואש אחד, כנראה מאוחר יותר, ה־מצטיין בקומפוזיציה צבעונית יפה מאוד, מזכיר את מאירוביץ המוכר לנו.

ברוכי לבנון — לא מן המפוארים בציוריו הגיעו לכאן. ואילו יחזקאל קריזה — ציורו מפתיע בשפע הצבעים הדחוסים בו, שאינם אופייניים כל כך לאמן.

אנגלברג, הצייר הירושלמי התמהוני בי־מקצה, זכה כאן לייצוג עשיר — אפילו רישום אחד, בעודן, בצד ציורי השמן ה־גדולים יותר — כולם, כמובן, נופי ירושלים.

שתי תמונות קטנות, זו לעומת זו, מראות את אנה טיכו בתאורי הנוף הירושלמיים שלה, האחד מוקדם מאוד — משנת 1930 — והשני, צייר לימים, יציר העת האחרונה ממש. יש עד להכיר את ציורי פינה, ציורי הנוף הסמי־אבסטרקטיים עשירי הצבע, המשלימים את התצוגה הקטנה הזאת, בעלת האופי הלא־רגיל כל כך.

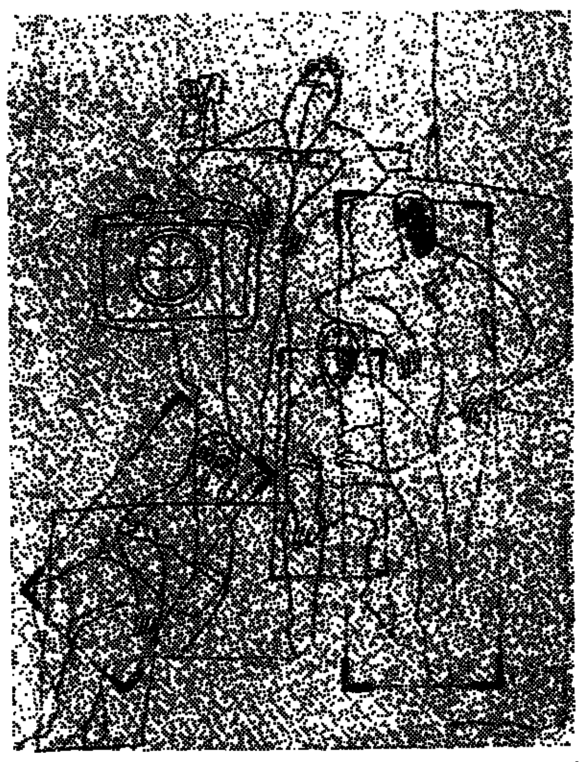

שאול קניג — „שנה אחרי..." — רישום

דמויות חדשות במילוא

אהרון גלברג תלה על קירות מועדון מילוא מספר רב של ציורים, בהם ציורים קטנטנים מאוד ויפים, רישומים עשויים בעט ודיו שחורה, ולפעמים בתוספת צבע... מצייר גלעדי? דמויות, כמו... אנשים, ובעיקר נשים, ... נראים האנשים צעירים ... רישומי הפס האקוורל, ...

הנה רישום אחד — ... אחר, גדול יותר, זיו ... נוף ובו דמויות אחדות ... אחד. ויש סדרה של ... מרובעים קטנטנים, של ... רים ביד קלה. ושוב — רישום ... ילדים יושבת אל שולחן ... רבים אחרים, היוצרים כולם ... ומגוונת מאוד.

גבעת ברנר — ב...

בגלריה „הקבוץ — ציור ... תערוכתו של אריה זליב פלה ... גבעת ברנר, צייר ותיק, ילד ... שעלה לארץ ב־1939. בתערוכתו ... לצבעים רבים עליזים ובהירים. ... של נוף או של אירוע בנוף, או ... שמותיהם, למשל „הלך רוחי" או ... וכו'. ציור שמן אחד גדול־מידו... „גוש־נוף", והצייר אומר, שביקש ... את התרשמותו ממהומת יום ... אחרון, שביקש להצביע על את... חוסר־האירגון. אבל הצבעים ... בהירים ונחמדים ועליזים — ... רגילה בתערוכה.

ציור שמן גדול אחר הוא ... „גבעת ברנר" שצוייר על רקע ... „סקריי" שהור, פרגמנטים של ... מרובעי צבעים עולזים.

מסתיימת ההרשמה לקורסים
אנגלית הכנה לאוניברסיטה
★ קורסי ערב ★ קורס בכתב
ההרשמה עד 16.10
הכנה לטכניון
לאוניברסיטה ולמכון הטכנולוגי - חולון
מתמטיקה פיסיקה
★ קורסי ערב ★ קורס בכתב
לקראת בחינות המיון באוגוסט 1975
תל-אביב, ירושלים, חיפה
מכון דן להשכלה ולהשתלמויות
הלימודים בתל־אביב בבנין „גמנסיה הרצליה"
פרטים והרשמה:
תל־אביב 1. בבנין „גמנסיה הרצליה" ז'בוטינסקי 106, 4—8 מערב.
2. שד' דוד המלך 11, 9—1 למה"צ 4—7 אחה"צ, טל. 268128
טלפון ומזכירה אוטומטית 24 שעות — 268128.

גזית קונסוליום
השקעות ופיתוח בע"מ
מודיעה:
התחלנו במכירת דירות וחנויות
* ברחובות *
- ברחוב עזרא
דירות בנות 3½ ו־4 הדרים
- ברחוב מנוחה - ונחלה
דירות בנות 3, 4 ו־4½ חדרים
נא לפנות: „גזית קונסוליום" השקעות ופיתוח בע"מ, תל־אביב, רחוב אלנבי 95, טל. 622478.

גזית ושחם
חברה לבנין בע"מ, תל-אביב, רח' אלנבי 95 טל. 622478
אנו מציעים דירות מפוארות
לכניסה מיידית:
• ברחובות
ברח' הנשיא הראשון, דירות בנות 3, 3½, 4, ו־5 חדרים.
• ברמת השרון
ברח' סוקולוב, דירה בת 4 חדרים.
• בראשון־לציון
ברח' סמילנסקי, דירה בת 4 חדרים.
לכניסה תוך 6 - 3 חודשים
• ברחובות
ברח' מורדי הגיטאות, דירות בנות 3 ו־3½ חדרים.
ברח' ד"ר מרטון (איזנברג), דירות בנות 5 חדרים.
ברח' איינשטיין, דירות בנות 5½ חדרים.
דירות גזית ושחם ידועות בגמר מעולה ובערכן העולה
נא לפנות:
גזית ושחם
חברה לבנין בע"מ, תל-אביב, רח' אלנבי 95 טל. 622478

מרכז הבנייה הישראלי
הרצאות
ירושלים
בית המהנדס — רח' הלל 35
ביום שלישי 15.10.74 בשעה 20.00
תתקיים הרצאה על הנושא:
„הכנת בצוע פרויקטים — דוגמת יישום מחו"ל"
המרצה: ד"ר גבריאל מירן
תל־אביב
בית המהנדס — רח' דיזנגוף 200
ביום רביעי 16.10.74 בשעה 20.00
תתקיים הרצאה על הנושא:
„חיזוי עומס — שקיעה של כלונסאות קדוחים ויצוקים באתר"
המרצה: אינג' שמואל גפן

קרא ותהנה
מרתק ומדהים

בהוצאת בוסתן

למכירה
בית
4 חדרים
על מגרש 450 מ"ר
אפשרות בניה 2 קומות
משקיף על כל חולון
טל. 857454, מר פ.

הקרבן והברית
עיונים בשירת נתן אלתרמן
מאת: אידה צורית
הוצאת דביר
10.50 ל"י

MARANTZ תצוגה, מכירה
אצל פוטו סטריאו פספורט — בן יהודה 8 תל־אביב

לימודי ער... אקדמאיים
כלכלה
האוניברסיטה לכל... ולמודעי התכ...
גמר ההרשמה
ההרשמה: 18
ב־3 חדשים
בנות
IBM
המכון מודיע על פתיחת הקורסים הבאים:

לימודים

יינוד על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

לימודי ערב אקדמאיים

עתונאות ותקשורת המונים · כלכלה · חשבונאות־כולל הכנה לבחינות רואי חשבון ויועצי מס · מנהל עסקים

מוסד ציבורי
האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה היא מוסד צבורי שנועד לאפשר לאנשים עובדים לרכוש השכלה אקדמית בשעות הערב.

תכנית נוחה
הלימודים הסדירים מתקיימים 4 פעמים בשבוע מ־5.30 אחה"צ. כל סטודנט יכול לתכנן את לימודיו לפי קצב התואם את אפשרויותיו.

תנאי קבלה
רשאי להתקבל כל בעל תעודת בגרות ישראלית או כל תעודה אחרת שוות ערך. יתקבלו גם בעלי תעודת בגרות חלקית, אשר יעמדו בבחינות השלמה.

לקבלת פרוספקט מפורט ללא כל התחייבות פנה אל האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה, ת.ד. 17054 תל־אביב 61170. פרטים נוספים והרשמה במשרדי האוניברסיטה, בנין בי"ס תיכון חדש, דרך חיפה 81 תל־אביב. מועדי הרשמה: בימים א'—ה' מ־9 בבוקר עד 13.00 ומ־17.00—20.00.

האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה

גמר ההרשמה: 18.10

לימוד חינם בהתאם לחוק חיילים משוחררים תשל"ד
שכר הלימוד מוכר כהוצאה לצורך זיכוי מס.

האם אתה אוהב לצייר?

האם אתה מתעניין בגראפיקה? האם אתה נוטה ללמוד את אמנות הגראפיקה בבתך בזמנך הפנוי? ספרות שלנו בשתוף המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב יכתם בבתך את כשרונך והתאמתך למקצוע הגראפיקה!

לכבוד
„המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב",
ת.ד. 28124 תל־אביב, למס' 77
אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות כספית מצידי, חוברת הסברה ומבחן התאמת כשרון למקצוע הגראפיקה.
שם .... (1)
כתובת .... טל. ....

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

אנגלית צרפתית, ספרדית, גרמנית ועוד בביה"ס לשפות, היחיד שברשותו מעבדה לשונית מסוג

Audio Active Comparative

פרסום סי־פל

לבחירתך: קורסים, שעורים פרטיים ומעבדה אישית בהשאלה

לחיילים משוחררים עפ"י החוק־ לימודים חינם

מכון ישראלי לשפות

תל אביב: אבן גבירול 30. טל. 252337
רמת גן: שפירא 4, פינת ארלוזורוב 83 טל. 723466
חיפה: נורדאו 30. טל. 667040
ירושלים: בית הפקיד ע"ש מ. שרת, מסריק 10 טל. 68383,66380

קורסים מזורזים

למבוגרים • לנוער • קורסי בוקר/ערב

הנהלת חשבונות
בהדרכת רואי חשבון מוסמכים • מבחני גמר בבית הספר • סוגים: 1+2, 2, 3
בוקר חדש: 3.11 • ערב חדש: 4.11

ניקוב בשיטת I.B.M.
• כולל קורס חינם בכתבנות • קורס מזורז ב־6 שבועות נפתח ביום חמישי

פקידות ומזכירות
קורספונדנציה • כתבנות • חשבונאות
בוקר חדש: 22.10 • ערב חדש: 24.10
קורס כתבנות נפתח כל יום

הכנה לקבלת סוג מטעם משרד העבודה. • תעודות הסמכה • הפנייה לעבודה

• אחריות להצלחתך •

שרוטב

תל־אביב רח' דיזנגוף 82 (ליד כיכר דיזנגוף)
תל־אביב אלנבי 140 (התחנה המרכזית), טל. 615314
ירושלים מרדכי בן־הלל 10 (פנת בן־יהודה) טל 232748
רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 54 (מול רמה) טל. 724335

גמר ההרשמה: 18 באוקטובר

עיצוב־פנים
אדריכלות־פנים!

נפתחים קורסי־ערב בתל־אביב • בחיפה בירושלים • בבאר־שבע

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני.
בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לחיילי מילואים משוחררים — לימוד חינם

לקבלת פרטים נא לצלצל:
לטל. 739193 ת"א ולטל. 669041 חיפה.

לכבי המכון להכשרה מקצועית,
ת.ד. 36239 תל־אביב (למספר 3)
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי עיצוב ואדריכלות פנים.
שמי .... גיל ......
כתובתי ....
2

למדי מקצוע ב־3 חדשים
במקום מגוריך־בכל הארץ

נקבנות בשיטת IBM

מקצוע שאין בו אבטלה והשתכרי שכר יפה. לאחר שתסיימי תוך 3 חודשים, נפנה אותך למקום עבודה מתאים ללא תלות בגיל והשכלה

לימוד
בוקר • צהרים • ערב
לפי בחירה

קורס כתבניות־חינם למעוניינות

• תעודת הסמכה •

פרטים והרשמה במשרדי
"המכון להכשרה מקצועית"
בשעות 9 - 1 לפנה"צ 4 - 8 אחה"צ

אולפן עקיבא נתניה
מרכז ללמוד השפה העברית, תרבות ישראל וידע הארץ

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים

תושבים, עולים, תיירים:
באמצע אוקטובר ייפתחו הקורסים:

1. **כתיב נכון** — 4 שבועות
2. **ערבית מדוברת למתחילים** — 3 שבועות
3. **עברית למתחילים** — 3 שבועות

שיטות הוראה אינטנסיביות ✱ כיתות קטנות ✱ 5—6 שעות לימוד ביום ✱ פעולות חברה ותרבות ✱ הקורסים מתקיימים בתנאי פנימיה צנועים ✱ תושבים קבועים של נתניה והסביבה מתקבלים כתלמידים אקסטרנים.

● פרטים והרשמה: אולפן עקיבא נתניה, חבצלת השרון טל. 053-24506.

טכניקום

הנשכת ההרשמה לקורסי יום וערב
בפיקוח משרד העבודה

אלקטרוניקה
טלוויזיה
בכל מקצועות

שרטוט
בנין ארכיטקטורה · מכונות · עיצוב פנים

לימוד חינם לזכאים לפי חוק חיילים משוחררים
מעבדות וחדרי שרטוט לכבוד המקצועות

תל אביב בן יהודה 28 · חיפה הרצל 44

המכון הישראלי לספרות ולקוסמטיקה

קורסים ל־
•ספרות נשים
•ספרות גברים
•קוסמטיקה

ת"א דיזנגוף 1 (כיכר דיזנגוף) טל. 226066

גרפיקה

נפתחים קורסי ערב בתל־אביב • בחיפה

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים — בהתאם להישגיהם.
לקבלת פרטים נא לצלצל לטל. 739193 ת"א, טל. 669041 חיפה.

או מלא וגזור

לכבי המדרשה לגרפיקה ולציור (1)
שליד „סטודיו ציור", ת.ד. 36239 תל־אביב
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה
שמי .... טל. ......
כתובתי ....

כתיבה מכבנה בבי"ס למסחר „דימון"
ת"א, רח' דיזנגוף 85
טלפון 281985

מרכז קופת־חולים · **משרד העבודה** · **מועצת הפועלות**

מודיעים
שממשכת ההרשמה לקורס
מנהלות משק
(מטבח, חדר־אוכל, נקיון, לבנים)
שיתקיים באולפן המשק ליד בית חולים בילינסון.
מתקבלות מועמדות בגיל 40—20.
בעלות השכלה של 12—10 שנות לימוד.
משך הקורס 6 חודשים.
התחלת הלימודים באוקטובר 1974.
ההרשמה במחלקה למשק ותזונה במרכז קופת־חולים ת"א, רחוב ארלוזורוב 101, חדר 635; ובלשכות שרות התעסוקה בימים ב', ג', ד', ה', בשעות 9.00—12.00.

טכניקום גרפיקה

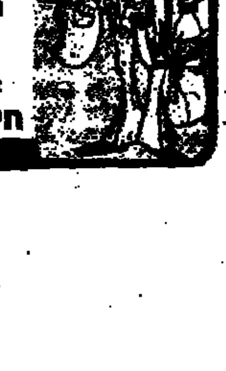

עיצוב גרפי, אריזות, ביתנים לתערוכות
נמשכת ההרשמה לקורסי יום וערב ברמה מקצועית

את בוגרים תמצא בכל הסטודיות
בזמני הארץ, שאל אותם במה תבחר בקורס המתאים לך
חיפה, הרצל 44 . ת"א בן יהודה 28

המכון מודיע על פתיחות הקורסים הבאים:

✱ נושאים נבחרים בגרפיקה
✱ קריאת שרטוט לבנין ומכונות
✱ קרור ומיזוג אויר
✱ השתלמות בניהול אחזקה

✱ טרנזיסטורים
✱ השתלמות טלויזיה
✱ השתלמות בצילום

לחיילים משוחררים ע"פ החוק לימודים חינם

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 08.00—19.00 ביום ו' עד 13.00

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה

هكذا من الأصل

לימודים

רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • • בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • •

למד אנגלית שוטפת!
במכון סייט אנד סאונד לאנגלית

דבור • קריאה • כתב ודקדוק • בשיטה האודיו־לינגואלית

מורים מוסמכים מתאימים את הלימוד לצרכיך ומקדישים לך תשומת־לב אישית.

ההרשמה התחילה!
קורסים חדשים באוקטובר
למתחילים • מתקדמים • ולמשתלמים

ההרשמה מתקיימת בימים 13.10.74—17.10.74, בין השעות 4.00 ועד 7.30 אחה"צ.

ראיונות אישיים, ללא תשלום ובלי התחייבות, להבטחת סווג כל תלמיד לקורס המתאים לרמת ידיעותיו, מתקיימים מדי יום בשעות 4.00—7.30 אחה"צ.

מכון סייט אנד סאונד נמצא בשמוש משרד הבטחון, חברות גדולות ומפעלים.

סייט אנד סאונד
רח' אלנבי 98 תל־אביב טלפון: 624281

מכללת בית־ברל
לימודים אקדמיים בשנת תשל"ה
נותרו מקומות בבית הספר להכשרת עובדי הוראה וחינוך

* החוג לחינוך (חינוך חברתי, תנועתי ומשלים)
החוג מכשיר למילוי תפקידים בתחומי הפעילות השונים של מערכת החינוך המשלים בישראל.
* הכשרה להוראה בבתי־הספר העל יסודיים במקצועות:
– היסטוריה כללית ותולדות עם ישראל וארץ ישראל
– יהדות (מקרא, לשון ותורה שבע"פ)
– ספרות עברית וכללית
– אנגלית
– גיאוגרפיה
– מדעי הטבע (ביולוגיה, פיסיקה וכימיה)

* רוב הלימודים מתקיימים בשעות אחר הצהרים והערב.
בדבר פרטים נא לפנות ליחידת הרישום, מכללת בית־ברל, בשעות 08.00—14.30 (בימי ו' עד שעה 13.00). טלפונים 03-925051, 03-923126. אוטובוס מס' 17 לבית־ברל בכל חצי שעה מהתחנה המרכזית בכפר־סבא.

מכללת בית־ברל

כל מה שרצית לדעת על:

קבלת תואר אקדמאי מוכר B.A. BS.c. בביתך, בזמנך הפנוי גם לחסרי תעודת־בגרות)
*חינם לחיילים משוחררים

תעודת בגרות ללא בחינה במתמטיקה 4 מקצועות בלבד בביתך, בזמנך הפנוי
*חינם לחיילים משוחררים

אנגלית שוטפת בזמן קצר בביתך, בזמנך הפנוי

פנה לנציגות WOLSEY HALL-OXFORD בישראל
טל. 247295 לקבלת פרטים נוספים וידיעון חינם. או מלא ושלח את התלוש:

WOLSEY HALL-OXFORD
רחוב בר־כוכבא 28, תל־אביב
(ע"י כיכר דיזנגוף) ת.ד. 11050
נא לשלוח אלי ידיעון חינם (ללא כל התחייבות מצידי) בנושא: ○ תואר אקדמאי ○ בגרות ○ אנגלית (סמן בעיגול המתאים)
שם מלא וכתובת: ....

חייל מילואים
בשירות או משוחרר
נצל את זכותך ללימוד חינם

אנו מציעים לך את הזכות ללימוד חינם, המוענקת לך על־ידי הממשלה, ללימוד מקצוע או להשלמת בחינות הבגרות.

אם עדיין לא השתחררת, תאפשר לך שיטת הלימוד שלנו בכתב ללמוד במקום שירותך ולהמשיך לאחר מכן בביתך, לפי הקצב והיכולת האישיים שלך.

לבחירתך הקורסים הבאים:

* בגרות * תכנות י.ב.מ.
* מוקדמות * פרסום ויחסי צבור
* עיצוב פנים * רדיו אלקטרוניקה

גזור התלוש המצורף, הדבק ע"ג גלוית דואר או שלח במעטפה סגורה.

לכבוד
המכונים האמריקאיים ת.ד. 28124 ת"א
עבור „חייל מילואים או משוחרר"
מעונין בקורס: ....
שם .... גיל ....
כתובת .... משרת/משוחרר ....

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב

קורסים לאנגלית
בית ציוני אמריקה

מודיע על פתיחת ההרשמה לקורסים באנגלית — לחורף 1974/75

קורסים בכל הרמות
קורס מיוחד להכנה לבחינות כניסה לאוניברסיטה

הרישום החל מ־13.10.74, בימים א' — ב' — ד' ה', בין השעות 17.30—19.30, בבית ציוני אמריקה, רח' דניאל פריש 1, ת"א.

חייל מילואים משוחרר
למד חינם
רדיו - אלקטרוניקה - טלויזיה

אנו מציעים לך את הזכות ללימוד חינם המוענקת לך על ידי הממשלה.

הלימוד משולב בעבודה מעשית במעבדות המכון, כאשר הלומדים מתקנים ובונים במו־ידיהם — טרנזיסטורים ומכשירים אחרים.

הבוגרים יעמדו בבחינות משרד העבודה לקראת התואר:
אלקטרונאי תקשורת ג.

פרטים והרשמה 9—1 לפנה"צ, 4—7 אחה"צ

המכון להכשרה מקצועית

תל־אביב — רח' טלמון 7 (תחנה מרכזית).
רמת־גן — רח' ז'בוטינסקי 61 (ליד קולנוע רמה)
חיפה — רח' ביאליק 17 (פינת רח' הרצל)
חולון — רח' סוקולוב 48 (ליד הסופרמרקט)
פתח־תקוה — רח' ההגנה 17 (במרכז)
ירושלים — רח' אגריפס 8 (מול קולנוע עדן)
רחובות — רח' יעקב 3 (מול אגד)
רמלה — (במוסד תקוותנו) רח' נורדאו 5
באר־שבע — רח' החלוץ 86 (מול קולנוע שביט)

היחידה לכתות קדם

תכנות מחשבים
נפתחים קורסי ערב
בתל־אביב • בחיפה ירושלים ובאר־שבע

מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים—לאחר מיון קפדני.

בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לחיילי מילואים משוחררים — לימוד חינם

לקבלת פרטים נא לצלצל:
לטל. 739193 ת"א וטל. 669041 חיפה

לכב' המכון להכשרה מקצועית 1
ת.ד. 28125 תל־אביב (למספר 111)
נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.
שמי ....
גיל ....
השכלה ....
כתובתי ....

למד בגרות בביתך

אנו נכין אותך בביתך, בזמנך הפנוי, ולפי הקצב המתאים לך, למועדי הבחינות הנוחים לך. טובי המורים בארץ יבדקו את שיעוריך. כל לומד רשאי להשתתף בהרצאות ותרגילי סיכום בשלוחת המכון הקרובה אליו – ללא תשלום נוסף.
הנחה של 10% לחיילים.

קורסים נוספים בכתב
* תכנות מחשבים
* רדיו אלקטרוניקה כולל חלקים וטכשירים
* צילום — כולל מכשירי פיתוח
* גרפיקה שימושית
* פרסום ויחסי ציבור
* אדריכלות פנים

לקבלת תכנית לימודים חינם פנה אישית או שלח התלוש הרצ"ב לת.ד. 28124 תל־אביב.
שם: .... מעוניין בלימוד: ....
כתובת: .... טל ....

בכל מקום בארץ פנה אישית או בכתב ל ת.ד. 28124 ת"א

תל־אביב	חיפה	רמת־גן	באר שבע
רח' טלמון 7 (תחנה המרכזית)	רח' בלפור 5 (בנין המשרד למגן העיר)	רח' ז'בוטינסקי 61 (ליד קולנוע רמה)	רח' החלוץ (מול קולנוע שביט)
חולון	פתח־תקוה	ירושלים	רחובות
רח' סוקולוב 48 (ליד הסופרמרקט)	רח' ההגנה 17 (במרכז)	רח' אגריפס 8 (מול קולנוע עדן)	רח' יעקב (מול אגד)

המכללה הישראלית להשתלמות בתכתובת
המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב

גמר ההרשמה ללימודי ערב אקדמאיים באוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה:
18 באוקטובר 1974

* עיתונאות
* כלכלה
* חשבונאות
* מינהל עסקים

פרטים והרשמה: משרדי האוניברסיטה, ת"א, בנין בי"ס תיכון חדש, דרך חיפה 61, בימים א'—ה' מ־9 בבוקר עד 13:00, ומ־17:00 עד 20:00.

אולפן גרה (בר־כוכבא) פותח ביום ב', 15.10.74 קורס ערב של חודש ל־
קצרנות
עברית ו/או אנגלית
הצלחה מובטחת! פרטים: ת"א: גורדון 5, טל. 224532
חיפה: בי"ס „במעלה".

* אנגלית
* צרפתית
* גרמנית
* איטלקית
* ספרדית
* עברית
* ערבית

למתחילים ולמתקדמים, שיחות קבוצתיות. לפנה"צ, אחה"צ, בערב. גם שעורים פרטיים.
לחיילי מילואים משוחרר עפ"י החוק לימוד חינם
ביהוד, איור

מרכז לשפות קורן COREN
תל־אביב
שד' דוד המלך 1 טל. 266443
נחלת בנימין 2. טל. 56347
חיפה
רח' החלוץ 27, טל. 669265

הרמס
מדרשה לפקידות ומינהל

נמשכת ההרשמה לקורסי יום או ערב

פקידות מזכירות הנה"ח
בפקוח משרד העבודה

חיפה הרצל 44
ת"א בן יהודה 28

הנהלת חשבונות
כתת בקר
פתיחה 27 באוקטובר

* הלימודים בפקוח משרד העבודה
* נמשכת ההרשמה לכתת ערב
* לימודי חינם לחילים משוחררים עפ"י החוק.

פרטים והרשמה: בי"ס גינת רח' בן זכאי 6 תל־אביב (ע"י אחד העם 35) טלפון 624775

בי"ס לחשבונאות ומינהל ע"ש צ. גינת
תל־אביב, רח' בן זכאי 6

אוניברסיטת תל־אביב
הפקולטה למדעי החברה
לתלמידי החוג לכלכלה - שנה ג'

הכנס לתלמידי שנה ג' יתקיים ביום ב' ה־14.10.74 בשעה 18.00, באולם מס' 1 בבנין נפתלי (ולא בשעה 14.00 כפי שפורסם).

אוניברסיטת תל־אביב

היחידה לרישום וקבלה
המשך הרישום ללימודים לקראת התואר
„מוסמך למדעים"
במחלקה למדעי הסביבה
לשנת הלימודים תשל"ה

מסלולי הלימוד הם:

1. **גיאופיסיקה**
סיסמולוגיה מתמטית, מבוא לגיאופיזיקה שימושית, פיסיקה של כדור הארץ, מבוא לגיאולוגיה וגיאולוגיה של א"י, גיאולוגיה סטרוקטורלית ל־גיאופיסיקאים.
2. **אטמוספירות פלאנטריות ופיסיקה של אוקיאנוסים**
מטאורולוגיה דינמית, פיסיקה של עננים ומשקעים, ספקטרוסקופיה של אטמוספירות פלנטריות, זרמים ואות ושפל באוקיינוסים.
3. **תחום מדעי החלל**
פיסיקת החלל, דינמיקה של לוויינים וכוכבי שביט, התפשטות גלים ביונוספירה.
4. **גיאולוגיה של נפט**
יסודות הנדסת נפט ומאגרים, שיטות עבודה בגיאולוגיה תת קרקעית, מחשבים בגיאולוגיה.
תלמידים מצטיינים יוכלו לעבור, לאחר שנה, למסלול ישיר לדוקטוראט.

טכנאים · כימאים · שרטטים

דרוש למחלקה

...דסים · טבנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • **דרושים** מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

...בית־...

...קורים בשנת ה...

...שרד מקומות

בבית הספר

...עבדי הוראה...

...מילוא...

...את זכוח...

...מוד תיו...

...הקורסים הבאים:

✱ תכנות י.ב.מ...

✱ פרסום ויחס...

✱ רדיו אלקטר...

...ת.ד. 28124 ת"א

...או משוחרר"

גיל ...

...הנכונים האמריקאים להשכלה...

...גרות בגי...

קורסים נוספים

...מעוניין בלימוד: ...

טל. ...

...השתלמות בהתכתבות...

...מכונים האמריקאים... השכלה בכתב...

מוטורולה ישראל

דרושות

עובדות ייצור

עבודה מתאימה לנשים ולנערות בגילים 18—40. המעוניינות מעבודה יוצרת, מבראית ומעניינת. העבודה בחלוק לבן, נקיה, עדינה ומדויקת. מקום העבודה נקי וממוזג־אויר. עבודות חדשות תקבלנה הכשרה מלאה במשך זמן קצר.

המעוניינות תפנינה לפירוה למחלקת כח אדם במוטורולה ברחוב גיבורי ישראל פינה בהלת יצחק תל־אביב (עף הערוכה)

טל. 38973.

מפעל תעשייתי מתפתח בחיפה

דרושים

מנהל חשבונות ראשי

הכישורים: 3 שנות נסיון בתפקיד דומה, רצוי בענף המתכת, ידיעת אנגלית, כושר ניהול צוות עובדים.

מזכירת מחלקה

לעבודה עצמאית

הדפסה בעברית ובאנגלית.

✱

לפנות בכתב בציון הפרטים המבוקשים ת.ד. 4353 חיפה עבור מס' 675 (מיקוד 31040)

ל.אם - אור" בע"מ

יצור סוללות חשמליות

אזור התעשיה ראשל"צ, ליד חולון

דרוש

מנהל עבודה

בעל נסיון בניהול עבודה במפעל תעשייתי. רצוי רקע טכני.

סיכויי קידום ומשכורת נאותה למועמד המתאים

על המעוניינים להתקשר טלפונית למספר 03-948950, למר שפירא או מר גורביץ.

(סודיות מובטחת)

דרוש/ה מנהל/ת

לפנימית ילדים באזור ת"א

בגיל שנתיים עד שש

דיור במקום אינו הכרחי

כישורים:
- הכשרה מתאימה (עובדת סוציאלית, פסיכולוגית, גננת).
- גיל בין 30—45.
- נסיון בניהול והדרכת צוות.

לפנות בכתב לת.ד. 4265, תל־אביב.

דרוש/ה עוזר/ת למנהל חשבונות

סוג מקצועי ד'

עם נסיון של שלוש שנים לפחות, בעבודה מעשית.

שעות העבודה 08.00—15.00

לפנות: התאחדות בתי מלון בישראל, רח' אידלסון 18, תל־אביב, טל. 298177.

תדיראן

דרושים

1. **מומחה בכיר לתוכנה בנושא תקשורת**

רקע בתוכנה לתקשורת כולל לפחות שנתיים של נסיון מעשי בתכנות ותפעול מערכות תכנה לתקשורת. הכרה של מחשבי י.ב.מ. 360/370 חיונית. דרושה ידיעה של אסמבלר 360/370. רצוי ידע ב־ BTAM, CICS, IMS.

כמו כן, רצויה הכרה של יישומי מיני מחשבים בתחום התקשורת. אישיות מתאימה למגעים רצופים עם לקוחות.

2. **מהנדס אלקטרוניקה**

בעל נסיון בנושאים דיגיטליים היקפים, לציוד מחשבים.

3. **טכנאי אלקטרוניקה**

בעל נסיון בשטח הדיגיטלי

4. **מזכירה**

ידיעת הדפסה בעברית, שליטה ב־ אנגלית כולל הדפסה

★

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד למחלקת כח־אדם ת.ד. 648 תל־אביב בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה

דרוש אחראי למחלקת אספקה במחסנים

הכישורים הנדרשים: בעל נסיון של 10 שנות עבודה עצמאית בקניות. ידיעת השפה האנגלית הכרחית. השכר ייקבע בהתאם לכישורי המועמד.

המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 10036, מפרץ חיפה או לטלפון 04—726952 מחלקת כח אדם.

— סודיות מובטחת —

למפעל מתכת מבוסס ומשוכלל באזור תל־אביב

המייצר בשיטות טכנולוגיות מתקדמות ביותר

דרושים

✱ כרסם מעולה

✱ חרט מעולה

✱ מסגר מכני — לעבודות מדויקות

✱ מכונאי מטוסים — למחלקת הרכבות

✱ מחסנאי טכני תעופתי

✱ בוגרי בתי־ספר מקצועיים — במגמת המתכת.

למתאימים מובטחים:
- עבודה מעניינת וקבועה לטווח ארוך.
- תנאים סוציאליים, ותנאי שכר גבוהים.

על המעוניינים לפנות טלפונית למספר — 857113, 891651, בשעות 07.30—17.00.

— סודיות מובטחת —

הטכניון

מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרה הפנויה הבאה:

במחסן הכימי

עובד מאומן

הכשירויות הדרושות: פועל בעל כושר, פיזי ל־ עזרה במחסנים, לפריקת סחורות והעמסתן, לחלוקת טובין למחלקות. לעבודות נקיון וסדרים שונים במחסן הכימי;

מס' המשרה: מח.כי.ד/185.

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם ומס' המשרה עד יום ד' 23.10.74 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון חיפה מיקוד 32000.

בית־הספר החקלאי „מקוה־ישראל"

דרושה:

טלפונאית - פקידת מודיעין

פרטים במקום

דרושים

1. **חשמלאי תעשיה או אינסטלטור מעולים**

2. **בוגרי בית ספר מקצועי**

לאחר שרות צבאי במגמה־חשמלאות או מכונאות

לפנות: אלקטרומכניק חיפה בע"מ, רח' חלץ 10 (גשר פז) חיפה כלפון 01־667047, 04־664579.

דרוש

אדם רציני

(בעל קטנוע)

לשליחויות ועבודות פנים

שעות העבודה: 1.00—8.00

לפנות טלפון 287241

תרמואוויל בע"מ

המסגר 60 ת"א

דרושים

1. **מזכירה / פקידה כללית**

כולל כתיבה במכונת כתיבה אנגלית למשרה מלאה, 8—16.30

2. **פקידה — כתבנית**

למכונה עברית, משרה מלאה

3. **מתלמדת**

לעבודות משרד קלות ושליחויות

4. **פקיד/ה מנוסה**

לקבלת קהל למדורי הצרכנים/השרותים

לפנות בכתב לת.ד. 18050 תל־אביב

למפעל כימי בתל־אביב

דרוש

הנדסאי

או

כימאי

בעל כושר לניהול הייצור, עם נסיון.

לפנות בכתב יד עם קורות חיים לת.ד. 686 תל־אביב.

סודיות מובטחת

לחב' בניה או־צית

דרוש

עוזר/ת למנהל חשבונות

רצוי נסיון בהתאמות ורישום פקודות יומן

✱

להתקשר טלפונית 03-624291—3 למר אבנר.

למפעלי „עצמון" בחולון

דרושה

פקידה

מנוסה לנהול משרד

שעות העבודה 8—15

נא לפנות בכתב־יד עצמון בע"מ, רחוב הסדנא 19 חולון

בחיפה

דרושה

פקידה כתבנית

שעות העבודה 15.00—6.00

נא לפנות טל. 662157 חיפה.

מחפשים

חקלאי

בעל כושר ארגון עם רכב, דובר ערבית לארגון עבודה — חצי משרה.

לפנות בכתב לסניף מעריב שד' רוטשילד 33 ת"א למס. 280/ד.

דרושה

קורספונדנטית / כתבנית

לגרמנית ואנגלית

להתקשר טל. 296630, ת"א בשעות העבודה.

דרושה

פקידה

אחראית

עם ידע בסיסי בהנה"ח ובהדפסה לעבודה בין השעות 8.00—16.00

טל. 476206, 471831

תאטרון ירושלים

מכרז מס' 1/74

תיאטרון ירושלים מכריז בזה על קבלת הצעות למשרות הבאות:

✱ **מזכירה כתבנית בשפות עברית אנגלית**

הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית, נסיון 3 שנים בעבודת מזכירות, שליטה מלאה בשפה העברית, רצויה ידיעת אנגלית וצרפתית. דרגת המשרה: בהתאם לכישורים בסולם הדרוג הנהוג לגבי המשרה. שעור המשרה: מלא.

✱ **פקידות קבלה**

הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית ר־ שליטה מלאה בעברית ואנגלית. שפות נוספות רצויות. דרגת המשרות: בהתאם לכישורים בסולם הדרוג הנהוג לגבי המשרות. שעור המשרה: משרות מלאות ומשרות חלקיות.

✱ **קופאי/ת למכירת כרטיסים**

הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית, שליטה מלאה בשפות עברית אנגלית, שפות נוספות רצויות. ידע בהנהלת חשבונות או בפנקסנות. הערה: שעות העבודה כל יום בין השעות 16.00—20.00 וכן במוצאי שבתות וחגים. דרגת המשרה: בהתאם לכישורים בסולם הדרוג הנהוג לגבי המשרה.

✱ **נהול מזנונים ומסעדה**

הכישורים הדרושים: בעל נסיון של כחמש שנים בהפעלת מסעדה ומזנונים ברמה גבוהה, כושר ניהול מו"מ עם לקוחות ומוסדות, בעל כושר ארגון וניהול צוות עובדים. שליטה מלאה בעברית ואנגלית, שפות אחרות רצויות.

בדבר פרטים נוספים על המשרות המפורסמות לעיל, נא לפנות למנהל האדמיניסטרטיבי של התיאטרון בטל. 02-67167, או לת.ד. 4072 י־ם. המועד האחרון להגשת הבקשות — 31.10.74.

— סודיות מובטחת —

למפעל תעשייתי גדול באזור תל־אביב

דרושה

מזכירה בכירה

✱ לעבודה במשרה מלאה בלבד

✱ ידיעת השפות עברית ואנגלית לרבות הדפסה הכרחית

תנאים טובים למתאימה

נא לפנות ת.ד. 7154 תל־אביב

— סודיות מובטחת!

לבי"ס תיכון בת"א־יפו

דרושים/ות

1. **מורה לספרות עברית**

למשרה שלמה

בעל/ת רשיון הוראה קבוע

2. **מורה לתנ"ך**

כממלא/ת מקום

לקביעת ראיון להתקשר טל: 82 27 66

Metz

טלויזיות ומכשירי חשמל (ישראל) בע"מ

בני־ברק, רח' מודיעין 91, טל: 799114.

למפעלנו ברמת השרון

דרושים:

✱ מנהל עבודה לנגריה

✱ מנהל עבודה — במח' הגמר פוליסטר וצבע

בעלי נסיון בתחומים אלה מתבקשים לפנות אישית למח' כח אדם.

למפעל לייצור מכונות

באזור התעשיה חולון

דרושים נערים מתלמדים

למחלקת עיבוד שבבי

רצוי בוגרי בתי־ספר מקצועיים.

לפני שרות צבאי.

אפשרויות קידום טובות.

✱

לפנות בשעות העבודה „שטל" רח' המלאכה 23 אזור התעשיה, חולון.

לחברה אמריקאית דרושה

פקידה כללית

לעבודה מעניינת

הכישורים: ידיעת השפה האנגלית; הדפסה — הכרחית.

תנאים מעניינים למועמדת המתאימה

טלפון 230497, 223667

ההסתדרות הציונית העולמית — הסוכנות היהודית לארץ ישראל

קריה למחקר גרעיני־נגב

דרושים:

● הנדסאי כימיה

— לעבודה במעבדת מחקר מתקדמת.

● כישורים דרושים: — בוגר קורס מוכר, בעל תעודת הנדסאי כימיה.

— רצויה ידיעה במחשבים.

● טכנאי כימיה

● כישורים דרושים: — בעל הסמכה כטכנאי כימיה.

— נסיון בעבודה של שנה לפחות.

● מבקרי איכות

● כישורים דרושים: — בוגר בי"ס מקצועי תלת שנתי לפחות.

— נסיון מקצועי של 3 שנים לפחות בענף עבוד שבבי, אחזקה מכנית, או מסגרות כללית.

— יועדפו בוגרי קורס טכנאים או הנדסאי מכונות.

● פקידים טכניים

● כישורים דרושים: — בוגרי 10 שנות לימוד.

— בעלי ידע ונסיון בעבודה במחסן.

— בעלי ידע ונסיון בעבודה בנושא רכישת וקניית ציוד.

— לאחר שירות צבאי.

מועמדים שייבחרו יקבלו:

1. שכר בהתאם לכישורים ולנסיון המקצועי.
2. אפשרויות נרחבות לקידום מקצועי.
3. עזרה בדיור למועמדים מחוץ לאיזור.
4. הסעה ממקום המגורים לעבודה ובחזרה על־חשבון המוסד.
5. ארוחות מוזלות בשעות העבודה.
6. מקומות מגורים אפשריים: באר־שבע, ערד, דימונה, ירוחם.

✱

המעוניינים יפנו תוך פירוט מירבי על השכלתם ונסיונם המקצועי לת.ד. 9001 באר־שבע, מיקוד 84190; אל מדור קבלת עובדים.

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

לסניפנו בראשון לציון

דרוש

אקדמאי

בוגר הפקולטה למדעי החברה או הרוח

יועדף בוגר החוג לכלכלה או חשבונאות

המועמד שיתקבל ישובץ תוך כדי פקידות בנקאית ברמות השונות.

שעות העבודה מפוצלות.

לשם קביעת מועד לראיון נא לפנות טלפונית 12 33 62 קו 57.

ההנהלה המרכזית: רח' לינקולן 18, ת"א

החברה למרכזי תרבות וספורט

(לנוער ולמבוגרים) בע"מ

דרוש מנהל לבית הנוער העברי - מרכז קהילתי בירושלים

לניהול המרכז הכולל ספריה, חדרי למוד ופעולה, אולם ספורט, בריכת שחיה, ומגרשים שונים, דרוש מנהל בעל נסיון רב בתחומי החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי, בעל נסיון בניהול, בפיתוח תכניות, בהדרכה ובניהול כספי.

השכר ייקבע על פי כישורי המועמד.

מועמדים בעלי השכלה אקדמאית המוכנים לעבוד בשעות ובמועדים בלתי שיגרתיים יפנו עד ל־30.10.74 אל החברה הממשלתית למרכזי תרבות וספורט, שדרות הרצל 82, ירושלים, ויוזמנו למבדק ולראיון.

דרושה מזכירה

למחלקה המסחרית

בעלת ידע בהדפסה בעברית ואנגלית

למועמדת המתאימה מובטחים עבודה מעניינת וקבועה ותנאי שכר טובים

נא לפנות להישגלי כרמל בע"מ אגף כח אדם ת.ד. 30 טירת הכרמל, או טלפונית לטל' 4־3־539202—04.

صكنا من الاهل

דרושים

••• שרטטים · מהנדסאים

אלסינט

מכשור רפואי גרעיני · מכשור מדעי
מערכות עבוד נתונים · ספקי־כח

דרושים
נקבנית
בעלת ותק של שנה לפחות בניקוב
שרטט מכונות
בעל נסיון של מספר שנים
— נא לפנות טלפונית —
ת.ד. 5258 · חיפה · טל. 527679

לחברת ביטוח גדולה
דרוש
מנהל סניף חיפה

הכישורים הדרושים:
* השכלה אקדמאית
* נסיון אדמיניסטרטיבי נרחב
* התמצאות בחשבונות
— עדיפות לבעל ידע בענף הביטוח
— תנאים טובים מאוד למתאים —
נא לפנות בכתב בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 30580, ת"א עבור מס' 5566.
— סודיות מובטחת —

עבור חברה ישראלית גדולה,
הפועלת בארצות דוברות אנגלית
באפריקה
דרושים
מנהלי חשבונות

הכישורים הדרושים:
— נסיון מעשי מקיף בנהול חשבונות, עריכת מאזנים וניתוחם, תמחיר, וכן נסיון בנהול כספים ואדמיניסטרציה. ידיעת השפה האנגלית על בוריה.
★
המעונינים יפנו בכתב יד עם פרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1514 תל־אביב.
— סודיות מובטחת

לחברה מסחרית בתל־אביב
דרושה מזכירה בכירה
שליטה באנגלית וחשבונאות
שעות העבודה מ־8.00—16.00
נא להתקשר 230644

דרושה
קבוצת טפסנים
לעבודה בקבלנות באזור המרכז.
לפנות לרח' חשמונאים 105 קומה ג' ליוסי.

דרוש
בחור אחרי צבא בעל אופנוע
לעבודה מעניינת, שכר טוב.
לפנות טלפונית 281213/4 בשעות 8.00—16.00

דרוש
עוזר למנהל חשבונות
עם נסיון של 3 שנים לפחות
עדיף בעל נסיון בחשובי שכר עבודה
טלפון 8—35277

דרוש טרקטוריסט
לעבודות בנין
העבודה על טרקטור גלגלים.
לפנות רח' חשמונאים 105 קומה ג' ליוסי.

מחפשים
קבלן
לבצוע עבודות חקלאיות במשק מושבי בגליל ובגולן.
לפנות בכתב לסניף מעריב, שדרות רוטשילד 33 תל־אביב, למספר ר/281.

למשרד רואי־החשבון בגודל בינוני
דרוש
בוחן מרכז
כשורים: נסיון ברכוז תיקים באופן עצמאי, פקוח על צוות. נסיון של 4 שנים לפחות בבקורת, רצוי נסיון בשטחים נוספים (תמחיר וכלכלה).
לפנות טל. 296046 ת"א

לבית הספר החקלאי
עינות
דואר נס־ציונה
דרושים:
1. **מנהל מטבח**
2. **עובד/ת מטבח**
3. **רכז המיכון החקלאי**
4. **מדריך חברתי**
בעלי כישורים מתאימים למשרות הנ"ל יכולים לפנות להנהלת בית הספר בכתב או בטלפון 55 86 95.

ריקה סוכנים בע"מ
רחוב דיזנגוף 263 תל־אביב
דרוש עובד למחלקת מכירות
לפנות לזימון פגישה טלפון 450029.

למפעל
באזור התעשיה של
חולון
דרושים:
רתכים מסגרים ועובדי מתכת
טל. 851171/2
ת.ד. 29040 ת"א

לבית ספר תיכון
ע"ש ד"ר א. לדינהרץ
דרושה
מורה לכתבנות
במשרה שלמה — 3 חודשים.
על המעונינות לפנות טלפונית בין השעה 8—12 למס' 04-717494

דרושה
פקידה כללית
עם ידע בהנהלת חשבונות
לבית מסחר סיטונאי
על המעונינות לפנות לת.ד. 1576 חיפה בציון פרטים אישיים ופירוט נסיון קודם.

מזכירה - כתבנית
בעברית ובאנגלית
ממדרגה ראשונה
דרושה
לחברה אמריקאית בצפון תל־אביב
תנאים טובים
לראיון נא להתקשר: 458-540, 459-615

בביה"ס מקצועי ערב
דרוש
טכנאי או הנדסאי
לאחזקת מעבדה לאלקטרוניקה בשעות הערב
לפנות:
ביום א' טכניקום בן־יהודה 28 תל־אביב

מורה לחשמל (חצי משרה)
מדריך למסגרות (חצי משרה)
דרושים
לביה"ס מקצועי "שדה חמד"
ת.ד. 65 ראשון־לציון.

למשרד רואי־החשבון בגודל בינוני
דרוש בוחן
כישורים: תלמיד שנה שלישית. נסיון של שנתיים בבקורת. שליטה בעברית וידיעת אנגלית.
לפנות טל. 296046 ת"א

דרוש/ה
הנדסאי/ת
נסיון 5 שנים לפחות
למשרד אדריכלות נוף בבאר־שבע
תנאים טובים למתאים/ה
טלפון 057-76710

למשרד אדריכלים בתל־אביב
דרושה
שרטטת
טלפון 222512

למשרד רואה חשבון
דרוש
עובד ביקורת
לחמישה ימי עבודה בשבוע
תלמיד ראיית חשבון שנה ב' או ג' קיימת אפשרות לסטאז'.
תנאים טובים למועמד המתאים.
טל. 03-50363, 03-59271.

דרושה בתל־אביב
שרטטת לאינסטלציה סניטרית
לפנות טל. 446435

למשרד עורכי־דין
דרושה
פקידה מנוסה
ידיעת הדפסה בעברית ואנגלית — הכרח.
עבודה מעניינת.
נא לפנות לטלפונים: 03-250151 או 263920.

דרוש בחיפה
טכנאי אלקטרוניקה
טלפון 04-520342, 04-251268

למשרדי ארכיטקטורה
ארכיטקטית עם נסיון
בקבלת עבודות דחופה:
השוות, תוכניות עבודה ועוד.
אילון, הנדיב 59/8 הרצליה.

למשרד רואה חשבון
דרושים
1. **בוחן**
2. **מתמחה**
לפנות
טל. 281374 תל־אביב

דרושה מזכירה
למשרה מלאה
בעלת נסיון וידיעה בשפות עברית ואנגלית
(רצויה ידיעת השפה הגרמנית)
אפשרות להתאמת שעות העבודה
מועמדות מתאימות תפנינה בכתב יד לת.ד. 20176 ת"א

דרוש דחוף!
מדריך לנוער
אוניברסיטאי בארגנטינה
כישורים:
● בעל נסיון בהדרכה
● אקדמאי ● דתי
רצוי דובר ספרדית
תנאים מצויינים
לפנות אל הרב הראשי לארגנטינה: ת"א — 03-244366 או לת.ד. 6152 ירושלים.

דרושים ברעננה
עם נסיון בענף הביטוח
* **פקיד/ה תביעות**
* **בודק/ת פוליסות**
* **מכין/ה**
טלפונים: 921098, 926820

דרושים
1. **מנהל מעבדת שרות למכונות כביסה**
בעל כושר ארגון וידע מכני
2. **פקידה**
לפנות:
רדיו קלימק בע"מ
חיפה, רח' תל־אביב 1
טל: 530225 / 04-522981

למשרד מהנדסי חשמל
דרושה:
1) **שרטטת מתחילה**
2) **שרטטת בעלת נסיון**
של שנתיים לפחות בשרטוט חשמל.
לפנות:
טל. 221085 ת"א

למוסד חינוכי באשקלון
דרוש בדחיפות
מדריך בוקצועי למסגרות
לפנות ת.ד. 308 אשקלון, עבור מוסד

דרושות
מטפלות ועוזרות לגננות
בעלות נסיון
למעון יום
באזור תל־אביב
נא לפנות
לת.ד. 4265 ת"א

בית ספר תיכון
כפר יהושע
דרוש
מורה לחקלאות
(שישית משרה)
המעונינים יפנו בכתב או בשעות הערב ל־ טלפון 04-932667

למפעל העשייתי בשלב הרחבה
בסביבות פתח־תקוה
דרושים:
* **מנהל חשבונות ראשי**
* **עוזר למנהל חשבונות ראשי**
* **פקיד משכורת**
(אפשרי גם לעבודה חלקית)
— תנאי שכר טובים בהתאם לכישורים, אפשרויות קידום —
נא לפנות בכתב לת.ד. 1566, תל־אביב.
ובשעות הערב טלפונית: 410518.

למשרד מהנדסים בתל־אביב
דרושה
שרטטת מעולה לאינסטלציה סניטרית
לפנות טלפון 03-236390 בין השעות 8.00—14.00.

דרוש
מנהל סופרמרקט
(שירות עצמי)
באזור נתניה
מועמדים בעלי נסיון של מספר שנים יפנו בכתב לת.ד. 2152 נתניה, עבור "מנהל".

מגדל בנין — חברה לביטוח בע"מ
סניף ירושלים
דרוש
חניך לשליחויות
גיל 15—17 שנה
נא לפנות לפי הכתובת רח' הסורג 2 ירושלים

לחברה ותיקה בענף הטקסטיל
דרושה מזכירה
לנהול משרד, נהול קופה ומגע שוטף עם קהל
שעות העבודה 8.00—13.00
נא לפנות בכתב לת.ד. 1132 תל־אביב.

למושב אורות
דרוש
מנהל חשבונות
בדבר פרטים לפנות בכתב
למושב אורות דואר קרית־מלאכי

דרוש
חשמלאי תעשיתי מעולה
למפעל במצפה רמון
דיור מובטח ● משכורת גבוהה
לפנות: ת.ד. 68, מצפה רמון

למשרד תכנון מבנים — דרושים
★ **הנדסאים/ות** קונסטרוקציה וארכיטקטורה
★ **שרטטים/ות**
לפנות בשעות העבודה טל. 785260, 792680.
— סודיות מובטחת —

עיסוק
חברה לקדום הכוונה והעסוקה בע...
ת"א, שדרות בן ציון 12, טל. 231173, ...2661
דרושים
מהנדסים/מכנאי לדפוס אופסט — ...
בציוד חדיש, כושר טכני ומסחרי, להפקיד ...
אתגר הקשר בביצוע ובמכירות ...
מנהל מפעלים — השכלה הנדסית ...
נסיון בענף מתכת, כושר ארגוני, שפות ...
מנהל פיננסי — ניהול אגף חשבונות ...
מימון, השקעות, יצוא, מסחר, מסוי ...
מנהלן — נסיון בתעשיה — לאזור גדרה ...
מהנדס מכונות — לחיפה (350), לדרום ...
לאזור הכרמל — לניהול ייצור (352) תכנון ...
מזכירה—פקידה — למכון הצעות (359) ...
מנהל חשבונות — לתעשיה, למסחר ...
מהנדס בנין — ביצוע (362) תאום ופקוח ...
שרטט/ת — אדריכליות (364) צנרת ...
מנהל כ"א — השכלה מתאימה, שפות ...
מכנאי אלקטרוניקה — לתעשיה (368) ...

להברה מסחרית ידועה בעלת סוכנויות לציוד הנדסי ותעשייתי
דרוש
נציג מכירות
אשר יתמחה במכירת ציוד מכני לענף הבניה
הכישורים הדרושים: רקע טכני והבנה בציוד מכני, כושר מכירה ומשא ומתן עם לקוחות, ידיעה באנגלית.
תנאים טובים לאדם המתאים
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים מפורטים לת.ד. 1688 תל־אביב (עבור מכירות).

דרושים
מדריכי נוע...
במשרות מלאות וחלקיות
בכל הארץ
●
לפנות בכתב: הנוער העובד והל...
רח' החשמונאים 91 ת"א, טל. ...246

סנפרוסט — מזון איכות מ...
דרושים
* מנהל חשבונות סוג ד' בעל נ...
* מזכירה אנגלית עברית.
* מכונאי אחזקה לעבודה במשמ...
* מנהל תחבורה — אשר הינו מ... רכב מוסמך ובעל ניסיון בנ... התחבורה.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. ... אשדוד, ליחידת כח אדם.

לבי"ח אלי"ן בירושלים דר...
אחות מוסמכ...
אחראית למחלקת ילד...
נא לפנות טלפונית 02-412251 או בכתב ... 9117 ירושלים, לאחות המפקחת של ב...

מהנדס כימ...
20 שנות נסיון בתעשית גו...
בכל השטחים
מוכן לתת יעוץ וידע טכני
מדבר אנגלית, צרפתית, ספרדית ועברית
טלפון 03-760903 מיום ראשון 13.10.74

למפעל הנדסי בירושלים דרו...
מזכיר...
למשרה מלאה
בעלת נסיון בעבודה משרדית והדפסה ע...
רצויה ידיעת אנגלית.
נא לפנות בכתב, בציון השכלה, לת.ד. 3493

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 3.— ל"י (מינימום 8 מילים)

עבודה

דרושה עובדת למעבדה, רצוי עם נסיון קודם, כל"ה נוף אביבים. 411236

[illegible]

כל מה שאתה מעלה על דעתך, ועוד הרבה יותר — תוכל למכור ולקנות בלוח מעריב

תערוכות

מיצג מוצר ישראלי — תערוכה מאורגנת ע"י המרכז הישראלי לעיצוב באולם ההצגה, בן־יהודה 35, ת"א.

שעורים

אנגלית בביתך — ע"י אקדמאי בארה"ב — מורה מנוסה מ־ביה"ס לשפות — שיחה, אנגלית מסחרית, דקדוק. 761718 14.00—12.00

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

חקלאות

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

טרקטורים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

תריסים

[illegible]

חרטים ומסגרים

[illegible]

זבנים

דרושים/ות מוכרים/ות מנוסים/ות לבית האמנות שבדיזנגוף 128, ת"א לדב.

הכשרה לעבודה

קורסים לקוסמטיקה, ספרות נשים וגברים, "דיאנה" (כבר דיזנגוף) — 236066

ביקוש עבודה

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

שרותים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

טפטים

[illegible]

גזירה ותפירה

[illegible]

מספרות

[illegible]

שליחים

[illegible]

יהלומים

[illegible]

מדור לכל עת!

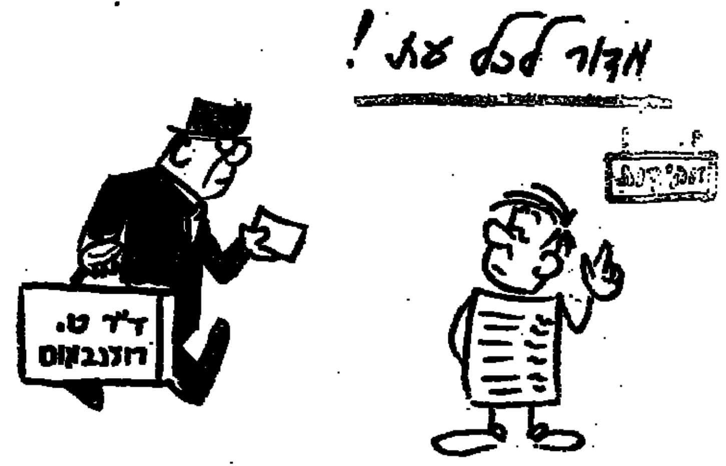

נא לא לשכוח: 95 המדורים האחרים בלוח מס' 1 עוסקים ב"מציאות"!

לוח מעריב

הלוח הנפוץ ביותר במדינה

בעיתון הנפוץ ביותר במדינה

עוזרות ומטפלות

[illegible]

פקידים

[illegible]

המשך הצעות עבודה בעמוד 7

מודעות ל־ לוח מס' 1 מתקבלות:

בתל־אביב: בית "מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2; סניף "מעריב", תל־אביב, שדרות רוטשילד 33; בסניפי "דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות), אלנבי 123, בן־יהודה 7

בירושלים: סניף "מעריב" רח' הלל 14/16; סניף "דחף": רח' יפו 43; ובכל משרדי הפרסום

בחיפה: סניף "מעריב" רח' הנביאים 32; סניף "דחף" הרצל 11; ובכל משרדי הפרסום

בבאר־שבע: סניף "מעריב" רח' הפלמ"ח 81; ובכל משרדי הפרסום

בכל סוכנויות "מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום.

صكنا من الاهل

מעריב
המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 3 ל"י (מינימום 8 מילים)

דירות

דרוש להם דירתך? בקר קודם בתערוכת עיצוב מוצר ישראלי במרכז לעיצוב, בן יהודה 35, ת"א.

"המרכז" ברחובות מציע לך — בהזדמנות דירות יד שניה ד' מגרשים לבניה ולהשקעה — 951246.

קבלני בנין

בנוה־דן 4—5 חדרים לוקסוס מלא הסקה מרכזית, חניה צמודה, בירנבוים, מיכלבה, אבן־גבירול 46 ת"א 268625.

למכירה בהזדמנות 1 מעליה הרכזו + פיגום ל"ק קומות, — 1 מכונת בטון קייזר 750 ליטר. לפנות טלפון: 829561 במשרד 884058 בבית בערב.

בבחר ראשון לציון דירות רווחה 3½—3 חדרים. פרטים: צ'לאלונים טל' 03-265286 בסקום — רח' הנדוד העברי פינת מרגלית — אחה"צ.

קבלנים מציעים ברחובות דירות נאות 3 חדרים קומה א' ד' חזית 133,000 רחוב הנאר גים 5 למכירה 8 חודשים — 03-50427 דירו.

בראשון־לציון 3 לזוגות צעירים 4 החל מ־183,000 משכנתא לא צמודה 30,000 מדורו "ליף" — הרצל 74 ראשל"צ.

בראשון־לציון אצל מדורו "ליף" מבחר דירות בכל הגד לים ובכל חלקי העיר. הרצל 74 ראשל"צ.

דירות פאר בצפון ת"א יהואש 7. 3, 3½, 4. 242824, 254555 — 231759.

בראשון־לציון אצל מדורו "ליף" 3 חדרים בבנין של 8 דירות 4 חדרים במחיר מ־183,000 ל"י, משכנתא לא צמודה 30,000 ל"י, הרצל 74 — ראשל"צ.

קנה דירתך. בחברה טובה ב"דירות גינרי" בראשון לציון — ברחובות — ובפתח־תקוה.

ברעננה חברת "מולאה" מציעה למכירה דירות רווחה בנות 4 חדרים (120—135 מ"ר) בבנין בן 6 קומות הכולל: מעלית, הסקה ועוד שיכלולים רבים. הכניסה בעוד 10 חודשים. יהושע חנקין 4, רעננה טל' 921086.

לדירות "גינדי" אין מתחרים!!! במבחר! במחיר! בבשורות! ראשון־לציון הרצל 59, רחובות הרצל 187, פתח־תקוה חיים עוזר 28.

פתרון למציאת ברכישת דירה — מבחר דירות "גנ"ה" הוראות במיקו בפתח־תקוה. דירות ד הלואה לא צמודה "גנ"ה" הברה לבנין, חיים עוזר 20, פתח תקוה.

בגבעת סביון, בשכונת גנים הדירה, בבניים בני 4 קומות + מעלית, דירות בנות 4 חדרים 101 מ"ר במחירים החל מ־184,000 ל"י "אפריקה ישראל להשקעות" בע"מ טל' 03-50281, 03-751540.

ברעננה ובכפר־סבא 4 חדרים החל מ־200,000 ל"י, אפשרות למשכנתא, "דירודירות" אחוזה 100, רעננה 921963, ויצמן 66, כפר־סבא 927541.

קוטג' ד'משפחתי בשיכון ד', דוד הרצליה — 748752.

ברמת אביב רחוב האמוראים דירות 4½ 5—4 חדרים — 442035 — 785147.

בצפון ת"א דירות 4—3—2½ ופנטהאוזים, "פקלים אד רי" יהודה המכבי 37 ת"א.

בהרצליה ורעננה במרכז, — 6—4—3 חדרים 986855.

בהוד־השרון נותרו מספר דירות רווחה, 4 חדרים, הכניסה תוך 5 חדשים. פרטים קאושי את פימון, הבצלת 21 טלפון 925167.

ברחובות רח' שמעוני 7 למכירה דירה חדשה חמישה חדרים קומה ג' ארבעה כיווני אויר בכיסה ינואר 75. טלפון 955176.

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות למכירה

למכירה דירות מ־100,000 — 500,000 בתל־אביב והסביבה. "לעבר" מקוה־ישראל 8 תל־אביב, 612725.

דירות 3—4—5 חדרים ופנטהאוזים בתל־אביב, ברמת־אביב, וב תכנית ל', "ישורון" בע"מ בן יהודה 142, (03)243976.

בראשון־לציון ברירות תפארת 3 חדרים, החל מ־145,000 3½ מ־155,000 — 4 מ־180,000 הר צל 59 — 945858.

ברמת השרון דירות למכירה בתכנון מעולה: 3 חדרים — 200,000 ל"י, 3½ — 220,000, 4 — 250,000 ל"י, 4½ — 315,000, 5 — 320,000 ל"י. נשיונל נכסים 472315.

למשפחה ההירה, דירות מרווחות 4½ חדרים בישכונתמה (שכונה דתית יפה ליד סביון) 2 חדרים החל מ־136,000, 3 חדרים החל מ־150,000, 4 חדרים החל מ־172,500. אפ שרות למשכנתא, במקום בית ספר וגן דתי, כביסה: 5 הרים. "אפריקה ישראל להשקעות" בע"מ. טלפון: 751540 — 03-50281.

למכירה ברמת־אביב, נוה אביבים ובכלי מבחר דירות ונכסי האוצרים: 2½ חדרים — מ־160,000, 3 — מ־220,000, 4 ו־5 מ־400,000 ל"י עד 600,000 ל"י. נשיונל נכסים 472315.

בבני־ברק דירות איכות בנות 4 חדרים ברח' חזון־איש ר. פנחס ושות' מהנדסים ב' ע"מ רח' הרואה 17 ר"ג. טל' 733157.

רוב 2000 בראשל"צ 4 חדרים מ־205,000 ל"י כולל: שרותים כפולים, חניה, מטבח פורמייקה מלא. 40,000 ל"י משכנתא מדי רדי מכירות: דירות סוני רוטשילד 40 טלפון 941369, יוד מה מגדל שלום טלפון 54594.

להשכרה מיידית! דירת 3½ חדרים, לשנה־שנתיים, ברחוב שקט בגבול צהלה בהרצליה 7, ליד פרדס נהדר, טל' 479195.

בהרצליה בהדרשפחתי דירה פרטי + ריצון לתוספת בניה 03—938161.

"בקמה" דירות למכירה וקניה אצלנו ובכל אורי הארץ — 03—615360.

בצפון ע"ע דירה קטנה שקטה, פאר נוחה, ז'בוטינסקי 104/4 — 4.00—8.00.

(המשך המדור בעמוד 7)

1—1½ חדרים

דירת 1½ חדרים בצפון ק"ק: טל' 456156, 14.00—17.00, 231628, 18.00—20.00.

בהזדמנות דירת חדר למכירה במרכז ת"א. 282561 — אחה"צ.

בחולון, דירת חדר וחצי ברחוב שבמר — לפנות טלפון 232854.

דירת חדר קומפלט במרכז גב עתיים. 52,000, 252077 — 477436.

דירת חדר, ק"א ע"ע, חניה, 120,000 ל"י, "לינדר" 233144, 765187.

בפתח־תקוה בהזדמנות למכירה דירת הדר אחד. טלפון 905997.

למכירה דירת חדר גדולה — ברמת־גן רח' הרואה — 90,000. 287310, 366362.

ברמת גן דירת פרטי 1½ אבא הלל 72, 790202, 473313.

(המשך המדור בעמוד 7)

2 חדרים

לזוג נשימה, בהזדמנות, 2 90 מ"ר + ריהוט, ע"י שד' בן ציון, פרטר, 165400 — 03-244447.

למכירה דירת 2 חדרים + הול גדול בצפון תל־אביב, ק"ג 458342.

מציאה 2 + הול פרוזדור 200,000 ברחוב הירקון ע.ע. חזית 03-597762.

רמת־גן 2 חדרים מסודרת, ויצה אחה"צ 16.00 ב־746272.

בתל־אביב 2 חדרים טלפון 241684, 242713 ב־19—30.

בצפון תל־אביב 2 חדרים + א.ס. ק.ג. + מזגן אויר ארונות קיר מטבח אמריקני — 456135.

155,000 בצפון 2 לחזית ק"ג טלפון 445179 אחה"צ.

בחולון, במרכז, 2½ ק"ב ארונות שירותים להתקשר ביום שישי ושבת בלבד 03-848569.

בהזדמנות דירה 2 מרווחת ב' ר"ג אבא־הלל 796607 מ־19.30.

ברמת־גן 2 עם אפשרות לג' + פ"א 74 מ"ר ע"ע יפה 145,000 — 793635.

2 חדרים גדולים + הול במרכז רמת־גן ק"ג (אחרונה) 737003.

בלוד דירת 2 + פ"א משכנתא ומפוסחת 80,000 + 18,000 מ"ר 964257.

בחולון דירת 2 חדרים יפים, ק"א, טלפון 754852 — בערב.

בפתח־תקוה 2 חדרים + הול סגור + 2 מרפסות סגורות, משטח ענק, 3 כיווני אויר, חזית הרצלינגר, רח' התשעים ושלוש 2.

בצפון ת"א 2 + הול, קומה ג', מרווחת, 185,000 ל"י, טל' 447270 או 292449.

למכירה במרכז חולון, דירת 2 חדרים + הול גדול, פרטר, מתאים במיוחד לקליניקה או למשרד. טלפון 849778.

בהרצליה 2 חדרים, שיכון דרום 1/A, מפעל יוסף טל' 479194.

בצפון ת"א 2 מקסימום, ק"ג, 4 שנים 452852.

ברמת־גן, 2 מרווחים הול, חזית ק"ג 725942 אחה"צ.

בגבעתיים 2 + הול מואר וארונות 138,000 ל"י טלפון 451053.

בקריית בסביבת הבורוחוב דירת 2 חדרים, טל' 243396.

רמת־גן 2 מצויינת 132,000 — סורויה־ניסואות 8 טלפון 793228.

בהזדמנות ע"י כברדיזנגוף 2 + הול + מרפסת סגורה, — 286304.

בגבעתיים מרכזי ושקט 2 מרוהים פרטר אמיר המעיין 8 מ־12.00.

בפ"ת, דירה 2 חדרים פינסקר 36, טל. 918217.

בצפון ת"א, 2 + מרפסת סגורה, ק"ק, 160,000 — 230347.

דירה 2 חדרים והול רמת־גן — שד' הצנחנים 7, 765446.

בפתח־תקוה, 2 חדרים והול סגור כמו חצי חדר. 915929, 918470.

בצפון, 2 מרווחים, הול, פרטר, ק.ג. (שקט), 170,000 "אילרון" 5 — 249164.

דירה 2 חדרים + הול ארונות בבני ברק מרכז 784188.

ברמת גן 2 חדרים והול ארונות קיר מיידי שד' התמרים 14 רובינשטיין 731687.

בבת־ים 2 חדרים פינוי אוגוסט 1975 מנקס 9 דירה 13.

למכירה בגבעתיים רח' כורש, 2 חדרים, קומה ג'. — 732776.

בהזדמנות! דירת 2 יפים, רמת־גן, ימינה.

דירת 2 בבתים, ק"ב, שכון עמידר, ויצמן 87, חולון.

בבתים בסרלינסוין דירת 2 יפים ק"ג. טלפון 878258.

2 חדרים גדולים על עמודים בצפון ת"א טלפון 451555 בשעות 18.00—21.00.

2 + 2 חדרים גדולים + הול מרפסות גדולות, 190,000 טלפון 449428.

בצפון בסביבה יפה 2, מרווחת, מיידי — 160,000. 226736.

ברמת־גן 2 חדרים יפים, מטבח ופינת אוכל, לוקסוס קומה ג', טל' 746412 (בשבת ובימי חול מ־16—19).

בפתח־תקוה לכניסה מיידית 2 והול כמו 3. 908447.

ברמת גן 2 + הול גדולים ק"ב אפשרות למשכנתא. 760586.

ברמת גן 2 גדולים + פינת אוכל אפשרות לחדרון 734168.

בצפון 2 פ"א מרווחת ק"ב מיידי טלפון 453367.

2½ חדרים

בגבעתיים במרכז 2½ כמו שלוש, ק"ג מטבח אמריקאי, ארונות קיר 170,000 תשליק. 267006.

2½ במצב חדש פ"א אוסישקין 180,000 ל"י. 03-456414.

2½ בצפון ק"ג שקט 149,000 — פתיחה בנובמבר 449907.

בבבלי 2½ חדרים ק"ב מעלית, הסקה ותוספות. טל. 448736.

למכירה 2½ בצפון ת"א + ריהוט מזגן ווילונות — 220,000 448361 בערב.

למכירה בהזדמנות דירה 2½ חדרים, חזית קומה ג' ברח' בלור 5 ת"א טל' 230687 מ־15.

בגבעתיים רמב"ם 2½ מיועדת בסביבה שקטה ק"ג 269695.

בחולון 2½ + פ"א וחימום קראוזה 58 ק"ג סמרינג.

בהזדמנות 2½ + מעלית ע"י כיכר המדינה למכירה/החלפה בחיפה 03-251119.

(המשך המדור בעמוד 7)

3 חדרים

3½ חדרים ויותר

וילות ובתים

דירות להשכרה

בשכר חדשי

בדמי מפתח

דירות מרוהטות

(המשך המדור בעמוד 7)

(ההמשך בעמוד הבא)

צור מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 3.— ל"י (מינימום 8 מלים)

המשך מן העמוד הקודם

בבלי להשכיר 4 חדרים, מרוהטת, הסקה, מעלית, טלפון — חניה 443501.

(המשך המדור בעמוד 7)

חדרים מרוהטים

חדר מרוהט לגבר אבולעפיה, מאה 25, ת"א.

ביקוש דירות

דירות להחלפה

בתי מלאכה

כלי רכב

מנהל הרכב הממשלתי מכריז על מכירת רכב וקטנועים משום מתוצרים ומסוגים שונים הנמצאים במגרש מרכז התקשורת באבו כביר (מכרז 13/74). פרטים נוספים ותנאי ההשתתפות במכרז במזכירות מנהל הרכב הממשלתי, יהודה היימית 31 יפו, עד יום ראשון, 13.10.74 ועד בכלל, בין 13—8. אין מנהל הרכב הממשלתי מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

שרותי רכב

מכוניות למכירה

עד 1963

1964—1965

1966—1967

1968—1969

1970—1971

1972—1973

1974

בתי ספר לנהיגה

המשך מכוניות למכירה בעמוד 7

אופנועים וקטנועים

מכוניות להשכרה

ביקוש מכוניות

עסקים

חנויות

(המשך המדור בעמוד 7)

משרדים

(המשך המדור בעמוד 7)

תערובות מלווה

מטבעות ומדליות

מודעות מעריב — עורך

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 1, מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 3.— ל"י (מינימום 8 מילים)

ידידים

„אביבי" — מכון ענק להכרויות ת.ד. 18035/ג ת"א בקשו פרוספקט ומאות הצעות.

מחשב אלקטרוני יכיר לרמת תלמודיות, פרוספקט ושאלון חינם: סי.אף.י. ת"ד 6230 — ת"א.

„כרמלה" משרד לשידוכים מדרכי בן־יהודה 171 תל־אביב טלפון 228647 קבלה קהל מ־5—8 בלילה.

„רעים" במרכזים עירוניים, הכנסות נפרדות ללא שכנים סקרניים סודיות מוחלטת: בן־יהודה 58 ת"א 282932 ירושלים 16 חיפה. 667348

לדתיים ומסורתיים „רעים" — טלפונים: 282932 ת"א 667348 חיפה.

נכים פתחתים בהצלחה רצינית „יוסי" 220868 דיזנגוף 212.

שידוכים לכולם! תיירים, אקדמאים, פורטוגזה, אירלסון 20 ת"א, טל. 291004.

„יוסי" 220868 דיזנגוף 212 מציעה: תיירת 60 פורטוגזית, תיירת 26 אקדמאית, היירים, רופאות, מהנדסים, דתיים, מכנאים.

כמריםונאל — משרד שידוכים אירופאי, פונה בעיקר לאקדמאים ודתיים. שמאי 23 ירושלים 02/234334.

שרות מעולה, הגינות וסודיות מוחלטת, הכרויות לתרבותיים/יות. בגנון עצום, קשרים עם חו"ל. מכון „עוזר" 284829 דיזנגוף 85 דירה 9.

„כוכבה" הכרויה ירידותיות ורציניות. טלפון 615360 — סודיות מובטחת.

מכון להכרויות „נא להכיר" — סודיות מוחלטת בהתכתבות, התאמה אופטימלית. שלחו ברכים מלאים אודותיכם ודרישותיכם לגבי בן/בת זוג הרצוי/ה. רצוי לצרף תמונה. ת.ד. 3658 ירושלים.

(המשך המדור בעמוד 7)

בת זוג

בן זוג

חוגים

במסגרת ההוגר לגילאי 22—36 ילמדו פיתוח קול, הופעה, כיתות יסודות המוסיקה, בהדרכת צבי כספי 58184, אחה"צ.

אני בחור בן 28 מתחיל, מחפש ידיד או ידידה, בעלי רגש מעורים לעם. לכתוב לת.ד. 2408 באר־שבע.

טיולים

I. Buchbinder (Smadar)
3129W. Chase
Chicago ILL 60645
U.S.A. Tel. 7619059

ריקודים

למד לרקוד ב־5 שעורים. אצל ...

שמלות כלה

מכונות כביסה

תנורי בישול ואפיה

תנורי חימום

מזגני אויר

מכונות תפירה

התאמות ומסגים

מקררים

רהיטים

מכירות

כלי נגינה

חיות בית

שטיחים

צומת ירושלים

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בירושלים:
רחוב הלל 14/16. פתוח מ־8.00 בבקר עד 6.30 בערב

דירות

קבלני בנין

דירות למכירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

חדרים מרוהטים

עסקים

חנויות

משרדים

מחסנים

מבני תעשיה

הצעות עבודה

ביקוש עבודה

מכירות

4 מעלית מכונות לגיהוץ כל־ נות. לפנות: 522700 אשכנזי.

מקררים, תנור אפיה, במצב מצוין. טלפון 417781 אחה"צ.

מקררים

טלוויזיות

כלי נגינה

רהיטים

חיות בית

תריסים

מכונות כביסה

פרסומים

שרותים

צילום

מטבעות ומדליות

מגרשים

המשך ←

צומת מעריב

מחסנים

מגרשים

אולמות

מבני תעשיה

הלבשה

הלוואות

בולים

אולמות ומסיבות

אבידות

צילום

שונות

כלי נגינה

שטיחים

(המשך המדור בעמוד 7)

צומת רחובות

דירות למכירה

דירות להשכרה

וילות ובתים

דירות מרוהטות

הצעות עבודה

هكذا من الأصل

לוח ירושלים

המשך מן העמוד הקודם

שרותי רכב

"הנהגת רכב ירושלים" לירד שלמים בעלי מסחריות, נהמור מכוניתך למשיון עם חלונות הזזה, ללא שנוי ברשיון, ב אשור משרד הרישוי. 38375

מכוניות למכירה

רנו 4, מודל 1970 במצב מצוין לרציניים טלפון 410538.

מוריס אוסטין 1967 מנוע חדש שנה 281984 לא בשבת.

סאאב, 1969, 70,000 ק"מ, מצב מצוין, טל' 261135.

קאריק אמריקאית 62 מצוינת + אוטומטית, פיים וחימום. 02-263399

קונטסה 1300/4, כמס לשנה + רדיו 387111, ובבית 261564.

פולקסוואגן 1963, מנוע 1972, מכס 3 חודשים. 524543

קונסול 1200, 1967, חימום, אנטנה, רדיו. 235845, 262361

פולקסוואגן 1500, 64,000 ק"מ, 1969 במצב טוב. 36621

אסקורט 77,000 1969/2 ק"מ במצב טוב 534686

פרינץ 4, 1969, פלאץ' חדש + שיפוצים, בהזדמנות. 261198

קרטינה 1970 במצב טוב טלפון 532604–02 לא בשבת.

בהזדמנות — "הישבוי" 1964, 6 חודשים מכס. 221996 בין 8.00–14.00

היליפוס 1500, 1969, מצוינת, רדיו. 64323, אחרי 14.00

פיג'ו 1501, 1969, אחרי אוגוסט, להתקשר 525073 בערב.

פולקסוואגן מסחרית נמוכה — 1969, מנוע בהרצה + צבע. 36983

בעלי רכב פורד, קורטינה, אסקורט! תנו לנו לטפל במכוניתכם או החלפת מכוניתכם בנאמנות. "רכב תלפיות", אזור התעשיה תלפיות, טלפון 67958

פולקסוואגן קומה 1600 1966 — מנוע חדש + צבע, בעבודה 65697 מהנדס אבי.

ב.מ.וו. 700, 1963, אל. אוו. — צבע + מכס לשנה. 5500 לירות 533046 —

טריומף 1303/אל, 1973, 12,000 ק"מ ירדאשונה. מצב מצוין. 29,000 טלפון 02-524674 לא בשבת.

פריים 1100, 1963, במצב מצוין, בהזדמנות יונה. 30277

פולקסוואגן 411 לוקס 1970 — רדיו מצב טוב מאוד אחרי 16.00 31652

פולקסוואגן וריאנט סטישן, 1500, 1965 אחרי אוגוסט — 418259

פיאט 850, 1968, ירדאשונה, מצוינת, טלפון 523040 לא בשבת.

פורד טרנזיט קבינה כפולה 1973 מצב טוב 34702

פינט סטישן, אונוסס 1971 במצב מצוין. טלפון: 326956

חדש! קבלת מודעות בטלפון לכל העיתונים במחירי המערכה פרסום "ניצן" 232549

פיגו 204 1966, אחרי החלפת מנוע, גיר ושיפוצים. 288327

פיימולה פרטית 1968, 80,000 ק"מ, ברג, טלפון 417098

פיאט 600, 1966, במצב טוב, טלפון 410471

פיאט 850 סטישן 1970, מצב מצוין. טלפון 222290

פיאט סובהו 1973, רדיו ואביזרים. טלפון 416796 — סלע.

למכירה ג'ילדה בהזדמנות 1974 במצב מצוין. 02-531616 בערב.

אסקורט 1100/2 80,000 ק"מ, שמורה היטב + מכס. 416554

פיאט 125, 1970, מנוע 1600 סמ"ק, מצוינת + תוספות. 534171

פולקסוואגן וריאנט מסחרית, 1969, מכס לשנה + רדיו 526720

אסקורט 1100, 1969, שנה 2 דלתות, רדיו, מכס שנה, יד ראשונה. בעבודה 67958

פולקסווגן סטישן, 1969, במצב טוב, טלפון 262683

פולקסוואגן וריאנט 69, במצב מצוין, מכס שנה. 35631

ב.מ.וו. 2002, 1969, יד ראשונה מרופא, במצב מצוין, 90,000 ק"מ. 28,000 לירות. 228316

פיאט 850, במצב מצוין, טל' 63998

פינט סטישן 404, 1965, 90,000 ק"מ, רדיו. 64060

אסקורט 1100/4 במצב טוב — 75,000 ק"מ מכס 9 חודשים. 521217 בערב.

רנו 10, מודל 1966 + רדיו, מכס לשנה. 411443

פיג'ו 404 אוטומטית, מודל 1970 75,000 ק"מ, מכס + רדיו — 68590

פולקסוואגן 1500 מכחרי, מנוע 1966 415849 בערב. בשבת כל היום.

פולקסוואגן 1600, לימוזין קרפה, 1966 222103 14—8.

פיג'ו 404 אוטומטית, 1972, 35,000 ק"מ, במצב יוצא מן הכלל — 263260

פולקסוואגן דגל קבינה 1971 מנוע חדש, טלפון 283813

פיאט 124, 1973, 27,000 ק"מ במצב מצוין, טלפון 223688

למכירה פרינץ 4 מודל 1965 77,008 ק"מ מחיר הזדמנותי. טלפון 419942

אאודי 100 ג'י.אל. 1972 60,000 ק"מ מצב מצוין 02-528002

"אושר חן" בע"מ, טלפון 234966, 222733, סוכנות ראשית למכוניות מרצדס־בנץ לכל דגמיה, סוכנות משנה למכוניות אופל. למכירה: שברולט קפריס 1974 עם כל התוספות — ביואיק 1973, עם כל התוספות — כובארו מנועים 1973

בהזדמנות מכאית לילנד 70 טלפון 221726 רחוב.

פולקסוואגן 411, מודל 1971, במצב טוב, טלפון 533307

פיאט 850, ספציאל 1970 50,000 במצב מצוין. 223092 לא בשבת.

פיג'ו 204 סטיישן מודל 1970 להתקשר טלפון 02-32294

פיאט 128, 1972, מצב טוב, 21,000 ל"י, 02-227835 בערב פרט לשבת.

הקפוצ'ה ויקטור 1962 במצב טוב, טל' 226098, 37045

פיאט 850, 1969, במצב טוב, טל' 225092 אחה"צ.

רנו 4, 1968, 76,000 ק"מ, מכס לשנה. 39780

רנו 12, 1972, 49,000 ק"מ — 30,000 טלפון 412350

סקודה מג'ן נוף 1971 במצב טוב. טלפון 415363

ביקוש מכוניות

בעלי פורד, אסקורט, קורטינה, המעוניינים למכור מכוניתם. — "רכב תלפיות" ישלם המחירים הטובים ביותר. טלפון 67958

קטנועים

למכירה בהזדמנות וספה + סירה ראלי 1969, טל' 02-325172

וספה אס.אס. 1968, במצב מצוין טלפון: 272636 — 1,500.

ב.ס.א. 1967, 6.5 כ"ס, לרגל נסיעה. טלפון 33603

ביטוח

ביטוח רכב, ביטוח דירות ו תכוליתן ההנות ותנאים מיוחדים. תוכניות לביטוחי חיים ו' מנהלים. ייעוץ מקצועי אישי למכירה. "שרות מסור בכל ענפי הביטוח. צ. הדר ביטוחים, הסוכן 2. 221166, 227431

שעורים

מודעות למדור זה בשבועון הנוער הישראלי "מעריב לנוער" אפשר למסור ב"מעריב" רח' הלל 14/16 ירושלים ובכל משרדי הפרסום. מחיר המודעה 2.30 ל"י כל מילה.

שדוכים

מטרונית לרופאה יפה ונכבדה מעונינת במתאים 02/531321 רצות.

המשך "לוח ירושלים" בעמוד 7

לוח חיפה

סניף "מעריב" לקבלת מודעות בחיפה:
רח' הנביאים 32. פתוח מ־8.00 בבקר עד 7.00 בערב

תערוכות

ציורים של ברוך אגדתי בגלריה גולדמן שדרות הנשיא 93.

הודעות

קורס להכשמנות (בערב) יפתח ב־28.10.74 בשבוע בלבקר 3 — 645028

דירות

שימו לב!! דירה יוצאת דופן חדשות למכירה בדמ"ע אין בקבר הורים כל כיני עסקים נא לפנות לליב הוליבוד. ניתן 2 פינת הרצליה בין השעות 2—4 וכ־8 בערב טלפון 520964 פלד"ן.

קבלני בנין

משרדי ק. אתא דירות 4 חדרים לוקסוס, סחסו חניה, מטבח לא צמודה, אורדין — הרצל 4 חיפה. 644058

במקום הכי יפה ביותר בסביבה הנבנים ע"י כבין דירות עיליות 3½ חדרים 100 מ"ר דירות עיליות 3½ חדרים 100 מ"ר ודירות לווהה, 4 חדרים, 3 מרפסות 2 חדרים, שרותים. לפנות ירמיהו עיני הבנה ד' בנין בע"מ, רח' הנביאים 28, טלפון 642513

ת.ח.ב בע"מ בונה דירות למכירה בקרית חיים, נהריה, עפולה והדרה. מבחר גדול, סכניים מעולה. הרצל 29 חיפה — 04-642593

ללא הצבורה נוהר: כבפר דירה פאר 5—4 חדרים ברמת הדר, "סבכיר", גורדון 27 — 664859

"בלהדר" בע"מ מציע דירות 4½ חדר + חסוס והיה ברח' חפר בה ברלל 18 וגם כניסה דרך שאנץ נוף יפה במחיר 165,000 ל"י לפנות במקום ובטלפון 667890 ובמשרד רח' הנביאים 28 כל יום 7—5 אחה"צ.

דירות למכירה

דירה 3 חדרים — פאר 78, שמואלי. 225958 מסעה 4

בהזדמנות לרגל נסיעה 3 חדרים מסודרת כסביבה. 719846

בנוה שאנן מול המכבין דירת פאר, נוף מרהיב, 113 מ"ר. 225928

בקרית ביאליק דירה ½3 למכירה תוך 4 חודשים. טל' 724121

ברוממה החדשה 3½ ברב קרבות, נוף, מיידי. 253707

בקרית ביאליק ½3 מחוכננת היטב, הקודם זוכה. טל' 729628

בסכריה סכמהאו, 3 חדרים, חדשה — 733452 מתפנה ברצמבר. 165,000

3½ חדרים ב־245,000 בע"פ, ב כרמל בבניה יפה עם גינה. 89550

3 חדרים + פ"א 70 מ"ר חדשה בבנדור ליד המכבים. מיכנתא אפשרית. 224392

3 חדרים ברוממה חדשה במיוחד לומים נוחים לשכיתים. 245721

ברוממה רמו דירה 3 חדרים למכירה. 234621 אחה"צ. שבת כל היום.

בכרמיאל, למכירה בהזדמנות דירת 4 חדרים. טל. 233221

2½ חדרים ברוך גוה שאנן, מסודרת מיידית, טל' 233198

דירה פינתית, 3, יורואלית, כניסה בעוד שנה. 231869

3 חדרים בקרית מוצקין מכירה מיידית. טלפון 211183 — אחה"צ.

באחוזה 4 חדרים, ארונות, תימום 04—252542 לא בשבת.

בקרית אליעזר 82 מ"ר מצב מצוין, טל' 528668

בסבירה הזית 4 חדרים 110 מ"ר בבניה 228636

בכרמל הכרמל דירות נו, קומת גג גדול בבניה ויר שנה במבחר ולכניסה מיידית "מגנון" בע"מ 5 סכושי 664739 664508

3 חדרים השקמה 12 רוממה ויווי 4.00—9.00 אחה"צ.

בקרית חיים 3 חדרים 84 מ"ר טלפון 223536

ברוממה הישנה 3 במצב מצוין מתפנה בשנה 244337

בכרמל השאנות מבחר דירות בנות 4—3 חדרים במצב מצוין "כנגון" בע"מ 5, סכושי 664739 664508

ברמו 3 חדרים נקיה ומסודרת טלפון 232729

ברחוב הרצל 1½ חדרים + כל ההוצאות טלפון 669200 לא בשבת.

בנוה שאנן רח' הגליל דירה 2½ חדרים מסודרת טלפון — 231941

בקריית־ביאליק דוד גדעת 44 דירה 2 + פ"א, ק"ר, קלרון; 2½ חדרים בקרבן הדר תנית קומה כ' 532071

בטרכו הנביאים 2½ הול פרוזה 84 מ"ר 662613

בהזדמנות למכירה 3 חדרים בשכונה רגילה בחיפה. 531802

בסביבה 3 חדרים, ארונות קיר למכירה מיידית. 80681

2 חדרים + הול בצור־שלום רשומר חדש. 717109

3 חדרים + שיפוצים רמת שאול. 87415 ימי חול. 526794

מרכז כהלל, 2½ + הול + מרפסת סגורות ק"ר. 668947

דירה בת 2 חדרים + הול, מסודרת. טל' 252642

ברוממה החדשה 3 חדרים — במצב מצוין + ארונות + מרפסות סגורות, נוף ושני כוונים. 03—419763 04—252903

דירה 2 חדרים בכרמל חדשה. טל' בין 12—2 526278—04

פיאט 128 1974 + רדיו לרגל נסיעה. טל' 232170

בנוה שאנן 5 חדרים בבנין חדש. טלפון בעבודה 662710 בערב 255196

ע"י הפרכו 2 + הול + מרפסת טלפון 160,000 כמהנות "שמאי" 85232

בסבכיה דירת 3 חדרים עם ארונות קיר. 717451

לבכיר החלפה — מיוחדת 3½ חדרים בכרמליה, פינוי מיידי. 80513

ברמה־אשכול — 4½ לינוסס, ק"ב, מיידית, 300,000, "הקלון" (נתורו) 226919

דירה ברוממה החדשה 3 חדרים + חדר הלבשה ושיפורים 88 מ"ר 341267

דירת 4 חדרים מקריתפים — מוזאית, בשלבי סיום 932527

מוכרת לשמור מידי 2½ ברמת שאול מסודרת ושמורה 524829

בשבין תלחנן 3 חדרים + פ"א בדירות 511106 90,000

דירה 3 חדרים ברמותתרמו — קריית־אתא 04-723118 04-669659

דירה 2 חדרים + מקבת במרכז שבים בקריית־אתא לסבירה — 719319

בנצרת עלית דירת 3 50,000 + 10,000 משכנתא טל' 065-54334

ברמו דירה ממותת 3 חדרים חימום, ארונות 235543

מכסיל מתוארת 3½ + פרסות ושפורים ק"א טלפון 83712

למכירה ברמת הדר דירה חדשה גדולה ומרווחת בת 5 חדרים 140 מ"ר חסקה מרכזית נוף נהדר. הכניסה בתחילת 1975 טלפון 04-83868 בין 6—8 בערב בלבד.

2 + הול + 2 מרפסות סגורות, בנייהודה ק"ב 125,000 — 667204

בקריית־אתא 3 חדרים ק"ב — 70,000 + 8,000 משכנתא. 727501

בנוה שאנן דירה יפה ליד המכביה, נוף, ½3 חדרים + פ"א + מרפסה סגורה, ק"ג — 232805

במרכז הכרמל 2 + הול + פ"א כניסה נפרדת 82412

בקריית־ים נוחה פינתית, קומה ב' 3 + פ"א 150,000 ל"י — 535403

אזור התחנה 3, פינת עבודה + ארונות קיר 242826

באחוזה 4 חדרים חדשה — קומה ב' חימום נוף 250,000 — כפתחות "תור דוימס", שרות הכהן 2. 222802

בפתנת דאונג, 4 חדרים, כניסה נפרדת, המוס, נוף, למסירה מיידית אנגליצבעוני — 81296

לרגל נסיעה דירת בת 5 חדרים שטח 160 מ"ר בסימפת דליה — 430,000 כניסה מיידית. בהצעות רציניות לפנות 533144 אחרי השעה 18.00

בירוחאליה 3 חדרים, 70 מ"ר 138,000 ל"י אנגלוסבסו — 81296

4 חדרים בכרמל 04-81991 — ביפי הול אחרי 20.00

דירה חדשה בת 3 חדרים ברמת שאול. טלפון בעבודה — 660384

4 כמנארות ומתוכננת היטב, ק"ב, הלל 39 נוה.

בקרית־אתא דירה 2½ חדרים ק"א, בשבוס טל' 725355

3 חדרים + פ"א ברמת רמו טלפון 223575

דירה 3 חדרים סמוכתית רח' גאולה 2 קומה ג', טל' 641874

בגרונדה 3 חדרים, מרפסות סגורות, ארונות נוף, ק"ב — 85108

בנאר 2 + הול + 2 מרפסות 17.30 232519

3 חדרים + הול מצוינת ב רמו. טלפון 254614 140,000

דירה 3 חדרים במרכז תלתלו 85485 93,000

ברוממה החדשה 3 + מרפסת סגורה והול ארונות 244384

3 בנצרת עלית 70 מ"ר 85,000 + משכנתא. בעבודה 04-645431 מרמור.

בהזדמנות בכרמל הצרפתי באזור 12, דירת 1½ + גינה בודנו.

בכרמל צרפתי ביתלחם אדמה פרטית 3½ + חדר לילר בחר מכת סגורה + ארונות + נוף מסכות, ושקט, טלפון ק"ב השלום מיידי. 524642

ברמו פינתית + שיפורים, 3 חדרים לפברואר. טל' 231174

3 חדרים + הדר שונה פינוי בעוד שנה. 254622

דירות 3½ דק בקה באחוזה בסכס חדשות לכניסה כיידית בסחיר הזדמנותי תוך 85956

שלוחה חדרים פינתית רחוב הפרחים בכמעט חדשה 241016

בקרית מוצקין 3½ חדשה טלפון 714460 תוך מקור הדירות.

בשורשת הכרמל 4 ק"א נוף 117 מ"ר 254525 6—4 ובשישי ושבת

3 + פ"א חדשה בקרית אתא ביוסטמל 108,000 טלפון — 531059

ברוממה הישנה 3 + פ"א כיום שקט נוף 065-54552

ברוממה החדשה 106 מ"ר, 3 + פ"א, טלפון 86514

באחוזה 2 + הול ק"ב בכניסה נפרדת מרפסת סגורה, וארונות 245872 ולא בשבת.

בק. חיים מוחזת קומה ד' 3 חדרים + פ"א + ארונות קיר — 130,000 תנאים נוחים פינוי אפריל 76 טלפון 727137 בערב.

בקרית חיים מורחה 2 חדרים והול מגורות ק"ק 83,000 ל"י אנגלו סכמון 711837

בקרית שמואל 3 חדרים — 77 מ"ר, ק"א — 80,000 ל"י — משכנתא 2,000 ל"י אנגלו סכמון 711837

בקרית ביאליק 2 מסודרת ו מסודרת 73,000 ההגנה 12 הנה.

בקרית ים ב' ע"י ביצן דירת 4 חדרים 85 מ"ר בלי משכנתא 718346 140,000 8—5

באחוזה במקום מרכזי ושקט דירה מרווחת בבית דו משפחתי שוקף נוף בניה מיוחדת סלון כפול 3 חדרים שינה הול גדול עם פינת אוכל אמבטיה ושרותים כפולים 3 מרפסות 8 ארונות קיר רשכולים רבים מוכר ובנוסף דירת הדר עם כל הנוחיות המתאימה במיוחד לרופא ומסוד ועוד למסירה בקרוב להתקשר 662154 או 243477 פרט לשבת.

בנוה יוסף קומה 4 חדרים — שרותים כפולים 2 מרפסות אפשרות לבניה נוספת טל' 233797 200,000 ל"י

בהזדמנות בעבאס 3 מסודרת אויר נוף ק.ק. 531287

במסבירה 3 חדרים 80 מ"ר — להתקשר 711512 אחה"צ.

במסבירה דרך עבו 115 מ"ר — 200,000 + שיפורים 3½ 732369

בקרית מוצקין 3 חדרים + טלפון ק"ב מרוהטת טלפון — 712684

דירה למכירה בת 3 חדרים בלי משכנתא 76,000 בהחים יוהסטל 8/24 קרית אתא.

ברוממה החדשה הפרחים, 3 חדרים ושיפורים, טלפון 244518

בזורואלית ק"ג 3 + פ"א + כרפסת סגורה ונוף. 234560

במרכז הכרמל 3 חדרים + הול + ארונות, מרפסות סגורות כניסה נפרדת. 87653

דירה בכרמל צרפתי 2½ ק"ק משפחית, בריל, ענתות 8.

בהזדמנות 3 חדרים + הול + שיפורים בקריית־מוצקין — 512130 534115

ברמה 4 חדרים גדולים בפוריה 17 מסעה 253637

כרמל גרינס 4 198/28 חדרים + הול ושיפורים 335174

ברוממה החדשה ברחוב שקמה 3½ + פ"א 195,000 244697

למכירה דירה 4 חדרים בפב גור 46 667826 668906

ברמאל — דירת 3 חדרים למכירה מיידית טל' 988053

ברוממה חדשה דירה בקומה שניה שיפורים רבים 255107

דירה 3 חדרים למסירה מיידית קומה שניה בזורעאליה נוה שאנן במחיר 120,000 221926 — 255294

למכירה מיידית ½2 בשדרות דומשילד ק.ב. דמונב 231027

3 + כניסה סגורה בגרים נוף 75 מ"ר 244171 בערב.

למכירה מיידית 3 חדרים, רב כסה ההרשה, ק"ר 65 מ"ר. 252367

בסבירה דירת פאר 3 חדרים + פ"א + ארונות קיר 710193

דירה 66 מ"ר בבנ גור מיידית 95,000 ל"י 233235

דירה חדשה, כניסה מיידית, 4½ חדרים + מרפסת, 50 מ"ר ערותים כפולים, חימום, סיכמת הרופא, טל' 251649 אחר הצהרים

בקרית־שמואל, 3 חדרים, 2 מרפסות ק"ב, טלפון 730202

ברוממה 3 חדרים ברחוב הפרחים 3. 185,000 255724

ברוממה 3 חדרים ק"י הפרחים 1, טלפון 245505

בודים נהפדה קומת קרקע 3 חדרים + ארון. משכנתא. 526563

בקריה מוצקין הוף 3 + פ"א מתכננת היטב, ק"ה. 717918

בהזדמנות 2 כמו 2½, שדרות רגניה 4 קריה חיים בסהב'.

נוה יוסף דירה לוקסוס 4 חדרים ונוף 234115

בהדר עלית 3 הול שיפורים רבים במצב מצוין, ק"ב להזות 640185 ולא בשבת.

4 חדרים 100 מ"ר, רוממה הישנה 255206 354957

בהדר בסביבה שקטה דירת 3 חדרים ק"ה. 643818

ברוממה ½3 ק"ק מידי מכיר "ויגסי" אלה 2. 85250

שני חדרים + הול ברמת רמז הכביה, טלפון 233922 בערב.

דירות הדר + כל השרותים בקרית ערבבגב מיידית — 730757 אחה"צ.

3 חדרים בנוה שאנן מרוהטת בהידור רב ומיידית בכל הציבורים. 221860

בקריה מוצקין 2 + פ"א + מרפסת ארונות ומרפסות אפשרית בניה. 718783

3 חדרים עם פינת אוכל בסביבה טל' 221860

דירה פאורדת 3 חדרים נהדר לים והול נוף נהדר, עקיבא 41 641383 לא בשבת.

למכירה בכרמל קרוב למרכז 4, 120 מ"ר עם כל ההריסים + מכתר הול חדש. 662543

בקריה אתא בהזדמנות דירה 68 מ"ר. 729234 728275

במרכז קריה ביאליק דירה הדר 4 חדרים 120 מ"ר 4 פר + פ"א + מסבה. דירה מסודרת. 713834 להתקשר בין 5—8 חוץ משבת מוסי.

דירה במסבה ½3 חדרים + ארונות קיר קריה חיים המזרחית 721234 183.000

ברמה 4 חדרים 220,000, 5 דירות נו 4 265,000, 300,000 3 חדרים 210,000 חזר אפל — 37387

דירה 3 חדרים 2 מרפסות + פ"א בקרית ביאליק 95,000 משכנתא. טלפון 642513 15,000

ברמה שאול 3 70 מ"ר + הרבה שיפורים ומיוחצאה.

ליד ליף 3 חדרים 511451 אחה"צ, לא בשבת.

בנות גלים 3 חדרים והול + מרפסות, ארונות, מידית, טל' 661314 536576

במרכז דירה נהדרה עם חניה וחימום 200,000 טל' 85720

בגבת גלים בהזדמנות מיידית 2 + מרפסות ק"ב נוף 536515

בקריה ביאליק 3 חדרים — ארונות מכודרה טל' 732356

ברוממה דירה נפלאה 3 + מרפסת סגורה להתקשר 254902

באחוזה לחוף ½2 ק"ב ארונות חימום טלפון 243313

במרכז הכרמל 110 מ"ר 85321 בבית 645932

וילות ובתים

למכירה דירות גן ברח' ויגנאים החל מ־380,000 לי כניסה תוך 3 חודשים 87867

להמכיר בית מרווח 3 חדרים + גינה בנוה. טל' 04-254821

בהדרה בכרית וילה + גינה 7 חדרים טלפון 04—724067

למכירה וילה דו־משפחתית ארבעה חדרים 200,000 ל"י — 04—724047

בקרית למכירה בית דו משפחתי 140 מ"ר 523177 528858

במהאון בסביבה 6 חדרים קומה 8 210 מ"ר. טלפון 642513

למכירה טכמהאו, בערכים לנות "כנפיר" גורדון 27, 664859

בקרית־אתא בית יפה על עמוד דים + מגרש יותר מדונם — 729236

דירות להשכרה

משכיר להשכרה (מיידית) — דירת 3 חדרים טלפון 720664

דירה 3 חדרים ברמותרמו — להתקשר 251303 אחרי השעה 17.00

דירה בת 2 חדרים במצב טוב, במרכז הדר הכרמל, להשכרה מיידית בדבר פרטים לפי טלפון — 662843

להחליף — 2 + הול חצי מרוהטת בלוח 4/1 קרית־שמואל ב', גורדון. אחה"צ.

דירה 3 חדרים בצפון מוצקין טל'. 221918 722363

דירת חדר, מטבח ושרותים נפרדים, ריקה, ק"ה, 275 ל"י לבקר ביר 9—7 בבוקר הדרובית, החיל 28א', בתל־לים.

בנווה רח' הגליל 2½ והול — ארון קיר 450, ברמו 3 חדרים 400, כפתחות תוך דוימס — שרות הכהן 2 222802

ברמה רמו דירה בת 2 חדרים טלפון 223382

בקריה־אליעזר להשכרה, שלושה חדרים, טלפון, ארונות קיר — 04-535761

4 חדרים 100 מ"ר, ברחוב גאולה, חדשה, 726113 720055

להשכיר חדר עם נוחיות לרווק (ה) ברח' הלל, טלפון — 532541

דרושה שותפה לדירה בנוה שאנן 300 ל"י, טל' 221996

להשכרה 3 חדרים ריקה לזוג מתמשים שותף לדירה, בשכונה דווח בכרמל ת.ד. 10149 חיפה, עבור דירה.

3 חדרים מעונות גאולה רבי קוסמה כ"ל 88169

בכרמל 3 חדרים מרוהטת + טלפון להתקשר אחרי 4 660618

דירה חדשה בת 4 חדרים בכרמל בלתי מרוהטת טלפון 243375 פרט לשבת.

בקרית שמואל 3 — פ"א + ארונות + טלפון להתקשר 53886

3 חדרים הדשה + הכנה ליד בית הוסטילה, בכרמל. טלפון: 520753

להשכרה דירת 5 חדרים מרוהטת לסטודנטים. 235343

דירת 2 חדרים, ½1, והנית כדמ"ר בסכיבאליכה 244087

בגאולה דירה שלושה חדרים + טלפון ק"ב [illegible]

להשכיר דירת 3 חדרים + הול, ריקה, ק"ב [illegible] 662763

להשכרה 40 להשכרה דירה 3 חדרים ריקה 536165

במרכז הכרמל 2½ + טלפון באיאמה לבירור ריגשא 04-82036

בכרמל ביאליק בקריה לצעירה בנים בקרית־ים. טלפון 81307

4 חדרים בבורואליה לליבנות טלפון 7153-3 19.00—20.00

משכיה דירה שנים לזוג ב דירות ורכז במידודת 45 בנלר

ברמה הדר משכ"ה דירה 3 + חדר הלבשה. 665887

במשכ"ה לשנה דירת 5 חדרים חדשה דירה בקרית הרציג. טלפון 904468

במשכ"ה דירת 4 חדרים חדשה בנאיה 693-41 בערב

להשכיר דירה פאר 4 חדרים לתשכרה 707327

להשכיר דירה מרוהטת 3 חדרים + טלפון בית שאנן בית יפה 721423

במשכ"ה דירת 2 חדרים דירה במרכז הדר 645515

בקרית חיים דירה מודרנית 2 + הול + מרפסות + ארון. 716489

ב"יפ + מרפסת בנויה, דיתת ויונית. לבבית 665456 פינקליפ

בדירת מושכר הצופים דירה בדירות 3 חדרים מרוהטת הלקית 711859

בסביבה 4 חדרים בבית מסודר טלפון 04-712560

להשכיר 3 חדרים + בלפון פלס"ת רומנה ויונה 93528545

במסבות דירה 3½ חדרים מקורר מכונת כביסה ותנור, טלפון 715647

דירה 3 חדרים להשכיר דירות ביאליק טל' 715337 בשעות היום.

חדרים 2 + הול, בדירתה מסודרות, 8 בתים 232596

דירות 4, ריקה בכבכה מקום, היה. 31356 מינה ובשעות היום.

במבניות לשנה חדר בודדת לסטודנטים, טל' 254679 — מבנ"ם וערבים.

בנוה שאנן 4 חדרים חדשה 600 ל"י טלפון 534945 אחרי 15.00

בן 4005 להשכיר בית חדר 80 מ"ר 3 חדרים — פ"א בניה בדיה קריית ים 710148

דירות מרוהטות

להשכרה מרוהטה לדירה יפה ברווחה, אלכבי 29, ק"א לרגל — מ־9—7 בערב.

4½ חדרים הכנה דרושה טלפון, ריהוט מלא. 243231

ברמת־הדר 3½ חדרים ריהוט + פריג'ידר וכו לשנה ; קריצמן רח' הרבנים 4 טל' רמותדפט רק ביום שישי אך שבת.

להשכרה בנוה־שאנן 3 חדרים לסטודנטים 600 ל"י טלפון 04-920350 04-920406 בערב.

3¼ מרוהטת נוף מהדר אירונית בחלל, טלפון 232647

דירה מרוהטת ½3 והכניה מרוות בגבעת דאיה 241992 מפוצ"ם.

חדרים מרוהטים

חדר מרוהטת, יפה, שימוש במטבח וטלפון, בכרמל. 241880

חדר יפה מרוהט בכרמל לבחור, התכונה נוחה. 537673

חדר מרוהט כניסה נפרדת פיס חיים טלפון 85455

להשכיר חדר לא מרוהט לסטודנט/סטודנטית + שימוש במטבח בסבבון בשמאטצ. הזגדות ישירה לסבבים. 03-238656 — 03-287346

חדר מצוין בהדר עבור סמוד ים 85156 555927

משפחה חדר יפה בבית שקט לצעיר/ה 87651

חדר ביהום בכרמל לצעירה צעיר בסביבה. טלפון 81307

חדר מרוהט לאשה בהדר על־יד, טלפון 525074 בשעות 13.00 — 17.00

משכיר בוה"ר לקונספציה עיוור מסודר טלפון 530025

חדר מבוטל דירה לצעיר מעוניין לשכור דירת בערבבר — מאי — 243515

בדירה ½2 בנת התנית חדר בודבי + הסקה, 67301

חדר בהדר מרוהט בהלבנה דעמר נפרדת טלפון 262583

חדר שקט ונעים בהדר כניסה נפרדת ביתו אחר 15

ביקוש דירות

משכיר דירות 2—3 בדמותההסס בבית הקיות 04-254549

משכיר מבטוחר מעוניין בקבי דית בהכללה חסביונות ת.ד. 8 חיפה.

משכיר התכוננות 3 חדרים ריחים חלקי + טלפון 231533

מבקשת דירת 2 חדרים בי ויניניגנולנמב — חגם סנש — 669666

דירות להחלפה

מעוניינים להחליף דירה 3 חדרים בסביבה לאביבה חדרים ברמת התוכנית 717305

מגרשים

מגרשים מתנוחים בהר הכרמל, בתים נבנה!! ביקה בגור כל פתוח מתקלטים!! נוף ערוכים!! כיבאו בכאנו!! 2,500 לי', אדמות סכבותים, אל־ליגוב 15 645542 חיפה, כני ביום: תל־אביב — ירושלים — באר־שבע.

ב.חלמדי א' רה' ובהבניה סבירם בתוספ מנדשים לבנות החורפת, "מגנון" בע"מ 5, מנוש 664505 664739

מגרש למכירה בבית א' — החנשי מתכמ 253657 17

הגה מעולינודיכולה למכירה בהזדמנות מסויבת בריאה, כבר נויה. 661658 9—3

דייר בכרמל מגרשים למכירה בבניה בדירות ובצפון ת.ה. — 04-642593 חיפה

מגרש מגרשים בהרבה בית דיבראה אדמה, פיסת מנדוים בית חרוסה נובו בכרם בר חול מ־7000 ל"י, ריקכות "עשרין" הרצל 36

חקלאות

מושב מעוניין מכנות אינסטר לשיורים 434 ש"ל, 95336 כבר הבידים.

למכירה מכבתת ליגר ב"אס, טלפון 04-932943 ולא בשבת.

קונים פרים או סוסאבר לסינדים טלפון 721697

קונים קולים כשתנת עכונות ולשפה בפרעה טלפון 04-931504

מבקשים שכיוחצה מבר לסבה להיא צבור ספון [illegible]

מכירות

מכיר מקרר קצר 11 קוב ממכונת כביסה "גאלה" — תנור חימום פונט — פינת אוכל נהדרת — ירושלים 11/59 קריתים.

מבצעה "סמה פוקור" חדישה וסירת גומי טל'. 523585

נברשות מפוארות מהיוצרי לצרכן "גאמא" הרצליה 9 — 534696

מקרר דירה, אוטומקס מצב טוב, תמונות, טל'. 245947

מבחר של מכשירי כתיבה מדברות וציור כיעורה. 934754

מכונת כביסה זינגר בהזדמנות, 950 ל"י, טלפון בעבודה, 660384

מכונת קלרק 2 סוו "לוס" 6 סוג, מכונה לישור ומיתול ברזל, מלחות שמתיה, וציוד לבית מלאכה. טלפון 04—728120

בהזדמנות למכירה כדתי עץ לבנות טלוויזיה, 3 דלפקי מכירה, שולחן כתיבה ופילמור הקרה, ונמילסור קיר, לפנות בכרמל, הנביא 131, טל' 83684

חדר ילדים 2 כפות, שולחן, ארון, טל'. 714841

מיקסר תנור, שואב אבק הובר, אנציקלופדיה בריטניקה. 253240 בין 6—7 בערב.

סט סלוני עשוי מעץ שיק הזורע חרש + כמיה + תמונות יפות מקסימות מסוטי + שולחן מיניאטורי, בזול. 85560

בהזדמנות מערכת אזעקה בית כסוללת + הרכבה ו' אחריות. 231113

למכירה רדיו ופטיפון כבדי אוטוני חדש כחו"ל במחיר הדמנותי מתוצרת בשוילל — 911119 (פרט לשבת).

למכירה אופני כיורט במצב חדש + אביזרים 350 ל"י. טלפון 529471

3 דלתות הזזה 2.00X2.60 — טלפון 255911

שולחן עתיק סוליטי גרול עץ אלון + כסאות + ספה כפולה. 253559

נפטר דיצור בהרצל 38 — מכירת היסול קיר כל זוג 60%—30% הנחה. 50%

מכונת כתיבה עברית הרפס — 251416 3000 חדשה.

מתשב בים מעולה היולם מקרר 80, חדש ואחריות טל'. 253476

מלזרזה, שמית, ארון, 4 דלתות כתי עומות ועוד. 528157

למכירה אוסף תכריכים ולירמונופיות משל הרבן שמרוע — 04-789719

למכירה רחיסים טלוויזיה מכור נת כביסה מבנת כתיבה מכונת חישוב ומכשירי חשמל. 82511 יום ו' אחרי 13.00

למכירה 2 כפות ליחיד, 1 כפה כפולה. 530390

לבעלים כיורת כמריאו מיחלי מרוכש בדמי עבודה יד 4. טלפון 88415

בהזדמנות כירים נו 3 להבות תנור אפיה חשמלי, תנור אפיה גז, + כירים 4 להבות, מקרר פריגידר 11 קוב, טלפון 66167

משכיה כמריאו טלוויזיות ו' מכשירי חשמל ביהיים סחירי מרכוב למריאו של שמחה, אחר הצם 12 642516

בהזדמנות מכונת כביסה אמקור רוזבים, טלפון 223928

מקררים

למכירה אמקור 10 במצב מצוין, טלפון 85275

אמקור 11 חצי אוטומטי בהזדמנות. טל' 536281 בערב.

למכירה מקרר אמקור במצב מצוין, לפנות טל'. 667203

למכירה מקרר פריגידר 11 — הסקרה אוטומטית 222997 בערב.

מקרר פאר במצב טוב, טלפון 538244 21—19

בהזדמנות מקרר אמקור במצב טוב 500 ל"י, 231316

למכירה מקרר אמקור 10 במצב חקין טלפון 710161

פריג'ידר 11 במצב מצוין 950 ל"י, טל'. 245607

למכירה פריג'ידר במצב טוב מקרר 10 קוב צבע לבן. 526640

מקרר עם מכונה מתאים לרכזות או למשפחה. 529254

למכירה אמקור 11 במצב טוב + ביטוח, טל'. 642876

טלוויזיות

כך — 1000 ל"י הזכה הקורה הטלוויזיה שלך בתנוער הרישה במיבובו הרצליה 15 512749

מקורריסל תיכון טלוויזיה תמורה 75 ל"י (עבור הלקים, עבודה ד הובלה), בתנאי לתנאים שבמדור ברח' הלל 23, חיפה — 6440838 641103 644283

טלוויזיה מכשטים לאחר שיפוץ אחריות לשנה מיכמון — הרצליה 15 512749

מכירה שרות וקניה לטלוויזיות מקורטה כמריאו סיפום וסיפר מצום כמריאו של שמחה, אחר הצם 12 642516

כלי נגינה

מציעים אקורדיונים ל' 80 בסים, אבילאה הנביאים 6 — 663295

שרות התקררשי במבחר ענק במחירי הפתעה, אבילאה, הנביאים 6. 663395

מיבחר עוגבים משוכללים סבירים לחורשים, המלאי מבין!! אבילאה סכנתרים, שפריצת יויו 3. 644393

בהזדמנות אקורדיון סקונדלי 80 בסים חדש. 88169 טלפון

אקורדיון בהבחר מצבים במצב טוב 82252

רהיטים

גם הנוסת!! קונים רהיטים משומשים מקררים ומיכלים — 224765

קונים רהיטים משומשים עתיקים וחדישים בית טלפון 662066 — 232303 552551

קונים רהיטים ישנים וחדשים מקררים והצעים ושטיחים מוהרים טלפון 04-537176 ונבוא לביתך בכל אזור בארץ.

בהזדמנות רהוט מיוחד לסלון חדר שינה. טלפון 253124

בהזדמנויות שונים! קונים מדיר לסלונים, רהיטים עתיקים, ירדי כות. מכונות מנורה. 529956

מפקות ריהוט לסלון במחיר 2000 ל"י, טלפון 669812

סלון חדש במצב חדש לבי בזיר 2,250 ל"י 233570

למכירה מזנון סלון 4 כסאות במצב מצוין טלפון 254055 לא בשבת.

בהזדמנות למכירה סלון צרפתי במצב טוב טלפון 752129

שרותים

הסר טופל כל כידי עבודות לכו ביתיר, שי. 233674

לוח הנגב

הודעות

בתאריגות מקהלה קאמרית כ' "צריף". בפרטים נא לפנות ל' טלפון 77000

בגלריה "הצריף" הפלמ"ח 127 תערוכת הצייר שמואל ברייל. פתוח גם בשבת.

דירות למכירה

108 מ"ר 3.5 חדרים, מתוכננת ל־4.5, בבנין 8 קומות, שכונה א', טלפון 057-76625

דירות פאר ברב קומות ברחוב רמב"ם. לפנות מגורי צמרת הנגב התתחדרות 80 מס' הגה. טל' 057-78162

דירה 3 חדרים ושיפורים ברח' חגלה "שבו ת', טל'. 7872

במעוד למכירה דירת 3 חדרים חדשה. טלפון 057-97333

וילות ובתים

להשכרה לשנה וילה מרוהטת מלאה בעבודה 057-79688 בשעות 8—14, לבסיסי.

דירות להשכרה

פגיד מרוהטת בגוד 4 חדרים + טלפון, להתקשר 057-90149

הצעות עבודה

השתלמו עצמאי + רכב לעבודת הרכבה, דרוש לחברת יזוק ארצית. לפנות "ההברה הרויסית בע"מ", תל־אביב, ה' באייר 6, כבר המדינה. טלפון 03-256701

מכוניות למכירה

פורד אסקורט 1972, 2 דלתות, 64,000 ק"מ, 21,000 ל"י, טלפון 79611

פג'ו 204 סטיישן 1969 80,000 ק"מ. טלפון 057-90180

פרסומים

סניף "מעריב" לקבלת מודעות בבאר־שבע, רח' הפלמ"ח 81 — פתוח מ־8 בבוקר עד 13 ומשעה 16 עד 18 בערב.

אשל חלילי מרכז לפרסום מודעות בכל העתונים ובמחירי המערכת, טל'. 77306

קבלת מודעות באילת, אצל ברוך מאירי בית מס' 6/601, טלפון 2553 בכל שעות היום.

מגרשים בחיפה — בהר הכרמל + פיתוח מתקדם ומשקיף לים — 7000 ל"י אדמות סכבתים — הפלמ"ח 83, באר־שבע.

לוח אשדוד

דירות למכירה

3 חדרים ברובע א' עם שיפורים וארונות. 055-24183

דירה מפוארת 4½ חדרים ב' אזור ד'. טלפון 055/21291

דירות להשכרה

4 חדרים חדשה מסירה מיידית — פרט לשבת. 055-31862

ביקוש דירות

קבוצת תיירים מעוניינת להגות 10 דירות באשדוד 3½ חדרים. לפנות "ההסי" "אריאלה" 055-24521

חנויות

באיזור ד' רח' שפירא חנות מכולת 32 מ"ר. טל'. 055-32271

מגרשים

למכירה מגרש 430 מ"ר ברובע נו. תוך אשדוד 055/22388

פרסומים

מתקבלות מודעות לכל העתונים בפרסום ברק ובניו, הנות מעריב ע"י אור 055-22561 ובבית 055-25949

עסקים · חנויות · משרדים · מחסנים · בתי מלאכה · מטבעות ומ[illegible] · חיות בית · תנורי חמ[illegible] · מכונות כב[illegible] · מכונות תפ[illegible] · מזגני אוי[illegible] · סירות · שמלות כ[illegible] · שעורים

לוח חיפה

המשך מן העמוד הקודם

מכוניות למכירה

פיאט 850, 66, יד ראשונה מ־ רופא. 712635 אחה"צ.

פיאט סמיישן 64 + רדיו במצב טוב. טל' 718844.

ווקסהול ויקטור 69, כמו חדשה ובהזדמנות נדירה 511594.

טריומף מודל 1965 במצב מצוין. 87854 5,000 לשנה.

אוסטין קרים סמיישן 1500 מודל 1970, במצב מצוין 87854.

מוריס מיינור, פג'ו 7 עם או בלי עבודה טל' 726465.

הילמן 1300, 72, מצב מצוין + רדיו טל' 931988.

פיאט 600, 1962 מנוע 68 מצב טוב, מסם. 248943.

פיאט 124 סמיישן 1973 — יד ראשונה ירושלים — 59/11 קריית־ים.

פיג'ו 404 1963 + רדיו במצב מצוין 720508 אחה"צ.

רנו אסטפט 1969 במצב מצוין אברהם קרן מושב היוגב — (צרכניה).

פורד קונסול 57 מצ במוב, מסם 9 חודשים. 572349.

בהזדמנות פולקסווגן קבינה בטולה 1971 מנוע 74. טלפון 533968.

פיאט 600 די 70 + מסם לשנה כמצב טוב. 232752.

קורטינה 15 1964 אחרי מסם —. 222176 טלפון 14,000.

בהזדמנות ליפיף 58 מסם ביוני שמורה טל. 252530.

בהזדמנות פולקסווגן קבינה כפולה 1971 יד ראשונה רח' יוספטל 5/3 קרית אתא.

פג'ו 404 אוטומטי 50,000 ק"מ 1972 טלפון: 922606.

פיג'ו 404 סמיישן מודל 71 — מצב טוב טלפון 245223.

סימקה 71 במצב מצוין 16,500 בבית - 04—644888 בעבודה 04—525970.

מוריס 1300 אוטומטית 70 — 54,000 ק"מ 233121 526616.

מכונית נסיעה תיפושית — 1200, 69 מצב מצוין 640875.

טריומף הראלד במצב מצוין — צבע, רדיו, ריפוד 225628.

פולקסווגן מסחרית גבוהה — טנדרה. טלפון 934754 מכוען.

אודי 100 הציל 73, רדיו, פיוג, מצב מצוין, 252954.

פרינץ 4 1,500 ק"מ, שימוש כללי השמל וצמיגים. 534201.

פולקסווגן 64, רדיו, במצב כללי טוב. טלפון 224411.

אופל אולימפיה 1500 סוף 68 + הוספות טל. 221457.

פורד טאונוס מסחרית 1966 מנוע 73 725871 251696 ל"י 11,000.

אופל קדט 1963 מנוע 1970 — טלפון 231055 10,500.

כשאתה נוהג במכונית — השאר את החורף בחוץ — הישוחד דגנ מכוניות מעולה. „בוינגלטי", במפרץ חיפה (על־יד אמים נמלי), כביש ראשי חיפה — עכו ליד בתי הזיקוק.

כרמל 12 מודל 1965 מסם + אוברול טלפון 235487.

רנו 4 במצב מצוין 68 — בעבודה 255591 בערב 529867.

פולקסווגן פרנס מודל 64 — פולקסווגן קבינה מודל 71 טל. 726589 720605.

טריומף 1200 ייצור 1965 — מחיר 13,250 טלפון 82358.

אוסטין אנגליה (מוסך 1300) 1970, אחה"צ 93,000 644650.

תיפושית 62 מצוין מסם 6 חודשים + רדיו 234625.

רנו 16 מודל 70, מסם + רדיו + צמיגים ראדיאליים טלפון 520506.

אודי 100 אל אם אוטומטי מודל 72 טלפון 532061.

פיאט 600 1966 מסם + רדיו במצב טוב 7500 — 727744.

סימקה סמיישן 68 במצב מצוין 10,000 — 04-225351.

אוסטין 69 לפנות בשעות העבודה טלפון 912031.

הילמן 1200 סמיישן 64 במצב נהדר. 531796.

סימקה סמיישן 68 מסם חצי שנה + רדיו. 729142 בשעות העבודה.

פג'ו 403 1962 מסם שנה + רדיו מנוע 69, 641131 לא בשבת 729142 בעבודה.

תיפושית 1964 כמצב טוב, טלפון 924360 נהריה.

סאאב 65, במצב טוב מסם 9 חודשים. 718127.

הקסהול ויקטור 2000 שנת 68 במצב מצוין 222802 13—8 16—19.

למכירה בהזדמנות מסיבת מחלה לילנד גורר ביבר + נגרר 12 מטר עם מולמות וסוזוד ל' מכולות. טלפון 04-932476.

פג'ו 404 1971 במצב מצוין, 28,000 ל"י. 253440.

תיפושית 64 מסם לשנה, צבע חדש, במצב מצוין. 640460.

סימקה 1000 ג'.ל.ב. 1966, רדיו, מסם. טלפון 223076.

פג'ו 404, 66, מצב מצוין, טל. 80356 952463.

קונסול 1300 4 1966 רדיו 244439 במצב מצוין.

פיאט 600 די מצוינת 68, מסם לשנה. 221658.

פורד אנגליה 62, במצב מצוין 80348 ל"י 8,000.

רנו 12 סמיישן 73 80,000 ק"מ 241992 ממוצ"ש.

סימקה 1500, 1967, רדיו + מסם 10 חודשים יפה במצב כבוד מצוין 18,000 ק"מ אחרי אוברול 716294.

פורד אסקורט 1969 + רדיו, מצויינת. טלפון 225048 מ־15.

מוריס 1100 מודל 70 מצב מצוין 81151 ל"י 18,000.

וולבו 1971 עם מזגן, 04-84934 מאחה"צ 04-84345 בבוקר.

פורד אסקורט 1969 מסם מרץ 75, 95,000 ק"מ 065-73224.

למכירה זכות לאסקורט 1100 זהובה. אוקטובר. טלפון 727747.

אוסטין 1950 A40 במצב נסיעה + אוסטין 1950 A40 פושבחת 710570.

סימקה 1000 62, מנוע 1972, מסם לשנה + רדיו. במצב טוב 726768.

פיג'ו 404 68, כמעט חדש — 728475.

פרינץ 4, 63, מסם 9 חודשים טלפון 724750.

קונסול 900 1966 שמורה היטב (הקין 12/א קרית אתא. 712093.

אופל רקורד מסחרי 1900, 73, טלפון 733489.

אודי 100 ל.ס. אוטומטי 72, מצוין, 48,000 ק"מ, יד ראשונה 87196.

אופל קדט 1965, אחרי אוברול מסם לשנה. 234052.

אופל קדט 1100/2, 66, מסם 10 חודשים. 82368.

מיני מיינור סמיישן 1969 יד ראשונה ותוספות, מצב מצוין, טלפון 715588.

פיאט 600 ,61 מנוע 70, מסם לשנה + רדיו. 253711.

אופל רקורד מסחרית 1972 — 725353 ק"מ, חדישה. 33,000.

פולקסווגן מסחרי נמוך במצב מצוין. טלפון 88470.

פג'ו 404 1964 במצב מצוין + רדיו, טלפון 252637.

פולקסווגן 1970 סמיישן 1600 יד ראשונה מרומא. 920310.

פיאט סמיישן 127, 73, חדישה ראשונה בעבודה. 525056.

הצעות השבוע במוסך המפרץ טלפון 722225, 722305. סימקה טנדר 1970 1100 פולקסווגן מסחרי 1970. סימקה 1100 1973. סימקה 1501 1970. כל המכוניות באחריות המוסך.

רכב חיפה בע"מ סוכנות רנו לחיפה והצפון בהנהלת חיים שפירא רחוב יפו 32 טלפון 523359 המחלקה לרכב משומש מציעה: רנו 17 1973, רנו 15 1973, רנו 16 אוטומטי 1972, וולוו 144 אוטומטי 1970, ראף 55 1968, טובארו ג'י.אס.אר. 1973, פג'ו טנדר 1970.

פרינץ 1000 מודל 73, 18,500 ק"מ טלפון 21,000. 234639.

פיאט קבינה כפולה 71 יד ראשונה שמורה. 713023.

חייבת להמכר סובארו 1400 1973 במצב מצוין. 719404.

טריומף 1300 חוץ 1966, מסם 10 חודשים. 719079.

רנו 10 1970 מצויינת 80,000 ק"מ + רדיו בשעות העבודה — 640650.

אודי 100 אוטומטית 72, 48,000 ק"מ — 663982 — 641038.

פורד מרקורי 69/70 — 6 צילינדר במצב חדש 534346.

סימקה סמיישן 64 במצב מצוין + מסם 256934.

ב.מ.וו. 1800 אוטומטי 1969 — 24,500 ל"י, בעבודה 645461 מנחם בבית 053-96061.

ב.מ.וו. 2000 1970 84,000 ק"מ מצב טוב 04-86533.

למכירה סימקה 1000 ג.ל.ס. 1968 טל. 713060.

פיאט 127, 73 מהשכרה — בהזדמנות 21500 + מסם מצב טוב 04-665513.

אודי 75 שנת 1971 טלפון — 712845.

תיפושית 1300 1972 מצויינת יד ראשונה טלפון 723098.

פיאט 850 סמיישן 70 מסם שנה שמורה 15,300 221180.

ב.מ.וו. 1966 1000 במצב טוב מאוד 10,500 ל"י טל. 529662.

ביואיק ספיישל 1964, — במצב מצוין טל. 922476 בערב.

פג'ו 404 73 26,000 ק"מ מצב חדש טלפון 243351.

פורד אסקורט 68 לאחר ישנוי צים + מסם במאי 716942.

אסקורט 73, 4 דלתות 32,000 במצב מצוין 732844.

פיאט 124 1968 במצב מצוין מסם + רדיו 225395.

אופל רקורד 1972 דיהלוקס — אוטומטי, מזגן־אויר 244159 — 642936.

רנו 8 1969 במצב טוב טלפון 13,000 539467.

תיפושית 64 מצב מבכי והיצוני מצוין. להתקשר 223113.

קונסול 1965—900 83,000 ק"מ, מצב מצוין 723969.

פולקסווגן 70 אוטומטי מסחריאו מזוג ודגל קילומטראז' נמוך. 242913.

אוסטין 1100 1964 מנוע 1970 יד ראשונה, מסם לשנה. 04-80762.

אאודי 100 1973, 68,000 ק"מ במצב מצוין, ציבוראו די.אם. 1973, 60,000 ק"מ במצב מצוין, לפנות חיפה, מבנן לפחות ומר־ חות־ חיפה טלפון 04-720023 ב־ ימים א'—ה' בשעה 15—8.

משאית לילנד סליוויה 69 — מצויינת, אפשרי מקום עבודה 728240.

רנו 8, שנת 1967, מצב כצוה. טלפון 04-727711.

ב.מ.וו. 1800 אוטומטי, שנת 1971 במצב מצוין. 524525.

בהזדמנות פיאט 124 פריימולה 1968 מהודרת 225746 942264.

סאאב מסחרית 66 מנוע 70 מצב מצוין. להתקשר 254692.

מוריס 1100 מודל 66 מצב טוב טלפון 512970.

ב.מ.וו. 1800 סוף 1971 קילו־ מטרז' נמוך. טלפון 223931.

פולקסווגן 1600 קופה 1966 ב־ מצב טוב מאד. 80386.

מכונית ב.מ.וו. 1600 מודל 1969 + מסם טלפון 04-221903.

ב.מ.וו. מיורינג 73 במצב מצוין מחיר סבר 722974.

פג'ו 1972 204 במצב מצוין 40,000 ק"מ 04-534159.

מנדף מוסיקא מודל סוף 72 חדישה טלפון 640934.

ב.מ.וו. פרינץ 4 1968 הסבוניה במצב מצוין 223700.

וקסהול ויקטור סופר 101 66 יד ראשונה מסם 5/75, 11,000 בערב 721008 80743 241267.

אופל קדם סמיישן 1973 אוטומטית, רדיו ומסם טלפון — 242166 ל"י 36,800.

אופל קדם 1100 2 דלתות במצב מצוין + תוספות, מודל 71, טל. 82504 ,224114.

פורד קופה אוטומטי 1961, מסם 8/75 בערב 721008 241267 80743.

טריומף ג'י.אס. מודל 1973 טלפון 538808 חיפה.

רנו 1966 במצב מצוין + מסם שנה. טלפון 85139.

וקסהול ויקטור 1968, מסם ל־ שנה 100,000 ק"מ. 245274.

רנו 4 סופר 68 מסם לשנה — 722259 ל"י 9000.

טנדר נודל 4×3 מסר בהזדמנות 534391 אחה"צ.

בהזדמנות דה שבו 6½ במצב טוב טלפון 04-713985.

פרינץ 4 מסם לשנה מצב מצוין 70 531846.

מאזדה 66 12 מסחרית טלפון בעבודה 722479 בית 661624.

פולקסווגן 70 תיפושית, מנוע 1500 יד ראשונה 100,000 ק"מ מצב טוב מאוד 244700.

פג'ו 404 סמיישן 1968 שמורה (היתה מונית זמן קצר) — 04-668123 בערב 04-823345.

מנדף פינג' מודל 1970 במצב טוב טל. 256333.

סימקא סמיישן 1966 מנוע פורד 72 — רדיו מסם אפריל — 717348.

אלפא רומאו ג'וליה 1600 72 ק"מ, מסם שנה. טלפון 60,000 252212.

אלפא רומאו גומבו 1750 71 מסם בינואר, אחרי אוברול, טל. 252211.

רנו 10, 70 מסם במרץ 252211.

דודג' דארט 72, 70,000 ק"מ, ל"י, טל. 252212 43,500.

פורד מאוננס 58 אחרי אוברול 5000 ל"י. 252211.

סטודבייקר מוני למכירה במצב נהדר 73 להתקשר 254902.

הקסהול ויוה מסחרית אוטומטית 1969 מצב טוב 236532.

כרמל דוכס 67 (משופץ). מנוע חדש מסם לשנה טלפון 717349.

תיפושית 64 שמורה + רדיו מסם 6 חודשים 718849.

תיפושית 1300 מודל 73 23,000 ק"מ טלפון 716156.

תיפושית 1974 + מסם + רדיו 14,000 ק"מ. טלפון 80372.

למכירה סימקה, 1301, 1972 במצב מצוין. טלפון 243314.

פיאט 850 1967 11,500 ל"י. להתקשר בשבת 641507.

פיאט פרימולה 1968 מצב טוב + רדיו. טלפון 719484.

כרמל דוכס 1968 במצב מצוין + מסם. טלפון 225631.

פיאט 600 61 מנוע 69 מסם לשנה. 527309.

פג'ו 404 71 + שיפוץ מנוע במצב מצוין. 931611.

הזדמנות קונטסה 900 חייבת להמכר 65 + רדיו, מסם — 716654.

לרגל נסיעה פיאט 128 1973 במצב חדש 728701.

רנו 4 מודל 74 25,000 טלפון 724926.

פיאט דבל קבינה 125 מודל 72 במחיר 15,000 טלפון — 04—931504.

קונטסה 1300/4 1967 מצב מצוין. טלפון 539103.

פולקסווגן־דבל קבינה מודל אוגוסט 70 מנוע אחרי אוברול עם אחריות המוסך, יד ראשונה. טל. 251283 לפנות לשני מ־ שעה 21.00—16.00 ביום שבת עד שעה 13.00.

פולקסווגן 1300 מודל 61 במצב מצוין. לאחר שיפוץ כללי טל. 719666.

אודי 100 שנת 70 במצב טוב למכירה, 89719.

אופל רקורד מסחרי 1968, מסם שנה + רדיו, 252418.

מנדף סוסיתא שנת 70 מסם 6 חודשים טל. 719850.

ק"מ 66 1100/4 רדיו שמורה 233197 10,000.

קונטסה 1300 1966 מצב מצוין + רדיו 8,750 ל"י טל. 04-255474.

ביקוש מכוניות

מעונין לקנות מנוע של ב.מ.וו. 1800. טלפון 04-245847.

קטנועים

למכירה 64/150 מסם צובקים ומגן רוח — 600. 661528 סומי.

קטנוע דאני 69 מסם לשנה 2,800 טלפון 84925.

סולו, חדש תוצרת צרפת, בהזדמנות גדרגל־סניר. 04/83864.

וספה ב.ס. 66 עם־סירה, מסם לשנה. 245386.

למכירה ב.ס.א. + סירה 6 כ"ס במצב מצוין. 04—232823.

למכירה מילון במצב טוב, ש־ פירא גהלל, טלפון 065—66245.

בתי ספר לנהיגה

לכיים לנהיגה דרוש מורה קומבינטור עצמאי בתנאים מ־ צוינים. בערב 530961.

אביזרי רכב

הודעה מיוחדת לכל בעלי ה־ מכוניות מכל הסוגים! הגיע הנגון המתכוננן עם הפגות מלכותיות המתאימות לגבורם שר־ זים ותואמים לכל מכונית. ה־ מלאי מצומצם. לפנות לרכב חיפה סוכנות „רנו" לחיפה ו־ הצפון רחוב ביפו 32 טל. 523359.

קניות

דרוש תנור חימום גז, חשמל טבו, כמו אוכל לתינוק ואמבטים טל. 04-536730.

מעונין לקנות מכשיר הסקה גז מרכזים. טלפון 234305.

פרסומים

קבלת מודעות ב„מעריב" — חיפה: רחוב הנביאים 32 — משעה 8 בבוקר עד 7 בערב — ללא הפסקה, ביום ששי מ-8 — 12.30.

חוק התכנון והבניה
תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי „שורקות"
הודעה בדבר הפקדת
שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה שורקות, הופקד שינוי תכנית מפורטת הנקרא „שינוי תכנית מפורטת מס. בר/24/353" ביחד עם התשריט המצורף אליו. מטרת השינוי היא איחוד חלקות וחלוקתן מחדש במושב משמר.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גושים 5003, 5004, חלקות 66—88, במושב משמר.

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אתו, רשאי תוך חדשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי התכנית, במשרדי הועדה המקומית האמורה.

א. זיוין
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה
מחוז המרכז
ט"ו אלול תשל"ד 2.9.74

הצעות עבודה

דרושה גננת בכרמל טל' 251344 אחר הצהריים.

מטפלת מסורה לילה בגן ול־ תינוקת (גיל 1½) בקרית ביאליק לפנות אחה"צ ובערב טל' — 232858.

דרושה מטפלת לגיל 1 בשכונת (רח' בלפור) למזנון 8 שעות. לפנות במקום מ-4 עד 7.

דרושה מוכרת לעבודה רצופה בענף הסטכסטיל בגדי נשים וילדים 521700.

דרושה מוכרת: נערה או אשה רצוי עם ידיעות בצילום, לכל היום או רק לפני־הצהריים — לפנות אישית בלבד! פומר בכתר חיפה רח' החלוץ 31.

דרושה מטפלת ל־2 ילדים בגן + עבודות בית קלות (יש עזר זרה) 07.30—14.30 רצוי אשה מבוגרת, תנאים טובים טלפון 252943.

למשרד עורכי דין דרושה — פקידה כתבנית מעולה לשעות 13—8. נא לפנות בכתב לעו"ד י' נדרוב הבנקים 5 חיפה.

דרוש גבר בגיל 40—50 לבית סחר סיטונאי, נסיון לא חשוב טלפון 663194.

לבתי יציקה מלקן דרושים — פועלים לפנות למנהגן 721304.

מורים להבנה לבגרות. בכל המקצועות דרושים לבו"ס ערב בקריות, רק מורים תושבי ה־ קריות יפנו בכתב לבו"ס, — רח' ח' 12 קרית חיים. פניות טלפוניות לא תענינה.

דרוש מנהל חשבונות סוג ד' אפשרות להתקדמות לבחור צעיר טל. 640940 — . לפנות למר שמסלר.

חברה קבלנית לעבודות חשמל מחפשת בחורים אחרי שרות סדיר לעבודה תנאים טובים למתאימים טל. 666150 16.00—7.

למשק בית 5 שעות לפני הצהריים טל. 222964.

פקידה עצמאית בעלת נסיון — דרושה לנהול סניף חברה בחיפה לפנות בכתב לת.ד. 8600 ת"א.

לאלכים מחשבים בע"מ דרושה פקידה מבגרת, ידיעת הדפסה ב־ אנגלית נחוצה. לפנות בכתב ל־ ת.ד. 5390 חיפה.

חשמלאי עצמאי + רכב לעבר רות הרכבה, דרוש לחברת שווק ארצית. לפנות: „חברת ה־ דינמיקה בע"מ" — תל־אביב, ה' באייר 6, כבר המדינה — טלפון: 03-256701.

מיכאי לרכב קל, בעל נסיון לפנות 728888.

דרושים: (1) הנדסאי/שרטט ל־ תכנון ובצוע עבודות צנרת. רצוי נסיון של 3 עד 5 שנים בתעשיה הכימית. (2) חשמלאי תעשייתי בעל נסיון בבנה ומקור רצוי בעל נסיון — לעבודה במפעל כימי. תנאים טובים למועמדים המתאימים. מוליות מובטחות. — לפנות ת.ד. 10036 מפרץ חיפה או לטלפון 726953 למחלקת כוח אדם.

מכונאים לרכב קל. נסיון 5 שנים לפחות טלפון 728888.

דרושה מנהלת חשבונות לעבודה חלקית, רצוי אחה"צ לפנות — 81286.

דרושה פקידה מרכזנית עם ידע בהדפסה למשרד ישראל חוף שמן טלפון 664401—2.

לאלכים מחשבים בע"מ דרושה כתבנית אנגלית לפנות טל' 533282.

אשה למשק בית לטפלת 2 ילדים מתגו בכל יום 14.30—7.30 רצוי להתקשר אחה"צ 251546.

לאלכים מחשבים בע"מ דרושה מוכירה לתקופה זמנית, ידיעת העברית אנגלית לפנות טל' 533282.

למכן רח' אורים יצחק שדה טלפון 512233 דרושים נהגי אוטו בוגלים ותוכבים (לליזיי אוטו בולגסים). לפנות לפנה"צ.

דרושה מטפלת לשניים + עזרה חלקית לשישה ימים, ב־ נוה שאנן, טל. 233824.

דרושה מטפלת לילד 1½, 6 שעות, 6 ימים 243125.

דרושה אשה להביא ילדה לגן + עבודות בית בכרמל 84529.

דרושה בחורה לקבלת טלפונים ב־4—8, אדם, אלנבי 23 521498.

מבהל בית לבנין רב קומות בעל רקע טכני יתכן פנסיונר. טל' 80510 88686.

דרושה פקידה למחלקת השבר נות (משרה מלאה בלבד). ל־ פנות ביום ראשון 10, טלפון 84363 80012.

משק בית יום יום מ-9—14 231439 אחה"צ.

הנדסאי / מכאני חשמל עם נסיון. טלפון: 242717.

שרטטת חשמל אחרי שרות צב־ אי. טלפון: 242717.

מנהל השבונות מנוסה מעונין גם בשעות היום, במשרה חל־ קית. טלפון 524270.

דרושה אשה למטבל בתנוקת ועבודות בית קלות לימים ב' בשבוע. 244852 7.30—12.30.

להבהרה קבלנית בקריות דרוש/ה מנהל/ת חשבונות בע־ לת נסיון. לקבלת פרטים טל־ פון 714886.

דרושה פקידה לבית התינוך התיכון בחומה המדפיסה ע־ רית ואנגלית. טלפון: 511113 צהל 41.

דרושה אשה אחראית הגרה בכרמל לעזרה לאשה מבוגרת 3—2 פעמים בשבוע. 251203.

דרושים!! מנהח"ש ראשי — מנהל עבודה בייצור — כהמה"ש + פנסיונר — מזכירות — מקיר מסם — ואחרים. „מיכות בלל" הרצל 16 669071.

דרושה עוזרת בית דתיה ל־ שלוש פעמים בשבוע + בישול וניקוי. 221139 — 640572.

דרושה מטפלת לשני תינוקות ל־8 שעות, ברמות רמז. 232379.

למוסכי החנמן בע"מ — מפרץ חיפה דרושה פקידה כללית עם נסיון בעבודה מוכירתית לעבר־ דה במשרד המפעל. לפנות טל־ פון 721153.

למשרד עו"ד דרושה פקידה ליום שלם מעולה. לפנות בכתב ת.ד. 4720 חיפה.

למשרד תכנון כבישים דרושים מהנדס הנדסאי שרטט/ת. לפנות 663588.

דרושה עוזרת בית וטיפול ב־ תינוק 5 שעות. 241228.

דרושה עוזרת למשק בית 5 פעמים בשבוע. 251064.

כתבנית + ידיעות בהנה"ח אפשרות קידום ת.ד. 8008 חיפה.

דרושה מטפלת לתינוק 3 חוד־ שים חצי יום ברח' אידר טל. 89562.

פקידה בעלת ידע בהנח"ש הוד־ פסה במכונה, אחרי שרות צב־ אי, טלפון 537421 534988 בין 8.00—14.00 סודיות מובטחת.

לפקידה עם ראש מוצעת משרה קבועה במזכירה לחברה ארצית ותיקה. פני לת.ד. 6098 חיפה.

דרוש/ה חובבת חובבת להגות דני נוי וצעירים אפשרות לחצי יום, סרופיפל, ארלוזורוב 2, בערב.

אדם צעיר 22—40 בעל השכלה תיכונית (לפחות 10 כיתות) גם בלי מקצוע אחראי וזריז ל־ עבודה במחסן עתונים בשעות והנאים נוחים, אפשר רבורה 2 11—2 לפנה"צ.

להברה קבלנית לבנין דרושה פקידה מנוסה טלפון 713348 — שעות 19.00—20.00.

דרוש מפעיל הבית לבהוזיון ג'י.סי.בי. אפשרות שותפות — 712258.

מטפלת אצל כורה לתינוק ו־ ילד בגן בקרית ביאליק 714257.

דרושה אשה לטפל ב־2 ילדים (הולכות לגן) + עבודות בית קלות. 15.00—7.30 טל' 251462.

לילכי מיטיב דרושה פקידה בכלית לאחר שירות בצה"ל עם ידע בהדפסה, יצעות עבודה 19—15 טל' 666860.

למשרד עו"ד דרושה פקידה בתיבה ליום עבודה מפוצל. טל' 667769.

מטפלת לפעוטה 4 ימים בשבוע בקריית־טבעון. טלפון 730202.

להברה לבניה דרוש הנדסאי/ת בנין להתקשר עד 13.00 טלפון 665050.

דרושים מבח/ית קונדיטור ו־ מלצרים/יות, אפשרי משרה חל־ קית. 88977.

דרושה פקידה לעבודה במשרד ע"י בעלת ידע בהדפסה. טל. 669678.

אשה למשק בית + ילדים 5—6 שעות כל יום. 251392 מטפלת בילדים ועבודות בית באחוזה. תנאים טובים. 242590.

דרושה פקידה למשרה מלאה עם נסיון. לפנות סוכנות נרעיני עתונות, הרצל 61 בין השעות 10—13.

דרוש עובר בהדר לעבודה — לפנות בוקר עם אפשרות ל־ משרה מלאה. סוכנות נרעיני עתונות הרצל 61, בין השעות 10—13.

דרושה מטפלת בקרית מוצקין לבין חצי שנה 7 שעות ימים ב'—ה'. 731964.

למורה דרושה אשה מ־11—7 ל־2 ילדי גן ועזרה בבית. — 251359.

מטפלת צעירה לבן 8 חדשים ולבן 3 בגן 7.30—13.30 בבר פליח 88113.

להברת בניין דרושים קבלני שלד לעבודות בנין. טלפון — 664859.

יהאגר צבא נהגי רכב היליץ המעוניינים בעבודה כתנאים מצוינים לפנות לטלפון 525362, 523577 בשעות העבודה.

באם אתה מכונאי מעולה צעיר בעל רצון לעבוד ולהרויח הי־ טב בעל רכב, פנה אלינו דחוף לטלפון 525262.

הקולנוע בנים שדרות הכרמל 8 דרוש סדרים. 522536.

דרושה אשה דוברת גרמנית (או אנגלית) לטפל באשה זקנה, כל יום 12—9, לטלפן בין 5—6 85044.

למשרד עורכי דין דרושה פקי־ דה. לפנות בכתב לת.ד. 4067 חיפה עם פרטים אישיים.

דרושה עוזרת לגננת. לפנות בכתב לת.ד. 44457 חיפה ולציין מצב משפחתי, גיל וכתובת.

מה אתה עושה בזמנך הפנוי? יש לנו מה להציע לך במירה וחנוך בעל הופעה וכושר מכירה משכנע ליצגנו בהפצת תבנית בלעדית לגמוה והשקעות. קורס יפתח ב־20.10.74 בחיפה לקביעת ראיון התקשר ל־7/522266.

דרוש/ה שרטט/ת לתקופה של 5—3 חודשים, טל. 724486.

דרוש/ה צעיר/ה לעבודה בחנות רהיטים, חשוב הופעה נאה ו כשרון למסחר. לכתוב פרטים מלאים לת.ד. 7138 חיפה.

דרושה אשה אחראית לנהול משק בית ומפול בשני ילדים 8 שעות, רוממה, תנאים טובים 244029.

למשרד רואה חשבון דרושה פקידה כתבנית (מתחילה או מנוסה), לפנות בכתב יד חיפה ת.ד. 1714.

דרושה עוזרת 4 פעמים בשבוע טלפון 251825.

לבריה „אלרישה" בחיפה דרושות מיילדת ואחות הדר גיתות. — בקשר למרשים נא לפנות לאחות הראשית בין השעות 11.00—12.00 אישית או בטלפון 81418 אפשרות מגורים וכלכלה במקום.

עוזרת ל־3 פעמים בשבוע — 4 שעות טל. 88450.

למשרד הנדסי עצמאי דרוש/ה מזכיר/ה נמרץ כנוסה ובעל כר שר אירגון רצוי ידע בהנה"ח ת.ד. 4127 חיפה.

דרושה מטפלת לתינוק ל־3 פע־ מים בשבוע טלפון 251413.

מוכרת היודעת תיקונים ליום שלם. טלפון, החלוץ 51.

דרושה מטפלת + עבודות בית לחצי יום. לטלפן בערב 253643.

מטבריה אשה ל־2 ילדים ב־ שעות 12.00—2.30 טלפון 717327.

דרושה למטפל + עבודות בית 5 פעמים בשבוע, 67739.

בבית הכרם דרושה אשה למשק בית והשגחה על ילדים מ־14.30 531454.

שכנה בית רתיה (רצוי תימ־ ניה) דרושה למיפול בילדים ומשק בית בקרית חיים — נא לפנות בכתב אל ת.ד. 44487 — חיפה.

להבהרה קבלנית דרושה פקידה + ידע בסיסי בהנה"ח למשרה מלאה 730787.

דרוש בחור צעיר לעבודה מע־ ניינת בחנות נברשות. 719526.

האם בחוזה בכלי עלול לשבוע בה? האם אתה מצליח בעבוד־ תה. אך כעם בלתי מכלכי לנבו קידום ומעבר הכלכלי? האם אתה עקבי ושאפתן? אם כן, את האדם המתאים לעימוק ש־ אנו מציעים. אפשרות להכנסה בלתי מוגבלת, העבודה היא עצמאית ההלופין והקידום מ־ הירות לשלב ניהול הינו „אתגר" — סוכנות ביטוח החיים הנהלה בישראל, הבורר לשלב סכירות בקורס ברמה הגבוהה ביותר בשוק הביטוח באורץ. עדיפות לאדם גשוי מעל גיל 25, בעל השכלה אקדמאית. הקורס הקרוב יפתח ב־13.10.74 לצורך קביעת ראיון אישי, אנא התקשר ל„אתגר" טלפון 525224 דרך העצמאות 63 חיפה.

„הדר" הרצל 23 מחפש עובדות עובדות ופקידות להנהלת חשבונות. 666068.

פקידה/ה חצי יום עבודה הנהלת חשבונות הכרתית. לכתוב מעריב חיפה. 282.

דרושה עובדת בית 3—4 בשבוע 4 שעות + הסלצות. 85953.

דרושה מטפלת לתינוקת ל־5 ימים. 86238.

דרושה פקידה עם ידע בהנה"ח ליום שלם. 721035, בין 7.00—9.00.

ביקוש עבודה

מזכירת לקבל עבודות בהדפסה עברית ואנגלית טל' 711874 — בערב.

לוח נתניה

הנדסאי בניין מקבל חישובי כמויות לכל סוגי מבנים + עבודות עפר. 526085.

כתבנית מקבלת עבודות הדפ־ סה בעברית. להתקשר לטלפון 663154.

מהנדס בניין נסיון 20 שנים מקבל חישובי כמויות לכל סו־ גי מבנים + עבודות עפר. ת.ד. 218 חיפה.

מעונין באומן מרמי בהחזקת בית רב קומות 661590 (אבו־ מוביק).

אנגלו־סכסית מקבלת עבודות הדפסה באנגלית הביתה 934695.

בעל מנוסה לעבודות פיתוח ו אחזקה בבינות גני, טל. 593345.

מקבלת הדפסות מכל הסוגים, עברית אנגלית, בערב 719663.

דירות למכירה

בנתניה 5—3 חדרים, משכנתא עד 40,000 ל"י. „דירודירות", הרצל 30, נתניה. 053-25195.

בהזדמנות שלושה חדרים ב' מרכז, הזית, שלושה חדרים עם רהיטים. לפנות זוביל גרינברג, אוסישקין 2. 053-28735.

למכירה בנתניה במבחאוז מסד אר משקיף על הים 4 חדרים 280 מ"ר כניסה בקרוב. לפנות אי.בי.אם. 053-23633.

בהזדמנות! דירת 2½ חדרים, מרוהטת, ק"ג, מעלית, רח' גורדון 46 — בשעות הערב. ניסמן.

למכירים דירת 2½, 130,000 ל"י במרכז, לוים, שמואל הנציב 11. טלפון 053-27152.

דירת 2 + ס"א ק"ב הזית, גורדונב 5, פלמנוביץ.

וילות ובתים

למכירה בנתניה קוטג' 3 חדרי שינה, 2 חדרי אמבטיה, מגרש ½ דונם. משקיף על הים. אזור וילות. כניסה בקרוב. לפנות: אי.בי.אם. 053-23633.

דירות להשכרה

משכירה בנתניה דירת לוקסוס לא מרוהטת 4 חדרים מקום מצוין. כניסה מיידית. לפנות אי.בי.אם. 053-23633.

3 חדרים בקריתנורדאו בבית דו משפחתי. טלפון 053-98152.

להשכרה דירה 3 מרוהטת קר' מפלט + מעלית + טלפון לזמן ארוך. טלפון 28054.

דירות 3 חדרים עם/בלי ריהוט מיידי. 053-91581.

דירות מרוהטות

משכירות הים 2 + כל הנוחיות לשנה. ת.ד. 1336 תל־אביב לסמ' 18900.

להשכרה דירת 3 חדרים במרכז הסקה, מעלית. טלפון 053-28687.

הצעות עבודה

דרושה פקידה יודעת עברית על בוריה אנגלית והדפסה. — ריצ'מן את ריצ'מן שער הגיא 3. 053-22651.

פרסומים

מודעות למדור זה ול„מעריב" מתקבלות ב„תרבות" שד' בנימין 7 (בניין אגד) טלפון 22949 נתניה. פתוח מ-8 עד 13 ומ-16 עד 19.

מודעות למדור זה ול„מעריב" מתקבלות ב„פינת הספר" רח' סמילנסקי 8 (מול בית זאב) טלפון 24102 נתניה.

עסקים

לתושבי נתניה! חברה שמרכזה בת"א מעונינת להשתמש במשרד קיים בנתניה במקום מרכזי עם טלפון. לפנות ת.ד. 18050 ת"א.

ביטוח

אשד סוכנויות ביטוח בע"מ שער הגיא 3, 053-23389 כל סוגי ביטוח.

חנויות

בנתניה חנויות ומשרדים ברח' הרצל, חנויות החל מ-140,000 משרדים החל מ-50,000 „דירודירות" הרצל 30, נתניה — 053-25195.

המשך „לוח חיפה" בעמוד 7

למשפחת רוזנטל

משתתפים באבלכם במות עובדנו

אלכסנדר רוזנטל

ז"ל

הבנק הבינלאומי הראשון
לישראל בע"מ
מנהל סניף ראשי תל־אביב
והעובדים

משתתפים בצער המשפחה

במות עובדנו

אלכסנדר רוזנטל

ז"ל

הבנק הבינלאומי הראשון
לישראל בע"מ
ההנהלה והעובדים

למשפחת רוזנטל

אתכם באבלכם במות חברנו

אלכסנדר רוזנטל

ז"ל

ועד עובדי
הבנק הבינלאומי הראשון
לישראל בע"מ

לישראל שפיר

אתך באבלך הכבד במות

אמך ז"ל

בית רפאל
בצפת רמת־ת"א, פתח תקוה

על מות

שניאור זלמן שזר

נשיאה השלישי של מדינת ישראל

נשיא כבוד לשעבר של התאחדות הצופים והצופות

אבלה
התאחדות הצופים והצופות בישראל

למנכ"ל חברתנו

ד"ר מיכאל קיש ומשפחתו

אתכם אנו באבלכם

במות

אפרים סלנט

ז"ל

נתיבי נפט בע"מ
הדירקטוריון וחבר העובדים

למשפחות
מגר, גוטרמן, נרקיס
חיפה

אתכם אנו באבלכם הכבד
על מותם הפתאומי והטראגי של

אידה ושלמה גוטרמן

משפחות: מרים משה ואבי ויניצקי
שרה ואריה כרמל, ר"ג

ליגאל שפירא

אתך באבלך במות

אביך

נילית בע"מ
ההנהלה והעובדים

ליצחק לוינבוק

ההנהלה על מות

אשתך ז"ל

ארגון סוכנים ראשיים
של מפעל הפיס

ליצחק לוינבוק

אתך אנו באבלך במות עליך

רעיתך

שושנה ואוריאל שץ

לאבינו היקר

ישראל ואברהם סגל

משתתפים בצערכם על אחותכם, דודתנו
שנפטרה בשיבה טובה במלבורן אוסטרליה
הילדים, הנכדים והנינים

בית שקם

משתתף באבלו הכבד של

שמואל לביא

על מות

אביו ז"ל

هكذا من الاصل

صكنا من الاهل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים · מנהלים · פקידים · להתמחנים · אסיסטנטים · סוכנים

יבמ IBM

דרושים/דרושות

טכנאי אחזקה למכונות משרד

בירושלים ובחיפה

הכישורים הדרושים: ידיעה ב־אלקטרומכניקה או מכשירנות; ידיעה בסיסית באלקטרוניקה; ידע בשפה האנגלית.

מועמדים מתבקשים לפנות ישירות:

בירושלים, רחוב קרן היסוד 22, ביום ה' 27.10.74 או ביום ה' 24.10.74, בשעה 13.00.
בחיפה, רחוב הבנקים 2, ביום ג' 15.10.74 או ביום ג' 22.10.74, בשעה 13.00.

מועמדים שלא יוכלו לפנות אישית, מתבקשים לפנות בכתב למחלקת כח אדם, ת"ד 20210 תל־אביב, 61 200.

יבמ IBM

לחברת איימס—יישום בע"מ ירושלים

למעבדת ביקורת איכות

דרושים:

1. **בוגרים במדעי הטבע**
2. **טכנאי/הנדסאי מעבדה ביכמיה אנליטית או ביוכימיה**

לקביעת ראיון נא להתקשר בטלפון 528507, 522908, למחלקת כח אדם. איימס—יישום בע"מ, מרכז שטנר 3, גבעת שאול ב', ירושלים.

אוניברסיטת תל־אביב

דרושים

מכרז מס' 49/74

שם המשרה: **מזכירה**

היחידה: יחידת המחשב האלקטרוני.
תאור התפקיד: עבודות מזכירות כללית; תאום ישיבות ופגישות מנהל היחידה; ניהול תכתובת המשרד.
הדרגה: י"א—י"ב.
הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית; ידיעת השפות עברית ואנגלית כולל תכתובת והדפסה; נסיון בעבודת מזכירות.
על המעוניינות לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ופרטים על נסיון בעבודה לענף כ"א, מחלקת המנגנון, אוניברסיטת תל־אביב, רמת אביב, עד ליום 18.10.74.

למשרד עורכי דין

באיזור חיפה

דרושה

פקידה-כתבנית

לחצי יום

נא לפנות לטלפון 04-662521

לחברה מסחרית גדולה בת"א

דרושה

כתבנית מעולה

על המעוניינות לפנות טלפון 821281 ת"א בין השעות 8.00—13.00 למר גרוס, או בכתב ל־ת.ד. 1469 ת"א עבור „כתבנית".

איש מכירות

בענף מכונות ואספקה טכנית

מתפנה בסוף אוקטובר

לפנות בהצעות לת.ד. (1) 23000 ת"א

„קונכור" בע"מ

מהנדס בניין בכיר

לניהול פרוייקטים באיזור תל־אביב, בנייה קונבנציונאלית וטרומית.

תנאי עבודה טובים וחוזה מיוחד

מהנדס מכונות בכיר לאחזקה

למפעל גדול

תנאי עבודה טובים וחוזה מיוחד

לפנות 24 שעות לטלפון 03-239121, או ישירות לרח' בריהודה 101, ת"א, קומה ג'.

חברה מסחרית גדולה להפצת שעונים ומכשירי אלקטרוניקה

דרושים

סוכנים עצמאים

לכל הארץ

בעלי בטחונות טובים

הכישורים הדרושים:
— בעלי חוש מסחרי וכושר נהול מו"מ עם לקוחות.
— נסיון של 3 שנים לפחות.
— בעלי רכב.

המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים אל ת.ד. 2058 ת"א ולציין עבור „סוכן".

איונייר

בתי האופנה הראשיים לאמהן

דרושים:

א. **נהג**
ב. **פקידה לשולחן אריזה**
ג. **חניכה לזבנות**

שעות העבודה מפוצלות

•

נא לפנות ל„איונייר", רח' דיזנגוף 129 תל־אביב, בשעות העבודה.

למשרד נסיעות ותיירות בת"א

דרוש/ה

עובד/ת בכיר/ה

למחלקת תיירות נכנסת

בעל/ת נסיון בתמחיר ותכנון סיורי תיירים בארץ, קבוצות ובודדים.

פרטים: טל. 03-52434 או ת.ד. 29223 תל־אביב

מפעל מתכת למסגרות וקונסטרוקציות בנין

דרוש מנהל עבודה

לצוות של 50 עובדים

✱

ת.ד. 10144 מפרץ חיפה
טל. 04-721298, 04-724049 ביום

לחברה ליבוא

דרוש

מנהל חשבונות מנוסה

לפנות בכתב עם פרטים מלאים ושכר נדרש לת.ד. 2336, תל־אביב.

SONY.

דרושים:

מנהל(ת) חשבונות עצמאי(ת)

נסיון והמלצות — הכרחיים

✱

עוזר למחסנאי

לעבודה במחסן חלקי חילוף (אפשרות לאדם מבוגר)

✱

טכנאי אלקטרוניקה

בעל נסיון

✱

טכנאי התקנות

רצוי בעל נסיון להתקנה וחווט של מערכות טלויזיה במעגל סגור.

✱

נא לפנות אישית אל „סוני", מגדל שלום, רחוב אחד העם 9 ה"א, בין השעות 08.00 עד 10.00.

מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ

למפעלנו בחדרה דרושים

1. **טכנאי ייצור** - לבצוע פרויקטים בכל נושאי הנדסת ייצור.
2. **מזכירה** - השולטת היטב בשפה העברית כולל הדפסה. ידיעת אנגלית — רצויה.

נא לפנות למח' כח אדם, ת.ד. 142 חדרה, 38 100.

ניר מעולה לכל הטרה

דרוש משקיע צעיר בשותף פעיל

בתפקיד

סגן מנהל חברה

בחברה לנקוב ועבוד נתונים במחשב

הכישורים הדרושים:
✱ צעיר בעל כושר נהול וארגון
✱ ידע ונסיון בתכנון תכנות ועבוד נתונים במחשב.

היקף ההשקעה: —80.000 ל"י ומעלה

לפנות לת.ד. 4087 ר"ג בציון קורות חיים ונסיון קודם. נא לציין מספר טלפון להתקשרות.

— ללא מתווכים —

סודיות מובטחת

אמקור FEDDERS

מזוג אויר בע"מ

דרושים

1. יוצאי חיל אויר במגמות מכונאות וחשמל
2. מסגר מעולה

תנאים מצויינים למועמדים המתאימים

טל. 03-228166, יצחק שדה 38 ת"א

מושב גבעת־חן, ליד רעננה

1) **צרכניה (מכולת) למסירה**, בתנאים נוחים.
2) **דרושה עוזרת להנהלת חשבונות**
רצויה מפעילה מכונה להנה"ח

לפנות בשעות היום טלפון 921122 בשעות ה־ערב 053-27220.

למפעל באזור תל־אביב דרוש/ה

טכנאי/ת למעבדה מטלורגית

נא לפנות טלפונית 848341 לבקש את פורת יעקב

קליל

דרושים

1. **טכנאי בנין או מכונות**
לעבודה במפעלנו בחיפה.
2. **פקידה כללית**
לעבודות מכירות במשרדינו בבאר שבע.
3. **מרכיבים**
בעלי נסיון, להרכבת חלונות ודלתות אלומיניום בבניינים באיזור תל־אביב והמרכז.
4. **נגרים**
להרכבת מסגרות עץ לחלונות בבניינים באיזור תל־אביב והמרכז.

תנאים טובים למתאימים

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון למנהל כח אדם.

תעשיות מתכת אלברזליות בע"מ
כורדני ב' ת.ד. 1682 חיפה

למפעל תעשייתי באזור עכו

דרושה

מזכירה למנכ"ל

התכונות הדרושות:

שליטה בעברית ואנגלית כולל הדפסה בשתי השפות
רצוי נסיון ביבוא

✱

לפנות טלפונית לקביעת פגישה טלפון 04—911021.

תועדפנה מועמדות מאזור הקריות או עכו.

צים

חברת השיט הישראלית בע"מ

דרושה כתבנית אנגלית עברית

בחיפה

עם שליטה בשפה האנגלית והעברית

תנאי שכר בהתאם לכישורי המועמדת
אפשרויות קידום טובות.

מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות למחלקת כח אדם, ת.ד. 1723, חיפה.

לחברה ציבורית גדולה בת"א

דרושה

כתבנית

עברית — אנגלית

בעלת נסיון
המשכורת תשולם בהתאם לכישורי המועמדת.

המועמדות מתבקשות להתקשר אל הגב' פנינה עורי, טלפון 52581, ת"א לקביעת ראיון.

דרושים

מדריכים לחוגים צילום, מלאכת־יד

למרכז הנוער האזורי „גן רוה" שבבית חנן.

המעוניינים יפנו בכתב עם פירוט הנסיון והמלצות למועצה אזורית „גן רוה", דאר בית חנן. פרטים נוספים בטלפון: 946275.

י. ארן — ראש המועצה

לחברה בניה ארצית

דרושים:

1. **טפסן ראשי לפיקוח**
עם ידיעה מושלמת בקריאת תוכניות.

אחראי לפיקוח על עבודות גמר

בשיכונים לאיזור אשקלון באר שבע.

לפנות ת.ד. 399 תל־אביב

חברה ארצית ותיקה לבניה ושיכון

מחפשת

מהנדסי בצוע

מעולים

בעלי נסיון של 5 שנים לניהול פרויקטים במרכז ובדרום הארץ

רצוי בעלי נסיון בבניה מתועשת

תנאים טובים למועמד המתאים

— סודיות מובטחת —

•

בהצעות נא לפנות לת.ד. 2034 תל־אביב

פלנוקס מפעלים כימיים ופרמצבטיים נתניה, ת.ד. 160 טל.

לרגל הרחבת המפעל דרושים:

★ **מהנדסי מכונות**
★ **מהנדסים כימיים**

למשרות בכירות

על המועמדים להיות בעלי נסיון של 4 שנים לפחות בתעשיה הכימית.

— סודיות מובטחת —

נא לפנות בכתב בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 160 נתניה.

תנאים טובים למועמדים המתאימים

לתנובה מחשבים בע"מ

דרושים:

תכניתנים

● בעלי נסיון של 3 שנים לפחות בכתיבת תכניות בשפת קובול ועבודה במערכת הפעלה DOS/VS ובתקשורת.
● תנאי השכר יקבעו לפי כישורי המועמד.

נא להפנות את הבקשות בכתב יד בצרוף קורות חיים לתנובה מחשבים בע"מ, רח' אבולעפיה 6, תל־אביב.

סודיות מובטחת

מפעלי מלט פורטלנד ישראליים — „נשר" בע"מ

דרושה פקידה להנהלת חשבונות

סוג ב' או ג'

לאחר שרות צבאי

נא לפנות טלפונית 248241 קו פנימי 341 או בכתב ל„נשר" בן יהודה 99, ת"א.

למפעל מתכת חניתה

דאר חניתה טל. 04-968271/4

דרושים מיד

עובדים ועובדות

מקצועים ובלתי מקצועים להפעלת מכונות עבוד שבבי

תנאים טובים במיוחד למתאימים

חרט!

באם הנך חרט פעולה ורצונך להרויח יותר

מקומך אצלנו!

במפעל מתכת ליצור גגרים בפתח־תקוה

טל. 745503—03.

התעשיה האוירית לי...

דרושים

מהנדסי מכונות לתכנון ו...

מהנדסי/טכנאי זווד אלקטרוני...

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

חברה ארצית ותיקה לבניה ושיכון

מחפשת

מהנדסי בצוע

מעולים

בעלי נסיון של 5 שנים לניהול פרוייקטים בצפון ובדרום הארץ

רצוי בעלי נסיון בבניה מתועשת

תנאים טובים למתאימים המתאימים

— סודיות מובטחת —

בהצעות נא לפנות לת.ד. ... תל־אביב

לרגל הרחבת המפעל ...

פלנעשת

* **מהנדסי מכונות**
* **מהנדסים כימיים**

למשרות בכירות

על המועמדים להיות בעלי ... שנים להיות בתעשיה ...

— סודיות מובטחת —

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ...

תנאים טובים למועמדים המתאימים

לתנובה מחשבים בע"מ

דרושים:

תכניתנים

* בעלי נסיון של 3 שנים לפחות ... בשפת ... DOS/VS והפעלה
* תנאי השכר ייקבעו לפי ... המועמד.

נא להפנות את ההצעות בצירוף קורות חיים לתנובה מחשבים ... אבן־גבירול 6, תל־אביב.

במפעלי מלט ... ישראליים ...

דרושה פקידה להנהלת חשבונות

סוג ב' או ג'

לאחר שרות צבאי

נא לפנות טלפונית ... 248241 ... או בכתב ל"נשר" בן יהודה 99, ת"א

למפעל מתכת חולון

דאר הניתה טל. 868271/4

דרושים מיד

עובדים ועובדות

מקצועיים ובלתי מקצועיים להפעלת מכונות עבור ...

תנאים טובים במיוחד למתאימים

חרט!

באם הנך חרט מעלה ורצונך להתקדם — מקומך אצלנו!

במפעל מתכת ליצור נגררים בפתח־תקוה

טל. 03-745503

התעשיה האוירית לישראל בע"מ

דרושים:

★ מהנדסי מכונות לתכנון ופתוח

נדרש יידע ונסיון ב:

תכנון מכני — נסיון של 5 שנים לפחות, חוזק חומרים, דינמיקה ורעידות, מעבר חום, תהליכי ייצור, עבוד שבבי, חומרים, טפולים טרמיים וציפויים. רצוי יידע באופטיקה, בקרה ואלקטרוניקה.

רמת התפקידים בהתאם לכישורים.

★ מהנדסי/טכנאי זווד אלקטרו מכני

נדרש יידע ונסיון ב:

תכנון מכני, תכנון זווד למערכות אלקטרוניות ואלקטרו מכניות, תכנון ווזוד מעגלים מודפסים וחיוט, תהליכי ייצור מכניים ואלקטרו מכניים, קירור ואיוורור מערכות אלקטרוניות.

רמת התפקידים בהתאם לכישורים.

נא לפנות בכתב בציון קורות חיים אל: יחידת התעסוקה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ, נמל תעופה ע"ש בן־גוריון.

זיקית מפעלי צביעה, הדפסה ואשפרת בדים ערים בע"מ

בת־ים, רח' הגדוד 36, טל. ...

דרושים

חשמלאי תעשייתי

מסגרים

פועלים

לא־מקצועיים

פועלים מקצועיים

תנאי שכר מהטובים בענף (כ־2,000 ל"י לחודש)

* * *

בדבר פרטים נא להתקשר טלפונית בין השעות 13.00—15.00

לחברת איימס ישום בע"מ

ירושלים

חברה צעירה ודינמית העוברת למבנים מודרניים בקרוב

דרושים:

1. **מנהל חשבונות** — עם נסיון וידע בשפה האנגלית.
2. **מנהל חשבונות** — עם נסיון בהכנת משכורות.

המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים, ונסיון, למחי' כח אדם איימס ישום בע"מ, מרכז שטנר 3 גבעת שאול ב' ירושלים. או בטלפון 02-522908 02-528507.

— סודיות מובטחת —

מרכבים

מפעלי מתכת בע"מ

מתו"תקות קרית אריה

דרוש

מנהל חשבונות

סוג ב'—ג',

לתפקיד קופאי

על המעוניינים לפנות טל. 913044 או ישירות למפעל למנהל כח אדם.

משרד הבריאות

דרושים:

אחיות ואחים

(מוסמכים או מעשיים)

וכוחות עזר בעלי נסיון,

ליחידה הפסיכיאטרית שעל יד בית הסוהר "רמלה"

●

מועמדים מתבקשים לפנות למזכירות היחידה במקום בכל ימות השבוע בין השעות 08.00—14.00 או בטלפון 961275.

הדיראן

למפעל למוצרי חשמל

דרושים

פועלים

לעבודות ייצור

5 ימי עבודה בשבוע

תנאים סוציאליים טובים

מעונינים יתקשרו ישירות למפעל, רח' הפלד 52, אזור, או טלפונית 856111

למפעל תעשייתי יצואן באזור תל־אביב

דרוש

מנהל חשבונות ראשי

בעל כישורים מתאימים

נא לפנות טלפונים 910450 916981

מזכירה לשעות הבוקר

הכישורים: הדפסה בעברית, נסיון בהנהח"ש ובניכויים משכר עובדים.

להתקשר בטלפון 251685 אך ורק בין השעות 4.30—6.30 אחה"צ.

לחברת בנין בחיפה

דרושים בעלי מקצוע עם ותק בעבודה

1. **טפסנים יומיים**
2. **קבוצות קבלניות לשלד**
3. **קבוצות קבלניות לבניה**

נא לפנות בשעות לפני הצהרים לטלפון 668161 לגברת צלה.

דרושה עובדת

לאולם תצוגה בעל רמה גבוהה למוצרי זכוכית אמנותית ולמשרד, היודעת אנגלית ומתמצאת בחשבונות והדפסות.

ליום עבודה מלא ורצוף או ל־9 שעות למנה"צ. לכתוב עם פרטים אל ת.ד. 3484 תל־אביב

לחברת שיווק למוצרי חשמל

דרושה

מנהלת חשבונות

עצמאית ומנוסה

השכר בהתאם לכישורים. אפשרויות קידום נרחבות.

לפנות: "חמישי" בע"מ שד' ושינגטון 18 ת"א טל. 822696, 826897

חברה לבנין בחיפה

מחפשת

מנהלי עבודה:

א. מנהל עבודה לעבודות גמר
ב. מנהל עבודה לעבודות שלד לאתר בניה גדול
ג. מנופאי לעגורן

רק בעלי נסיון מתבקשים להגיש מועמדותם

נא להתקשר בשעות הערב לטל: 04-87093

למפעל תעשייתי בבני ברק

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

עם נסיון של 2—3 שנים בעבודה מעשית

על המעוניינים לפנות בכתב ל"זיזו" בע"מ רח' השלושה 5 בני ברק

מקט

למפעלנו בעכו דרושה

פקידה בעלת נסיון

לניהול משרד

ידיעת השפה האנגלית — הכרחית

למועמדת המתאימה תנאים טובים

שעות העבודה 08.00—16.00

נא לפנות לטל. 04-911532 או 04-913618

דרושה

מזכירת עזר

אינטליגנטית

עם ידיעה טובה בהדפסה אנגלית לעבודה בשטח היצוא

לפנות לת.ד. 1334 ת"א למס' 98044347 בצרוף קורות חיים

מבוקש נהג

למשאית דיזל

למתאים תנאים טובים

קב. הסוללים

דאר נצרת עילית

טל' 065-56291

איש/אשת מכירות בענף הטכסטיל

דרוש/ה למשרד יבוא לשם קבלת הזמנות מיבואנים ומקונפקציונרים. גם משרה חלקית אפשרית עבור סטודנט

טל. 03-269047

דרושה

שרטטת

עם נסיון למשרד אדריכל בצפון ת"א

5 ימי עבודה

טלפון 264871

צעיר מוכשר

(25), השכלה תיכונית כושר ארגון, רקע טכני + אפשרות השקעה

מעונין בהצעות

נא לפנות ת.ד. 36448 תל־אביב

למשרד מכני לתכנון במישוש

דרושים:

טכנאים ושרטטים

מתחילים ובעלי נסיון

לפנות טל. 252416 — ת"א בשעות העבודה

דרושים למשרדנו בתל־אביב לאגף אספקה והתקשרויות

1. **פקיד טכני להתקשרויות** — השכלה תיכונית עם רקע טכני, שליטה בשפה העברית והאנגלית, ידע בניהול משא ומתן, נסיון בעריכת מכרזים וחוזים, בעל כשר ארגוני ונסיון מסחרי.
2. **פקיד יבוא** — בעל נסיון בשטח הרכישות בארץ ובחו"ל, השכלה תיכונית ורקע טכני, שליטה בעברית ואנגלית, כולל ניסוח בשתי השפות.

דרוש למפעלנו באורון

3. **הנדסאי - טכנאי מכונות** — בעל ידע ונסיון בשטח התקשרויות עם קבלנים וספקים, בעל כושר ארגוני ויכולת ניהול משא ומתן, שליטה בעברית ואנגלית הכרחית.

בעלי נסיון יועדפו

הצעות מועמדות יש להפנות בכתב לת.ד. 98 תל־אביב, בצרוף קורות חיים ונסיון בשטח המוצע.

חברת פוספטים בנגב בע"מ

למפעל לעיבוד שבבי בדרום הארץ

דרוש:

מנהל מחלקת כלים

בעל נסיון של 5 שנים בייצור מתקנים וכלים לעיבוד שבבי. המועמד שימצא מתאים יועסק לפי חוזה מיוחד למשך שנה עד שנתיים.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 29402 תל־אביב, עבור מס' 10.

— סודיות מובטחת —

למפעל תעשייתי גדול בחיפה

דרושים

1. **להשלמת הקמת מפעל מהנדס או טכנאי** — עם נסיון קודם בעבודה בהקמת מפעלים כימיים. משך העבודה — 3 חדשים; אפשרות של המשך העבודה לפי כישורי הפונה.
2. **מנהל חשבונות עצמאי** — סוג 2—3, עם נסיון של שנתיים לפחות בהנה"ח ממוכנת.

הצעות עם פרוט נסיון ותעודות חיים יש להפנות בכתב לת.ד. 4868 חיפה, עבור מס' 136. — סודיות מובטחת —

למפעל מזון גדול באיזור ת"א

דרושים:

1. **מסגרי אחזקה** — בעלי נסיון בתעשיה.
2. **חשמלאי תעשייתי**
3. **מנהלי עבודה** — (עבודה בשתי משמרות)

בוגרי קורס למנהלי עבודה ובעלי נסיון בתעשיה יפנו נא לת.ד. 2438 תל־אביב, בציון פרטים אישיים, משכורת מבוקשת ומספר טלפון. על גבי המעטפה לציין את המשרה המבוקשת.

— סודיות מובטחת —

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושים

מכונאי אחזקה

מעולים

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 767 חיפה מיקוד 31000.

אלביט מחשבים בע"מ

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA

דרושים

1. **מהנדס ייצור בכיר** — לארגון וניהול צוות הנדסת ייצור. הכרחי נסיון קודם בתפקיד דומה במפעל ייצור אלקטרוני.
2. **מהנדסי אלקטרוניקה/ טכנאי אלקטרוניקה** — דרוש נסיון קודם במעגלים לוגיים וספרתיים.
3. **טכנאי אלקטרוניקה** — לעבודה בצוות הנדסי.
4. **תכנת Q. A.** — לבקורת איכות של תכנה.
5. **מהנדס מכני. מהנדס מכונות או מהנדס ייצור** — 2—3 שנות נסיון בזיווד מכשירים אלקטרוניים.
6. **טכנאי מכני. טכנאי מכונות או ייצור** — נסיון כנ"ל.
7. **מתכנן מכני-שרטט בכיר** — נסיון של 3 שנים בשרטוט ותכנון חלקי מכונות. רצוי בנושא זיווד חשמלי.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

לחברת קו צינור אילת - אשקלון בע"מ

דרושים

1. הנדסאי חשמל

א. מקום העבודה — **משרד החברה בתל־אביב.**
ב. בוגר בי"ס להנדסאים — מגמה לחשמל.
ג. בעל רשיון ממשלתי של "חשמלאי מוסמך" לפחות.
ד. נסיון מעשי של שנתיים לפחות בארגון ואחזקת מתקני חשמל בתעשיה — כולל כושר עריכה בכתב של חומר טכני.
ה. שליטה בשפה העברית וידיעה טובה באנגלית (ידיעת גרמנית תהווה יתרון).
ו. בעל רשיון נהיגה — התפקיד כרוך בנסיעות לכל מתקני החברה.

2. הנדסאי חשמל

א. מקום העבודה — **משרד החברה בתל־אביב.**
ב. בוגר בי"ס להנדסאים — מגמה לחשמל.
ג. בעל רשיון ממשלתי של "חשמלאי מוסמך" לפחות.
ד. נסיון מעשי של שנתיים לפחות בתכנון מתקני חשמל בתעשיה — כולל עריכת מפרטים והוראות טכניות.
ה. נסיון מעשי בעריכת בדיקות במתקני חשמל — כולל מסדרי מתח גבוה עליון וידע באיתור תקלות.
ו. שליטה בשפה העברית וידיעה טובה באנגלית (ידיעת גרמנית תהווה יתרון).
ז. בעל רשיון נהיגה — התפקיד כרוך בנסיעות לכל מתקני החברה.

3. הנדסאי פיקוח

א. מקום העבודה — **מתקן החברה באשקלון.**
ב. בוגר בי"ס להנדסאים.
ג. נסיון של 3 שנים לפחות בפיקוח על ביצוע עבודות קבלניות בתחומי צנרת, קונסטרוקציות ומבני פלדה, ביטונים.
ד. נסיון בבדיקת כמויות ובטיפול בחוזים וחשבונות קבלנים.
ה. שליטה בשפה העברית וידיעת השפה האנגלית.
ו. בעל רשון נהיגה.
ז. מקום מגורים — אשקלון או סביבתה הקרובה.

4. חשמלאי אחזקה

א. מקום העבודה — **מתקן החברה באילת.**
ב. בוגר בי"ס מקצועי או קורס אחר לחשמלאים.
ג. בעל רשיון של "חשמלאי עוזר" לפחות.
ד. נסיון מעשי בבצוע עבודות אחזקה ותקונים במתקנים תעשייתיים.
ה. שליטה בשפה העברית.
ו. נכונות לעבודה במשמרות.

5. מנהל/ת חשבונות

א. מקום העבודה — **משרד החברה בתל־אביב.**
ב. בעל סוג ג' לפחות בהנהלת חשבונות.

נא לפנות בכתב אל: מחלקת כח־אדם, ת.ד. 20056, ת"א

דרושים

מחסנאי/פקיד

לאתרי בניין באיזורים:

אשדוד ★ רחובות ★ קרית־גת

רצוי בעל התמצאות בהנהלת חשבונות

לפנות בטלפון 622211 למדור כח אדם תל־אביב.

על רסקו אפשר לסמוך!

هكذا من الأصل

דרושים

חבלנים · טבחים · ביבאים · שרטטים · מחסנאים

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

במחלקה להנדסה כימית
דרושים באופן מיידי

מדריכים ואסיסטנטים

במשרות מלאות

המעוניינים להמשיך בלימודי מוסמכים לתואר M.Sc. ו־Ph.D.

בקשות בצרוף תעודות, ציונים וקורות חיים יש לשלוח למזכירות המחלקה להנדסה כימית, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053 באר־שבע, מיקוד 84120.

מכרז מס׳ 74/18

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב מודיעה על משרות פנויות: —

1. **במחלקה למתמטיקה**

א. מרכז יחידת מיכון מחלקתית

תאור התפקיד: אחראי על אחזקה ופיתוח מערכות תוכנה כלליות. אחראי לפתוח מערכות תוכנה ספציפיות ויישום מערכות ספציפיות קיימות להוראה כחלק מפרוייקטים במסגרת ההוראה של המחלקות למתמטיקה ומדעי המחשב. אחראי לפתוח מערכות תוכנה ויישום מערכות קיימות במסגרת פרוייקטים של מחקר במחלקה למתמטיקה ובמחלקה למדעי המחשב.
הכשורים הדרושים: תואר ראשון במתמטיקה או במדעי המחשב, רצוי בעל תואר שני. נסיון של שלש שנים בתכנות, בהוראה מתמטיקה או מדעי המחשב ובעבודת מחקר הקשורה בישומי מחשב.
הדרגה המוצעת: 5—4 בדרוג מח"ה.

2. **ביחידת מתאם שירותי הוראה ומחקר**

ב. טכנאי לאמצעי המחשה

תאור התפקיד: מפעיל מערכות אודיו וידיו מתוחכמות. אחראי על תקינותם של מכשירי מעבדה הלשונית, מכשירי המעבדה למיקרוהוראה ומערכות תגובה במעבדה למדעי התנהגות. עוזר לאחראי על המעבדה הלשונית בהקלטות ושיכפולי סרטים מגנטיים. מטפל בציוד הפונטיקה של מעבדת חקר הלשון. מתקין מערכות אודיו־וידיו למטרות הוראה ומחקר בהדרכת מהנדס המכון האלקטרוני.
הכשורים הדרושים: הנדסאי או טכנאי לאלקטרוניקה. דרוש נסיון של 4 שנים לפחות בעבודה מעשית. עדיפות תנתן לבעלי נסיון בתחום מקלטים ומשדרים של רדיו וביזיה ובתחומי הפונטיקה (אקוסטיקה, רפואיים).
הדרגה המוצעת: 4—3 בדרוג טכנאים או מקבילהן בדרוגים אחרים.

ג. שרטט טכנוגרפיה

תאור התפקיד: נותן שרותי שרטוט למחלקות לא טכנולוגיות. מכין תרשימים גרפיים לפרסומים מדעיים לפרוגרמות בהתאם ולמתאם שרותי הוראה ומחקר. מתכנן תיכנון סכמתי לאמצעי המחשה וסכמות ודגמים לעריכת פרסומי מחקר.
הכישורים הדרושים: הנדסאי או טכנאי למכונות עם נטיה לעסוק בשרטוט או שרטט טכני עם נסיון בשרטוט בניין ושרטוט חשמל או גרפיקה עם נטיה לשרטוט. נסיון של שנתיים להנדסאי ונסיון של שנים לטכנאי.
הדרגה המוצעת: 4—1 בדרוג טכנאים או מקבילהן בדרוגים אחרים.

כל המשרות הינן מלאות

למועמדים מחוץ לבאר־שבע תנתן עזרה בדיור.
פניות בכתב בצרוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד יום ו׳ 18.10.74, אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053 באר־שבע. מיקוד 84120.

נא לציין על המעטפה מספר המשרה המבוקשת

למפעל מזון בסביבות תל־אביב

דרוש:

מנהל ייצור

הכישורים הדרושים:

* טכנאי ייצור מוסמך.
* נסיון בניהול צוות עובדים גדול בתעשיה.

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 2897 תל־אביב, בצרוף פרטים על נסיון קודם ומספר טלפון. על המעטפה לציין עבור „מנהל ייצור".

סודיות מובטחת

למוסד בנקאי בתל־אביב

דרושה

מפעילת מכונות „נשיונל"

בעלת 3 שנות נסיון

לעבודה בשעות אחה"צ
תנאים טובים למועמדת המתאימה

לפנות: טלפון 59114 למר אלבוים.

משנה למנהל שיווק

דרוש לחברת שיווק ושרות בתל־אביב

הכישורים הנדרשים:

* בעל נסיון
* השכלה מתאימה
* בעל יוזמה

— תנאים טובים למתאים —

לפנות בכתב לת.ד. 30580 תל־אביב, עבור מספר 5512.

— סודיות מובטחת —

קבע לעצמך את משכורתך

הצטרף אל חוג סוכני ביטוח של „ציון"

אנו נכשיר אותך להיות סוכן ביטוח ואז תוכל להנות מעבודה מלאת אתגר — בשעות הנוחות לך, ולהשתכר בהתאם למאמציך.

בחודש נובמבר אנו פותחים קורס חדש לסוכני ביטוח. אם אתה בעל השכלה תיכונית ומעל גיל 25 — פנה אלינו לפי ת.ד. 1425 ת"א, עבור יג.

חברה ארצית לבניה
מחפשת לאתר בניה גדול באזור תל־אביב

1. **מנהל עבודה ראשי**
בעל נסיון של 10 שנים
2. **מחסנאי טכני**
3. **עגורנאים**

נא לפנות לטלפון 293003

בן גפטן M

לחברת מ.כ. מור—כרמי בע"מ

דרושים

* **מהנדס אלקטרוניקה**
* **הנדסאי אלקטרוניקה**

לעבודה והדרכה על מערכת דיגיטלית עם נסיון של 5—3 שנים.

נא לפנות לקביעת ראיון לטלפון 8־7־623266 רחוב טיומקין 13, תל־אביב ולהביא המלצות

למשרד שמאים בתל־אביב

דרוש

שמאי מנוסה

בענפי הבטוח האלמנטרי

לבעל כישורים מתאימים מוצעים תנאים טובים.

לפנות בכתב בצרוף פרטים על רקע ונסיון קודם לת.ד. 14198 תל־אביב.

קצין ימי

בעל ידיעות מקבילות

המוכן לגור באשקלון ובעל רכב

מחפש עבודה באשקלון

לפנות ת.ד. 514 ת"א עבור „קצין".

הדיראן

למרכז תכנון MOS-LSI

העוסק בתכנון תת־מערכות בנושאים ספרתיים הממומשים בטכנולוגית MOS-LSI

דרושים

הנדסאי/ות אלקטרוניקה

לתכנון מעגלים, הכנת מערכים (LAYOUT) ותרשימים לוגיים.

התפקיד כרוך בתיפעול ואחזקה של מערכת גרפית אינטראקטיבית. המערכת משמשת לעיבוד אוטומטי של נתונים גרפיים ומכילה: מחשב, תחנת דיגיטיזציה, תחנת־עריכה, זכרון דיסק גדול, קורא סרט מגנטי ופלוטר.

רצוי נסיון בתכנון לוגי ובהכנת מערכים למעגלים מודפסים.

— * —

מועמדים/ות מתאימים/ות יתקשרו למפעל המיקרואלקטרוניקה, רחוב הפלד 58, אזור, טל. 855121/2/3, או בשעות הערב לטלפון 252579.

הדיראן הדיראן

עירית קרית־גת

ט"ז תשרי תשל"ה
2 אוקטובר 1974

מכרז עובדים מס׳ 15/74

עירית קרית־גת מכריזה על משרה פנויה כדלקמן:

מזכיר העיריה

תאור המשרה: אחראי על האדמיניסטרציה העירונית נוהלי עבודה, בין מחלקתי, יחידת מנגנון, משק ורכוש העיריה, הפעלת ועדות העיריה, מעקב אחרי בצוע החלטות מועצת העיריה והנהלתה.
הכישורים הדרושים: השכלה אקדמאית במדעי המדינה ואו במינהל צבורי עם נסיון של 3 שנים בעבודה מינהלית — או השכלה תיכונית מלאה עם נסיון בעבודה מינהלית של 10 שנים לפחות, כושר הבעה בכתב ובע"פ, כושר ניהול מו"מ עם גורמי פנים וחוץ, כושר לפתוח יחסי צבור תקינים, ידיעת השפה העברית על בוריה ידיעת שפה זרה רצויה, אנגלית, צרפתית.
דרגה: י׳ של הדירוג האחיד.
המועמד שיתקבל יתחייב לגור בקרית־גת — וינתן לו עזרה בהשגת דיור. על המעונינים לפנות בכתב יד ברור למזכירות העיריה עד 20.10.74 לפי הכתובת, קרית־גת ת.ד. 1.

אריה מאיר — ראש העיריה

בית־הספר החקלאי „מקוה־ישראל"
— המחזור הדתי —
דרושים, לשנת הלימודים תשל"ה:

* **מרכז הדרכה ופנימיה**
* **מדריך חברה**
* **אם בית**

— יועדפו זוגות היכולים למלא שניים מן התפקידים הנ"ל —

מועמדים דתיים מתבקשים לפנות בכתב בהקדם האפשרי להנהלת „מקוה־ישראל"

דרוש

פקיד תביעות

למחלקת שרות
של חברת יבוא למשאיות

שליטה בשפה הגרמנית ורקע טכני הכרחי

לפנות ת.ד. 7107 תל־אביב

לקלת אפיקים
דרושים

מכונאי־אחזקה בכירים

בעלי נסיון בניהול צוות אחזקה

דאר אפיקים 15148 טלפון 067-50451

חברה דינמית מתפתחת במפרץ חיפה
מחפשת

מפעילת נשיונל

רצוי עם נסיון

תנאים טובים למועמדת המתאימה
לפנות ת.ד. 1060 חיפה 31 000

למפעל תעשייתי בע"מ באזור תל אביב העומד בפני התרחבות ופתוח

דרושים

* כרסמים * מסגרים
* משחזים * צבעי דיסום
* נגרים * פחחים

למועמדים המתאימים אנו מבטיחים
תנאי שכר טובים
אתגרים בעבודה
אפשרויות קידום
עבודה מעניינת

ללא כל התחייבות מצידך פנה אלינו ותקבל פרטים על תנאי העבודה: ת.ד. 9050 תל־אביב.

★ עובדים בלתי מקצועיים!
★ בעלי מקצוע בעיבוד שבבי!!!

אם אתה מעוניין להשתלב במפעל מתכת לעיבוד שבבי!

בוא ל **„רפאל"־מצפה רמון בע"מ**

אצלנו תהנה מ:

* **45 שעות עבודה בשבוע — אתה בוחר את ימי עבודתך! במשך 4 ימים תוכל לסיים את שבוע העבודה!**
כל שעה מעל ל־45 השעות, נחשבת כשעה נוספת עליה תקבל את כל התוספות.
* **תשלומי שכר: 3 פעמים בחודש! 2 תשלומי מקדמות במשך החודש ותשלום יתרת השכר ב־15 לחודש.**
* נוסף לתשלומי תוספת הערבה, פטור ממיסים עד —.1,000 ל"י וכל הזכויות הסוציאליות.
* דיור מובטח (בשכר חודשי נמוך).
* אפשרויות קידום מקצועיות בלתי מוגבלות.
* מקום שקט, אויר מצויין וחברה נעימה.

החשוב ביותר! אצלנו. כל עובד הוא: המנהל של עצמו!

להתראות!

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 7 מצפה רמון.

למפעל תעשייתי גדול באזור תל אביב

דרושים:

כרסמים

לעבודה במשמרת שלישית (לילה)

תנאי שכר מיוחדים למועמדים המתאימים
בפרטים נוספים נא לפנות אל ת.ד 7089 ת"א

דרושים
מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

במחלקה להנדסה [illegible] דרושים באופן מיידי

מדריכים ואסיסטנטים

במשרות מלאות

המעוניינים להמשיך בלימודי [illegible] לתואר M.Sc. או Ph.D.

[illegible] 84120.

מכרז מס' 74/18

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב [illegible] משרות פנויות: —

3. במחלקה למתמטיקה

א. מרכז יחידת [illegible] מחלקתית

[illegible]

ב. טכנאי לאמצעי המח[illegible]

[illegible]

ג. שרטט טכנ[illegible]

[illegible]

כל המשרות הינן מלאות

למעוניינים מחוץ לבאר-שבע [illegible] לשלוח עד יום ו' 18.10.74, אל מחלקת [illegible] אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, ת.ד. [illegible] באר-שבע. מיקוד 84120.

נא לציין על המעטפה מספר המשרה.

למפעל מזון בסביבות תל[illegible]

דרוש:

מנהל ייצ[illegible]

הכישורים הדרושים:
* טכנאי ייצור מוסמך
* נסיון בניהול צוות גדול בתעשיה.

✶

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 2697 תל-אביב, פרטים על נסיון קודם ומספר טלפון. על המעטפה לציין עבור "מנהל ייצור".

למוסד בנקאי בתל-אביב

דרושה

מפעילת מכונות "[illegible]"

בעלת 3 שנות נסיון

לעבודה בשעות אחה"צ

תנאים טובים למועמדת המתאימה

לפנות: טלפון 59114 [illegible]

למעולים בלבד
למעבדת מחקר ופתוח
דרושים:

1. **ראש צוות תכנון מכני**
מהנדס מכונות בעל נסיון של 10 שנים לפחות.

2. **טכנאים מכניים לבית מלאכה מכני**
בעלי נסיון של 8 שנים לפחות.

3. **טכנאי אלקטרוניקה למחקר פתוח ובניה**
בוגרי בי"ס הנדסאים ובעלי נסיון.

למחלקת אמינות פקוח איכות, המצאות בהקמה

1. **מהנדס אלקטרוניקה**
להקמת צוות בדיקות רכיבים וסטנדרט"ב, לתכנון ובנית מתקני בדיקה.

2. **מהנדס אלקטרוניקה/פיסיקאי**
א. לעריכת מחקר ומעקב אחר תקלות במכשירים מתקדמים.
ב. לכתיבת הוראות בדיקה סופית.

3. **הנדסאי אלקטרוניקה**
בעל נסיון במתקני בדיקה ומכשירי מעבדה.

4. **מלחימות ומחייטות למעגלים מודפסים**
בעלות נסיון בבצוע בקורת.

●

לפנות בצירוף פרטים אישיים לת.ד. 23004 תל-אביב.

סודיות ותשובה מובטחות

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

להנהלה המרכזית

דרושים

חשב משכורת

* השכלה תיכונית
* לאחר שרות צבאי
* נסיון קודם של שנתיים לפחות
* ידיעה טובה בשפה העברית
* אפשרי גם אדם מבוגר

שעות העבודה 08.00—15.00
התפקיד מחייב נכונות לעבוד שעות נוספות

חניכות

* גיל עד 17
* המשכורת תקבע בהתאם לגיל והשכלה

לשם קביעת מועד לראיון לפנות טלפונית 62 33 12 קו 57.

ההנהלה המרכזית: רח' לינקולן 18, ת"א

למפעל תעשייתי בע"מ באזור תל-אביב

דרושים:

* **רתכי ארגון**
* **כרסמים**
* **פחחים**
* **מסגרי כלים**

■

לבעלי המקצוע המתאימים מובטחים תנאי שכר טובים ואפשרויות קידום.

■

בפרטים נוספים נא לפנות אל ת.ד. 9050, תל-אביב.

לחברת "אפריקה ישראל" להשקעות בע"מ — אגף הבניה סביון —

דרושים:

* **חשמלאי אחזקה**
* **מסיק לדוד קיטור**
* **מסגרים**

עבודה קבועה בתנאים טובים

לפרטים נא לפנות לטלפון: 757191—5 בין השעות 09.00—16.00

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרה פנויה של:

מהנדס בנין
במחלקת המשק
מכרז מס' — 377/74

תאור התפקיד — תכנון בתחום הנדסה אזרחית, תאום תכנון וביצוע התקנות הן בתחומי הנדסה אזרחית והן בתחומי מכונות-חשמל בקרית האוניברסיטה במגמת רם ובמבני האוניברסיטה בעיר. הכנה וריכוז תקציבים שנתיים להתקנות, פיקוח ומעקב על התקציב בתאום עם חשב המשק. הכנת מפרטים טכניים, הוצאת מכרזים והזמנות להצעות מחיר לפי הנהלים המקובלים באוניברסיטה. ניהול משרד טכני וצוות עובדים. **דרישות התפקיד** — ידיעת השפה העברית ולפחות שפה זרה נוספת ברמת ידיעת קרוא וכתוב. חומר טכני. מהנדס אזרחי מדופלם. נסיון של 4—3 שנים לפחות בתחומים הנ"ל. כושר ניהול משא ומתן הן עם גורמי האוניברסיטה והן עם גורמים חיצוניים.
הדרגה — 5—6 בדירוג מהנדסים.

✶

על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד תאריך 22.10.74, ו' בחשון תשל"ה, אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים, מיקוד 91 009 ולציין על המעטפה "מועמד למשרה מס' 377/74".

למפלגה הליברלית
דרוש

ממונה על שרותי ההסברה

כישורים:
* אקדמאי (מדעי המדינה או החברה) — רצוי תואר שני.
* נסיון בכתיבה, בעתונאות, עריכה ויחסי ציבור.
* דרושה ידיעה מעמיקה בתולדות עם ישראל והציונות.

●

מועמדים בציון תולדות חיים והעתקי מסמכים יפנו בכתב לת.ד. 16273 ת"א.

— סודיות מובטחת —

סיבים כימיים ישראליים בע"מ
חברה בת של מונסנטו אמריקה
ACRILAN · Monsanto

דרוש
מחסנאי טכני

בעל נסיון מעשי של שלוש שנים במחסן חלפים

נא לפנות בכתב לת.ד. 19 אשדוד.

— סודיות מובטחת —

דרושים

מסגרים ומכונאים
למדקסורים וציוד כבד

תנאים טובים

●

בשעות העבודה טלפון 840381

תדיראן

למפעל למוצרי חשמל

דרוש

מכונאי אחזקה

אחזקה במצב תקין של ציוד מכני הכולל מערכות הידראוליות — אויר — מכניות, ואיתור תקלות חשמל

בוגר בית-ספר מקצועי במגמת מכונאות

●

מועמדים מתאימים יפנו ישירות למפעל הפלג 52, אזור, או טלפונים 856111

דרוש

מהנדס
מיזוג אויר בכיר

לניהול מחלקת מיזוג אויר מרכזית

תנאים מצויינים למועמד המתאים.

— סודיות מובטחת —

✶

טלפון 03—247593
בין השעות 12.00—14.00

MICROELECTRONICS LTD.
מיקרואלקטרוניקס בע"מ
מפעל לרכיבים אלקטרוניים

למפעלנו באשדוד דרושים

* **ממונה על אחזקה**
אחריות לתפעול של מכונות אוטומטיות
הכרחי ידע בפיקוד חשמלי, פיקוד פנאומטי ומכניקה

* **מבקר איכות**
בוגר תיכון, אחרי שרות צבאי
העדפה תינתן לבעלי נסיון קודם בבקורת רכיבים אלקטרוניים

לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית 055-21894

להברת ביטוח גדולה

דרושה

מזכירה

למחלקת ההנדסה

הכישורים:
— הדפסה באנגלית ובעברית
— ידע בסיסי בהנהלת חשבונות
— נסיון בעבודת מזכירות.

עבודה קבועה ומעניינת
תנאים טובים למועמדת המתאימה.
סודיות מובטחת

על המעוניינות לפנות בכתב בציון פרטים מלאים לת.ד. 3468 ת"א עבור "מחלקת ההנדסה".

אורט ישראל לבית-ספר "אורט" — רחובות

דרוש

מהנדס אלקטרוניקה

במשרה מלאה

לתפקידי ריכוז, פיתוח והוראה

נא לפנות לביה"ס, רחוב גבורי ישראל 2, רחובות. טלפון 953696.

בנמל התעופה בן גוריון
דרושים:

טבחים
מעולים

— תנאים טובים —

לפנות בכו[illegible] לת.ד. 165 נמל התעופה בן ג[illegible]ן, עבור: "טבח"

התעשיה האלקטרו-אופטית בישראל בע"מ
אל-אופ
חברה עתירת מדע בקרית ויצמן רחובות

דרושים

* **עוזר למנהל חשבונות ראשי**
— בעל שלש שנות נסיון לפחות.

* **הנדסאי, או טכנאי אלקטרוניקה**
— לעבודות פתוח, נסיון של שנתיים באחד מהתחומים: מעגלים אנלוגיים, טכניקות פולסים.

* **הנדסאי טכנאי אלקטרוניקה**
— בעל תעודות ונסיון מקצועי מעשי בשטח ציוד בדיקה דגיטלי ונהול פרוייקטים.

* **הנדסאי טכנאי מכונות**
— לעבודות תכנון וטיפול טכני במוצרים, בעל שלוש שנות נסיון לפחות, והכרת תהליכי ייצור בסיסיים.

* **הנדסאי טכנאי מכונות**
— בעל ידע ונסיון באופטיקה, לעבודה בציוד בדיקה ופתוח אמצעים אופטיים (רצוי בוגר מגמת מכשירנות אופטית).

* **מתאם ועבודות-ייצור חוץ**
— בעל נסיון של מספר שנים (דרוש ידע בעיבוד מכני-שבבי). הכרחי בעל רכב פרטי.

* **מכשירנים**
— בוגרי בית ספר מקצועי ולאחר שרות צבאי, להרכבות אלקטרו-אופטיות.

* **כרסמים**
— בוגרי בית ספר מקצועי, בעלי נסיון בעבודות מדויקות.

* **משחיזן**
— בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון בהשחזה עגלה, שטוחה ו/או כלים.

* **עובד מדור כלים ומתקנים**
— בוגר בי"ס מקצועי. בעל נסיון בעבוד שבבי מדוייק.

* **עובד**
— בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכניקה עדינה. לעבודת ועיבוד הרכבה בפיתוח.

* **עוזר מחסנאי**
— לאחר שירות צבאי ובעל נסיון בעבודות מחסן — רצוי בעל רשיון נהיגה.

* **מלחימות**
— בעלות נסיון להרכבות אלקטרוניות.
למועמדות המתאימות — תנאים טובים.

תנאים טובים למועמדים המתאימים

לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם למח' כ"א ת.ד. 1165, רחובות. מיקוד 76110 או טלפונית 956-971.

— סודיות מובטחת —

א.אי.ה. ישראל בע"מ (AEL)
תעשיות אלקטרוניקה

ליחידה הנדסית דרוש

מהנדס תעשיה וניהול
או
מהנדס אלקטרוניקה

* לעבודות תכנון לייצור של מערכות מתוחכמות
* נסיון בתעשית האלקטרוניקה יתרון

שרטט/ת אלקטרוניקה

✶

למחלקת מיקרואלקטרוניקה דרושים

מכשירן (מע/544)

* לעבודות אחזקה של ציוד מתוחכם המשמש לייצור מעגלי היבריד שכבות עבות ולבניית מתקני בדיקה
* בעל רקע באלקטרו-מכניקה
* ידיעת השפה האנגלית הכרחית

טכנאי לייצור מעגלים מודפסים

* לפיקוח על עובדי ייצור מעגלים מודפסים
* פיתוח ושיפור תהליכי ייצור
* אפשרי גם לבוגרת תעשייתי

תנאים טובים למועמדים המתאימים

נא לפנות בכתב או טלפונית 787131 או 782141 אל מח' כח אדם רח' מבצע קדש 48 בני-ברק 51205. סודיות מובטחת!

מ. ג. אלקטרוניקה בע"מ (MG)

מפעל עתיר מדע המתמחה במיכשור ומערכות אלקטרוניות בתחום האלקטרוניקה הרפואית

המוצרים משווקים בכל רחבי העולם

דרוש
עובד למחלקה המכנית

עובד מכניקה עדינה בוגר בי"ס מקצועי במגמת המתכת

תנאים טובים למועמד המתאים

נא לפנות עם פירוט השכלה ונסיון אל: מ.ג. אלקטרוניקה בע"מ קרית ויצמן ת.ד. 102 רחובות, טלפון — 956751.

— סודיות מובטחת —

صكنا من الا[illegible]

דרושים

מקדור שרותי מידע ישראליים בע"מ

אנו מחפשים:

- מנהל יצור — [illegible]
- מנהל יצור — מהנדס מכונות/יצור.
- מהנדס בנין — לתפקיד [illegible]
- [illegible] + השכלה — [illegible]
- כלכלן — [illegible]
- טכנאי אלקטרוניקה — [illegible]
- [illegible]
- מזכירה [illegible] — עברית, אנגלית

ת"א · גורדון 65 · ת.ד. 11364 · טל. 248211

למפעל גדול באזור חיפה

העומד בפני התארגנות מחודשת

דרוש

מנהל כוח אדם

בעל התפקיד יימנה על צוות המנהלים הבכירים במפעל ויהיה אחראי לנושאים רבים ומגוונים בתחום המנהלה, הארגון וההדרכה.

מתעמדים בעלי חמש שנות נסיון לפחות, המעורים ביחסי העבודה בישראל והמעוניינים להתמודד עם אתגרים חדשים, יפנו בכתב יד ובפירוט קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 2215 חיפה ויוזמנו לראיון אישי.

סודיות מובטחת

גיבור מפעלי טקסטיל בע"מ

מפעל הסטרץ' קרית שמונה

טל': 067-40940 עד 15.00

דרוש טכנאי או הנדסאי חשמל

עם ידע במכשירנות

למועמדים המתאימים מובטח קידום ותנאים טובים.

— סודיות מובטחת! —

לפנות למחלקת כח-אדם

למפעל מתפתח בענף העץ

דרוש

סוכן מכירות עצמאי

לאזור תל-אביב

בעל רכב וטלפון

★

נא לפנות לת.ד. 36153 תל-אביב ולצרף פרטים אישיים ותולדות חיים (בכתב יד).

סודיות מובטחת

לחברת בנין ארצית

דרושים

בעלי מסגריות

לבצוע עבודות מסגרות בנין

(מעקות דלתות וכו')

בדבר פרטים נא לפנות טל. 914637 פתח-תקוה בין השעות 17.00—19.30 פרט ליום ששי ושבת; ובימי שלישי ושישי בין השעות 8.00—12.00, טלפון 58144 ת"א למר דב.

למוסד מחקר ממשלתי

בסביבת תל-אביב

דרוש

M.Sc./Ph.D לעבודה בחקר בצועים

רצוי ידע ונסיון בסטטיסטיקה

מועמדים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון בעבודה לת.ד. 8034 יפו

משרד הבטחון

אגף הנוער והנח"ל

מחלקת הגדנ"ע

מודיע על

משרות פנויות בהדרכה במפקדת פיקוד הגדנ"ע

במקומות הבאים: —

1. מועדון קליטה בית-שאן — משרה מלאה
2. " " אור יהודה — ¾ משרה
3. " " אשדוד — משרה מלאה
4. " " אופקים — ¾ משרה
5. מדריך במוסד אורים — סביון — ½ משרה
6. מדריך בית ספר לחניכים מקס פיין — תל-אביב — משרה מלאה

● הכישורים הדרושים — קצינים וסמלים משוחררים משרות סדיר.

דרגות השכר המוצעות י'—י"ב בדרוג האחיד (24—28 נקודות).

הערה: העבודה במועדוני הקליטה מתחילה כל יום משעה 13:00.

מועמדים בעלי נתונים מתאימים יפנו בכתב בציון קורות חיים ומקום עבודה רצוי, לאגף הנוער והנח"ל — מחלקת הגדנ"ע, רחוב ב' 17, הקריה, תל-אביב.

סונול

דרוש

מנהל חשבונות [illegible]

דרישות התפקיד:

- הכנת דו"חות כספיים חודשיים ושנתיים
- הדרכה וניהול צוות

כישורים:

- מנהל חשבונות מוסמך
- 3 שנות נסיון או יותר
- שליטה מושלמת בעברית ובאנגלית

התנאים יקבעו בהתאם לכישורי המועמד

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים אל מנהל כח אדם, סונול רחוב המקים 8, חיפה

— סודיות מובטחת —

לחברת ספנות

דרוש

מפעיל אניות

בנמלי אשדוד וחיפה

נסיון בנמלים או ימי רצוי

ידיעה טובה באנגלית — הכרחית

✶

לפנות טל. 03-622431 או ת.ד. 1562 תל-אביב.

למוסד צבורי נודע בתל-אביב

דרושה:

נערה מתלמדת

בוגרת שישית, חרוצה ובעלת מרץ. שעות העבודה: 08.00—15.00

לקביעת ראיון נא לפנות לטל. 257321 קו פנימי 16 — לדינה.

לחברה עתירת מדע בת"א

דרושים

הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה

לפיתוח מערכות אלקטרו-אופטיות

עם נסיון 3—5 שנים בשטח הדיגיטלי, אנלוגי.

לקביעת ראיון לפנות טלפון 410112 או בכתב לת.ד. 17057 תל-אביב.

אלתא התעשיה האלקטרונית בע"מ

אשדוד

דרושים בדחיפות

✶ עובדות הרכבה אלקטרונית
בעלות נסיון קודם בעבודה

✶ חשמלאי מערכות מטוסים

✶ כרסמים

✶ מלפפי שנאים

✶ טכנאי אלקטרוניקה
לתפקיד עורך מעגלים מודפסים

✶ מזכירה בכירה

● על המעוניינים לפנות אל מחלקת התעסוקה של „אלתא" — אשדוד.

דרושים

1. **מסגרים** — מכל הסוגים
2. **צעירים** — לאחר שירות צבאי

ללמוד הרכבת מעליות

שכר עבודה גבוה+פרמיות

מהיום הראשון

לפנות במקום ביום א' 13.10.74 וביום ב' 14.10.74 בין השעות 8—10 בבוקר

מעליות ישראליפט

רח' הקישון 3, (אזור התעשיה) בני-ברק

מפעל טכסטיל בית שאן

מחפש

1. **מהנדס מפעל** — בעל נסיון בתחום אחזקת מכונות טויה, אריגה, אשפרה ודפוס. רצוי בוגר פקולטה הנדסית. לפנות למפעל ולת.ד. 2147 תל-אביב
2. **עובדי מנהל במטוויה** — לתפקידי נהול ומנהלי משמרות, רצוי בעלי נסיון בתחום ו/או בוגרי מגמות טכניות בטכסטיל. לפנות למח' כח אדם של המפעל, טלפון 88255, בית שאן.
3. **פקיד רישום טכני** — רצויים בוגרי תיכון ובה"ס [illegible] נסיון של לפחות שנתיים בפקידות. לפנות למח' כח אדם של המפעל, טלפון 88255 בית שאן.

לחברת נסיעות ותיירות

דרוש

מנהל חשבונות

סוג ג' ד'

דרושה ידיעה באנגלית

●

לפנות עם פירוט נסיון קודם ותנאים רצויים לת.ד. 3378 תל-אביב עבור „מנהל חשבונות".

לחברה לבנין והשקעות דרוש

מנהל עבודה

בעל נסיון בניהול פרוייקט בניה

מגורים באיזור תל-אביב

תנאים טובים למועמד המתאים

לקביעת ראיון להתקשר לטלפון: 051/4611; בערב 03/846003; או בכתב אשקלון ת.ד. 9040

מכון „הר הכרמל" לפסיכותראפיה

דרושים

1. פסיכולוג קליני M.A.
2. מזכירה רפואית

בעלת נסיון בשפות אנגלית ועברית.

נא להתקשר ד"ר א. נפתלי 04-252542 לא בשבת

האוניברסיטה העברית בירושלים

ביה"ס לחקלאות ע"ש לוי אשכול — הפקולטה לחקלאות ברחובות

מודיעה על משרות פנויות של:

טכנאי ציוד מעבדתי

מכרז מס' — 379/74

תאור התפקיד — פיקוח על הציוד במעבדות להוראה; טיפול באחזקתו התקינה; הפעלת עזרי לימוד אור-קוליים ואחזקתם התקינה.

כישורים נדרשים — בוגר בי"ס מקצועי רצוי במגמת מכניקה עדינה או אופטיקה; ידיעה בסיסית בשפה האנגלית; נסיון בתקונים קלים בציוד כנ"ל.

הדרגה — 1 ב' — 2 בדרוג הטכנאים.

טכנאי ציוד ראשי

ביחידה לציוד בין-מחלקתי

מכרז מס' — 380/74

תאור התפקיד — פיקוח, הפעלה ואחזקה של מיכשור מדעי ואלקטרוני מורכב.

כישורים נדרשים — הנדסאי או טכנאי אלקטרוניקה מוסמך, בוגר בי"ס מקצועי 4 שנתי במגמת אלקטרוניקה; נסיון בהפעלה ואחזקה של מיכשור אלקטרוני מדעי; ידיעת השפה העברית ויכולת קריאה והבנה של תכניות, קריאה והבנה של תכניות והוראות טכניות בשפה האנגלית; יכולת לתת שרות לחוקרים, ולקיים קשר עם נציגי ספקים.

הדרגה — 4—5 בדרוג טכנאים.

✶

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד תאריך 22.10.74 (ו' בחשון תשל"ה) אל: מזכירות הפקולטה לחקלאות, ת.ד. 12 רחובות, מיקוד 76100, ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' ...." (בהתאם למספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

לחברת ביטוח בתל-אביב

דרוש/ה:

עורך/ת ומנסח/ת פוליסות בכיר/ה

בענפי הביטוח האלמנטרי

בעל/ת 3 שנות נסיון בביטוח אלמנטרי

— תנאי שכר בהתאם לכישורים —

שעות העבודה: 08.00—15.00

נא לפנות טלפונית: 03-50670 (למר הדר)

למפעל יצוא לארזיות קוסמטיקה

בתל-אביב (מפעל מאושר)

דרושות

1. **פקידה בכירה** — הכישורים הדרושים: ניהול קורספונדנציה באופן עצמאי, באנגלית ובצרפתית; כושר ניהול מו"מ עם לקוחות בחו"ל (כולל נסיעות לחו"ל); נסיון בניהול משרד. אפשרית משרה חלקית.
2. **פקידה** — לעבודות משרד שוטפות.

לקביעת ראיון נא לכתוב לת.ד. 25461 ת"א.

סודיות מובטחת

דרושים

מנהלי חשבונות

בנציבות בתי הסוהר — רמלה

להתקשר טלפון 963362

מרכבים מפעלי מתכת בע"מ

פתח-תקוה קרית-אריה

דרושים

- ✶ מסגרים-רתכים
- ✶ חשמלאי רכב
- ✶ מכונאי רכב

על המעונינים לפנות טל. 913044 או ישירות למפעל למנהל כח אדם.

תדיראן

למפעל האלקטרוניקה באזור

דרושים

1. טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה

א. לעבודות פיתוח והנדסה בתחום תדירות גבוהה וקשר סיפרתי.

ב. למחלקת בקורת-איכות — תכנון ועריכת בדיקות חשמליות וטיפול בבעיות טכניות. שליטה טובה בעברית ובאנגלית.

ג. לצוות תכנון התקנות — כולל ביצוע עבודות בשטח. נסיון קודם בתכנון חווט ומהלכי כבלים במערכות.

2. הנדסאי מכונות

לעבודות תכנון במחלקת הנדסה. בעל נסיון של 2—3 שנים בתחום דומה.

3. טכנאי אלקטרוניקה

א. לבדיקות ציוד קשר (בדיקות חשמליות), טיפול בתיעוד טכני ובדוח. רצוי יוצא חיל"ק.

ב. לבחינות איכות חשמליות, בחינת מודולים ובחינות סופיות למכשירי קשר.

ג. לשיפוץ מכשירי קשר ובדיקות סופיות בקו ייצור.

4. טכנאי בז"ק

נסיון של שנתיים בעבודות טלפונים ומרכזיות אוטומטיות (קרוסבר).

5. מסגר/ים

לבניית חלקים מכניים של התקנים חשמליים ושל דגמים. רצוי בוגר בי"ס מקצועי, נסיון בעבודות פח, עדינות וכרסום — הכרחי.

6. עורך מעגלים מודפסים

לעריכת מיילרים למעגלים מודפסים בהתאם לסכימה החשמלית. תינתן הכשרה במקום העבודה.

— ✶ —

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד לת.ד. 648 תל-אביב בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי, או טלפונית 89 22 44.

תדיראן תדיראן

סיבים: כימיים ישראליים בע"מ

חברה בת של מונסנטו

דרושים בדחיפות

4 מכונאי משמרת

כישורים: נסיון קודם בתעשיה רצוי. לגרים מחוץ לאשדוד שיהיו מוכנים להשתקע בעיר, תינתן עזרה בדיור.

המעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 19, אשדוד.

סודיות מובטחת

„אריאל" בע"מ

למפעלנו החדש בראשון-לציון

דרושים:

- ✶ מחסנאי לציוד חשמלי — נסיון של 5 שנים לפחות
- ✶ עוזר לחשמלאי
- ✶ חשב/ת משכורות — משרה חלקית (אפשרי פנסיונר/ית)
- ✶ מנהל/ת חשבונות — אפשרי משרה חלקית

לפנות טלפון 822228 ת"א או לת.ד. 8600 ת"א

לחברת „ברדר" דרושות

1) **פקידה/כתבנית** — רצוי ידע באנגלית

2) **שתי פקידות בהנהלת חשבונות**

תנאים טובים למתאימות

שעות העבודה 8.30—16.30

לפנות ישירות „ברדר" המלך ג'ורג' 47 (בחצר) ולבקש את חביבה.

לרובינשטיין ושות'

דרוש

מהנדס ביצוע

לפרוייקטים בירושלים

עם 3 שנות נסיון לפחות

לפנות טלפונית 02-284321

היום 36 עמוד

העתון הנפוץ ביותר

בישיבה מיוחדת ... ממשלה ... נסיגה ...

לרגל העברת חנות בגד עור

הנחות

20%
30%
40%
50%

בגד עור